KALLELSE

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-08-25

Tid	Kl. 09:00-12:00
Plats	Lokal Samhället, Nödinge kommunhus
Ledamöter	Henrik Fogelklou (M), ordförande Dennis Ljunggren (S) Robert Jansson (SD) Sandi Nordin (S) Annica Westdahl Eriksson (SD) Jan Murray (M) Ann-Sofie Hellvard (V) Sune Rydén (KD) Jessika Loftbring (C)
Ersättare	Lena Orstadius (S) Jari Tolkki (SD) Lars Kopp (M) Gunnar Skaven (S) Staffan Andersson (KD) Stefan Gustavsson (FiA) Caroline Holmeberg (S) Christer Pålsson (V) Renée Palmnäs (FiA)
Övriga	Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef Amra Taneroglu, nämndsekreterare Eva Lans Samuelsson (L), insynsplats Jenny Sandkvist (MP), insynsplats Claes-Anders Bengtsson (KD), kommunfullmäktiges ordförande Jenny Svärdsäter, avdelningschef invånarservice Michelle Bödtker-Lund, verksamhetsutvecklare

Förhinder anmäls till Amra Taneroglu amra.taneroglu@ale.se

Henrik Fogelklou (M)
ordförande

FÖREDRAGNINGSLISTA
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-08-25

A **Upprop**

B **Justering**

Agenda

Nr	Ärende	Diarienummer	Föredragande	Tid
	Formella ärenden			
1	Fastställande av föredragningslista	2026/1		
2	Anmälan av jäv	2026/2		
	Informationsärenden			
3	Återrapportering O-ringen	2026/4	Jenny Svärdsäter Michelle Bödtker-Lund	09:05-09:20
4	Återrapportering av verksamhetsbesök med kontaktcenter	2026/244	Christer Pålsson Jessika Loftbring Jan Murray Jari Tolkki	09:20-09:35
5	Kultur- och fritidsutskottets ordförande informerar	2026/74	Robert Jansson	09:35-09:45
6	Kommunchefen informerar	2026/7	Maria Kosterlind Reinholdsson	09:45-09:55
	GRUPPMÖTE **Lokaler:** **Framtiden**			
	Beslutsärenden till kommunstyrelsen			
7	Lägesbild och åtgärdsplan - Brott och trygghet i Ale kommun 2026	2026/410		
8	Svar på grundläggande granskning 2025	2026/274		
9	Svar på granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat 2025	2026/314		
10	Nämndernas svar om medverkan i nationaldagsfirande 2026 och i framtiden	2025/124		

11	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/5		
12	Redovisning av underrättelser	2026/6		
	Beslutsärenden vidare till kommunfullmäktige			
13	Godkännande av exploateringsavtal tillhörande detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera	2026/253		
14	Antagande av detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera	2026/332		
15	Redovisning av ej genomförda åtgärder utifrån revisionens rekommendationer	2026/315		
16	Åtgärder för budget i balans 2026 - Samhällsbyggnad	2026/363		
17	Antagande av reglemente och samverkansavtal för Västsvenska Överförmyndarnämnden	2025/496		
18	Återrapportering av uppdraget - förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro	2024/1128		
19	Serviceorganisation i Ale	2026/42		
20	Bolagsordning och särskilt ägardirektiv för Ale kommun moderbolag	2026/445		
21	Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera	2026/239		
22	Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till ny politisk organisation	2026/240		
23	Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till nya partistöd	2026/241		

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/410
Datum: 2026-08-12
Utvecklingsledare John Dagerås

Kommunstyrelsen

Lägesbild och åtgärdsplan – Brott och trygghet i Ale kommun 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa åtgärdsplanen kopplad till lägesbilden av brottslighetens omfattning i Ale kommun 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Den 1 juli 2023 fick kommunerna ett lagstadgat ansvar att arbeta brottsförebyggande enligt SFS 2023:196, vilket inkluderar att ta fram en lägesbild och åtgärdsplan baserat på den genomförda kartläggningen rörande brottslighetens omfattning i Ale kommun.

Ale kommuns lägesbild för perioden 2018–2025 visar att kommunen fortsatt har lägre antal anmälda brott per 100 000 invånare än riksgenomsnittet.

Tre övergripande fokusområden har identifierats för det fortsatta brottsförebyggande arbetet.

Årets lägesbild skiljer sig från tidigare år genom att åtgärderna har samlats under bredare övergripande fokusområden. Detta för att skapa en tydligare struktur och bättre förutsättningar för ett långsiktigt arbete.

De tre identifierade problemområdena är;

- Tidiga insatser för barn och unga
- Hot och våld
- Välfärdsbrottslighet

Problemområdena har identifierats genom orsaksanalyser där representanter från samtliga kommunens förvaltningar deltagit. Resultatet av analyserna har därefter legat till grund för den åtgärdsplan som presenteras.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Lägesbild – Brott och trygghet i Ale kommun 2026-07-03
- Åtgärdsplan – Brott och trygghet i Ale kommun 2026-07-03

Ärendet

Lägesbilden beskriver brott och trygghet i Ale kommun. Syftet är att ge en övergripande bild av hur brottsligheten samt tryggheten ser ut i kommunen och hur den har utvecklats över tid. Lägesbilden, likt åtgärdsplanen, uppdateras vartannat år i linje med lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Lägesbilden omfattar brott och trygghetsfrågor i kommunen under perioden 2018–2026. Fokus ligger på brottstyper som är särskilt relevanta för det lokala brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet. Jämförelser görs både med det nationella snittet och med ett antal kommuner som har liknande socioekonomiska förutsättningar som Ale kommun. Rapporten redovisar övergripande trender och utveckling, men behandlar inte enskilda fall.

Rapporten bygger på data och information från bland annat Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten samt Ale kommuns egna undersökningar, såsom medborgardialoger, drogvaneundersökningar och trygghetsvandringar. Materialet har sammanställts och analyserats för att identifiera mönster och förändringar över tid. Genom denna analys skapas ett underlag för att kunna planera och prioritera det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i kommunen.

Förvaltningens bedömning

Lägesbilden och åtgärdsplanen ger en god grund för Ale kommuns systematiska brottsförebyggande arbete. Vidare så uppfyller Ale därigenom även lagkravet gällande kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (2023:196).

En utmaning inom det brottsförebyggande arbetet är bristen på resurser, vilket kan leda till att planerade åtgärder inte genomförs alternativt att de sker som projekt. En avgörande faktor inom det brottsförebyggande arbetet är att arbeta utifrån systematik och långsiktighet vilket kan bli drabbat vid lägen där åtgärderna är baserade på större kostnader. De föreslagna åtgärdernas fördel är att de bygger på samverkan mellan förvaltningarna och att de är utformade för att genomföras inom ramen för befintliga resurser vilket gör dessa mindre känsliga för ekonomiska förändringar inom kommunen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål om trygghet, effektivitet och kundnytta.

Lägesbilden och den tillhörande åtgärdsplanen utgör grunden för Ale kommuns brottsförebyggande arbete och syftar till att minska brottsligheten och stärka tryggheten för kommunens invånare. Genom att arbetet baseras på kartläggning, analys och samverkan kan kommunens resurser riktas mot de mest prioriterade utmaningarna, vilket bidrar till en effektiv användning av resurser. Samtidigt skapas bättre förutsättningar att genomföra träffsäkra och behovsanpassade insatser som ökar nyttan för invånare, företag och besökare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om kommunstyrelsen fastställer lägesbilden och tillhörande åtgärdsplan kommer arbetet att utgöra den gemensamma inriktningen för Ale kommuns brottsförebyggande arbete under kommande tvåårsperiod.

Genomförandet av åtgärdsplanen sker inom respektive nämnds och förvaltnings ansvarsområde. Säkerhetsenheten ansvarar för att samordna, följa upp och stödja arbetet samt för att vid behov samordna förvaltningsövergripande insatser.

Beslutet berör samtliga kommunens nämnder och förvaltningar då åtgärdsplanen innehåller insatser som förutsätter samverkan mellan flera verksamheter. Uppföljning av genomförda åtgärder sker inom ramen för kommunens ordinarie uppföljningsprocesser samt i samband med nästa revidering av lägesbild och åtgärdsplan enligt lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Säkerhetschef
Säkerhetsenheten, Utvecklingsledare - brottsförebyggare
Säkerhetsenheten, Säkerhetssamordnare
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

Foto: Lena Granlund/Scandinav.

Åtgärdsplan

Brott och trygghet i Ale kommun 2026

ALE

www.ale.se

Innehåll

1 Inledning 3

2 Sammanfattning av åtgärder 3

3 Processen för framtagandet av Ale kommuns åtgärdsplan 5

3.1 Steg 1: Inhämtning och sammanställning av statistik 5

3.2 Steg 2: Analys av sammanställningen av statistik kopplad till brottslighet i Ale kommun 5

3.3 Steg 3: Inhämtning av underlag 5

3.4 Steg 4: Orsaksanalys och åtgärdsformulering 5

3.5 Utformning av åtgärdsplan 6

4 Prioriterat område: Tidiga insatser för barn och unga 6

4.1 Trygg digital uppväxt 6

4.1.1 Informationsspridning 6

4.1.2 Kunskapshöjning 6

4.1.3 Verktyg och rutiner 6

4.2 Trygghet bland barn och unga 7

4.2.1 Kunskapshöjande insatser genom föräldramöten 7

4.2.2 Stärkt samverkan med näringslivet kopplat till sysselsättning 7

4.2.3 Utveckla långsiktiga relationsskapande insatser mellan barn, unga och blåljusverksamhet 7

4.2.4 Utveckling av kommunens drogvaneundersökning 7

5 Prioriterat område: Hot och våld 7

5.1 Våld i nära relation 7

5.1.1 Dörrknackning i samverkan med Polismyndigheten 7

5.1.2 Utveckling av konceptet ”Våga bry dig” 8

5.1.3 Kommungemensamt arbete kring en vecka fri från våld 8

5.2 Hot, hat och våld mot förtroendevalda 8

5.2.1 Utbildningsinsats gentemot kommunens förtroendevalda 8

6 Prioriterat område: Välfärdsbrottslighet 8

6.1 Kommungemensamt arbete mot välfärdsbrottslighet 8

6.1.1 Stärka kommunens förmåga att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet 8

6.1.2 Fördjupad analys av välfärdsbrottslighet 8

6.1.3 Kunskapshöjande insatser kopplade till välfärdsbrottslighet 8

6.1.4 Utveckla arbetet kring avfallsbrottslighet 8

6.2 Bedrägerier 9
6.2.1 Fortsatt övergripande kunskapshöjning mot civilsamhället rörande bedrägerier 9
6.2.2 Förse med material till kommunala enheter 9
7 Uppföljning och utvärdering av åtgärder 9

1 Inledning

Sedan den 1 juli 2023 har kommuner ett brottsförebyggande ansvar enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Lagen innebär bland annat att kommuner ska ta fram en lägesbild över brottsligheten i kommunens geografiska område och utifrån den ta ställning till åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Både lägesbilden och åtgärdsplanen ska enligt lag uppdateras minst vartannat år. Syftet med lagen är att stärka kommuners systematiska och kunskapsbaserade brottsförebyggande arbete genom att åtgärder planeras och genomförs utifrån lokala behov och identifierade problem.

Processen har letts av säkerhetsenhetens säkerhetssamordnare och utvecklingsledare för brottsförebyggande arbete. Åtgärdsplanen, likt lägesbilden, beslutas i kommunstyrelsen.

Under processen har tre prioriterade områden identifierats;

- Tidiga insatser för barn och unga
- Hot och våld
- Välfärdsbrottslighet

Den föregående åtgärdsplanen innehöll de prioriterade områdena narkotikabrott, bedrägerier och våld i nära relationer. Utifrån den aktuella lägesbilden och dialog med samverkansaktörer har området våld i nära relationer utvecklats till att omfatta hot och våld i ett bredare perspektiv. Narkotikarelaterad problematik följs fortsatt inom ramen för det ordinarie brottsförebyggande arbetet, men har inte bedömts vara ett av de prioriterade områdena i denna åtgärdsplan. Bedrägerier kvarstår som ett prioriterat område då den aktuella lägesbilden visar att problematiken består och att antalet bedrägerier fortsatt ökar.

Se avsnitt 3 för att utläsa processen i sin helhet.

2 Sammanfattning av åtgärder

4. Tidiga insatser för barn och unga	**Åtgärd**	**Ansvarig**
4.1 Trygg digital uppväxt		
4.1.1	Informationsspridning	Utvecklingsledare folkhälsa, säkerhetsenheten.
4.1.2	Kunskapshöjning	Utvecklingsledare folkhälsa, säkerhetsenheten.
4.1.3	Verktyg och rutiner	Utvecklingsledare folkhälsa, säkerhetsenheten, utbildningsförvaltningen.
4.2 Trygghet bland barn och unga		
4.2.1	Kunskapshöjande insatser genom föräldramöten	Säkerhetsenheten, SSPF-koordinator, fältgruppen, Polismyndigheten.

4.2.2	Stärkt samverkan med näringslivet kopplat till sysselsättning	Säkerhetsenheten, näringslivs- och etableringsansvarig.
4.2.3	Utveckla långsiktiga relationsskapande insatser mellan barn, unga och blåljusverksamhet	Säkerhetsenheten, Polismyndigheten, Bohus räddningstjänstförbund.
4.2.4	Utveckling av kommunens drogvaneundersökning	Säkerhetsenheten, utvecklingsledare folkhälsa, utbildningsförvaltningen.
5. Hot och våld	**Åtgärd**	**Ansvarig**
5.1 Våld i nära relation		
5.1.1	Dörrknackning i samverkan med Polismyndigheten	Socialförvaltningen, Polismyndigheten, säkerhetsenheten.
5.1.2	Utveckling av konceptet ”Våga bry dig”	Säkerhetsenheten, Alebyggen.
5.1.3	Kommungemensamt arbete kring en vecka fri från våld	Utvecklingsledare folkhälsa, säkerhetsenheten, socialförvaltningen, invånarservice, kommunikationsenheten.
5.2 Hot, hat och våld mot förtroendevalda		
5.2.1	Utbildningsinsats gentemot kommunens förtroendevalda	Säkerhetsenheten.
6. Välfärdsbrottslighet	**Åtgärd**	**Ansvarig**
6.1 Kommungemensamt arbete mot välfärdsbrottslighet		
6.1.1	Stärka kommunens förmåga att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet	Samordnare välfärdsbrottslighet, säkerhetsenheten.
6.1.2	Fördjupad analys av välfärdsbrottslighet	Samordnare välfärdsbrottslighet, säkerhetsenheten.
6.1.3	Kunskapshöjande insatser kopplade till välfärdsbrottslighet	Samordnare välfärdsbrottslighet, säkerhetsenheten

6.1.4	Utveckla arbetet kring avfallsbrottslighet	Säkerhetsenheten, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Polismyndigheten.
6.2 Bedrägerier		
6.2.1	Fortsatt övergripande kunskapshöjning mot civilsamhället rörande bedrägerier	Säkerhetsenheten, Polismyndigheten.
6.2.2	Förse med material till kommunala enheter	Säkerhetsenheten, Polismyndigheten.

3 Processen för framtagandet av Ale kommuns åtgärdsplan

3.1 Steg 1: Inhämtning och sammanställning av statistik

Processen inleddes med en insamling av statistik för att kartlägga brottslighetens omfattning i kommunen som en del av arbetet med att ta fram lägesbilden. Statistiken inhämtades från bland annat Ale kommuns socialförvaltning, Brottsförebyggande rådet samt Polismyndigheten. Efter att statistiken var inhämtad bearbetades och visualiserades denna för steg 2, Analys.

3.2 Steg 2: Analys av sammanställningen av statistik kopplad till brottslighet i Ale kommun

Analysgruppen bestod av kommunens brottsförebyggare, säkerhetssamordnare och kommunpolis. Gruppen såg över de framtagna brottskoderna för att identifiera trender och avvikelser. Förutom att analysera brott per 100 000 invånare granskade gruppen även det totala antalet anmälda brott för att få en tydlig bild av var Ale kommun befinner sig.

3.3 Steg 3: Inhämtning av underlag

För att skapa ett så välgrundat underlag som möjligt för framtagandet av prioriterade områden fick samtliga aktörer som kallats till orsaksanalysen i uppdrag att identifiera aktuella och framtida utmaningar inom sina respektive verksamhetsområden. Underlaget skickades in till kommunens brottsförebyggare och säkerhetssamordnare inför mötet och sammanställdes.

Syftet var att kombinera statistiska underlag med verksamheternas professionella bedömningar och lokala lägesbilder för att få en så heltäckande och välgrundad bild som möjligt av kommunens utmaningar och behov.

3.4 Steg 4: Orsaksanalys och åtgärdsformulering

Under orsaksanalysen samlades berörda aktörer för en gemensam genomgång av såväl det statistiska underlaget som sammanställningen av de tidigare inskickade verksamhetsunderlagen.

Fokus låg på att identifiera bakomliggande orsaker till de framträdande problembilderna samt att analysera lokala förutsättningar och trender.

Genom att kombinera brottsstatistik med professionella erfarenheter och kunskap om lokala förhållanden genomfördes en samlad bedömning av kommunens utmaningar. Utifrån denna analys identifierades de områden som bedömdes ha störst behov av samordnade brottsförebyggande och trygghetsfrämjande insatser. Dessa områden låg därefter till grund för framtagandet av kommunens prioriterade åtgärder.

3.5 Utformning av åtgärdsplan

Med stöd av de genomförda orsaksanalyserna utformades ett antal åtgärdsförslag för varje prioriterat område. Detta har därefter förankrats hos förvaltnings- och enhetschefer för att säkerställa att åtgärderna är genomförbara med befintliga resurser.

4 Prioriterat område: Tidiga insatser för barn och unga

4.1 Trygg digital uppväxt

4.1.1 Informationsspridning

Se över möjligheten att samla och tillgängliggöra information, stöd och vägledning kring barn och ungas digitala livsmiljöer. Arbetet riktar sig till barn och unga, vårdnadshavare och medarbetare som arbetar med barn och unga och syftar till att stärka kunskapen och förmågan att stötta barn i deras digitala vardag.

4.1.2 Kunskapshöjning

Se över möjligheten att genomföra kunskapshöjande insatser för barn och unga, vårdnadshavare och medarbetare. Arbetet kan omfatta utbildningar, föreläsningar, digitala kompetenshöjande insatser och andra aktiviteter som stärker kunskapen om risker och skyddsfaktorer i digitala miljöer.

4.1.3 Verktyg och rutiner

Se över möjligheten att utveckla verktyg, utbildningsmaterial och rutiner som stödjer arbetet med en trygg digital uppväxt. Arbetet riktar sig till barn och unga, vårdnadshavare samt medarbetare som arbetar med barn och unga och syftar till att stärka förmågan att förebygga, identifiera och hantera risker i digitala miljön.

Som en del i arbetet är målbilden att ett åldersanpassat utbildningsmaterial tas fram för mentorer och lärare att använda i undervisningen. Materialet ska innehålla kunskap om risker kopplade till exempelvis sociala medier, rekrytering till kriminalitet och droger samt erbjuda övningar och samtalsstöd. Insatsen syftar till att stärka barn och ungas medvetenhet om risker i digitala miljöer samt ge skolpersonal bättre förutsättningar att bedriva ett förebyggande arbete.

4.2 Trygghet bland barn och unga

4.2.1 Kunskapshöjande insatser genom föräldramöten

Ett gemensamt material ska tas fram som kan användas i samband med föräldramöten. Materialet ska behandla teman som rekrytering, droger och sociala medier och syfta till att öka kunskapen hos vårdnadshavare om risker och tidiga varningssignaler.

4.2.2 Stärkt samverkan med näringslivet kopplat till sysselsättning

Se över möjligheten att i samverkan med näringslivet identifiera och stärka gemensamma insatser som kan bidra till trygghet, delaktighet och positiva sammanhang för unga. Syftet är att skapa fler vägar till sysselsättning och arbetslivserfarenhet samt att minska risken för utanförskap genom att stärka skyddsfaktorer såsom meningsfull fritid, tidiga arbetsmöjligheter och ökad framtidstro.

4.2.3 Utveckla långsiktiga relationsskapande insatser mellan barn, unga och blåljusverksamhet

Kommunen ska tillsammans med Polismyndigheten, Bohus räddningstjänstförbund och andra relevanta aktörer utreda möjligheten att utveckla ett långsiktigt och sammanhållet koncept under arbetsnamnet ”Tillsammans genom uppväxten”. Syftet är att skapa en röd tråd av relationsskapande insatser där barn och unga återkommande möter blåljusverksamheter genom hela uppväxten för att stärka trygghet, tillit och positiva relationer.

Konceptet ska bygga vidare på befintliga insatser, såsom Skolbrandman, Barn på buss och PAR, samt undersöka möjligheten att komplettera dessa med två nya inslag, med titlarna *Blåljuskompisar* och *Din framtid*. Blåljuskompisar är tänkt att genomföras i förskoleklass och Din framtid på gymnasiet.

4.2.4 Utveckling av kommunens drogvaneundersökning

Kommunen ska revidera den lokala drogvaneundersökningen för att säkerställa att frågorna är relevanta, aktuella och anpassade till den lokala lägesbilden. Arbetet genomförs i samverkan mellan utbildningsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen och syftar till att stärka kunskapsunderlaget för det förebyggande arbetet.

5 Prioriterat område: Hot och våld

5.1 Våld i nära relation

5.1.1 Dörrknackning i samverkan med Polismyndigheten

Som en del i kommunens förebyggande arbete mot våld i nära relationer ska kommunen se över möjligheten att tillsammans med Polismyndigheten genomföra återkommande informationsinsatser i form av dörrknackning. Insatsen syftar till att öka de boendes kunskap om våld i nära relationer samt informera om vilket stöd som finns att få och vart man kan vända sig vid utsatthet eller oro för någon annan.

5.1.2 Utveckling av konceptet ”Våga bry dig”

Utveckling och förstärkning av det lokala arbetet inom ramen för initiativet *”Våga bry dig”* i samverkan med Alebyggen, där behov av ett förnyat och mer kontinuerligt arbete har identifierats.

5.1.3 Kommungemensamt arbete kring en vecka fri från våld

Kommunen ska årligen uppmärksamma *En vecka fri från våld* genom samordnade informations- och kunskapshöjande insatser. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan berörda verksamheter och syfta till att öka medvetenheten om våld i nära relationer samt stärka kännedomen om det stöd som finns tillgängligt både inom kommunen och hos externa aktörer.

5.2 Hot, hat och våld mot förtroendevalda

5.2.1 Utbildningsinsats gentemot kommunens förtroendevalda

Kommunen ska genomföra återkommande utbildningar för förtroendevalda om hur hot, hat och våld kan förebyggas och hanteras. Insatsen syftar till att stärka tryggheten och öka kunskapen om förebyggande åtgärder, rapportering och stöd vid utsatthet.

6 Prioriterat område: Välfärdsbrottslighet

6.1 Kommungemensamt arbete mot välfärdsbrottslighet

6.1.1 Stärka kommunens förmåga att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet

Kommunen ska utveckla ett mer samordnat och långsiktigt arbete mot välfärdsbrottslighet och felaktigt utbetalda kommunala skattemedel. Arbetet ska omfatta förvaltningsövergripande samverkan, erfarenhetsutbyte med andra aktörer samt utveckling av rutiner och arbetssätt för att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet.

6.1.2 Fördjupad analys av välfärdsbrottslighet

Se över möjligheten att genomföra en fördjupad analys av välfärdsbrottslighet, med fokus på kommunens risker och sårbarheter. En sådan analys kan bidra till en tydligare bild av var i organisationen det finns störst behov av stärkt kontroll, samordning och förebyggande insatser.

6.1.3 Kunskapshöjande insatser kopplade till välfärdsbrottslighet

Kommunen ska se över möjligheten att genomföra kunskapshöjande utbildningsinsatser för berörda förvaltningar och funktioner. Syftet är att stärka medarbetares och chefers kunskap om välfärdsbrottslighet, riskindikatorer, otillåten påverkan och felaktiga utbetalningar, samt om hur misstänkta avvikelser kan upptäckas, dokumenteras och hanteras i det dagliga arbetet.

6.1.4 Utveckla arbetet kring avfallsbrottslighet

Se över möjligheten att etablera samverkan mellan kommun, Polismyndighet och andra berörda aktörer för att stärka det brottsförebyggande arbetet mot avfallsbrottslighet. Genomföra

kompetenshöjande insatser för berörda medarbetare samt, utifrån ökad kunskap och identifierade risker, vidta riktade förebyggande åtgärder.

6.2 Bedrägerier

6.2.1 Fortsatt övergripande kunskapshöjning mot civilsamhället rörande bedrägerier

Utföra, i samverkan med Polismyndigheten, en kunskapshöjning gentemot våra medborgare rörande bedrägerier. Ett extra fokus kommer fortsatt vara på kortbedrägerier och bedrägerier kopplade till social manipulation då de fortsätter att öka inom kommunen.

6.2.2 Förse med material till kommunala enheter

Säkerhetsenheten ska förse och sprida informationsmaterial till verksamheter och enheter som möter medborgare i vardagen, i syfte att öka kunskapen om bedrägerier och minska risken för att invånare utsätts.

Arbetet omfattar bland annat informationsfoldrar och intern kommunikation som kan användas och spridas genom verksamheter med nära medborgarkontakt.

7 Uppföljning och utvärdering av åtgärder

Uppföljning och utvärdering av åtgärder kommer att ske löpande och i samråd med berörda projektdeltagare.

Ale kommun – Säkerhetsenheten – 2026-07-03

Ale kommun, 449 80 Alafors • 0303-70 30 00 • www.ale.se • kommun@ale.se

Foto: Pete Muller/Mostphotos.

Lägesbild

Brott och trygghet i Ale kommun 2026

www.ale.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning **4**

1 Inledning **5**

1.1 Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete 5

1.2 Genomförande av lägesbilden 6

1.3 Omvärldsfaktorer 6

1.4 Ale i korthet 6

1.5 Ledning av det brottförebyggande arbetet 7

1.6 Tvillingkommuner 8

2 Anmälda brott **8**

2.1 Totalt antal anmälda brott 9

2.2 Bedrägeribrott 10

2.2.1 Anmäld brottsstatistik 10

2.2.2 Självrapporterad utsatthet 13

2.3 Stöld- och tillgreppsbrott 15

2.3.1 Anmäld brottsstatistik 16

2.3.2 Självrapporterad utsatthet 17

2.4 Barnfridsbrott 19

2.4.1 Anmäld brottsstatistik 19

2.5 Grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning 21

2.5.1 Anmäld brottsstatistik 21

2.5.2 Stödinsatser vid utsatthet för våld i nära relationer 22

2.6 Brott mot liv och hälsa 23

2.6.1 Anmäld brottsstatistik 23

2.6.2 Självrapporterad utsatthet 27

2.7 Sexualbrott 28

2.7.1 Anmäld brottsstatistik 28

2.7.2 Självrapporterad utsatthet 29

2.8 Trafikbrott 30

2.8.1 Anmäld brottsstatistik 30

2.9 Skadegörelsebrott 32

2.9.1 Anmäld brottsstatistik 32

2.9.2 Kostnader för skadegörelse på kommunens fastigheter ... 34
2.10 Narkotikabrott ... 34
2.10.1 Anmäld brottsstatistik ... 34
3 Trygghet ... 36
3.1 Upplevd trygghet ... 36
3.2 Invånarnas upplevda trygghet ... 37
3.3 Polisens trygghetsundersökning 2025 ... 39
3.4 Medborgarundersökning ... 40
3.5 Trygghetsvandringar ... 42
3.6 Gårdsvandring ... 42
4 Barn och unga ... 43
4.1 Risk- och skyddsfaktorer ... 43
4.2 Aktualiseringar hos socialtjänsten ... 44
4.2.1 Kriminalitet – aktualiseringar ... 44
4.2.2 Kriminalitet – unika individer ... 45
4.2.3 Riskfaktorer – aktualiseringar ... 46
4.2.4 Riskfaktorer – unika individer ... 47
4.3 Barn och unga på nätet ... 47
5 Drogvaneundersökning (DVU) ... 48
5.1 Sammanställt resultat från drogvaneundersökningen 2025 ... 48
5.1.1 Psykisk hälsa ... 50
5.1.2 Resultat för ungdomar födda 2010 ... 51
5.1.3 Anskaffning av alkohol ... 52
5.1.4 Våld i ungas relationer ... 53
6 Hot mot demokratin ... 55
6.1 Våldsbejakande extremism ... 55
6.1.1 Läget i Sverige idag ... 55
6.1.2 Lokal utveckling ... 55
6.2 Hot mot förtroendevalda ... 56
6.2.1 Läget i Sverige idag ... 56
6.2.2 Lokal utveckling ... 57
7 Välfärdsbrottslighet ... 57
7.1 Nationell utveckling ... 57

7.2 Lokal utveckling 58
8 Utlåtande från lokalpolisområde Kungälv/Ale 58
9 Slutsatser och fortsatt arbete 60
Källförteckning 61

Sammanfattning

Anmälda brott

- Antalet anmälda brott per 100 000 invånare är fortsatt lägre i Ale kommun jämfört med det nationella snittet.
- Vid analys av totalt antal anmälda brott i Ale kommun har Ale relativt jämna brottsnivåer, med en liten ökning fram till år 2025. Det brott som sticker ut i kommunen är bedrägeribrott. Utöver bedrägeribrott är de brottskategorier som ökat i Ale fram till år 2025 grov fridskränkning och kvinnofridskränkning, samt skadegörelsebrott.

Trygghet

- Kommunens trygghetsundersökning visar att 93,1 procent av de svarande upplever sitt närområde som tryggt eller mycket tryggt.
- Den upplevda tryggheten har utvecklats positivt över tid i Ale kommun.

Barn och unga

- Antalet barn och unga som kommer till socialtjänstens kännedom har ökat under de senaste åren.
- Digitala miljöer utgör en central arena där barn och unga riskerar att utsättas för brott och exponeras för kriminalitet.

Drogvaneundersökning (DVU)

- Användningen av alkohol, narkotika, dopningsmedel samt tobak- och nikotinprodukter bland elever i årskurs 7–9 har minskat över tid.
- Jämfört med CAN:s nationella skolundersökning ligger Ale kommun fortsatt lågt inom samtliga undersökta ANDT-områden.

Hot mot demokratin

- Dialoger med kommunens förtroendevalda visar att hot, hat och otillåten påverkan generellt förekommer i en begränsad omfattning.
- Det finns inga indikationer på etablerade våldsbejakande extremistiska grupper eller organiserad extremistisk verksamhet i kommunen.

Välfärdsbrottslighet

- Välfärdsbrottslighet har identifierats som ett prioriterat utvecklingsområde för kommunens fortsatta brottsförebyggande arbete.
- Arbetet mot välfärdsbrottslighet varierar mellan kommunens verksamheter och ett behov finns av ökad samordning och ett mer systematiskt arbetssätt.

1 Inledning

Denna lägesbild beskriver brott och trygghet i Ale kommun. Syftet är att ge en övergripande bild av hur brottsligheten samt tryggheten ser ut i kommunen och hur den har utvecklats över tid. Lägesbilden, likt åtgärdsplanen, uppdateras vartannat år i linje med lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Ale kommun strävar efter att arbeta kunskapsbaserat i sitt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete och denna rapport har tagits fram i uppdrag av kommunledningsförvaltningen för att ta fram en lägesbild över brottsnivåerna samt de vanligaste typerna av brott som förekommer i Ale kommun.

Lägesbilden omfattar brott och trygghetsfrågor i kommunen under perioden 2018–2026. Fokus ligger på brottstyper som är särskilt relevanta för det lokala brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet. Jämförelser görs både med det nationella snittet och med ett antal kommuner som har liknande socioekonomiska förutsättningar som Ale kommun. Rapporten redovisar övergripande trender och utveckling, men behandlar inte enskilda fall.

Rapporten bygger på data och information från bland annat Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Polismyndigheten samt Ale kommuns egna undersökningar, såsom medborgardialoger, drogvaneundersökningar och trygghetsvandringar. Materialet har sammanställts och analyserats för att identifiera mönster och förändringar över tid. Genom denna analys skapas ett underlag för att kunna planera och prioritera det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i kommunen.

Denna lägesbild kan ses som ett komplement till den sociala kartläggningen. För mer information om Alebornas livsvillkor, läs *Sociala kartläggningen.*[1]

1.1 Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Den 1 juli 2023 trädde lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i kraft. Lagen säger bland annat att kommuner ska ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån den ta ställning till åtgärder och besluta om en åtgärdsplan som regelbundet skall följas upp. Syftet med denna lag är att stärka kommuners systematiska brottsförebyggande arbete.[2]

De paragrafer i lagen som primärt rör denna lägesbild är följande;

4 § Kommuner ska ta fram en lägesbild över brottsligheten inom kommunens geografiska område. Lägesbilden ska innehålla

1. en kartläggning av brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser,
2. annan information av betydelse i sammanhanget, och
3. en analys av kartläggningen och informationen.

5 § Kommuner ska, med lägesbilden som underlag, besluta om en plan för vilka åtgärder som kommunen avser att vidta för att förebygga brott (åtgärdsplan).

6 § Kommuner ska minst vartannat år uppdatera lägesbilden och följa upp åtgärdsplanen.

[1] Att leva i Ale, social kartläggning 2016.pdf, Djupdykning i Alebornas livsvillkor, social kartläggning 2022.pdf
[2] Kommunens ansvar | Brå - Brottsförebyggande rådet

7 § Arbetet med lägesbilden och åtgärdsplanen ska i den utsträckning som det är lämpligt integreras med sådant analys- och planeringsarbete som sker i enlighet med andra författningar.[3]

1.2 Genomförande av lägesbilden

Lägesbildsarbetet har letts av kommunledningsförvaltningen och är framtagen av kommunens säkerhetssamordnare och utvecklingsledare för brottsförebyggande arbete. Rapporten är en förvaltningsövergripande samverkan med tjänstepersoner från olika professioner.

Statistiken har hämtats från registerdata, offentlig statistik och enkätundersökningar. Exempelvis har data hämtats, på nationell och kommunnivå, från BRÅ:s databas över anmälda brott, lokala enkätundersökningar samt från den Nationella trygghetsundersökningen som BRÅ genomför årligen. Andra källor som använts är exempelvis annan verksamhetsstatistik inom Ale kommun och andra samverkansaktörer såsom Polismyndigheten.

Statistiken som presenteras i denna lägesbild innefattar perioden 2018–2025. Detta beror på att rapporten skrivs under år 2026 och att det därav inte går att inräkna statistiken från detta år ännu. Andra insatser som genomförts under början på år 2026 redovisas däremot i rapporten. För att få en enhetlig jämförelsebild och för att kunna mäta utveckling över tid och resultatet kommer framför allt data att presenteras på kommunnivå, med undantag från data som tagits fram på kommunens samtliga högstadieskolor.

Det finns alltid begränsningar gällande kvantitativa undersökningar då den anmälda brottsstatistiken ofta inte stämmer överens med den faktiska brottsligheten. Det är svårt att undvika ett mörkertal, men det är ett verktyg för att undersöka den övergripande bilden. Mer om hur detta hanteras framgår under avsnittet *anmälda brott.*

1.3 Omvärldsfaktorer

För att kunna se trender från brottsstatistik och upplevd otrygghet behöver det undersökas över en längre tidsperiod och då trygghet är en subjektiv känsla, som kan variera från person till person, kan den upplevda oron också skilja sig från den anmälda brottsstatistiken. Under vissa år kan exempelvis den upplevda oron även påverkas av olika händelser. Att då endast se till kortsiktiga mätningar kan ge en missvisande bild av hur det egentligen ser ut i Ale. Exempelvis har Covid-19-pandemin, kriget i Ukraina, kriget mellan USA och Iran och det dödliga våldet i Sverige inneburit en stor förändring för hela samhället. Att dagligen ta del av nyheter och världshändelser på sociala medier och andra plattformar kan frambringa en känsla av otrygghet men det behöver inte betyda att risken för att utsättas för brott höjts på individnivå eller på kommunnivå. Detta kan vara bra att ha i åtanke vid analys av data.

1.4 Ale i korthet

Ale kommun ligger i Västra Götalands län, strax norr om Göteborg, och består av flera mindre tätorter längs Göta älv. Kommunen har cirka 32 621 invånare och har växt stadigt de senaste åren, bland annat tack vare närheten till Göteborg och de goda pendlingsmöjligheterna som finns, särskilt via Alependeln.

[3] Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete | Sveriges riksdag

Befolkningen är relativt jämnt fördelad mellan kvinnor och män. Av kommunens invånare är 49,1 procent kvinnor (cirka 16 018 personer) och 50,9 procent män (cirka 16 603 personer). I åldersgruppen 0–18 år, som omfattar 8 210 barn och unga, är fördelningen 48,1 procent flickor (3 946) och 51,9 procent pojkar (4 264).

Ale präglas av både landsbygd och mindre tätorter, vilket gör att livsmiljön varierar mellan mer lantliga områden och mer centrala miljöer. Kommunen fortsätter att utvecklas med nya bostadsområden, skolor och service, samtidigt som det aktivt arbetas med trygghetsfrågor och lokalsamhällets delaktighet.

1.5 Ledning av det brottförebyggande arbetet

Ale kommun har en utvecklingsledare för brottsförebyggande arbete, samt en säkerhetssamordnare som arbetar med frågor som rör bland annat brott och trygghet.

Ale kommun har sedan flera år tillbaka ett lokalt brottsförebyggande råd som sammanträder månadsvis. I rådet deltar representanter från näringslivet, civilsamhället, samverkande myndigheter, kommunalråd och oppositionsråd samt kommunala verksamheter.

Rådet bidrar till kommunens brottsförebyggande arbete genom att möjliggöra regelbundet informationsutbyte, gemensamma lägesbilder och samverkan kring aktuella problem och

trender. Forumet skapar även förutsättningar för att identifiera gemensamma utmaningar, samordna insatser och stärka samarbetet mellan lokala aktörer i frågor som rör brott och trygghet.

1.6 Tvillingkommuner

För att ytterligare kunna beskriva situationen i Ale sätts resultaten i relation till andra kommuner samt nationellt. Det blir då tydligare att se om resultaten för Ale kommun är allmänna trender eller om Ales resultat sticker ut. För att jämförelsen ska bli så rättvis som möjligt valdes kommuner som har liknande socioekonomiska och geografiska förutsättningar som Ale ut. I Göteborgsregionen är dessa Stenungssund och Kungälv. För att jämföra Ale med en annan del av landet har även Eslöv i Stormalmö valts ut. Dessa kommuner har liknande stor andel utpendling till storstäder, befolkningsstorlek och tillväxt, utbildningsnivå, försörjningskvot med mera som Ale kommun.

2 Anmälda brott

Nedan presenteras brottsstatistik över anmälda brott. Statistiken över anmälda brott är ett underlag för att följa utvecklingen över tid och kunna jämföra mellan kommuner. Viktigt att ha i åtanke är att antal anmälda brott inte är samma som det faktiska antalet brott som begås.[4] Alla brott anmäls inte, vilket innebär att det finns ett mörkertal. Mörkertalet kan variera mellan olika brottstyper. För vissa brott, exempelvis våld i nära relation och sexualbrott, bedöms mörkertalet vara större. Antalet anmälda brott påverkas även av allmänhetens benägenhet att anmäla brott samt av polisens och andra myndigheters arbete. För så kallade upptäcktsbrott, exempelvis narkotika- och trafikbrott, kan riktade insatser leda till att fler brott upptäcks och registreras. Statistiken bör därför ses som en indikator på utvecklingen snarare än en exakt bild av den faktiska brottsligheten.

Statistiken är i huvudsak redovisad i form av anmälningar per 100 000 invånare. Det betyder att antal anmälningar har satts i relation till befolkningen. Eftersom Ale kommun har ett lägre invånarantal, är det faktiska antalet anmälningar per år betydligt lägre. Dock är det hjälpsamt att räkna ut det på detta sätt för att kunna jämföra utvecklingen mellan kommuner.

Självrapporterad utsatthet för brott används ofta som ett komplement till den anmälda brottsstatistiken för att få en mer komplett bild av brottsligheten i ett samhälle. Brottsförebyggande rådet genomför årligen en Nationell trygghetsundersökning (NTU) som innehåller frågor om utsatthet för brott, men även otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet och erfarenheter av kontakter med rättsväsendet.[5] Undersökningen syftar till att studera den svenska befolkningen mellan 16–84 år. För att korrigera för bortfall av svarande och väga upp för de grupper som inte svarar i lika stor utsträckning i undersökningen är resultatet viktat. Detta gör att resultatet blir mer representativt för alla åldersgrupper mellan 16–84 år.[6]

Brottsförebyggande rådet har tagit fram kommunvis statistik över bland annat självrapporterad utsatthet för vissa brottstyper baserat på den Nationella trygghetsundersökningen.[7] Statistik

[4] Om brottsstatistiken | Brå - Brottsförebyggande rådet
[5] Nationella trygghetsundersökningen 2025 | Brå - Brottsförebyggande rådet
[6] Kvalitetsdeklaration NTU 2025
[7] Indikatorer för kommuners lägesbild | Brå - Brottsförebyggande rådet

finns sammanställd för följande brottskategorier vad gäller självrapporterad utsatthet: Försäljningsbedrägeri, kortbedrägeri, rån, cykelstöld, misshandel och sexualbrott. I denna lägesbild redovisas enbart självrapporterad utsatthet för de brottstyper där BRÅ har tillhandahållit kommunvis statistik.

NTU är som tidigare nämnt en urvalsundersökning. Det var 233 personer som besvarade undersökningen i Ale, 8 460 personer i Västra Götaland och 65 338 personer i landet. Resultaten baseras därmed på de svar som lämnas av de personer som deltagit i undersökningen.

2.1 Totalt antal anmälda brott

Vid analys av totalt antal anmälda brott av alla brottsrubriceringar i Ale kommun har Ale relativt jämna brottsnivåer. Brottsnivåerna var under perioden 2018–2025 som lägst år 2019, med 2047 anmälda brott, och högst år 2021 med 2731 anmälda brott. Under år 2025 anmäldes totalt 2716 brott i Ale kommun. Detta är en ökning med 179 anmälda brott från år 2024. Medelvärdet för antalet brott mellan 2018–2025 är 2485 anmälda brott per år. Detta inkluderar alla brottsliga gärningar, både grövre och mildare typer av brott. För vidare analys av specifika brottskategorier se nedan i rapporten.

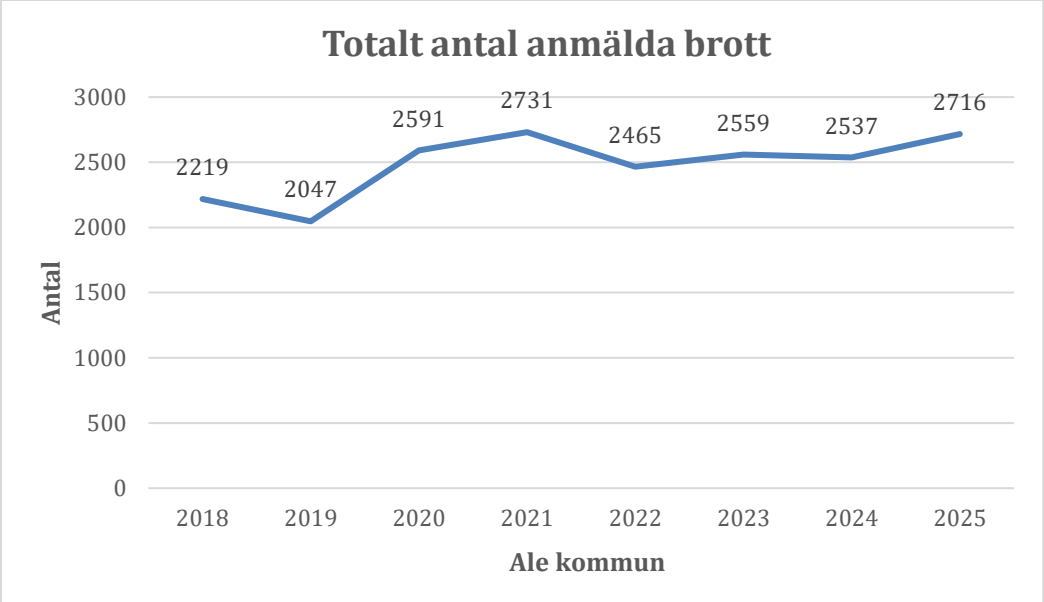

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.[8]

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Som går att utläsa i nedan diagram har Ale kommun en markant lägre nivå av totalt antal anmälda brott per 100 000 invånare i jämförelse med det nationella snittet. Ale har även lägre brottsnivåer än de närliggande jämförelsekommunerna Kungälv och Stenungssund fram till år 2024, därefter går det att utläsa en ökning. Vid jämförelse med Eslöv kommun har Ale kommun en lägre nivå av totalt antal anmälda brott, per 100 000 invånare, under hela mätperioden.

[8] Gör din egen sökning

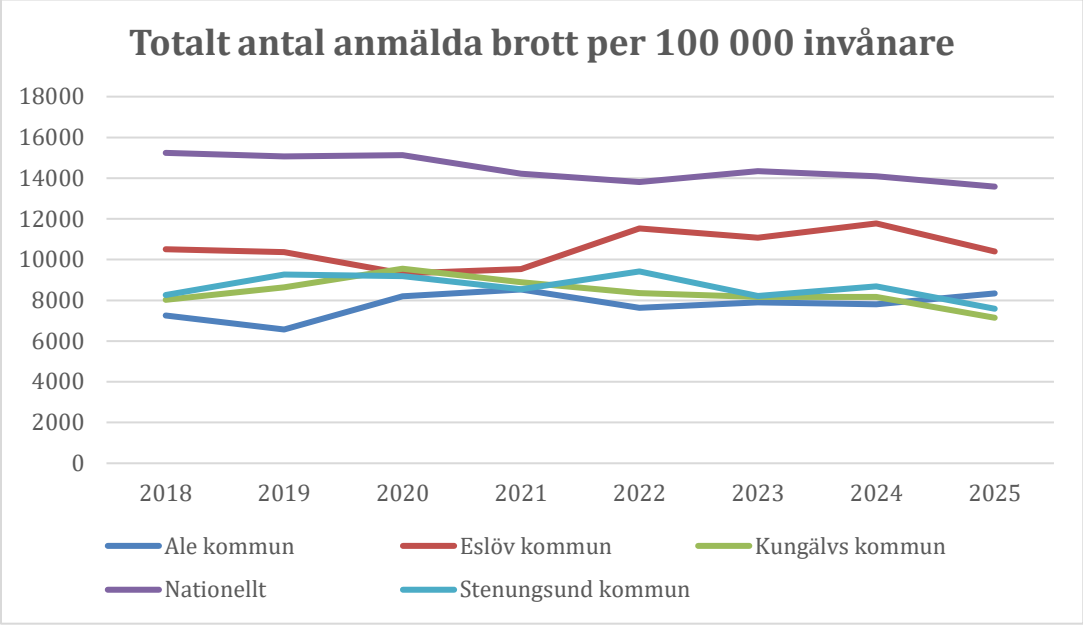

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

2.2 Bedrägeribrott

Bedrägerier är ett av de vanligaste brotten och antalet anmälningar har ökat över tid. Brotten medför stora brottsvinster som många gånger går till organiserad brottslighet. Brottskategorin *bedrägerier* rymmer en mängd olika typer av brottslighet såsom id-kapning, faktura- och kortbedrägerier, romansbedrägerier med mera. Det finns flera olika tillvägagångssätt och de utvecklas och förändras hela tiden.

Bedragarna utnyttjar såväl sårbarheter hos potentiella brottsoffer, som sårbarheter i teknik och struktur för att lura människor på pengar. Parallellt med att banker och andra aktörer har utvecklat sina tekniska säkerhetslösningar har bedrägeribrott i ökad utsträckning kommit att bygga på social manipulation riktad mot individen. Äldre och individer med funktionsnedsättning utgör ofta särskilt utsatta grupper.

Bedrägerier är ett globalt fenomen där gärningspersonen kan vara baserad långt ifrån den egna kommunen. Bedrägeribrott är något en individ kan vara utsatt för utan att vara medveten om det. Anmälningsbenägenheten kan också påverkas av att den utsatta inte ser någon mening i att anmäla ett försök till bedrägeri som inte fullbordats eller att denne känner skam över att ha blivit lurad. Detta bör beaktas när statistik för bedrägeribrott analyseras.

2.2.1 Anmäld brottsstatistik

I nedan tabell framgår totalt antal anmälda bedrägeribrott mellan åren 2018–2025 för Ale kommun, Eslövs kommun, Kungälvs kommun, Stenungssunds kommun och nationellt. För Ale kommun går det att utläsa att antalet anmälda bedrägeribrott har ökat markant sedan år 2019. Nationellt sätt går trenden nedåt från år 2018 fram till år 2022. Därefter går det att utläsa en uppåtgående trend, för att efter år 2023 ligga hyfsat jämnt med en liten ökning fram till år 2025. Trenderna för både Kungälv och Stenungsund liknar Ale kommuns, med en uppåtgående trend

sedan år 2019. För Eslövs kommun går det att utläsa en uppåtgående trend mellan år 2020–2024, därefter går trendlinjen nedåt.

I bedrägeribrott, inklusive grovt bedrägligt beteende, inkluderas bedrägeri genom social manipulation, identitetsbedrägeri, fakturabedrägeri, kortbedrägeri, annonsbedrägeri, försäkringsbedrägeri, snyltningsbrott, grovt fodringsbedrägeri och övrigt bedrägeri. Flertalet bedrägeribrott tillkom under år 2019 och kan påverka statistiken över tid då jämförelsen sker från 2018.

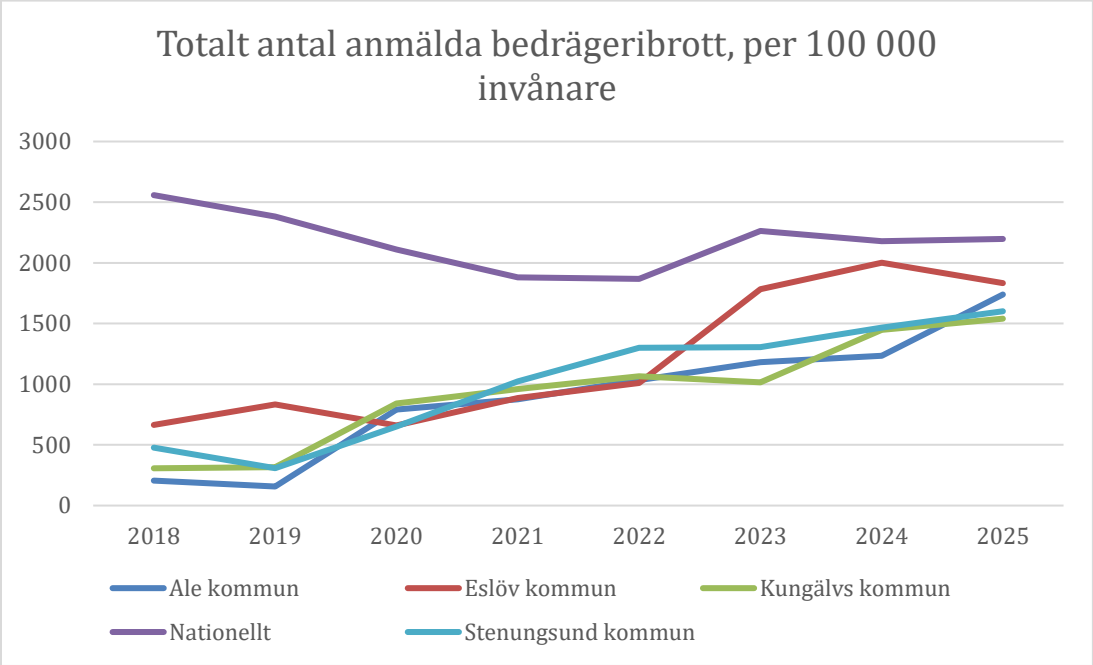

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

De underkategorier som har högst antal anmälningar per år i Ale är kortbedrägerier och bedrägeri genom social manipulation därefter kommer annonsbedrägerier, se nedan diagram. Antalet anmälningar gällande kortbedrägerier ökade från 11 till 293 mellan åren 2019–2025 och antalet anmälningar gällande bedrägerier genom social manipulation ökade från 3 till 122 mellan åren 2019–2025. Anledningen till att mätningen börjar från år 2019 och inte 2018 beror på att dessa bedrägeribrott tillkom under år 2019. Vad gäller bedrägerier genom social manipulation går det i nedan diagram att utläsa att antalet anmälda brott har haft en ökande trend från år 2019 till år 2022. Därefter går det att utläsa en minskning från år 2023 till 2024 med 23 brott för att till år 2025 öka igen med 47 brott. Vad gäller kortbedrägerier har trenden varierat mellan åren 2019–2021, för att därefter ha en uppåtgående trend. Samtliga underkategorier i diagrammet nedan, förutom *annonsbedrägerier,* visar på en ökande trend från år 2024 till år 2025.

Vid analys av respektive underkategorier till bedrägeribrott är antalet försäkringsbedrägerier, snyltningsbrott och grovt fodringsbedrägerier väldigt få eller icke existerande under mätperioden och har därför inte inkluderats i nedanstående diagram.

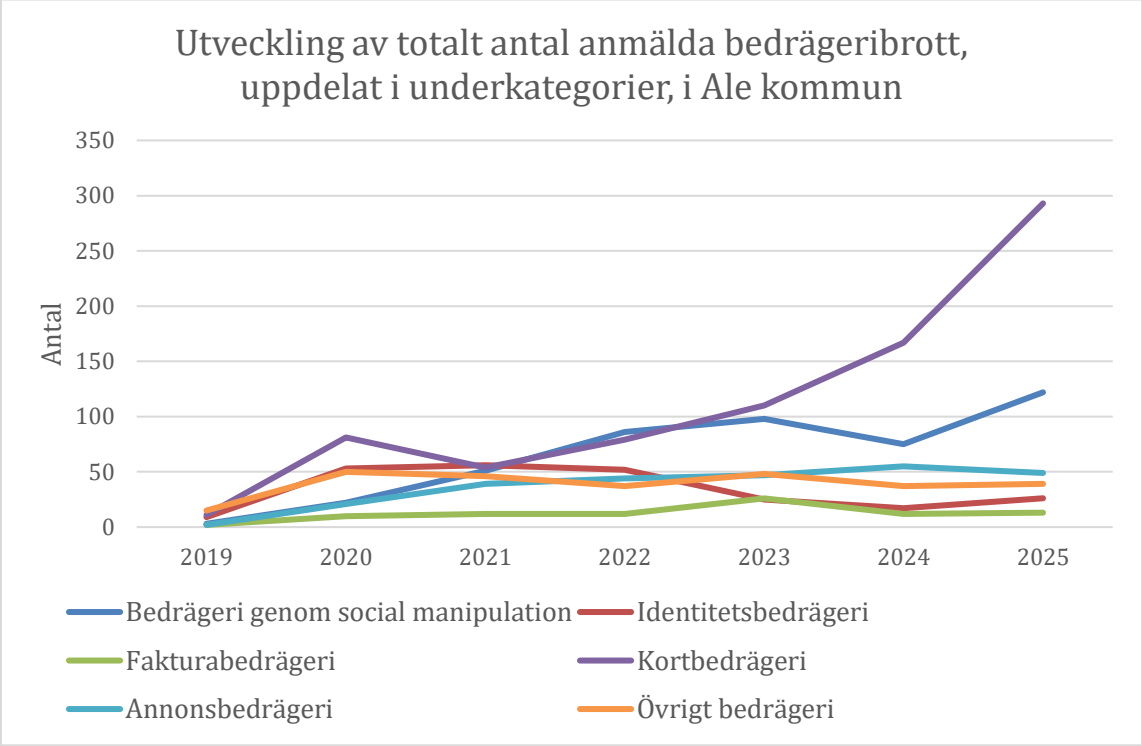

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Vad gäller kortbedrägerier går det i nedanstående diagram att utläsa att bedrägerier utan ett fysiskt kort är det som ökar markant, medan kortbedrägerier med fysiskt kort har minskat fram till år 2025 i Ale kommun.

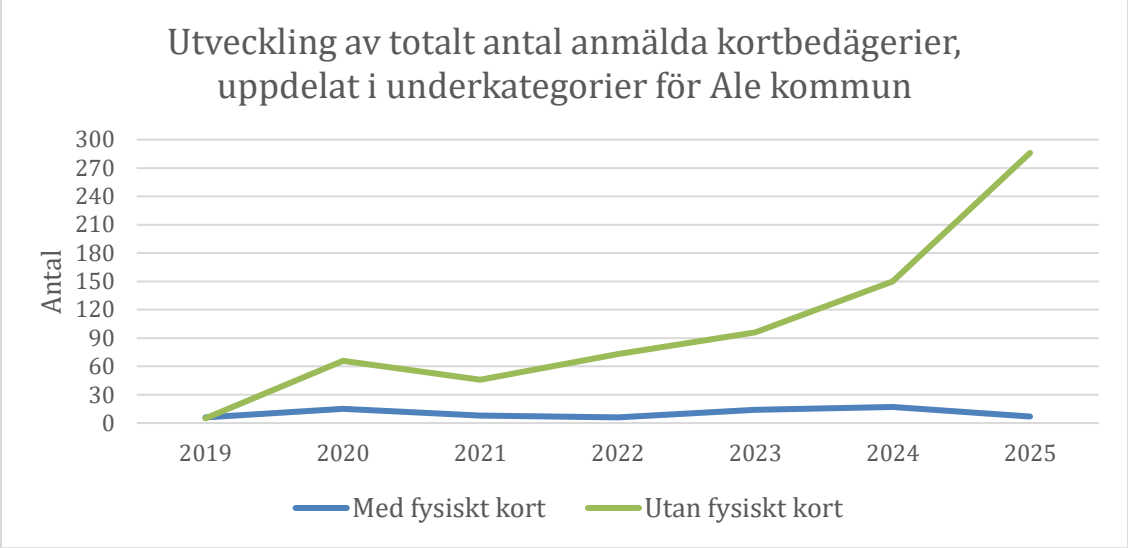

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Bedrägeri genom social manipulation innebär att gärningspersonen skapar ett förtroende hos den utsatte i syfte att lura hen på pengar eller personuppgifter. Detta kan göras på flera sätt och delas in i romansbedrägeri, investeringsbedrägeri, befogenhetsbedrägeri och övrig social manipulation. *Befogenhetsbedrägerier* är när bedragaren utger sig för att vara någon med befogenhet, exempelvis en myndighetsperson eller banktjänsteman. *Romansbedrägeri* är när den utsatte vilseleds inom ramen för en upplevd kärleksrelation. *Investeringsbedrägeri* är när den utsatte vilseleds att investera pengar i en falsk produkt. *Övrig social manipulation* inkluderar bland annat social manipulation via sms, e-post eller sociala medier.

Vid analys av bedrägeri genom social manipulation är det underkategorierna *befogenhetsbedrägeri* och *övrig social manipulation* som har flest antal anmälningar och de har ökat i Ale kommun.

År 2019 var det enbart en anmälning som lades under befogenhetsbedrägeri, fram till år 2022 ökade det till 40 anmälningar, för att sedan minska fram till år 2024. Från år 2024 till år 2025 ökade det därefter igen med 34 anmälningar.

Vad gäller övrig social manipulation ökade antalet anmälningar från år 2019 till år 2023, därefter går det att utläsa en minskning fram till år 2024 för att sedan öka igen under år 2025.

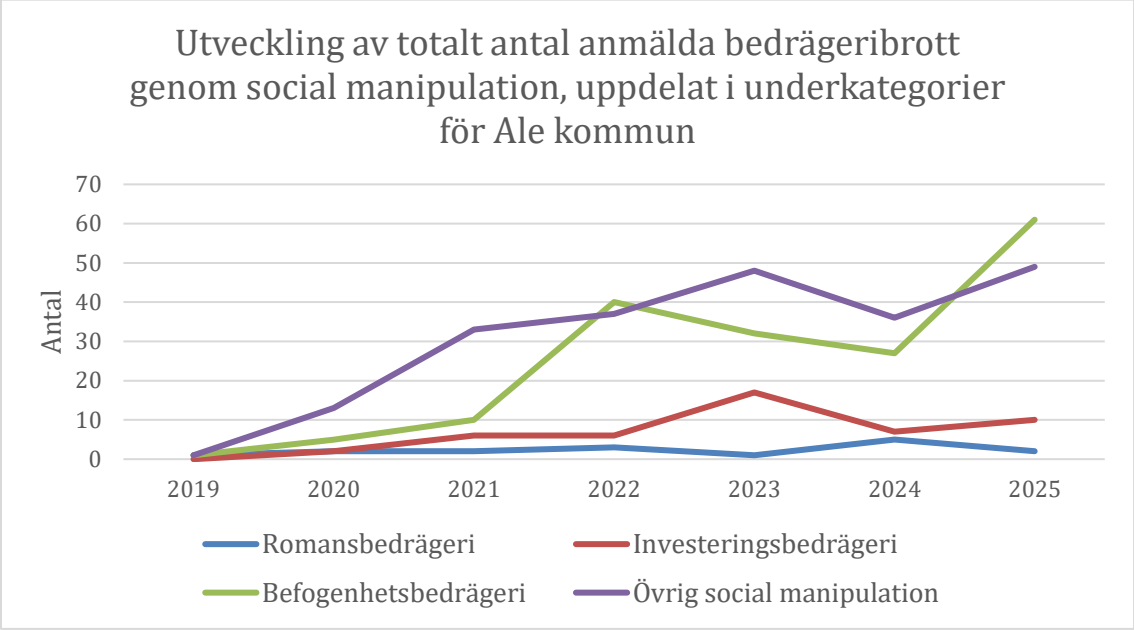

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

2.2.2 Självrapporterad utsatthet

I den Nationella trygghetsundersökningen får de svarande besvara frågor som bland annat handlar om självrapporterad utsatthet för bedrägeribrott. Det är två frågor där den ena handlar om utsatthet för försäljningsbedrägeri och den andra om utsatthet för kort- och kreditbedrägeri.

Diagrammet nedan visar andelen i procent som självrapporterat att de utsatts för försäljningsbedrägeri. Frågan som ställs i undersökningen kopplat till försäljningsbedrägeri är följande; *Har någon på ett brottsligt sätt lurat dig som privatperson på pengar då du har köpt eller sålt något*

under förra året (2024)? Det kan röra sig om att du inte fått en vara som du har betalt för eller inte fått betalt för en vara du har sålt.[9]

Det var 6,6 procent av befolkningen (16–84 år) som besvarade NTU:n år 2025 som uppgav att de utsatts för försäljningsbedrägeri 2024. I diagrammet nedan går det att utläsa att Ale låg på samma nivå som hela riket år 2024. Från år 2020 till år 2023 går det att se en ökning i Ale, för att därefter minska. Under hela perioden ligger däremot procentandelen på en hyfsat jämn nivå och likt med hela riket samt Västra Götaland. Under år 2018 och 2021 ligger Ale något högre än både Västra Götaland och hela riket.

Jämförelsen med den anmälda brottsstatistiken visar ett delvis annat mönster. Även om den självrapporterade utsattheten för försäljningsbedrägeri i Ale ligger på ungefär samma nivå som för riket, är antalet anmälda bedrägeribrott per 100 000 invånare i Ale betydligt lägre jämfört med hela riket (se ovan rubrik *anmäld brottsstatistik*). Av de 233 svarandes i Ale år 2024 uppgav 6,6 procent att de utsatts för försäljningsbedrägeri, vilket var samma nivå som för riket. Samtidigt visar den anmälda brottsstatistiken 1 235 bedrägeribrott per 100 000 invånare i Ale, jämfört med 2 179 i riket 2024. Den självrapporterade utsattheten är därmed liknande, medan den anmälda brottsstatistiken är lägre i Ale. Det är dock viktigt att komma ihåg att den självrapporterade statistiken endast avser försäljningsbedrägerier, medan den anmälda statistiken omfattar alla typer av bedrägeribrott. Därtill polisanmäls inte alla bedrägerier, vilket också kan bidra till skillnaden mellan den upplevda utsattheten och den anmälda brottsligheten. Som tidigare nämnts är det också viktigt att ha i åtanke att den nationella trygghetsundersökningen är en urvalsundersökning och därmed inte representerar hela befolkningen.

Notera att i NTU ställs frågor om utsatthet under föregående kalenderår, vilket innebär att det i NTU 2025 ställs frågor om utsatthet under 2024.

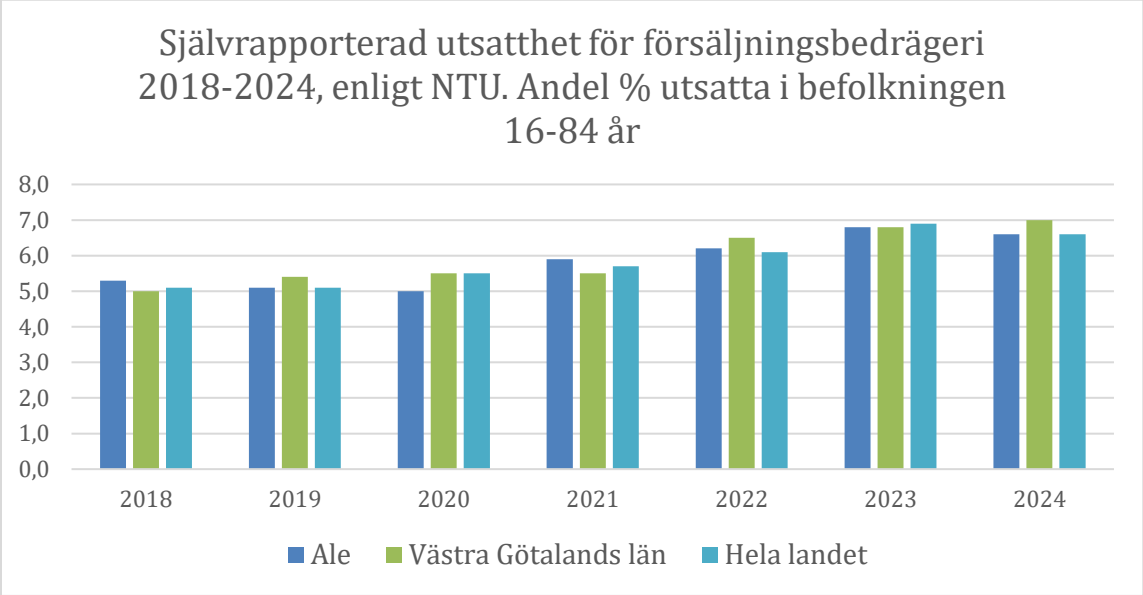

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

Diagrammet nedan visar andelen i procent som självrapporterat att de utsatts för kort- och kreditbedrägeri. Frågan som ställs i undersökningen kopplat till kort- och kreditbedrägeri är

[9] Nationella trygghetsundersökningen 2025

följande; *Har någon på ett brottsligt sätt använt ditt kontonummer, kontokort/ kontokortsuppgifter eller dina personuppgifter för att komma över pengar eller andra värdesaker under förra året (2024)? Det kan t.ex. handla om så kallad skimning eller identitetsstöld.*

Det var 4,3 procent av befolkningen (16–84) som besvarade NTU:n år 2025 som uppgav att de utsatts för kort- eller kreditbedrägeri under 2024. I nedan diagram går det att utläsa att Ale låg strax nedanför snittet för hela riket (3,9 procent). Under hela perioden (2018–2024) ligger Ale nedanför hela riket samt Västra Götaland. Från år 2022 går det att utläsa en ökning hos samtliga – Ale, Västra Götaland samt hela riket.

Vid jämförelse med antalet anmälda bedrägeribrott per 100 000 invånare ligger Ale, liksom för den självrapporterade utsattheten, under den nationella trendlinjen (se ovan rubrik *anmäld brottsstatistik)*. Den anmälda statistiken är dock inte direkt jämförbar med den självrapporterade utsattheten, eftersom den omfattar samtliga bedrägeribrott och inte enbart kort- och kreditbedrägerier. En mer relevant jämförelse är därför med antalet anmälda kortbedrägerier (se ovan under *utveckling av totalt antal anmälda bedrägeribrott, uppdelat i underkategorier, i Ale kommun)*. Även där syns en ökning mellan år 2022 och 2024, vilket överensstämmer med utvecklingen i den självrapporterade utsattheten. Det kan tyda på att den ökade utsattheten i viss mån också återspeglas i de anmälda kortbedrägerierna. Samtidigt bör resultaten tolkas med viss försiktighet, eftersom den självrapporterade statistiken avser kort- och kreditbedrägeri medan den anmälda brottsstatistiken enbart avser kortbedrägerier.

Notera att i NTU ställs frågor om utsatthet under föregående kalenderår, vilket innebär att det i NTU 2025 ställs frågor om utsatthet under 2024.

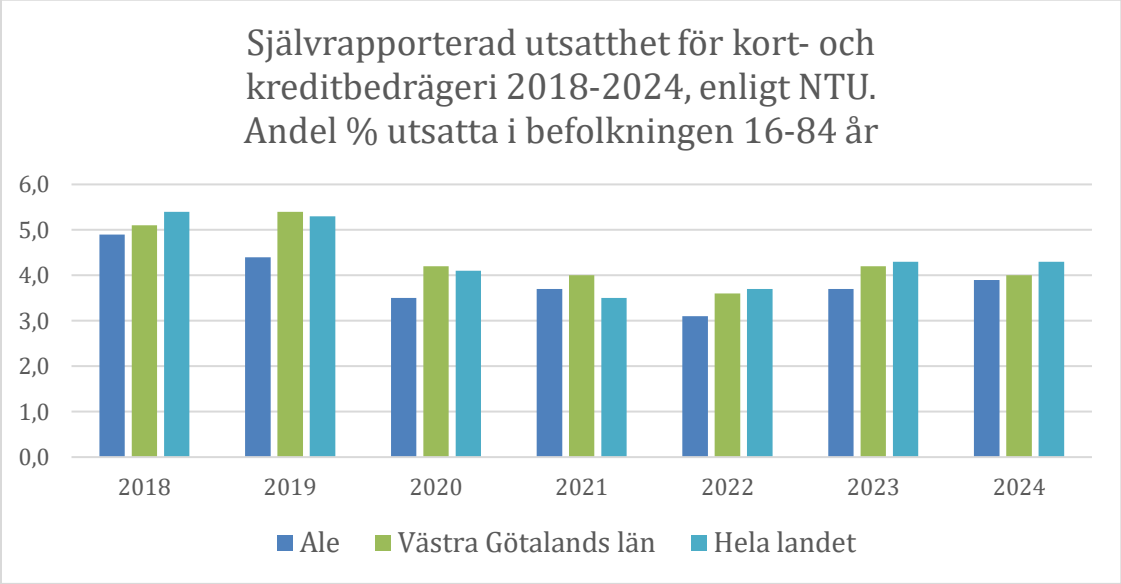

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

2.3 Stöld- och tillgreppsbrott

Till brottskategorin stöld- och tillgreppsbrott ingår de brott som innebär att någon utan lov tar något som tillhör någon annan. Här ryms allt från snatteri och fickstölder till biltillgrepp, inbrott i bostäder, affärslokaler och lokaler för offentlig verksamhet till rån. Det är med andra ord en brottstyp som drabbar stora delar av näringslivet, myndigheter och privatpersoner.

2.3.1 Anmäld brottsstatistik

Vid analys av totalt antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, per 100 000 invånare, går det att utläsa en markant minskning i Ale kommun från år 2021 fram till år 2025, med en liten ökning år 2023. Detta följer i stort sett den nationella trendlinjen som minskat sedan år 2018 fram till år 2025, med en knapp ökning år 2022. För samtliga trendlinjer går det att utläsa en nedåtgående trend från år 2024.

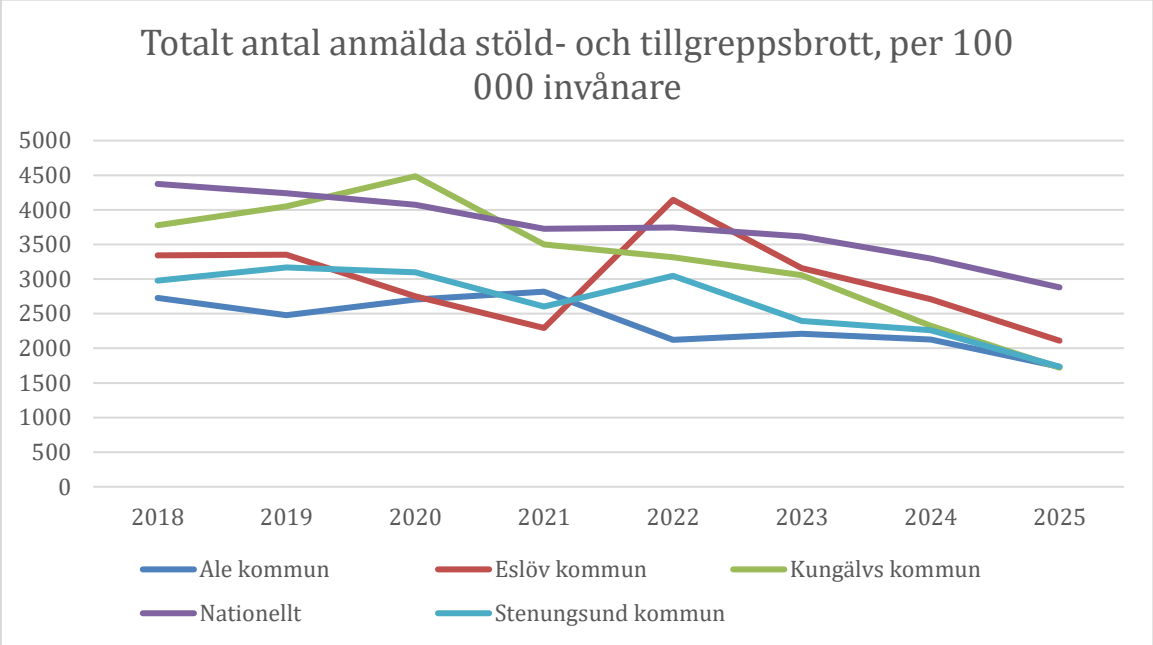

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

I diagrammet nedan visas utvecklingen av de olika underkategorierna till stöld- och tillgreppsbrott i Ale kommun. Nedan kommer en förklaring av de underkategorier som BRÅ använder i sin statistikdatabas.

Tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel innebär att någon utan lov använder eller tar exempelvis en bil, motorcykel, moped eller annat motordrivet fordon, utan avsikt att permanent behålla det. *Stöld av icke motordrivet fortskaffningsmedel* innebär stöld av transportmedel utan motor, exempelvis en cykel. *Stöld genom inbrott, inbrottsstöld i bostad, ej av skjutvapen* omfattar stölder där gärningspersonen genom inbrott tagit sig in i exempelvis en bostad, lokal, butik, källare, garage eller liknande för att stjäla egendom, men där det som stulits inte är skjutvapen, ammunition eller sprängämnen. *Övrig stöld* omfattar stöldbrott som inte avser inbrott eller andra stöldkategorier som redovisas separat, exempelvis stöld från butik, restaurang, fordon, fickstölder eller andra stölder från person. *Rån, inkl. grovt* omfattar brott där någon genom våld eller hot om omedelbart våld tar eller försöker ta egendom, eller använder våld eller hot för att behålla stulen egendom. Kategorin omfattar både rån och grovt rån. *Övriga brott mot 8 kap.* omfattar andra brott i stöldkapitlet som inte ingår i de särskilt redovisade kategorierna, till exempel egenmäktigt förfarande, olovligt brukande och besittningsintrång. *Stöld (även inbrott) av skjutvapen, ammunition och sprängämnen* omfattar stölder av dessa särskilt farliga föremål, oavsett om stölden skett genom inbrott eller på annat sätt. Den sist nämnda kategorin redovisas inte i nedanstående diagram då det enbart fanns ett fåtal anmälda brott under perioden 2018–2025.

Mellan år 2018 och 2025 har det totala antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott i Ale kommun minskat inom de flesta brottskategorierna. Den största kategorin är fortsatt övrig stöld, men även denna har minskat markant sedan toppnoteringen 2021. Inbrottsstölder visar en nedåtgående trend, särskilt efter 2021. Rån, inkl. grovt, och tillgrepp av motordrivet fortskaffningsmedel ligger på relativt låga nivåer och har minskat över tid. Sammantaget pekar utvecklingen på en generellt positiv trend med färre anmälda stöld- och tillgreppsbrott i kommunen.

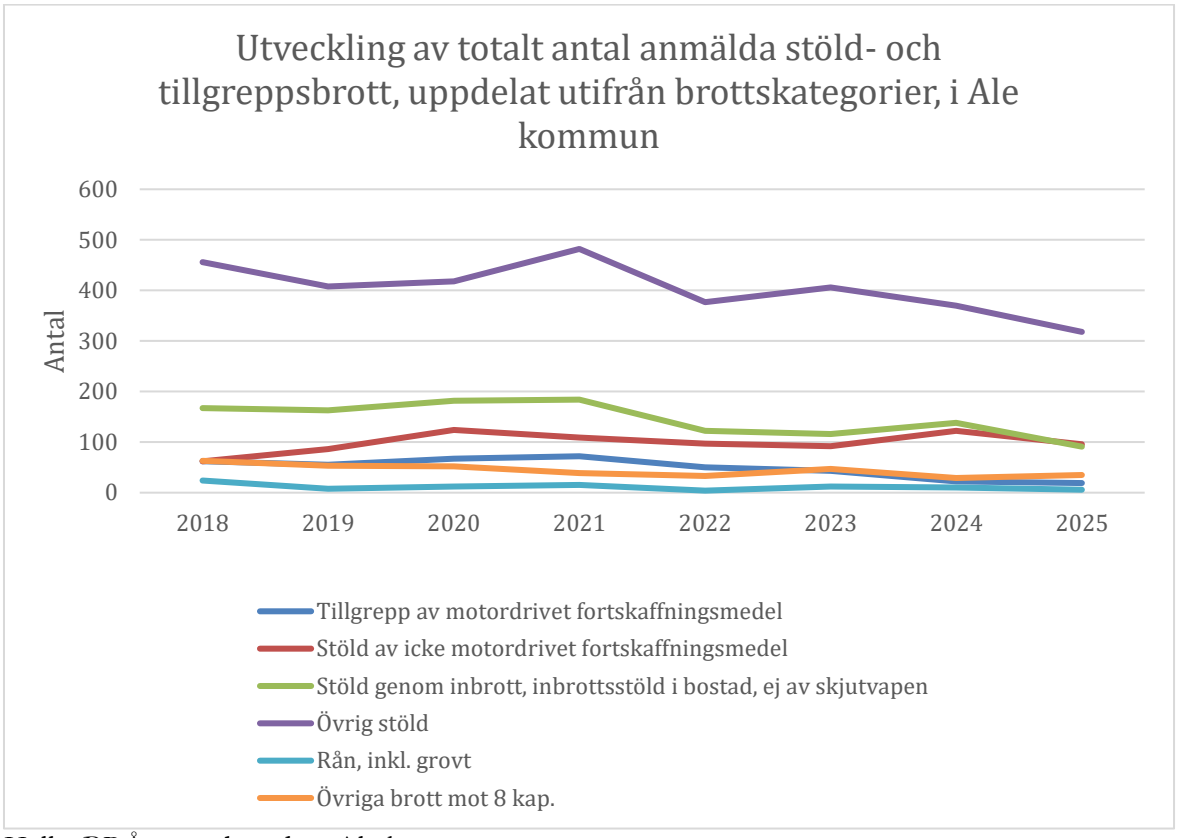

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

2.3.2 Självrapporterad utsatthet

Som nämnts i tidigare avsnitt tar BRÅ fram en sammanställning av statistik på kommunnivå bland annat utifrån den Nationella trygghetsundersökningen. Kopplat till avsnittet *Stöld- och tillgreppsbrott* har de sammanställt statistik över självrapporterad utsatthet för rån och cykelstöld. Nedan presenteras resultaten.

Diagrammet nedan visar andelen i procent som självrapporterat att de utsatts för rån. Frågan som ställdes i undersökningen var följande; *Rånade eller försökte någon råna dig genom att använda hot eller våld under förra året (2024)?*

Det var 0,9 procent av befolkningen (16–84 år) som besvarade NTU:n år 2025 som uppgav att de utsatts för rån eller försök till rån under år 2024. I diagrammet nedan går det att utläsa att Ale låg på en högre nivå än både Västra Götaland och hela riket år 2024 (1,5 procent). Det är en ökning med 0,8 procentenheter från år 2023, då Ale låg nedanför både Västra Götaland och

hela riket. Under hela perioden har Ale legat relativt jämnt, på 1,5 procent, förutom under år 2020, 2022 och 2023 då Ale hade lägre nivåer, mellan 0,7–0,9 procent.

Generellt sätt ligger Ale på hyfsat liknande nivåer som för hela riket under hela perioden, vilket är intressant för under antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 100 000 invånare ligger Ale långt nedanför den nationella trendlinjen. Det är dock viktigt att komma ihåg att den självrapporterade statistiken endast avser rån, medan den anmälda brottsstatistiken omfattar alla typer av stöld- och tillgreppsbrott. Vid jämförelse med antal anmälda rån, inkl. grov i Ale (se ovan diagram *utveckling av totalt antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, uppdelat utifrån brottskategorier, i Ale kommun)* ser däremot trenderna mer lika ut på så sätt att det är få anmälda rån samtidigt som det är få som uppger att de utsatts för rån under mätperioden.

Notera att i NTU ställs frågor om utsatthet under föregående kalenderår, vilket innebär att det i NTU 2025 ställs frågor om utsatthet under 2024.

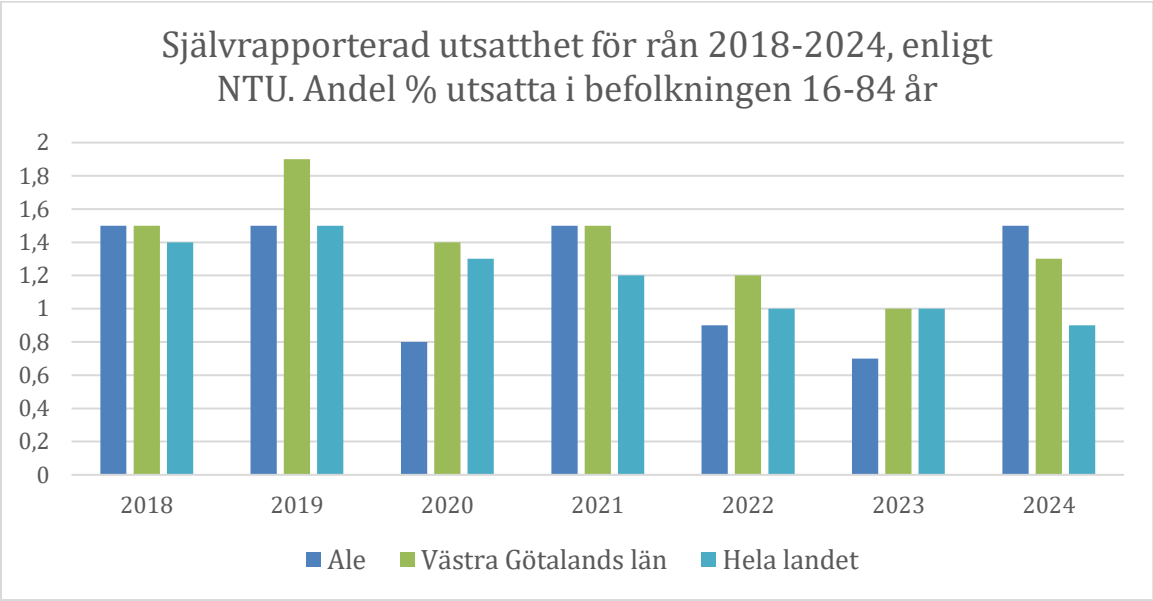

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

Diagrammet nedan visar andelen i procent som självrapporterat att de utsatts för cykelstöld. Frågan som ställdes i undersökningen var följande; *Fick du eller någon annan i hushållet någon cykel stulen under förra året (2024)?*

Det var 9,2 procent av de hushåll som ägde någon cykel förra året som uppgav att de utsatts för cykelstöld under 2024 nationellt. I diagrammet nedan går det att utläsa att Ale låg på en lägre nivå än hela riket, men högre än Västra Götaland år 2024 (8,9 procent). Från år 2019 till år 2021 går det att utläsa en nedåtgående trend för Ale, därefter går trenden uppåt igen. Under hela perioden ligger Ale nedanför både Västra Götaland och hela riket, förutom år 2024 då Ale ligger 0,2 procentenheter ovanför Västra Götaland.

Jämförelsen med den anmälda brottsstatistiken visar ett liknande mönster. Antalet anmälda stöldbrott per 100 000 invånare är genomgående lägre i Ale än i riket, se ovan diagram under *anmäld brottsstatistik*. Eftersom den anmälda statistiken omfattar alla typer av stöld- och tillgreppsbrott är den dock inte direkt jämförbar med den självrapporterade utsattheten, som endast avser cykelstöld. En mer relevant jämförelse är därför med kategorin *stöld av icke*

motordrivet fortskaffningsmedel, där cykelstöld ingår (se ovan diagram *utveckling av totalt antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, uppdelat utifrån brottskategorier, i Ale kommun)*. Även om denna kategori omfattar fler brott än enbart cykelstölder följer utvecklingen den självrapporterade utsattheten relativt väl. Exempelvis ökar både den självrapporterade utsattheten och antalet anmälda stölder av icke motordrivet fortskaffningsmedel mellan åren 2023–2024. Det kan vara en indikation på att förändringar i den självrapporterade utsattheten i viss mån också återspeglas i de anmälda brotten och att personer som utsätts för cykelstöld i viss utsträckning väljer att polisanmäla händelsen. Samtidigt bör resultaten tolkas med försiktighet, eftersom kategorin omfattar fler brott än enbart cykelstölder.

Notera att i NTU ställs frågor om utsatthet under föregående kalenderår, vilket innebär att det i NTU 2025 ställs frågor om utsatthet under 2024.

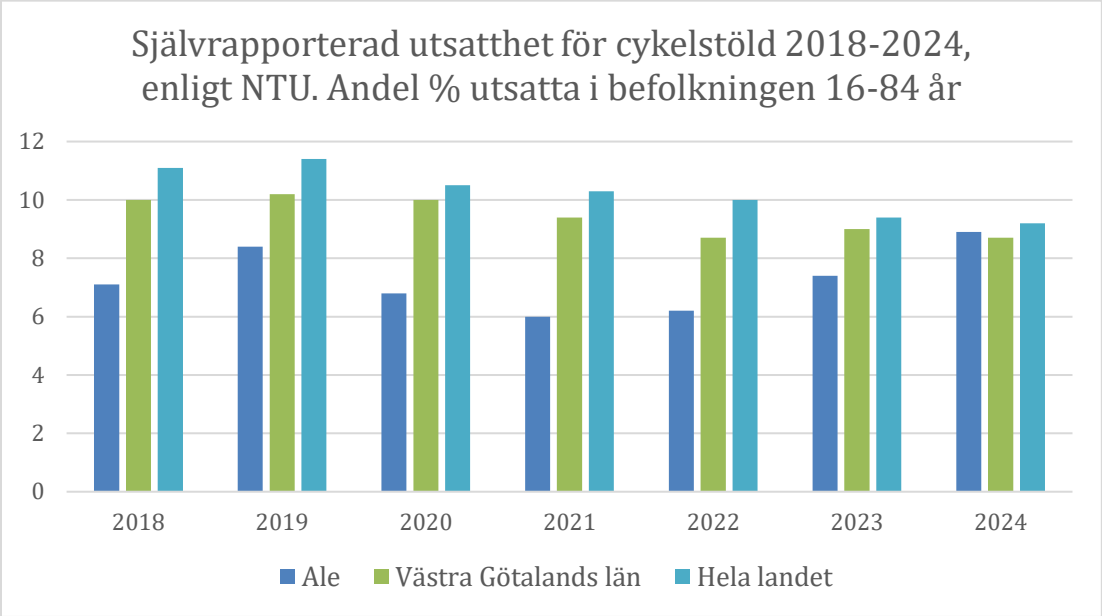

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

2.4 Barnfridsbrott

Barnfridsbrott är en lag som trädde i kraft år 2021 som tydliggör att det även är brottsligt att ett barn bevittnar, inkluderat både sett och hört, när en brottslig gärning begås. Detta gör att barn i våld i nära relationer inte behöver vara direkt utsatta för en brottslig gärning för att räknas som utsatt juridiskt.

2.4.1 Anmäld brottsstatistik

I nedan diagram går det att utläsa att antalet anmälda barnfridsbrott har ökat över tid både nationellt och i Ale samt Eslöv kommun. Utvecklingen behöver dock tolkas med viss försiktighet då barnfridsbrott infördes som egen brottsrubricering år 2021. Den kraftiga ökningen kan därför delvis förklaras av att lagstiftningen är relativt ny, att kännedomen om brottet har ökat samt att polis och andra aktörer successivt har utvecklat sina arbetssätt för att identifiera och anmäla dessa brott.

Från år 2024 går det att utläsa en lätt minskning i Ale kommun, medan i Kungälv och Stenungsund ses en kraftigare minskning under samma tidsperiod. För den nationella trendlinjen och Eslövs trendlinje går det i stället att utläsa en mindre ökning.

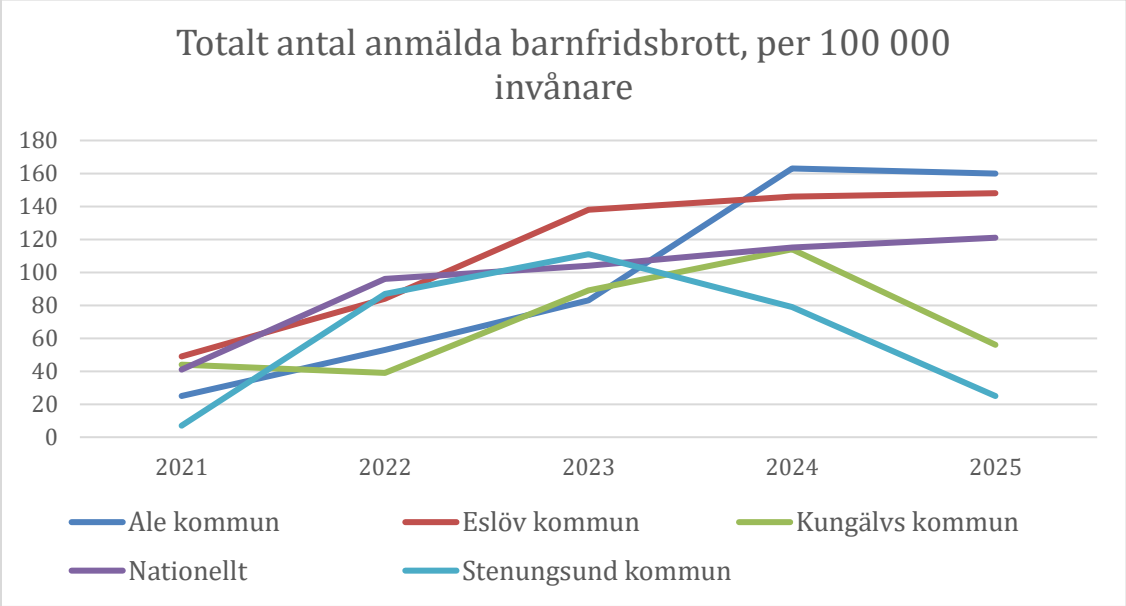

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Nedanstående tabell visar totalt antal anmälda barnfridsbrott i Ale kommun under åren 2021–2025, samt uppdelat på kön. För samtliga tre trender går det att utläsa en uppåtgående trend sedan år 2021, då lagen tillkom. För den totala trendlinjen och trendlinjen för *mot pojke under 18 år* går det däremot att utläsa en nedåtgående trend från år 2024 till år 2025.

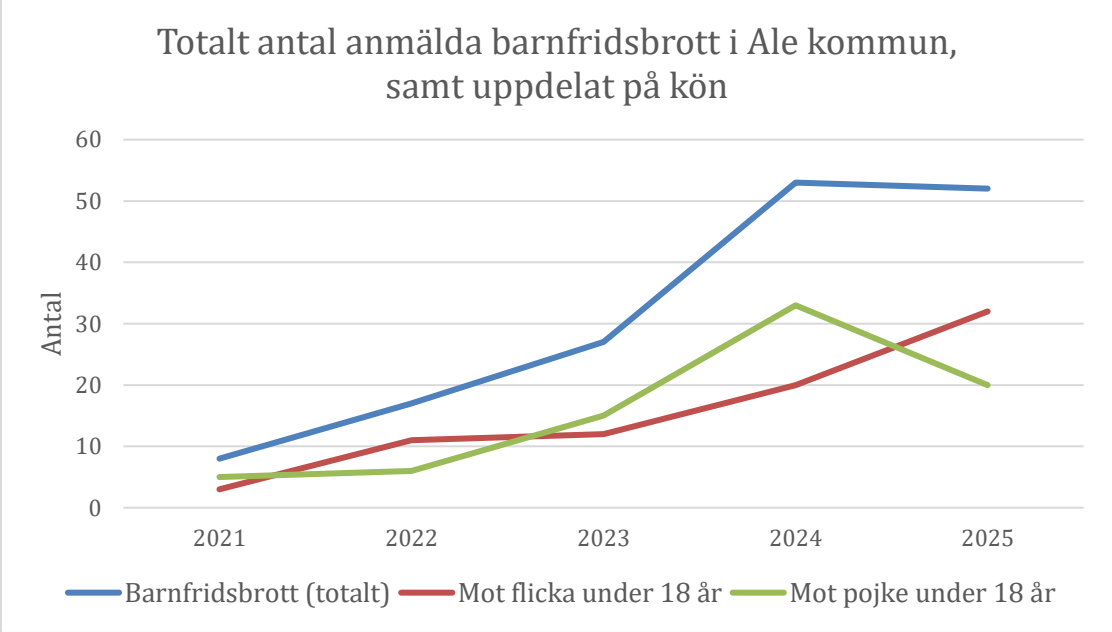

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

2.5 Grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning

Grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning avser upprepade brottsliga gärningar som innefattar vålds-, frids- och/eller sexualbrott mot en närstående eller tidigare närstående person. Grov kvinnofridskränkning skiljer sig från grov fridskränkning genom att den är könsspecifik och avser upprepade brott av en man mot en kvinna som han har eller har haft en nära relation med. Då grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning kräver upprepad brottslighet finns det en möjlighet att den brottsliga gärningen anmäls under annan brottsrubricering. Det är flera brottsrubriceringar som ingår i grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning exempelvis misshandel, olaga hot, olaga tvång, ofredande, sexualbrott, skadegörelsebrott, överträdelse av kontaktförbud samt förtal.

2.5.1 Anmäld brottsstatistik

Vid analys av brottsrubriceringarna grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning visar statistiken en stor variation över tid. Antalet anmälningar var högre i början av perioden, 2018–2021, för att därefter minska och sedan öka igen i Ale kommun. Brottsnivåerna i jämförelsekommunerna ser olika ut och respektives utvecklingskurvor varierar stort mellan varandra och i jämförelse med Ale, se diagrammet nedan. En anledning till detta kan vara att antalet anmälningar är få vilket gör att trendlinjen påverkas i större utsträckning vid varje enstaka anmälning.

Viktigt att vara medveten om, rörande våld i nära relation, är det stora mörkertalet och att statistiken inte representerar den faktiska utsattheten. Statistiken ändras också efter ändring i lagstiftning och kan även påverkas av uppmärksamhet i media samt riktade insatser från exempelvis kommuners håll. En ökning av statistiken för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning behöver med andra ord inte innebära att det sker fler brott utan att fler anmäls.

Då framtagen statistik visar anmälda brott kan detta även vara en faktor att ha i åtanke då statistik över anmälda brott redovisas efter det datum då brottet anmäls och inte efter det datum brottet har begåtts. Det kan ibland gå flera år innan de anmäls, vilket kan öka sannolikheten att målsäganden har blivit utsatt under en längre period.

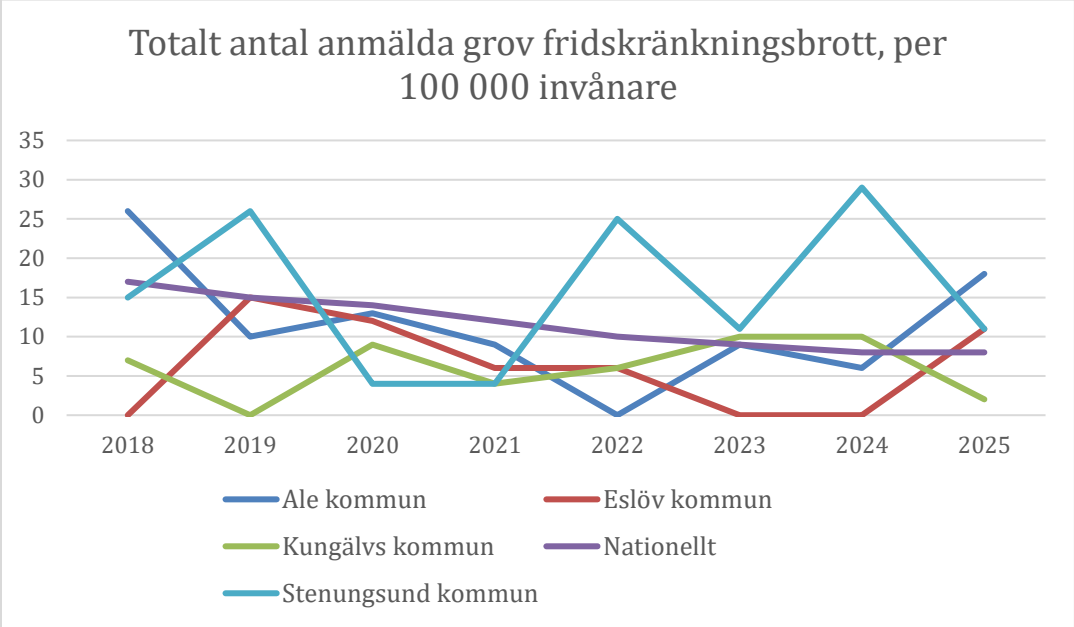

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

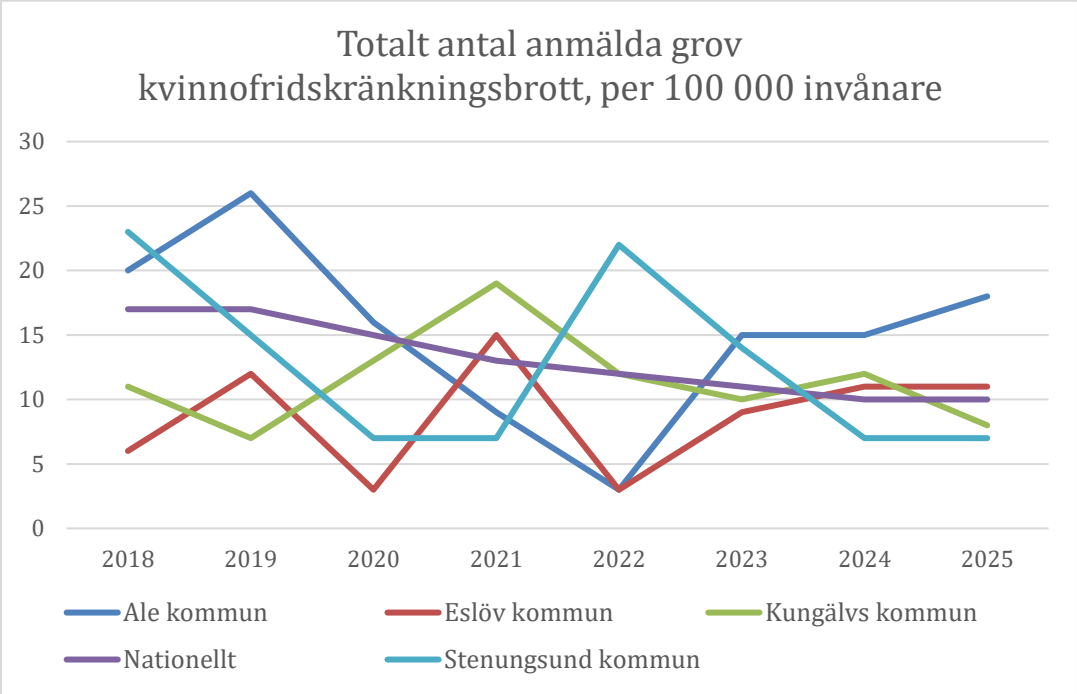

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

2.5.2 Stödinsatser vid utsatthet för våld i nära relationer

Diagrammet nedan visar antalet unika personer som varit i kontakt med kommunens verksamhet för stöd och rådgivning vid våld i nära relationer under perioden 2020–2025.

Till skillnad från majoriteten av övriga brottstyper presenteras nedanstående statistik från och med år 2020. Detta då Ale kommun anställde en kurator med särskilt fokus på personer som är

utsatta för våld i nära relation. Under 2024 förstärktes verksamheten genom att ytterligare en kurator anställdes med huvudsakligt uppdrag att arbeta med personer som utövar våld i nära relation. I samband med detta infördes även trendlinjen för våldsutövare i statistiken. Det är dock viktigt att beakta att kuratorernas arbete inte är strikt avgränsat mellan målgrupperna, då även kuratorn med inriktning mot våldsutövare i vissa fall ger stöd till våldsutsatta personer.

Antalet våldsutsatta personer som sökt stöd har ökat från 75 personer år 2020 till 156 personer år 2025, vilket är en ökning med 108 %. Ökningen har skett varje år under mätperioden.

Som ovan nämnt, redovisas från år 2024 även antalet personer som sökt stöd utifrån att de utövat våld mot sin partner. Under det året var verksamheten i kontakt med 20 personer inom denna målgrupp, som sedan ökade till 33 personer under år 2025.

Sammantaget visar diagrammet en ökning av antalet personer som varit i kontakt med verksamheten under den redovisade perioden, både bland våldsutsatta och bland personer som utövat våld.

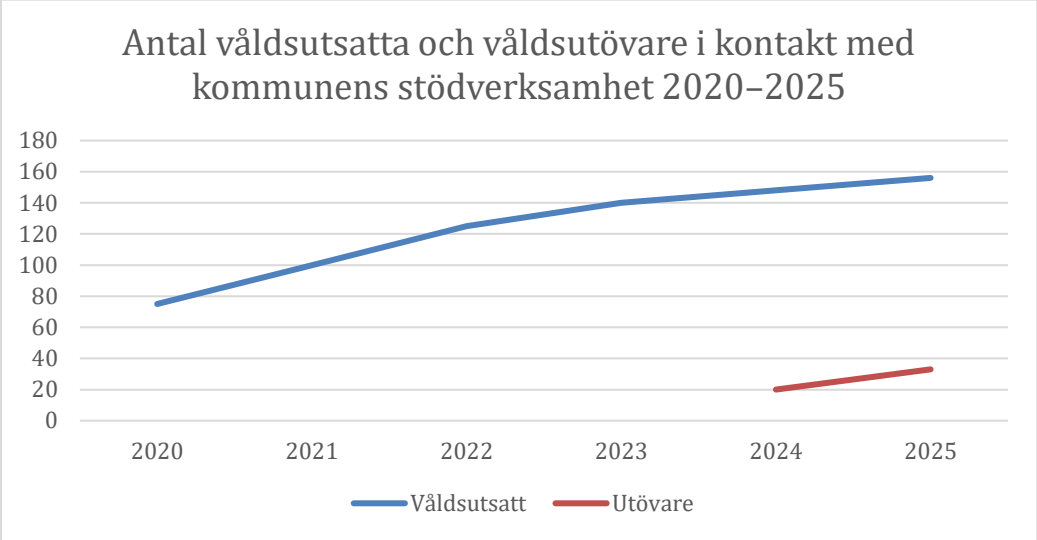

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

Notera att ovanstående diagram visar antal unika personer och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

2.6 Brott mot liv och hälsa

Med brott mot liv och hälsa avses brott som regleras i 3 kap. Brottsbalken (BrB). Denna kategori omfattar försök till mord eller dråp, misshandel inkl. grov, vållande till annans död, vållande till kroppsskada/sjukdom, ej i samband med trafikolycka och framkallande av fara för annan.

2.6.1 Anmäld brottsstatistik

Trendlinjen rörande brott mot liv och hälsa är relativt jämn för Ale kommun och ligger nedanför den nationella trendlinjen. Från år 2021 går det att utläsa en ökning fram till år 2024, därefter går trenden nedåt igen. I jämförelse med tvillingkommunerna ligger Ales trendlinje nedanför Eslöv och Stenungsund under i stort sett hela mätperioden. I jämförelse med Kungälv

varierar trenderna från år till år. För Ale, Eslöv och Stenungsund går trendlinjerna nedåt från år 2024.

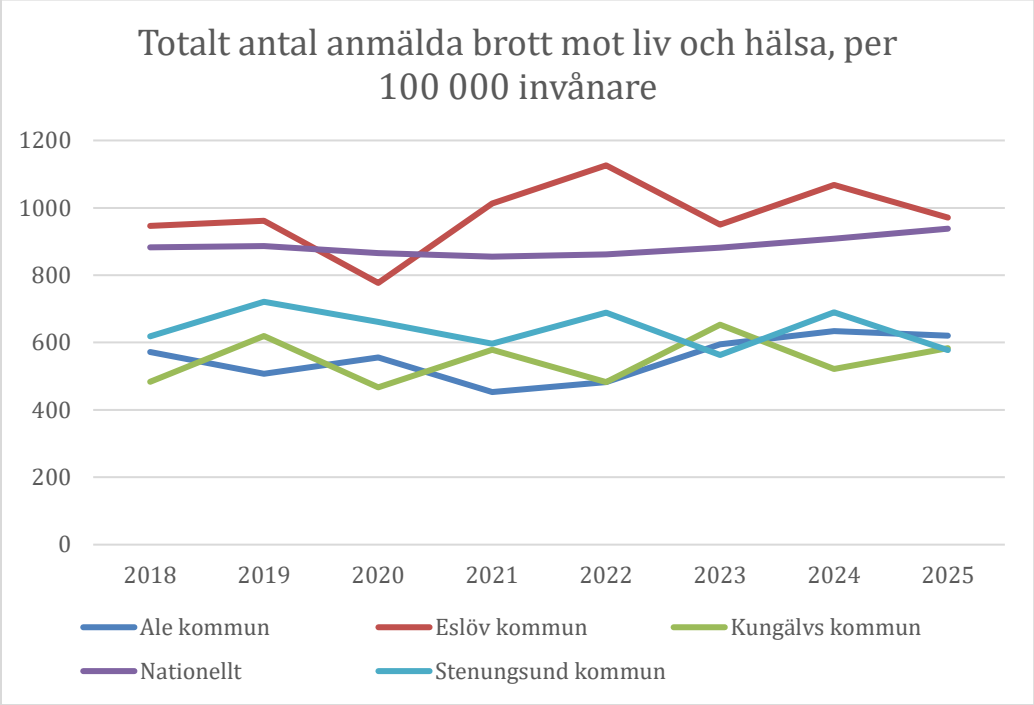

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

I nedan diagram presenteras antal anmälda brott mot liv och hälsa i Ale kommun uppdelat på ovan nämnda underkategorier. Som går att utläsa i diagrammet, är *misshandel inkl. grov* den kategori som sticker ut i Ale kommun under hela mätperioden. Från år 2021 till år 2024 ökar antalet anmälda misshandel, inkl. grov, brott, för att därefter minska igen fram till år 2025.

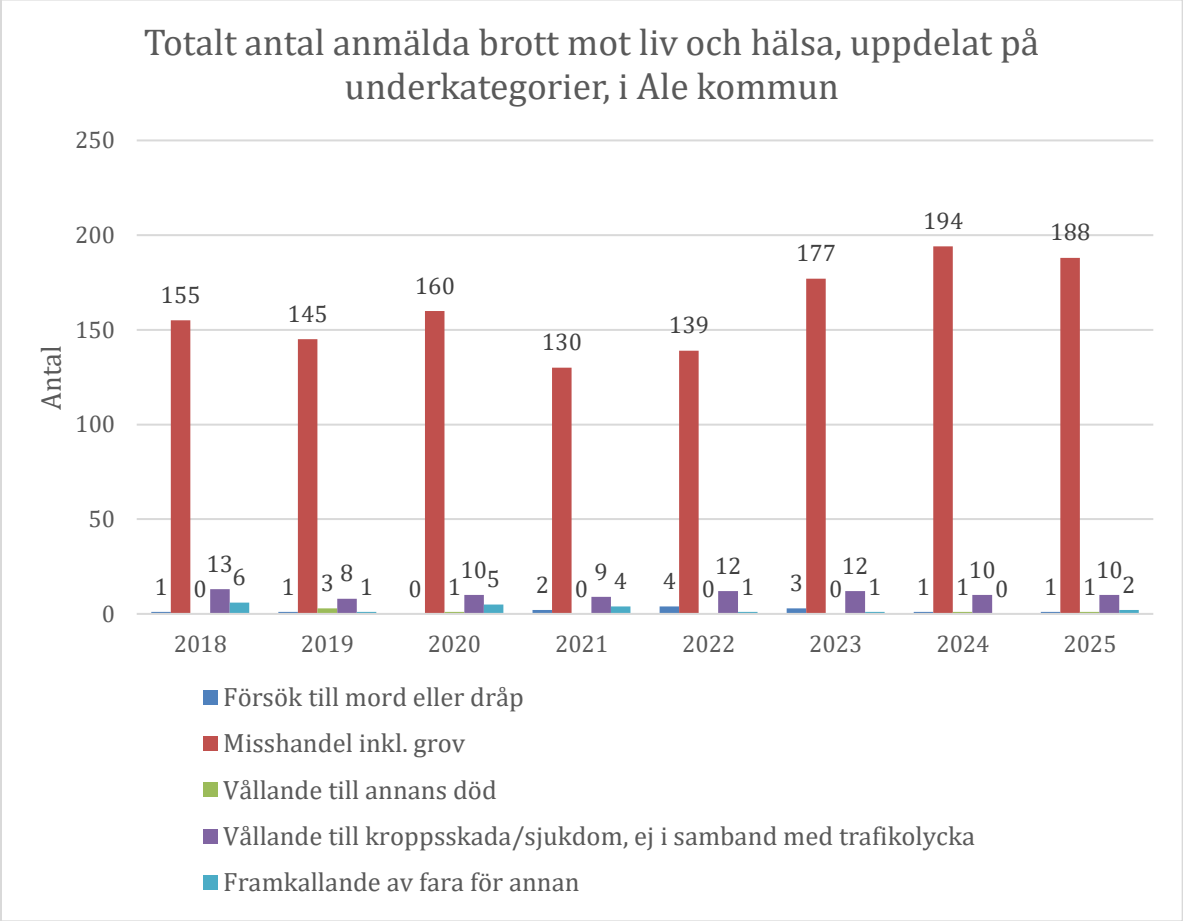

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Nedan presenteras mer djupgående statistik över antal anmälda misshandelsbrott inkl. grov uppdelat på kön och brottsplats (inomhus eller utomhus), samt ålder. I diagrammet nedan går det att utläsa att misshandel, inkl. grov mot flickor och kvinnor inomhus är det som sticker ut. Från år 2021 till år 2024 ökar antalet anmälda misshandelsbrott inkl. grov markant för målgruppen, därefter går det att utläsa en minskning. Samtidigt som misshandel inkl. grov mot flickor och kvinnor inomhus har som högst brottsnivåer har misshandelsbrott som skett utomhus, där målsägande är en flicka eller kvinna, som lägst brottsnivåer av samtliga grupperingar. Fördelningen mellan misshandelsbrott inkl. grov inomhus och utomhus är mer jämnt fördelat vid analys av målgruppen pojkar och män. Från år 2023 syns däremot att utvecklingen går åt olika riktningar – misshandelsbrott inkl. grov för pojkar och män inomhus ökar medan misshandelsbrotten inkl. grov utomhus för målgruppen minskar. Vid år 2025 går det sedan att se att trendlinjerna närmar sig varandra igen. Från år 2024 till år 2025 minskar antal anmälda misshandelsbrott inkl. grov inomhus för båda målgrupperna, medan brotten utomhus ökar för båda målgrupperna.

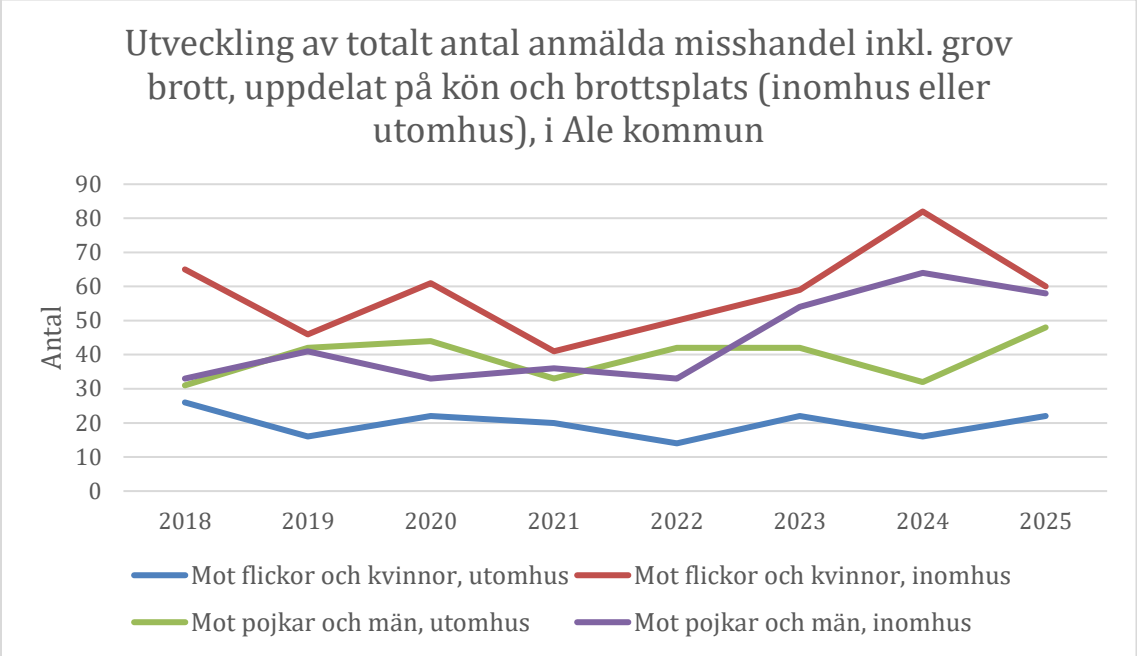

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Vid analys av totalt antal anmälda misshandelsbrott inkl. grov i Ale kommun uppdelat på ålder går det i nedan diagram att utläsa att den åldersgrupp som överrepresenterat sticker ut är 18 år och äldre. Därefter kommer åldersgruppen 7–14 år. Från år 2024 till år 2025 ökar antal anmälda misshandelsbrott inkl. grov mot barn 7–17 år, medan brotten minskar för åldrarna 0–6 år samt 18 år och äldre.

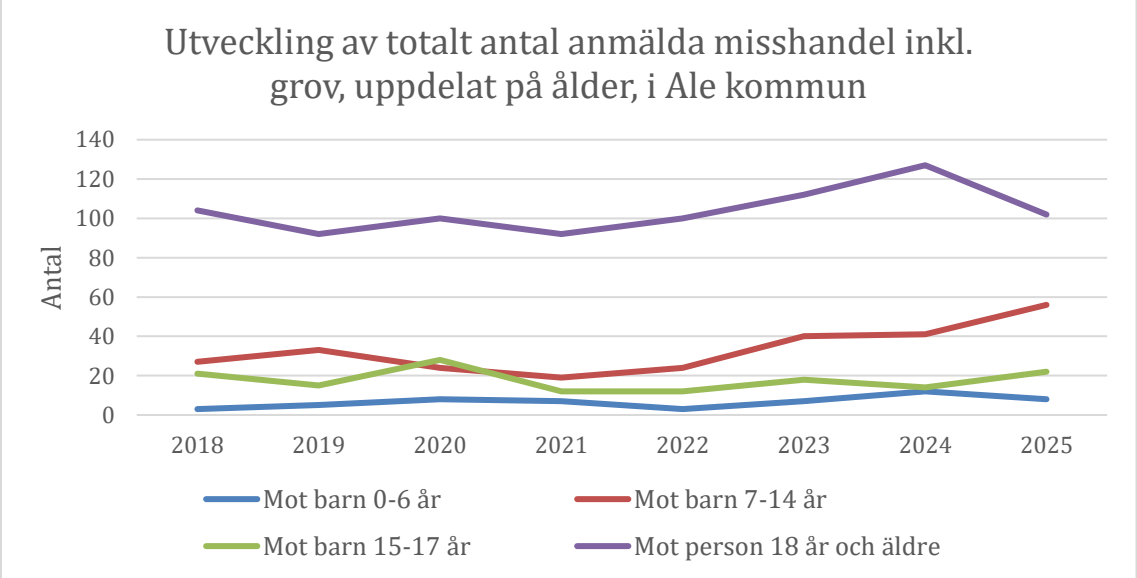

Källa: BRÅ, omarbetad av BRÅ.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

2.6.2 Självrapporterad utsatthet

Diagrammet nedan visar andelen i procent som självrapporterat att de utsatts för misshandel. Frågan som ställts i den nationella trygghetsundersökningen är följande; *Har någon med avsikt slagit, sparkat eller på annat sätt utsatt dig för fysiskt våld, så att du skadades eller så att det gjorde ont, under förra året (2024)?*

Det var 2,6 procent av befolkningen (16–84 år) som besvarade NTU:n år 2025 som uppgav att de utsatts för misshandel under år 2024. I diagrammet nedan går det att utläsa att Ale låg på en högre nivå än både Västra Götaland och hela riket år 2024 (2,8 procent). Det är en ökning med 0,6 procentenheter från år 2023, då Ale låg nedanför både Västra Götaland och hela riket. Även under år 2019 låg Ale ovanför det nationella snittet (3,7 procent). Under resterande år ligger Ale nedanför eller jämlikt med det nationella snittet.

Vid jämförelse med antalet anmälda brott mot liv och hälsa per 100 000 invånare går det att utläsa att Ales trendlinje ligger markant nedanför den nationella trendlinjen (se ovan rubrik om *anmäld brottsstatistik*), vilket är intressant då trendlinjerna för den självrapporterade utsattheten ligger på snarlika nivåer och Ale även ligger något över riket under 2019 och 2024. Den anmälda statistiken är dock inte direkt jämförbar med den självrapporterade utsattheten, eftersom den omfattar samtliga brott mot liv och hälsa och inte enbart misshandel. En mer relevant jämförelse är därför med antalet anmälda misshandelsbrott, inkl. grov (se ovan diagram över *totalt antal anmälda brott mot liv och hälsa, uppdelat på underkategorier, i Ale kommun*). Sett över hela perioden finns ingen tydlig parallell utveckling mellan de två måtten, men mellan år 2023 och 2024 ses en samtidig ökning i båda. Även här är det viktigt att ha i åtanke att den nationella trygghetsundersökningen är en urvalsundersökning och därmed inte representerar hela befolkningen.

Notera att i NTU ställs frågor om utsatthet under föregående kalenderår, vilket innebär att det i NTU 2025 ställs frågor om utsatthet under 2024.

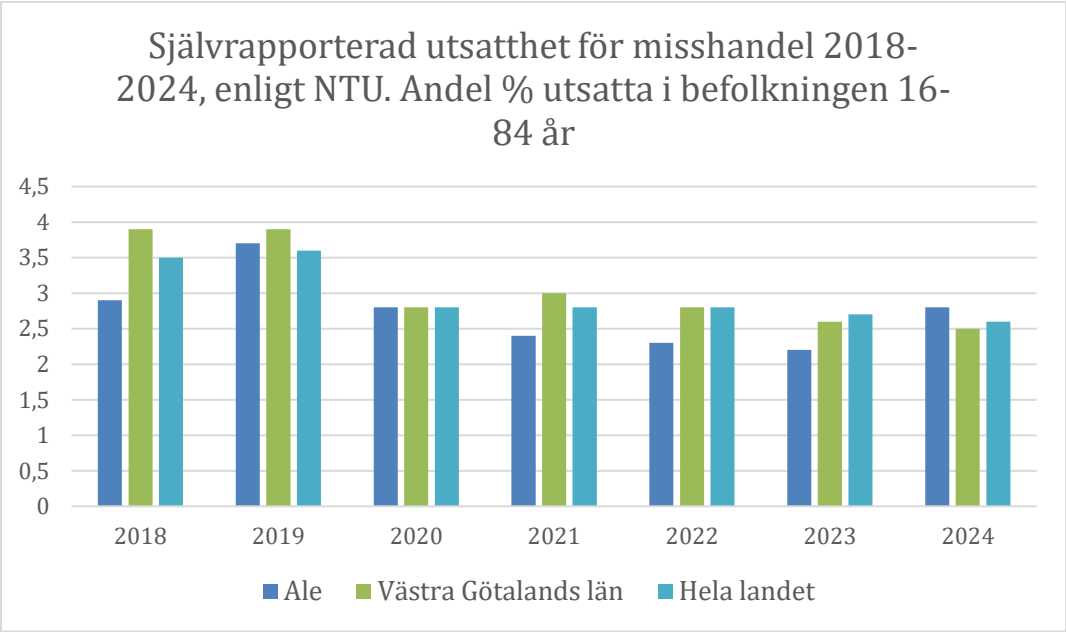

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

2.7 Sexualbrott

I sexualbrott ingår flera brottsrubriceringar som exempelvis våldtäkt inkl. grov, sexuellt övergrepp, sexuellt ofredande, köp av sexuell tjänst och kontakt med barn i sexuellt syfte (grooming). Vid analys av brottstyper som sexualbrott är det viktigt att vara medveten om det stora mörkertalet och att statistiken inte representerar den faktiska utsattheten. Sexualbrott är integritetskränkande, och anmälan är i stor utsträckning beroende av den utsattes vilja och möjlighet att anmäla händelsen. Därtill kan brottets känsliga karaktär och att ämnet fortfarande kan uppfattas som tabubelagt bidra till att sexualbrott underrapporteras. Även relationen mellan den utsatte och gärningspersonen kan påverka benägenheten att göra en polisanmälan. Anmäld brottsstatistik bygger dessutom på anmälningsdatum och inte på när brottet begicks, vilket innebär att brott som registreras under ett visst år kan ha inträffat flera år tidigare. Detta kan vara särskilt vanligt vid brott som upplevs som känsliga eller tabubelagda. Utvecklingen i statistiken påverkas även av förändringar i lagstiftningen, medieuppmärksamhet och riktade insatser från exempelvis kommun och myndigheter. En ökning av antal anmälda sexualbrott behöver därför inte nödvändigtvis innebära att fler brott begås, utan kan också spegla en ökad benägenhet att anmäla brott.

2.7.1 Anmäld brottsstatistik

I nedan diagram går det att utläsa en varierande trend för Ale kommun vid analys av antal anmälda sexualbrott samt våldtäktsbrott inkl. grov per 100 000 invånare. Från år 2024 går det att utläsa en nedåtgående trend för Ale kommun vad gäller anmälda sexualbrott och likaså för anmälda våldtäktsbrott inkl. grov, som är en underkategori till sexualbrott. Trots att trenden varierat en del under perioden, ligger den relativt jämnt i Ale kommun. Under hela perioden 2018–2025 ligger Ales trendlinje nedanför det nationella snittet, både vid jämförelse av antal anmälda sexualbrott per 100 000 invånare i stort, samt för våldtäktsbrott, inkl. grov.

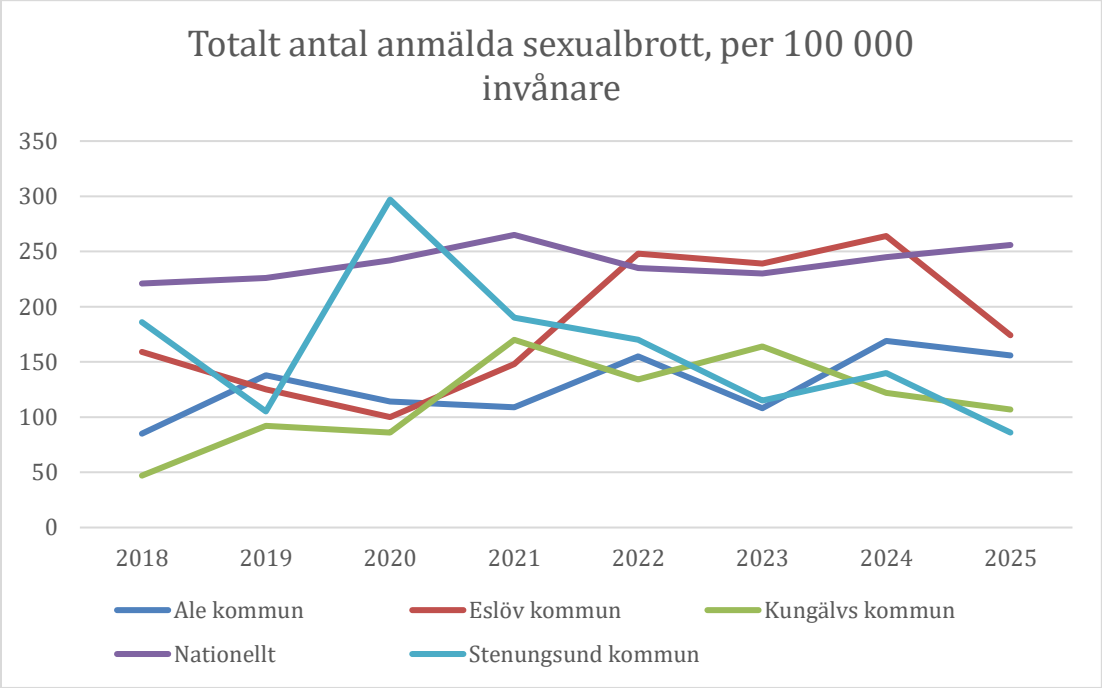

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

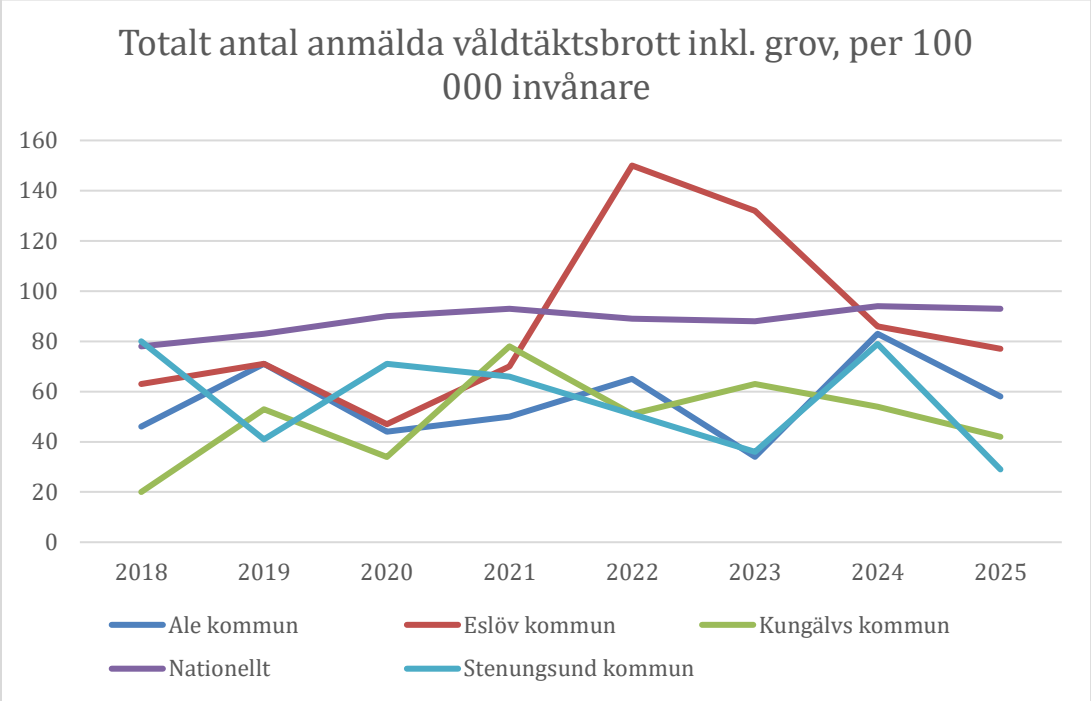

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

2.7.2 Självrapporterad utsatthet

Diagrammet nedan visar andelen i procent som självrapporterat att de utsatts för sexualbrott. Frågan som ställs i den Nationella trygghetsundersökningen är följande; *Ofredade, tvingade eller angrep någon dig sexuellt under förra året (2024)? Det kan till exempel handla om sexuella kränkande kommentarer i tal eller skrift eller att någon tafsat på dig, tvingat dig till en sexuell handling eller våldtagit dig. Det kan ha hänt hemma, i skolan, på arbetsplatsen, på internet eller på annan plats.*

Det var 3,8 procent av befolkningen (16–84 år) som besvarade NTU:n år 2025 som uppgav att de utsatts för sexualbrott under år 2024. Andelen ligger på samma nivå som år 2023, efter att det innan dess har varit en nedåtgående trend sedan 2018 nationellt. I diagrammet nedan går det att utläsa att Ale ligger på en lägre nivå än både Västra Götaland och hela riket under hela mätperioden. Sedan år 2018 går det att utläsa en nedåtgående trend för Ale. Det var 2,9 procent i Ale som uppgav att de utsatts för sexualbrott under år 2024, vilket är det lägsta värdet under hela mätperioden.

Både den självrapporterade utsattheten och den anmälda brottsstatistiken visar på lägre nivåer i Ale än i riket. Den självrapporterade utsattheten har dessutom minskat årligen sedan 2018, medan antalet anmälda sexualbrott har varierat mer mellan åren. En möjlig orsak till det kan vara att sexualbrott inte alltid anmäls i direkt anslutning till händelsen. När det gäller självrapporterad utsatthet kan det också handla om att man inte alltid vet eller är säker på om det man varit med om faktiskt räknas som ett brott, eller att man inte vill uppge det i en enkätundersökning. Det kan därför finnas ett visst mörkertal även i den självrapporterade statistiken.

Notera att i NTU ställs frågor om utsatthet under föregående kalenderår, vilket innebär att det i NTU 2025 ställs frågor om utsatthet under 2024.

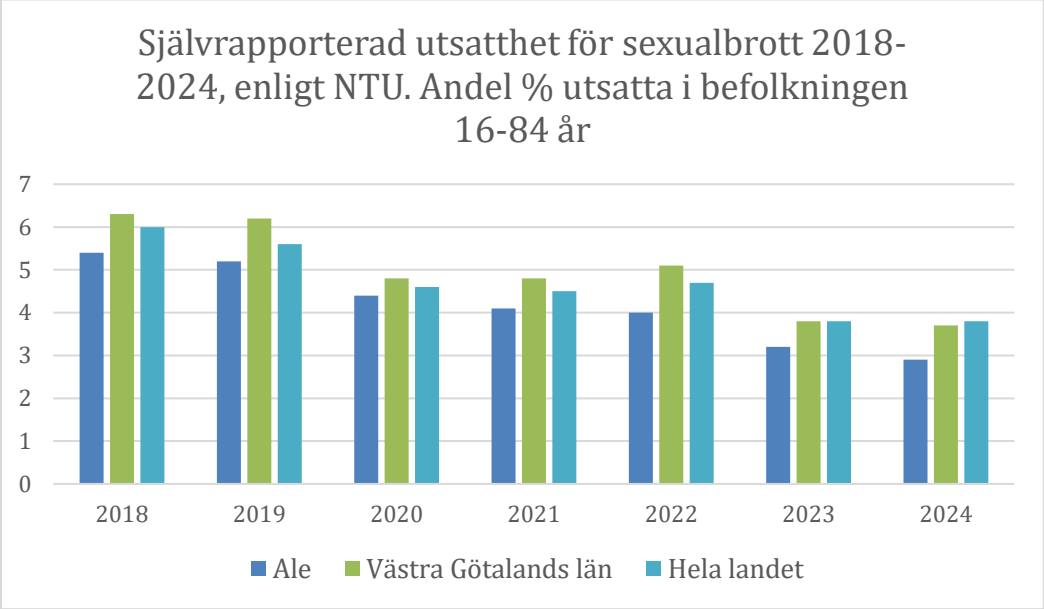

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

2.8 Trafikbrott

Olovlig körning och rattfylleribrott är de vanligaste trafikbrotten i anmälningsstatistiken nationellt. Precis som för narkotikabrott är trafikbrott en brottskategori vars utfall till stor del styrs av hur stora resurser polisen lagt på att upptäcka brottligheten.

2.8.1 Anmäld brottsstatistik

Vid analys av trafikbrott är trendlinjen hyfsat jämn och brottsnivåerna hyfsat låga i Ale kommun vid jämförelse med samtliga jämförelsekommuner samt det nationella snittet, per 100 000 invånare. I trafikbrott innefattas grov vårdslöshet i trafik, olovlig körning, rattfylleri, rattfylleri under påverkan av narkotika, smitning och övriga brott mot trafikbrottslagen.

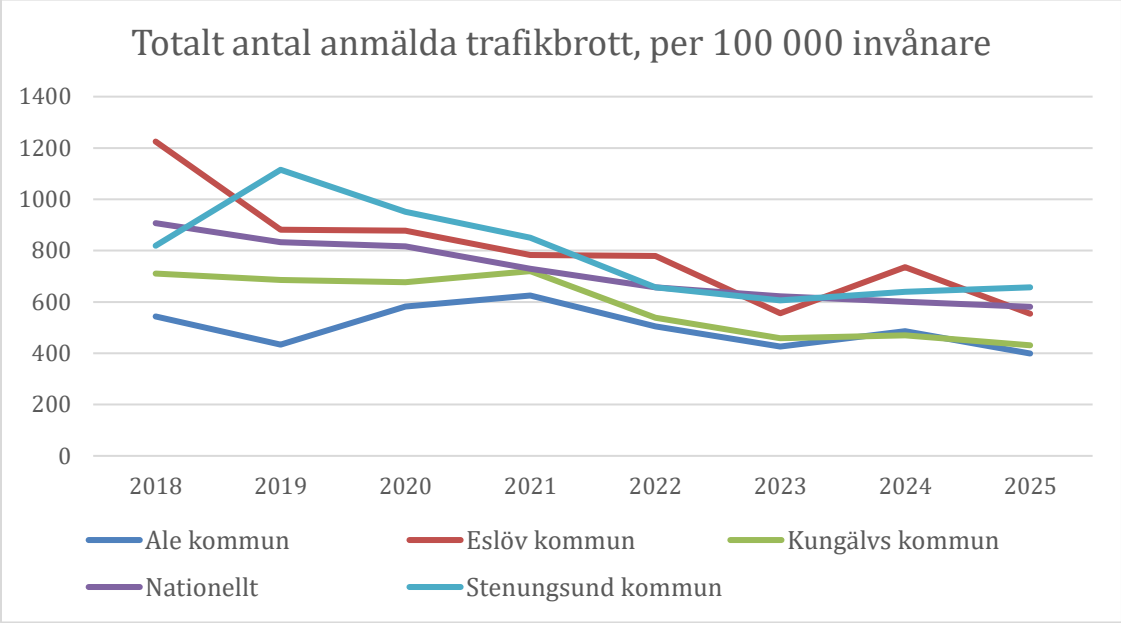

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Det är framför allt olovlig körning, inklusive grovt, och smitning som är de underkategorier med flest antal anmälningar. Trenden för dessa två brottsrubriceringar har sett olika ut från år 2018 till år 2025. I nedan tabell går det däremot att utläsa en nedåtgående trend från år 2024 till år 2025 för samtliga brottsrubriceringar, utom rattfylleri under påverkan av narkotika som ligger på samma nivå, 24 anmälningar.

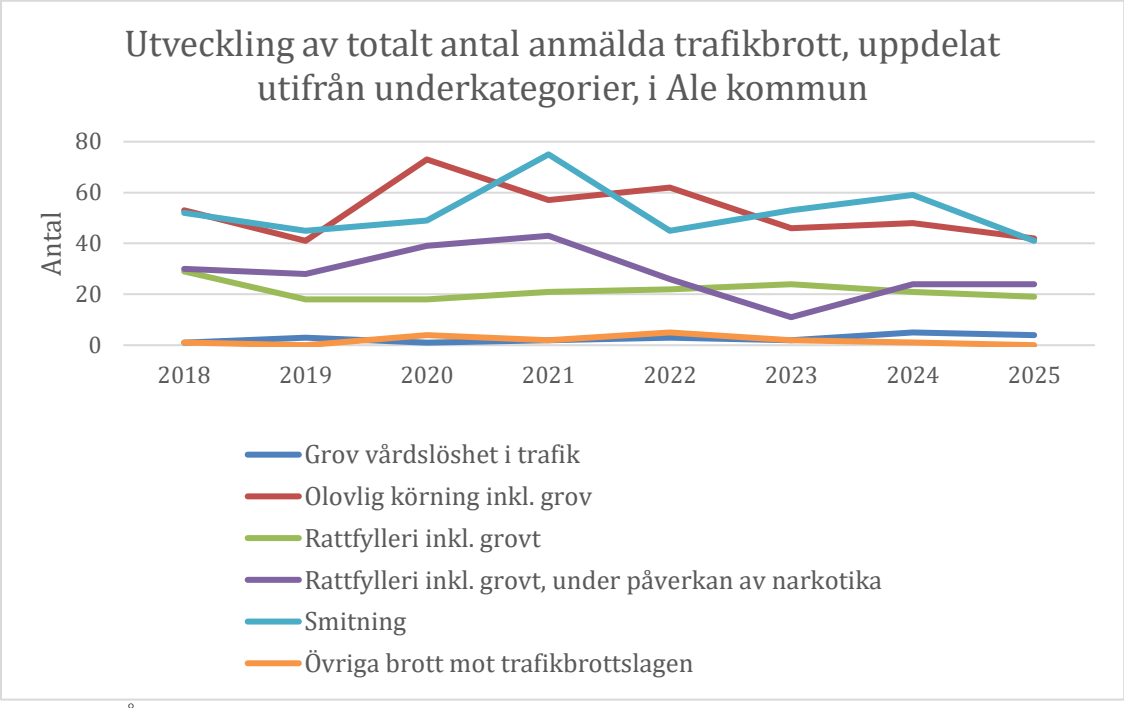

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

2.9 Skadegörelsebrott

Skadegörelsebrott är ett brott som kan påverka människors upplevda trygghet och trivsel på en plats. En nedklottrad eller skräpig miljö kan upplevas försummad vilket kan göra att människor undviker platsen. Om färre personer vistas på platsen ökar risken för att platsen ska förstöras ytterligare och att otryggheten kan öka.

Skadegörelse är ett vanligt brott som drabbar privatpersoner såväl som företag och offentlig verksamhet. Det är en brottskategori med varierande anmälningsbenägenhet. En del av mörkertalet kan bero på att skadegörelsen inte anses tillräckligt allvarlig. Det är därför bra att komplettera den polisanmälda statistiken med alternativa källor, i detta fall analyseras även Ale kommuns egen verksamhetsstatistik. Det händer också att flera skadegörelsebrott som skett vid olika tillfällen anmäls samtidigt i efterhand.

2.9.1 Anmäld brottsstatistik

I skadegörelsebrott inkluderas skadegörelse genom brand, på motorfordon (ej genom brand), klotter, mot stat, kommun, landsting (ej klotter), annan skadegörelse (ej klotter) samt tagande av olovlig väg, i BRÅ:s statistikdatabas.

Vid analys av totalt antal anmälda skadegörelsebrott, per 100 000 invånare, är det nationella snittet betydligt högre än Ale kommuns och jämförelsekommunerna. Från år 2020 till år 2022 minskade antalet anmälda skadegörelsebrott i Ale kommun. Därefter ökar det fram till år 2023 för att sedan minska igen. Från år 2024 till år 2025 går det därefter att utläsa en uppåtgående trend igen i Ale. Även för Eslöv går det att utläsa en uppåtgående trend från år 2024 medan det i Kungälv, Stenungsund och nationellt går att utläsa en nedåtgående trend från år 2024.

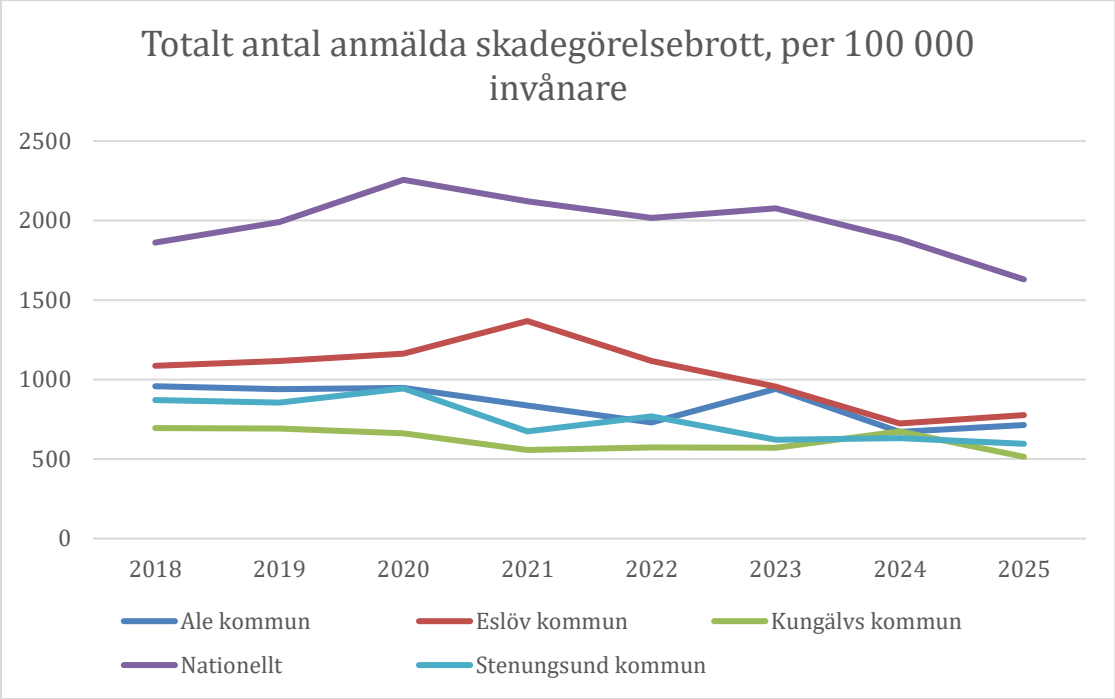

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

De underkategorier med flest antal anmälda brott är skadegörelse på motorfordon (ej genom brand), skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) samt det som läggs under annan skadegörelse (ej klotter).

Antalet anmälda skadegörelsebrott på motorfordon (ej genom brand) har haft en svag ökning fram till år 2021 för att därefter minska och sedan öka igen. Från år 2023 går det sedan att utläsa en nedåtgående trend igen fram till år 2025. Antalet anmälda skadegörelsebrott på motorfordon (ej genom brand) har legat mellan 59 och 95 anmälningar under mätperioden. Lägst antal anmälda skadegörelsebrott på motorfordon (ej genom brand) var under år 2025 (59 stycken).

Skadegörelsebrott som kategoriseras under skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) är brottsliga gärningar mot exempelvis kommunägda objekt. Antalet har som mest varit 107 anmälningar år 2019 och som lägst 49 anmälningar år 2025. Sedan år 2023 har det gått att utläsa en nedåtgående trend.

Skadegörelse mot exempelvis objekt tillhörande privatperson eller företag, som inte är klotter, kategoriseras som annan skadegörelse. Anmälningar av brottsliga gärningar som kategoriseras under annan skadegörelse ökade från år 2021 fram till år 2023, för att därefter minska markant fram till år 2024. Från år 2024 till år 2025 går det därefter att se en ökande trend igen.

I nedan tabell går det att utläsa att antalet anmälda klotterbrott har en svagt nedåtgående trend från år 2023 fram till år 2025. Medan antalet anmälda skadegörelsebrott genom brand också minskade från år 2023 till år 2024 men därefter ökade fram till år 2025. Vad gäller tagande av olovlig väg har inga anmälningar gjorts under perioden 2018–2025.

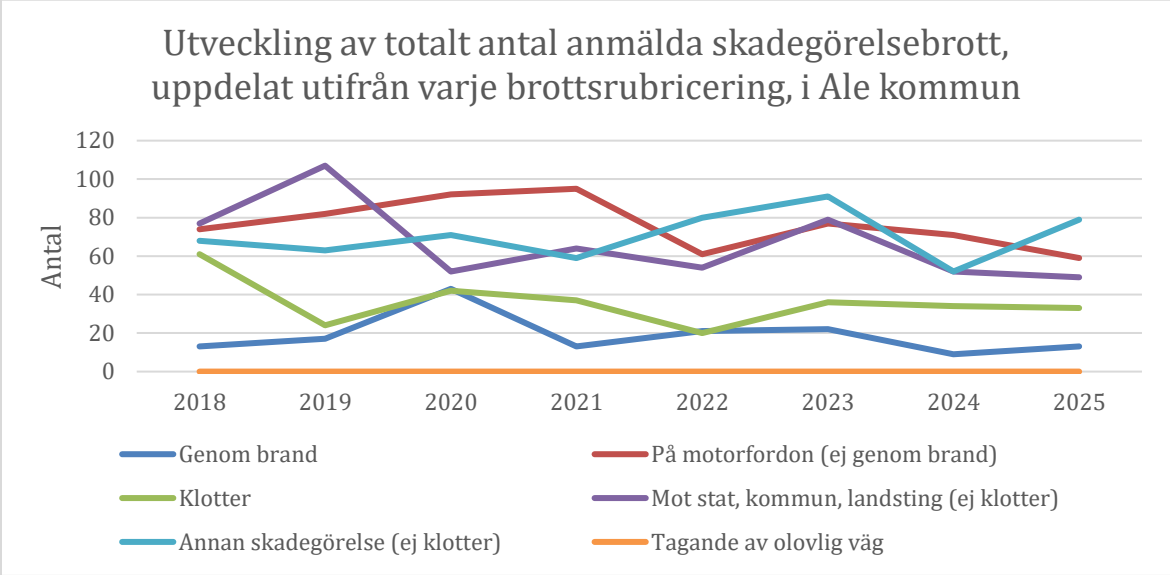

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

2.9.2 Kostnader för skadegörelse på kommunens fastigheter

Brottstyp	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall kronor	Utfall kronor	Utfall kronor	Utfall kronor	Utfall kronor	Utfall kronor	Utfall kronor	Utfall kronor
Inbrott	4 000	80 000	100 000	64 000	36 000	23 000	17 000	1 000
Stöld	0	0	0	0	0	0	0	0
Glaskross	326 000	368 000	370 000	333 000	322 000	356 000	245 000	484 000
Vandalisering	146 000	98 000	2 416 000	284 000	452 000	507 000	246 000	183 000
Klotter	126 000	48 000	51 000	50 000	71 000	29 000	9 000	30 000
Totalt:	602 000	594 000	2 937 000	731 000	881 000	915 000	517 000	698 000

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

Högst skadegörelserelaterade kostnader för kommunen under perioden 2018–2025 var under år 2020 då kostnaderna låg på 2 937 000 kronor. Under perioden 2018–2025 är den kategori som sticker ut *vandalisering* med en summa på 4 332 000 kr. Notera att under år 2020 ingår en kostnad för en större brand/vandalisering på ett av kommunens serviceboenden på 1 800 000 kr, men även om denna skulle tas bort från denna summa är vandalisering den kostnad som är högst. Därefter kommer kategorin *glaskross* med en total summa på 2 804 000 kr fördelat på den åttaårsperioden. Den totala kostnaden för kategorin *inbrott* är 325 000 kr och klotter 414 000 kr.

Sedan år 2020 har kostnaderna för inbrott minskat markant fram till år 2025. Vad gäller de tre andra kategorierna - glaskross, vandalisering och klotter - har trenderna sett olika ut under perioden 2018–2025. Både kostnaderna för glaskross och klotter har ökat från år 2024 till år 2025, medan kostnaderna för vandalisering har minskat. Vad gäller kategorin *stöld* har den legat på 0 kr under hela perioden 2018–2025. De totala kostnaderna för skadegörelse på kommunens fastigheter har ökat med 181 000 kr från år 2024 till 2025.

Verksamhetskoderna för kostnaderna i diagrammet ovan är: 9101, 9105, 9107, 9108, 9109. Notera att summan kan vara högre då det kan ha bokförts kostnader på enhetsbudgeten i stället för ovan verksamhetskoder.

2.10 Narkotikabrott

Varje år hanterar rättsväsendet ett stort antal individer som innehar eller brukar narkotika. Tillgängligheten av narkotika för köparna har ökat till följd av att fler marknadsplatser etablerats och serviceinriktade leveransmetoder blivit vanligare. Narkotikamarknaden har förändrats och genomgått en professionalisering, bland annat genom nya strukturer för smuggling, monopol på vissa försäljningsplatser och en ökad tillgänglighet för köpare.

Det finns ett stort mörkertal vad gäller narkotikabrott då antalet anmälda narkotikabrott speglar hur stora resurser polisen lagt på att upptäcka dem snarare än den faktiska brottsligheten. Att enbart utgå från anmäld brottsstatistik vid analys av narkotikabrott kan därför vara missvisande. För att få en bredare bild av narkotikasituationen och stärka det förebyggande arbetet bidrar kommunen exempelvis med kunskapshöjande insatser för medarbetare som möter barn och unga så att de tidigt kan uppmärksamma tecken på narkotikainnehav, bruk och försäljning.

2.10.1 Anmäld brottsstatistik

Med narkotikabrott inkluderas överlåtelse, innehav, eget bruk och framställning. Trendlinjen för narkotikabrott i Ale kommun är hyfsat jämn och vid jämförelse på 100 000 invånare, ligger Ale på ungefär samma nivåer som resterande jämförelsekommuner. Det nationella snittet ligger

betydligt över jämförelsekommunerna och Ale kommun. Från år 2021 fram till år 2025 går det att utläsa en nedåtgående trend i Ale kommun. Samtliga jämförelsekommuner har en mer markant nedåtgående trend mellan år 2020–2022 för att sedan öka fram till år 2024. Därefter går trendlinjen nedåt igen för både Kungälv, Stenungsund och nationellt, medan Eslövs fortsatt ökar.

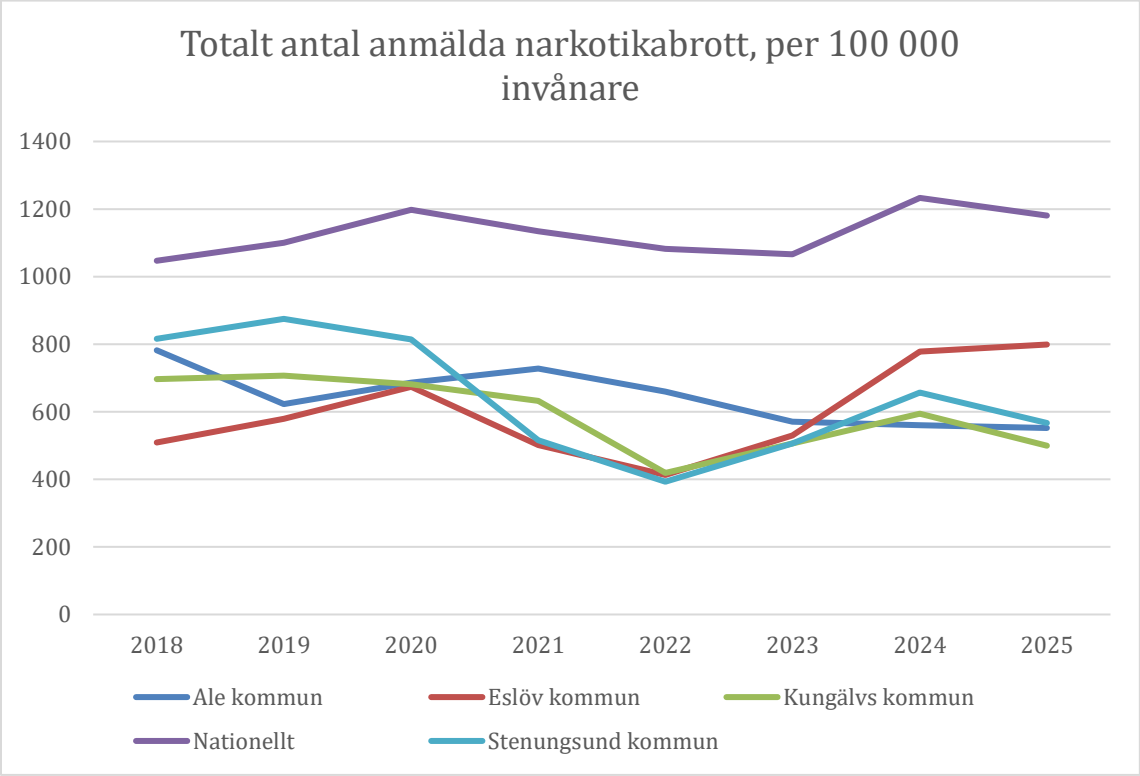

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Av de brottsrubriceringar som innefattas av narkotikabrott så är det främst innehav och eget bruk som står för majoriteten av antalet anmälda brott, se nedan diagram. Eget bruk hade som högst 141 anmälningar år 2018 och som lägst 70 anmälningar år 2024. Från år 2020 fram till år 2024 går det att utläsa en nedåtgående trend för eget bruk, för att sedan se en liten ökning fram till år 2025. Vad gäller innehav var det som högst 109 anmälningar år 2022 och som lägst 74 anmälningar år 2019. Från år 2019 till år 2022 går det att utläsa en ökning vad gäller innehav, för att därefter minska fram till år 2023. Mellan år 2023 och 2024 ökar det sedan igen, för att därefter minska igen fram till år 2025.

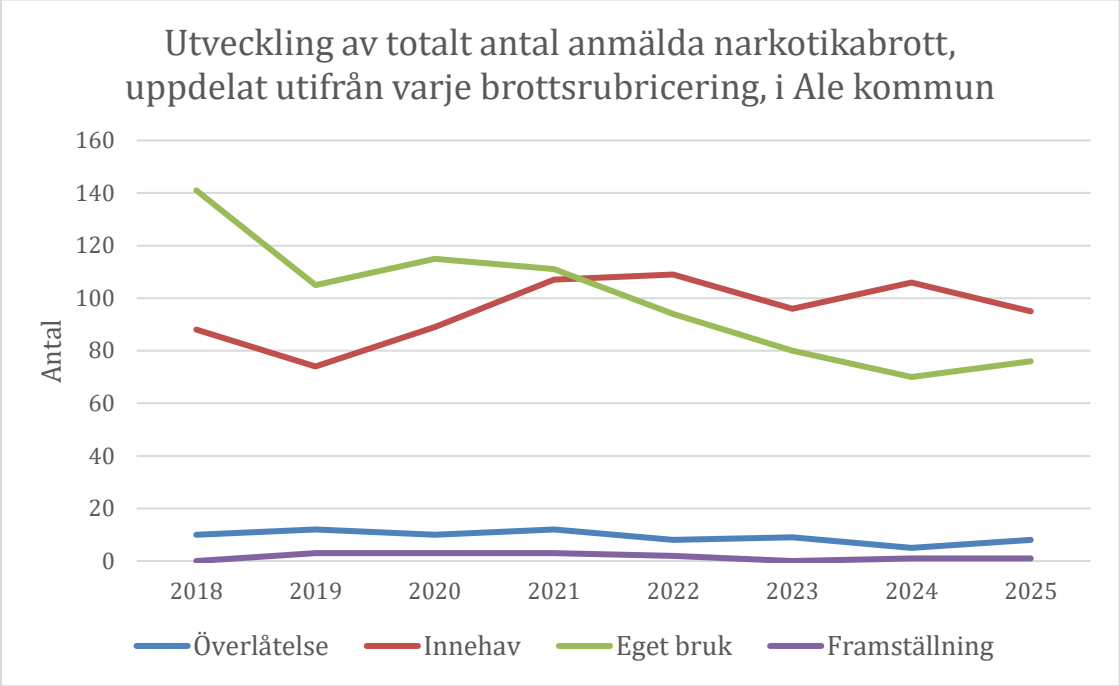

Källa: BRÅ, omarbetad av Ale kommun.

Notera att ovanstående diagram visar antal anmälda brott och inte antal anmälda brott per 100 000 invånare.

I den svenska Narkotikastrafflagen finns olika brottstyper som reglerar hanteringen av narkotika. Två av dessa brottstyper är "Eget bruk" och "Innehav". Eget bruk avser konsumtion av narkotika för personligt bruk. Det innebär att en individ intar eller har intagit narkotika. Detta brott beivras ofta genom urin- eller blodprover som kan påvisa narkotika i kroppen. Innehav handlar om att en person har narkotika i sin besittning, oavsett om det är för eget bruk eller för vidareförsäljning. Innehav kan omfatta allt från små mängder för personligt bruk till stora mängder som antyder försäljning.

Statistiken ovan omfattar alla åldersgrupper. För mer information om barn och ungas narkotikavanor och erfarenheter av narkotika, se nedan avsnitt *Drogvaneundersökningen (DVU).*

3 Trygghet

3.1 Upplevd trygghet

Trygghet är ett komplext begrepp eftersom det är en subjektiv känsla som varje individ upplever olika. Det finns heller ingen allmänt vedertagen definition av begreppet otrygghet. I Ale kommun används Boverkets definition, som betonar samspelet mellan en individs tidigare erfarenheter och den fysiska miljön för att förklara upplevelser av trygghet och otrygghet:

> *Trygghet är den känsla som utlöses när en individ tolkar en fysisk miljös utformning och användning genom att sinnesintryck kombineras med såväl egna erfarenheter, som med andra individers eller mediers beskrivningar av risken för att utsättas för brott eller hotfulla situationer.*[10]

[10] Brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder - Boverket

3.2 Invånarnas upplevda trygghet

Den upplevda tryggheten korrelerar sällan med den anmälda brottsstatistiken och den självrapporterade utsattheten för brott. I den senaste nationella trygghetsundersökningen framgår det exempelvis att 83 procent av de som besvarade NTU:n (mellan 16–84 år) tror att brottsligheten i Sverige har ökat kraftigt eller något under de senaste tre åren. Under rubriken *Totalt antal anmälda brott* går det däremot att utläsa att antalet anmälda brott har legat relativt stabilt under de senaste åren. Nationellt sätt har det totala antalet anmälda brott minskat sedan år 2023. Som ovan nämnts är trygghet en subjektiv känsla som varje individ upplever olika beroende på en mängd olika faktorer.

Nedanstående diagram redogör för andelen i befolkningen (16–84 år) som besvarade NTU:n år 2025 som känner otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet samt de som avstår från att gå ut på grund av otrygghet. År 2025 var det 25 procent i Ale som svarade att de känner sig ganska/mycket otrygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet samt som avstår från att gå ut på grund av otrygghet. Motsvarande siffra år 2024 är 24 procent vilket tyder på en ökning med en procentenhet. År 2020 var det en topp på 29 procent. Under hela perioden (2018–2025) ligger Ale på liknande nivåer som både Västra Götalands län och hela riket. Som tidigare nämnts är den nationella trygghetsundersökningen en urvalsundersökning och representerar därmed inte hela befolkningen. År 2025 var det exempelvis 233 personer i Ale som besvarade undersökningen, vilket motsvarar 0,7 procent av befolkningen i Ale.

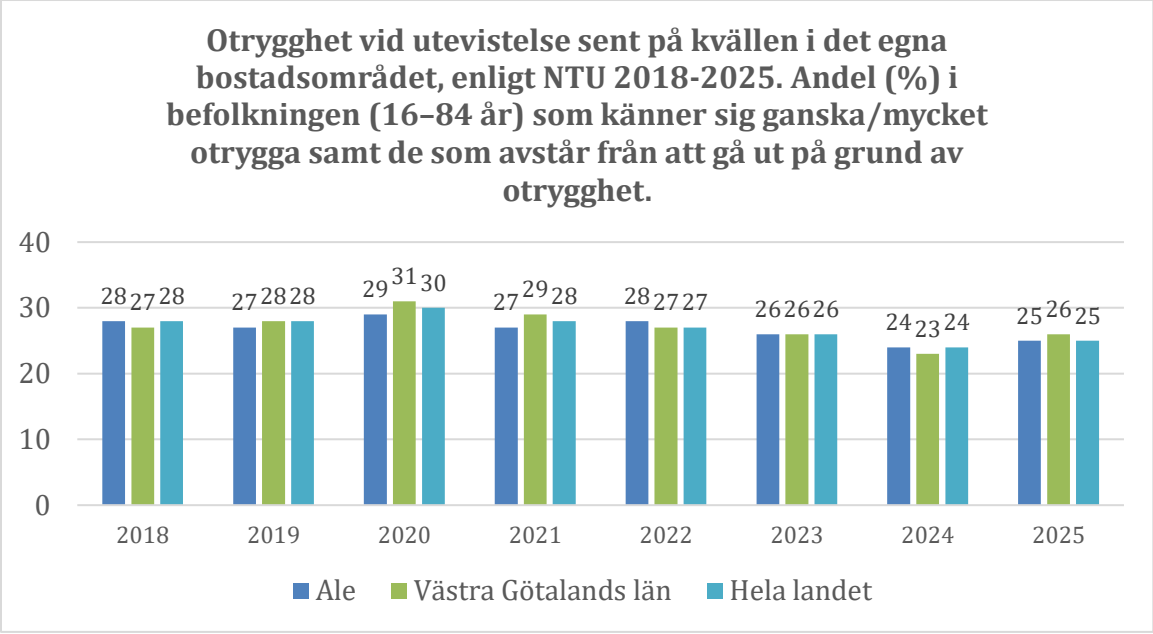

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

Diagrammet nedan redogör för andelen i befolkningen (16–84 år) som besvarade NTU:n år 2025 som avstått från någon aktivitet på grund av oro för att utsättas för brott. År 2025 svarade 14 procent i Ale att de ganska/mycket ofta avstått från någon aktivitet på grund av oro att utsättas för brott. Även här går det att utläsa en ökning från år 2024, med tre procentenheter. År 2018 låg det på en topp med 17 procent. Under hela perioden ligger Ale även i denna fråga på hyfsat liknande nivåer som både Västra Götalands län och hela riket.

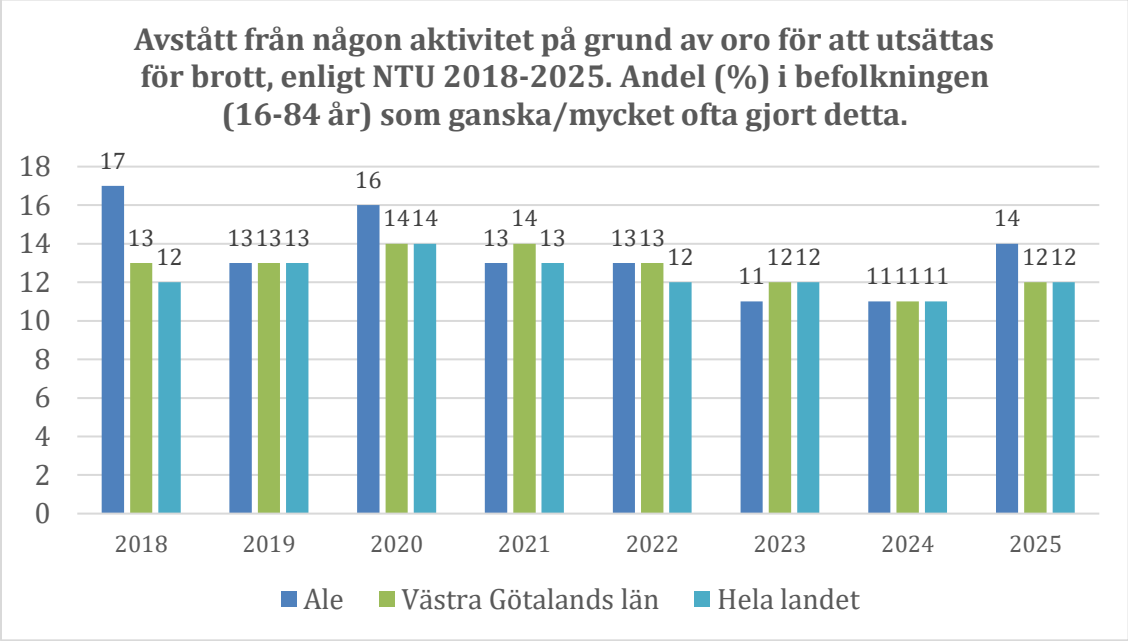

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

Nedan diagram redovisar andelen i befolkningen (mellan 16–84 år) som besvarade NTU:n år 2025 som valt en annan väg eller ett annat färdsätt på grund av oro för att utsättas för brott. I denna fråga går det att utläsa en minskning med fyra procentenheter i Ale från år 2024, då den låg på 25 procent, till år 2025, då den låg på 21 procent. Trenden för Ale är densamma som för *avstått från någon aktivitet på grund av oro för att utsättas för brott* med en topp år 2018 och därefter en minskning. Under hela perioden ligger Ale även i denna fråga på liknande nivåer som både Västra Götalands län och hela riket.

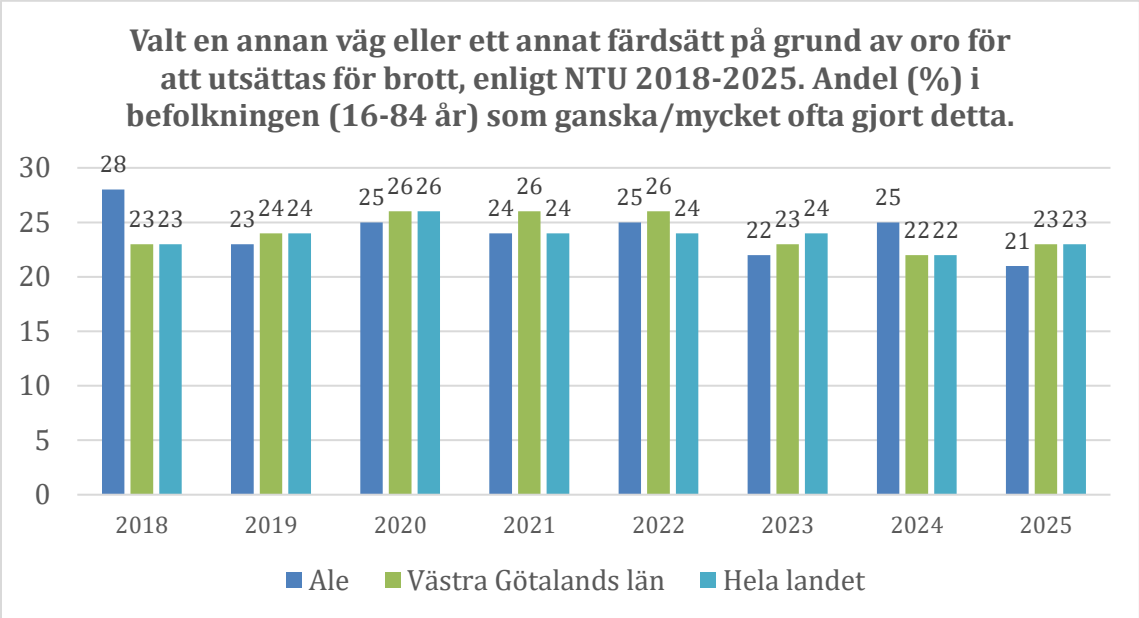

Källa: Nationella trygghetsundersökningen 2025.

3.3 Polisens trygghetsundersökning 2025

Polisens trygghetsundersökning genomfördes under våren 2025 genom ett enkätutskick till 2 064 personer. Enkäten besvarades av 1 266 personer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på drygt 61 procent. Resultaten bör tolkas med viss försiktighet eftersom svarsfrekvensen varierar mellan olika delområden och vissa grupper är underrepresenterade. Exempelvis bodde cirka 70 procent av de svarande i villa eller radhus, medan 16 procent bodde i hyresrätt och 14 procent i bostadsrätt. Det innebär att resultaten i hög utsträckning speglar trygghetsupplevelser i småhusområden. Vidare utgjorde personer mellan 16 och 19 år endast cirka 4 procent av de svarande, vilket begränsar möjligheten att dra säkra slutsatser om denna åldersgrupp.

Undersökningen visar att Ale kommun i stort upplevs som en trygg kommun att bo och leva i. Samtidigt uppger två tredjedelar av de svarande att de har uppfattat minst ett problem i sitt närområde. Den vanligaste problembilden är oro för att utsättas för brott (38 procent), följt av brister i utemiljön (30 procent) och upplevelser av att polisens agerande mot lokala problem är otillräckligt (25 procent). Däremot uppger en betydligt mindre andel att de själva har utsatts för brott (18 procent), vilket indikerar att den upplevda otryggheten i högre grad är kopplad till oro och upplevelsen av den lokala miljön än till egen brottsutsatthet.

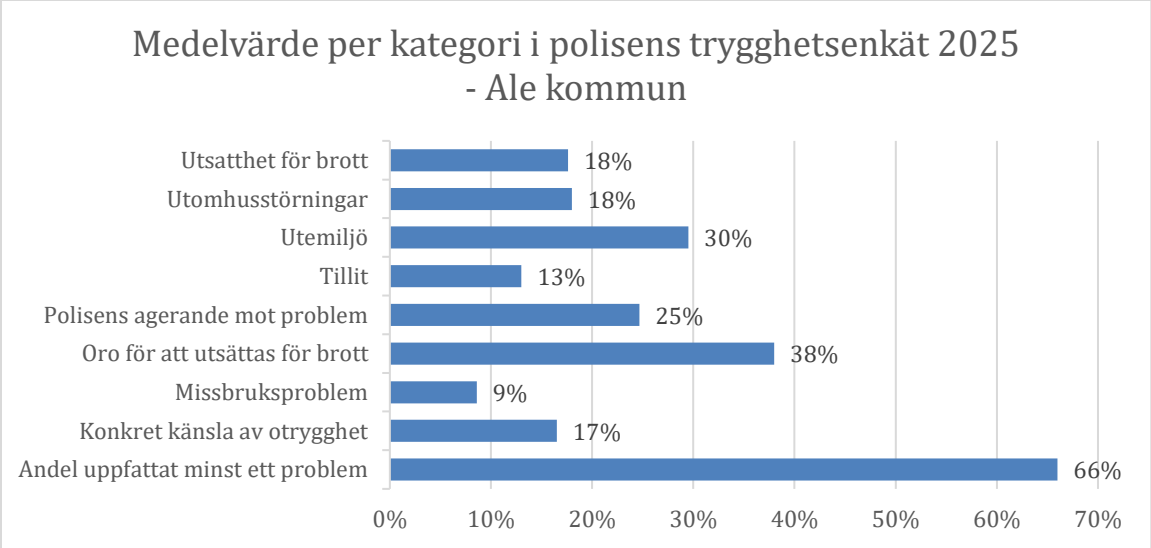

Källa: Polisens trygghetsundersökning, omarbetad av Ale kommun.

Undersökningen visar även att tryggheten varierar mellan olika grupper och geografiska områden. Kvinnor upplever generellt en högre grad av otrygghet än män, framför allt i kommunens södra delar där nedskräpning, missbruk och otrygghet i anslutning till kollektivtrafiken oftare lyfts fram. I kommunens norra delar är det i stället buskörning och upplevd brist på polisiär närvaro som oftare beskrivs som problem.

När det gäller missbruksproblematik uppger de flesta invånare att de inte upplever detta som ett problem i sitt närområde. Surte avviker dock något från övriga kommunen, där en större andel av de svarande beskriver alkohol- och narkotikarelaterade problem som en del av den lokala problembilden.

Sammanfattningsvis upplevs Ale kommun som en trygg plats att bo i, men resultaten visar på skillnader mellan områden, åldersgrupper och boendeformer. Undersökningen utgör en viktig grund för kommunens fortsatta trygghetsarbete och framtida uppföljningar.

3.4 Medborgarundersökning

Under våren 2026 genomfördes en medborgarundersökning i samverkan med lokalpolisområde Kungälv/Ale. Undersökningen riktades till individer som bor, arbetar eller verkar i Ale kommun och som är över 13 år. Enkäten som togs fram spreds på kommunens hemsida, sociala medier, samt på Alekuriren ett flertal gånger. Utöver det befann sig representanter från kommunen och polisen på plats i Älvängen, Nödinge, Surte och Bohus för att föra en dialog med invånarna och samla in data. Likt föregående gång då undersökningen genomfördes skickades enkäten ut till samtliga kommunanställda. Till rektorer på skolor i Ale skickades även en affisch, innehållandes en QR-kod till enkäten, ut med en förfrågan om att sätta upp denna runt om på skolorna för att även få in yngre individers perspektiv.

Totalt 1350 individer besvarade enkäten, vilket är cirka 4 procent av befolkningen (32 621 invånare i Ale kommun). Vad gäller könsfördelningen var det en majoritet kvinnor som besvarade enkäten, 885 kvinnor, 451 män och 14 individer som svarade annat. Åldersmässigt var den allra största målgruppen 41–55 år, sedan kom åldersgruppen 13–19 år och därefter 30–40 år. 56–70 år kom strax därefter.

Diagrammet nedan visar vart de svarande är bosatta i kommunen. Samtliga 1350 besvarade frågan. Som går att utläsa var de flest Älvängenbor som besvarade enkäten, därefter de som inte bor i kommunen men som antingen arbetar eller verkar i kommunen och sedan Nödingebor.

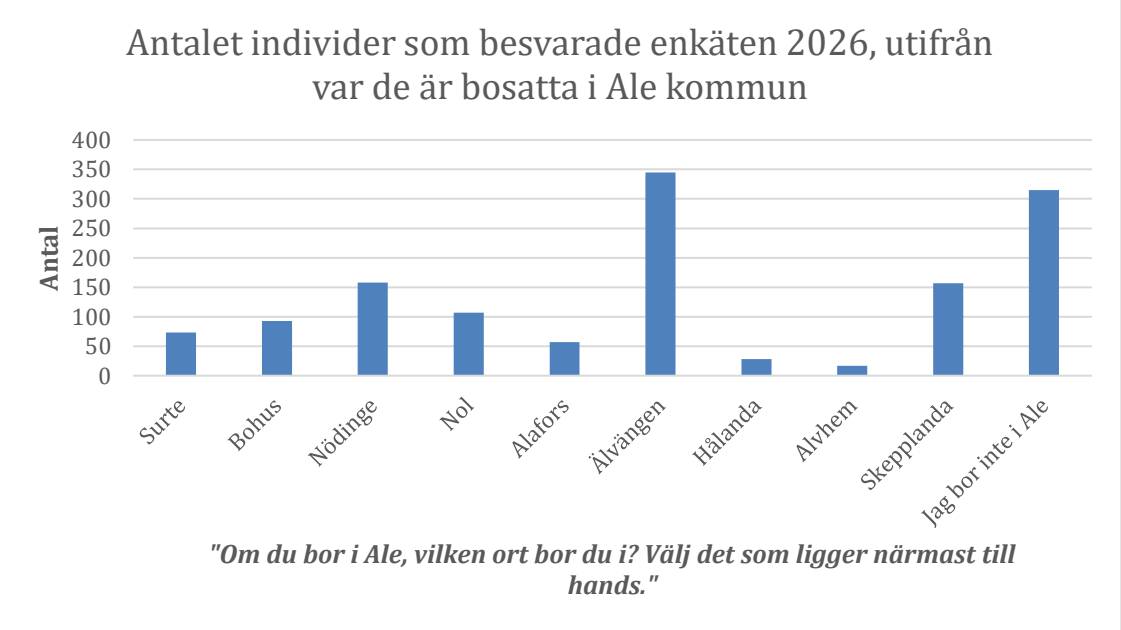

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

I undersökningen ställdes en fråga om hur trygg man känner sig i sitt närområde. Samtliga 1350 respondenter besvarade frågan. Som framgår i diagrammet nedan upplever majoriteten av de svarande sitt närområde som tryggt eller mycket tryggt. Totalt uppgav 93 personer att de känner

sig otrygga eller mycket otrygga i sitt närområde, vilket motsvarar 6,9 procent. Samtidigt uppgav 1257 personer att de känner sig trygga eller mycket trygga i sitt närområde, vilket motsvarar 93,1 procent. Vid jämförelse med den föregående undersökningen, som genomfördes under hösten 2023, har andelen svarande som upplever sitt närområde som tryggt eller mycket tryggt ökat med tre procentenheter, från 90,1 till 93,1 procent. Antalet svarande har samtidigt minskat från 1762 till 1350 personer. Resultatet indikerar en positiv utveckling av den upplevda tryggheten bland de svarande. Förändringen bör dock tolkas med hänsyn till att antalet svarande skiljer sig mellan undersökningstillfällena.

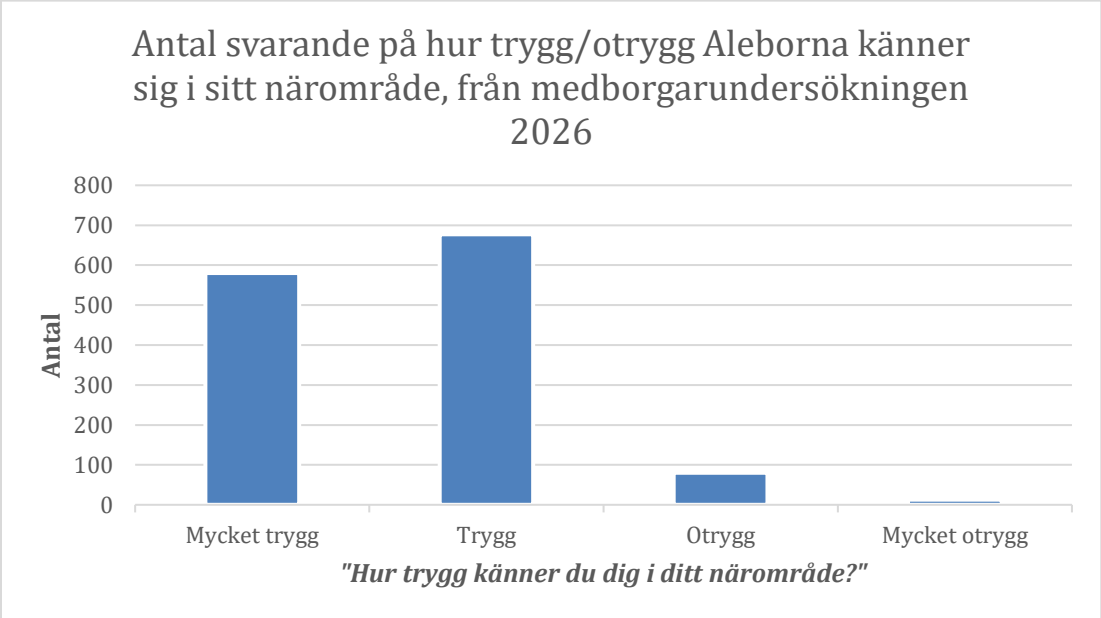

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

I enkäten ställs frågor om vad det är som gör att personen känner sig trygg, mycket trygg, otrygg eller mycket otrygg i sitt närområde. Orsakerna till att flera av de svarande känner sig trygga eller mycket trygga i sitt närområde beror bland annat på att de upplever att de har god områdeskännedom, personkännedom och att de upplever området som lugnt och tryggt. Flera lyfter även grannsamverkan som en faktor till att de upplever sitt område som tryggt eller mycket tryggt. Flera respondenter lyfter även en ökad polisiärnärvaro som en faktor till ökad trygghet.

Orsakerna till att en del respondenter känner sig otrygga eller mycket otrygga i sitt närområde beror bland annat på narkotikarelaterad- och missbruksproblematik, stökiga ungdomar, gängkriminalitet samt faktorer i den fysiska utemiljön så som mörka och öde platser samt skadegörelse. I samband med att undersökningen genomfördes var det en omfattande stöldvåg som drabbade landsbygden i, framför allt nordöstra, Ale. Detta syns i svaren då en hel del personer lyfte oro kopplat till inbrott och stölder som en faktor till otrygghet. Likt att flera lyfter en ökad polisiärnärvaro som en faktor till ökad trygghet är det flera respondenter som upplever att frånvaron av polisiärnärvaro är en faktor till otrygghet och önskar ökad polisiärnärvaro.

De platser som återkommande lyfts fram av Aleborna som otrygga är framför allt centrumområden och pendelstationer, varav den upplevda otryggheten främst är kopplad till kvälls- och nattetid.

Ha i åtanke att detta är insamlad data från en enkätundersökning som undersöker upplevd trygghet. Det betyder att alla svar är självskattningar från enskilda personer, deras egna tolkningar och uppfattningar av Ale. Deras synsätt kan påverkas av bland annat tidigare erfarenheter, nyhetsplattformar, sociala medier eller rykten.

3.5 Trygghetsvandringar

Trygghetsvandringen i Bohus genomfördes inom ramen för det lokala brottsförebyggande arbetet och syftade till att identifiera faktorer som påverkar upplevd trygghet och otrygghet samt att tydliggöra ansvar och möjliga åtgärder. Arbetet påbörjades i Surte år 2024 och fortsatte under år 2025 i Bohus, med ambitionen att därefter arbeta vidare med 1–2 orter per år.

Vandringen omfattade fyra utvalda platser: Bohusskolan, pendel- och busstationen, sträckan mellan skolan och Coop samt Blå huset (centrumbyggnaden). Deltagarna bestod av cirka 30 personer med bred representation från kommunala verksamheter, näringsliv, civilsamhälle, bostadsbolag, bevakningsbolag, räddningstjänst, polis och politiska företrädare. Metoden byggde på dialog, gemensamma observationer och strukturerade frågor kring bland annat belysning, tillgänglighet, framkomlighet, insyn, skadegörelse och orienterbarhet.

Sammanfattningsvis upplevdes samtliga platser som relativt trygga, med god framkomlighet och i huvudsak fungerande belysning. Ingen av grupperna uttryckte någon större oro kopplad till de besökta miljöerna, och det noterades att Bohus i flera avseenden har ett mer positivt intryck än vad områdets rykte ibland ger sken av.

De förbättringsområden som identifierades var till stor del gemensamma och rörde främst:

- brister i belysning på specifika platser, såsom gångvägar, parkeringar, väntkurer, trappor och vissa samlingsytor,
- behov av tydligare skyltning och bättre orienterbarhet,
- visst underhåll, exempelvis klotter, klistermärken, nedskräpning och slitage,
- vegetation som skymmer sikt samt enstaka fysiska brister såsom trasiga lampor och behov av beskärning.

De iakttagna utmaningarna bedöms vara relativt begränsade och i många fall möjliga att åtgärda genom löpande underhåll och riktade insatser, snarare än genom större investeringar. Fokus bör ligga på förbättrad och fungerande belysning, tydligare skyltning, kontinuerlig skötsel av växtlighet samt snabb hantering av klotter och skräp.

Det är viktigt att betona att trygghetsvandringen speglar deltagarnas upplevelser och subjektiva bedömningar av trygghet i miljöerna, men den ger samtidigt ett värdefullt underlag för fortsatt planering, prioritering och utveckling av det trygghetsskapande arbetet i Bohus.

3.6 Gårdsvandring

I syfte att bredda det brottsförebyggande arbetet i kommunen arrangerade Ale kommun under hösten 2025 tillsammans med Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Polismyndigheten, Bohus Räddningstjänstförbund och Länsförsäkringar en gårdsvandring i Älvängen. Vandringen samlade nära 30 deltagare, främst gårdsägare och medlemmar i LRF, som tillsammans med representanter från myndigheter och kommun fick möjlighet att lyfta frågor kring trygghet och säkerhet i landsbygdens miljöer.

Syftet med gårdsvandringen var att öka kunskapen om risker kopplade till brottslighet på landsbygden, skapa dialog mellan aktörer och gårdsägare samt identifiera förebyggande åtgärder. Deltagarna diskuterade bland annat hur ljussättning, larm, lås, DNA-märkning och grannsamverkan kan användas för att minska risken för inbrott och annan oönskad brottslighet på gårdar och lantbruk. Företrädare för Länsförsäkringar betonade bland annat hur välplanerad belysning och rörelsedetektorers placering kan bidra till ökad trygghet, och polisens representanter lyfte grannsamverkan som en beprövad metod för att minska brottslighet och öka trygghet.

Gårdsvandringen ses som ett viktigt komplement i det lokala brottsförebyggande arbetet där fokus inte bara riktas mot centrala samhällsmiljöer utan också mot landsbygdens särskilda förutsättningar. Genom att möta gårdsägare på plats och föra dialog om konkreta trygghetsutmaningar bidrar insatsen till en mer heltäckande lägesbild och konkret kunskapsuppbyggnad inför fortsatt arbete.

4 Barn och unga

Barn och ungas uppväxtvillkor är en viktig del av det brottsförebyggande arbetet. Tidiga riskfaktorer kan öka sannolikheten för normbrytande beteenden och kriminalitet, medan skyddsfaktorer kan minska denna risk. I detta kapitel presenteras statistik och underlag rörande barn och unga i Ale kommun.

4.1 Risk- och skyddsfaktorer

Riskfaktorer förklarar de faktorer som kan öka en persons risk att utveckla ett normbrytande beteende. Ett normbrytande beteende innebär att en person bryter mot de normer, regler och lagar som gäller i landet. Att tidigt utveckla ett normbrytande beteende är i sin tur också det som ses som en av den största riskfaktorn för att fortsätta det normbrytande beteendet i framtiden. Det är därför viktigt att motverka riskfaktorer samt sätta in och/eller stärka skyddsfaktorer i tidig ålder. Förekomsten av riskfaktorer behöver dock inte betyda att en person utvecklar ett normbrytande beteende utan de flesta människor utsätts för ett flertal riskfaktorer men begår inte brott, detta beror på att det finns skyddsfaktorer som också påverkar en individ.

Några exempel på riskfaktorer hos en person kan vara dennes egna beteende eller egenskaper som impulsivitet och bristande empati men det kan även vara bristande relationer och den yttre miljön som påverkar. Till exempel bristande uppfostran, kamrater med normbrytande beteenden, att personen är bosatt i ett utsatt område eller hög skolfrånvaro. Skyddsfaktorer förklarar de faktorer som kan minska sannolikheten för en individ att utveckla ett normbrytande beteende, även när riskfaktorer är närvarande. Några exempel på skyddsfaktorer runtom en person kan vara stabila familjeförhållanden, engagerade föräldrar, deltagande i organiserade aktiviteter genom bland annat föreningar med mera. För att förebygga kriminalitet krävs en förståelse för de risk- och skyddsfaktorer som påverkar individers utveckling och beteenden. Genom att minska riskfaktorer och stärka skyddsfaktorer kan sannolikheten för normbrytande beteende och kriminalitet minska.

4.2 Aktualiseringar hos socialtjänsten

I detta avsnitt presenteras statistik från socialtjänsten avseende aktualiseringar kopplade till kriminalitet och olika riskfaktorer hos barn och unga. Med aktualisering avses att socialtjänsten får kännedom om en omständighet som kan leda till att en utredning eller annan åtgärd behöver vidtas, vanligtvis genom en orosanmälan. I Ale bor cirka 8 210 barn mellan 0–18 år.

Utvecklingen av aktualiseringar över tid kan ge en indikation gällande utvecklingen av hur många barn och unga i riskzon som kommer till socialtjänstens kännedom, vilka riskfaktorer som ökar eller minskar, samt ålder och kön hos dem de råder oro kring.

Statistiken bör tolkas med viss försiktighet. En ökning av antalet aktualiseringar behöver inte nödvändigtvis innebära att fler barn och unga befinner sig i utsatta situationer. Utvecklingen kan även förklaras av ökad medvetenhet, förbättrade rutiner och en stärkt samverkan mellan kommunala verksamheter och polisen, vilket bidrar till att fler barn och unga identifieras och uppmärksammas i ett tidigare skede.

I avsnittet redovisas både antal aktualiseringar och antal unika individer. Eftersom samma barn eller ungdom kan aktualiseras flera gånger under ett år ger dessa mått olika perspektiv på utvecklingen. Genom att studera båda måtten blir det möjligt att bedöma om förändringar främst beror på att fler individer kommer till socialtjänstens kännedom eller att samma individer aktualiseras vid upprepade tillfällen.

4.2.1 Kriminalitet – aktualiseringar

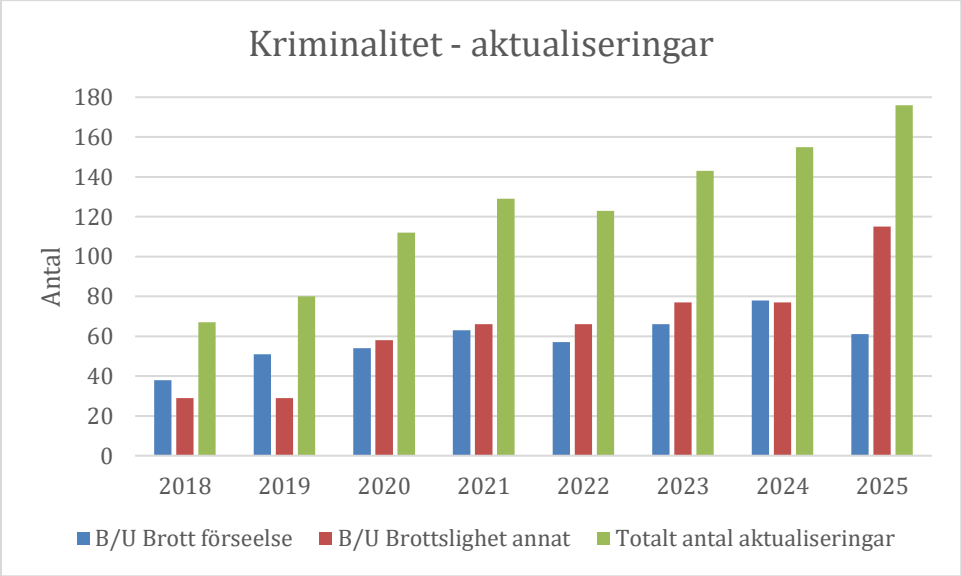

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

Diagrammet ovan visar antalet aktualiseringar som rör kriminalitet, alltså att barnet eller den unge har begått brott. Sett till det totala antalet har det skett en tydlig ökning under de senaste åren, från 67 år 2018 till 176 år 2025.

Staplarna visar i övrigt en varierande utveckling mellan de olika kategorierna. Kategorin "B/U Brottslighet annat" har haft den tydligaste ökningen under perioden och har ökat från 29 aktualiseringar år 2018 till 115 år 2025. Även kategorin "B/U Brott förseelse" har ökat, från 38

aktualiseringar år 2018 till en toppnotering på 78 år 2024, för att därefter minska något till 61 år 2025.

En förseelse är ett brott med ett relativt lågt straffvärde enligt lagstiftningen. Utvecklingen kan därför indikera att fler unga aktualiseras till följd av mindre allvarliga brott, såsom snatteri eller andra lindrigare lagöverträdelser. Samtidigt är det viktigt att beakta att brott av lägre allvarlighetsgrad kan utgöra en riskfaktor för fortsatt normbrytande beteende och i vissa fall en utveckling mot mer allvarlig brottslighet senare i livet.

4.2.2 Kriminalitet – unika individer

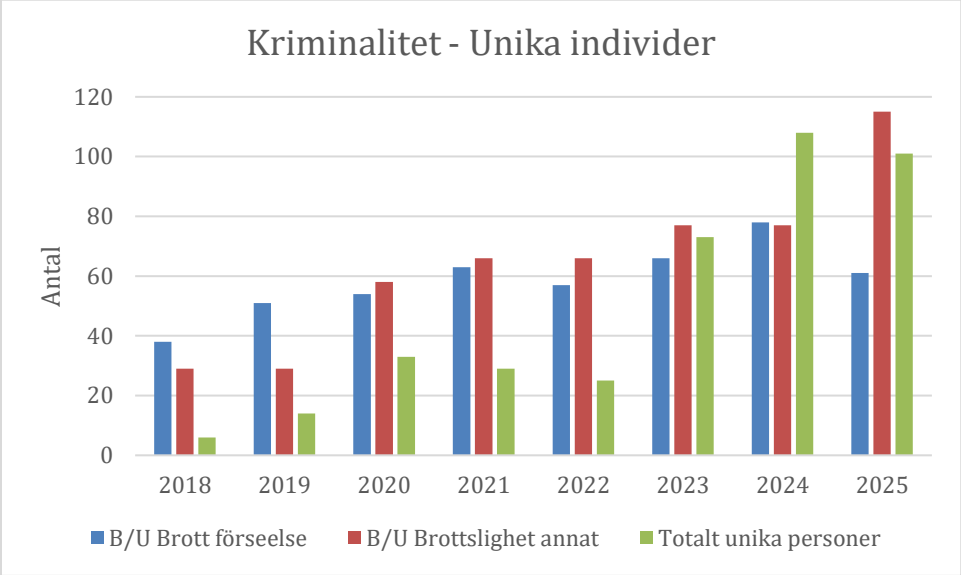

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

Diagrammet ovan visar samma statistik men gällande antalet unika individer. Till skillnad från aktualiseringar räknas varje barn eller ungdom endast en gång per kategori och år, oavsett hur många gånger personen aktualiserats under perioden.

Statistiken visar en tydlig ökning av antalet unika individer som aktualiseras till följd av kriminalitet. Det totala antalet unika individer har ökat från 6 personer år 2018 till 101 personer år 2025. Den mest påtagliga ökningen har skett under de senaste tre åren. Antalet unika individer ökade från 25 personer år 2022 till 73 år 2023 och fortsatte därefter att stiga till en toppnotering på 115 personer år 2024. Även om antalet minskade till 101 personer år 2025 kvarstår en tydligt förhöjd nivå jämfört med tidigare år.

4.2.3 Riskfaktorer – aktualiseringar

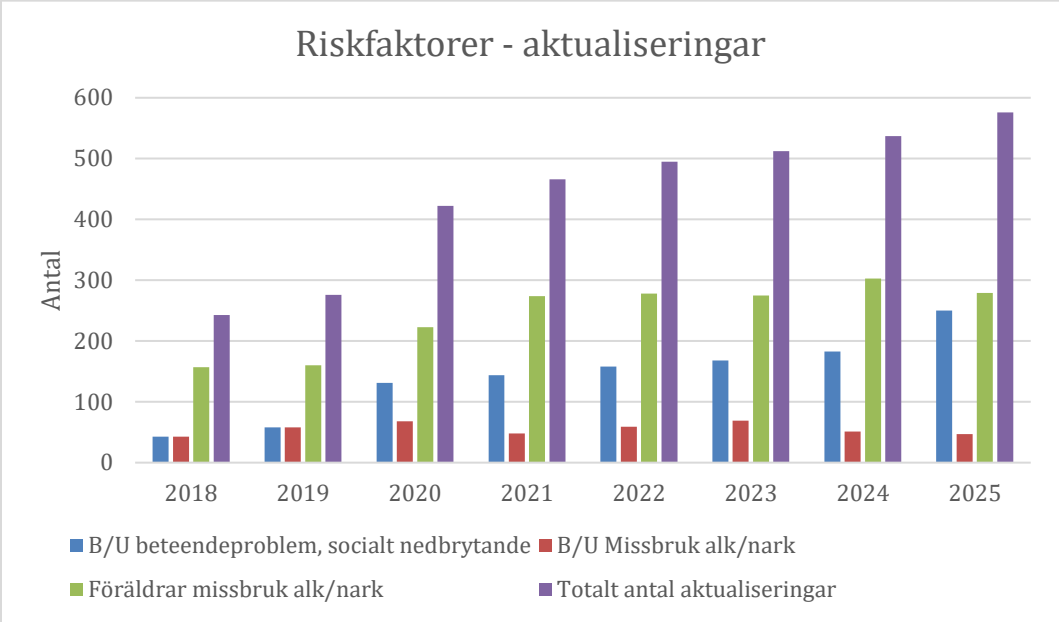

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

Diagrammet ovan visar aktualiseringar kopplade till olika riskfaktorer hos barn och unga. Riskfaktorerna avser dels den unges eget beteende i form av beteendeproblem och socialt nedbrytande beteende eller missbruk av alkohol och narkotika, dels riskfaktorer i hemmiljön genom vårdnadshavares missbruk av alkohol eller narkotika.

Sett till det totala antalet aktualiseringar har en tydlig ökning skett under perioden 2018–2025. Antalet aktualiseringar har ökat från 243 år 2018 till 576 år 2025, vilket motsvarar en ökning på cirka 137 procent.

Den största ökningen återfinns inom kategorin "B/U beteendeproblem, socialt nedbrytande beteende", som ökat från 43 aktualiseringar år 2018 till 250 år 2025.

Utvecklingen indikerar att allt fler barn och unga uppmärksammas för beteenden som kan innebära en förhöjd risk för framtida social problematik, skolsvårigheter, kriminalitet eller annan utsatthet.

Även kategorin "Föräldrar missbruk alkohol/narkotika" visar en tydlig ökning över tid. Antalet aktualiseringar har ökat från 157 år 2018 till 279 år 2025, med en toppnotering på 303 år 2024. Detta tyder på att en betydande del av den oro som kommer till socialtjänstens kännedom är kopplad till riskfaktorer i hemmiljön.

Kategorin "B/U missbruk alkohol/narkotika" uppvisar däremot en mer stabil utveckling över tid. Antalet aktualiseringar varierar mellan åren men ligger genomgående på en betydligt lägre nivå än övriga riskfaktorer.

Det finns en mängd kategorier inom aktualiseringar som kan anses vara just riskfaktorer för senare debut i eller återfall i kriminalitet, detta är enbart ett urval.

4.2.4 Riskfaktorer – unika individer

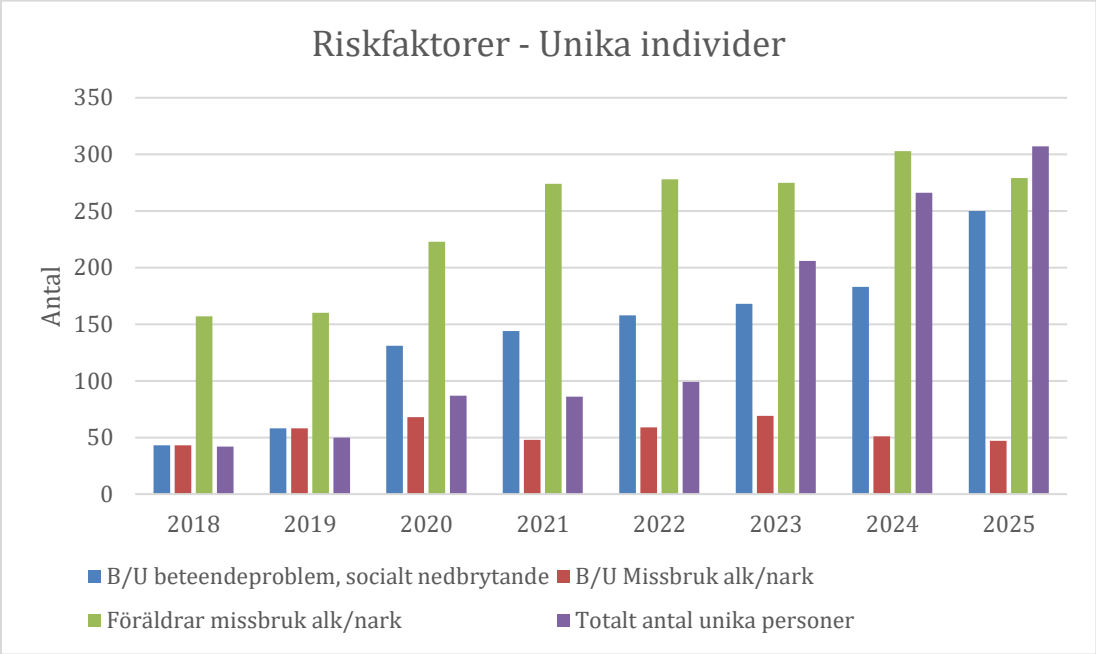

Källa: Ale kommuns egen verksamhetsstatistik.

Utvecklingen skiljer sig tydligt mellan perioderna 2018–2022 och 2023–2025. Under den första delen av mätperioden ökade det totala antalet unika individer successivt från 42 till 99 personer. Från år 2023 och framåt sker däremot en markant ökning, där antalet mer än tredubblas på tre år och når 307 personer år 2025.

4.3 Barn och unga på nätet

Den digitala miljön är i dag en självklar del av barn och ungas vardag och utgör en viktig del av deras sociala liv, lärande och fritid. Digitala plattformar skapar stora möjligheter att utveckla språk, bygga vänskapsrelationer, ta del av kunskap och skapa kontakter med människor från andra delar av världen. Samtidigt har den digitala utvecklingen medfört att en allt större del av den brottslighet och utsatthet som tidigare främst förekom i fysiska miljöer nu även sker på nätet.

Barn och unga riskerar dels att utsättas för brott såsom hot, kränkningar, sexuella övergrepp, otillåten bildspridning och bedrägerier. Dels att exponeras för kriminalitet genom exempelvis narkotikaförsäljning, våldsbejakande extremism, ekonomiskt utnyttjande och rekrytering till kriminella nätverk.

Den senaste LUPP-undersökningen (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) genomfördes år 2023 bland elever i årskurs 8 och år 2 på gymnasiet i Ale kommun. Resultaten redovisas enbart för årskurs 8, eftersom svarsfrekvensen i gymnasiets år 2 var för låg. Även denna undersökning visar att digital utsatthet är en del av barn och ungas vardag i Ale kommun.[11] Bland elever i årskurs 8 uppger 16 procent att de blivit hotade på internet eller via sociala medier under de

[11] LUPP 2023 Ungas livssituation i Ale kommun

senaste sex månaderna. Vidare uppger 7 procent att någon har spridit bilder på dem mot deras vilja och 5 procent att de har utsatts för sexuellt våld eller sexuellt utnyttjande på nätet.

Den lokala lägesbilden, baserad på dialoger med Polismyndigheten och kommunens verksamheter, visar samtidigt att digitala plattformar används för att rekrytera barn och unga till kriminalitet samt för försäljning av olagliga preparat. Denna bild stöds även av nationella kunskapsunderlag, samt av att regeringen under år 2025 gav Brottsförebyggande rådet i uppdrag att utreda hur kriminella nätverk använder sociala medier och andra digitala miljöer för att rekrytera barn och unga till kriminalitet och att föreslå åtgärder för att motverka utvecklingen.[12]

Till skillnad från många andra brottsförebyggande områden saknar digitala miljöer geografiska gränser. Händelser som inleds på nätet får ofta konsekvenser i den fysiska miljön, exempelvis i skolan eller på fritiden, samtidigt som konflikter och utsatthet kan fortsätta och förstärkas digitalt.

5 Drogvaneundersökning (DVU)

Sedan 2021 har det årligen genomförts en drogvaneundersökning i Ale kommun som riktar sig till ungdomar i kommunens fyra högstadier, Aroseniusskolan, Bohusskolan, Da Vinciskolan och friskolan Ahlafors fria. Drogvaneundersökningen genomförs årligen under höstterminen. Syftet med enkäten är att öka kunskapen om ungas erfarenheter av bland annat alkohol, tobak, narkotika och dess/deras mående.

I 2025 års enkät inkom totalt 1 132 svar, vilket motsvarar cirka 86 procent av de 1 318 elever som var inskrivna i årskurs 7–9. Under 2024 uppgick svarsfrekvensen till 85 procent vilket var en ökning jämfört med 2022 och 2023 då svarsfrekvensen låg på cirka 80 procent. Vid den första genomförda undersökningen år 2021 var svarsfrekvensen lägre och uppgick till cirka 65 procent.

Anledningen till den högre svarsfrekvensen under år 2024 och 2025 är på grund av att Fältgruppen varit ute i klasserna. Fältgruppen har genomfört undersökningarna i respektive skola och klass samt även förklarat frågorna för att minska risken för misstolkningar.

Grunden för drogvaneundersökningen utgår från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysnings (CAN) ”Nationella skolundersökning”, där samma frågor årligen ställs till elever i årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2. Även om vissa anpassningar har gjorts i den lokala enkäten bedöms frågornas utformning i huvudsak vara jämförbara, vilket ger goda förutsättningar för att ställa kommunens resultat i relation till det nationella genomsnittet för årskurs 9.

5.1 Sammanställt resultat från drogvaneundersökningen 2025

Diagrammet nedan visar ungas drogvanor i Ale kommun under år 2025. Användandet och brukandet av diverse ANDT-produkter har minskat årligen sedan enkätens start. I jämförelse med CAN:s skolundersökning ligger Ale kommun lågt i samtliga värden.[13] Även årets drogvaneundersökning visar att användning av alkohol, nikotinprodukter och narkotika i mindre omfattning förekommer bland kommunens ungdomar.

[12] Kriminella nätverks rekrytering av barn och unga i digitala miljöer | Brå - Brottsförebyggande rådet
[13] CAN:s nationella skolundersökning 2025 | CAN Rapport 239

Det framträder skillnader mellan flickor och pojkar. Flickor rapporterar i högre utsträckning användning av alkohol och vape, medan pojkar oftare uppger användning av snus och narkotika. Sammantaget ger resultaten en aktuell nulägesbild av ungdomars drogvanor i kommunen och utgör ett viktigt underlag för det fortsatta förebyggande arbetet.

Resultaten bör samtidigt tolkas med viss försiktighet eftersom undersökningen bygger på självrapporterade uppgifter och det finns en risk att vissa ungdomar inte har svarat helt sanningsenligt.

	30 dagar	12 månader
Alkohol		
Alla årskurser	8%	7,3%
Tjej	8.6%	8,8%
Pojke	6,90%	5,8%
Totalt åk. 9	12,5%	12,2%
Flickor åk. 9	13,3%	14,9%
Pojkar åk. 9	10,4%	9,8%
CAN 2025		36%
Cigaretter		
Alla årskurser	3,1%	2,5%
Flicka	3,5%	4%
Pojke	1,9%	0,9%
Totalt åk. 9	4,40%	4%
Flickor åk. 9	3,9%	7,7%
Pojkar åk. 9	3,6%	0,5%
CAN 2025		7%
Snus		
Alla årskurser	5,6%	2,5%
Flicka	5,5%	2,2%
Pojke	5%	2,8%
Totalt åk. 9	8,6%	3,7%
Flickor åk. 9	7,2%	3,9%
Pojkar åk. 9	7,8%	3,6%
CAN 2025		14%*
Vitt Snus		
Alla årskurser	6%	3,3%
Flicka	5,9%	3,3%
Pojke	5,3%	3,5%
Totalt åk. 9	8,6%	6%
Flickor åk. 9	7,7%	6,1%
Pojkar åk. 9	7,8%	5,7%
CAN 2025		13%

	30 dagar	12 månader
Lustgas		
Alla årskurser	0,27%	0,44%
Tjej	0%	0,92%
Pojke	0,53%	0%
Totalt åk. 9	0,52%	1,04%
Flickor åk. 9	0%	2,21%
Pojkar åk. 9	1.7%	1%
CAN 2025		3%
Narkotika		
Alla årskurser	0,9%	1,1%
Flicka	0.6%	1%
Pojke	0.7%	1,1%
Totalt åk. 9	1,6%	1,6%
Flickor åk. 9	0,6%	1,7%
Pojkar åk. 9	1%	1,6%
CAN 2025	1%	
Vape		
Alla årskurser	8,7%	3,9%
Flicka	11,9	5%
Pojke	4,6%	3%
Totalt åk. 9	12,5%	4,7%
Flickor åk. 9	17,7%	6,1%
Pojkar åk. 9	5,7%	3,1%
CAN 2025	14%	

Källa: Sammanställning av svar från Ale kommuns drogvaneundersökning.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av ungas drogvanor i Ale kommun under perioden 2023–2025. Sammantaget framträder en övergripande minskning av användning inom flera områden, vilket indikerar en positiv utveckling på kommunnivå. Siffrorna är markerade med rött respektive grönt, där de röda siffrorna pekar på en ökning och de gröna på en minskning från föregående år.

Alkoholkonsumtionen har minskat i samtliga redovisade grupper. Minskningen är särskilt markant mellan år 2024 och 2025 och gäller både totalt samt uppdelat på kön och årskurs. Utvecklingen av alkoholkonsumtionen kan sammanfalla med det ökade kommunala fokuset på alkoholfrågan under perioden.

När det gäller tobak och nikotinprodukter ses en generell minskning av användning av cigaretter, vape och snus över tid, både totalt och i de flesta undergrupper. Minskningen är framför allt tydlig mellan år 2024 och 2025. Det har dock skett en ökning bland flickor, framför allt i årskurs 9, vad gäller användning av cigaretter.

Användningen av narkotika och lustgas ligger fortsatt på låga nivåer. Samtidigt ses en viss ökning i specifika grupper, särskilt i årskurs 9, både gällande narkotika och lustgas. Den största ökningen ligger framför allt hos flickor i årskurs 9 mellan år 2024 och 2025, vad gäller användning av lustgas.

Användning senaste 12 månaderna

	2023	2024	2025
Alkohol			
Alla årskurser	9.9%	14.6%	7,3%
Flicka	8.9%	16.7%	8,8%
Pojke	8.3%	12%	5,8%
Totalt åk. 9	9,9%	15.3%	12,2%
Flickor åk. 9	12,7%	18.3%	14,9%
Pojkar åk. 9	11,8%	12%	9,8%

	2023	2024	2025
Lustgas			
Alla årskurser	0.8%	1%	0,44%
Flicka	0.8%	1%	0,92%
Pojke	0.6%	0.5%	0%
Totalt åk. 9	1,1%	0.55%	1,04%
Flickor åk. 9	1,5%	0.57%	2,21%
Pojkar åk. 9	0%	0%	0%

Cigaretter	2023	2024	2025
Alla årskurser	3.8%	3.7%	2,5%
Flicka	5%	3.6%	4%
Pojke	2.4%	3.3%	0,9%
Totalt åk. 9	5,1%	5%	4,2%
Flickor åk. 9	7,5%	4.6%	7,7%
Pojkar åk. 9	2,2%	5.2%	0,5%

Narkotika	2023	2024	2025
Alla årskurser	1.3%	1.6%	1,1%
Flicka	1.6%	1.6%	1,3%
Pojke	0.6%	0.9%	1,1%
Totalt åk. 9	2,9%	1.4%	1,6%
Flickor åk. 9	4,5%	1.1%	1,7%
Pojkar åk. 9	0,7%	1.1%	1,6%

Snus	2023	2024	2025
Alla årskurser	4.3%	3.4%	2,5%
Flicka	4%	3.1%	2,2%
Pojke	4.2%	3.3%	2,8%
Totalt åk. 9	5,5%	5.9%	3,7%
Flickor åk. 9	6,7%	4.6%	3,9%
Pojkar åk. 9	3,7%	6.9%	3,6%

Vape	2023	2024	2025
Alla årskurser	8.8%	9.1%	3,9%
Flicka	8.9%	10.8%	5%
Pojke	8.3%	7%	2,8%
Totalt åk. 9	10,5%	11.1%	4,7%
Flickor åk. 9	9,7%	9.7%	6,1%
Pojkar åk. 9	10,3%	12.6%	3,1%

	2024	2025	
Vitt Snus			
Alla årskurser	4.9%	3,4%	
Flicka	5.1%	3,3%	
Pojke	4.4%	3,5%	
Totalt åk. 9	8.7%	6%	
Flickor åk. 9	8.6%	6,1%	
Pojkar åk. 9	8.6%	5,7%	

Källa: Sammanställning av svar från Ale kommuns drogvaneundersökning.

Nedan följer ett antal av de områden som stack ut i 2025 års drogvaneundersökning.

5.1.1 Psykisk hälsa

I enkäten ställs en fråga om ungdomars syn på sig själva. I 2025 års resultat framgår att flickor i högre grad än pojkar uppger att de är missnöjda eller mycket missnöjda med sig själva, se nedan tabell. Samtidigt svarar pojkar oftare att de är nöjda eller mycket nöjda med synen på sig själva. Denna trend gäller över samtliga årskurser både under 2025 och tidigare år.

I årskurs 9 har cirka 21 procent av flickorna svarat att de är missnöjda eller mycket missnöjda med sig själva, vilket ligger i linje med de tidigare årens resultat. Bland pojkar i årskurs 9 är motsvarande andel lägre.

Över tid har resultaten varit relativt jämna, med vissa variationer mellan år och årskurser. Det bör också noteras att en relativt stor andel elever väljer svarsalternativet ”varken nöjd eller missnöjd”, vilket kan tolkas olika av de svarande.

2025						
	Flickor			Pojkar		
...dig själv?	7	8	9	7	8	9
Mycket nöjd	28,4	18,3	21,5	54,1	45,3	47,2
Nöjd	33,3	30	30,4	34,3	36,8	33,7
Varken nöjd eller missnöjd	22,4	35	27,1	9,3	12,9	14,5
Missnöjd	9,8	12,2	13,3	1,7	2,5	3,6
Mycket missnöjd	6	4,4	7,7	0,6	2,5	1

2024						
	Flickor			Pojkar		
...dig själv?	7	8	9	7	8	9
Mycket nöjd	25	19,1	19	50,3	44,4	49,7
Nöjd	29,3	24,7	32,8	35,7	33,8	30,9
Varken nöjd eller missnöjd	22,9	30,9	31	12,1	18,7	11,4
Missnöjd	16	13,4	9,2	2	2,5	4,6
Mycket missnöjd	6,9	11,9	8	0	0,5	3,4

2023						
	Flickor			Pojkar		
...dig själv?	7	8	9	7	8	9
Mycket nöjd	22,2	24,1	28,4	48,3	52,5	45,6
Nöjd	30,8	31	34,3	39,8	31,5	39
Varken nöjd eller missnöjd	29,3	29,3	14,9	8	12,3	13,2
Missnöjd	10,1	8,6	15,7	4	1,2	2,2
Mycket missnöjd	7,6	6,9	6,7	0	2,5	0

2022						
	Flickor			Pojkar		
...dig själv?	7	8	9	7	8	9
Mycket nöjd	33	24,4	24,3	52,5	43,8	41,6
Nöjd	31,9	27,4	35,1	32,2	40,2	32,9
Varken nöjd eller missnöjd	27	27,4	28,4	8,7	11,2	12,7
Missnöjd	7	8,3	8,8	2,2	2,4	5,8
Mycket missnöjd	1,1	12,5	3,4	4,4	2,4	6,9

2021						
	Flickor			Pojkar		
...dig själv?	7	8	9	7	8	9
Mycket nöjd	30,8	27,6	21,4	50,4	38,2	41,9
Nöjd	32,3	32,8	31,2	36,1	39,7	39,9
Varken nöjd eller missnöjd	20	22,4	29,2	6,7	14,7	14,9
Missnöjd	9,2	10,4	13	5,9	5,9	3,4
Mycket missnöjd	7,7	6,7	5,2	0,8	1,5	0

Källa: Sammanställning av svar från Ale kommuns drogvaneundersökning.

5.1.2 Resultat för ungdomar födda 2010

I och med 2025 års enkät fanns möjligheten att kunna följa en generation av ungdomar, som är födda 2010, under deras högstadieperiod, se nedan tabell. Under dessa tre år går det att utläsa att år 2023 svarade 17,7 procent av flickorna att de var missnöjda/mycket missnöjda. Detta ökar under 2024 till 25,3 procent för att slutligen landa på 21 procent under år 2025. Under dessa tre åren går det även att se att år 2023 svarade 53 procent av flickorna att de var mycket nöjda/nöjda med sig själva. Detta minskar under 2024 till 43,8 procent, för att sedan gå upp till 51,9 procent under år 2025. Gruppen som svarade att de varken är nöjda eller missnöjda låg år 2023 på 29,3 procent, 2024 på 30,7 procent för att slutligen år 2025 ligga på 27,1 procent.

Hos pojkarna går det att se att 4 procent svarade att de var missnöjda/mycket missnöjda med sig själva år 2023 för att sedan minska till 3 procent under 2024 och sedan öka till 4,6 procent under 2025. År 2023 svarade 88,1 procent av pojkarna att de var mycket nöjda/nöjda med sig själva. Detta minskar under år 2024 till 78,2 procent för att sedan gå upp till 80,9 procent under år 2025. Gruppen som svarade att de varken är nöjda eller missnöjda låg år 2023 på 8 procent, 2024 på 18,7 procent för att slutligen år 2025 ligga på 14,5 procent.

Ungdomar födda 2010, flickor			
...dig själv?	**Flickor åk. 7 - 2023**	**Flickor åk. 8 - 2024**	**Flickor åk. 9 - 2025**
Mycket nöjd	22,2	19,1	21,5
Nöjd	30,8	24,7	30,4
Varken nöjd eller missnöjd	29,3	30,9	27,1
Missnöjd	10,1	13,4	13,3
Mycket missnöjd	7,6	11,9	7,7

Ungdomar födda 2010, pojkar			
...dig själv?	**Pojkar åk. 7 - 2023**	**Pojkar åk. 8 - 2024**	**Pojkar åk. 9 - 2025**
Mycket nöjd	48,3	44,4	47,2
Nöjd	39,8	33,8	33,7
Varken nöjd eller missnöjd	8	18,7	14,5
Missnöjd	4	2,5	3,6
Mycket missnöjd	0	0,5	1

Källa: Sammanställning av svar från Ale kommuns drogvaneundersökning.

5.1.3 Anskaffning av alkohol

I enkäten får de ungdomar som svarar att de testat alkohol de senaste 30 dagarna/12 månaderna följdfrågan; Senaste gången du drack alkohol, hur fick du tag på det då?

Sammantaget visar resultaten att den största tillgångskällan till alkohol är vårdnadshavare, följt av kompis eller partner samt svarsalternativet "annat sätt", se nedan diagram. Samtidigt finns tydliga skillnader mellan årskurserna. I årskurs 7 och 8 är vårdnadshavare den vanligaste källan. I årskurs 9 är kompis eller partner den vanligaste tillgångskällan, men vid sammanslagning av svarsalternativen "fått från vårdnadshavare" och "tagit från vårdhandshavare" blir dessa två den största tillgångskällan.

Antalet svarande skiljer sig mellan årskurserna. I årskurs 7 svarade 52 elever att de druckit alkohol, i årskurs 8 var det 65 elever och i årskurs 9 var det 119 elever som svarade att de druckit alkohol. Av dessa uppger 18 elever i årskurs 7, 15 elever i årskurs 8 och 23 elever i årskurs 9 att de fått alkohol, med lov, från vårdnadshavare. Totalt innebär detta att 60 elever i årskurs 7–9 uppger att de fått alkohol med lov av vårdnadshavare.

Bland de elever som uppger att de fått alkohol med lov från vårdnadshavare är andelen högre bland pojkar än flickor. Av de flickor som besvarat frågan (117 elever) uppger 20 flickor (17,1 procent) att de fått alkohol med lov. Motsvarande siffra för pojkar är 36 av 109 elever (33 procent). Detta indikerar att pojkar i större uträckning än flickor uppger att de får alkohol med vårdnadshavares tillåtelse.

I jämförelse med 2024, då 92 elever av 267 uppgav att de fått alkohol med lov av sina föräldrar, indikerar årets resultat en viss minskning (56 av 236 elever). Resultaten tyder därmed på en nedgång både i andelen elever som uppger att de får alkohol med lov från sina vårdnadshavare och i den totala andelen elever som uppger att de brukar alkohol.

Trots detta är vårdnadshavare fortsatt den största tillgångskällan till alkohol i årskurs 7 och 8. Resultaten understryker därför vikten av fortsatt föräldrainformation och förebyggande arbete kring vuxnas roll i ungdomars tillgång till alkohol.

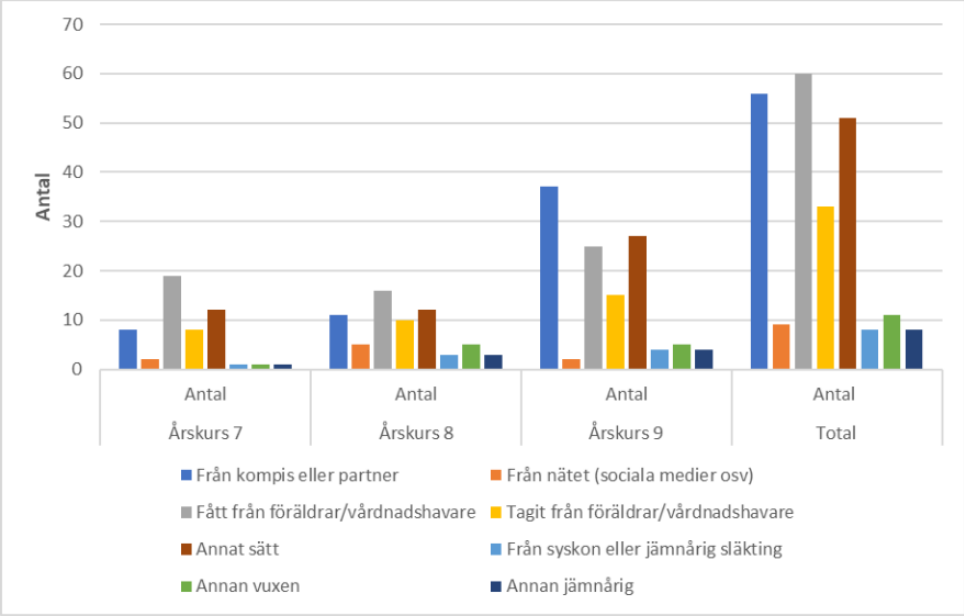

Källa: Sammanställning av svar från Ale kommuns drogvaneundersökning.

5.1.4 Våld i ungas relationer

I 2025 års drogvaneundersökning fick eleverna besvara tre frågor om våld under de senaste 12 månaderna: om de själva blivit utsatta, om de utsatt någon annan samt om de känner någon som blivit utsatt. Resultaten visar att 13,2 procent av eleverna uppger att de blivit utsatta, 4,4 procent att de själva utsatt någon annan och 35 procent att de känner någon som blivit utsatt. För samtliga frågor kunde eleverna ange flera olika våldsformer, vilket innebär att samma elev kan ha markerat flera svarsalternativ.

Av de 1 124 elever som besvarade frågan om utsatthet för våld, uppgav 149 elever (13,3 procent) att de blivit utsatta för någon form av våld. Utsattheten är genomgående högre bland flickor än bland pojkar och den högsta andelen återfinns bland flickor i årskurs 9, se nedan diagram.

Psykiskt våld är den vanligaste våldsformen i samtliga årskurser och bland både flickor och pojkar. Därefter följer främst fysiskt, digitalt och socialt våld, medan sexuellt våld och annat våld rapporteras i lägre omfattning. Bland de elever som uppgett att de blivit utsatta beskriver flera av de erfarenheter av olika former av våld, vilket tyder på att våldsutsatthet ofta omfattar flera samtidiga uttryck snarare än en enskild våldsform.

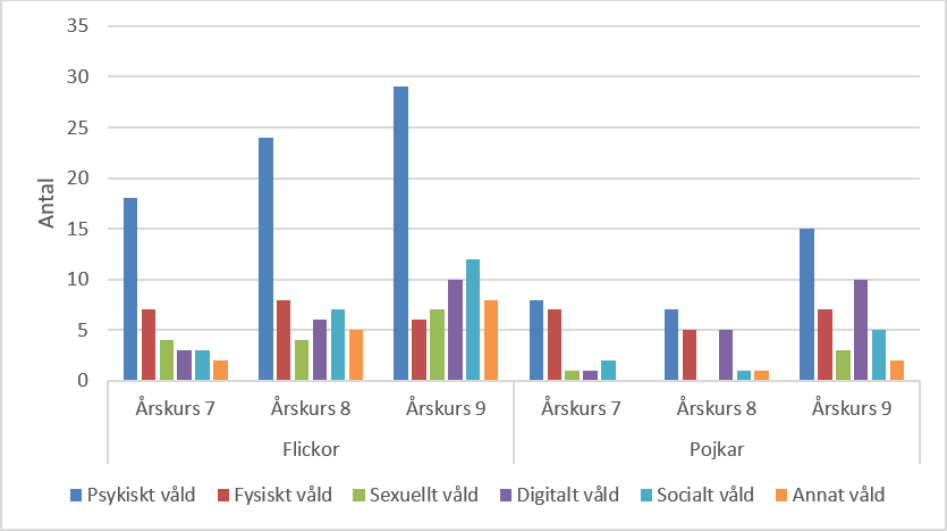

Källa: Sammanställning av svar från Ale kommuns drogvaneundersökning.

Av de 982 elever som besvarade frågan om de känner någon som blivit utsatt för våld uppgav 249 elever (25 procent) att de känner någon som blivit utsatt och 733 elever att de inte känner någon. Bland dessa elever är psykiskt våld den vanligaste våldsformen, följt av fysiskt och sexuellt våld, se nedan diagram.

Resultaten visar att våld inte enbart berör de elever som själva utsätts, utan även många andra genom deras sociala omgivning. Tillsammans med resultaten om egen utsatthet tyder undersökningen på att våldsutsatthet ofta omfattar flera olika former av våld samtidigt, vilket ger en mer sammansatt bild av ungas våldsutsatthet.

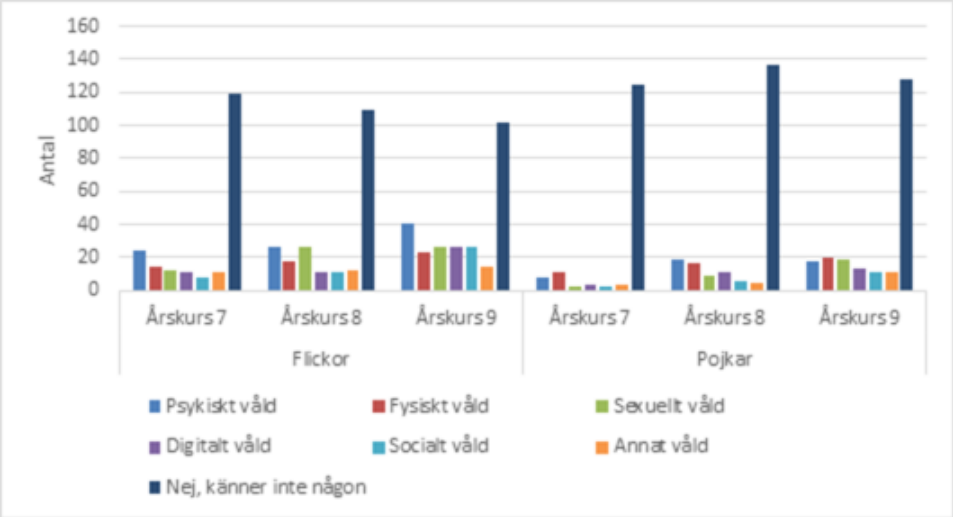

Källa: Sammanställning av svar från Ale kommuns drogvaneundersökning.

Betydligt färre elever, totalt 50 av 1125 (4,4 procent), uppger att de själva utsatt någon annan för våld. Även här är psykiskt våld den vanligaste formen. Resultaten bör tolkas med viss försiktighet eftersom antalet svarande är lågt och frågor om eget våldsutövande kan upplevas som känsligt, vilket kan innebära en viss underrapportering.

6 Hot mot demokratin

Demokratin och det öppna samhället utmanas i dag på olika sätt. Det kan handla om minskat förtroende för myndigheter, spridning av falsk information och ett mer polariserat samhällsklimat. Även lokalt kan förtroendevalda och tjänstepersoner påverkas av pressade diskussioner eller försök att styra beslutsfattandet.

Avsnittet redogör för de delar som ingår i kommunens kartläggning av hot mot demokratin.

6.1 Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism avser individer eller grupper som använder, uppmuntrar eller rättfärdigar hot, hat eller våld för att påverka samhällsutvecklingen. Drivkrafterna kan vara politiska, ideologiska eller religiösa, men gemensamt är ett avståndstagande från demokratiska principer och alla människors lika värde. Extremismen kan ta sig uttryck genom våldshandlingar, hot, skadegörelse eller spridning av extremistiska budskap, både i fysiska och digitala miljöer.

I Sverige bedömer ansvariga myndigheter att tre miljöer står för huvuddelen av den våldsbejakande extremismen: den våldsbejakande vänsterextrema miljön, den våldsbejakande högerextrema miljön samt den våldsbejakande islamistiska extremismen.

Även om miljöerna bedöms som begränsade kan de påverka tryggheten, bidra till polarisering och utgöra ett hot mot det demokratiska samtalet.

6.1.1 Läget i Sverige idag

I Sverige är de våldsbejakande extremistiska miljöerna relativt små, men de bedöms fortsatt kunna påverka tryggheten och samhällsutvecklingen. Den våldsbejakande vänsterextrema miljön bedöms utgöra ett begränsat hot och präglas främst av protester, direktaktioner och påverkansförsök riktade mot aktörer som uppfattas bidra till ojämlikhet eller orättvisor.

Den våldsbejakande högerextrema miljön är fortsatt aktiv, även om den är fragmenterad och mindre organiserad än tidigare. Enligt Säkerhetspolisen sker tillväxten i dag främst genom löst sammansatta nätverk och grupper i digitala miljöer. Även nya grupperingar, såsom så kallade aktivklubbar, bedöms försöka nå unga genom gemenskap och fysiska aktiviteter.[14]

Den våldsbejakande islamistiska extremismen är mindre omfattande än under perioden då många reste till konfliktområden i Syrien och Irak, men bedöms fortsatt utgöra den mest framträdande religiöst motiverade extremistmiljön i Sverige.

Radikalisering sker i stor utsträckning digitalt och påverkas även av internationella händelser och extremistiska narrativ.

6.1.2 Lokal utveckling

Inom kommunen har pedagoger och rektorer uppmärksammat att både ungdomar och yngre barn, även på lågstadiet, i ökad utsträckning använder nedsättande kommentarer med antisemitisk och rasistisk innebörd. Detta speglar en förändring i språkbruk och attityder, där

[14] Säkerhetspolisen 2025–2026

inslag med koppling till extremistiska budskap upplevs ha blivit vanligare och mer normaliserade, vilket är en oroande utveckling ur ett förebyggande perspektiv.

När det gäller vuxna individer är bedömningsläget mer komplext, eftersom uttryck och eventuella sympatier för extremistiska idéer i högre grad sker i privata sammanhang och därmed är svårare att fånga upp genom verksamheternas ordinarie strukturer. I nuläget finns dock inga indikationer på att det förekommer etablerade extremistiska organisationer, nätverk eller annan organiserad verksamhet inom kommunen, såsom spridning av propaganda, användning av symboler, organiserad rekrytering eller opinionsbildning i det offentliga rummet.

Sammantaget är bedömningen att eventuella tendenser i nuläget främst tar sig uttryck på ett språkligt och attitydmässigt plan, snarare än genom strukturerade eller organiserade aktiviteter.

Det är dock viktigt att beakta att denna lägesbild genomförs under tidig vår 2026, vilket är före den period då det politiska kampanjarbetet inför riksdagsvalet normalt intensifieras. Bedömningen behöver därför följas upp över tid för att kunna fånga eventuella förändringar i takt med att valrörelsen närmar sig.

6.2 Hot mot förtroendevalda

Hot mot förtroendevalda handlar om handlingar eller uttalanden som riktas mot en person med anledning av dennes politiska uppdrag och som kan skapa rädsla, oro eller påverka personens möjlighet att utföra sitt uppdrag. Det kan handla om direkta hot, trakasserier, hatfulla kommentarer, skadegörelse eller andra angrepp som riktas mot den förtroendevalda eller dennes närstående.

Konsekvenserna kan bli allvarliga – både för den som drabbas och för demokratin i stort. Förtroendevalda kan känna oro, dra sig tillbaka från offentligheten eller i värsta fall lämna sitt uppdrag. På sikt riskerar det att påverka det demokratiska samtalet och minska viljan att engagera sig politiskt.

6.2.1 Läget i Sverige idag

Hot, trakasserier och otillåten påverkan mot förtroendevalda är ett återkommande problem i Sverige. Sedan 2012 har brottsförebyggande rådet genomfört Politikernas trygghetsundersökning. Den publiceras vartannat år och enligt 2025 års undersökning uppgav 25,4 procent av de förtroendevalda att de under 2024 utsatts för någon form av hot, trakasserier, våld, skadegörelse eller stöld kopplat till sitt politiska uppdrag.[15] Utsattheten varierar mellan olika politiska nivåer. Bland riksdagsledamöterna uppgav 65 procent att de utsatts, jämfört med 31 procent av de förtroendevalda i regioner och 25 procent av de förtroendevalda i kommuner. Den vanligaste utsattheten utgörs av hot och trakasserier via sociala medier eller andra digitala kanaler.

Konsekvenserna sträcker sig längre än den enskilda händelsen. Bland de förtroendevalda som utsatts uppgav 47 procent att händelserna påverkat deras sätt att utöva sitt uppdrag, exempelvis genom självcensur, förändrade ställningstaganden eller minskat offentligt engagemang. Vidare uppgav 25 procent av de utsatta att de övervägt att lämna samtliga sina politiska uppdrag. Detta visar att hot och trakasserier inte enbart påverkar den enskildes trygghet, utan även riskerar att påverka den demokratiska beslutsprocessen och viljan att engagera sig politiskt. Samtidigt

[15] Politikernas trygghetsundersökning 2025

bedöms mörkertalet vara betydande, då alla händelser varken polisanmäls eller rapporteras till den egna organisationen.

6.2.2 Lokal utveckling

Ett av de mått som kan användas för att följa, ovan nämnda, är Brottsförebyggande rådets *Politikernas trygghetsundersökning* (PTU). För Ale kommun är dock antalet svarande för lågt för att resultaten ska kunna ligga till grund för några säkra slutsatser.

I dialog med förtroendevalda från olika partier framkommer en samstämmig bild av att hot, hat och otillåten påverkan sällan förekommer. När sådana situationer uppstår upplever de förtroendevalda att det finns stöd att få, både från det egna partiet och från kommunen. Samtidigt bör det beaktas att det kan finnas ett mörkertal, då alla händelser inte rapporteras eller uppmärksammas.

Som ett led i att fortsatt stärka tryggheten för Ale kommuns förtroendevalda beslutade kommunfullmäktige under våren 2026 att kommunens riktlinje för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda ska omfatta samtliga förtroendevalda. Detta tydliggör kommunens ansvar och säkerställer att förtroendevalda omfattas av samma stöd och förebyggande arbete som kommunens medarbetare.

7 Välfärdsbrottslighet

Välfärd handlar om människors trygghet och livsvillkor – tillgång till vård, utbildning, bostad och ekonomiskt stöd. Den svenska välfärden finansieras gemensamt genom skatter, vilket gör att alla bidrar till det stöd och de tjänster som samhället erbjuder.

Ett välfärdsbrott sker när någon medvetet utnyttjar dessa system för att få pengar eller förmåner som man inte har rätt till. Det kan till exempel handla om att lämna felaktiga uppgifter, dölja inkomster eller fortsätta ta emot stöd trots att förutsättningarna har ändrats.

7.1 Nationell utveckling

Under de senaste åren har välfärdsbrottsligheten i Sverige blivit mer omfattande och organiserad. Enligt Brottsförebyggande rådet registrerades 22 845 bidragsbrott under år 2025, vilket är en mindre ökning sedan föregående år.[16] Samtidigt bedöms mörkertalet vara stort eftersom många brott aldrig upptäcks eller anmäls.

Välfärdssystemen har blivit attraktiva för organiserad brottslighet eftersom de kan generera stora ekonomiska vinster samtidigt som risken för upptäckt ofta är lägre än vid traditionell kriminalitet. Nationella kartläggningar visar att kriminella aktörer i ökad utsträckning använder företag och verksamheter inom välfärdssektorn för att få tillgång till offentliga medel eller dölja ekonomisk brottslighet.

Utvecklingen innebär att den organiserade brottsligheten i allt större utsträckning utnyttjar system, regelverk och offentliga ersättningar genom avancerade upplägg och ekonomisk brottslighet. Detta riskerar att påverka både samhällsekonomin och förtroendet för välfärdssystemen samt minska resurserna till de individer och verksamheter som stödet är avsett för.

[16] Välfärdsbrott | Brå - Brottsförebyggande rådet

7.2 Lokal utveckling

Under år 2025 genomfördes en kommunövergripande kartläggning av befintliga rutiner, styrdokument och arbetssätt i Ale kommuns samtliga förvaltningar. Genomlysningen visade att flera verksamheter redan hanterade frågor med koppling till välfärdsbrottslighet, men att kunskapsnivån, riskmedvetenheten och arbetssätten varierade mellan olika delar av organisationen. Samtidigt bedrevs arbetet i stor utsträckning inom respektive verksamhetsområde utan en gemensam struktur eller kommunövergripande samordning.

Sammantaget innebar detta en risk för att oegentligheter identifierades och hanterades olika mellan verksamheter samt att viktiga signaler och risker inte uppmärksammades i tillräcklig omfattning. Det bedömdes även skapa ett personberoende och en ökad sårbarhet i kommunens arbete med att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet.

Vidare identifierades behov av ökad kunskap, tydligare ansvarsförhållanden och en mer systematisk hantering av risker kopplade till bland annat felaktiga utbetalningar, otillåten påverkan, korruption och infiltration. Genomlysningen visade också att välfärdsbrottslighet är ett område som berör flera verksamheter samtidigt och där samverkan är en viktig förutsättning för ett effektivt förebyggande arbete.

Mot bakgrund av kartläggningens slutsatser fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en kommunövergripande åtgärds- och implementeringsplan för arbetet mot välfärdsbrottslighet. Planen fastställdes av kommunfullmäktige under våren 2026 och innebär bland annat att en förvaltningsövergripande samordnarfunktion ska införas, att myndighetssamverkan ska stärkas samt att arbetet utvecklas mer systematiskt och långsiktigt. Beslutet innebär att välfärdsbrottslighet utgör ett prioriterat utvecklingsområde för kommunen.

8 Utlåtande från lokalpolisområde Kungälv/Ale

Som ett led i kartläggningen och arbetet med att ta fram en aktuell lägesbild har ett utlåtande inhämtats från lokalpolisområdet Kungälv/Ale, vilket följer nedan.

Brottslighet

Ale kommun anses vara en trygg kommun och vi skiljer oss inte nämnvärt från våra jämförelse kommuner. Utifrån den information som statistiska centralbyrån tar fram är Ale en välmående kommun som ligger inom snittet i Sverige. I samband med det årliga inhämtningsuppdraget som lokalpolisområdet genomfört tillsammans med samverkansaktörer har det framkommit att några platser i Ale kommun är mer socioekonomiskt utsatta än övriga delar av kommunen, dessa områden är främst kopplade mot stadskärna. Kommunen är tillsammans med bostadsbolagen de aktörer som främst kan skapa bättre förutsättningar i dessa områden.

Sett till brottsligheten som påverkar kommunen mest är det bedrägerier som fortsatt ökar över åren, främst kortbedrägerier samt den sociala manipulationen. Tillgreppsbrotten har över tid sjunkit i antal men är fortsatt en brottslighet som påverkar våra medborgare.

Lokalpolisområdet arbetar utifrån en operativ inriktning som löper under en 8 veckors period. Inriktningen baseras på den lokala lägesbilden som inhämtas tillsammans med Ale kommun samt den interna polisiära lägesbilden. Utifrån detta arbetar vi löpande med mindre insatser i vardagen kopplat till den problematik som lägesbilden påvisar.

Organiserad brottlighet

I Ale kommun finns det individer kopplade till löst sammansatta grupperingar, släktbaserade nätverk samt individer utan tydlig koppling till gruppering, som är knutna till den organiserade brottsligheten i Storgöteborg. Den kriminella strukturen upplevs vara väl organiserad och individer i det högre skiktet har en tydlig tilldelad roll/uppgift. Utifrån att brottsligheten i stora delar idag sker på den digitala arenan är brottsligheten inte lika lokalt förankrad utan stäcker sig över ett större geografiskt område. Brottsligheten anses idag vara ”Glokal”, den stäcker sig från den lokala problembilden och vidare hela vägen till den internationella arenan. Genom att Ale gränsar mot Göteborg ser vi att konflikter i Göteborg i viss omfattning även drabbar Ale kommun, individer söker sig till exempel ut från Göteborg och landar in i kranskommunerna. Detta sker även under förebyggande insatser från myndigheter, till exempel när vistelseförbud utfärdas.

Brott i nära relation

Lokalpolisområdet ser inga tendenser på att våld i nära relation skiljer sig från övriga landet utifrån den statistik som finns att tillgå. Svårigheten för polis är att det är enbart ett fåtal drabbade som vågar anmäla varpå mörkertalet kan vara stort. Lokalpolisområdet genomförde en utbildningsinsats under 2023 tillsammans med Polismyndigheten i region väst och arbetar framåt med ett riktat fokus mot brott i relation. Vi arbetar med dörrknackning både i förebyggande insats och riktat om det finns indikation på att våld pågår i ett specifikt bostadshus. Framåt ser vi ett behov av ytterligare samverkan med socialtjänsten i Ale kommun för att tillsammans arbeta förebyggande.

Barn och unga

De kommunala skolorna i Ale kommun upplevs generellt som trygga. Genom samverkan inom SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) finns en god samverkan med högstadium och gymnasium inom kommunen där vi även samverkar mot nyrekrytering till nätverken. Problembilden varierar mellan skolorna och årskullarna.

Tidigt förebyggande och relationsskapande insatser är avgörande för att komma åt problematiken. Fördjupad samverkan mellan skola och socialtjänst redan från låg- och mellanstadieålder är avgörande för att förebygga och förhindra nyrekrytering. Nytt sedan slutet av 2025 är det lokala BOB-rådet (Barn och unga i organiserad brottslighet), en myndighetsgemensam samverkansform som syftar till att skydda barn och unga som riskerar att dras in i eller redan är etablerade i organiserad brottslighet. Stora delar av brottsligheten är idag överflyttad till den digitala arenan. Arbetet för att skapa förutsättningar att skydda våra barn är i vissa delar komplex men av stor vikt för att förebygga brott och nyrekrytering.

Ekonomisk brottslighet

Bedrägerier ökar och är en stor inkomstkälla för den organiserade brottligheten likväl som för enskilda kriminella aktörer. Det är viktigt att löpande arbeta med förebyggande arbete och precis som banker och andra aktörer behöver kommunen utveckla metoder för att skydda medborgarna. AI är också något som vi framöver sannolikt kommer se mer av. Folkbokföringsbrott är en brottslighet som lokalpolisen valt att satsa på och räknar med att utveckla ytterligare i samverkan med Ale kommun och bostadsbolag. Resultatet av detta arbete gör att vi kan uppmärksamma bidragsbrott riktat både mot kommun och försäkringskassa.

Skadegörelse-nedskräpning

Under de senaste två åren har det förekommit en del klotter/taggning, samt skadegörelse. Brotten har varierat i mängd över perioden. Tydligt är att det är viktigt att det tas ett gemensamt ansvar från kommun, bostadsbolag och fastighetsägare att tillsammans arbeta förebyggande men även snabbt återställa platsen som blivit utsatt. I nuläget kan vi se att det tar lång tid att få platsen återställd.

9 Slutsatser och fortsatt arbete

Lägesbilden visar att Ale kommun fortsatt har lägre brottsnivåer än riket i stort vid jämförelse av totalt antal anmälda brott per 100 000 invånare. Jämfört med de kommuner som valts ut utifrån liknande socioekonomiska och geografiska förutsättningar följer utvecklingen ett liknande mönster över tid, även om nivåerna varierar mellan åren. Samtidigt påvisar kommunens trygghetsundersökningar att den upplevda tryggheten bland kommunens invånare är hög och har utvecklats positivt över tid.

Lägesbilden visar att den samlade brottsbilden är mer komplex än vad den traditionella brottsstatistiken ensam kan beskriva. Flera brottsområden präglas av betydande mörkertal och fångas därför inte alltid upp genom anmälda brott. Det gäller exempelvis våld i nära relation, hot, otillåten påverkan samt välfärdsbrottslighet i dess olika former.

När det gäller barn och unga visar lägesbilden att fler barn och unga kommer till socialtjänstens kännedom. Utvecklingen kan delvis spegla en ökad upptäcktsförmåga och ett mer systematiskt arbetssätt.

Den digitala miljön framträder som ett prioriterat utvecklingsområde i det brottsförebyggande arbetet. Flera aktörer beskriver en utveckling där digitala plattformar i allt större utsträckning används för rekrytering till kriminalitet, narkotikaförsäljning och andra former av digital utsatthet.

Samtidigt visar drogvaneundersökningen som genomförs i Ale kommuns högstadieskolor att användningen av alkohol, narkotika, dopningsmedel samt tobaks- och nikotinprodukter fortsatt är låg jämfört med nationella undersökningar, vilket utgör en viktig skyddsfaktor.

Den samlade problembilden påvisar att brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete inte kan bedrivas av en enskild aktör. För att förebygga brott och öka tryggheten krävs ett långsiktigt arbete i bred samverkan i kommunen, relevanta myndigheter, näringslivet och civilsamhället.

Lägesbilden utgör grunden för kommunens fortsatta brottsförebyggande arbete enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. De utvecklingsområden som identifierats i rapporten ligger till grund för den åtgärdsplan som kommunstyrelsen beslutar om och som ska genomföras i samverkan mellan kommunens verksamheter, Polismyndigheten och övriga berörda aktörer.

Källförteckning

Ale kommun. (2022). *Social kartläggning 2022 – Djupdykning i Alebornas livsvillkor.* Djupdykning i Alebornas livsvillkor, social kartläggning 2022.pdf

Ale kommun. (2016). *Att leva i Ale – Social kartläggning 2016.* Att leva i Ale, social kartläggning 2016.pdf

Boverket. (2023). *Brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder.* Brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder - Boverket

Brottsförebyggande rådet. (2026). *Indikatorer för kommuners lägesbild.* Indikatorer för kommuners lägesbild | Brå - Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet. (2026). *Kriminella nätverks rekrytering av barn och unga i digitala miljöer.* Kriminella nätverks rekrytering av barn och unga i digitala miljöer | Brå - Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet. (2026). *Sök statistik över anmälda brott.* Gör din egen sökning

Brottsförebyggande rådet. (2026). *Välfärdsbrott.* Välfärdsbrott | Brå - Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet. (2025). *Kommunens ansvar.* Kommunens ansvar | Brå - Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet. (2025). *Kvalitetsdeklaration – Nationella trygghetsundersökning 2025.* Kvalitetsdeklaration NTU 2025

Brottsförebyggande rådet. (2025). *Nationella trygghetsundersökningen 2025.* Nationella trygghetsundersökningen 2025 | Brå - Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet. (2025). *Nationella trygghetsundersökningen 2025 – Om utsatthet, otrygghet och förtroende.* Nationella trygghetsundersökningen 2025

Brottsförebyggande rådet. (2025). *Politikernas trygghetsundersökning 2025 – Förtroendevaldas utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld under 2024.* Politikernas trygghetsundersökning 2025

Brottsförebyggande rådet. (2024). *Om brottsstatistiken.* Om brottsstatistiken | Brå - Brottsförebyggande rådet

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. (2025). *CAN:s nationella skolundersökning 2025 – Ungas erfarenheter av alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar.* CAN:s nationella skolundersökning 2025 | CAN Rapport 239

Göteborgs regionen. (2024). *LUPP 2023 – Ungas livssituation i Ale kommun.* LUPP 2023 Ungas livssituation i Ale kommun

Sveriges riksdag. (2023). *Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.* Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete | Sveriges riksdag

Säkerhetspolisen. (2026). *Säkerhetspolisens årliga lägesbild 2025–2026.* Säkerhetspolisen 2025–2026

Ale kommun, 449 80 Alafors • 0303-70 30 00 • www.ale.se • kommun@ale.se

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/274
Datum: 2026-08-03
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Svar på grundläggande granskning 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer åtgärdsplan gällande revisionsrapporten Grundläggande granskning 2025.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning av all verksamhet inom kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Granskningen utgår från styrelsens och nämndernas ansvar för verksamheten enligt 6 kap. 6 § kommunallagen. Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderade revisionen att kommunstyrelsen:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Ett svar med åtgärdsplan har tagits fram i syfte att besvara revisionens frågeställningar kopplade till rekommendationen.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokrati

Beslutsunderlag

- Svar på revisorernas grundläggande granskning 2025
- Grundläggande granskning Ale kommun 2025
- Följebrev grundläggande granskning 2025

Ärendet

Kommunrevisionen antog vid sitt möte 8 april 2026 granskningsrapporten för sin grundläggande granskning år 2025. Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning av all verksamhet inom kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Granskningen utgår från styrelsens och nämndernas ansvar för verksamheten enligt 6 kap. 6 § kommunallagen. Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderade revisionen att kommunstyrelsen:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Revisorerna har överlämnat granskningsrapporten till kommunstyrelsen med önskemål att senast den 8 september 2026 erhålla svar på nedan frågeställningar:

- Vilka åtgärder avser styrelsen och nämnderna att vidta med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?
- När avser styrelsen och nämnderna att vidta eventuella åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten samt när planeras åtgärderna att vara genomförda?
- Vilken verksamhet och/eller funktion i förvaltningarna ansvarar för att genomföra beslutade åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?

Ett svar med åtgärdsplan har tagits fram av kommunledningsförvaltningen i syfte att besvara revisionens frågeställningar kopplade till rekommendationen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att svaret med åtgärdsplan innebär att revisorernas frågeställningar besvaras.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Åtgärderna genomförs av demokratiavdelningen.

Beslutet skickas till:

Revisionen

Diarienummer: 2026/274
Datum: 16 juni 2026
Handläggare: Utvecklingsledare Olle Andersson
E-post: olle.andersson@ale.se

Svar på revisorernas grundläggande granskning 2025

Revisorernas granskning

Ale kommuns revisorer har genomfört en grundläggande granskning av Ale kommun, avseende verksamhetsåret 2025. Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och god revisionssed.

Utifrån granskningen rekommenderar revisorerna att kommunstyrelsen:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Revisorerna önskar, senast den 8 september 2026, svar på följande frågeställningar:

- Vilka åtgärder avser styrelsen att vidta med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?

- När avser styrelsen att vidta eventuella åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten samt när planeras åtgärderna att vara genomförda?

- Vilken verksamhet och/eller funktion i förvaltningen ansvarar för att genomföra beslutade åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?

Kommunstyrelsens svar

Vilka åtgärder avser styrelsen att vidta med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?

Kommunstyrelsen antog 2022-11-01 *Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt* (§ 175), som trädde i kraft 2023-01-01. Riktlinjen anger bland annat att hur uppsiktsdialoger ska genomföras, att de ska protokollföras och att protokoll från uppsiktsdialoger ska anmälas till kommunstyrelsen. I riktlinjen framgår vidare att riktlinjen ska revideras senast fyra år efter ikraftträdande. Med anledning av detta kommer riktlinjen ses över utifrån aktualitet inför 2027. Som en del av detta kommer kommunledningsförvaltningen se över rutinerna för hur uppsiktsdialoger dokumenteras och hur denna dokumentation delges kommunstyrelsen.

När avser styrelsen att vidta eventuella åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten samt när planeras åtgärderna att vara genomförda?

Åtgärderna genomförs i samband med att riktlinjen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt ses över utifrån aktualitet inför år 2027.

Vilken verksamhet och/eller funktion i förvaltningen ansvarar för att genomföra beslutade åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?

Kommunledningsförvaltningens demokratiavdelning ansvarar för att genomföra åtgärderna.

Grundläggande granskning 2025

Ale kommun

2026

Shape the future with confidence

Shape the future with confidence

Innehållsförteckning

1. Inledning 2
2. Samlade bedömning 4
3. Kommunstyrelsen 7
4. Socialnämnden 9
5. Samhällsbyggnadsnämnden 11
6. Servicenämnden 13
7. Utbildningsnämnden 15

Bilaga 1. Revisionskriterier 17

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
- Har nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.

1.3 Metod

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen, (2017:725) kap 6
- Riktlinje för intern kontroll i Ale kommun, 2024
- Ale kommuns styrmodell, 2025
- Riktlinje kommunstyrelsens uppsiktsansvar, 2022

1.4 Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2025 och omfattar kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden och utbildningsnämnden.

1.5 Utgångspunkter för vår granskning

Följande ramverk av kriterier/kontrollmoment bygger på de krav som återfinns i kommunens styrmodell och anvisningar. Ramverket beskriver hur styrelsen och nämnderna ska arbeta med styrning, uppföljning och internkontroll och är utgångspunkten för de iakttagelser och avvikelser som redogörs för i efterföljande kapitel.

Utifrån styrdokument och reglementen är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamhet och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete.

A. Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och riktlinjer

A1.Genomfört aktiviteter och åtgärder som bidragit till måluppfyllelse.

A2. Beslutat om en nulägesanalys i enlighet med kommunens styrmodell.

B. Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi

B1. Följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell.

B2. Följt upp ekonomi i enlighet med kommunens styrmodell.

B3. Vidtagit åtgärder för att komma till rätta med avvikelser gällande verksamhet och ekonomi.

*B4: **Kommunstyrelsen**: Genomfört protokollförda uppsiktsdialoger med presidierna i nämnder och bolag två gånger under året.*

C. Tillräcklig intern kontroll i verksamheten

C1. Genomfört en riskanalys och upprättat en internkontrollplan

C2. Följt upp internkontrollarbetet.

*C3: **Kommunstyrelsen:** Följt upp bolagens och nämndernas internkontrollarbete.*

2. Samlade bedömning

2.1 Bedömning utifrån revisionskriterierna

Nedan sammanställer vi våra bedömningar utifrån granskningens revisionskriterier.

Tabell 1. Sammanställd bedömning per styrelse och nämnd.

	Styrning		Uppföljning				Intern kontroll		
	A1	A2	B1	B2	B3	B4	C1	C2	C3
Kommunstyrelsen					ET				
Socialnämnden					ET	ET			ET
Samhällsbyggnadsnämnden						ET			ET
Servicenämnden						ET			ET
Utbildningsnämnden					ET	ET			ET

Färgkod	Beskrivning av hur bedömning görs
	Kriteriet är ej uppfyllt, bedöms som en större avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är delvis uppfyllt, bedöms som en mindre avvikelse utifrån revisionskriterierna.
	Kriteriet är uppfyllt, inga avvikelser utifrån revisionskriterierna.
ET	Kriteriet är inte tillämpligt för styrelsen/nämnden.

2.2 Reflektioner kring målstyrning i Ale kommun

Vår förståelse av kommunens styrmodell är att kommunfullmäktige formulerar riktningsmål utifrån kommunens vision. Med utgångspunkt i de övergripande riktningsmålen kan mer specifika mål och uppdrag riktas till styrelse och nämnder. Styrelse och nämnd ska alltid förhålla sig till riktningsmålen och ska årligen fastställa en plan där de redovisar vilka aktiviteter och åtgärder som ska genomföras under det kommande året i relation till målsättningarna. Enligt den för 2025 gällande styrmodellen ska kommunfullmäktige fastställa att nämndplanerna överensstämmer med budgetens intentioner.

Mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och i nämndernas årsredovisningar. Nämnderna följer upp vilka åtgärder som har genomförts utifrån riktningsmålen, men gör ingen bedömning om riktningsmålen är uppfyllda eller inte, och utifrån vår tolkning av styrmodellen är det inte heller syftet med riktningsmålen. Nämnderna följer däremot upp övriga mål och uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i budget och gör en bedömning om målet uppfylls eller ej.

Genomgång av nämndernas årsredovisningar visar att fokus i uppföljningarna av samtliga mål ligger på vilka åtgärder som har genomförts, snarare än vilka effekter som har uppnåtts.

Enligt vår mening riskerar detta att leda till 1) subjektiva bedömningar av måluppfyllelse, 2) avsaknad av ett tydligt kausalt samband mellan genomförda aktiviteter och målets utveckling samt att 3) målen i praktiken blir mycket svåra att inte uppfylla.

Vi anser att detta gäller för samtliga mål, men exemplifierar och utvecklar vårt resonemang nedan genom målet "hållbar kompetensförsörjning". Målet syftar till att säkerställa att kommunen använder all kompetens på rätt plats i organisationen och automatiserar samt effektiviserar i största möjliga utsträckning. Målet syftar även till att säkerställa arbetet med vidareutveckling och möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Samtliga nämnder bedömer i sina årsredovisningar att målet antingen har uppnåtts eller är på väg att uppfyllas. Varje nämnd redogör för de åtgärder som vidtagits i relation till målet. Kommunstyrelsen rapporterar exempelvis att en kommunövergripande kompetensförsörjningsplan har upprättats, socialnämnden anger att arbetet med automatisering av ekonomiskt bistånd har fortgått under året, samhällsbyggnadsnämnden beskriver omplaceringar av medarbetare för att möta verksamhetens behov, servicenämnden beskriver genomförda utbildningar, studiebesök och föreläsningar inom kostverksamheten, medan utbildningsnämnden bland annat har följt upp nyckeltal relaterade till personalomsättning och andelen legitimerad personal, dock utan fastställda målvärden.

(1) Subjektivitet: Varken kommunfullmäktige, styrelse eller nämnder har definierat när målet kan anses vara uppfyllt, och uppföljningen bygger till stor del på styrelsens och nämndernas egna uppfattningar om aktiviteter har genomförts.

(2) Avsaknad av kausalt samband: Det saknas i huvudsak kvantitativa mått eller motsvarande som grund för att bedöma om utvecklingen går åt rätt håll. I de fall där nyckeltal finns saknas målvärden.

(3) Svårt att misslyckas: Av punkt 1 och 2 följer att måluppfyllelse i praktiken är beroende av att aktiviteter genomförs, snarare än om de haft avsedd effekt. Det innebär att måluppfyllelse kan uppnås med nästan vilka aktiviteter som helst, förutsatt att de genomförts enligt plan.

2.3 Slutsatser

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen och nämnderna följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget ovan.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Vi bedömer däremot att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte beslutat om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Göteborg den 8 april 2026

Johan Palmgren
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Granskningsledare

Mikaela Gretzer
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB
Kvalitetssäkrare

3. Kommunstyrelsen

3.1 Styrning

Kommunstyrelsen har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt kommunstyrelsens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Endast tre av tolv uppdrag utifrån budget och nämndplan är avslutade. Åtta uppdrag är pågående med avvikelse och ett uppdrag är ej påbörjat. Kommunstyrelsen har fastställt en nulägesanalys för 2024-2025 i enlighet med kraven i kommunens styrmodell. Nulägesanalysen fastställdes i mars 2025.

3.2 Uppföljning

Kommunstyrelsen har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning i enlighet med styrmodellen. Kommunstyrelsen har följt upp ekonomin vid i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga prognostillfällen har kommunstyrelsen prognosticerat ett överskott för helåret. Kommunstyrelsen redovisar ett resultat om 4,6 mnkr för helåret 2025.

3.2.1 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens arbetsutskott har under 2025 genomfört uppsiktsdialoger med samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Alebyggen. Dialogerna har genomförts både på våren och på hösten. Därtill har en dialog genomförts med överförmyndaren. För respektive dialog finns ett protokoll som beskriver vilka som deltagit och agenda för dialogerna. Enligt protokollen var agendan för mötena under våren ”utmaningar och utvecklingsarbete” gällande ekonomi, personal, samverkan, invånare/brukare och uppsatta mål från kommunfullmäktige och nämnd. Vid höstens dialoger diskuterades även ”nuläge”. Det framgår dock inte av protokollen vad som framkommit vid dialogerna utifrån de punkter som anges i agendan. Av kommunstyrelsen protokoll framgår at protokollen från höstens dialoger anmälts som delegeringsbeslut till kommunstyrelsens sammanträde, det framgår dock inte av protokoll att protokollen från vårens dialoger som genomfördes den 25 mars samt 6 maj 2025 anmälts till kommunstyrelsen.

3.3 Intern kontroll

Kommunstyrelsen beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt åtta identifierade risker. För varje risk finns en beskrivning samt en värdering av sannolikhet och konsekvens, där värderingen görs på en femgradig skala. Internkontrollplanen innehåller totalt åtta kontrollmoment. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Kommunstyrelsen har följt upp internkontrollplanen den 24 februari 2026. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att kommunstyrelsen

kommer att behandla uppföljningen av nämndernas internkontrollplaner den 7 april 2026[1].

3.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i huvudsak säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att styrelsen följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2. Vi noterar att en majoritet av kommunstyrelsens uppdrag är pågående med avvikelse.

Uppföljning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i delvis har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att dokumentationen från uppsiktsdialogerna saknar information om vad som framkommit i dialoger samt att protokoll från uppsiktsdialogerna under våren 2025 inte anmälts till kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen. I vår mening behöver dokumentationen från uppsiktsdialogerna därför vara tillräckligt utförliga så att ledamöter som inte själva närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Intern kontroll

Vi bedömer att kommunstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att kommunstyrelsens upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

[1] EY har inte tagit del av uppföljningen vid granskningens genomförande.

4. Socialnämnden

4.1 Styrning

Socialnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till kommunstyrelsen i budget 2026 bedöms att tre mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. Samtliga uppdrag bedöms vara avslutade utan avvikelse. Socialnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

4.2 Uppföljning

Socialnämnden har följt upp mål och uppdrag i enlighet med kommunens styrmodell. Socialnämnden har följt upp ekonomi i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisning i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället per april prognosticerade nämnden en positiv avvikelse om 4,6 mnkr. Vid prognosen per augusti prognosticerade nämnden ett noll-resultat. Socialnämnden redovisar ett resultat om 1,2 mnkr för helåret 2025.

4.3 Intern kontroll

Socialnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt tio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Socialnämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

4.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att socialnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

5. Samhällsbyggnadsnämnden

5.1 Styrning

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i november 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Genomgång av nämndens årsredovisning visar att nämnden följt upp arbetet utifrån kommunfullmäktiges tre riktningsmål. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till samhällsbyggnadsnämnden i budget 2026 bedöms att fyra mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av totalt nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025 i enlighet med kommunens styrmodell.

5.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen i enlighet med kommunens styrmodell. Nämnden prognostiserade en negativ budgetavvikelse om –8,9 mnkr i delårsrapport 1. Delårsrapport 1 behandlades på nämndens sammanträde den 7 maj, nämnden beslutade dock inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. Vid delårsrapport 2, som behandlades av nämnden den 1 oktober, uppgick den prognostiserade avvikelsen till –9,3 mnkr. Nämnden beslutade inte om några åtgärder för att nå en budget i balans. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om –11,4 mnkr. Vid samtliga uppföljningar under året har avvikelsen kopplats till den renhållningsverksamheten verksamheten. Enligt kommunens styrmodell ska nämnden vidta åtgärder vid en prognosticerade budgetavvikelse. Renhållningsverksamheten är dock avgiftsfinansierad vilket innebär att överskott bokas som en skuld till taxekollektivet. Av skriftliga svar från förvaltningen framgår att orsaken till att inte åtgärder vidtogs var på grund av det fanns tidigare överuttag inom den taxefinansierade verksamheten att återställa.

5.3 Intern kontroll

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt elva identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt elva kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Samhällsbyggnadsnämnden har följt upp samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

5.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i huvudsak säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott om ca -11,4 mnkr, underskottet härleds dock till den avgiftsfinansierade verksamheten. Beaktat att nämnden haft ett tidigare överuttag att återställa riktar vi ingen rekommendation härvidlag.

Intern kontroll

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

6. Servicenämnden

6.1 Styrning

Servicenämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt servicenämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att samtliga fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att två mål är delvis uppfyllda. 12 av 14 uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag är pågående med avvikelse. Servicenämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

6.2 Uppföljning

Nämnden har följt upp mål och uppdrag i delårsrapport 2 och årsredovisning. Nämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid prognostillfället i april redovisade nämnden en negativ avvikelse om cirka 1 mnkr, där underskottet härleddes till IT-enheten. Prognosen för helåret uppgick till -0,4 mnkr. Åtgärder för att nå budget i balans presenterades vid nämndens sammanträde i juni. Av förslag på åtgärdsplanen framgår att underskottet under juni hade ökat till 2,1 mnkr, varav 1,3 mnkr av underskottet härrörde från tomställda lokaler. Resterande del av underskottet utgjordes av kostnader inom IT-enheten samt juridiska kostnader för en pågående rättslig tvist. Förvaltningen presenterade förslag på åtgärder om totalt 0,4 mnkr, vilket nämnden godkände. Vid behandlingen av delårsrapport 2 uppgick det prognostiserade underskottet till cirka 1,9 mnkr, där underskottet återigen härleddes till IT-enheten.

Nämnden beslutade vid mötet om att skicka en begäran om att få använda delar nämndens PO-överskott för att räcka delar av nämndens prognosticerade underskott. I årsredovisningen redovisar nämnden en negativ avvikelse om ca -2 mnkr för helåret 2025. Ca 1,1 mnkr av underskottet härleds till kostnader för tomställda lokaler. Av skriftliga svar från ekonomichef framgår att underskottet för tomställda lokaler inte behöver inarbetas av nämnden då kommunens nämnder har möjlighet att lämna lokaler som de inte längre behöver vilket innebär en kostnad som kan vara svår att förutse. Detta framgår dock inte av kommunens styrmodell.

6.3 Intern kontroll

Servicenämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt nio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen. Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026.

6.4 Vår bedömning och rekommendationer

- Styrning

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att servicenämnden inte säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans i enlighet med kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att servicenämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Vi rekommenderar servicenämnden att:

- Vid konstaterat eller befarat underskott, besluta om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

7. Utbildningsnämnden

7.1 Styrning

Utbildningsnämnden har antagit en nämndplan för 2025 i december 2024. Kommunfullmäktige har beslutat att nämndplanerna bedöms möte intentionerna i kommunfullmäktiges mål och budget 2025. Enligt utbildningsnämndens årsredovisning bedöms de aktiviteter och åtgärder som genomförts under året bidragit till riktningsmålen. Avseende övriga mål som kommunfullmäktige riktat till servicenämnden i budget 2025 bedöms att fyra av fem mål kommer uppfyllas/är uppfyllda samt att ett mål är delvis uppfyllt. Sju av nio uppdrag bedöms avslutade utan avvikelse. Två uppdrag bedöms pågående med avvikelse.
Utbildningsnämnden beslutade att fastställa en nulägesanalys för 2024-2025 i februari 2025.

7.2 Uppföljning

Uppföljning av mål och uppdrag sker i delårsrapport 2 samt i årsredovisning. I delårsrapport och årsredovisning framgår förvaltningens samlade bedömning kring de insatser som genomförts kring respektive inriktningsmål, mål och uppdrag som givits av fullmäktige.
Utbildningsnämnden har följt upp ekonomin i delårsrapport 1, delårsrapport 2 samt i årsredovisningen, i enlighet med kommunens styrmodell. Vid samtliga uppföljningar under året har nämnden redovisat ett positivt resultat. Nämnden redovisar en positiv om avvikelse om 2 mnkr för helåret 2025.

7.3 Intern kontroll

Utbildningsnämnden beslutade om en internkontrollplan för 2025 i december 2024. Internkontrollplanen innehåller en riskanalys med totalt tio identifierade risker. Internkontrollplanen innehåller totalt nio kontrollmoment utifrån de identifierade riskerna. För varje kontrollmoment finns en beskrivning av hur kontrollen ska genomföras, vald metod samt ansvarig chef för kontrollen.

Servicenämnden har tagit del av uppföljning av samtliga kontrollmoment i februari 2026. Därtill har nämnden genomfört en delårsuppföljning av kontrollmomenten i september 2025.

7.4 Vår bedömning och rekommendationer

Styrning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Vår bedömning grundas på att nämnden följt kommunens styrmodell och på att måluppfyllelsen är god, med invändning av resonemanget som beskrivs i 2.2.

Uppföljning

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering i enlighet med kommunens styrmodell. Bedömningen grundar vi på att nämnden följt upp verksamhet och ekonomi i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.

Intern kontroll

Vi bedömer att utbildningsnämnden i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar vi på att nämnden upprättat en riskanalys och internkontrollplan samt följt upp kontrollpunkterna.

Bilaga 1. Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725)

Av kommunallagens 6 kap. 1 § framgår att styrelsen ansvarar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag och kommunalförbund som kommun är medlem i. Enligt 3 kap 12 § kommunallagen inkluderar detta uppsikt över kommunala bolag, stiftelser och föreningar. Enligt 6 kap 6 § kommunallagen har nämnderna ansvar för att var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Likaså skall nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett övrigt tillfredsställande sätt.

Ale kommuns styrmodell

Riktningsmål

Riktningsmålen har sin utgångspunkt i kommunens vision och ska utgöra grunden för kommunfullmäktiges långsiktiga styrning. Med utgångspunkt i riktningsmålen kan mål och uppdrag fördelas till nämnder och bolag för kommande år. Uppdrag kan även kopplas direkt till specifika mål.

Minst var fjärde år fastställer kommunfullmäktige kommunens riktningsmål. Riktningsmålen gäller för samtliga nämnder och helägda bolag. De ska bidra till att staka ut viljeinriktningen på lång sikt och tydliggöra politiska prioriteringar för hela koncernen. Nämnder och bolag ska alltid förhålla sig till riktningsmålen i sina prioriteringar och planera utifrån att, vid behov, gemensamt möjliggöra förflyttningar inom respektive riktningsmål.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Uppföljning av mål och uppdrag ska följas upp och redovisas i delårsbokslut per augusti och nämndens årsredovisning.

Ekonomisk uppföljning med prognos sker i delårsbokslut 1 (1 januari-31 mars), delårsbokslut 2 och årsredovisning.

Om prognos visar på negativt utfall för helåret så ska detta generera ett ärende med åtgärder till nästkommande nämnd för att få budget i balans och ska redovisas kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Plan för nämnder och bolag

Nämnder och helägda bolag ansvarar för att utforma en plan med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål och budget. Utöver den ekonomiska planeringen ska planen tydligt redovisa vilka åtgärder och aktiviteter som ska genomföras under det kommande året i relation till kommunfullmäktiges mål och budget.

Kommunfullmäktige prövar och fastställer att respektive plan överensstämmer med budgetens intentioner. Om kommunfullmäktige bedömer att planen inte är förenlig med dessa intentioner ska berörd nämnd eller bolagsstyrelse revidera planen.

Nulägesanalys

Nämnder och helägda bolag ska årligen fastställa en nulägesanalys som underlag för den kommande budgetprocessen. Nulägesanalysen utgör en central del i att skapa förutsättningar för att de förtroendevalda ska kunna fatta välgrundade beslut.

Syftet med nulägesanalysen är att utgöra beslutsunderlag för mål- och budgetbeslut för nästkommande år. Analysen ska dels beskriva nuläget, dels belysa möjliga förflyttningar som förvaltningen eller bolaget bedömer vara genomförbara.

Vid framtagandet av nulägesanalysen är det, utifrån ett tillitsbaserat förhållningssätt, viktigt att utgå från kommunens uppdrag och vilka kommunen är till för, samt att ta tillvara professionens kunskap och perspektiv.

Kommunstyrelsens nulägesanalys ska, utöver analys av det egna ansvarsområdet, även ha ett koncernövergripande perspektiv. Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer årligen vilket fokus nulägesanalysen ska ha.

Följande områden ska alltid ingå i nulägesanalysen:

- Nuläge utifrån trender, förändringar och utmaningar
- Verksamhetens resultat i nuläget
- Möjliga förflyttningar för att förbättra, effektivisera eller minska kostnader

Riktlinjer för intern kontroll

Fastställande av internkontrollplan

Varje nämnd och styrelse ska inför kommande år anta en internkontrollplan med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. I planen ska det framgå vilka riskområden som ska följas upp. Planen för kommande års arbete med intern kontroll ska antas av respektive nämnd och styrelse för att överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 december.

Uppföljning av internkontrollplan

Resultatet av den interna kontrollen ska årligen fastställas i nämnd eller styrelse. Vid brister eller avvikelser ska åtgärder fastställas. Uppföljning av internkontrollplan ska översändas till kommunstyrelsen senast i februari.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen har ansvaret för den interna kontrollen på ett övergripande plan och ska säkerställa att en samlad rapportering och ett uttalande om den interna kontrollen årligen upprättas och överlämnas till kommunfullmäktige. Denna rapportering ska ske innan fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet

Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt (antagen 2022-11-01)

Enligt riktlinjen ska kommunstyrelsens arbetsutskott genomföra två uppsiktsdialoger med respektive bolag nämnd. Uppsiktsdialogerna sker med nämnders respektive bolags

presidium. Vid dessa möten förs protokoll som sedan anmäls till kommunstyrelsens sammanträde.

Till:
Kommunstyrelsen
Servicenämnden

Till kommunfullmäktige för kännedom

Revisionsrapport – Grundläggande granskning

Kommunrevisionen har vid sitt möte den 8 april 2026 antagit bifogad revisionsrapport. Granskningen syfte har varit att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed.

Utifrån granskningen lämnar vi följande rekommendation till kommunstyrelsen:

- Säkerställer att uppsiktsdialogerna dokumenteras mer utförligt samt att protokollen från dialogerna delges hela kommunstyrelsen. Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela kommunstyrelsen, och dokumentationen från dessa dialoger behöver därför vara så pass detaljerad att ledamöter som inte närvarat vid dialogerna kan följa vad som framkommit i dialogerna.

Utifrån granskningen lämnar vi följande rekommendation till servicenämnden:

- Vid konstaterat eller befarat underskott, besluta om tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans.

Granskningsrapporten översänds med önskemål att senast den 8 september 2026 erhålla svar från styrelsen och nämnderna på nedan frågeställningar.

- *Vilka* åtgärder avser styrelsen och nämnderna att vidta med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?
- *När* avser styrelsen och nämnderna att vidta eventuella åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten samt när planeras åtgärderna att vara genomförda?
- *Vilken* verksamhet och/eller funktion i förvaltningarna ansvarar för att genomföra beslutade åtgärder med anledning av de rekommendationer som redovisas i rapporten?

För revisorerna i Ale kommun den 8 april 2026

Iréne Hellekant
Kommunrevisionens ordförande

Wimar Sundeen
Vice ordförande kommunrevisionen

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/314
Datum: 2026-08-03
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Svar på granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer åtgärdsplan gällande revisionsrapporten *Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat 2025*.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommuns revisorer har genomfört en granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat utifrån Ale kommuns årsredovisning 2025. Utifrån granskningen rekommenderade revisorerna kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att de verksamhetsmässiga mål som ligger till grund för bedömningen av om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning är uppföljningsbara, genom att bereda kriterier för bedömning av måluppfyllelse för beslut i kommunfullmäktige.

Ett svar med åtgärdsplan har tagits fram i syfte att besvara revisionens frågeställningar kopplade till rekommendationen.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokrati

Beslutsunderlag

- Svar på revisionens granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat – årsredovisning 2025
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat 2025

Ärendet

Ale kommuns revisorer har genomfört en granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat utifrån Ale kommuns årsredovisning 2025. Utifrån granskningen rekommenderade revisorerna kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att de verksamhetsmässiga mål som ligger till grund för bedömningen av om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning är uppföljningsbara, genom att bereda kriterier för bedömning av måluppfyllelse för beslut i kommunfullmäktige.

Ett svar med åtgärdsplan har tagits fram i syfte att besvara revisionens frågeställningar kopplade till rekommendationen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att svaret med åtgärdsplan innebär att revisorernas rekommendation besvaras.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Åtgärden genomförs av kommunledningsförvaltningen under hösten 2025.

Beslutet skickas till:

Revisionen

Svar på revisionsgranskning
Kommunstyrelsen

Diarienummer: 2026/314
Datum: 3 augusti 2026
Handläggare: Utvecklingsledare Olle Andersson
E-post: olle.andersson@ale.se

Svar på revisionens granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat - Årsredovisning 2025

Revisorernas granskning

Ale kommuns revisorer har genomfört en granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat utifrån Ale kommuns årsredovisning 2025.

Utifrån granskningen rekommenderar revisorerna kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att de verksamhetsmässiga mål som ligger till grund för bedömningen av om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning är uppföljningsbara, genom att bereda kriterier för bedömning av måluppfyllelse för beslut i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens svar

Kommunledningsförvaltningen arbetar med att revidera kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Förslaget till reviderade riktlinjer kommer bland annat att innebära att de nuvarande verksamhetsmässiga målen, som utgörs av kommunfullmäktiges riktningsmål, ersätts av de 33 nyckeltalen i den nationellt framtagna nyckeltalssamlingen Kommunens Kvalitet i Korthet. Syftet med detta är att stärka möjligheten att följa upp och jämföra måluppfyllelsen.

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Årsredovisning 2025

Ale kommun

Building a better working world

1. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Varje kommun ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapport och årsredovisning. Fullmäktiges, kommunstyrelsens och revisorernas roll illustreras i figuren nedan.

1 Riktlinjer/mål

Fullmäktige beslutar om mål för god ekonomisk hushållning.

2 Delårsrapport

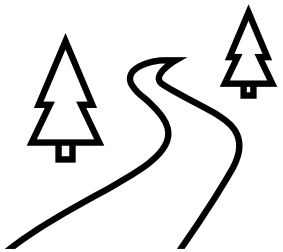

Kommunstyrelsen utvärderar målen i delårsbokslutet och gör en prognos över måluppfyllelsen för helåret.

3 Årsredovisning

Kommunstyrelsen utvärderar målen i årsredovisningen och gör en bedömning av måluppfyllelsen för helåret.

Revisorerna bedömer om resultaten i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat samt om kommunen klarar kravet på en ekonomi i balans.

2. Kommunfullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning

- Kommunfullmäktige har i riktlinjer för god ekonomisk hushållning antagna 26 maj 2025 beslutat om tre finansiella mål för god ekonomisk hushållning. I kommunfullmäktiges budget finns därtill tre riktningsmål (verksamhetsmässiga mål). För att avgöra om kommunen uppnår God ekonomisk hushållning ska en helhetsbedömning göras av de verksamhetsmässiga riktningsmålen och de finansiella målen.

- Kommunfullmäktige har beslutat om följande kriterier för vilken måluppfyllelse som krävs för att uppnå god ekonomisk hushållning:
  - Om maximalt ett av de finansiella målen inte uppnåtts två år i rad
  - Om en majoritet av riktningsmålen (trygghet, effektivitet och kundnytta) går i rätt riktning

- Vi konstaterar att det saknas tydliga kriterier att bedöma uppfyllelsen av de individuella verksamhetsmässiga riktningsmålen.

3. Kommunstyrelsens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- Kommunens balanskravsresultat uppgår till 101,9 mnkr.
- Kommunstyrelsen följer upp samtliga av sex målsättningar i årsredovisningen.
  - 3 av 3 finansiella mål har uppnåtts under året
  - 2 av 3 riktningsmålen bedöms gå i rätt riktning.

- Riktningsmålen följs upp genom beskrivning av vilka aktiviteter som har genomförts, det finns också vissa mått kopplat till riktningsmålen, dessa mått har dock inte en avgörande betydelse för helhetsbedömningen.

4. Vår bedömning

- Vår bedömning är, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.
- Vår bedömning är att utfallet är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt.
- Vi kan inte bedöma om prognosen är förenlig med de verksamhetsmässiga mål som fullmäktige har fastställt, då det saknas tydliga kriterier för att följa upp riktningsmålen.
  - I förarbetena till kommunallagen (prop. 2003/04:105) anges att verksamhetsperspektivet i god ekonomisk hushållning tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. För att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning måste det finnas ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. För att åstadkomma detta krävs bland annat tydliga och mätbara mål. Bedömningen av huruvida de verksamhetsmässiga målen går i rätt riktning sker utifrån vilka aktiviteter som har genomförts, snarare än vilka effekter som har uppnåtts. Enligt vår mening medför detta risk för 1) subjektiva bedömningar av måluppfyllelse, 2) avsaknad av ett tydligt kausalt samband mellan genomförda aktiviteter och målets utveckling samt 3) att målen i praktiken blir mycket svåra att inte uppfylla, eftersom de kan anses uppfyllda genom i princip vilka aktiviteter som helst, förutsatt att dessa genomförs enligt plan.

Vår samlade bedömning

- Vi kan inte bedöma om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att hälften av riktningsmålen går i rätt riktning. Avsaknaden av tydliga kriterier för att bedöma måluppfyllelse och utveckling av riktningsmålen innebär att vi inte kan göra en bedömning av om god ekonomisk hushållning föreligger. Vi bedömer dock att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige har beslutat om samt att kommunen uppfyller balanskravet.

5. Våra rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att de verksamhetsmässiga mål som ligger till grund för bedömningen av om kommunen uppnår god ekonomisk hushållning är uppföljningsbara, genom att bereda kriterier för bedömning av måluppfyllelse för beslut i kommunfullmäktige.

8 april 2026

Johan Palmgren, granskningsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Mikaela Gretzer, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/124
Datum: 2026-08-06
Utvecklingsledare Sara Botö

Kommunstyrelsen

Nämndernas svar om medverkan i nationaldagsfirande 2026 och i framtiden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att notera informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I februari 2025 inkom Henrik Fogelklou (M) med ett initiativärende till kommunstyrelsen om att säkerställa kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-18 att tilldela kommunledningsförvaltningen uppdraget.

I samband med att uppdraget återrapporterades till kommunstyrelsen 2026-01-27, beslutade kommunstyrelsen att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Servicenämnden, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden behandlade frågan i sina respektive nämnder under våren 2026.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Överförmyndarnämndens beslut § 26 2026-04-20
- Servicenämndens beslut § 16 2026-02-26
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-16
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 73 2026-03-25
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-13
- Socialnämndens beslut § 41 2026-03-23
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-18
- Utbildningsnämndens beslut § 44, daterat 2026-02-25
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-05
- Kommunstyrelsens beslut § 8 2026-01-27

Ärendet

I februari 2025 inkom Henrik Fogelklou (M) med ett initiativärende till kommunstyrelsen om att säkerställa kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-18 att tilldela kommunledningsförvaltningen uppdraget.

I samband med att uppdraget återrapporterades till kommunstyrelsen 2026-01-27, beslutade kommunstyrelsen att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Samtliga nämnder behandlade frågan i sina respektive nämnder under våren 2026. Följande är vad som beslutades:

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade att:

1. Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom att tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag samt inom ordinarie arbetstid.
2. Serviceförvaltningen inte deltar med personal i publika aktiviteter eller bemanning på nationaldagen utan särskilt finansieringsbeslut.
3. Eventuella insatser som innebär arbete på röd dag endast kan genomföras om särskilda medel tillförs eller ett kommungemensamt budgetbeslut fattas.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade att:

1. Socialnämnden beslutar att medverka i nationaldagsfirandet 2026 i enlighet med förslaget i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnden beslutar att motsvarande insats genomförs årligen förutsatt att liknande förutsättningar avseende planering och ekonomi föreligger.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026 och framåt.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade att endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten. (Gäller år 2026)

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har fått en inbjudan av Alebyggen till nationaldagsfirandet. Överförmyndarnämnden beslutar att tacka nej till inbjudan.

Nationaldagsfirande 2026

Under nationaldagsfirandet 2026 fanns utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen på plats för att visa upp sina olika verksamheter. Kommunledningsförvaltningen, som har en samordnande roll för evenemanget, deltog också med framför allt medarbetare från avdelningarna demokrati och invånarservice. Serviceförvaltningen bidrog i arbetet med nationaldagen med lastning och transport av diverse utrustning till scenen, men då på fredagen innan firandet och måndagen därefter.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att samtliga nämnder besvarat frågan om deltagande 2026 och agerat i enlighet med detta under genomfört arrangemang.

Förvaltningen gör bedömningen att socialnämndens, kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens beslutssatser tydligt visar att deras respektive förvaltningar kommer att delta i nationaldagsfirandet i någon form 2027 och kommande år.

Förvaltningen bedömer vidare att servicenämnden inte kommer att delta i nationaldagsfirandet framöver om inte finansiella medel avsätts samt att inte heller överförmyndarnämnden kommer att delta.

Utbildningsnämnden har inte fattat något beslut om deltagande efter 2026.

Förvaltningen gör bedömningen att samtliga nämnder utom utbildningsnämnden har fattat beslut i frågan om deltagande för kommande år och därmed besvarat frågan från kommunstyrelsen.

Förvaltningen vill också göra medskick till kommunstyrelsen att nationaldagsfirandet numer inte enbart är ”Alebyggens firande” utan hela Ale kommuns firande vilket framöver bör framgå i sammanhang där evenemanget nämns. Kommunen bidrar idag till evenemanget med en budget och personalstyrka som är i paritet med Alebyggens bidrag.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

2025 fanns en nationaldagsbudget avsatt om 120 tkr för alla kostnader utöver löner. Denna överskreds med cirka 30 tkr. 2026 fanns ingen avsatt budget utan kostnaderna för inköp togs centralt på kommunstyrelsen.

Ett årligt nationaldagsfirande innebär kostnader i form av arbetstid för de som arbetar före, under och efter arrangemanget. Nationaldagen är en röd dag vilket utöver lön innebär att extra ersättning i form av OB-tillägg och kvalificerad övertid betalas ut till de medarbetare som arbetar under själva arrangemanget.

De senaste åren (2025 och 2026) har lönekostnaderna finansierats av respektive nämnd. En eventuell omfördelning av medel kan komma att behöva göras för att säkerställa deltagande från förvaltningarna om de anser att de inte har möjlighet att reservera medel i sin egen budget för ändamålet.

Flera nämnder har lyft finansieringen av deltagandet. Utbildningsnämnden beskriver att de för kommande år har möjlighet att avsätta medel i kommande budgetarbete för ändamålet eller avstå deltagande. Socialnämnden bedömer att det finns förutsättningar att bidra till firandet framöver under förutsättning av medel reserveras i budget. Servicenämnden har beslutat att inte delta i nationaldagsfirandet utan särskilt finansieringsbeslut om att särskilda medel tillförs nämnden, alternativt att ett kommungemensamt budgetbeslut fattas. Samhällsbyggnadsnämnden konstaterar att engagemanget kommer att innebära lönekostnader för det som arbetar med nationaldagsfirandet men kommenterar inte ytterligare kring resurser.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Att fira Sveriges nationaldag med bland annat en medborgarskapsceremoni är positivt för Ales invånare. Det ger människor en möjlighet att komma samman och mötas över generations- och andra gränser. Kommunen har också en stor möjlighet att visa upp verksamhetens bredd och utifrån vad som är aktuellt respektive år välja ut olika teman och aktiviteter, till exempel visning av trygghetspunkt.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Deltagandet i nationaldagsfirandet bidrar till kundnytta genom att invånarna får ta del av kommunens verksamheter och aktiviteter. Det främjar även trygghet och tillit i kommunen genom synliggörande av kommunens arbete och medarbetare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet påverkar alla förvaltningar.

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Serviceförvaltningen
Socialförvaltningen
Utbildningsförvaltningen
Kommunchef

ÖFN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Redovisning av underrättelser godkänns.

Överförmyndarnämnden har fått en inbjudan av Alebyggen till nationaldagsfirandet. Överförmyndarnämnden beslutar att tacka nej till inbjudan.

Sammanfattning

Följande underrättelser redovisas till överförmyndarnämnden 2026-02-23

- Beslut KF 2026-02-09
- Antagen version av reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder i Ale kommun
- Beslut KS 2026-01-27
  Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26
SERN § 16

SERN 2026/38

Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Beslut

Servicenämnden beslutar att:

1. Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag samt inom ordinarie arbetstid.

2. Serviceförvaltningen inte deltar med personal i publika aktiviteter eller bemanning på nationaldagen utan särskilt finansieringsbeslut.

3. Eventuella insatser som innebär arbete på röd dag endast kan genomföras om särskilda medel tillförs eller ett kommungemensamt budgetbeslut fattas.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2025 att kommunen skulle ha en tydlig och samordnad närvaro vid Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunledningsförvaltningen fick uppdraget att planera och genomföra firandet tillsammans med Alebyggen. År 2025 deltog många verksamheter och totalt lades cirka 740 arbetstimmar, till en kommunal kostnad om cirka 470 tkr. I återrapporteringen inför 2026 konstateras att arrangemanget är omfattande, kostsamt och kräver tydligare ambitionsnivåer och ansvarsfördelning framåt. Kommunstyrelsen vill därför att alla nämnder redovisar sin möjlighet att delta, inklusive servicenämnden.

Serviceförvaltningen bedömer att den kan bidra 2026, men endast inom ramen för sitt reglemente och ordinarie uppdrag. Förvaltningen kan bistå med logistik, transporter, vaktmästeri och intern service, förutsatt planering i god tid. Däremot kan förvaltningen inte bemanna publika aktiviteter, ta ansvar för programinnehåll eller arbeta på röd dag utan särskild finansiering. Dessa begränsningar följer av nämndens ekonomiska ramar och ansvar att prioritera kärnverksamhet.

Förvaltningen föreslår att servicenämndens deltagande tydligt avgränsas till logistiskt stöd, att eventuell bemanning på nationaldagen kräver särskilt beslut, och att planeringen startar tidigt. Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till att bidra, men endast med uppgifter som ligger inom nämndens uppdrag och förutsättningar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-02-19
- Beslut från kommunstyrelsen : 2025/124
- Servicenämndens reglemente

Yrkande

Jessika Loftbring (C) yrkar bifall på förvaltningens förslag med följande ändring i första att-satsen:

Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag samt inom ordinarie arbetstid.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på dels förvaltningens förslag, dels Jessika Loftbrings (C) yrkande och finner att servicenämnden beslutar i enlighet med Jessika Loftbrings (C) yrkande.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/38
Datum: 2026-02-19
Förvaltningschef Maria Augustsson

Servicenämnden

Servicenämndens möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att:

1. Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom att tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag.
2. Serviceförvaltningen inte deltar med personal i publika aktiviteter eller bemanning på nationaldagen utan särskilt finansieringsbeslut.
3. Eventuella insatser som innebär arbete på röd dag endast kan genomföras om särskilda medel tillförs eller ett kommungemensamt budgetbeslut fattas.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2025 att kommunen skulle ha en tydlig och samordnad närvaro vid Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunledningsförvaltningen fick uppdraget att planera och genomföra firandet tillsammans med Alebyggen. År 2025 deltog många verksamheter och totalt lades cirka 740 arbetstimmar, till en kommunal kostnad om cirka 470 tkr. I återrapporteringen inför 2026 konstateras att arrangemanget är omfattande, kostsamt och kräver tydligare ambitionsnivåer och ansvarsfördelning framåt. Kommunstyrelsen vill därför att alla nämnder redovisar sin möjlighet att delta, inklusive servicenämnden.

Serviceförvaltningen bedömer att den kan bidra 2026, men endast inom ramen för sitt reglemente och ordinarie uppdrag. Förvaltningen kan bistå med logistik, transporter, vaktmästeri och intern service, förutsatt planering i god tid. Däremot kan förvaltningen inte bemanna publika aktiviteter, ta ansvar för programinnehåll eller arbeta på röd dag utan särskild finansiering. Dessa begränsningar följer av nämndens ekonomiska ramar och ansvar att prioritera kärnverksamhet.

Förvaltningen föreslår att servicenämndens deltagande tydligt avgränsas till logistiskt stöd, att eventuell bemanning på nationaldagen kräver särskilt beslut, och att planeringen startar tidigt.

Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till att bidra, men endast med uppgifter som ligger inom nämndens uppdrag och förutsättningar.

Maria Augustsson

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

Beslutsunderlag

- Beslut från kommunstyrelsen : 2025/124
- IFM 2026-02-17 protokoll
- Servicenämndens reglemente

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025 att kommunen skulle ha en aktiv och samordnad närvaro vid Alebyggens nationaldagsfirande i Nödinge. Kommunledningsförvaltningen fick i uppdrag att planera, samordna och genomföra detta tillsammans med Alebyggen. Under 2025 års firande deltog ett stort antal kommunala verksamheter och totalt lades omkring 740 arbetstimmar på arrangemanget, med en kommunal kostnad på cirka 470 tkr.

I samband med återrapporteringen av uppdraget till kommunstyrelsen inför 2026 (dnr : 2025/124) konstaterar kommunledningsförvaltningen att:

- nationaldagsfirandet är ett omfattande arrangemang där flera förvaltningar medverkar,
- ambitionsnivå och kostnader behöver bli tydligare inför kommande år,
- och att kommunstyrelsen därför vill inhämta samtliga nämnders besked om möjlighet till deltagande, både för 2026 och framåt.

Det är mot denna bakgrund som servicenämnden nu tillfrågas om i vilken omfattning nämnden kan och vill delta i firandet, utifrån sina uppdrag, resurser och förutsättningar.

Förvaltningens bedömning

Serviceförvaltningen bedömer att förvaltningen kan delta i nationaldagsfirandet 2026, men att deltagandet behöver vara begränsat, väl avgränsat och förutsägbart, i linje med servicenämndens uppdrag enligt reglementet. Förvaltningens medverkan bör avse stöd i form av logistik, utrustning och intern service, men inte personalintensiva aktiviteter under själva arrangemangsdagen utan särskild finansiering.

Enligt servicenämndens reglemente ansvarar nämnden bland annat för:

- intern service
- Lokaler, anläggningar och förvaltningsansvar
- Support, logistik, vaktmästeri och fordonsförsörjning som del av internservice

Utifrån detta har förvaltningen ett tydligt uppdrag att bistå andra nämnder och kommunledningen med logistiskt stöd, lokaler och viss intern service — men inte att bemanna eller driva publika aktiviteter, arrangera programinnehåll eller avsätta omfattande personella resurser utan särskilt beslut och finansiering.

Vad gäller nationaldagen 2026 och kommande nationaldagar framåt så gör förvaltningen bedömningen att medverkan som är möjlig inom ordinarie uppdrag är:

- **Logistiskt stöd** i form av transporter
- **Stöd från vaktmästeri/internservice**, under förutsättning att arbetet kan planeras i god tid och ryms inom ordinarie bemanning.

Detta ligger i linje med nämndens ansvar för internservice och fastighetsnära funktioner enligt reglementet.

Följande bedöms inte möjligt inom befintliga ramar:

- Att avsätta arbetstid på röd dag utan särskilt beslut och finansiering, då detta innebär OB-kostnader och kvalificerad övertid.
- Att bidra med personal för aktiviteter, bemanning av stationer eller andra publika delar av arrangemanget.
- Att ta ansvar för arrangemangsledning eller programinnehåll, eftersom detta inte ligger inom nämndens uppdrag.

Detta är i linje med förvaltningens ekonomiska och arbetsgivarrelaterade ansvar att prioritera kärnverksamhet och planerad bemanning.

För att säkerställa ett hållbart och likvärdigt åtagande föreslår förvaltningen att servicenämnden fastställer följande:

1. Att serviceförvaltningens deltagande avser logistiskt stöd, inte personalintensiva aktiviteter.
2. Att eventuell bemanning på röd dag måste finansieras genom särskilt beslut, alternativt genom en kommungemensam budget för nationaldagen.
3. Att ansvarsfördelning mellan nämnderna tydliggörs, i synnerhet avseende tidsåtgång, personalresurser och kostnader.

Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen positiv till att bidra på nationaldagen 2026, men inom ramen för nämndens reglemente och med hänsyn till bemanningsförutsättningar och ekonomiska ramar. Det innebär att serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom att tillhandahålla logistik och intern service men deltagande med personal på arrangemangsdagen kan endast ske vid särskild finansiering och beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Deltagande i nationaldagsfirandet innebär kostnader i form av både arbetstid och direkta utgifter. Under 2025 års firande uppgick de kommunala kostnaderna till cirka 470 tkr, varav ungefär 320 tkr avsåg arbetstid och 120 tkr direkta kostnader enligt kommunledningsförvaltningens redovisning. Arbetstid på röd dag medför OB-tillägg och kvalificerad övertid, vilket inte ryms inom servicenämndens ordinarie budgetramar utan särskild finansiering. Ett begränsat personellt deltagande under nationaldagen minskar kostnaderna, och att inte delta personellt alls på nationaldagen medför inga direkta ekonomiska konsekvenser för servicenämnden.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges mål om kundnytta samt i viss mån också målet om trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL 2026-02-17

Informerad enligt MBL 2026-02-17. Se protokoll som bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Samtliga förvaltningar påverkas om ett större årligt åtagande kring nationaldagsfirandet beslutas.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-25
SBN § 73

SBN 2026/88

Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande 2026

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026 och framåt.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ett initiativärende inkom från kommunstyrelsens ordförande den 17 februari 2025 gällande kommunal medverkan vid Alebyggens nationaldagsfirande 2025. Kommunstyrelsen beslutade att kommunens deltagande ska säkerställas. Delar av samhällsbyggnads verksamhet medverkade vid firandet 2025. Inför nationaldagen 2026 ställs förfrågan till samhällsbyggnadsförvaltningen om medverkan på nationaldagsfirandet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-13
- Beslut KS 2026-01-27 Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Rapport nationaldagsfirande 2025
- Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Initiativärende till KS - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Beslut KS 2025-02-18 Initiativärende - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Yrkande

Paula Örn (S) yrkar på att:

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026 och framåt.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på Paula Örns yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Projektledare för nationaldagsfirande

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2026/88
Datum: 2026-03-13
Förvaltningschef Staffan Lekenstam

Samhällsbyggnadsnämnden

Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande 2026

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ett initiativärende inkom från kommunstyrelsens ordförande den 17 februari 2025 gällande kommunal medverkan vid Alebyggens nationaldagsfirande 2025. Kommunstyrelsen beslutade att kommunens deltagande ska säkerställas. Delar av samhällsbyggnads verksamhet medverkade vid firandet 2025. Inför nationaldagen 2026 ställs förfrågan till samhällsbyggnadsförvaltningen om medverkan på nationaldagsfirandet.

Staffan Lekenstam
Förvaltningschef

Jenny Ronnebro
Stöd- och utvecklingschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande 2026
- Beslut KS 2026-01-27 Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Rapport nationaldagsfirande 2025
- Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Initiativärende till KS - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Beslut KS 2025-02-18 Initiativärende - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2025 att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att säkerställa kommunal medverkan vid Alebyggens nationaldagsfirande. Uppdraget omfattade bland annat att tillsätta en projektledare, samordna deltagande kommunala verksamheter, säkerställa tillgång till relevant kommunal utrustning, skapa rutiner för framtida deltagande samt samordna arbetet med Alebyggen.

Uppdraget redovisades till kommunstyrelsen i januari 2026. Kommunstyrelsen noterade informationen och förklarade uppdraget slutfört samt beslutade att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till att delta vid nationaldagsfirandet 2026 och tillser resurser.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ett årligt nationaldagsfirande kommer att innebära kostnader i form av arbetstid för de som arbetar före, under och efter arrangemanget. Nationaldagen är en röd dag vilket utöver lön innebär att extra ersättning i form av OB-tillägg och kvalificerad övertid betalas ut till de medarbetare som arbetar under själva arrangemanget.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Att fira Sveriges nationaldag med en medborgarskapsceremoni bedöms vara positivt för Ales invånare. Det ger människor en möjlighet att komma samman och mötas över generations- och andra gränser.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges mål om kundnytta samt i viss mån också målet om trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Förvaltningen utreder vilka delar av verksamheten som är lämpliga att delta vid nationaldagsfirande.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Projektledare för nationaldagsfirande

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-23
SN § 41

SN 2026/57

Nationaldagsfirande 6 juni

Beslut

Socialnämnden beslutar att medverka i nationaldagsfirandet 2026 i enlighet med förslaget i tjänsteutlåtandet

Socialnämnden beslutar att motsvarande insats genomförs årligen förutsatt att liknande förutsättningar avseende planering och ekonomi föreligger

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Socialnämnden behöver ta ställning i frågan. Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader. Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år.

Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från bemanningsplaneringsenheten, omsorgshandledare, boendestöd samt individ- och familjeomsorgen avseende både förberedelsetimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026.

Från och med 2027 och framåt ser förvaltningen att det fortsatt finns möjlighet att bidra med förvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid och att medel avsätts för ändamålet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-18

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande, 2026-01-05

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-23

- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Förvaltningsledning, socialförvaltningen

Socialförvaltningen
Diarienummer: 2026/57
Datum: 2026-03-18
Verksamhetschef

Socialnämnden

Medverkan i nationaldagsfirande 6/6 2026

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att medverka i nationaldagsfirandet 2026 i enlighet med förslaget i tjänsteutlåtandet

Socialnämnden beslutar att motsvarande insats genomförs årligen förutsatt att liknande förutsättningar avseende planering och ekonomi föreligger

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Socialnämnden behöver ta ställning i frågan. Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader. Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år.

Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från bemanningsplaneringsenheten, omsorgshandledare, boendestöd samt individ- och familjeomsorgen avseende både förberedelsetimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026.

Från och med 2027 och framåt ser förvaltningen att det fortsatt finns möjlighet att bidra med förvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid och att medel avsätts för ändamålet.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande, 2026-01-05
- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Ärendet

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Bakgrunden till förfrågan är kommunstyrelsens beslut att fortsatt delta i och samordna kommunens medverkan vid det årliga nationaldagsfirandet i Nödinge, som genomförs i samverkan med Alebyggen. Nationaldagsfirandet är ett återkommande arrangemang som innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Enligt Rapport nationaldagsfirande 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar i genomförandet av firandet 2025, med en sammanlagd arbetsinsats om cirka 740 timmar. Kommunens totala kostnader uppgick till cirka 470 tkr, varav avsatt budget om 120 tkr avsåg inköp och arrangemangskostnader, exklusive personalkostnader. I kommunstyrelsens tjänsteutlåtande avseende nationaldagsfirandet 2025 framgår att ambitionen är att nämnderna, inför 2026 och kommande år, ska ta ställning till sin medverkan och omfattningen av denna. Mot denna bakgrund behöver socialnämnden ta ställning till om, och i vilken omfattning, nämndens verksamheter kan delta i planering och genomförande av nationaldagsfirandet 2026 samt på längre sikt

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det för 2026 finns möjlighet att bidra med deltagande från samtliga verksamhetsområden i form av arbetstimmar och för att synliggöra verksamheten i samband med nationaldagsfirandet 2026. På längre sikt, från och med 2027, bedömer förvaltningen att det finns förutsättningar att fortsatt bidra med ett brett utbud av aktiviteter och att synliggöra socialförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid samt att medel reserveras i budget för detta ändamål.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Utgångspunkten för kostnadsberäkningen är att 10 timmar avsätts för förberedelsearbete totalt samt 8 timmars arbete dagtid på nationaldagen per person. Timkostnaden varierar beroende på personalkategori och under röd dag ersätts arbetet med kvalificerad övertidsersättning. Kostnadsberäkningen utgår även från att två personer från varje verksamhet deltar.

Uppskattad kostnad förberedelsearbete:

Bemanningsplaneringsenheten (MoSS)	6 000 kr
Boendestöd (FS)	6 000 kr
Omsorgshandledare (ÄO)	6 100 kr

Socialsekreterare (IFO)	8 120 kr
Totalt	**26 220 kr**

Uppskattad kostnad under nationaldagen:

Bemanningsplaneringsenheten (MoSS)	11 520 kr
Boendestöd (FS)	11 520 kr
Omsorgshandledare (ÄO)	11 712 kr
Socialsekreterare (IFO)	15 600 kr
Totalt	**50 352 kr**

Sammanlagd kostnad:	**76572 kr**

Uppskattad kostnad för 2027 och framåt

Socialnämnden har möjlighet att avsätta medel för ändamålet i kommande budgetarbete.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Kommunens invånare får möjlighet att träffa nämndens verksamheter

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Deltagandet i nationaldagsfirandet bidrar till kundnytta genom att invånarna får ta del av kommunens verksamheter och aktiviteter. Det främjar även trygghet och tillit i kommunen genom synliggörande av kommunens arbete och medarbetare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Information enligt MBL planeras till 2026-03-06.

Beslutets påverkan och genomförande

Om socialnämnden beslutar att delta i nationaldagsfirandet 2026, kommer socialförvaltningen att planera för deltagandet i enlighet med gällande lagar och avtal.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Förvaltningsledning, socialförvaltningen

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-25
UBN § 44

UBN 2026/52

Nationaldagsfirande 2026

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Utbildningsnämnden behöver ta ställning i frågan.

Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader.

Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år. Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från vuxenutbildningen. Både arbetstimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026. Förutsättningarna för ett mer brett deltagande på nationaldagsfirandet ökar på längre sikt. Från och med 2027 ser förvaltningen att det finns möjlighet att bidra med mer aktiviteter och synliggöra utbildningsförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid.

För förvaltningens deltagande 2026 finns följande förslag att ta ställning till:

a) Endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.
b) Endast arbetsinsats bidras med, utan särskilt utpekad verksamhet.
c) Både deltagande från vuxenutbildningen och arbetsinsats från förvaltningen.
d) Inget deltagande från förvaltningen.

För förvaltningens deltagande på lång sikt finns alternativen att delta:

a) Till en av utbildningsnämnden angiven maxkostnad.
b) Inte alls

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - *Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande*, 2026-01-05
- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/52
Datum: 2026-02-05
Utredare Klara Ivarsson

Utbildningsnämnden

Nationaldagsfirande 2026

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet lämnas utan förslag till beslut.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Utbildningsnämnden behöver ta ställning i frågan.

Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader.

Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år. Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från vuxenutbildningen. Både arbetstimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026. Förutsättningarna för ett mer brett deltagande på nationaldagsfirandet ökar på längre sikt. Från och med 2027 ser förvaltningen att det finns möjlighet att bidra med mer aktiviteter och synliggöra utbildningsförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid.

För förvaltningens deltagande 2026 finns följande förslag att ta ställning till:

a) Endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.
b) Endast arbetsinsats bidras med, utan särskilt utpekad verksamhet.
c) Både deltagande från vuxenutbildningen och arbetsinsats från förvaltningen.
d) Inget deltagande från förvaltningen.

För förvaltningens deltagande på lång sikt finns alternativen att delta:

a) Till en av utbildningsnämnden angiven maxkostnad.
b) Inte alls

Åsa Ericson

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - *Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande*, 2026-01-05
- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Ärendet

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Bakgrunden till förfrågan är kommunstyrelsens beslut att fortsatt delta i och samordna kommunens medverkan vid det årliga nationaldagsfirandet i Nödinge, som genomförs i samverkan med Alebyggen.

Nationaldagsfirandet är ett återkommande arrangemang som innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Enligt Rapport nationaldagsfirande 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar i genomförandet av firandet 2025, med en sammanlagd arbetsinsats om cirka 740 timmar. Kommunens totala kostnader uppgick till cirka 470 tkr, varav avsatt budget om 120 tkr avsåg inköp och arrangemangskostnader, exklusive personalkostnader.

I kommunstyrelsens tjänsteutlåtande avseende nationaldagsfirandet 2025 framgår att ambitionen är att nämnderna, inför 2026 och kommande år, ska ta ställning till sin medverkan och omfattningen av denna. Mot denna bakgrund behöver utbildningsnämnden ta ställning till om och i vilken omfattning nämndens verksamheter kan delta i planering och genomförande av nationaldagsfirandet 2026 samt på längre sikt. För förvaltningens deltagande 2026 finns följande förslag att ta ställning till:

a) Endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.
b) Endast arbetsinsats bidras med, utan särskilt utpekad verksamhet.
c) Både deltagande från vuxenutbildningen och arbetsinsats från förvaltningen.
d) Inget deltagande från förvaltningen.

För förvaltningens deltagande på lång sikt finns alternativen att delta:

c) Till en av utbildningsnämnden angiven maxkostnad.
d) Inte alls

Utbildningsförvaltningen uppmärksammar i dag nationaldagen inom sina olika verksamheter på ett åldersanpassat sätt utifrån barnens och elevernas förutsättningar. Arbetet är en del av det pedagogiska uppdraget och bidrar till att stärka förståelsen för demokrati, gemensamma värden och samhällsgemenskap. Förvaltningen bedömer därför att uppmärksammandet av nationaldagen är viktigt och redan utgör en etablerad del av verksamheterna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det för 2026 finns möjlighet att bidra med deltagande från vuxenutbildningen. Både i form av arbetstimmar och för att synliggöra verksamheten i samband med nationaldagsfirandet 2026. På längre sikt, från och med 2027, bedömer förvaltningen att det finns förutsättningar att bidra med ett bredare utbud av aktiviteter och att synliggöra utbildningsförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid samt att medel reserveras i budget för detta ändamål.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

För 2026 består utbildningsnämndens eventuella kostnader för deltagande i nationaldagsfirandet av lönekostnader för de medarbetare som deltar i planering i form av förberedelsetimmar samt genomförande i form av arbetade timmar på nationaldagen. För kommande år kan även kostnader uppstå om aktiviteter från nämndens verksamheter kommer representeras under nationaldagsfirandet.

Kostnadsberäkning

Utgångspunkten för kostnadsberäkningen är att 10 timmar avsätts för förberedelsearbete totalt samt 8 timmars arbete dagtid på nationaldagen per person. Timlönen inklusive PO uppgår till 391 kr och är baserad på en snittlön för lärare inom vuxenutbildningen. Utgångspunkten för kostnadsberäkningen är att 10 timmar avsätts för förberedelsearbete totalt samt 8 timmars arbete dagtid på nationaldagen per person. Timlönen inklusive PO uppgår till 391 kr och är baserad på en snittlön för lärare inom vuxenutbildningen. Nationaldagen är en röd dag och för medarbetare som normalt arbetar måndag till fredag utgår inget OB-tillägg. I stället ersätts arbetet med kvalificerad övertidsersättning under hela dagen. Kvalificerad övertid motsvarar 240 procent av timlönen. Alternativt kan ersättning tas ut i kompensationsledighet, vilket innebär att två timmars ledighet utges per arbetad timme.

Uppskattad kostnad per alternativ för 2026:

a) Arbetsinsats vuxenutbildningen (3 personal + 10 h förberedelser): 26 446 kr
b) Ej namngiven arbetsinsats (3 personal + 10 h förberedelser): 26 446 kr
c) Båda grupper (6 personal + 10 h förberedelser): 48 982 kr
d) Inget deltagande: 0 kr

Uppskattad kostnad på lång sikt:

Utbildningsnämnden har möjlighet att avsätta medel i kommande budgetarbete för ändamålet, eller att avstå deltagande.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Deltagande i nationaldagsfirandet ger invånarna möjlighet att möta kommunens verksamheter och medarbetare samt ta del av aktiviteter som uppmärksammar demokrati och

samhällsgemenskap. Utbildningsförvaltningens medverkan kan bidra till ökad synlighet för verksamheterna och deras arbete med barn och elever.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Deltagandet i nationaldagsfirandet bidrar till kundnytta genom att invånarna får ta del av kommunens verksamheter och aktiviteter. Det främjar även trygghet och tillit i kommunen genom synliggörande av kommunens arbete och medarbetare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Behandlad 17 februari 2026.

Beslutets påverkan och genomförande

Om utbildningsnämnden beslutar att delta i nationaldagsfirandet 2026, kommer utbildningsförvaltningen att planera för deltagandet i enlighet med gällande lagar och avtal.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-01-27
KS § 8

KS 2025/124

Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och beslutar att förklara uppdraget slutfört.

Kommunstyrelsen beslutar att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inför 2025 års nationaldagsfirande i Nödinge beslutade kommunstyrelsen vid sitt sammanträde 2025-02-18, att anta ett initiativärende med rubriken *Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande*. (KS 2025/124 § 46) Uppdraget tilldelades kommunledningsförvaltningen som tillsatte en projektledare för att:

- säkerställa kommunal närvaro på Alebyggens nationaldagsfirande.
- kontakta, samordna och föreslå vilka kommunala verksamheter som var aktuella att närvara.
- samordna och säkerställa att relevant kommunal utrustning, t.ex. scen, användes vid behov.
- säkerställa rutiner och grundförutsättningar för kommande års närvaro och engagemang.
- samordna med Alebyggen.

Nationaldagsfirandet 2025 genomfördes av ett 40-tal kommunanställda medarbetare som tillsammans lade 740 timmar på arrangemanget.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-01-27

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-01-05
- Kommunstyrelsens beslut § 46 2025-02-18
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2025-02-17
- Rapport nationaldagsfirande 2025

Beslutet skickas till

Kommunchef
Avdelningschef avdelning demokrati
Utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Överförmyndarnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Valnämnden

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26

Plats och tid	Lokal Fördelen, Nödinge kommunhus, Kl. 08:30 – 13:10
Beslutande	Henrik Fogelklou (M), ordförande Dennis Ljunggren (S), 1:e vice ordförande Robert Jansson (SD) Sandi Nordin (S) Sune Rydén (KD)
Övriga närvarande	Maria Kosterlind Reinholdson, kommunchef Amra Taneroglu, nämndsekreterare Malin Olsson, HR-chef § 23 Eddie Glans, ordförande samhällsbyggnadsnämnden § 24 Staffan Lekenstam, förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen § 24 Jessika Loftbring (C), 1:e vice ordförande § 25 Maria Augustsson, förvaltningschef serviceförvaltningen § 25 Ebba Lundmark, nämndsekreterare
Utses att justera	Dennis Ljunggren
Justeringsdag	2026-05-27
Paragrafer	21-25
Underskrifter	

Sekreterare Ebba Lundmark

Ordförande Henrik Fogelklou

Justerande Dennis Ljunggren

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

ALE

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Kommunstyrelsens arbetsutskott**
Sammanträdesdatum	**2026-05-26**
Tillkännages från och med	**2026-05-27**
Tillkännages till och med	**2026-06-17**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Ebba Lundmark**

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

Innehållsförteckning

§ 21	Fastställande av föredragningslista	2026/59	
§ 22	Anmälan av jäv	2026/58	
§ 23	HR-chefen informerar	2026/8	
§ 24	Dialog med samhällsbyggnadsnämndens presidium - åtgärdsplaner	2026/4	
§ 25	Dialog med servicenämndens presidium - åtgärdsplaner	2026/4	

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KSau § 21

KS 2026/59

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Kallelse med tillhörande föredragningslista har inför sammanträdet skickats ut till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KSau § 22

KS 2026/58

Anmälan av jäv

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Henrik Fogelklou (M) påminner kommunstyrelsens arbetsutskott om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KSau § 23

KS 2026/8

HR-chefen informerar

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

HR-chefen Malin Olsson informerar om följande områden:

- Språktest och språkkrav vid rekrytering
- Register- och belastningsregister
- Omvärldsbevakning – gemensamma arbetssätt

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KSau § 24

KS 2026/4

Dialog med samhällsbyggnadsnämndens presidium – åtgärdsplaner

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande Eddie Glans (M) och förvaltningschef Staffan Lekenstam för dialog med kommunstyrelsens arbetsutskott om åtgärdsplaner vid budgetunderskott.

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KSau § 25

KS 2026/4

Dialog med servicenämndens presidium - åtgärdsplaner

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Servicenämndens ordförande Sune Rydén (KD), första vice ordförande Jessika Loftbring (C) och förvaltningschef Maria Augustsson för dialog med kommunstyrelsens arbetsutskott om åtgärdsplaner vid budgetunderskott.

Signature reference: f03a62ad-7eff-4a62-862a-64fcd52cdcda

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26

Plats och tid	Lokal Framtiden, Nödinge kommunhus 14:00-15:29
Beslutande	Robert Jansson (SD), ordförande Lena Orstadius (S), 1:e vice ordförande Stefan Gustavsson (FiA)
Övriga närvarande	Jenny Svärdsäter, avdelningschef Amra Taneroglu, nämndsekreterare Matilda Forslund, enhetschef §§ 39-40 Sandra Döbeln, föreningsutvecklare §§ 39-40 Sara Johansson, projektledare § 42 Ebba Lundmark, nämndsekreterare Klas Arvidsson, verksamhetsutvecklare § 38
Utses att justera	Lena Orstadius
Justeringsdag	2026-05-27
Paragrafer	§§ 36-45
Underskrifter	
Sekreterare	Ebba Lundmark
Ordförande	Robert Jansson
Justerande	Lena Orstadius

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

ALE

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott**
Sammanträdesdatum	**2026-05-26**
Tillkännages från och med	**2026-05-27**
Tillkännages till och med	**2026-06-17**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Ebba Lundmark**

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

Innehållsförteckning

§ 36	Fastställande av föredragningslista	2026/16	
§ 37	Medgivande av närvarorätt	2026/350	
§ 38	Anmälan om jäv	2026/17	
§ 39	Information från avdelningschefen	2026/18	
§ 40	Aktuellt från föreningsrådet	2026/18	
§ 41	Bidrag trygghet inkludering 2026	2026/209	
§ 42	Remiss rörande serviceorganisationen	2026/164	
§ 43	Information om Glasbruket	2026/18	
§ 44	Underrättelser	2026/76	
§ 45	Initiativärende från Robert Jansson (SD) angående trygghet Nödinge	2026/349	

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 36

KS 2026/16

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott fastställer föredragningslistan med tillägg av att initiativärende från Robert Jansson (SD) angående trygghet i Nödinge och medgivande av närvarorätt läggs till på dagordningen.

Sammanfattning

Föredragningslista med tillhörande handlingar har skickats ut till kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskotts ledamöter och ersättare.

Yrkande

Ordförande Robert Jansson (SD) föreslår att Initiativärende från Robert Jansson (SD) angående trygghet i Nödinge och medgivande av närvarorätt läggs till på dagordningen.

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 37

KS 2026/350

Medgivande av närvarorätt

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att medge närvarorätt för nämndsekreterare Ebba Lundmark, och Amra Taneroglu samt verksamhetsutvecklare Klas Arvidsson.

Sammanfattning

Under dagens sammanträde efterfrågas närvarorätt för nämndsekreterare Ebba Lundmark, och Amra Taneroglu samt verksamhetsutvecklare Klas Arvidsson.

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 38

KS 2026/17

Anmälan om jäv

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande påminner kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 39

KS 2026/18

Information från avdelningschefen

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Verksamhetsutvecklare Klas Arvidsson informerar om sökta investeringsbidrag från föreningar.

Avdelningschef Jenny Svärdsäter informerar inom följande områden:

- Sommaraktiviteter inom kultur och fritid
- Aktiviteter som genomförts under våren
- Höstplanering för aktiviteter
- Friluftsliv och kulturarv – temavecka

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 40

KS 2026/18

Aktuellt från föreningsrådet

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Enhetschef Matilda Forslund och föreningsutvecklare Sandra Döbeln informerar om att följande punkter kommer att tas upp på kommande föreningsrådsmöte:

- Utredning för friluftsfrämjande insatser
- Ale Kulturrum

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 41

KS 2026/209

Bidrag trygghet inkludering 2026

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att bevilja 336 143 kr i *Riktat bidrag trygghet och inkludering* enligt bifogad prioriteringslista från förvaltningen.

Motivering till beslut

Förslag till beslut om bidrag följer gällande bidragskriterier för riktat bidrag trygghet och inkludering.

Sammanfattning

Bidraget *Riktat bidrag trygghet och inkludering* syftar till att stimulera och möjliggöra genomförandet av innovativa idéer och initiativ som ligger utanför föreningarnas ordinarie verksamhet. Bidraget kan sökas vid fyra tillfällen per år. Detta ärende avser ansökningar inkomna till och med den 1 maj.

Bedömningen av de inkomna ansökningarna har genomförts utifrån bidragets fastställda kriterier. Totalt har 15 ansökningar inkommit under aktuell ansökningsperiod. Förvaltningen föreslår att 12 av dessa beviljas bidrag.

En sammanställning av bedömningarna av samtliga ansökningar bifogas tjänsteutlåtandet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-11
- Sammanställning bedömningar bidragsansökningar omgång 2
- Budget My Attitude Nödinge SK
- Budget Sommarhäng NOL IK
- Sjövallen sommar Ahlafors IF

Beslutet skickas till

Föreningsutvecklare, kultur och fritidsutveckling
Verksamhetsutvecklare, kultur och fritidsutveckling

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 42

KS 2026/164

Remiss rörande serviceorganisationen

Beslut

Kultur- och fritidsutskottet beslutar att översända remissvaret till kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fattade 2015-04-27 beslut om att inrätta en serviceorganisation. Den nya organisationen trädde i kraft 2016-01-01. Under de 10 år som gått sedan starten har verksamheten förändrats. Relationen mellan servicenämnden och övriga nämnder påverkar stora delar av den verksamhet som vänder sig till Aleborna. Den rapport som remitteras visar på utvecklingsmöjligheter för att säkerställa relevant kvalitet och resursfördelning mellan nämnderna.

Kommunstyrelsen har dessutom ett äldre uppdrag som av flera skäl inte prioriterats rörande samordnad supportfunktion. Remissen inbegriper synpunkter kring kontaktcenter och möjlig utveckling.

Sammanfattning av remissvar
Serviceorganisationen har stor påverkan på kultur- och fritidsverksamheterna. Viktiga problemområden är:

- Bristande städning i lokaler, särskilt idrottshallar
- Otydlighet kring vaktmästeritjänster och vad som ingår
- Ineffektiv ärendehantering i Pythagoras (långa svarstider, bristande återkoppling)
- Otillräcklig tillgänglighet vid akuta problem, särskilt efter att kvälls-bemannat serviceteam ersatts av extern jour.

Detta påverkar både verksamheternas kvalitet och föreningslivets möjligheter att bedriva sin verksamhet.

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

Rapporten anses i stort spegla nuläget och identifiera relevanta utvecklingsbehov, särskilt:

- Otydliga gränsdragningar mellan verksamhet och serviceorganisation
- Bristande transparens kring tjänster och kostnader
- Administrativt tung och ineffektiv ärendehantering

Det finns behov av en tydligare definition av vilka tjänster som erbjuds samt vilka kostnader som är kopplade till dessa. Vidare efterfrågas ökad transparens och förbättrad samverkan mellan serviceorganisationen och verksamheterna. En översyn av ärendehanteringssystemet Pythagoras bör genomföras i syfte att möjliggöra snabbare handläggning och bättre återkoppling. Slutligen behöver förutsättningarna för föreningslivet stärkas genom förbättringar av lokaler, bokningsrutiner, tillgång och städning.

Kontaktcenter föreslås vara organisatoriskt skilt från kultur- och fritidsverksamheten, eftersom de har olika uppdrag och verkar på olika nivåer i kommunens styrning och serviceleverans.
Kultur- och fritidsverksamheter har behov av support även kvällar och helger, vilket behöver beaktas i serviceorganisationen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-16
- Remissvar KoF rapport serviceorganisation, 2026-04-15

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 43

KS 2026/18

Information om Glasbruket

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Projektledare Sara Johansson informerar inom följande områden:

- Nya glasbruksmuseet
- Museilagen
- Tre olika driftsförslag

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

KS 2026/76

Underrättelser

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde har följande underrättelser inkommit:

- Bilaga Länsstyrelsen Västra Götalands pris för ungas ideella engagemang
- Information om Länsstyrelsen Västra Götalands pris för ungas ideella engagemang, daterad 2026-05-18
- Brev om Länsstyrelsens pris för ungas ideella engagemang, daterat 2026-05-18

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 45

KS 2026/349

Initiativärende från Robert Jansson (SD) angående trygghet Nödinge

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att initiera arbetet med ett IOP-avtal för trygghet Nödinge. Samverkan sker med socialnämnden under förutsättning att liknande beslut fattas och Alebyggen.

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att uppdraget ifrån kommunstyrelsens sida finansieras inom ramen för bidraget trygghet och inkludering.

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att uppdraget redovisas löpande till kultur- och fritidsutskottet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ordförande Robert Jansson (SD) väcker ett initiativärende angående trygghet Nödinge med följande förslag till beslut:

1. Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att initiera arbetet med ett IOP-avtal för trygghet Nödinge. Samverkan sker med socialnämnden under förutsättning att liknande beslut fattas och Alebyggen.

2. Att uppdraget ifrån kommunstyrelsens sida finansieras inom ramen för bidraget trygghet och inkludering.

3. Att uppdraget redovisas löpande till kultur- och fritidsutskottet.

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Robert Jansson (SD) angående trygghet Nödinge, inkommen 2026-05-26.

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Signature reference: 995acece-182b-4326-9468-5207f1841341

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2026-08-18 **Utskriven av:** Amra Taneroglu

Diarieenhet:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2026-08-25
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	**Avsändare/Mottagare**	**Beslutsfattare**
Ärendenummer	**Ärendemening**	**Kategori**
		Ansvarig
86270	Delegeringsbeslut omlån 160 mkr	E7 Beslut om upptagande av lån (ej utländska)
2026-06-02	- *Dold* -	Ken Gunnesson
KS 2026/378	Upplåning 2026-06-10	E7 Beslut om upptagande av lån (ej utländska)
		Ken Gunnesson
88294	Delegeringsbeslut - ledarutbildningsbidrag 2026	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
2026-06-26	- *Dold* -	Matilda Forslund
KS 2026/86	Utbetalning av föreningsbidrag 2026	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
		Matilda Forslund
89532	Delegeringsbeslut driftsbidrag	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
2026-07-28	- *Dold* -	Matilda Forslund
KS 2026/86	Utbetalning av föreningsbidrag 2026	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
		Matilda Forslund
89857	Delegeringsbeslut studieförbundsbidrag	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
2026-08-06	- *Dold* -	Matilda Forslund
KS 2026/447	Studieförbundsbidrag 2026	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
		Ida Hedberg
90242	Fastställande av Rutin för arbete med lokalförsörjning samt Rutin för fastställande av befolkningsprognos	A28 Administrativa rutiner och handböcker
2026-08-14	- *Dold* -	Maria Kosterlind Reinholdsson
KS 2025/232	Reformerad lokalförsörjning	A28 Administrativa rutiner och handböcker
		Martin Hellström
87413	Delegeringsbeslut -projekt och arrangemangsstöd 2026 teatervinden	X15-Bidrag till kulturföreningar
2026-06-18	- *Dold* -	Matilda Forslund

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KS 2026/220	Projekt och arrangemangsstöd 2026- Kultur- och fritid	X15-Bidrag till kulturföreningar
		Matilda Forslund
86358	Delegeringsbeslut lotteritillstånd Ale rödakorskrets	X17-Registrera och bevilja tillstånd lotteri
2026-06-03	- *Dold* -	Matilda Forslund
KS 2026/313	Ansökan om lotteritillstånd Ale Rödakorskrets	X17-Registrera och bevilja tillstånd lotteri
		Matilda Forslund
88289	Delegeringsbeslut lovbidrag 2026	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
2026-06-26	- *Dold* -	Matilda Forslund
KS 2026/86	Utbetalning av föreningsbidrag 2026	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
		Matilda Forslund
2026.2258	Tf förvaltningschef sommaren 2026 SBN	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
2026-05-29	- *Dold* -	Maria Kosterlind Reinholdsson
KS 2026/31	Delegeringsbeslut anställningar samhällsbyggnadsförvaltningen 2026	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
		Anna Rasmussen
2026.2260	Tf förvaltningschef sommaren 2026 SN	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
2026-05-29	- *Dold* -	Maria Kosterlind Reinholdsson
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
		Anna Rasmussen
2026.2264	Anställningsbeslut - kock	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-05-22	- *Dold* -	Sofie Axelsson
KS 2026/32	Delegeringsbeslut anställningar serviceförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Sofie Axelsson
2026.2276	Anställningsbeslut - lärare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-01	- *Dold* -	Katarina Lycke
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Malin Dejgaard
2026.2277	Anställningsbeslut - specialistundersköterska	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-05-18	- *Dold* -	Angelica Lazo De La Vega Campana
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Angelica Lazo De La Vega Campana

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026.2278	Anställningsbeslut - undersköterska	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-03-24	- *Dold* -	Angelica Lazo De La Vega Campana
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Angelica Lazo De La Vega Campana
2026.2279	Anställningsbeslut - undersköterska	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-01-09	- *Dold* -	Angelica Lazo De La Vega Campana
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Angelica Lazo De La Vega Campana
2026.2280	Anställningsbeslut - omsorgsbiträde	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2025-10-02	- *Dold* -	Angelica Lazo De La Vega Campana
KS 2025/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2025	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Angelica Lazo De La Vega Campana
2026.2281	Anställningsbeslut - undersköterska	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-03-16	- *Dold* -	Angelica Lazo De La Vega Campana
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Angelica Lazo De La Vega Campana
2026.2282	Anställningsbeslut - vårdbiträde	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-03-23	- *Dold* -	Angelica Lazo De La Vega Campana
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Angelica Lazo De La Vega Campana
2026.2283	Anställningsbeslut - undersköterska	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-03-17	- *Dold* -	Angelica Lazo De La Vega Campana
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Angelica Lazo De La Vega Campana
2026.2285	Anställningsbeslut - arbetsledare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026-05-11	*- Dold -*	Arjeta Ahmeti
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Arjeta Ahmeti
2026.2299	Tf förvaltningschef UBF sommaren 2026	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
2026-06-03	*- Dold -*	Maria Kosterlind Reinholdsson
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
		Anna Rasmussen
2026.2367	Anställningsbeslut - lärare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-03	*- Dold -*	Pär Holmertz
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Malin Dejgaard
2026.2377	Delegeringsbeslut Catering	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
2026-06-02	*- Dold -*	Ann Linde Koolman
KS 2026/269	Upphandling av catering	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
		Emmelie Andersson
2026.2378	Anställningsbeslut - måltidsbiträde	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-01	*- Dold -*	Sofie Axelsson
KS 2026/32	Delegeringsbeslut anställningar serviceförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Sofie Axelsson
2026.2383	Besked om uppsägning	HR21 Uppsägning eller omplacering av medarbetare
2026-02-24	*- Dold -*	Ebba Gierow
KS 2026/144	Arbetsförmågeutredning - Funktionsstöd	HR21 Uppsägning eller omplacering av medarbetare
		Alma Elofsson Edgar
2026.2489	Anställningsbeslut - arbetsledare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2025-12-08	*- Dold -*	Charlotte Vikström
KS 2025/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2025	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Anna Rasmussen
2026.2490	Anställningbeslut - stödassistent	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2025-09-10	*- Dold -*	Charlotte Vikström
KS 2025/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2025	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Anna Rasmussen

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026.2491	Anställningsbeslut - stödassistent	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2025-11-03	- *Dold* -	Charlotte Vikström
KS 2025/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2025	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Anna Rasmussen
2026.2492	Delegeringsbeslut bisyssla - socialförvaltningen	HR39 Prövning av bisyssla för övriga medarbetare
2026-03-25	- *Dold* -	Charlotte Vikström
KS 2026/38	Delegeringsbeslut bisyssla 2026	HR39 Prövning av bisyssla för övriga medarbetare
		Anna Rasmussen
2026.2500	Delegeringsbeslut HR- och lönesystem	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
2026-06-12	- *Dold* -	Malin Olsson
KS 2025/719	Upphandling av HR- och lönesystem	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
		Ulrika Ankel
2026.2514	Delegeringsbeslut - Upphandling av biblioteksystem	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
2026-06-15	- *Dold* -	Jenny Svärdsäter
KS 2025/711	Upphandling av biblioteksystem	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
		Ann Linde Koolman
2026.2515	Anställningsbeslut - lärare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-11	- *Dold* -	Kristina Hellström
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Helén Sjöstrand
2026.2518	Anställningbeslut - lärare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-09	- *Dold* -	Kristina Hellström
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Kristina Hellström
2026.2519	Delegeringsbeslut bisyssla - socialförvaltningen	HR39 Prövning av bisyssla för övriga medarbetare
2026-04-16	- *Dold* -	Therese Eriksson-Påls
KS 2026/38	Delegeringsbeslut bisyssla 2026	HR39 Prövning av bisyssla för övriga medarbetare
		Therese Eriksson-Påls
2026.2520	Anställningsbeslut - anhörigstödjare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-12	- *Dold* -	Therese Eriksson-Påls
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
		Therese Eriksson-Påls
2026.2521	Anställningsbeslut - habilteringspersonal	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-12	- *Dold* -	Therese Eriksson-Påls
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Therese Eriksson-Påls
2026.2522	Anställningsbeslut - habiliteringspersona	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-12	- *Dold* -	Therese Eriksson-Påls
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Therese Eriksson-Påls
2026.2523	Anställningsbeslut - boendestödjare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-06-11	- *Dold* -	Therese Eriksson-Påls
		HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Therese Eriksson-Påls
2026.2524	Uppsägning på grund av arbetsbrist	HR20 Uppsägning arbetsbrist
2026-05-28	- *Dold* -	Maria Kosterlind Reinholdsson
KS 2026/422	Arbetsbrist - utbildningsförvaltningen	HR20 Uppsägning arbetsbrist
		Maria Kosterlind Reinholdsson
2026.2627	Delegeringsbeslut Företagshälsovård	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
2026-06-23	- *Dold* -	Malin Olsson
KS 2026/188	Upphandling av företagshälsovård	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
		Ulrika Ankel
2026.2636	Delegeringsbeslut om avbrytande - Upphandling av inventering av museiesamling	U6 Tilldelningsbeslut
2026-06-24	- *Dold* -	Ulrika Ankel
KS 2026/183	Upphandling av inventering av museiesamling	U6 Tilldelningsbeslut
		Ann Linde Koolman
2026.2641	Anställningsbeslut - förskollärare	HR1 Anställning och lönesättning av kommunchef
2026-06-08	- *Dold* -	Rosita Olsson
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR1 Anställning och lönesättning av kommunchef
		Rosita Olsson
2026.2687	Anställningsbeslut - Enhetschef	HR5 Anställande av annan chef
2026-06-24	- *Dold* -	Jesper Normén
KS 2026/31	Delegeringsbeslut anställningar samhällsbyggnadsförvaltningen 2026	HR5 Anställande av annan chef
		Jesper Normén

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026.2688	Delegeringsbeslut bisyssla - Socialförvaltningen	HR39 Prövning av bisyssla för övriga medarbetare
2026-06-23	- *Dold* -	Viveka Ekvall
KS 2026/38	Delegeringsbeslut bisyssla 2026	HR39 Prövning av bisyssla för övriga medarbetare
		Viveka Ekvall
2026.2727	Delegeringsbeslut - fördelning av Aleförslag om upprustning och utveckling av Bohus centrum	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
2026-06-30	- *Dold* -	Patrik Skog
KS 2026/429	Aleförslag - Upprustning och utveckling av Bohus centrum	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
		Patrik Skog
2026.2757	Anställningsbeslut - Arbetsmarknadscoach	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-07-01	- *Dold* -	Arjeta Ahmeti
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Arjeta Ahmeti
2026.2759	Anställningsbeslut - Arbetsmarknadscoach	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-07-01	- *Dold* -	Arjeta Ahmeti
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Arjeta Ahmeti
2026.2798	Anställningsbeslut - Enhetschef	HR5 Anställande av annan chef
2026-06-30	- *Dold* -	Ulrika Johansson
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR5 Anställande av annan chef
		Ulrika Johansson
2026.2831	Utlämnande av registerutdrag enligt art 15 GDPR - KS	D3 Beslut om utlämnande av registerutdrag
2026-07-24	- *Dold* -	Madeleine Arvidsson Wäli
KS 2026/438	Begäran om registerutdrag	D3 Beslut om utlämnande av registerutdrag
		Jennifer Azzazi Andersson
2026.2833	Kommunstyrelsen personuppgiftsincident	D11 Anmäla personuppgiftsincident
2026-07-07	- *Dold* -	Madeleine Arvidsson Wäli
KS 2026/450	Personuppgiftsincident kommunstyrelsen	D11 Anmäla personuppgiftsincident
		Jennifer Azzazi Andersson
2026.2864	Anställningsbeslut - biträdande rektor	HR5 Anställande av annan chef
2026-06-26	- *Dold* -	Sofia Grebner
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR5 Anställande av annan chef

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
		Sofia Grebner
2026.2865	Anställningsbeslut - enhetschef	HR5 Anställande av annan chef
2026-06-23	- *Dold* -	Linda Hoffberg
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR5 Anställande av annan chef
		Linda Hoffberg
2026.2866	Anställningsbeslut - enhetschef	HR5 Anställande av annan chef
2026-06-26	- *Dold* -	Linda Hoffberg
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR5 Anställande av annan chef
		Linda Hoffberg
2026.2891	Överenskommelse	
2026-06-26	- *Dold* -	
KS 2026/473	Personalärende - serviceförvaltningen	
		Maria Kosterlind Reinholdsson
2026.2900	Fördelning av Aleförslag - Fler blommande ängar i Ale istället för gräsmattor	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
2026-07-03	- *Dold* -	Madeleine Arvidsson Wäli
KS 2026/448	Aleförslag - Fler blommande ängar i Ale - i stället för gräsmattor	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
		Madeleine Arvidsson Wäli
2026.2901	Fördelning av Aleförslag - Hyggesfritt skogsbruk för Ale kommuns skogar	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
2026-06-22	- *Dold* -	Madeleine Arvidsson Wäli
KS 2026/425	Aleförslag - Hyggesfritt skogsbruk för Ale kommuns skogar	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
		Madeleine Arvidsson Wäli
2026.2902	Fördelning av Aleförslag - Bygg en lekplats i Bohus	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
2026-08-13	- *Dold* -	Madeleine Arvidsson Wäli
KS 2026/471	Aleförslag - Bygg en lekplats i Bohus	A19 Fördela remiss, motion eller Aleförslag
		Madeleine Arvidsson Wäli

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-08-18

Plats och tid	Lokal Fördelen, Nödinge kommunhus 08:30-12:00
Beslutande	Henrik Fogelklou (M), ordförande Dennis Ljunggren (S) Robert Jansson (SD) Sandi Nordin (S) Sune Rydén (KD)
Övriga närvarande	Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef Amra Taneroglu, nämndsekreterare Malin Olsson, HR-chef
Utses att justera	Dennis Ljunggren (S)
Justeringsdag	2026-08-18
Paragrafer	§§ 26-29
Underskrifter	
Sekreterare	Amra Taneroglu
Ordförande	Henrik Fogelklou (M)
Justerande	Dennis Ljunggren (S)

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Kommunstyrelsens arbetsutskott**
Sammanträdesdatum	**2026-08-18**
Tillkännages från och med	**2026-08-19**
Tillkännages till och med	**2026-09-09**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Amra Taneroglu**

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

Innehållsförteckning

§ 26	Fastställande av föredragningslista	2026/59	
§ 27	Anmälan av jäv	2026/58	
§ 28	HR-chefen informerar	2026/8	
§ 29	Svar på motion om ordning och reda i Ale kommuns byggprojekt från (S)	2026/283	

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-08-18
KSau § 26

KS 2026/59

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Kallelse med tillhörande föredragningslista har skickats ut till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-08-18
KSau § 27

KS 2026/58

Anmälan av jäv

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Henrik Fogelklou (M) påminner kommunstyrelsens arbetsutskott om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-08-18
KSau § 28

KS 2026/8

HR-chefen informerar

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

HR-chef Malin Olsson informerar inom följande områden:

- Initiativärende - registerutdrag/belastningsregister och språktest
- HME (hållbart medarbetarengagemang)
- Chefsrekryteringar
- Införande HR- och lönesystem

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-08-18
KSau § 29

KS 2026/283

Svar på motion om ordning och reda i Ale kommuns byggprojekt från (S)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att ärendet återremitteras till förvaltningen med följande uppdrag:

att belysa konsekvenser av en begränsning av underentreprenadled för småföretag i allmänhet och för småföretag i Ale i synnerhet.

att klargöra om det åligger Ale kommun att kontrollera om ID06 är giltiga och finns för alla på den specifika byggarbetsplatsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Det har inkommit en motion från Socialdemokraterna i Ale avseende ordning och reda i Ale kommuns byggprojekt där det framförs ett antal förslag för att tydliggöra hur Ale kommun ska agera vid upphandling av byggprojekt. Motionärerna menar att Ale kommun ska vara en ansvarsfull offentlig beställare. När kommunen bygger nytt, bygger om eller genomför större anläggningsprojekt ska det ske med ordning och reda, schyssta villkor och hög kvalitet.

I svaret på motionen beskrivs hur Ale kommun arbetar idag och vilka krav som ställs vid upphandling och där kommunen redan idag i all väsentlig grad gör det som motionen tar upp samt vilka förändringar som tjänsteorganisationen lägger fram. Främst gäller det att arbeta fram tydliga rutiner för att följa upp att ID06 intygen efterlevs.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-08-11
- Motion om ordning och reda i Ale kommuns byggprojekt från (S), inkommen 2026-04-19
- Kommunfullmäktiges beslut § 99 2026-05-18

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar att ärendet återremitteras till förvaltningen med följande uppdrag:

att belysa konsekvenser av en begränsning av underentreprenadled för småföretag i allmänhet och för småföretag i Ale i synnerhet.

att klargöra om det åligger Ale kommun att kontrollera om ID06 är giltiga och finns för alla på den specifika byggarbetsplatsen.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på om ärendet kan återremitteras i enlighet med hans egna yrkanden och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Ekonomichef

Signature reference: 76b229cb-6502-4731-ac8e-bb848d901206

Planprioritering 2026

Beslutad av:	Samhällsbyggnadsnämnden
Beslutsdatum:	2026-04-29
Beslutsparagraf:	BN § 112
Dokumentansvarig:	Enhetschef planering och exploatering
Dokumentet gäller för:	Samhällsbyggnadsnämnden
Diarienummer:	SBN 2026/169
Giltighetstid:	2026-04-29 och framåt.

Innehåll

Planprioritering 2026 0
1 Planprioritering 3
2 Detaljplaner 4
2.1 Pågående detaljplaner 4
2.2 Planer att starta 2026 5
2.3 Vilande detaljplaner och planbesked 5
2.4 Detaljplaner i exploatörssamverkan 5
3 Fördjupad översiktsplan Älvängen 6
3.1 Fördjupad översiktsplan Älvängen (FÖP Älvängen) 6
3.2 Planer med koppling till FÖP Älvängen 6
4 Genomlysning av oprioriterade planbesked och planer 6
4.1 Planer och planbesked som är oprioriterade 6
4.2 Planer och planbesked att utreda vidare 7
5 Beskrivning av detaljplanerna 7
5.1 Surte 7
5.1.1 PLAN.2023.19 Surte 1:291 m fl Glasbruksområdet 7
5.1.2 PLAN.2023.7 Surte 1:271, bostäder (Brattåsberget) 7
5.2 Bohus 8
5.2.1 PLAN.2023.15 Del av Skårdal 67:1, särskilt boende 8
5.2.2 PLAN.2020.9 Skårdal 31:3 med flera (Bohus centrum) 8
5.3 Nödinge 8
5.3.1 PLAN.2024.12 Nödinge centrum syd 8
5.3.2 PLAN.2015.15 Backa 1:13 med flera, bostäder och skola 8
5.3.3 PLAN.2020.6 Nödinge-Stommen 1:261 m fl, bostäder och förskola 8
5.3.4 PLAN.2020.14 Nödinge 5:93 (Joel i svängen 2), bostäder 9
5.3.5 PLAN.2018.3 Nödinge 5:134 m fl, bostäder (Joel i svängen 1) 9
5.3.6 PLAN.2020.11 Nödinge 38:3 (bobollplan), bostäder, förskola och park 9
5.3.7 PLAN.2023.1 Nödinge 38:13, 38:4 och 38:5 (Klöverstigen) bostäder 9
5.4 Nol 9
5.4.1 PLAN.2024.9 Nol 2:188 och 2:299 mfl skola och verksamhet 9
5.5 Älvängen 10

Ale kommun SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 212000-1439 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** kommun@ale.se | www.ale.se

5.5.1 PLAN.2022.6 Utby 2:4 och 30:1 m.fl. skolområde 10

5.5.2 PLAN.2018.11 Utby 2:76 med flera, centrala Älvängen 10

5.5.3 8.3.3 PLAN.2024.11 Älvängen Utby 2:14 Vändspår 10

5.6 Skepplanda 10

5.6.1 PLAN.2024.4 Skepplanda 2:357 och del av 8:4, skolverksamhet 10

Ale kommun SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer 212000-1439

Telefon 0303-70 30 00

E-post kommun@ale.se

www.ale.se

1 Planprioritering

Dokumentet visar vilka planer samhällsbyggnadsnämnden uppdrar åt samhällsbyggnadsförvaltningen att arbeta med under 2026 och framåt samt hur dessa ska prioriteras i förhållande till varandra.

Syftet med dokumentet är att ge en överblick över lagstiftningen för planering och vilka detaljplaner som prioriterats. Att öka tydlighet och transparensen kring hur detaljplaner prioriterats. Prioriteringen ska fungera som ett stöd när förvaltningen fördelar resurser mellan pågående uppdrag.

En övergripande planprioritering är ett strategiskt planeringsdokument som anger hur kommunens samhällsplanerande resurser ska användas under kommande år. Planprioriteringen tas upp två gånger per år eller vid behov, för fastställande i samhällsbyggnadsnämnden.

Planprioriteringen anger vilka översiktsplaner, planprogram och detaljplaner som förvaltningen ska starta eller arbeta vidare med under kommande år. Dokumentet omfattas av ett textavsnitt som beskriver de grundläggande förutsättningarna för prioriteringen. Dessutom innehåller dokumentet en sammanfattande lista över prioriterade planer och en kort beskrivning av varje projekt.

Grundläggande faktorer är att översiktsplanerna utgår från kommunens behov av övergripande mål och strategier. Programmen utgår från kommunens behov av övergripande studier inför kommande detaljplaneläggningar och detaljplanerna utgår från vilka projekt som har fått positiva planbesked och vilka områden som ska utvecklas till exempel utifrån de program som finns i kommunen.

Ale kommun SE-449 80 Alafors
Organisationsnummer 212000-1439
Telefon 0303-70 30 00
E-post kommun@ale.se
www.ale.se

2 Detaljplaner

2.1 Pågående detaljplaner

Tidigare prioritering inom parentes. * innebär att detaljplanen är särskilt prioriterad.

Plannr	Planer	Prio	Aktuellt skede	Tidigare planerat antagande	Planerat antagande	Antal bostäder
2024.12	Dp Nödinge Centrum syd	1*	Samråd	2027 Q4	2027 Q4	550
2015.15	Dp Backa Stenkil 1:13 södra (Orkla)	1	Antagande	2026 Q1-Q2	2026 Q2	400
2022.16	Dpl Utby 2:4 30:1 mfl (Aroseniusskolan)	1	Samråd	2027 Q4	2027 Q4	Skola
2024.11	Dp Vändspår Älvängen Utby 2:14 mfl	1(2)	Samråd	2027 Q4	2028 Q2	-
2018.11	Dp Älvängen Centrum (etapp 1)	1	Samråd	2027 Q3	2027 Q4	280
2020.6	Dp Nödinge Stommen 1:261 mfl Backa säteri	2	Antagande	2026 Q1	2026 Q3	250
2023.7	Dp Surte 1:271 Brattåsberget	2	Samråd	2027 Q1	2027 Q4	45
2023.1	Nödinge 38:13, 38:4 och 38:5 (Klöverstigen)	2	Samråd	2027 Q1	2027 Q4	100
2020.9	Dp Skårdal 31:3 mfl (Bohus centrum)	3(3)	Uppstart	Tidigast 2028	Tidigast 2029	190
2018.3	Dp Nödinge 5:134 (Joel i svängen 1)	3	Granskning	2026 Q2	2026 Q3	90
2020.14	Dp Nödinge 5:93 (Joel i svängen 2)	3	Samråd	2027 Q1	2027 Q1	120
2024.4	Dp Skepplanda 2:357 Alboskolan	3	Samråd		2028 Q2	Skola

2.2 Planer att starta 2026

Detaljplaner som startas under hösten 2026.

Plannr	Planer	Kommentar
2023.9 2012.122	Knaptorp 1:49, Knaptorp 2:1, Starrkärr 4:11	Ärende plan.2023.9 och 2012.122 slås ihop.

2.3 Vilande detaljplaner och planbesked

Plannr	Planer	Orsak
2023.10	Dp Starrkärr 1:68 (Nettotomten)	Vilande på exploatörens begäran
2018.9	Dp Nol 2:145, 18:1 Förskola	Inväntar åtgärder för skyfall
2019.5	Dp Nol 18:44, 18:1 Bostäder	Inväntar åtgärder för skyfall
2020.3	Dp Utby 2:27 och 2:148	Vilande efter försäljning av fastigheten
2021.8	Dp Brandsbo 2:145 (industri)	Vilande på exploatörens begäran
2015.15	Dp Nol norra Tudorområdet	Inväntar besked om avslut från exploatör.
2023.15	Skårdal 67:1 SÄBO	Vilande i väntan på beslut om lokalisering.
2024.9	Nol 2:188 och 2:299 mfl skola och verksamhet	Vilande på grund av utredning om behovet kan lösas inom gällande detaljplan.
	Upphävande dpl 101 mfl Surte	
2020.11	DP Nödinge stadspark (bobollplan) m. omnejd	Vilande tills annat beslut tas.

2.4 Detaljplaner i exploatörssamverkan

Plannr	Plan	Planerat antagande	Antal bostäder
2023.19	Dp Surte 1:291 mfl (Glasbruksområdet)	2028 Q2	700

3 Fördjupad översiktsplan Älvängen

3.1 Fördjupad översiktsplan Älvängen (FÖP Älvängen)

Plannr	Planer	Aktuellt skede	Planerat antagande
2015.20	FÖP Älvängen	Inför beslut	2026 Q3

3.2 Planer med koppling till FÖP Älvängen

Det finns ett antal påbörjade planer och positiva planbesked som inväntar inriktning i den fördjupade översiktsplanen.

Planer	Syfte
Paradiset	Bostäder
Del av Starrkärrs-torp 3:1	Bostäder
Häljered 2:52 mfl	Bostäder
Starrkärrs-torp 1:10	Bostäder
Starrkärrs-torp 3:17	Bostäder
Skönningared 7:42 mfl	Bostäder
Högstorp 2:7	Bostäder
Skönningared 1:2	Bostäder
Skönningared 7:9	Bostäder
Högstorp 2:2	Bostäder
Högstorp 1:8 och 1:16	Bostäder

4 Genomlysning av oprioriterade planbesked och planer

En genomlysning av planbesked och påbörjade planer behöver göras utifrån samhällsnytta, genomförbarhet och följsamhet till styrdokument. Vissa av de oprioriterade planerna och planbeskeden kan komma att avslutas.

4.1 Planer och planbesked som är oprioriterade

Följande positiva planbesked och påbörjade detaljplaner har inte prioriterats.

Skede	Plan	Ägare	Antal bostäder
Planbesked	Målje 6:7m.fl.	Privat	Verksamheter
Planbesked	Nol 2:299	Alebyggen	Verksamheter
Planbesked	Nödinge 3:70	Privat	8
Planbesked	Hamnen 1:1	Kommunen	Verksamheter
Planbesked	Häljered 2:7 (nuvarande 2:6)	Kommunen	Verksamheter
Planbesked	Alvhem 2:101	Kommunen	Verksamheter
Planbesked	Högstorp 2:1	Kommunen	Oklart antal bostäder

Planbesked	Vadbacka 2:57	Kommunen	Oklart antal bostäder
Planbesked	Kollanda 1:44	Privat	Motorbana
Planbesked	Häljered 2:6	Kommunen	Verksamheter
Planbesked	Skårdal 68:1	Privat	Verksamheter
Detaljplan	Ramstorp 3:22	Privat	Oklart antal bostäder
Detaljplan	Skepplanda 8:4	Kommunen	Verksamheter/bostäder
Detaljplan	Häljered 2:6	Kommunen	Camping
Detaljplan	Backa 1:14	Kommunen	Rekreation
Detaljplan	Surte 7:1	Kommunen	Oklart antal bostäder
Detaljplan	Stora Viken 2:1	Kommunen	Verksamhet

4.2 Planer och planbesked att utreda vidare

Planer	Antal bostäder
Skårdal 1:109	35
Målje 1:129	Oklart antal bostäder
Ledet 1:1	Oklart antal bostäder
Surte 5:65	7

5 Beskrivning av detaljplanerna

5.1 Surte

5.1.1 PLAN.2023.19 Surte 1:291 m fl Glasbruksområdet

Planbesked för drygt 700 bostäder i varierande utformning beläget cirka 450 meter nordöst om Surte pendelstation och angränsar till Brattåsberget och Kvarnvägen. Bostadstillskottet bedöms vara gott för kommunens utveckling. Ett planarbete bedöms kunna starta 2025 och ta 2–3 år av arbete och beredning innan antagande.

5.1.2 PLAN.2023.7 Surte 1:271, bostäder (Brattåsberget)

Planområdet är cirka 5 hektar stort och består i huvudsak av Brattåsberget som är beläget i centrala Surte. Området är omgärdat av bostadsbebyggelse i form av småhus och fler-bostadshus samt av verksamheter.

Syftet är att pröva lämpligheten av planområdet för bostadsändamål för cirka 50 hushåll i form av radhus. Naturvärden ska bevaras i möjligaste mån och utkiksplatsen ska tillgänglig-göras för allmänheten.

De flesta utredningar som förväntas behövas inför samråd är genomförda. Knäckfrågor är att få till en lämplig trafik- och parkeringslösning och synkronisera detta med en lämplig VA-lösning och så liten negativ påverkan som möjligt på existerande naturvärden.

5.2 Bohus

5.2.1 PLAN.2023.15 Del av Skårdal 67:1, särskilt boende

Planområdet ligger cirka 1,5 km från Bohus centrum i nära anslutning till Källarliden och Jennylund. Området är cirka 8 000 kvadratmeter stort och består till stor del av befintligt skogbevuxet berg.

Syftet med planen är att möjliggöra för bostäder i form av särskilt boende.

Planen avser att skapa förutsättningar för 60 bostäder med tillhörande gemensamhetsytor, tillagningskök, matsal samt administration och vård.

5.2.2 PLAN.2020.9 Skårdal 31:3 med flera (Bohus centrum)

Planområdet är beläget vid Bohus centrum och omfattar centrumkvarteret.

Syftet är att pröva lämpligheten av planområdet för bostadsändamål och centrumverksamhet. Exploatören har skissat på cirka 200 hushåll i form av flerbostadshus. Nuvarande galleria rivs och centrumverksamheten flyttar in i nya byggnader.

5.3 Nödinge

5.3.1 PLAN.2024.12 Nödinge centrum syd

Planområdet är beläget i centrala Nödinge i direkt anslutning till Nödinge pendeltågstation. Området är plant och består i huvudsak av hårdgjorda ytor och bebyggelse för centrum- och verksamhetsändamål. Planområdet är cirka 3,5 hektar stort. Marken ägs av Ale kommun

Detaljplanens syfte är att pröva lämpligheten av planområdet för i huvudsak kommunens hus, centrumändamål, bostäder och kontor samt parkering. Syftet är också att skapa en sammanhängande småstadsstruktur med välutformade byggnader och platser samt att förstärka kopplingen till stationsområdet

5.3.2 PLAN.2015.15 Backa 1:13 med flera, bostäder och skola

Planområdet, som är ca 50 hektar stort, ligger söder om Nödinge i anslutning till golfbanan. Området innefattar Lahallsåsen och är delvis mycket kuperad.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra cirka 500 nya bostäder i form av småhus i friliggande och sammanbyggda former, flerbostadshus och en förskola. Planens syfte är också att värna befintliga natur- och kulturvärden liksom förutsättningarna för rekreation och friluftsliv.

5.3.3 PLAN.2020.6 Nödinge-Stommen 1:261 m fl, bostäder och förskola

Planområdet är beläget i södra delarna av Nödinge. Området är cirka 17 hektar stort och består idag av golfbana, öppna ytor och Backa Säteri med dess kulturmiljöbebyggelse. Marken är till största del privatägd och en mindre del ägs av kommunen.

Planens syfte är att möjliggöra för cirka 250 nya bostäder, förskola och ett klubbhus för golfen inom planområdet samt möjliggöra utveckling av Backa Säteri, med hänsyn till platsens naturvärden, landskapsbild och kulturhistoria.

5.3.4 PLAN.2020.14 Nödinge 5:93 (Joel i svängen 2), bostäder

Planområdet är cirka 2 hektar stort och ligger i centrala Nödinge knappt 700 meter från Ale Torg och pendelstationen. Området ligger i västsluttning och är delvis skogbevuxen.

Planens syfte är att möjliggöra för en tät exploatering av bostäder i ett centralt läge av orten som tar hänsyn till stads- och landskapsbilden. Vidare syftar planen till att möjliggöra för åtgärder som hanterar skyfall inom området.

Planen avser möjliggöra ca 120 bostäder.

Planarbetet har försenats på grund av behovet att undersöka och utarbeta byggnadsförslag som tar hänsyn till och anpassar sig efter topografin. Nya skisser från exploatör har inkommit och kommer att bearbetas in till samrådsförslaget för planen.

5.3.5 PLAN.2018.3 Nödinge 5:134 m fl, bostäder (Joel i svängen 1)

Planområdet är ca 1,4 hektar stort och ligger i anslutning till Gamla Kilandavägen och Fyrklövergatan, cirka 700 meter från pendeltågstationen i centrala Nödinge. Planområdet består av kuperad och delvis skogbevuxen mark som till största del utgörs av en slänt i sydväst läge.

Planeringens syfte är att möjliggöra för byggnation av cirka 100 bostäder samt ny tillfartsväg till området. Planförslaget syftar till att tillskapa en bebyggelse med smala lamellbyggnader i varierade höjder som följer landskapets topografi.

5.3.6 PLAN.2020.11 Nödinge 38:3 (bobollplan), bostäder, förskola och park

Planområdet är beläget i centrala Nödinge och består idag av rekreationsytor, förskolor och parkeringsytor. Området är cirka 9 hektar stort. Marken är till största del kommunägd.

Planens syfte är att möjliggöra byggnation av bostäder, en ny förskola, andra skollokaler och en stadspark. Det kommer även att skapas andra aktivitetsytor samt platser för omhänder-tagande av dagvatten och skyfall inom området.

Många tekniska utredningar har tagits fram och många frågor måste samordnas inom plan-arbetet. Avgörande frågor är trafikföring på bland annat Vitklövergatan där ett inriktningsbeslut fattades hösten 2024. Även parkeringsfrågor, exploateringsgrad och skyfall behöver hanteras.

5.3.7 PLAN.2023.1 Nödinge 38:13, 38:4 och 38:5 (Klöverstigen) bostäder

Planområdet ligger i centrala Nödinge och i närområdet ligger flerbostadshus, Ale Kulturrum och handelsområdet Ale Torg. Planområdet är cirka 3 hektar stort.

Syftet med detaljplanen är att pröva lämpligheten för förtätning med bostäder och centrum-verksamheter i ett centralt läge av orten. I planbeskedet redovisades ett förslag om ca 35-40 bostäder. Skisser som utgör underlag för planförslaget redovisar just nu för cirka 100 bostäder. Viktiga frågor att hantera är exploateringsgrad och parkeringar.

5.4 Nol

5.4.1 PLAN.2024.9 Nol 2:188 och 2:299 mfl skola och verksamhet

Begäran om planbesked omfattar åtgärder för att utöka Nolskolans kapacitet från 350 till 400 skolelever. Ansökansområdet berör fastigheterna Nol 2:188, Nol 2:194 och Nol 2:178 och är cirka

1,5 hektar stort. Avståndet till Nol station är ca 300 meter. Behovet är ganska näraliggande, men går att hantera på annat sätt.

5.5 Älvängen

5.5.1 PLAN.2022.6 Utby 2:4 och 30:1 m.fl. skolområde

Planområdet ligger mitt i Älvängen vid Kronogården och Maden. Området är cirka 10 hektar stort och består idag av en förskola och en högstadieskola samt tillhörande sporthall och idrottsanläggning. Skolområdet är omgärdat av bostadsbebyggelse i form av småhus.

Syftet med planen är att pröva en utökning av antalet skolplatser för högstadieskolan, från dagens 350 till 1000 elever, samt att tillskapa en ny intilliggande sporthall och ett storkök.

5.5.2 PLAN.2018.11 Utby 2:76 med flera, centrala Älvängen

Planområdet omfattar cirka 3,4 hektar och ligger i anslutning till Älvängens resecentrum. Området är tidigare detaljplanelagt och består av både kommunal och privatägd mark.

Planens syfte är att möjliggöra komplettering av ny bebyggelse för bostäder och centrum-verksamhet i centrala Älvängen. Det föreslås även en ny byggrätt för kyrka.

Området kommer även att innehålla torg och andra platsbildningar samt parkering för både bilar och cyklar. Detaljplaneförslaget avser skapa en småstadsstruktur i enlighet med den strukturskiss som finns framtagen för centrala Älvängen.

5.5.3 8.3.3 PLAN.2024.11 Älvängen Utby 2:14 Vändspår

Ansökningsområdet ligger i centrala Älvängen, ansökans förslag bedöms stämma med översiktsplanens intentioner. Förbättrad kapacitet på Norge-Vänerbanan möjliggör förbättrade resmöjligheter med tåg för invånarna i kommunen vilket är positivt. I planarbetet behöver den lokala tillgängligheten till stationen och den långsiktiga utvecklingen av centrala Älvängen beaktas. Preliminärt startår är 2025 och detaljplanen bedöms ta cirka 2-3 år att genomföra.

5.6 Skepplanda

5.6.1 PLAN.2024.4 Skepplanda 2:357 och del av 8:4, skolverksamhet

Planområdet är beläget i centrala Skepplanda och omfattar bland annat befintligt skol-område, delar av befintligt parkområde och angränsande gator och stråk. Planområdet är ca 7 ha stort och angränsar till Albotorget, bostadsområden, värmeverk, skogsområde och parkmark.

Planens syfte är att möjliggöra för utveckling och nybyggnation av skola. Vidare syftar planen för att möjliggöra för säkra gator och stråk i anslutning till föreslaget skolområde.

Planen avser tillgodose för ett, av kommunen beräknat, behov av ca 700 skolplatser.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29
SBN § 112

SBN 2026/169

Planprioritering 2026

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna planprioritering 2026 med följande ändringar:

Dp Älvängen Centrum ska prioriteras som prio 1 och ha planerat antagande 2027 Q4

Dp Skepplanda Alboskolan prioriteras till prio 3 med planerat antagande 2028 Q2

Dp Bobollplan läggs som vilande tills annat beslut tas

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunen har sedan flera år ett hårt tryck på framtagande av nya detaljplaner. För att kunna prioritera rätt utifrån kommunens övergripande riktlinjer samt utifrån de resurser förvaltningen och kommunen har till sitt förfogande är det viktigt att ha en formellt beslutad planprioritering.

Planprioriteringen uppdateras två gånger per år och sträcker sig några år fram i tiden.

Förslaget till planprioritering grundar sig på en sammanvägd bedömning av deras strategiska betydelse, följsamhet till styrdokument, behov av infrastrukturutbyggnad, förekomst av förorenad mark samt naturvärden. Dessa parametrar ses som de mest väsentliga för om projekten bör genomföras eller ej. En inbördes prioritering har också gjorts.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-14
- Planprioritering 2026-04-14

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag med följande ändringar:

Dp Älvängen Centrum ska prioriteras som prio 1 och ha planerat antagande 2027 Q4

Dp Skepplanda Alboskolan prioriteras till prio 3 med planerat antagande 2028 Q2

Dp Bobollplan läggs som vilande tills annat beslut tas

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Protokollsanteckning

Johan Nordin (S) inkommer med följande protokollsanteckningen:

Det är viktigt att planprioriteringen är kommunicerad med berörda nämnder och exploatörer vid förändringar eller förseningar.

Det blir särskilt viktigt nu när vissa kommunala planer skjuts på framtiden för att spara pengar att detta inte leder till ökade kostnader inom någon annan del av den kommunala koncernen, exempelvis genom ökade drifts- eller lokalkostnader.

Staffan Lekenstam, förvaltningschef inkommer med följande protokollsanteckning:

Som förvaltningschef reserverar jag mig och påpekar att beslutet om planprio inte är finansierat inom ram 2026.

Beslutet skickas till

För kännedom
Samtliga förvaltningar

Plats och tid	Brandstationen, Kungälv 2026-06-03, 14:00-17:00
Närvarande ledamöter	Peter Harrysson (M) ordförande Erik Liljeberg (M) vice ordförande Glenn Linhem (L) Gunnar Skaven (S)
Närvarande ersättare	Monica Samuelsson (S) Thomas Loong (L) Kathrine Månsson (S) Lennart Borgvall (KD)
Frånvarande	
Övriga deltagande	Christian Weberberger, tf förbundschef/ räddningschef David Henningberg, tf biträdande räddningschef Frida Engdahl, ekonom BORF/Kungälvs kommun Ida Haglund Friberg, förebyggandechef *(deltog under § 44–45)* Maria Berger, sekreterare
Närvarande personalföreträdare	Anders Eriksson, Vision Carl Björkell, Kommunal Fredrik Ohlsson, BRF *(deltog via Teams)*
Frånvarande personalföreträdare	Ledarna
Utses att justera	Erik Liljeberg (M)
Justeringens plats och tid	Kungälv, digital signatur 2026-06-10

Underskrifter

Sekreterare
Maria Berger
Maria Berger (Jun 11, 2026 08:15:35 GMT+2)

Ordförande
Peter Harrysson (Jun 10, 2026 16:53:46 GMT+2)
Peter Harrysson (M)

Justerande
Erik Liljeberg (Jun 10, 2026 13:21:37 GMT+2)
Erik Liljeberg (M)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Direktionen för Bohus Räddningstjänstförbund
Sammanträdesdatum	2026-06-03
Datum för anslags uppsättande	2026-06-10
Datum för anslags nedtagande	2026-07-01
Förvaringsplats för protokollet	Kungälvs stadshus
Underskrift	Maria Berger Maria Berger (Jun 11, 2026 08:15:35 GMT+2) Maria Berger *Sekreterare*

Innehåll

§ 36/2026 Upprop 4

§ 37/2026 Val av justerare 5

§ 38/2026 Tillkommande och utgående ärenden 6

§ 39/2026 Föregående protokoll 7

§ 40/2026 Eventuell anmälan om jäv 8

§ 41/2026 Ekonomi och budget, Redovisning T1 9

§ 42/2026 Nytt dataskyddsombud BORF 10

§ 43/2026 Information medlemsprocess RSG 11

§ 44/2026 BORF:s behov i ett femårsperspektiv för att utvecklas som eget Räddningstjänstförbund 12

§ 45/2026 Redovisning delegationsbeslut 13

§ 46/2026 Förbundschefen/räddningschefen informerar 14

§ 47/2026 Inför ägarsamråd 24 juni 15

§ 48/2026 Nästa sammanträde 16

§ 49/2026 Direktionssammanträdet avslutas 17

§ 36/2026 Upprop

Frånvarande ledamöter, ersättare och förtroendevalda representanter enligt följande:

Samtliga var på plats.

___

§ 37/2026 Val av justerare

Erik Liljeberg föreslås justera sammanträdets protokoll.
Protokollet justeras digitalt senast 2026-06-10.

Beslut

Erik Liljeberg utses att jämte ordföranden justera sammanträdets protokoll.

___

§ 38/2026 Tillkommande och utgående ärenden

Tillägg redovisning delegationsbeslut, chefen förebyggande kallas in, strategidagar till hösten.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 39/2026 Föregående protokoll

(Ny punkt) Inga kommentarer till föregående protokoll.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 40/2026 Eventuell anmälan om jäv

Ingen anmälan om jäv.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 41/2026 Ekonomi och budget, Redovisning T1

Frida Engdahl går igenom resultat och delårsredovisning T1.

Visar ett tillfredställande resultat för de första 4 månaderna.

Prognosen visar att både finansiella och verksamhetsmål ser ut att verkställas under året.

Balanskravsresultat redovisat 2025-04-30 är -8 tkr.

Budget 2027 – ett gediget arbete är genomfört där en detaljbudget är framtagen och en ram är uträknad och redovisas till kommunerna.

Yrkande

Ordförande yrkar att direktionen beslutar att godkänna delårsrapport T1.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att direktionen beslutar detsamma.

Beslut
Direktionen fattar beslut enligt yrkandet och detta nedtecknas i protokollet.

§ 42/2026 Nytt dataskyddsombud BORF

Bohus Räddningstjänst har ett behov av nytt dataskyddsombud genom Kungälvs kommun då tidigare utsett ombud slutat. Nytt dataskyddsombud för BORF blir Ivar Bohigas.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 43/2026 Information medlemsprocess RSG

Både Kungälv och Ale kommuns KS yrkar på att inte gå med i RSG i nuläget. Ett underlag är framtaget av organisationen och skickat till kommunerna kring bland annat robustheten som ett sammangående hade gett, beslut i respektive KF den 11 och 17 juni.

Utmaningar väntar för förbundet, det viktigaste nu är att se till att organisationen får arbeta vidare och se över verksamhetens kommande behov och dagliga drift.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 44/2026 BORF:s behov i ett femårsperspektiv för att utvecklas som eget Räddningstjänstförbund

Redovisning av kostnader och resursbehov som BORF över en femårsperiod behöver för att utvecklas framåt samt bli robusta som ett fortsatt eget Räddningstjänstförbund. Christian Weberberger och David Henningberg redovisar vilka utmaningar man ser framöver i form av främst bemanning.

Ida Haglund Friberg deltar och redogör för den del som gäller myndighetsutövning, LSO och LBE, både vad gäller bemanning och andra resurser.

Direktionen ger tjänstepersoner i BORF i uppdrag att innan kommande ägarsamråd (24 juni) inkomma med underlag kring det som behöver prioriteras för verksamheten.

Beslut

Beslut om att inkomma med prioriteringsunderlag. Informationen antecknas till protokollet.

§ 45/2026 Redovisning delegationsbeslut

Ida Haglund Friberg, förebyggandechef, redogör för de förelägganden som är genomförda fram till den 15 maj.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 46/2026 Förbundschefen/räddningschefen informerar

Christian Weberberger och David Henningberg redovisar följande:

Budgetunderlag för 2027

Pride 2026

Operativ semesterplanering- både RiB och heltid

Utredning operativ bemanning Ale

Miljöföreläggande övningsfältet

Anmälan enligt ny cybersäkerhetslag

Information från Räddsam VG

Bidrag från Myndigheten för civilt försvar- RUHB 2026

RIA- Arbetsmiljö

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 47/2026 Inför ägarsamråd 24 juni

Fokus under kommande ägarsamråd kommer vara BORFs framtid och utmaningar, samt HLR/BKA utbildningar.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 48/2026 Nästa sammanträde

Nästa ordinarie sammanträde äger rum den 30 september i samband med strategidagar för BORFs direktion.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 49/2026 Direktionssammanträdet avslutas

Mötet avslutas och ordförande passar på att önska alla en trevlig sommar.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

Protokoll direktionssammanträde 20260603

Final Audit Report 2026-06-11

Created:	2026-06-10
By:	Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAALaNHsBmxx15zIMJNyl1Bikzk9lb6s0s-

History

Document created by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-06-10 - 11:20:39 AM GMT

Document emailed to Peter Harrysson (peter@phcab.se) for signature
2026-06-10 - 11:20:44 AM GMT

Document emailed to Erik Liljeberg (erik.liljeberg@ale.se) for signature
2026-06-10 - 11:20:44 AM GMT

Document emailed to Maria Berger (maria.berger@borf.se) for signature
2026-06-10 - 11:20:44 AM GMT

Email viewed by Erik Liljeberg (erik.liljeberg@ale.se)
2026-06-10 - 11:21:16 AM GMT

Document e-signed by Erik Liljeberg (erik.liljeberg@ale.se)
Signature Date: 2026-06-10 - 11:21:37 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: MOBILE_DRAW

Email viewed by Peter Harrysson (peter@phcab.se)
2026-06-10 - 2:51:04 PM GMT

Document e-signed by Peter Harrysson (peter@phcab.se)
Signature Date: 2026-06-10 - 2:53:46 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: MOBILE_DRAW

Email viewed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-06-11 - 6:11:50 AM GMT

Document e-signed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Signature Date: 2026-06-11 - 6:15:35 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Agreement completed.
2026-06-11 - 6:15:35 AM GMT

Adobe Acrobat Sign

Sveriges Kommuner och Regioner

MEDDELANDE FRÅN STYRELSEN NR 8/2026

Vårt dnr:
SKR2026/00022

2026-06-12

Stab Ekonomi
Michael Santesson

Kommunstyrelserna
Regionstyrelserna

Meddelande från styrelsen - Förbundsavgift 2027

Ärendenr: SKR2026/00924

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den datum, månad och år beslutat

att fastställa avgiftssatsen till 0,10123 promille till Sveriges Kommuner och Regioner.

att även år 2027 ge en rabatt på 10 procent till kommuner med fler än 200 000 invånare och till regioner med fler än 1 000 000 invånare.

Sammanfattning

Vad betyder beslutet för din kommuns eller regions medlemsavgift?

I och med beslutet sänks avgiftssatsen från 0,10245 till 0,10123 promille. Samtidigt har skattekraften ökat i landet och befolkningens sammansättning har utvecklats på olika sätt i olika kommuner och regioner. Det påverkar avgiften för respektive kommun och region. Vad avgiften blir för din kommun eller region ser du i bilaga 1.

Ett starkt stöd för kommuner och regioner

En långsiktigt hållbar utveckling av förbundsavgiften är en grundförutsättning för ett starkt medlemserbjudande från SKR. Avgiften för 2027 innebär en total justering motsvarande pris- och löneökningar, +3,0 procent, jämfört med 2026. I beslutet om förbundsavgiften vägs flera perspektiv in, till exempel det ekonomiska läget, omvärldsfaktorer och långsiktig stabilitet.

Sveriges Kommuner och Regioner
info@skr.se, www.skr.se
Post: 118 82 Stockholm *Besök:* Hornsgatan 20
Tfn: 08-452 70 00 *Org nr:* 222000-0315

Medlemmarnas fokus utvecklar SKR

Medlemmarnas fokus är alltid utgångspunkten för SKR:s utveckling. Vi fortsätter resan med att prioritera och utveckla nya arbetssätt som är både mera effektiva och mera effektfulla. Kraften lägger vi på det som skapar mest värde och är avgörande för att hantera de stora utmaningar vi står inför i välfärden.

Läs mer om förbundsavgiften:

SKR:s inriktning, verksamhet och förbundsavgift

Medlemsavgift per medlem i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

Bilaga 1 - Förbundsavgift 2027 per medlem	Avgiftssats promille	0,10123

Region	År 2027, kr
Stockholm	66 513 000
Uppsala	12 208 000
Södermanland	8 940 000
Östergötland	14 053 000
Jönköping	10 994 000
Kronoberg	6 044 000
Kalmar	7 301 000
Gotland	1 811 000
Blekinge	4 657 000
Skåne	38 349 000
Halland	10 286 000
Västra Götaland	47 563 000
Värmland	8 419 000
Örebro	9 168 000
Västmanland	8 346 000
Dalarna	8 502 000
Gävleborg	8 434 000
Västernorrland	7 157 000
Jämtland	3 942 000
Västerbotten	8 304 000
Norrbotten	7 400 000

Kommun	År 2027, kr
Upplands Väsby	1 499 000
Vallentuna	1 049 000
Österåker	1 485 000
Värmdö	1 383 000
Järfälla	2 682 000
Ekerö	864 000
Huddinge	3 408 000
Botkyrka	2 874 000
Salem	516 000
Haninge	3 014 000
Tyresö	1 475 000
Upplands-Bro	989 000
Nykvarn	368 000
Täby	2 331 000
Danderyd	968 000
Sollentuna	2 320 000
Stockholm	26 745 000
Södertälje	3 056 000
Nacka	3 375 000
Sundbyberg	1 692 000
Solna	2 574 000
Lidingö	1 440 000
Vaxholm	346 000
Norrtälje	1 986 000
Sigtuna	1 581 000
Nynäshamn	909 000
Håbo	690 000
Älvkarleby	284 000
Knivsta	644 000
Heby	425 000
Tierp	625 000
Uppsala	6 684 000
Enköping	1 453 000
Östhammar	660 000
Vingåker	257 000
Gnesta	337 000
Nyköping	1 734 000
Oxelösund	357 000
Flen	451 000
Katrineholm	1 011 000
Eskilstuna	3 179 000
Strängnäs	1 172 000
Trosa	442 000
Ödeshög	156 000
Ydre	108 000
Kinda	295 000
Boxholm	162 000
Åtvidaberg	342 000
Finspång	639 000
Valdemarsvik	224 000
Linköping	5 019 000
Norrköping	4 310 000
Söderköping	438 000
Motala	1 283 000
Vadstena	223 000
Mjölby	856 000
Aneby	204 000
Gnosjö	269 000
Mullsjö	224 000
Habo	401 000
Gislaved	853 000
Vaggeryd	444 000
Jönköping	4 403 000
Nässjö	936 000
Värnamo	1 026 000
Sävsjö	342 000
Vetlanda	814 000
Eksjö	526 000
Tranås	552 000
Uppvidinge	266 000
Lessebo	243 000
Tingsryd	356 000
Alvesta	586 000

Kommun	År 2027, kr
Älmhult	523 000
Markaryd	293 000
Växjö	2 941 000
Ljungby	836 000
Högsby	153 000
Torsås	206 000
Mörbylånga	486 000
Hultsfred	402 000
Mönsterås	386 000
Emmaboda	263 000
Kalmar	2 170 000
Nybro	589 000
Oskarshamn	796 000
Västervik	1 077 000
Vimmerby	456 000
Borgholm	316 000
Gotland	1 811 000
Olofström	382 000
Karlskrona	1 964 000
Ronneby	854 000
Karlshamn	941 000
Sölvesborg	517 000
Svalöv	430 000
Staffanstorp	817 000
Burlöv	608 000
Vellinge	1 125 000
Östra Göinge	409 000
Örkelljunga	305 000
Bjuv	476 000
Kävlinge	969 000
Lomma	733 000
Svedala	705 000
Skurup	510 000
Sjöbo	576 000
Hörby	462 000
Höör	525 000
Tomelilla	407 000
Bromölla	371 000
Osby	383 000
Perstorp	213 000
Klippan	526 000
Åstorp	491 000
Båstad	478 000
Malmö	9 846 000
Lund	3 938 000
Landskrona	1 415 000
Helsingborg	4 544 000
Höganäs	847 000
Eslöv	1 043 000
Ystad	956 000
Trelleborg	1 408 000
Kristianstad	2 556 000
Simrishamn	558 000
Ängelholm	1 342 000
Hässleholm	1 544 000
Hylte	300 000
Halmstad	3 163 000
Laholm	790 000
Falkenberg	1 406 000
Varberg	2 063 000
Kungsbacka	2 565 000
Härryda	1 188 000
Partille	1 225 000
Öckerö	381 000
Stenungsund	827 000
Tjörn	476 000
Orust	457 000
Sotenäs	269 000
Munkedal	305 000
Tanum	377 000
Dals-Ed	137 000
Färgelanda	187 000
Ale	970 000

Kommun	År 2027, kr
Lerum	1 300 000
Vårgårda	371 000
Bollebygd	291 000
Grästorp	166 000
Essunga	165 000
Karlsborg	210 000
Gullspång	147 000
Tranemo	353 000
Bengtsfors	267 000
Mellerud	269 000
Lilla Edet	428 000
Mark	1 045 000
Svenljunga	316 000
Herrljunga	283 000
Vara	476 000
Götene	393 000
Tibro	337 000
Töreboda	270 000
Göteborg	16 408 000
Mölndal	2 139 000
Kungälv	1 502 000
Lysekil	411 000
Uddevalla	1 688 000
Strömstad	403 000
Vänersborg	1 190 000
Trollhättan	1 761 000
Alingsås	1 273 000
Borås	3 428 000
Ulricehamn	741 000
Åmål	348 000
Mariestad	727 000
Lidköping	1 200 000
Skara	558 000
Skövde	1 732 000
Hjo	276 000
Tidaholm	379 000
Falköping	976 000
Kil	357 000
Eda	247 000
Torsby	336 000
Storfors	112 000
Hammarö	504 000
Munkfors	109 000
Forshaga	340 000
Grums	264 000
Årjäng	290 000
Sunne	397 000
Karlstad	2 942 000
Kristinehamn	703 000
Filipstad	286 000
Hagfors	337 000
Arvika	756 000
Säffle	439 000
Lekeberg	255 000
Laxå	161 000
Hallsberg	478 000
Degerfors	275 000
Hällefors	186 000
Ljusnarsberg	128 000
Örebro	4 778 000
Kumla	674 000
Askersund	339 000
Karlskoga	895 000
Nora	315 000
Lindesberg	684 000
Skinnskatteberg	126 000
Surahammar	290 000
Kungsör	254 000
Hallstahammar	492 000
Norberg	159 000
Västerås	4 791 000
Sala	672 000
Fagersta	384 000

Kommun	År 2027, kr
Köping	763 000
Arboga	414 000
Vansbro	201 000
Malung-Sälen	303 000
Gagnef	307 000
Leksand	481 000
Rättvik	327 000
Orsa	205 000
Älvdalen	203 000
Smedjebacken	319 000
Mora	607 000
Falun	1 781 000
Borlänge	1 526 000
Säter	334 000
Hedemora	447 000
Avesta	666 000
Ludvika	797 000
Ockelbo	170 000
Hofors	272 000
Ovanåker	335 000
Nordanstig	275 000
Ljusdal	547 000
Gävle	3 096 000
Sandviken	1 132 000
Söderhamn	721 000
Bollnäs	775 000
Hudiksvall	1 111 000
Ånge	268 000
Timrå	519 000
Härnösand	723 000
Sundsvall	2 944 000
Kramfors	517 000
Sollefteå	541 000
Örnsköldsvik	1 645 000
Ragunda	153 000
Bräcke	178 000
Krokom	469 000
Strömsund	325 000
Åre	377 000
Berg	211 000
Härjedalen	300 000
Östersund	1 930 000
Nordmaling	205 000
Bjurholm	69 000
Vindeln	161 000
Robertsfors	197 000
Norsjö	114 000
Malå	87 000
Storuman	165 000
Sorsele	70 000
Dorotea	67 000
Vännäs	274 000
Vilhelmina	184 000
Åsele	80 000
Umeå	4 022 000
Lycksele	362 000
Skellefteå	2 249 000
Arvidsjaur	180 000
Arjeplog	76 000
Jokkmokk	139 000
Överkalix	95 000
Kalix	454 000
Övertorneå	119 000
Pajala	170 000
Gällivare	510 000
Älvsbyn	232 000
Luleå	2 387 000
Piteå	1 255 000
Boden	849 000
Haparanda	269 000
Kiruna	666 000

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 61

SERN 2026/84

Åtgärdsplan med anledning av servicenämndens ekonomiska prognos för 2026

Beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna serviceförvaltningens förslag till ekonomisk åtgärdsplan med anledning av servicenämndens prognostiserade underskott för 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Servicenämnden har uppdragit åt serviceförvaltningen att ta fram en åtgärdsplan med anledning av prognostiserat underskott om 4,1 mkr 2026 (dnr 2026/67). Kommunfullmäktige har samtidigt beslutat (dnr 2026/237) att tillåta ett underskott för servicenämnden om maximalt 4 mkr kopplat till marksanering vilket innebär att åtgärdsplanen fokuserar på övriga avvikelser samt långsiktig budgetbalans.

Underskottet förklaras huvudsakligen av marksanering i samband med skolbyggnation i Alafors, en kostnad utanför nämndens rådighet. Förvaltningens bedömning är att underskott upp till 4 mkr hanteras genom kommunfullmäktiges beslut, medan resterande underskott ska åtgärdas genom ekonomiska anpassningar och användning av budgetreserv. Som en omedelbar åtgärd har förvaltningschef den 12 maj 2026 beslutat om stopp för kurser, konferenser, utbildningar, hotell och resor, med undantag för redan beslutade eller pågående aktiviteter. Åtgärdsplanen bygger vidare på användning av budgetreserv och intern omfördelning mellan verksamheter, kompletterat med kostnadsreduceringar och generell återhållsamhet. Därtill ska externa kostnader minska, bland annat genom minskad användning av konsulter och ökad samordning av inköp. Förvaltningen inför även restriktivitet vid nyanskaffningar genom att senarelägga investeringar och prioritera verksamhetskritiska behov.

Sammantaget bedöms åtgärderna, tillsammans med beslutet om medgivet underskott, skapa förutsättningar för att hantera resterande ekonomisk obalans, stärka budgetföljsamheten och bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi, utan större påverkan på servicen till invånarna.

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-22
- Protokoll SERN 2026-04-30 beslut § 50 dnr 2026/67
- Protokoll kommunfullmäktige 2026-04-26 beslut § 86 dnr 2026/237
- Protokoll IFM 2026-06-02

Beslutet skickas till

Controller för serviceförvaltningen
Kommunledningsförvaltningen
Förvaltningschef serviceförvaltningen

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 168

SBN 2025/492

Ersättningsskanning samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att allmänna handlingar i pappersform som skannats får gallras ”vid inaktualitet”, dvs. efter kontroll av att den skannade versionen är likalydande med ursprungshandlingen och efter att originalhandlingarna inte längre behöver sparas av annan anledning.

Beslutet träder i kraft 1 juli 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för förutsättningarna för gallring av pappershandlingar efter skanning i enlighet med Riksarkivet föreskrifter. För verksamheter inom samhällsbyggnad, såsom, plan och miljö, innebär det att pappershandlingar kan gallras efter skanning under förutsättning att den digitala versionen är fullständig, korrekt och långsiktigt bevarbar samt att ett formellt gallringsbeslut finns. Originalhandlingar får dock inte gallras om de har särskilt juridiskt, ekonomiskt eller kulturhistoriskt värde, exempelvis avtal, fastighetsrelaterade handlingar, ritningar eller justerade protokoll.

Förvaltningen säkerställer att skanning sker med tillräcklig kvalitet och att nödvändiga kontroller och rutiner finns för att garantera att den digitala handlingen motsvarar originalet. Ett ökat nyttjande av ersättningsskanning bedöms bidra till effektivare handläggning, förbättrad tillgänglighet till handlingar samt minskat behov av fysisk arkivering, i linje med den fortsatta digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-22
- SBN § 54 Avsteg från aktuell dokumenthanteringsplan gällande nytt digitalt arbetssätt 2017-05-04
- KS § 79 Generellt gallringsbeslut för gallring efter skanning 2019-04-30
- Gallring av pappershandlingar efter skanning – Vägledning av Riksarkivet
- Förutsättningar för gallring efter skanning

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutet skickas till

Kommunarkivet
Kanslichef
Demokratichef

VästKom

Göteborg 22 juni, 2026

Pressmeddelande

49 kommuner och Västra Götalandsregionen är eniga om nytt hälso- och sjukvårdsavtal

Nu är beslutet taget i samtliga kommuner i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen (VGR) och därmed är det nya hälso- och sjukvårdsavtalet i hamn och börjar gälla nästa år.

Hälso- och sjukvårdsavtalet reglerar samarbetet och ansvaret för de patienter som får vård av både VGR och någon av Västra Götalands 49 kommuner. Oftast handlar det om patienter, i alla åldrar, som behöver hälso- och sjukvård i hemmet eller i andra särskilda boendeformer.

- *Dessa patienter är ett gemensamt ansvar. Genom att arbeta ännu bättre tillsammans kan vi skapa en trygg och kvalitativ vård, [Marina Johansson (S)]*

Avtalet innebär att hälso- och sjukvården utgår från patientens behov och planeras gemensamt av patienten, kommunen och VGR. Det förbättrade samarbetet kommer till exempel innebära att patienterna upplever förbättringar vid flytt mellan olika vårdgivare.

Ett konkret steg mot nära vård

”Nära vård” är den nationella riktningen för hälso- och sjukvården för att möta framtiden på ett bra sätt. Det innebär att vården ska bli mer personcentrerad, samordnad, medskapande och hälsofrämjande.

Det nya hälso- och sjukvårdsavtalet konkretiserar denna riktning mot en stärkt primärvård, bättre kontinuitet och förebyggande insatser för patientens bästa.

- *För invånarna ska upplevelsen av vården vara en trygg och sammanhållen helhet samtidigt som den är nära. I Almedalen diskuteras just nu både hur vi klarar omställningen till nära vård och möter kompetensbristen. Med det här avtalet tar VGR och kommunerna ett stort och konkret steg i den riktningen, [Janette Olsson (S)].*

Från avtal till skillnad för invånarna

Nu när avtalet är beslutat börjar arbetet med att anpassa arbetssätt och rutiner till det som kommunerna och VGR har kommit överens om.

I höst startar därför ett förberedelsearbete inför att avtalet börjar gälla 2027. En viktig pusselbit är dialogkonferenser i höst där medarbetare från kommunerna och VGR möts för dialog om avtalet för att stärka beredskapen för att arbeta tillsammans på nya sätt.

- *Nu börjar det viktiga arbetet med att omsätta avtalet i praktiken, så att det får effekt i verksamheterna och märks för invånarna. [Adam Johansson (M)].*

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Box 5073, 402 22 GÖTEBORG
E-post: info@vastkom.se
Org.nr: 858501–2084

Besök: Anders Personsgatan 8 GÖTEBORG
www.vastkom.se

VästKom

Fakta om hälso- och sjukvårdsavtalet

- Reglerar ansvar och ger förutsättningar för gott samarbete och samverkan mellan Västra Götalandsregionen och 49 kommuner i Västra Götaland.
- Träder i kraft 1 januari 2027 tillsammans med avtalets tillhörande överenskommelser.
- Omfattar bland annat hälso- och sjukvård i hemmet, läkaransvar i kommunal primärvård samt in- och utskrivning från sjukhus.
- Om hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser: Hälso- och sjukvårdsavtalet och lagreglerade överenskommelser - Vårdsamverkan i Västra Götaland
- Om god och nära vård: God och nära vård - Vårdsamverkan i Västra Götaland

Citat från politiska företrädare

– Ett avtal gör ingen skillnad i sig. Den verkliga förändringen sker när VGR:s och kommunernas verksamheter arbetar tillsammans i vardagen. Nu börjar det gemensamma arbetet med att omsätta avtalet i praktiken så att invånarna märker skillnaden. [Susanna Cassberg (M)].

– När kommuner och region tar ett gemensamt ansvar för patienterna skapar vi bättre förutsättningar för en trygg, sammanhållen och säker vård. [Dan Nyberg (S)].

– Nu börjar det viktiga arbetet med att omsätta avtalet i praktiken, så att det får effekt i verksamheterna och märks för invånarna. [Bengt Hilmersson (C)].

Kontakt, tjänsteperson

Karin Looström Muth, Västra Götalandsregionen, karin.loostrom@vgregion.se

Kristina Lännergren, VästKom, kristina.lannergren@vastkom.se

Kontakt, förtroendevalda

Janette Olsson (S) Västra Götalandsregionen, janette.olsson@vgregion.se

Susanna Cassberg (M) Västra Götalandsregionen, susanna.cassberg@vgregion.se

Marina Johansson (S) Göteborgsregionen, marina.johansson@stadshuset.goteborg.se

Bengt Hilmersson (C) Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, bengt.hilmersson@vargarda.se

Dan Nyberg (S) Fyrbodals kommunalförbund, dan.nyberg@vanersborg.se

Adam Johansson (M) Skaraborgs kommunalförbund, adam.johansson@falkoping.se

GÖTEBORGS REGIONEN

Avdelning Stab och Konferens
Annika Funkqvist, 0702069036
annika.funkqvist@goteborgsregionen.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-05-26

Diarienummer
GRFS-2026-00106

Förbundsstyrelsen
Förbundsfullmäktige

Sammanträdestider Göteborgsregionen 2027

Förslag till beslut

Förslag till sammanträdestider för 2027 antas.

Sammanfattning av ärendet

Inför 2027 har förbundsstyrelsen och förbundsfullmäktige att besluta om sina sammanträdestider.

Enligt framtaget förslag så sammanträder förbundsstyrelsen följande datum 2027:

4-5 februari - överlämnandekonferens
26 februari
2 april
30 april
14 maj
15 juni
24 september – heldag *(strategidag fm och styrelsemöte em)*
29 oktober
26 november
14 december

Enligt framtaget förslag föreslås förbundsfullmäktige sammanträda följande datum 2027:

7 januari - konstituerande
15 juni
14 december

Sammanträden 2027

1 januari 2027 inleds en ny mandatperiod och förvaltningen har påbörjat planeringen för förbundsfullmäktige i januari som bland annat ska välja den nya förbundsstyrelsen.

Förvaltningen har också fått i uppdrag av presidiet att planera datum och upplägg för en överlämnandekonferens, som föreslås genomföras som ett lunch till lunch-möte. Till överlämnandekonferensen inbjuds avgående som tillträdande politiker i förbundsstyrelsen, antagningsnämnden samt de tre beredningsgrupperna.

Förvaltningens bedömning

I förslaget har, i så stor utsträckning som möjligt, tagits hänsyn till bland annat nationella lovveckor, SKR:s styrelsemöten samt regionfullmäktiges sammanträden 2027.

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Annika Funkqvist
Förbundssekreterare

Skickas till

Medlemskommunerna

§ 13

Dnr GRFS-2026-00106

Sammanträdestider Göteborgsregionen 2027

Förbundsfullmäktiges beslut

Förbundsfullmäktige antar sammanträdestider för 2027.

Sammanfattning av ärendet

Inför 2027 har förbundsstyrelsen och förbundsfullmäktige att besluta om sina sammanträdestider.

Enligt framtaget förslag så sammanträder förbundsstyrelsen följande datum 2027:

4-5 februari - överlämnandekonferens

26 februari

2 april

30 april

14 maj

15 juni

24 september – heldag (strategidag fm och styrelsemöte em)

29 oktober

26 november

14 december

Enligt framtaget förslag föreslås förbundsfullmäktige sammanträda följande datum 2027:

7 januari - konstituerande

15 juni

14 december

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Skickas till

Medlemskommunerna

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17
KF § 137

KS 2026/351

Ägartillskott Ale Utveckling AB

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att garantera Ale Utveckling AB kapital om 35 miljoner kronor i syfte att fullgöra byggnationen av ett nytt handelshus på Nödinge 1:22, första skiftet.

Kommunfullmäktige beslutar att ägartillskottet ska utbetalas succesivt för att täcka bolagets projektkostnader under projektperioden i form av lån till bolaget.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Johnny Sundling (S) och Mikael Berglund (M) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Ale Utveckling AB äskar medel för byggnation av ett nytt handelshus vid Ale Torg, på den plats där det tidigare legat en grönsakshandel. Bolaget behöver externt kapital för att kunna finansiera och genomföra byggnationen. Bolaget redovisar en kalkyl för projektet om knappa 30 miljoner kronor men äskar 35 miljoner för att kunna hantera eventuella osäkerheter. Förvaltningen bedömer att kapitaltillskottet ska ske succesivt i projektet i form av lån från ägaren.

Projektet är tidskritiskt. Bolaget behöver vidta åtgärden för att ge plats åt ett kommunens hus samt för att undvika risk för ersättningsanspråk från befintliga hyresgäster. Bolaget har inhämtat aktuella hyresgästers avsiktsförklaringar att fortsätta sina verksamheter i det nya handelshuset. Försenas handelshusprojektet finns risk att huvudprojektet med byggnation av ett kommunens hus och försenas. Fullmäktige har tidigare beslutat att huvudprojektet med kommunens hus är högprioriterat.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 157 2026-06-02
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-06-01

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Ale Utveckling AB

GÖTEBORGS REGIONEN

Rambudget 2027

Ekonomi

Budgetöversikt 2026–2028

Enligt SCB:s befolkningsstatistik per den 1/11 2025 uppgick antalet invånare i Göteborgsregionen till 1 093 706 vilket är en ökning med 6 101 invånare jämfört med 31/12 2024. Den definitiva årsavgiften för 2027 kommer baseras på befolkningstal per 31/12 2025 och angivna årsavgifter för åren 2027–2028 i detta underlag ska därför ses som preliminära.

Årsavgiften beräknas utgöra cirka 16 procent av GR:s beräknade samlade intäkter 2027. Resterande del av GR:s intäkter (84 %) består av flera olika finansieringskällor såsom staten, EU, Västra Götalandsregionen, medlemskommunerna genom samverkansavtal, samt övriga organisationer.

Detaljbudget 2026, rambudget 2027 samt plan 2028

GR:s rambudget för kommande året beslutas i juni av förbundsfullmäktige efter att samrådsunderlaget beretts. Då strategisk inriktning avvecklats har även plan för år 2028 lagts till för att förlänga planeringshorisonten. Den grundar sig på GR-interna bedömningar om framtida utveckling.

GR arbetar därefter under hösten fram detaljbudget för det kommande året och i december månad fastställer sedan förbundsfullmäktige GR:s detaljbudget inför kommande verksamhetsår. Resultatbudgeten är en sammanställning över de kostnader och intäkter GR räknar med under respektive verksamhetsår. Efter många år med höga ränteintäkter och starka resultat har nu räntorna återgått till mer normala nivåer vilket innebär kraftigt minskande ränteintäkter för GR jämfört med tidigare år. Förbundsfullmäktige har beslutat om en underfinansierad detaljbudget för verksamhetsåret 2026 på 5 000 tkr, med hänvisning till synnerliga skäl. I samma plan finns angivet att även budgeten för år 2027 planeras att underfinansieras. Detta beslutar förbundsfullmäktige om i december 2026 i samband med att detaljbudgeten för år 2027 beslutas. GR har beslutat att nyttja eget kapital för tre olika insatser under de kommande två åren 2026–2027:

1. Avsluta arbetet med framtagandet av GR:s regionala utvecklingsplan för storstadsregionen (RUPS) vidare i planeringen mot år 2050. Denna handling planerar vi att förbundsfullmäktige ska kunna fatta beslut om under kvartal 1-2026.
2. Inom ramen för RUPS-arbetet påbörjas omgående ett arbete kring infrastruktur och kollektivtrafik vilket är en avgörande faktor för Göteborgsregionens tillväxt.
3. Kommunalförbundet slutför dessutom arbetet med att införa e-arkiv.

Läs mer om dessa insatser i GR:s plan- och detaljbudget för år 2026 som bifogas detta ärende.

Efter år 2027 planerar GR att återigen redovisa positiva resultat för verksamhetsåret 2028 och framåt. GR:s verksamhet anpassas alltid efter erhållen finansiering. För att skapa stabilitet i verksamheten behöver GR ha positiva resultat över tid och på GR finns en solid grund att stå på.

Resultatbudgeten nedan visar budgeterade intäkter, budgeterade kostnader samt budgeterat resultat för fastställd detaljbudget för 2026, rambudget för 2027 samt plan 2028.

Resultatbudget; detalj 2026, ram 2027 och plan 2028 GR (tkr).

Resultatbudget GR	GR		
	Detalj 2026	Ram 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	**471 494**	**485 638**	**500 208**
varav årsavgifter avsedda för GR:s verksamhet	*51 694*	*52 102*	*52 575*
varav årsavgifter transfererade till andra regionala organisationer	*27 310*	*27 345*	*27 380*
Verksamhetens kostnader	**-476 367**	**-486 646**	**-498 198**
Avskrivningar	-4 322	-4 092	-4 110
Verksamhetens nettokostnader	**-9 195**	**-5 100**	**-2 100**
Skatteintäkter/Generella statsbidrag och utjämning	-	-	-
Verksamhetens resultat	**-9 195**	**-5 100**	**-2 100**
Finansiella intäkter	4 195	2 400	2 600
Finansiella kostnader	-	-	-
Resultat efter finansiella poster	**-5 000**	**-2 700**	**500**
Extraordinära poster	-	-	-
Årets resultat	**-5 000**	**-2 700**	**500**

Balansbudget och nyckeltal

GR använder sig av nyckeltalen Soliditet och Kassalikviditet för att säkerställa den finansiella ställningen på kort och lång sikt.

Soliditet definieras här som eget kapital i förhållande till balansomslutningen. Soliditeten anger den finansiella ställningen på lång sikt, det vill säga vilken beredskap som finns för att möta oförutsedda händelser, till exempel framtida resultatförsämringar.

Kassalikviditet definieras här som förhållandet mellan omsättningstillgångar (exklusive varulager) och kortfristiga skulder. Kassalikviditeten visar vilken beredskap som finns för att klara de löpande betalningarna.

Medlemskommunernas årsavgifter

Från och med år 2003 låg GR:s årsavgift länge fast på 68,11 kronor per invånare. En teknisk justering av årsavgiften genomfördes år 2010 med 4 kronor när FoU i Väst inkorporerades som en ordinarie verksamhet inom GR. Dessa 4 kronor hade fram tills dess fakturerats vid sidan av årsavgiften. Ungefär samtidigt beslutade förbundsstyrelsen om ett höjt bidrag till Västkuststiftelsen med 2 kronor per invånare. Sammanlagt uppgick då avgiften för år 2010 till 74,11 kronor per invånare.

Inför budget 2018 höjdes årsavgiften med 1,41 kr per invånare till 75,52 kronor per invånare till följd av nya uppdrag som GR anförtrotts i form av samordningsansvar kring kommunernas gemensamma agerande i hälso- och sjukvårdsfrågor på delregional nivå samt för beredningsansvaret för det delregionala kollektivtrafikrådet (DKR).

Förbundsfullmäktige beslutade inför verksamhetsåret 2022 om en reduktion av årsavgiften med 2,88 kr till 72,64 kr per invånare. Föreslagen nivå på årsavgift för år 2027 blir oförändrad, dvs. 72,64 kr per invånare. Hur den föreslagna totala årsavgiften fördelar sig per medlemskommun framgår av tabellen nedan till höger. Invånarantalet som använts vid framtagandet av den totala årsavgiften utgår från en försiktig uppräkning för år 2027 men framför allt för år 2028 till följd av minskande befolkningsökning.

Balansbudget; detalj 2026, ram 2027 och plan 2028 (tkr).

Balansbudget	GR		
TILLGÅNGAR	Detalj 2026-12-31	Ram 2027-12-31	Plan 2028-12-31
A. Anläggningstillgångar	**27 925**	**23 630**	**19 520**
I. Immateriella anläggningstillgångar	8 686	4 649	612
II. Materiella anläggningstillgångar	509	251	178
III: Finansiella anläggningstillgångar	18 730	18 730	18 730
B. Bidrag till infrastruktur	-	-	-
C. Omsättningstillgångar	**388 974**	**394 963**	**406 812**
I. Förråd mm	28 793	29 657	30 546
II. Fordringar	79 902	82 299	84 768
III. Kortfristiga placeringar	-	-	-
IV. Kassa & Bank	280 279	283 007	291 498
S:A TILLGÅNGAR	***416 899***	***418 593***	***426 332***
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER			
A. Eget kapital	**62 386**	**59 686**	**60 186**
I. Årets resultat	-5 000	-2 700	500
II. Resultatutjämningsreserv	-	-	-
III. Övrigt eget kapital	67 386	62 386	59 686
B. Avsättningar	-	-	-
C. Skulder	**354 513**	**358 907**	**366 146**
I. Långfristiga skulder	-	-	-
II. Kortfristiga skulder	354 513	358 907	366 146
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER	***416 899***	***418 593***	***426 332***
Soliditet	15,0%	14,3%	14,1%
Likviditet (kassalikv)	109,7%	110,0%	111,1%

Årsavgiftens fördelning per kommun 2026, samt preliminär årsavgift 2027–2028 (tkr).

Årsavgift			
Kommun	2026	2027	2028
Ale	2 366	2 370	2 385
Alingsås	3 103	3 112	3 131
Göteborg	44 239	44 560	44 846
Härryda	2 905	2 903	2 922
Kungsbacka	6 231	6 269	6 309
Kungälv	3 655	3 672	3 695
Lerum	3 165	3 176	3 197
Lilla Edet	1 049	1 047	1 054
Mölndal	5 188	5 228	5 261
Partille	2 983	2 993	3 012
Stenungsund	2 023	2 022	2 035
Tjörn	1 169	1 164	1 171
Öckerö	928	931	937
Summa	**79 004**	**79 447**	**79 955**

GR transfererar till följande organisationer

Transfereringarna fastställs årligen av förbundsstyrelsen i detaljbudgetprocessen. Transfereringarna till Västkuststiftelsen och till VästKom är rörliga och varierar utifrån antalet kommuninvånare. Den totala årsavgiften till GR för 2027 beräknas att uppgå till 79 447 tkr. Av den sammanlagda årsavgiften beräknas sedan nästan 34 procent eller 25 kronor per kommuninvånare att transfereras vidare till andra regionala organisationer.

Business Region Göteborg (BRG) är ett aktiebolag som är helägt av Göteborg Stad. Uppdraget är att bidra till hög sysselsättning, investeringar och ett diversifierat näringsliv i GR:s medlemskommuner. Samarbetet med BRG är reglerat i samverkansavtal där bolaget arbetar med näringslivsutveckling i ett regionalt perspektiv tillsammans med GR:s medlemskommuner.

Göteborg & Co är ett aktiebolag helägt av Göteborgs Stad. Uppdraget är att Göteborg & Co ska vara en, i internationell jämförelse, ledande samverkansplattform för destinationsutveckling. Besöksnäringen är en av de största och snabbast växande basnäringarna i Sverige. Samarbetet mellan Göteborg & Co och GR regleras i ett ramavtal för samverkan.

Urban Futures är ett internationellt forsknings- och kunskapscentrum som arbetar med hållbar stadsutveckling. Alla projekt som genomförs drivs tillsammans av praktiker och forskare. GR är en av åtta partnerorganisationer.

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation (Västkom) är en sammanslutning av de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland. Uppdraget är att företräda och samordna kommunernas intressen på en regional nivå.

Västkuststiftelsen är en stiftelse med huvudmännen Västra Götalandsregionen, Region Halland och GR. Uppdraget är att bevara och vårda den västsvenska naturen och stimulera friluftslivet.

Transfereringar 2026 och förslag 2027–2028 (tkr)

Transfereringar			
Organisation	Detalj 2026	Ram 2027	Plan 2028
BRG	20 000	20 000	20 000
Göteborg & Co	1 100	1 100	1 100
Urban Futures	400	400	400
Västkom	2 003	2 016	2 028
Västkuststiftelsen	3 807	3 829	3 852
Totalt	**27 310**	**27 345**	**27 380**

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

GÖTEBORGS REGIONEN

www.goteborgsregionen.se

§ 10

Dnr GRFS-2026-00028

Rambudget för Göteborgsregionen 2027

Förbundsfullmäktiges beslut

Förbundsfullmäktige godkänner rambudget för Göteborgsregionen 2027.

Medlemsavgiften för 2027 fastställs till 72,64 kr/invånare. Avgiften baseras på befolkningsunderlaget per 2025-12-31.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till rambudget 2027 har tagits fram och har varit på remiss i medlemskommunerna för inhämtande av synpunkter.

Nu återstår för förbundsstyrelsen och slutligen förbundsfullmäktige att godkänna rambudget för 2027. I beslut om rambudget ingår även fastställande av årsavgiften. Denna föreslås vara oförändrad jämfört med 2026.

Rambudgeten kompletteras under hösten 2026 med en detaljbudget inför 2027.

Beslutsunderlag

Förslag till rambudget 2027

Inkomna synpunkter från medlemskommunerna

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Skickas till

Medlemskommunerna

§ 134

Sammanträdestider 2027 för regionfullmäktige

Diarienummer RS 2026-02957

Beslut

1. Regionfullmäktige sammanträder 2027 den 9 februari, 13 april, 11 maj, 21–22 juni, 28 september, 25–26 oktober och 30 november.
2. Regionfullmäktiges sammanträden börjar kl. 09:30. Tvådagarssammanträden börjar kl. 09:30 dag 1 och kl. 09:00 dag 2.
3. Regionstyrelsen får fastställa generella principer för sammanträdestider för övriga nämnder och styrelser i syfte att säkerställa en bättre samordning av nämnders och styrelsers arbete.

Sammanfattning av ärendet

Regionfullmäktige ska varje år besluta om dag och tid för sina sammanträden.

Nyvalda regionfullmäktige kommer i höst att slutgiltigt besluta om sina sammanträdestider för nästa år.

Förslag till sammanträdestider för regionstyrelsen, dess utskott och beredningar behandlas på regionstyrelsens sammanträde den 22 juni 2026.

I syfte för att få en bättre samordning av nämnders och styrelsers arbete behöver en mer sammanhållen planering göras. Regionstyrelsen föreslås därför fortsatt få möjligheten att fastställa generella principer för sammanträdestider för övriga nämnder och styrelser.

För kännedom meddelas att bolagsdagen är planerad till den 16 mars 2027.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag från regionstyrelsen 2026-06-02 § 151
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-05-21

Skickas till

för kännedom:

Protokoll från regionfullmäktige, 2026-06-15

- Vänersborgs kommun, lisa.fredriksson@vanersborg.se
- Kommunerna i Västra Götaland
- Samtliga nämnder, styrelser och bolag

Regional samlad lägesbild
Västra Götalands län

Framtagen genom samverkan för ett säkrare och mer robust Västra Götaland

Plats för sekretesstämpel

Diarienummer
457-21781-2026

Vecka: 27

Fastställd av:
Chef i beredskap
Andreas Arvidsson
Datum: 2026-07-02

Informationssäkerhetsanalys
K1, R2, T1

Kontakt
Gruppen för regional samlad lägesbild och analys

rsl.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Syfte:

Syftet är att skapa en gemensam lägesförståelse i Västra Götalands län samt ge underlag för nationell rapportering, samordnade beslut och åtgärder i det aktörsgemensamma arbetet.

Målgrupp:

Kommuner, Räddningstjänster, Region Västra Götaland, statliga myndigheter, frivilligorganisationer och övriga samverkande aktörer i länet.

Relevanta mottagare identifieras och prövas löpande.

Arbetssätt:

Den regionala samlade lägesbilden bygger på information från utpekade aktörer i Västra Götalands län som sammanställs, analyseras och bedöms utifrån ett regionalt perspektiv.

AI-baserade verktyg används som stöd för informationsbearbetning och sammanställning.

Riktighet, analys, bedömningar och inriktningar kvalitetssäkras och fastställs av ansvariga handläggare och beslutsfattare.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Regional samlad lägesbild för Västra Götaland v.XX

Påverkansgrad

UPPGIFT SAKNAS | INGEN | MÅTTLIG | BETYDANDE | ALLVARLIG | KRITISK

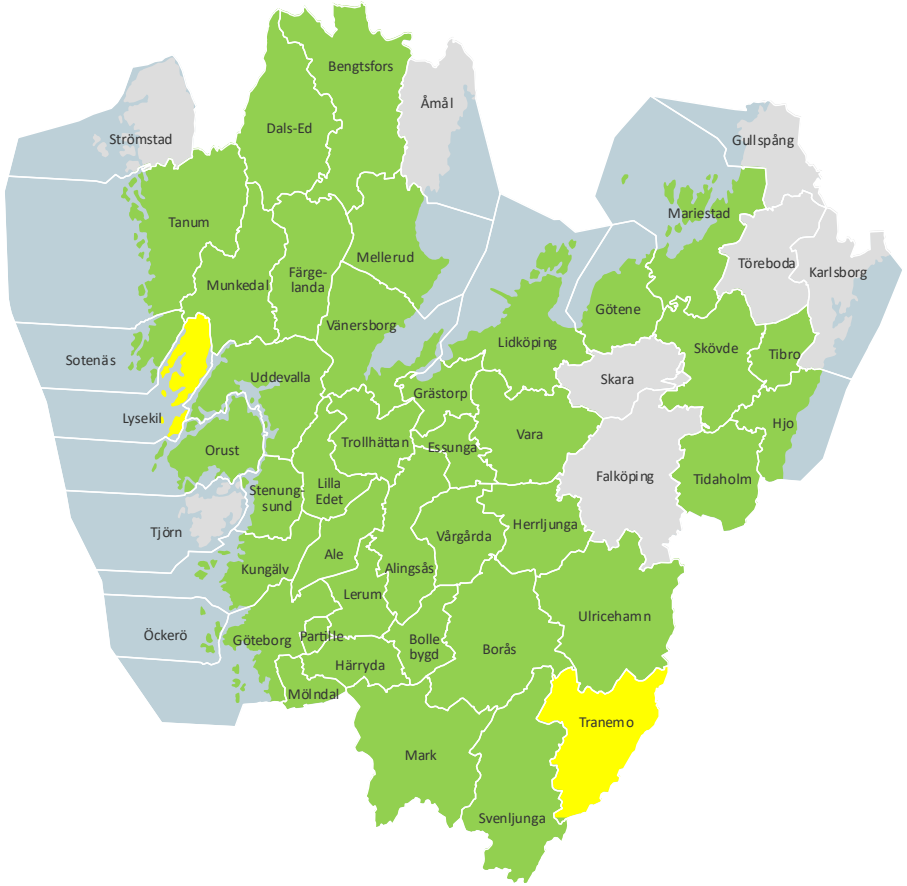

Rapporterad påverkan

- Ingen kommun har rapporterat kritisk påverkan
- Ingen kommun har rapporterat allvarlig påverkan
- Ingen kommun har rapporterat betydande påverkan
- Två kommuner och Region Västra Götaland har rapporterat måttlig påverkan
- Ingen kommun har rapporterat ingen påverkan
- Uppgift saknas från åtta kommuner eller annan aktör

Samlad bedömning: Enligt Länsstyrelsens samlade bedömning är läget i länet stabilt. Lägesbilden visar att länet under rapporteringsperioden har haft kapacitet att hantera akuta händelser och samtidigt möta långsiktiga utmaningar. För att säkerställa att aktörerna även fortsättningsvis kan agera proaktivt och med handlingskraft är tidig informationsdelning viktig.

Inriktning: Särskild uppmärksamhet på säsongsbetonade risker så som brand i skog och mark samt låga grundvattennivåer. Uppmärksamhet krävs också på risken för cyberangrepp. På grund av ökad kartläggning av samhällsviktig verksamhet rekommenderar Länsstyrelsen er organisation att informera er personal om aktuell kartläggning och hur man agerar.

Länsstyrelsen Västra Götaland

Bedömning

Sammanfattning av regional lägesbild – Västra Götaland, vecka 27

Under den senaste månaden har stora evenemang och högsommarväder lett till lokala störningar i flera kommuner, med ökad belastning på säkerhet, trafik och samhällstjänster. De flesta aktörer har hanterat situationen väl, men vissa har rapporterat tillfälliga avbrott i IT-system, vattenförsörjning och telefoni. Samverkan har skett mellan kommuner, räddningstjänst, polis och evenemangsarrangörer, och allmänheten har informerats om brandrisk och vattenbesparing.

Flera kommuner har drabbats av IT-incidenter, såsom phishing-attacker, dataintrång och störningar i telefoni- och bibliotekssystem. Händelserna har hanterats enligt ordinarie rutiner och har inte lett till allvarliga avbrott i samhällsviktiga funktioner. En kommun rapporterar ökad otrygghet för HBTQI-personer, med klistermärken på skolor och hotfulla kommentarer på sociala medier. Flera upplever sig trängda av "alternativ media" och toleransen för olikheter minskar.

Låga grundvattennivåer lyfts som ett fokusområde. Vissa kommuner rapporterar risk för vattenbrist i enskilda brunnar, medan andra följer utvecklingen utan akut påverkan på dricksvattenleveranserna. Bevattningsförbud har införts av två kommuner.

Kommande månad

Under juli och augusti väntas fler stora evenemang, som Gothia Cup, O-ringen och konserter, medföra ökat tryck på samhällstjänster, inklusive kollektivtrafik, säkerhet och logistik. Högriskmatcher i fotboll kräver förhöjd beredskap, medan folksamlingar vid festivaler och tävlingar kan leda till trafikstörningar och trängsel.

Risken för bränder i skog och mark bedöms fortsatt vara stor under kommande period. Kommuner bevakar grundvattennivåer och IT-säkerhet, där risken för cyberangrepp fortsatt bedöms som hög. Semesterbemanning kan påverka beredskapen i vissa verksamheter, medan säsongsbelastning i turisttäta kommuner ställer krav på VA-system, avfallshantering och räddningstjänst.

Länsövergripande bedömning

Stora evenemang har medfört ökad belastning på säkerhet, trafik och samhällstjänster, medan högsommarvädret har aktualiserat frågor om brandrisk och vattenförsörjning. IT-relaterade incidenter har påmint om behovet av robust digital infrastruktur.

Läget har hanterats genom samordnade insatser mellan berörda aktörer. Kommuner, räddningstjänst och polis har arbetat tillsammans för att säkerställa trygghet och kontinuitet i samhällsviktiga verksamheter.

Inom IT-säkerhet har incidenter som phishing-försök och dataintrång förekommit. Den tekniska utvecklingen, särskilt inom AI, ställer nya krav på länets förmåga att skydda digitala system. Detta understryker behovet av kontinuerlig uppdatering av säkerhetsrutiner och kompetensutveckling.

Grundvattennivåerna följs kontinuerligt i länet. Även om situationen i dagsläget är stabil, kan längre perioder av torka komma att påverka vattenförsörjningen. Kommunerna arbetar proaktivt med frågan.

För att möta framtida behov inom säkerhet, vattenförsörjning och digital infrastruktur krävs ett systematiskt utbyte av erfarenheter och gemensamma åtgärdsplaner mellan aktörerna. Länsstyrelsen fortsätter att bevaka utvecklingen och samordna insatserna mellan kommuner och myndigheter.

Händelser senaste månaden

Naturhändelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Alingsås	Risk för bränder i skog och mark på grund av varmt och torrt väder.	Ökad risk för skogs- och markbränder.	Avrådan från eldning i skog och mark sedan 26 juni 2026.
Göteborg	Värmebölja.	Risk för påverkan på invånare och verksamheter.	Kommunikativa insatser till invånare och verksamheter. Samverkan med räddningstjänsten.
Orust	Blixtnedslag slog ut delar av VA-systemet och varningssystem.	Brist på vatten i delar av nordvästra Orust under midsommarhelgen.	Uppmaning till allmänheten att spara vatten. Felet är åtgärdat.
Partille	Mindre skogsbrand-	–	–

Händelser senaste månaden

Skadegörelse och brott

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Ale	Skadegörelse på fastighet.	Tak skadat.	Tak åtgärdat. Bevakning insatt som förebyggande åtgärd.
Göteborg	Informerats av polisen om stölder på äldreboenden i angränsande kommuner.	-	Information till berörda verksamheter för ökad vaksamhet.
Tibro	Flera mindre anlagda bränder.	Oro i kommunen.	Ökad bevakning genomförd. Läget är under kontroll.

Händelser senaste månaden

Social påverkan

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Göteborg	Ökad otrygghet för HBTQI-personer och verksamheter.	Upplevd otrygghet, hotfulla kommentarer på sociala medier och klistermärken på skolor.	Uppmärksammat och följer utvecklingen.
Göteborg	Begäran om utlämnande av allmän handling (placering av kommunfullmäktigeledamöter).	Pågående utredning.	Ärendet är under utredning.
Göteborg	Falskt kuvert och brev som utgav sig för att vara från socialtjänsten.	Oro och misstro mot myndigheter.	Händelsen är polisanmäld. Inga nya fall har upptäckts.

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Tranemo	Telefoniavbrott (Tele2) som påverkade trygghetslarmet.	Påverkan på trygghetslarmet.	–
Tranemo	IT-uppgradering som påverkade medarbetarnas datorer.	Påverkan på medarbetarnas arbete under ca fem timmar.	–
Borås	Misstänkt farligt föremål.	Påverkan på samhällsviktig verksamhet. Föremålet var inte skarpt.	–
Lidköping	Misstänkt kartläggning av elnätet.	Ingen känd påverkan.	Polisanmälan gjord.

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Lidköping	Inbrott i vattentäkt.	Ingen känd påverkan.	Polisanmälan gjord. Åtgärder genomförda.
Lysekil	Dataintrång i bibliotekssystem.	Påverkan på bibliotekstjänster.	–
Marks	Begäran om utlämnande av offentlig handling rörande högst ansvarig för säkerhetsfrågor.	Pågående hantering.	–
Vårgårda	Cyberattack mot tjänsten för digitala böcker (Biblio).	Påverkan på bibliotekstjänster.	Relevanta säkerhetsåtgärder vidtagna.

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Vårgårda	Nätfiske (Phishing).	Risk för dataintrång.	IT-enheten agerade snabbt och vidtog omedelbara säkerhetsåtgärder.
Ulricehamn	Problem med IP-adresser på vissa datorer.	Påverkan på IT-system.	–

Händelser senaste månaden

Olyckor

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Partille	Brand i lägenhetshus.	Lindriga personskador.	–
Göteborg	Oljeutsläpp vid Kvillebäcken.	Ett par av Göteborgs Stads verksamheter berörda av händelsen.	Kretslopp och vatten, Stadsmiljöförvaltningen och Miljöförvaltningen involverade. LST TIB informerades.

Händelser senaste månaden

Övriga händelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Lysekil	Personalpåverkan	Flertalet nyckelpersoner har sagt upp sig i kommunen	–
Västra Götalands Regionen	Semester och sommarbemanning kan påverkas	Semester och sommarbemanning kan påverkas	Rutiner finns för hantering
Bengtsfors	Totalbrand i en central, äldre byggnad med affärsverksamhet och lägenheter. Misstänkt brandorsak: torktumlare.	Påverkan på affärsverksamhet och boende.	–
Lysekil	Leveransproblem med PostNord.	Påverkan på postleveranser.	–

Händelser senaste månaden

Övriga händelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Mölndal	Vattenläckor.	-	Hanterades internt inom staden.
Mölndal	Stadsfestival i Mölndals innerstad.	Inga större konsekvenser.	–
Trollhättan	Driftstörning och tillfällig avstängning av Klaffbron.	Trafikstörningar i centrala Trollhättan under midsommarhelgen.	Trafik omleddes. Bron kyldes ner med vatten från kanalen.
Uddevalla	Fjordfestivalen.	Inga rapporterade incidenter.	–

Händelser senaste månaden

Fokusområde: Mellanösternkonflikten

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Inget rapporterat	-	-	-

Händelser senaste månaden

Fokusområde: Låga grundvattennivåer

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Hjo	Planering för att hantera vattenbrist från lokala störningar till kommunövergripande vattenbrist har genomförts och satts i drift.	–	Vi omvärldsbevakar läget lokalt för att fånga upp behovet av att eskalera vår hantering och stödja allmänheten. Allmänheten informerad
Marks	Låga grundvattennivåer.	–	Genomförda åtgärder och information internt och externt.
Ulricehamn	Lägre grundvattennivåer.	Ingen påverkan på dricksvattenleverans i dagsläget.	VA-huvudman följer händelseutvecklingen.
Uddevalla	Vid kontrollmätning den 18 juni påvisades normala grundvattennivåer	–	–
Herrljunga	Bevakning av grundvattennivåer.	–	Fortsatt bevakning.

Händelser kommande månad

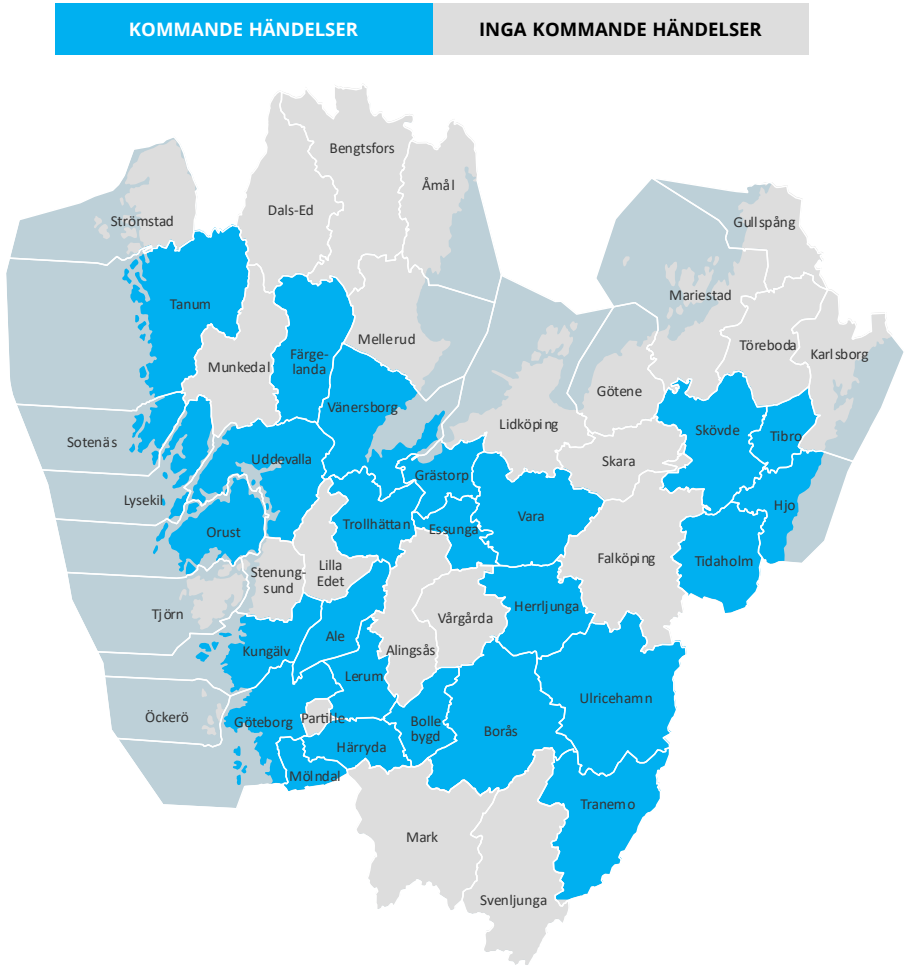

Händelse	Antal kommuner	Exempel	Eventuell påverkan
Evenemang	15+	Gothia Cup, Luke Comps	Ökat tryck på säkerhet & infrastruktur
Val & samhällsstörning	2	Cyberhot, AI-relaterade attacker	IT-säkerhetsrisker
Natur & väder	10+	Värmeböljor, brandrisk	Hälsorisker, eldningsförbud
Infrastruktur & säkerhet	2	Elavbrott, livsmedelsbrist	Avbrott, logistikproblem
Grundvattennivåer	5	Låga nivåer i Hjo, Ulricehamn	Risk för enskilda brunnar
Övrigt	1	Sommaraktiviteter i Tibro	Lägre bemanning

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Uddevalla kommun	Bohusrace (segling)	25–28 juni	Ökat tryck på hamn- och säkerhetsresurser.
Göteborgs Stad	Partille Cup	29 juni–4 juli	Ökat tryck på infrastruktur och säkerhet.
Borås Stad	Storbild VM Sverige - Frankrike	30-jun	Ca 3 000 deltagare på Stora torget.
Borås Stad	Sommartorsdagar på Stora torget	2, 9, 16, 23 juli	3 000–5 000 deltagare per tillfälle.
Göteborgs Stad	Saxon, Liseberg	03-jul	6000 deltagare.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Luke Combs, Ullevi	04-jul	62000 deltagare.
Tanums kommun	Carnevalen Grebbestad	04-jul	Trafikstörningar och folksamling i Grebbestad.
Borås Stad	IF Elfsborg – Hammarby (högriskmatch)	05-jul	Förhöjd säkerhetsberedskap.
Göteborgs Stad	Högriskmatch fotboll (IFK Göteborg – AIK)	05-jul	Förhöjd säkerhetsberedskap.
Göteborgs Stad	Roxette, Slottskogsvallen	09-jul	-
Göteborgs Stad	Thai/Swe festival, Frihamnen kajskul 105	9–11 juli	5 000 deltagare/dag.
Göteborgs Stad	Utomhusbio, Slottsskogen	10–11 juli	5 000–8 000 deltagare.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	ÖIS - Häcken, Gamla Ullevi	11-jul	-
Tanums kommun	Friidrotts-SM (Sparvallen Tanumshede)	11–12 juli	Veteran- och ungdomstävlingar. Folksamling.
Göteborgs Stad	GAIS - Elfsborg, Gamla Ullevi	12-jul	-
Härryda kommun	Gothia Cup	12–18 juli	Ökat tryck på kollektivtrafik, parkeringar och badplatser.
Göteborgs Stad	Gothia Cup, Heden mm	12–18 juli	-
Lerums kommun	Gothia Cup (boende i kommunens lokaler)	Vecka 29 (13–19 juli)	1 500 deltagare. Ökat tryck på logistik och säkerhet.
Göteborgs Stad	Häcken - Djurgården, Nordic wellness arena	16-jul	-

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Trollhättans Stad	Fallens dagar	17–19 juli	Ökat besökarantal.
Tanums kommun	Bohusläns saltaste (Trailrun Hamburgö)	18-jul	Folksamling i Hamburgsund.
Göteborgs Stad	O-ringen, Centrala stan - Hisingen	19–25 juli	11000 deltagare.
Ale kommun	O-ringen	20–21 juli	15 000–20 000 deltagare. Risk för trafikstörningar.
Göteborgs Stad	ÖIS - Djurgården, Gamla Ullevi	20-jul	-
Tranemo kommun	Antikveckan Limmared	Vecka 30 (20–26 juli)	Ca 3 000 besökare/dag. Ökat tryck på lokal infrastruktur.
Orust kommun	Svanesundsfestivalen	23–25 juli	Ca 3 000 besökare. Ökat tryck på lokal infrastruktur.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Digiloo, Liseberg	23-jul	10000 deltagare.
Göteborgs Stad	The Wailers, Ullevi Plaza	24-jul	4000 deltagare.
Göteborgs Stad	GAIS - Halmstad, Gamla Ullevi	26-jul	-
Tanums kommun	Eds Countryfestival (Rabbalshede Folkets Park)	31 juli–1 augusti	Folksamling.
Uddevalla kommun	Oddebollen	31 juli–2 augusti	Ca 200 flick- och pojklag. Ökat tryck på idrottsanläggningar.
Göteborgs Stad	The Ark, Frihamnen	31-jul	7 000–9 000 deltagare.
Göteborgs Stad	D-A-D, Liseberg	31-jul	8000 deltagare.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Lysekils kommun	Konsert med Håkan Hellström	01-aug	Förväntad stor publik.
Tranemo kommun	Ungdomens 10-mila (orienteringstävling)	Vecka 31 (27 juli–2 aug)	Ca 5 000 besökare. Ökat tryck på Hagatorpet-området.
Göteborgs Stad	Häcken - AIK, Nordic wellness arena	02-aug	-
Tanums kommun	Tanums loppet (Rullskidor/Löpning)	15-aug	Trafikstörningar och folksamling i Tanumshede.
Uddevalla kommun	Motocross VM	15–16 augusti	Förhöjd säkerhetsberedskap och trafikpåverkan.
Bollebygds kommun	Fest/Kals i Bollebygd centrum	22-aug	Många besökare på liten yta. Risk för trängsel.
Kungälvs Kommun	Match Cup & Musik på Marstrand	Sommarperiod	Många besökare. Omfattande säkerhetsorganisation.

Händelser kommande månad

Val och samhällsstörning

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Vänersborgs kommun	Bevakning av IT-säkerhet	Löpande	Ökad risk för phishing, social engineering och IT-attacker kopplat till omvärldsläge och valår.
Göteborgs Stad	Cyberhot kopplat till AI	Löpande	Bevakning av AI-relaterade cyberhot.

Händelser kommande månad

Natur/väderrelaterat

Aktör	Händelse/Risk	Datum/Tidpunkt	Eventuella konsekvenser
Färgelanda kommun	Stor brandrisk	Löpande	Förhöjd beredskap för skogs och markbränder.
Tidaholms kommun	Höga temperaturer	-	Risk för värmerelaterade hälsoproblem, särskilt bland äldre.
Tranemo kommun	Gulvarning för höga temperaturer	Vecka 26	-
Skövde kommun	Bevakning av väderläge	Löpande	Beredskap att införa eldningsförbud vid beslut från Räddningstjänst.
Essunga kommun	Bevakning av väderläge	Löpande	-
Grästorps kommun	Bevakning av väderläge	Löpande	-

Händelser kommande månad

Natur/väderrelaterat

Aktör	Händelse/Risk	Datum/Tidpunkt	Eventuella konsekvenser
Vara kommun	Bevakning av väderläge	Löpande	-
Herrljunga Kommun	Bevakning av SMHI:s vädervarningar	Löpande	-
Uddevalla kommun	Bevakning av väderläge	Löpande	Risk för eldningsförbud och låga dricksvattennivåer.
Vänersborgs kommun	Bevakning av grundvattennivåer	Löpande	Nivåerna är för närvarande normala.
Mölndals stad	Bevakning av vattenbrist och brandrisk	Löpande	Följer utvecklingen under Partille/Gothia Cup.

Händelser kommande månad

Infrastruktur och säkerhet

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Sotenäs Kommun	Elberoende vid hög belastning	jul-26	Risk för totala kommunavbrott vid haveri i Vattenfalls ställverk under högsäsong. Ingen bekräftad information om åtgärder på regionnätsnivå.
Ale kommun	Brist på visst livsmedel, restnoterade	Till september	Vissa maträtter kan inte tillagas enligt plan.

Händelser kommande månad

Fokusområde grundvattennivåer

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Hjo kommun	Vattenbrist i enskilda brunnar	Löpande	Kan drabba upp till 1/3 av kommunens invånare.
Ulricehamns kommun	Låga grundvattennivåer	Löpande	Ingen påverkan på dricksvattenleverans i dagsläget. VA-huvudman följer utvecklingen.
Vänersborgs kommun	Kontrollerar grundvatten löpande. I nuläget normala grundvattennivåer	Löpande	–
Göteborgs Stad	Inga brister rapporterade	Löpande	–
Mölndals stad	Bevakning av vattenbrist	Löpande	–

Händelser kommande månad

Övrigt

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Tibro kommun	Sommaraktiviteter ("Sommar i Tibro")	Sommarperiod	-
Tibro kommun	Lägre bemanning under semestertider.	Sommarperiod	-

Samverkans- och stödbehov

Aktör	Behov	Aktörer	Önskad åtgärd/stödform
Inget rapporterat	-	-	-

Regional samlad lägesbild
Västra Götalands län

Framtagen genom samverkan för ett säkrare och mer robust Västra Götaland

Plats för sekretesstämpel

Diarienummer
457-21781-2026

Vecka: 31

Fastställd av:
Chef i beredskap
Pehr Johansson
Datum: 2026-07-30

Informationssäkerhetsanalys
K1, R2, T1

Kontakt
Gruppen för regional samlad lägesbild och analys

rsl.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Syfte:

Syftet är att skapa en gemensam lägesförståelse i Västra Götalands län samt ge underlag för nationell rapportering, samordnade beslut och åtgärder i det aktörsgemensamma arbetet.

Målgrupp:

Kommuner, Räddningstjänster, Region Västra Götaland, statliga myndigheter, frivilligorganisationer och övriga samverkande aktörer i länet.

Relevanta mottagare identifieras och prövas löpande.

Arbetssätt:

Den regionala samlade lägesbilden bygger på information från utpekade aktörer i Västra Götalands län som sammanställs, analyseras och bedöms utifrån ett regionalt perspektiv.

AI-baserade verktyg används som stöd för informationsbearbetning och sammanställning.

Riktighet, analys, bedömningar och inriktningar kvalitetssäkras och fastställs av ansvariga handläggare och beslutsfattare.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Regional samlad lägesbild för Västra Götaland V31

Påverkansgrad

UPPGIFT SAKNAS | INGEN | MÅTTLIG | BETYDANDE | ALLVARLIG | KRITISK

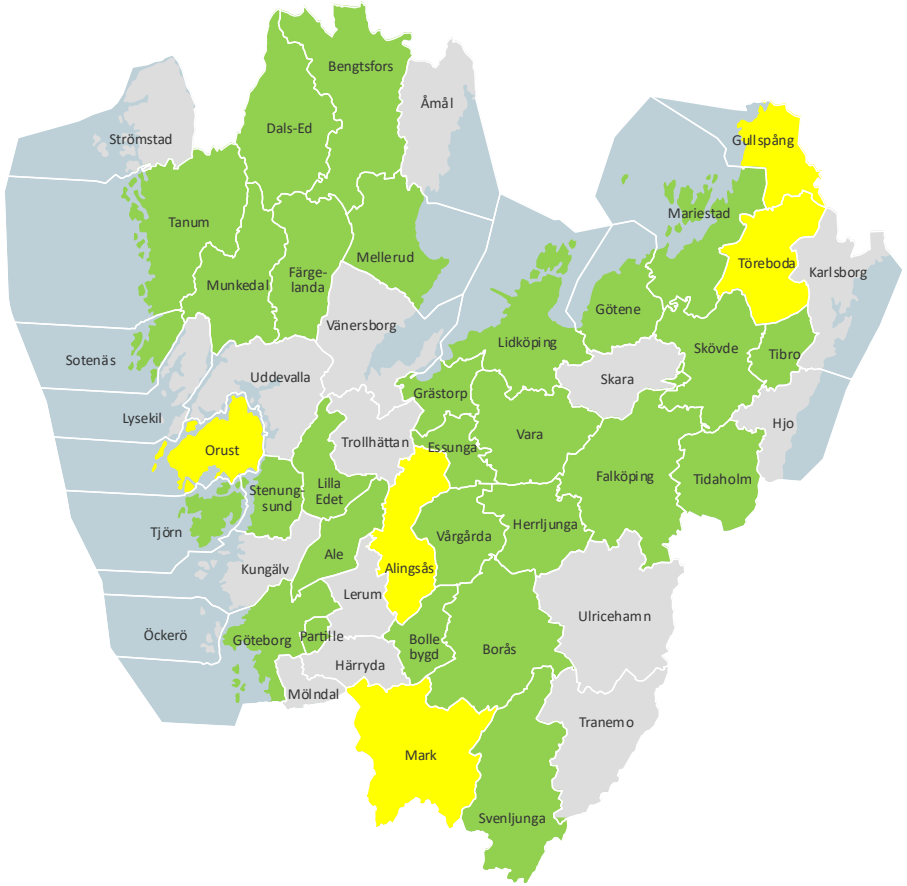

Rapporterad påverkan

- Ingen aktör har rapporterat kritisk påverkan
- Ingen aktör har rapporterat allvarlig påverkan
- Ingen aktör har rapporterat betydande påverkan
- 5 aktörer har rapporterat måttlig påverkan
- 28 aktörer har rapporterat ingen påverkan
- Uppgift saknas från 17 aktörer

Samlad bedömning: Länet har präglats av ett stabilt men dynamiskt läge, där torka och hög brandrisk är de mest påtagliga utmaningarna. Flera kommuner hanterar lokala säkerhetsincidenter och förbereder sig för kommande evenemang. Samverkan mellan aktörer fungerar väl. Låga grundvattennivåer och brandrisk i skog och mark kräver fortsatt uppmärksamhet. Länet visar god beredskap.

Inriktning: För att möta utmaningarna framöver rekommenderas fortsatt samverkan kring vattenförsörjning, brandrisk och evenemangshantering. Allmänheten bör informeras om bevattningsförbud, brandrisk och bedrägerier. Säkerhetsincidenter bör följas upp. Valet närmar sig och det är viktigt att vi fortsätter vårt arbete med att säkerställa en trygg och transparent valprocess samtidigt som vi uppmärksammar och hanterar eventuella påverkansförsök eller säkerhetsrelaterade utmaningar. Proaktivitet och samordning är avgörande.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bedömning

Sammanfattning av regional lägesbild

Under den senaste månaden har Västra Götaland präglats av en kombination av väderrelaterade utmaningar, säkerhetsincidenter och förberedelser inför kommande evenemang. Det varma och torra vädret fortsätter att påverka länet med låga grundvattennivåer som lett till bevattningsförbud i Marks, Orust, Tibro och Strömstad kommun samt en rekommendation om att spara vatten i Vara kommun. På Orust har situationen dessutom förvärrats av kapacitetsproblem i vattenverket, vilket krävt stöd från Uddevalla. Värmen har även medfört ökade påfrestningar för äldre och sköra omsorgstagare, medan brandrisken förblir hög. Angivet på krisinformation.se finns att kommunerna Tanum och Strömstad har utfärdat eldningsförbud.

På säkerhetsfronten har flera incidenter rapporterats. I Borås har en skottlossning mot ett bostadshus inträffat, där minderåriga varit inblandade samt flera bränder i Fristad som misstänks ha kopplingar till varandra. I Stenungsund har ett knivdåd vid en badplats resulterat i en död och en skadad, samtidigt som en trafikolycka på E6 krävt omfattande räddningsinsatser. Bedrägerier har också uppmärksammats där Melleruds kommun rapporterat falska telefonsamtal där bedragare utgett sig för att vara kommunanställda.

Inom samhällsviktig verksamhet har en tågurspårning i Bollebygd orsakat stopp i järnvägstrafiken vilket nu är åtgärdat. Inom omsorgen noterar Sotenäs bemanningsutmaningar under semestertider, men bedömer att läget är hanterbart. Externa faktorer, som konflikten i Mellanöstern, har ännu inte haft någon direkt påverkan på länet.

Kommande månad

Framåt väntar flera stora evenemang i augusti vilket kan medföra ökad belastning på samhällstjänster och infrastruktur. Bland annat planeras Streetbasket, Vattendagen och Blodomloppet i Borås, Way Out West och Göteborgskalaset i Göteborg, samt Matfestivalen i Skövde med uppskattningsvis 30 000 besökare. Även Orust och Stenungsund förbereder för festivaler, konserter och evenemang som Tjörn Runt och cirkusföreställningar.

De främsta riskerna inför kommande period är fortsatt torka och hög brandrisk. Kommuner med bevattningsförbud uppmanas att fortsätta samverka kring vattenförsörjning, då Borås och Orust rapporterar låga flöden i vattendrag och kapacitetsproblem i vattenverk. Även det kommande valet 2026 nämns som en nationell händelse att bevaka, även om inga specifika risker identifierats ännu.

Länsövergripande bedömning

Läget i Västra Götaland är stabilt men dynamiskt, utan akuta kriser men med flera pågående utmaningar. De mest akuta riskerna är kopplade till torka och brand, vilket kräver fortsatt samverkan. Säkerhetsincidenter som skottlossning, bränder och bedrägerier är lokala och hanterbara, men bör följas upp för att identifiera eventuella trender. Större evenemang bedöms kunna hanteras inom befintliga samverkansstrukturer, men värme och torka kan öka belastningen på samhällsservice.

Händelser senaste månaden

Naturhändelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Alingsås kommun	Höga temperaturer	Negativ påverkan på känsliga målgrupper	-
Mark kommun	Hög risk för skogsbrand	Risken för bränder i skog och mark är på stor till lokalt extremt stor.	Samverkan med SÄRF
Orustkommun	Höga temperaturer	Höga temperaturer påverkar känsliga målgrupper	-
Göteborgs Stad	Hög risk för skogsbrand	-	Samverkan med RSG
Partille kommun	Värmebölja	-	-
Stenungsunds kommun	Värmebölja	-	Publicerade skarp avrådan för eldning
Tjörns kommun	Värmebölja	Hög risk för skogsbrand	-

Händelser senaste månaden

Skadegörelse och brott

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Borås Stad	Skottlossning mot bostadshus	Minderåriga gripna	Polisiär insats
Borås Stad	Flera bränder i Fristad under kort tid	Utreder möjlig koppling mellan bränderna, en i obebodd fastighet intill vattenskyddsområde, tre bränder i svårtillgänglig terräng.	Brandbekämpning
Marks kommun	Flertalet bränder (brand i industrilokal, skolgård samt däcklager)	-	Räddningstjänstinsats samt polisiär utredning om mordbrand i samtliga fall
Orust kommun	Flera incidenter med turister/besökande och närstående	-	Insats av polis och vaktbolag
Skövde kommun	Ökad skadegörelse i centrum, skolor och fritidsmiljöer	Skadegörelse i linje med tidigare års sommarlov/ledigheter	-
Stenungsunds kommun	Bråk vid badplatsen Hawaii med knivangrepp	En person avled, en skadades	Polisiär insats med flera anhållna. Kommunen ej involverad i efterföljande arbete

Händelser senaste månaden

Social påverkan

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Melleruds kommun	Bedrägeriförsök via telefonsamtal (falska påståenden om sotning/slamsugning)	Invånare lurade av personer som utger sig för att arbeta för kommunen	Information till allmänheten om att kommunen inte använder detta förfarande. Samarbete med SR P4 Väst och Polisen Dalsland

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
-	-	-	-

Händelser senaste månaden

Olyckor

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Bollebygds kommun	Urspårning av tåg	3 veckor längt stopp på järnvägen	Åtgärdat av Trafikverket. Trafiken återupptagen
Borås Stad	Vattenläcka i Fristad	370 adresser påverkades	Åtgärdat inom ett par timmar
Stenungsunds kommun	Olycka mellan linjebuss och lastbil på E6	Chockade personer behövde omhändertas	Räddningstjänsten bad kommunen om hjälp med att öppna lokaler. Kommunkontoret öppnades men berörda personer kördes till Uddevalla
Partille kommun	Mindre oljeutsläpp/oljeskimmer	Inga konsekvenser för samhällsviktig verksamhet	-

Händelser senaste månaden

Övriga händelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Marks kommun	Vattenläckor i Kinna och Skene samt vattenpumpar som stannade pga. åskvädret	Oroliga invånare kontaktade SOS Alarm när vattenpumparna stannade	Reservvattentank utställd på en av platserna. Vattenpumpar återstartades manuellt
Orust kommun	Störningar i vattentillförseln samt begränsad kapacitet i vattenverk.	Vattenbrist och påverkan på hushåll, samhällsviktig verksamhet och näringsliv.	Vattentankar placerades ut, bevattningsförbud infördes 15 juli. Uddevalla kommun stöttar med vatten via gemensam ledning
Ale kommun	O-ringen	-	-
Göteborgs Stad	Flera evenemang (Gothia Cup, Partille Cup)	Evenemangen avlöpte utan allvarligare incidenter	Ordinarie säkerhetsåtgärder
Mölndals Stad	Flera evenemang (Gothia Cup, Partille Cup)	Evenemangen avlöpte utan allvarligare incidenter	Ordinarie säkerhetsåtgärder
Sotenäs kommun	Amaze Festival	Ökat antal besökare i kommunen	Evenemanget hanteras inom ordinarie strukturer
Sotenäs kommun	Utmaningar med bemanning inom omsorgsförvaltningen	Bemanningssvårigheter under semestern men inom förväntat sommarläge	Hanteras inom ordinarie verksamhet

Händelser senaste månaden

Fokusområde: Låga grundvattennivåer

	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Marks kommun	Låga grundvattennivåer	Fortsatt stor påverkan på kommunen	Bevattningsförbud infördes 17 juli
Orust kommun	Begränsad kapacitet i vattenverk	Påverkan på hushåll, samhällsviktig verksamhet och näringsliv	Bevattningsförbud infördes 15 juli. Uddevalla stöttar med vatten via gemensam ledning.
Göteborgs Stad	Låga grundvattennivåer (enligt SGU)	Ingen påverkan på dricksvattenproduktionen	-
Mölndals Stad	Låga grundvattennivåer (enligt SGU)	Ingen påverkan på dricksvattenproduktionen	-

Händelser senaste månaden

Fokusområde: Mellanösternkonflikten

	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Göteborgs Stad	Påverkan från Mellanösternkonflikten	Ingen direkt påverkan på verksamheten men oroligheterna i världen påverkar tillgång och priser på vissa varor (tex kemikalier)	Kretslopp och vatten har hittat nya kemikalieleverantörer och har regelbunden dialog med leverantörer.
Mölndals Stad	Påverkan från Mellanösternkonflikten	Ingen direkt påverkan på stadens verksamhet	-

Händelser kommande månad

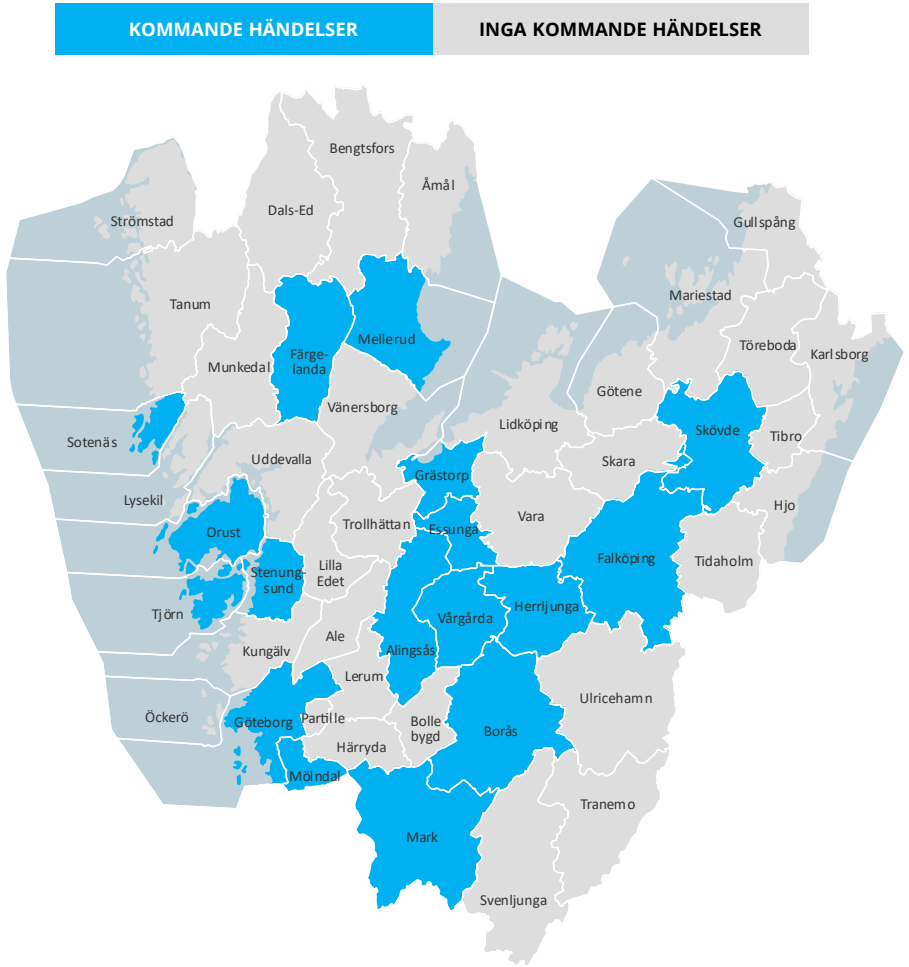

Händelse	Antal aktörer	Exempel	Eventuell påverkan
Evenemang	12	Festivaler (Herrljunga, Göteborg), stadskalas (Alingsås, Grästorp, Göteborg), sport (Borås, Orust, Tjörn)	Ökat antal besökare med ev. belastning på infrastruktur
Valrelaterade risker	2	Valrörelsen är igång (Mellerud och Stenungsund)	-
Väderrelaterade risker	10	Ökad risk för brand i skog och mark samt låga grundvattennivåer	Bränder, vattenrestriktioner
Infrastruktur	2	Minskad bemanning under sommarsäsong och ökat antal boende i kommunen	Ökad arbetsbelastning samt ökad belastning på kommunens infrastruktur

Länsstyrelsen Västra Götaland

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Vårgårda kommun	Hojrock	23–26 juli 2026	Ökad belastning på kommunal service och infrastruktur.
Orust kommun	Svanesundsfestivalen	23–26 juli 2026	Ca 6 000 besökare. Ökad belastning på lokala resurser och infrastruktur.
Essunga kommun	Nossebro marknad	27-jul-26	Upp till 10 000 besökare vid bra väder. Ökad belastning på lokal service och infrastruktur.
Stenungsunds kommun	Nordiska mästerskap i jollesegling	28-jul-26	-
Stenungsunds kommun	Samverkanskonferens "Samsyn kring faran av terrängbrand i vårt område"	29-jul-26	Ökad samverkan mellan aktörer för att hantera terrängbrandsrisk.
Göteborgs Stad	The Ark, Frihamnen	31-jul-26	7 000–9 000 besökare. Ökat besöksantal i Frihamnen.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	D-A-D, Liseberg	31-jul-26	8 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Stenungsunds kommun	Konsert med Orup/D Saucedo	01-aug-26	Ökat besöksantal på Stenungsbaden.
Göteborgs Stad	Dina Ögon, Liseberg	01-aug-26	5 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Göteborgs Stad	Häcken - Kalmar, Nordic Wellness Arena	01-aug-26	Ökat besöksantal på arenan.
Göteborgs Stad	Medina, Liseberg	02-aug-26	10 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Göteborgs Stad	IFK Göteborg - Degerfors, Gamla Ullevi	02-aug-26	Ökat besöksantal på Gamla Ullevi.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Konsert, Liseberg	06-aug-26	8 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Färgelanda kommun	Färgelanda Cup	7–9 augusti 2026	145 lag, varav 100 övernattande. Ökad belastning på boende och service i kommunen.
Göteborgs Stad	Valter Nilsson, Frihamnen	08-aug-26	10 000 besökare. Ökat besöksantal i Frihamnen.
Göteborgs Stad	Manchester United - PSG, Ullevi	08-aug-26	40 000 besökare. Stor belastning på infrastruktur, kollektivtrafik och säkerhetstjänster.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	ÖIS - AIK, Gamla Ullevi	08-aug-26	Ökat besöksantal på Gamla Ullevi.
Göteborgs Stad	IFK Göteborg - Kalmar, Gamla Ullevi	09-aug-26	Ökat besöksantal på Gamla Ullevi.
Göteborgs Stad	Grezula + Hanna Ferm, Liseberg	09-aug-26	8 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Göteborgs Stad	Daniella Rathana, Liseberg	12-aug-26	8 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Falköpings kommun	Nestorfest	13–15 augusti 2026	Lokalt evenemang med ökad belastning på service och infrastruktur.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Way Out West, Slottsskogen	13–15 augusti 2026	33 000 besökare/dag. Återkommande evenemang. Ingen rapporterad påverkan på stadens verksamheter.
Göteborgs Stad	Stay Out West, Frihamnen kajskul 105	13–15 augusti 2026	8 000–10 000 besökare/dag. Ökat besöksantal i Frihamnen.
Borås Stad	Sweden 3x3 Tour Streetbasket	13–16 augusti 2026	Evenemang i centrala Borås.
Göteborgs Stad	Tribute to Rock - festival, Götaplatsen	14–15 augusti 2026	Ökat besöksantal på Götaplatsen.
Borås Stad	Vattendagen, Viskan Open Water	15-aug-26	Evenemang i centrala Borås, Viskan och Stadsparksbadet.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Stenungsunds kommun	Cirkus vid Stenungsunds Arena	15-aug-26	Ökad trafik och belastning på lokal infrastruktur.
Stenungsunds kommun	Tjörn Runt (segeltävling)	15-aug-26	Berör även Tjörns kommun. Ökad båttrafik och besökare.
Göteborgs Stad	Smash Into Pieces, Liseberg	16-aug-26	8 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Göteborgs Stad	GAIS - Malmö, Gamla Ullevi	16-aug-26	Ökat besöksantal på Gamla Ullevi.
Göteborgs Stad	Häcken - Kalmar, Nordic Wellness Arena	17-aug-26	Ökat besöksantal på arenan.
Stenungsunds kommun	Utomhusbio, Kristinedalsskolan	20-aug-26	-

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Thomas Stenström, Liseberg	20–21 augusti 2026	10 000 besökare/dag. Ökat besöksantal på Liseberg.
Göteborgs Stad	Magnus Uggla, Frihamnen	21-aug-26	8 000 besökare. Ökat besöksantal i Frihamnen.
Grästorps kommun	Grästorpskalaset	21–22 augusti 2026	Stor händelse för orten. Oklart antal besökare.
Göteborgs Stad	Dans & Teaterfestivalen, Götaplatsen	21–23 augusti 2026	Ökat besöksantal på Götaplatsen.
Göteborgs Stad	Volleyboll EM, Damer, Scandinavium	21–27 augusti 2026	Stor belastning på arenan och kringliggande infrastruktur.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Orust kommun	Taube-loppet på Flatön	22-aug-26	Ökat besöksantal på Flatön.
Orust kommun	Orust Motorshow i Henån	22-aug-26	Ökat besöksantal i Henån.
Göteborgs Stad	Göteborg Brinner, Frihamnen	22-aug-26	20 000 besökare. Stor belastning på infrastruktur och räddningstjänst.
Göteborgs Stad	TV-inspelning, Trädgårdsföreningen	22–23 augusti 2026	Ökat besöksantal i Trädgårdsföreningen.
Orust kommun	Öppet varv i Ellös	24–26 augusti 2026	Ökat besöksantal i Ellös.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Trä & Teknik, Svenska Mässan	25–27 augusti 2026	Ökat besöksantal på Svenska Mässan.
Göteborgs Stad	Night of Queen, Liseberg	27-aug-26	5 000 besökare. Ökat besöksantal på Liseberg.
Göteborgs Stad	Göteborgskalaset, Götaplatsen/Kungstorget	27–30 augusti 2026	Återkommande evenemang. Ingen rapporterad påverkan på stadens verksamheter.
Göteborgs Stad	Frihamnsdagarna, Frihamnen	27–29 augusti 2026	30 000 besökare. Stor belastning på infrastruktur och kollektivtrafik.
Göteborgs Stad	Streetfoodfestivalen, Basargatan/Kungstorget	27–29 augusti 2026	Ökat besöksantal i centrala Göteborg.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Swedish House Mafia, Ullevi	28-aug-26	60 000 besökare. Mycket stor belastning på infrastruktur, kollektivtrafik och säkerhetstjänster.
Göteborgs Stad	ParaPuls, Slottsskogsvallen	28–29 augusti 2026	Ökat besöksantal i Slottsskogen.
Skövde kommun	Skövde matfestival	28–29 augusti 2026	Ca 30 000 besökare. Stor belastning på centrala Skövde.
Alingsås kommun	Alingsåskalaset	28–29 augusti 2026	Ökat besöksantal och belastning på kommunal service.
Göteborgs Stad	Swedish House Mafia, Ullevi	29-aug-26	60 000 besökare. Mycket stor belastning på infrastruktur, kollektivtrafik och säkerhetstjänster.
Göteborgs Stad	Utomhusbio, Slottsskogen Azalea	29-aug-26	5 000 besökare. Ökat besöksantal i Slottsskogen.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Göteborgsrodden, Frihamnspiren	29-aug-26	Ökat besöksantal i Frihamnen.
Göteborgs Stad	Ö-festen, Ringön/Järnmalmsgatan	29-aug-26	12 000 besökare. Ökat besöksantal på Ringön.
Herrljunga kommun	Herrljungafestivalen	29-aug-26	Lokalt evenemang med ökad belastning på service och infrastruktur.
Göteborgs Stad	Göteborgsrodden, Frihamnspiren	29-aug-26	Ökat besöksantal i Frihamnen.
Borås Stad	Blodomloppet Borås	31-aug-26	Evenemang vid Borås Arena/Ymer terrängen.

Händelser kommande månad

Val och samhällsstörning

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Melleruds kommun	Val 2026	Ej angivet	Nationell och regional händelse.
Stenungsunds kommun	Valaffischering och uppsättning av valstuga	Från 15 augusti 2026	-

Händelser kommande månad

Natur/väderrelaterat

Aktör	Händelse/Risk	Datum/Tidpunkt	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Ökad risk för skogsbrand	Pågående	-
Melleruds kommun	Fortsatt torka	Pågående	-
Mölndals Stad	Risk för skogsbrand	Pågående	Fortsatt bevakning tillsammans med räddningstjänsten.
Stenungsunds kommun	Måttlig/liten brandrisk	Pågående	Inrådan om försiktighet vid eldning och grillning i naturen.
Tjörns kommun	Brandrisk	Pågående	Torrt och blåsigt väder ökar risken för bränder.

Händelser kommande månad

Infrastruktur och säkerhet

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Sotenäs kommun	Ökat antal besökare under sommarsäsongen	Pågående	Periodvis högre belastning på kommunala funktioner och samhällsservice.
Sotenäs kommun	Semesterperiodens påverkan	Pågående	Sårbarhet kopplat till bemanning och uthållighet inom vissa verksamheter.

Händelser kommande månad

Övrigt

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Orust kommun	Påverkad vattenproduktion	Pågående	Bevattningsförbud och stöttning via ledning till Uddevalla/Västvatten.

Händelser kommande månad

Fokusområde: Låga grundvattennivåer

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Borås Stad	Låga grundvattennivåer	Pågående	Risk för vattenbrist. Låga flöden i Tidan, Viskan och Ätran.
Herrljunga kommun	Fortsatt bevakning av grundvattennivåer	Pågående	Risk för vattenbrist.
Marks kommun	Låga grundvattennivåer och torka	Pågående	Grundvattennivåer ger stor påverkan på kommunen. Fortsatt hög brandrisk. Omfattande terrängbränder kan inte uteslutas.
Orust kommun	Påverkad vattenproduktion	Pågående	Bevattningsförbud och stöttning via ledning till Uddevalla/Västvatten.
Sotenäs kommun	Låga grundvattennivåer	Pågående	Sårbarhet kopplat till vattenförsörjning inför återstoden av sommaren.

Uppföljning föregående lägesbild

Aktör	Insats	Målgrupp	Syfte/mål
-	-	-	-

Samverkans- och stödbehov

Aktör	Behov	Aktörer	Önskad åtgärd/stödform
Stenungsunds kommun	Samverkanskonferens 29 juli, "Samsyn kring faran av terrängbrand i vårt område"	Berörda aktörer	Ökad samverkan mellan aktörer för att hantera terrängbrandsrisk.

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-05

Plats och tid	Storslagenheten, Nödinge kommunhus, kl. 8.00 -08:15
Beslutande	Henrik Fogelklou (M), ordförande Dennis Ljunggren (S), 1:e vice ordförande Robert Jansson (SD), 2:e vice ordförande
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Dennis Ljunggren
Justeringsdag	2026-05-05
Paragrafer	§§ 19-23
Underskrifter	
Sekreterare	Amra Taneroglu
Ordförande	Henrik Fogelklou
Justerande	Dennis Ljunggren

Övriga närvarande
Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet
Maria Wassén, bygglovshandläggare §§ 19-21
Amra Taneroglu, nämndsekreterare

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Jävsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-05-05**
Tillkännages från och med	**2026-05-05**
Tillkännages till och med	**2026-05-26**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Amra Taneroglu**

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

Innehållsförteckning

§ 19	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 20	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 21	Svenstorp 1:182, bygglov nybyggnad av affärshus, BYGG2026.53	2026/24	
§ 22	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	
§ 23	Underrättelser	2026/7	

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
JN § 19

JN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Jävsnämnden fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till jävsnämndens ledamöter.

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
JN § 20

JN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Jävsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande påminner jävsnämnden om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
JN § 21

JN 2026/24

Svenstorp 1:182, bygglov nybyggnad av affärshus, BYGG2026.53

Beslut

Jävsnämnden beslutar att bevilja ansökan om bygglov med stöd av 9 kap. 56 och 60 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Motivering till beslut

Jävsnämnden konstaterar att den sökta åtgärden avviker från detaljplanen vad det gäller fasadmaterialet. I området finns till största del byggnader med plåtfasader av typen sandwichelement. Nämnden bedömer att byggnadens utformning smälter in i området och inte ändrar områdets karaktär samt är av god form och färg. Nämnden bedömer att avvikelsen är liten och förenlig med planens syfte.

Sammanfattning

Ärendet gäller en ansökan om bygglov för nybyggnad av affärshus med plåtfasad, med 3982 m² byggnadsarea på fastigheten.

Detaljplan 474 gäller för fastigheten. Detaljplanen tillåter inte fasadmaterial i plåt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-29
- Ansökan, 2026-03-03
- Situationsplan, 2026-03-03
- Markplaneringsritning, 2026-04-22
- Fasadritning blivande -alla väderstreck, 2026-04-24
- Fasadritning 3D-alla väderstreck, 2026-04-24
- Fasadritning blivande skyltar, 2026-03-03
- Planritning blivande, 2026-03-03
- Markplaneringsritning med markeringar för sektioner, 2026-04-24
- Kontrollansvarig, 2026-03-03
- Tillgänglighetsutlåtande, 2026-03-03
- Verifiering av gångavstånd -Rusta butik, 2026-03-03
- Remissyttrande Infrastrukturenheten -Trafik, 2026-04-13
- Remissyttrande Infrastrukturenheten -VA, 2026-04-13
- Remissyttrande Miljöenheten - dagvatten, 2026-04-10

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-05

- Remissyttrande Stöd och utvecklingsstaben, 2026-04-01
- Remissyttrande Bohusläns räddningstjänstförbund (BORF), 2026-04-02
- Granneyttrande erinran BRF Ängslyckan, 2026-04-14
- Granneyttrande ingen erinran Fastighets AB, 2026-03-26
- Granneyttrande ingen erinran Ale kommun, 2026-03-25
- Granneyttrande ingen erinran Ale kommun, 2026-03-25
- Granneyttrande ingen erinran Ale kommun, 2026-03-25
- Granneyttrande ingen erinran Ale kommun, 2026-03-25
- Granneyttrande ingen erinran Ale kommun, 2026-03-25
- Remissyttrande Trafikverket, 2026-03-30
- Svar på kommunicering, 2026-04-22
- Svar på granneyttrande, 2026-04-22

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar att jävsnämnden beslutar att bevilja ansökan om bygglov.

Robert Jansson (SD) och Dennis Ljunggren (S) yrkar bifall till Henrik Fogelklous (M) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på dels förvaltningens förslag, dels på sitt eget yrkande och finner att jävsnämnden beslutar i enlighet med hans eget yrkande.

Beslutet skickas till

Expedieras
Sökanden, kontrollansvarig

Meddelas
Starrkärr 11:1, Starrkärr 11:3, Starrkärr 11:4, Svenstorp 1:3, Svenstorp 1:5, Svenstorp 1:15, Svenstorp 1:172, Svenstorp 1:182

Delges
Svenstorp 1:155

Kungörelse
På kommunens anslagstavla

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

Upplysningar

Bygglovet upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från den dag då lovet vann laga kraft enligt 9 kap. 43 § PBL.

En åtgärd som kräver bygglov, marklov, rivningslov eller anmälan får inte påbörjas innan startbesked har getts enligt 10 kap 3 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Kallelse till tekniskt samråd skickas separat.

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
JN § 22

JN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Jävsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegeringsbesluten.

Sammanfattning

Jävsnämnden har överlåtit sin beslutsrätt till tjänstepersoner i enlighet med jävsnämndens delgeringsordning. Beslut enligt nedan har redovisats till nämnden:

Delegationsbeslut Jävsnämnden 2026-04-02 till 2026-04-29

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
JN § 23

JN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Jävsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

På jävsnämndens sammanträde redovisas följande underrättelse, beslut och domar:

KS § 77, KS 2025/694, Uppföljning av internkontroll 2025 nämnder och bolag

KF § 71, KS 2025/694, Uppföljning av internkontroll 2025 nämnder och bolag

Signature reference: 3662237b-69cd-453f-84c3-253c9ef02c1c

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Plats och tid	Lokal Storslagenheten, Nödinge kommunhus, kl. 15.30 – 15:40
Beslutande	Henrik Fogelklou (M), ordförande Dennis Ljunggren (S), 1:e vice ordförande Robert Jansson (SD)
Övriga närvarande	Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet
Utses att justera	Dennis Ljunggren
Justeringsdag	2026-06-03
Paragrafer	24-28
Underskrifter	

Sekreterare	Amra Taneroglu
Ordförande	Henrik Fogelklou
Justerande	Dennis Ljunggren

Övriga närvarande	Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet Amra Taneroglu, nämndsekreterare

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Jävsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-06-02**
Tillkännages från och med	**2026-06-03**
Tillkännages till och med	**2026-06-24**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Amra Taneroglu**

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

Innehållsförteckning

§ 24	Fastställande av föredragningslista		4
§ 25	Anmälan av jäv		5
§ 26	SURTE 1:248 - Rivning av bostadshus - Karonsberg	2026/28	6 - 8
§ 27	Underrättelser		9
§ 28	Redovisning av delegeringsbeslut		10

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
JN § 24

JN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Jävsnämnden fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till jävsnämndens ledamöter.

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
JN § 25

JN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Jävsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande påminner jävsnämnden om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
JN § 26

JN 2026/28

SURTE 1:248 - Rivning av bostadshus - Karonsberg

Beslut

Jävsnämnden beslutar att bevilja ansökan om rivningslov med stöd av 9 kap. 76 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Motivering till beslut

Jävsnämnden bedömer att ansökan att rivningslov ska beviljas eftersom byggnaden är i mycket dåligt skick. Nämnden bedömer att byggnaden har ett ringa kulturhistoriskt värde och att byggnaden ligger på mark som inte får bebyggas. Det enskilda intresset att riva byggnaden väger därför tyngre än det allmänna intresset att bevara byggnaden.

Sammanfattning

Ansökan om rivningslov inkom 2026-01-19 för bostadshuset på Surte 1:248, kallat Karonsberg. I ansökan uppger sökanden att de önskar riva byggnaden då den är tomställd och i dåligt skick. Sökanden kompletterade ärendet i februari med en materialinventering av farligt avfall, och begärde i mars att ärendet behandlas i jävsnämnden.

Surte Aktiebolag bildades 1894 och förvärvade gården Karonsberg vid Göta Älv. Byggnaden, typisk för sekelskiftet med schweizerstil, användes inledningsvis som bostad för färjekaren som fraktade patronen Rhedin över älven. Under 1920–30-talen beboddes Karonsberg av flera hushåll, däribland anställda vid glasbruket. År 1940 köptes fastigheten av Nödinge kommun och blev en förvaltningsbyggnad. Fram till 1983 inrymde den Fritidsförvaltningen.

Bostadshuset på Surte 1:248, Karonsberg, bedöms ha ett betydande kulturhistoriskt värde kopplat till färjeöverfarten, Surte Glasbruks historia och Nödinge kommuns förvaltning. Byggnaden uppvisar karaktäristiska drag från schweizerstilen och är ett av få kvarvarande spår från glasbruksepoken, då flera andra byggnader i området redan rivits. Enligt 9 kap. 76 § PBL får rivningslov inte beviljas om en byggnad bör bevaras av kulturhistoriska skäl, och både

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

Kulturförvaltningen Västra Götaland och Ale kommuns Kultur- och Fritidsutveckling stöder bevarande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-28
- Ansökan, 2026-01-19
- Karta, 2026-01-19
- Materialinventering Karonsberg, 2026-02-09
- Kulturhistorisk utredning över Karonsberg, Surte 1:248, 2026-04-01
- Remissyttrande in Kultur- och Fritidsutveckling, 2026-04-21
- Remissyttrande in, Kulturförvaltningen Västra Götalandsregionen, 2026-04-22

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar att jävsnämnden beslutar att bevilja ansökan om rivningslov med stöd av 9 kap. 76 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL med följande motivering:

Jävsnämnden bedömer att ansökan att rivningslov ska beviljas eftersom byggnaden är i mycket dåligt skick. Nämnden bedömer att byggnaden har ett ringa kulturhistoriskt värde och att byggnaden ligger på mark som inte får bebyggas. Det enskilda intresset att riva byggnaden väger därför tyngre än det allmänna intresset att bevara byggnaden.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på dels förvaltningens förslag, dels på sitt eget yrkande och finner att jävsnämnden beslutar i enlighet med hans eget yrkande.

Beslutet skickas till

Expedieras: Sökande, fastighetsägare
Meddelas: Gränne 1:4, Surte 1:282, Surte 43:1, Surte 1:46, Surte 1:257
Kungörelse: På kommunens digitala anslagstavla

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-02

Upplysningar

En åtgärd som kräver bygglov, marklov, rivningslov eller anmälan får inte påbörjas innan startbesked har getts enligt 10 kap 3 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Rivningslovet upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år.

Om en åtgärd påbörjas utan startbesked ska en byggsanktionsavgift tas ut.

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
JN § 27

JN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Jävsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

På jävsnämndens sammanträde redovisas följande underrättelse, beslut och domar:

Beslut KF 2026-04-20, Ansvarsfrihet för jävsnämnden

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
JN § 28

JN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Jävsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegeringsbesluten.

Sammanfattning

Jävsnämnden har överlåtit sin beslutsrätt till tjänstepersoner i enlighet med jävsnämndens delgeringsordning. Beslut enligt nedan har redovisats till nämnden:

Delegationsbeslut Jävsnämnden 2026-04-30 till 2026-05-27

Signature reference: 24c89e34-f7aa-4fe9-8142-d30b2cef2bee

Plats och tid	Storslagenheten, Nödinge kommunhus, kl. 8.30 – 11.40, Mötet ajournerades: 09.12 – 09.22, 11.03 –11.27
Beslutande	Eddie Glans (M), ordförande Johan Nordin (S), 1:e vice ordförande Fredrik Johansson (M), 2:e vice ordförande Björn Eliasson (SD) Marie Olsson (V) Roy Jansson (SD) Lennart Borgvall (KD)
Tjänstgörande ersättare	Seppo Tallheden (S) tjänstgör för Paula Örn (S) Lina Hammarstrand (C) tjänstgör för Dan Sandros (C)
Närvarande ersättare	Ingrid Inhammar (S) Börje Ohlsson (KD) Leilf Falkenström (S) Ronny Eriksson (FiA) Jan Murray (M)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Johan Nordin (S)
Justeringsdag	2026-05-27
Paragrafer	119-142
Underskrifter	
Sekreterare	Johanna Kalmár
Ordförande	Eddie Glans (M)
Justerande	Johan Nordin (S)

Övriga närvarande

Staffan Lekenstam, förvaltningschef
Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet
Johanna Kalmár, nämndsekreterare
Melinda Ankel, koordinator § 122

Christina Rönnmark, miljö och hälsoskyddsinspektör § 124
Louise Poulsen, verksamhetsutvecklare § 126
Oskar Johannesson, byggnadsinspektör § 128

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Samhällsbyggnadsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-05-20**
Tillkännages från och med	**2026-05-27**
Tillkännages till och med	**2026-06-17**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Johanna Kalmár**

Innehållsförteckning

§ 119	Fastställande av föredragningslista		
§ 120	Anmälan av jäv		
§ 121	Ordförande och förvaltningschef informerar		
§ 122	Information om uppföljning av fullmäktigeuppdrag att 0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar	2026/156	
§ 123	Information om Aleförslag - Hundrastgård i Älvängen	2026/55	
§ 124	Information om förbättringsarbete miljöenheten 2025	2026/200	
§ 125	Information om prisbeslut för jakträttsupplåtelser	2026/205	
§ 126	Information om informationshanteringsplan - samhällsbyggnadsnämnden	2026/135	
§ 127	Frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde		
§ 128	Föredragning av delegeringsbeslut valt på föregående nämnd	2026/12	
§ 129	Information om Göteborgsbenchen		
§ 130	Information om Göteborgsregionen 2050		
§ 131	Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från högre instanser	2026/15	
§ 132	Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden	2026/15	
§ 133	Uppföljning av fullmäktigeuppdrag att 0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar	2026/156	
§ 134	Aleförslag - Hundrastgård i Älvängen	2026/55	

§ 135	Förbättringsarbete miljöenheten 2025	2026/200	
§ 136	Prisbeslut för jakträttsupplåtelser	2026/205	
§ 137	Surte 3:23 - Rivning av enbostadshus	2026/199	
§ 138	Informationshanteringsplan - samhällsbyggnadsnämnden	2026/135	
§ 139	Åtgärd för resultat i balans	2026/211	
§ 140	Redovisning av delegeringsbeslut		
§ 141	Underrättelser		
§ 142	Val av delegeringsbeslut för föredragning på nästkommande nämnd	2026/11	

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 119

SBN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Samhällsbyggnadsnämndens fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har inför sammanträdet skickats ut till samhällsbyggnadsnämndens ledamöter och ersättare.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 120

SBN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Eddie Glans (M) påminner nämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Till dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

SBN 2026/10

Ordförande och förvaltningschef informerar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Eddie Glans (M), ordförande informerar om:

- Belysningsplan
- Johan Nordin (S) deltog på Byggbenchen

Staffan Lekenstam, förvaltningschef informerar om:

- Kommunens skogar efter stormen Dave
- Planerade åtgärder i Hållsdammsbäcken kräver miljötillstånd
- Avgränsningssamråd inför miljökonsekvensbeskrivning
- Test av gravitationslås på matavfall
- Befolkningsprognos 2026-2036

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 122

SBN 2026/156

Information om uppföljning av fullmäktigeuppdrag att 0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Staffan Lekenstam, förvaltningschef informerar om beslutsärende Uppföljning av fullmäktigeuppdrag att 0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar, SBN 2026/156.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 123

SBN 2026/55

Information om Aleförslag - Hundrastgård i Älvängen

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om beslutsärende Aleförslag - Hundrastgård i Älvängen, SBN 2026/55.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 124

Information om förbättringsarbete miljöenheten 2025

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Christina Rönnmark, miljö och hälsoskyddsinspektör informerar om beslutsärende Förbättringsarbete miljöenheten 2025, SBN 2026/200.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 125

SBN 2026/205

Information om prisbeslut för jakträttsupplåtelser

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om beslutsärende Prisbeslut för jakträttsupplåtelser, SBN 2026/205.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 126

SBN 2026/135

Information om informationshanteringsplan - samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen

Sammanfattning

Louise Poulsen, verksamhetsutvecklare informerar om beslutsärende Informationshanteringsplan – samhällsbyggnadsnämnden, SBN 2026/135.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 127

SBN 2026/16

Frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet besvarar frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde.

SBN 2026/12

Föredragning av delegeringsbeslut valt på föregående nämnd

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering är juridiskt sett nämndens beslut. Revisionsansvaret för delegeringsbeslutet ligger hos nämnden, men nämnden kan inte ändra ett beslut som fattats av delegaten.

På sammanträdet 2026-05-20 redogör Oskar Johannesson, byggnadsinspektör för delegeringsbeslut Bygg 2026.42, Ombyggnad av garage till gästrum med badrum.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 129

SBN 2026/15

Information om Göteborgsbenchen

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om deltagandet i Göteborgsbenchen. Fokus detaljplaneprocessen i GR kommunerna syftet är erfarenhetsutbyte för att kunna effektivisera processerna.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 130

SBN 2026/15

Information om Göteborgsregionen 2050

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Staffan Lekenstam förvaltningschef och Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om Göteborgsregionen 2050 som innehåller politiska överenskommelser om hur storstadsregionen ska utvecklas i ett längre perspektiv. Information kring delen som berör samhällsbyggnad informeras om på sammanträdet.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 131

SBN 2026/15

Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från högre instanser

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om domar och beslut från högre instanser.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 132

SBN 2026/15

Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om beslut tagna av jävsnämnden.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 133

SBN 2026/156

Uppföljning av fullmäktigeuppdrag att 0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att 0,25 % av budget ska användas till utredning om eventuell förändrad geodatalösning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt uppdrag från kommunfullmäktige i budget 2026 ska alla förvaltningar under Q1 2026 till nämnd redovisa olika förslag till innovation och förbättring av verksamheten som motsvarar 0,25 % av tilldelad budget. De 0,25% är helt fristående från respektive förvaltnings ”reserv” i ekonomistyrning/ budgetprocess. Nämnderna skall senast Q2 ha prioriterat och beslutat hur och vad frigjorda medel skall användas till med start Q3. Förslag som inte kan genomföras under året skall lyftas med i nästkommande års nämndplan.

För samhällsbyggnadsförvaltningen motsvarar 0,25% av budget cirka 191 tkr. Förvaltningen föreslår att 0,25 procent av budgeten ska nyttjas till utredning om eventuell förändrad geodatalösning då förvaltningen bedömer att en förändring troligtvis skulle innebära en ökad effektivitet men också en ekonomisk besparing.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-04-30

Beslutet skickas till

Kommuncontroller

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 134

SBN 2026/55

Aleförslag - Hundrastgård i Älvängen

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avslå Aleförslaget – Hundrastgård i Älvängen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

2026-01-16 inkom ett Aleförslag rörande hundrastgård i Älvängen. Aleförslaget föreslår att en ny hundrastgård ska uppföras i Älvängen på älv-sidan av E45:an där man åker upp/ner-för viadukten. Förslaget innefattar även stängsel, parkbänk, papperskorgar, stockar med mera.

Utpekat område är idag ett grönområde detaljplanelagt som allmän plats, men är även utpekat i pågående detaljplane-arbete som parkeringsyta (detaljplan för järnväg inom Utby 2:7 och 2:14 m.fl.)

Föreslaget bör avslås då området är utpekat i pågående detaljplan som parkeringsyta. Den ekonomiska utgiften för att upprätta en hundrastgård under ett begränsat tidsintervall anses inte ekonomiskt hållbar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-06
- Fördelning av Aleförslag – Hundrastgård i Älvängen 2026-01-16
- Bilaga – bild av plats 2026-01-16
- Ett Aleförslag har uppnått 150 röster 2026-01-16
- Kommentarer som inkommit under publicerat 2026-01-16
- Inkommet Aleförslag 2026-01-16

Protokollsanteckning

Lennart Borgvall (KD) inkommer med följande protokollsanteckning. Övriga ledamöter i nämnden ställer sig bakom.

Vi ser positivt på förslag om hundrastgård och vi kommer ta med oss denna fråga i framtida utveckling av Älvängen, dock är den föreslagna platsen i detta ärende olämplig med tanke på stationsutvecklingen.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20

Beslutet skickas till

Insändare av Aleförslaget

SBN 2026/200

Förbättringsarbete miljöenheten 2025

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att notera informationen och förklarar uppdraget som slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Under 2025 har miljöenheten genomfört ett utvecklingsarbete i syfte att öka processeffektiviteten, minska verksamhetens sårbarhet och säkerställa en korrekt intäktsfinansiering genom förbättrade debiteringsrutiner. Arbetet har även ökat förutsättningarna för kortare handläggningstider och ökad tydlighet gentemot kund. Projektet är avslutat och ska i och med det rapporteras till nämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-30
- Rapport förbättringsarbete miljöenheten 2025

Beslutet skickas till

Förvaltningschef samhällsbyggnad

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 136

SBN 2026/205

Prisbeslut för jakträttsupplåtelser

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att fastställa jakträttsavgiften till 100 kronor + moms, per hektar och år.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att jakträttsavgiften årligen ska räknas upp med konsumentprisindex (KPI)

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Tidigare tekniska nämnden tog 2002 beslut om fastställande av avgift för upplåtelse av kommunal mark för jaktändamål. Då dessa avgifter anses inaktuella föreslår förvaltningen en ny avgift om 100 kr/ha och år + moms, och att man inte upplåter jakt för endast småvilt, utan att samtliga upplåtelser omfattar all jakt. Vid framtagandet av föreslagen avgift har förvaltningen dels tittat på hur andra kommuner i Västsverige prissätter sina arrenden och utifrån det tagit hänsyn till olika åtaganden kommunen vill ålägga arrendatorn i den föreslagna prissättningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-04-30

Beslutet skickas till

Planering- och exploateringsenheten

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 137

SBN 2026/199

Surte 3:23 – Rivning av enbostadshus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beviljar ansökan om rivningslov med stöd av 9 kap. 76 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Motivering till beslut

Med motiveringen att det enskilda intresset att riva byggnaden väger tyngre än det allmänna intresset att bevara byggnaden. Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde men inte tillräckligt för att byggnaden ska bevaras.

Sammanfattning

Ansökan om rivning av enbostadshuset på Surte 3:23 inkom i januari 2026, kompletterad med situationsplan, foto och kontrollplan. Huset på ca 75 m². Bostadshuset på Surte 3:23 uppfördes 1930 och har ett tydligt kulturhistoriskt värde som välbevarad arbetarbostad. Trots moderniseringar över åren har huset i hög grad behållit sin ursprungliga 1930-talskaraktär, både exteriört och interiört. Det har dessutom ett personhistoriskt värde genom sin koppling till samma familj i nästan hundra år.

Detaljplanen innehåller inget rivningsförbud för Surte 3:23, men enligt 9 kap. 76 § PBL får rivningslov ändå nekas om byggnaden bör bevaras av kulturhistoriska skäl. Ale kommuns byggnadsinventering från 2007och Samhällsbyggnadsförvaltningens utredning slår fast att huset har ett betydande kulturhistoriskt värde som välbevarat egnahem från 1930-talet. Kulturförvaltningen Västra Götalandsregionen och Ale kommuns Kultur- och Fritidsutveckling motsätter sig båda rivningen. De lyfter fram husets välbevarade 1930-talskaraktär, dess historiska värde som ett av få hus äldre än 1950 i området efter Surteraset, samt vikten av att bevara äldre bebyggelse i ett område med hårt exploateringstryck.

Varken moderniseringar eller visst underhållsbehov utgör hinder för att åberopa kulturhistoriska värden som avslagsgrund, enligt praxis från Mark- och miljööverdomstolen. Huset ingår dessutom i en sammanhållen villamiljö längs Danska vägen, vilket stärker det miljömässiga skyddsvärdet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-30
- Ansökan, 2026-01-07
- Information om aktuell projektledare, 2026-02-11
- Situationsplan, 2026-03-03
- Remissyttrande Kultur- och Fritidsutveckling, 2026-03-20
- Remissyttrande Kulturförvaltningen Västra Götalandsregionen, 2026-03-31
- Kulturhistorisk utredning över Surte 3_23 – rev april 2026, 2026-04-13
- Svar på kommunicering, 2026-04-24
- Översatt svar på kommunicering, 2024-04-29

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beviljar ansökan om rivningslov med stöd av 9 kap. 76 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Med motiveringen att det enskilda intresset att riva byggnaden väger tyngre än det allmänna intresset att bevara byggnaden. Byggnaden har ett kulturhistoriskt värde men inte tillräckligt för att byggnaden ska bevaras.

Johan Nordin (S) tillstyrker Eddie Glans (M) yrkande.

Roy Jansson (SD), Marie Olsson (V), Lennart Borgvall (KD) och Björn Eliasson (SD) yrkar på förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer dels proposition på sitt eget yrkande, dels förvaltningens förslag och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med Eddie Glans yrkande.

Omröstning begärs och ska verkställas, se tabell. Med resultatet 5 ja-röster och 4 nej-röster beslutar samhällsbyggnadsnämnden i enlighet med Eddie Glans yrkande.

Omröstning

Omröstning begärs. Följande omröstningsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till Eddie Glans yrkande.

Nej-röst för bifall till förvaltningens förslag.

Med 5 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar nämnden i enlighet med Eddie Glans yrkande.

Ledamot	Parti		Ersättare	Ja (5)	Nej (4)	Avstår
Eddie Glans	M			Ja		
Johan Nordin	S			Ja		
Fredrik Johansson	M			Ja		
Paula Örn	S	Frånv	Seppo Tallheden	Ja		
Björn Eliasson	SD				Nej	
Marie Olsson	V				Nej	
Roy Jansson	SD				Nej	
Dan Sandros	C	Frånv.	Lina Hammarstrand	Ja		
Lennart Borgvall	C				Nej	

Protokollsanteckning

Lennart Borgvall (KD) inkommer med följande protokollsanteckning. Marie Olsson (V) ställer sig bakom protokollsanteckningen.

SD och KD ser att det finns ett värde i att bevara denna typ av fastigheter som benämns som "Egna Hems" bostäder då det finns ont om den på orterna i Ale kommun. Vi ser inte att rivning av denna fastighet skulle ge så mycket samhällsnytta att vi har skäl att göra en annan bedömning i dagsläget!

Skickas till

Expedieras: Sökande

Meddelas: Grannar fastighet Surte 3:30, Surte 3:31, Surte 3:59, Surte 43:1

Kungörelse: På kommunens digitala anslagstavla

Upplysningar

Påbörjande och startbesked

En åtgärd som kräver bygglov, marklov, rivningslov eller anmälan får inte påbörjas innan startbesked har getts enligt 10 kap 3 § plan- och bygglagen, PBL.

Giltighetstid

Rivningslovet upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom två år och avslutats inom fem år, enligt 9 kap. 115 § plan- och bygglagen, PBL.

Övriga upplysningar

Om en åtgärd påbörjas utan startbesked ska en byggsanktionsavgift tas ut, enligt 11 kap. 53 § plan- och bygglagen, PBL.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 138

SBN 2026/135

Informationshanteringsplan - samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta informationshanteringsplan för samhällsbyggnadsnämnden.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att upphäva samhällsbyggnadsnämndens tidigare informationshanteringsplan, beslut SBN dnr 145/11 § 88, 2011-05-18.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram en ny informationshanteringsplan som ersätter den tidigare planen som antogs gälla från 2011-01-01. Den nya planen utgår från Ale kommuns kommungemensamma struktur för informationshantering och följer gällande lagstiftning, bland annat offentlighets- och sekretesslagen samt arkivlagen.

Syftet är att säkerställa en rättssäker, enhetlig och effektiv hantering av allmänna handlingar inom förvaltningens processer, samt att stärka ordning, spårbarhet och transparens. Planen beskriver hur handlingar ska klassificeras, hanteras, bevaras eller gallras och vilka system som används.

Planen gäller för alla medarbetare inom samhällsbyggnadsförvaltningen och ska tillämpas i både administrativa och operativa processer. Den tidigare informationshanteringsplanen upphävs.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-05-12
Informationshanteringsplan för samhällsbyggnadsnämnden, 2026-05-20
Informationshanteringsplan för styrande och stödjande verksamheter 2025-12-02
Protokollsutdrag beslut om dokumenthanteringsplan SBN 2011-05-18
Samhällsbyggnadsnämndens dokumenthanteringsplan 2011-05-18

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20

Beslutet skickas till

Samhällbyggnadsförvaltningens chefer
Kommunledningsförvaltningen (för kännedom och uppdatering av kommungemensamma register)
Arkivmyndigheten
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 139

SBN 2026/211

Åtgärd för resultat i balans

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden för helåret 2026 redovisar ett budgetunderskott om 900 tkr för att inte behöva stoppa samhällsviktigt utredningsarbete i enlighet med bilaga 1.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med Delårsrapport 1 kunde samhällsbyggnadsförvaltningen konstatera att det förelåg risk för ett ekonomiskt resultat om – 3 mkr 2026. Förvaltningschefen beslutade därför att avvakta med en rekrytering av handläggare till plan och exploateringsenheten och samt avbryta arbete med tre planerade utredningar. I nämndbeslutet om prioritering av detaljplanearbetet i april 2026 föreslog förvaltningen också omprioriteringar som innebar en kostnadsreduktion motsvarande 1,9 mkr. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade dock i enlighet med ett yrkande som innebär att kostnaderna i stället sänks med 500 tkr. Förvaltningen har därmed att hantera behov av reducerade kostnader om ca 1,4 mkr utöver vad som redan är beslutat.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-08
- Åtgärder för ett ekonomiskt resultat i balans 2026 (260507)
- Bilaga 1

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att:

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden för helåret 2026 redovisar ett budgetunderskott om 900 tkr för att inte behöva stoppa samhällsviktigt utredningsarbete i enlighet med bilaga 1.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef samhällsbyggnad
Ekonomichef kommunledningsförvaltningen

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 140

SBN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen delegeringsbeslut.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning. Dessa beslut redovisas till samhällsbyggnadsnämnden. Till samhällsbyggnadsnämnden för sammanträdesdatum 2026-05-20 redovisas 7 listor med delegeringsbeslut och en sammanställning av delegationsbeslut.

Följande listor:
Delegeringsbeslutslista Bygg 260317 – 260420
Delegeringsbeslutslista Mex 260317 – 260420
Delegeringsbeslutslista Miljö 20260318—20260420
Delegeringsbeslutslista parkeringstillstånd
Delegeringsbeslutslista SBN april
Delegeringsbeslutslista Tillsyn 260317 – 260420
Sammanställning delegationsbeslut bygg 2026-04-01 till 2026-04-20

SBN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen

KS § 95, KS 2026/171, Riktlinje verksamhetskap

KS § 31, KS 2026/42, Rapport rörande serviceorganisation

Länsstyrelsen

Överklagande av beslut om avgift för planerad livsmedelskontroll, Diarienummer 45811-2025

Överklagande av beslut om avslag för ansökan om förhandsbesked gällande anläggning för energilagring på fastigheten Jennylund 1:4 i Ale kommun, Diarienummer 4484-2026

Överklagande av beslut om bygglov för nybyggnad av skola på fastigheten Skårdal 62:21 i Ale kommun, Diarienummer 10127-2026

Överklagande av beslut om rättelseföreläggande avseende plan på fastigheten Nödinge 1:135 i Ale kommun, Diarienummer 1360-2026

Överklagande av beslut om positivt förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus på fastigheten Gullringen 1:7 i Ale kommun, Diarienummer 18309-2025

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 142

SBN 2026/11

Val av delegeringsbeslut för föredragning på nästkommande nämnd

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden genom Leilf Falkenström (S) väljer ärende beslutar enhälligt att välja ut delegeringsbeslut Bygg 2018.361, Inglasning av befintlig balkong och tillbyggnad med balkong.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering är juridiskt sett nämndens beslut. Revisionsansvaret för delegeringsbeslut ligger hos nämnden, men nämnden kan inte ändra ett beslut som fattats av delegaten. På sammanträdet den 20 maj 2026 väljer samhällsbyggnadsnämnden ut ett delegeringsbeslut från delegeringsbeslutslistan för föredragning på nästkommande nämnd.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

ALE

Plats och tid	Nödinge kommunhus, kl. 8.30 -16.30, mötet ajournerades kl. 9.45-10.03, 12.10 -13.10, 15.33 -15.56
Beslutande	Eddie Glans (M), ordförande Johan Nordin (S), 1:e vice ordförande Fredrik Johansson (M), 2:e vice ordförande Björn Eliasson (SD) Marie Olsson (V) §§ 143-158 Roy Jansson (SD) Dan Sandros (C) §§ 143 -162 Lennart Borgvall (KD)
Tjänstgörande ersättare	Seppo Tallheden (S) tjänstgör för Paula Örn (S) Leilf Falkenström (S) tjänstgör för Dan Sandros (C) §§ 163-188 Ingrid Inhammar (S) tjänstgör för Marie Olsson (V) §§ 159-188
Närvarande ersättare	Jimmy Sandberg (M) Ingrid Inhammar (S) §§ 143-158 Börje Ohlsson (KD) Leilf Falkenström (S) §§ 143 -162 Ronny Eriksson (FiA) §§ 143-176, 178-188 Jan Murray (M)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Johan Nordin (S)
Justeringsdag	2026-06-17
Paragrafer	143-188
Underskrifter	
Sekreterare	Johanna Kalmár
Ordförande	Eddie Glans (M)
Justerande	Johan Nordin (S)

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

Övriga närvarande

Staffan Lekenstam, förvaltningschef
Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet Jesper Normén, verksamhetschef teknik
Johanna Kalmár, nämndsekreterare
Katarina Lagerkvist, enhetschef infrastruktur § 147, 160
Mia Fischer, enhetschef renhållning § 161
Morten Sörö, enhetschef bygg § 162, 164
Ella Andersson, bygglovsadministratör § 162
Laila Ekman, enhetschef miljö § 163
Sem Bedrolli Paalberg, projektledare § 147
Melinda Ankel, koordinator § 148, 149
Tommy Lumitaival Janram, planarkitekt § 152
Linda Lundgren, mark och exploateringsingenjör § 152
Mathias Kopka, mark- och exploateringsingenjör § 150
Markus Ekstorm, mark- och exploateringsingenjör § 151
Markus Melin, mark- och exploateringsingenjör § 153
Linda Karlsson, mark- och exploateringsingenjör § 153
Theresa Sandstedt, miljö- och hälsoskyddsinspektör § 154, 155
Hanna Lundkvist, miljö- och hälsoskyddsinspektör § 156
Karin Källström, tillsynshandläggare § 164
Nicole Edberg, tillsynshandläggare § 164
Dag Eriksson Sävblom, byggnadsinspektör § 158
Robin Svensson Kallin, VA-handläggare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum	2026-06-10
Tillkännages från och med	2026-06-18
Tillkännages till och med	2026-07-09
Förvaringsplats för protokollet	Nödinge kommunhus
Intygar	Johanna Kalmár

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

Innehållsförteckning

§ 143	Fastställande av föredragningslista		
§ 144	Medgivande av närvarorätt		
§ 145	Anmälan av jäv		
§ 146	Ordförande och förvaltningschef informerar		
§ 147	Information om strategi för yttre belysning	2025/409	
§ 148	Information om ersättningsskanning samhällsbyggnadsnämnden	2025/492	
§ 149	Information om revidering samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning 2026	2026/230	
§ 150	Information om skogspolicy	2026/160	
§ 151	Information om riktlinje för jakträttsupplåtelser på kommunal mark	2026/204	
§ 152	Information om detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:93 - Beslut om samråd	2026/234	
§ 153	Information om lokalisering av ny stjärnlekplats	2026/236	
§ 154	Information om förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]	2026/238	
§ 155	Information om förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]	2026/237	
§ 156	Information om förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]	2026/241	
§ 157	Frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde		

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

§ 158	Föredragning av delegeringsbeslut valt på föregående nämnd	2026/12	
§ 159	Information om överföringsledningen, kvartalsrapport 2	2024/200	
§ 160	Information om VA-taxa 2027	2026/221	
§ 161	Information om renhållningstaxa 2027	2026/222	
§ 162	Information om taxa enligt plan- och bygglagen 2027	2026/273	
§ 163	Information om miljötaxor 2027	2026/274	
§ 164	Information om enkelt avhjälpta hinder	2026/16	
§ 165	Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från högre instanser	2026/15	
§ 166	Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden	2026/15	
§ 167	Strategi för yttre belysning	2025/409	
§ 168	Ersättningsskanning samhällsbyggnadsnämnden	2025/492	
§ 169	Revidering samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning	2026/230	
§ 170	Skogspolicy	2026/160	
§ 171	Riktlinje för jakträttsupplåtelser på kommunal mark	2026/204	
§ 172	Detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:93 - Beslut om samråd	2026/234	
§ 173	Lokaliseringsutredning av ny stjärnlekplats	2026/236	
§ 174	Förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]	2026/238	
§ 175	Förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig	2026/237	

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

	avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]		
§ 176	Förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]	2026/241	
§ 177	Nödinge 38:25, Förlängning av tillfälligt lov	2026/250	
§ 178	Rished 2:66, bygglov tillbyggnad av enbostadshus	2026/248	
§ 179	Hältorp 1:29, Förhandsbesked nybyggnad av två enbostadshus	2026/253	
§ 180	Ramstorp 3:37 - Förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus	2026/177	
§ 181	Svenstorp 1:20 - Förhandsbesked, nybyggnad av enbostadshus	2026/206	
§ 182	[redacted], Tillsyn byggnation - byggsanktionsavgift	2026/133	
§ 183	[redacted], Tillsyn byggnation - byggsanktionsavgift	2026/251	
§ 184	[redacted], Tillsyn byggnation - Byggsanktionsavgift	2026/260	
§ 185	Delegation av beslutanderätt samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott	2026/287	
§ 186	Redovisning av delegeringsbeslut		
§ 187	Val av delegeringsbeslut för föredragning på nästkommande nämnd	2026/11	
§ 188	Underrättelser		

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 143

SBN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Samhällsbyggnadsnämndens fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har inför sammanträdet skickats ut till samhällsbyggnadsnämndens ledamöter och ersättare.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 144

SBN 2026/3

Medgivande av närvarorätt

Beslut

Samhällsbyggnadsnämndens beslutar att medge närvarorätt för Robin Svensson Kallin på dagens sammanträde.

Sammanfattning

Till samhällsbyggnadsnämndens sammanträde efterfrågas närvarorätt för Robin Svensson Kallin, VA-handläggare.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 145

SBN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Eddie Glans (M) påminner nämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Till dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 146

SBN 2026/10

Ordförande och förvaltningschef informerar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Eddie Glans (M), ordförande informerar om:

- Inköp av fastigheter, beslut togs på samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Staffan Lekenstam, förvaltningschef informerar om:

- Dom från mark- och miljödomstolen om skyfall
- Snöröjning

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 147

SBN 2025/409

Information om strategi för yttre belysning

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Katarina Lagerkvist, enhetschef infrastruktur och Sem Bedrolli Paalberg, projektledare informerar om beslutsärende strategi för yttre belysning, SBN 2025/409.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 148

SBN 2025/492

Information om ersättningsskanning samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Melinda Ankel, koordinator informerar om beslutsärende ersättningsskanning samhällsbyggnadsnämnden, SBN 2025/492.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 149

SBN 2026/230

Information om revidering samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning 2026

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Melinda Ankel, koordinator besvarar frågor om beslutsärende revidering samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning 2026, SBN 2026/230.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 150

SBN 2026/160

Information om skogspolicy

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Mattias Kopka, mark- och exploateringsingenjör informerar om beslutsärende skogspolicy, SBN 2026/160.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 151

SBN 2026/204

Information om riktlinje för jakträttsupplåtelser på kommunal mark

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Markus Ekstorm, mark- och exploateringsingenjör informerar om beslutsärende riktlinje för jakträttsupplåtelser på kommunal mark, SBN 2026/204.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 152

SBN 2026/234

Information om detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:93 - Beslut om samråd

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Tommy Lumitaival Janram, planarkitekt och Linda Lundgren, mark- och exploateringsingenjör informerar om beslutsärende detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:93 - Beslut om samråd, SBN 2026/234.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 153

SBN 2026/236

Information om lokalisering av ny stjärnlekplats

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Markus Melin, mark- och exploateringsingenjör och Linda Karlsson, mark och exploateringsingenjör informerar om beslutsärende lokalisering av ny stjärnlekplats, SBN 2026/236.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 154

SBN 2026/238

Information om förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Theresa Sandstedt, miljö- och hälsoskyddsinspektör informerar om beslutsärende Förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted] SBN 2026/238.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 155

SBN 2026/237

Information om förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Theresa Sandstedt, miljö- och hälsoskyddsinspektör informerar om beslutsärende förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted] SBN 2026/237.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 156

SBN 2026/241

Information om förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Hanna Lundkvist, miljö och hälsoskyddsinspektör informerar om beslutsärende förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted] SBN 2026/241.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 157

SBN 2026/16

Frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet besvarar frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e44f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 158

SBN 2026/12

Föredragning av delegeringsbeslut valt på föregående nämnd

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering är juridiskt sett nämndens beslut. Revisionsansvaret för delegeringsbeslutet ligger hos nämnden, men nämnden kan inte ändra ett beslut som fattats av delegaten.

På sammanträdet 2026-06-10 redogör Dag Eriksson Sävblom, byggnadsinspektör för delegeringsbeslut Bygg 2018.361, Inglasning av befintlig balkong och tillbyggnad med balkong.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 159

SBN 2024/200

Information om överföringsledningen, kvartalsrapport 2

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Jesper Normén, verksamhetschef teknik informerar om överföringsledningen, kvartalsrapport 2.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e44f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 160

SBN 2026/221

Information om VA-taxa 2027

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Katarina Lagerkvist, enhetschef infrastruktur och Jesper Normén, verksamhetschef teknik informerar om VA-taxa 2027.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 161

SBN 2026/222

Information om renhållningstaxa 2027

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Mia Fischer, enhetschef renhållning och Jesper Normén, verksamhetschef teknik informerar om renhållningstaxa 2027.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 162

SBN 2026/273

Information om taxa enligt plan- och bygglagen 2027

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Morten Sörö, enhetschef bygg och Ella Andersson, bygglovsadministratör informerar om taxa enligt plan- och bygglagen 2027.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 163

SBN 2026/274

Information om miljötaxor 2027

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Laila Ekman, enhetschef miljö och Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om miljötaxor 2027.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 164

SBN 2026/16

Information om enkelt avhjälpta hinder

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Morten Sörö, enhetschef bygg, Karin Källström, tillsynshandläggare och Nicole Edberg, tillsynshandläggare informerar om enkelt avhjälpta hinder.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 165

SBN 2026/15

Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från högre instanser

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om domar och beslut från högre instanser.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 166

SBN 2026/15

Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om beslut tagna av jävsnämnden.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 167

SBN 2025/409

Strategi för yttre belysning

Beslut

Samhällsbyggnadsnämndens beslutar att återremittera ärendet med uppdrag till förvaltningen att påvisa skillnaderna mellan den nu gällande strategin och den föreslagna samt konsekvenserna av eventuellt ny strategi.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Revideringen av strategin för yttre belysning i Ale kommun syftar till att skapa trygga, levande och attraktiva utemiljöer som möjliggör vistelse och aktivitet även efter mörkrets inbrott. Strategin betonar vikten av hållbarhet, samverkan, trygghet, säkerhet och minskning av ljusföroreningar. Den reviderade strategin är också utformad för att vara lätthanterlig och lätt att förstå, vilket kommer att underlätta för kommunens medarbetare, medborgare samt externa aktörer att arbeta med strategin och implementera dess mål och åtgärder.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-06-05
- Strategi för yttre belysning
- Strategi för yttre belysning antagen av KF 2021-09-13 § 188
- Remissyttrande Trafikverket

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämndens beslutar att återremittera ärendet med uppdrag till förvaltningen att påvisa skillnaderna mellan den nu gällande strategin och den föreslagna samt konsekvenserna av eventuellt ny strategi.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutet skickas till

Författningssamlingen
Kommunikationsenheten
Trafikverket
Västtrafik

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 168

SBN 2025/492

Ersättningsskanning samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att allmänna handlingar i pappersform som skannats får gallras "vid inaktualitet", dvs. efter kontroll av att den skannade versionen är likalydande med ursprungshandlingen och efter att originalhandlingarna inte längre behöver sparas av annan anledning.

Beslutet träder i kraft 1 juli 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för förutsättningarna för gallring av pappershandlingar efter skanning i enlighet med Riksarkivet föreskrifter. För verksamheter inom samhällsbyggnad, såsom, plan och miljö, innebär det att pappershandlingar kan gallras efter skanning under förutsättning att den digitala versionen är fullständig, korrekt och långsiktigt bevarbar samt att ett formellt gallringsbeslut finns. Originalhandlingar får dock inte gallras om de har särskilt juridiskt, ekonomiskt eller kulturhistoriskt värde, exempelvis avtal, fastighetsrelaterade handlingar, ritningar eller justerade protokoll.

Förvaltningen säkerställer att skanning sker med tillräcklig kvalitet och att nödvändiga kontroller och rutiner finns för att garantera att den digitala handlingen motsvarar originalet. Ett ökat nyttjande av ersättningsskanning bedöms bidra till effektivare handläggning, förbättrad tillgänglighet till handlingar samt minskat behov av fysisk arkivering, i linje med den fortsatta digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-22
- SBN § 54 Avsteg från aktuell dokumenthanteringsplan gällande nytt digitalt arbetssätt 2017-05-04
- KS § 79 Generellt gallringsbeslut för gallring efter skanning 2019-04-30
- Gallring av pappershandlingar efter skanning – Vägledning av Riksarkivet
- Förutsättningar för gallring efter skanning

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutet skickas till

Kommunarkivet
Kanslichef
Demokratichef

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 169

SBN 2026/230

Revidering samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta revideringar av samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning. Den nya delegationsordningen träder i kraft 1 juli 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har i vissa fall överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning.

Delegeringsordningen är ett dokument som ska hållas aktuellt varför översyn görs två gånger om året. Enligt årshjulet för samhällsbyggnadsnämnden ska delgeringsordningen revideras varje juninämnd och förvaltningen har därmed sett över ordningen och föreslagit vissa ändringar av dokumentet.

I underlaget "Förslag till ändringar i samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning" framkommer, genom markeringar, vilka eventuella ändringar som föreslagits.

I och med revideringen fullgör förvaltningen sitt uppdrag att tillse att delegeringsordningen hålls uppdaterad.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-21
- Förslag till ändringar i samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning 2025-05-11

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutet skickas till

För vidare hantering
Nämndsekreterare för samhällsbyggnadsnämnden

För kännedom
Registratur kommunledningsförvaltningen

Demokratichef

Författningssamlingen/styrande dokument

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 170

SBN 2026/160

Skogspolicy

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta föreslagen skogspolicy.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Syftet med skogspolicyn är att tydliggöra Ale kommuns övergripande vision och mål för skötsel och förvaltning av kommunens skogar. Policyn ska fungera som ett långsiktigt och samordnat ramverk för det operativa arbetet med skogen samt ge vägledning och inspiration till andra aktörer.

Policyn bygger på en bred kartläggning av skogens ekologiska, sociala, kulturella och ekonomiska värden samt dialog med kommunens förvaltningar, föreningsliv och ungdomsråd. Inriktningen innebär ökad prioritering av rekreation, biologisk mångfald, klimatanpassning och naturnära skötsel utan krav på ekonomisk avkastning.

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutade den 2026-05-12 att återremittera ärendet för att i skogspolicyn ändra skrivningar om ska till bör, ta bort skrivningar om hyggesfritt och komplettera skogspolicyn med lämpliga definitioner av begrepp som används i policyn.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-21
- Skogspolicy 2026-05-13
- Skogsförvaltning i Ale kommun_20260319 2026-04-22
- Skogens sociala och kulturells värden i Ale, en perspektivinsamling 2026-04-22
- Beslut samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott 2026-05-12 § 14

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Protokollsanteckning

Johan Nordin (S) inkommer med följande protokollsanteckning:

Skogspolicyn borde tydligare peka på behovet ett naturnära skogsbruk och innehålla ställningstaganden om att exempelvis körskador skall återställas.

Beslutet skickas till

Kommunekolog
Utvecklingsledare
Förvaltningschef samhällsbyggnad
Verksamhetschef plan- och myndighet
Författningssamlingen
Kommunikation

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 171

SBN 2026/204

Riktlinje för jakträttsupplåtelser på kommunal mark

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta riktlinjer för jakträttsupplåtelser på kommunal mark och att riktlinjerna träder i kraft från och med 2026-07-01.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun har idag flera jaktarrenden på kommunal mark där både priser och villkor varierar och en del av dessa avtal är av äldre karaktär. Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-09 KF § 20 att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att arbeta med vildsvinsfrågan aktivt och skyndsamt och en del av detta uppdrag består av att göra en översyn och kravställning av kommunens jaktarrenden.

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutade den 2026-05-12 att återremittera ärende.

Genom att anta riktlinjer för jakträttsupplåtelser på kommunal mark tydliggörs hur och till vem mark upplåts med ändamålet jakt. Riktlinjerna syftar till att göra det tydligt för såväl kommunen som arrendatorn om vad som gäller, vilket skapar en transparens och minskar risken för olika förutsättningar för olika arrendatorer och förenklar för kommunen när nya upplåtelser ska tecknas. Riktlinjerna kopplas till kommunfullmäktiges uppdrag gällande hanteringen av vildsvinsstammen i kommunen, genom att det tydligt framgår att jakträttsinnehavaren ska aktivt bidra att förebygga och minska risken för skador på jordbruk, skog och annan egendom, vilket ger kommunen möjlighet att villkora om detta i arrendeavtal.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-22
- Riktlinje för jakträttsupplåtelser på kommunal mark, daterad 2026-07-01

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutet skickas till

Planerings- och exploateringsenheten
Författningssamlingen
Kommunikation

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 172

SBN 2026/234

Detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:93 - Beslut om samråd

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna att detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:93 ställs ut på samråd.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till detaljplan för bostäder inom Nödinge 5:93 i Nödinge. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en tät exploatering av bostäder i ett centralt läge av orten. Bebyggelsen ska anpassas till områdets topografi vid foten av ett skogbevuxet berg samt utformas med hänsyn till stads- och landskapsbilden.

Planförslaget möjliggör cirka 120 bostäder i ett sammanhållet bostadskvarter. Förslaget innehåller även allmän plats i form av gata och natur samt åtgärder för hantering av naturvärden, dagvatten, tillrinnande vatten från högre belägna delar av området och skyfall.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-18
- Plankarta med bestämmelser, daterad 2026-06-10
- Planbeskrivning, daterad 2026-06-10
- Illustrationsplan, daterad 2026-06-10
- Undersökning av betydande miljöpåverkan, daterad 2026-05-13

Beslutet skickas till

Planadministratör

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e44f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 173

SBN 2026/236

Lokaliseringsutredning av ny stjärnlekplats

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att förvaltningen ska utreda ytterligare platser i Älvängen som framkommer vid kommande av etableringar/rivningar samt att fortsätta utredningen på "Danska vägen" i Surte.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En lokaliseringsutredning för en ny stjärnlekplats i Bohus/ Surte och Älvängen har genomförts. Tre alternativ till lokaliseringar har tagits fram i Bohus/Surte, Skårdal 62:1 (vid Bohushallen), Surte 43:1 (på rasområdet) och Surte 43:19 (AB Alebyggens mark). Tre alternativ har även tagits fram för Älvängen, Utby 2:27 (gamla ponnyranchen), Knaptorp 3:1 (Mossens lekplats) och Starrkärr 15:4 (Carlmarksområdet).

Platserna har utvärderats utifrån storlek, närhet till pendelstation, markägande, parkeringsmöjligheter, andra offentliga aktiviteter i närområdet, samt planeringsförutsättningar som geoteknik, skyfall, naturvärden, föroreningar och buller. Utifrån utvärderingen rekommenderas det i första hand en plats i Bohus och i andra hand en plats i Älvängen.

En kostnadsbedömning har också gjorts utifrån vad en ny lekplats kan komma att kräva för initial investering, vilket visar på ett stort spann på mellan 5 – 8 miljoner vilket beror på storlek och innehåll på lekplatsen. Utöver den initiala investeringen så kommer det att behöva reinvesteras i anläggningen för att bibehålla skick och funktion efter ca. 15 år, samt en årlig driftbudget för tillsyn och besiktning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-20
- Lokaliseringsutredning Stjärnlekplats i Bohus/Surte och Älvängen, 2026-05-12

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Yrkande

Johan Nordin (S) yrkar på förvaltningens förslag med följande tillägg:

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att lokalisera en ny stjärnlekplats vid Danska vägen på den kommunala fastigheten Surte 43:1.

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att förvaltningen ska utreda ytterligare platser i Älvängen som framkommer vid kommande av etableringar/rivningar samt att fortsätta utredningen på "Danska vägen" i Surte.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att inte avgöra ärendet idag.

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande om återremiss och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Park och anläggningsenheten

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 174

SBN 2026/238

Förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förbjuda [redacted] som ägare till fastigheten [redacted] att släppa ut spillvatten från WC och BDT till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten. Förbudet börjar gälla tolv månader efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förena förbudet enligt stycket ovan med vite. Om avloppsanläggningen fortfarande används tolv månader efter att detta beslut har vunnit laga kraft ska fastighetsägare [redacted] belastas med vite om 100 000 kronor.

Förbudet meddelas med stöd av 26 kap. 9 och 14 §§, 9 kap. 7§ och 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken (1998:808) samt 13 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Förvaltningen sänder beslutet om förbud mot utsläpp av avloppsvatten till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel, enligt 26 kap. 15§ miljöbalken.

Motivering till beslut

Förvaltningen har gjort bedömningen att avloppsanläggningen har brister som gör att avloppsvattnet inte genomgår tillfredsställande rening. Avloppsanläggningen saknar tillstånd och miljöenheten kunde vid inspektion på plats endast finna en slamavskiljare med tre kammare. Vid inspektionen fanns det slamrester ovanpå skiljeväggarna vilket visar på att nivån i brunnen vid minst ett tidigare tillfälle har varit för hög.

Några tecken på efterföljande rening, efter slamavskiljaren, (så som fördelningsbrunn, luftningsrör samt eventuell uppsamlingsbrunn) gick inte att finna varför förvaltningens bedömning är att efterföljande rening saknas. Det är i den efterföljande reningen som spillvattnet ska reduceras på näringsämnen och skadliga mikroorganismer (virus, bakterier och parasiter) innan utsläpp sker. Vid inspektionen färgades spillvattnet i slamavskiljaren med spårfärg. Redan när inspektionen påbörjades var det en förhöjd nivå i slamavskiljaren, men efter att en

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

vattenkran hade spolat i några minuter steg nivån i brunnen och efter ca tio minuter var nivån i T-röret i höjd med T-rörets överkant. Detta visar på att det är stopp i avloppsanläggningen och att spillvattnet från slamavskiljaren har svårt att ta sig ut ur brunnen. Klagomålet från renhållningsenheten 2024, när slamavskiljaren var helt överfull, visar också på att avloppsanläggningen är igensatt och inte fungerar.

Med bakgrund av att avloppsanläggningen saknar tillstånd och endast består av en slamavskiljare är förvaltningens bedömning att avloppsanläggningen inte uppfyller kraven på rening enligt 9 kap. 7§ miljöbalken och det finns risk för olägenhet för människors hälsa och miljön. Förvaltningen bedömer att det är skäligt och inte en alltför ingripande åtgärd att förbjuda fortsatt utsläpp från den bristfälliga anläggningen. Det finns inga omständigheter som talar för att det skulle vara omöjligt att anlägga en ny avloppsanläggning till en rimlig kostnad.

Förvaltningen har genom kontroll i fastighetsregistret konstaterat att [redacted] fortfarande äger fastigheten och är skriven på fastigheten. Det finns ett aktivt sopabonnemang på adressen enligt renhållningsenheten i Ale kommun, slamtömning skedde senast 2026-01-30 och sophämtning skedde senast 2026-04-22. Förvaltningen har inte fått någon information om att åtgärder har vidtagits för att stoppa utsläppet av avloppsvatten till den bristfälliga anläggningen.

Eftersom fastighetsägaren inte har följt det förbud som Samhällsbyggnadsnämnden tidigare beslutat om gör förvaltningen bedömningen att förbudet nu måste förenas med ett vite om 100 000 kronor för att förmå fastighetsägaren att följa beslutet.

Fastighetsägaren har yttrat att denne planerar att åtgärda avloppsanläggningen. För att fastighetsägaren ska ha möjlighet att åtgärda fastighetens avlopp och följa beslutet, ska förbudet börja gälla först tolv månader efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Sammanfattning

Förvaltningen gjorde 2019-10-29 tillsyn på det enskilda avloppet på fastigheten [redacted] och fann vid inspektionen att avloppet bestod av en slamavskiljare med tre kammare. Det fanns inga tecken på efterföljande rening, efter slamavskiljaren, och det är inte känt vart spillvattnet tar vägen efter att det lämnar slamavskiljaren. Något tillstånd för avloppsanläggningen finns inte i miljöenhetens arkiv.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2019-12-10 om förbud mot att släppa ut avloppsvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen. Förbudet trädde i kraft två år efter att beslutet vunnit laga kraft, det vill säga 2022-01-06. Förvaltningen har 2026 följt upp ärendet och konstaterat att den befintliga avloppsanläggningen fortfarande är i bruk och att inga åtgärder har vidtagits för att stoppa utsläppet till den bristfälliga avloppsanläggningen. Förbudet har därmed överträtts varför förvaltningen nu går vidare med ett beslut om förbud förenat med ett vite.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Fastighetsägaren har i sitt yttrande inför beslut uppgett att denne vill åtgärda avloppet och ska skicka in en ansökan om tillstånd för nytt avlopp.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-29
- Delegationsbeslut, Förbud att släppa ut avloppsvatten till bristfällig avloppsanläggning på fastigheten [redacted], 2019-12-10
- Bilder från tillsyn, 2019-10-2

Beslutet skickas till

Fastighetsägare för [redacted]

Lantmäteriet, fastighetsinskrivning@lm.se

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 175

SBN 2026/237

Förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förbjuda [redacted] – [redacted]) som ägare till fastigheten [redacted] att släppa ut spillvatten från WC och BDT till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten. Förbudet börjar gälla tolv månader efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förena förbudet enligt stycket ovan med vite. Om avloppsanläggningen fortfarande används tolv månader efter att detta beslut har vunnit laga kraft ska fastighetsägare [redacted] belastas med vite om 100 000 kronor.

Förbudet meddelas med stöd av 26 kap. 9 och 14 §§, 9 kap. 7§ och 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken (1998:808) samt 13 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Förvaltningen sänder beslutet om förbud mot utsläpp av avloppsvatten till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel, enligt 26 kap. 15§ miljöbalken.

Motivering till beslut

Förvaltningen har gjort bedömningen att avloppsanläggningen har brister som gör att avloppsvattnet inte genomgår tillfredsställande rening. Avloppsanläggningen saknar tillstånd och förvaltningen kunde vid inspektion på plats endast finna en slamavskiljare med två kammare och ett trasigt T-rör monterat på utgående ledning i brunnen. En slamavskiljare som tar emot spillvatten från WC och BDT (bad, disk och tvätt) behöver ha minst tre kammare eller motsvarande funktion. En slamavskiljare med två kammare är därför inte godtagbart. Slamavskiljaren behöver även ha ett helt T-rör monterat på utgående ledning, för att förhindra att slam följer med ut från slamavskiljaren.

Några tecken på efterföljande rening, efter slamavskiljaren, (så som fördelningsbrunn, luftningsrör samt eventuell uppsamlingsbrunn) gick inte att finna varför förvaltningens bedömning är att efterföljande rening saknas. Det är i den efterföljande reningen som spillvattnet ska reduceras på näringsämnen och

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

skadliga mikroorganismer (virus, bakterier och parasiter) innan utsläpp sker.

Vid inspektionen färgades spillvattnet i slamavskiljaren med spårfärg och ca fem minuter senare syntes grön spårfärg i en enkammarbrunn vid åkerkanten. Detta visar på att spillvattnet från slamavskiljaren leds direkt till brunnen vid åkerkant och att efterföljande rening, så som t.ex. en infiltration eller markbädd, saknas.

Med bakgrund av att avloppsanläggningen saknar tillstånd och endast består av en slamavskiljare med två kammare och utan efterföljande rening är förvaltningens bedömning att avloppsanläggningen inte uppfyller kraven på rening enligt 9 kap. 7§ miljöbalken och det finns risk för olägenhet för människors hälsa och miljön. Förvaltningen bedömer att det är skäligt och inte en alltför ingripande åtgärd att förbjuda fortsatt utsläpp från den bristfälliga anläggningen. Det finns inga omständigheter som talar för att det skulle vara omöjligt att anlägga en ny avloppsanläggning till en rimlig kostnad.

Förvaltningen har genom kontroll i fastighetsregistret konstaterat att [redacted] fortfarande äger fastigheten och är skriven på fastigheten. Det finns ett aktivt sopabonnemang på adressen enligt renhållningsenheten i Ale kommun, slamtömning skedde senast 2025-09-27 och sophämtning skedde senast 2026-04-28. Förvaltningen har inte fått någon information om att åtgärder har vidtagits för att stoppa utsläppet av avloppsvatten till den bristfälliga anläggningen.

Eftersom fastighetsägaren inte har följt det förbud som Samhällsbyggnadsnämnden tidigare beslutat om gör förvaltningen bedömningen att förbudet nu måste förenas med ett vite om 100 000 kronor för att förmå fastighetsägaren att följa beslutet.

Fastighetsägaren har i sitt yttrande inför beslut överklagat beslutet om förbud mot utsläpp av avloppsvatten till den befintliga anläggningen, DM437, som Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om 2020. Detta beslut vann laga kraft efter att Mark- och miljööverdomstolen år 2023 inte gav prövningstillstånd varför det inte går att överklaga på nytt. Både Länsstyrelsen och Mark- och miljödomstolen avslog överklagan av förbudet vilket visar på att de har delat Samhällsbyggnadsnämndens tidigare bedömning av avloppsanläggningen och att det har varit motiverat att förbjuda utsläpp av avloppsvatten till anläggningen.

Fastighetsägarens påstående att det endast är fastighetsägaren som bestämmer hur avloppsvattnet ska renas stämmer inte. Avloppsanläggningen behöver uppfylla de krav på rening som finns på den aktuella platsen avseende både miljö- och hälsoskydd, en slamavskiljare med två kammare med utlopp till en åkerbrunn uppfyller inte de krav på rening som finns enligt miljöbalken varför anläggningen inte kan godtas. Som fastighetsägaren uppger kan en avloppsanläggning inte underkännas enbart baserat på ålder men när efterföljande rening, efter slamavskiljaren, saknas och då avloppsanläggningen saknar tillstånd är den så bristfällig att den inte kan godtas.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Domarna som fastighetsägaren refererar till i sitt yttrande (M4660-20 och M4447-20) gäller en avloppsanordning bestående av en slamavskiljare med tre kammare och en efterföljande infiltration byggd 1973 samt en slamavskiljare med tre kammare och en efterföljande infiltration med tillstånd från 1986. Då avloppsanordningen i detta fall endast består av en slamavskiljare med två kammare, utan efterföljande rening och utan tillstånd, är domarna inte applicerbara i detta fall.

Avslutningsvis yttrar fastighetsägaren att kommunen ska tillämpa 23§ i Förvaltningslag (2017:900). Förvaltningen menar att den har utrett ärende tillräckligt då det är säkerställt att avloppsanläggningen saknar tillstånd och består av en slamavskiljare med två kammare. Vid tillsynen färgades spillvattnet i slamavskiljaren med spårfärg som visar att spillvattnet leds direkt till en brunn vid åkerkant. Förvaltningen har även kommunicerat fastighetsägaren inför beslut och bemött fastighetsägarens synpunkter enligt ovan.

Sammanfattning

Förvaltningen gjorde 2020-10-06 tillsyn på det enskilda avloppet på [redacted] och fann vid inspektionen att avloppet bestod av en slamavskiljare med två kammare. Det fanns inga tecken på efterföljande rening, efter slamavskiljaren, och när vattnet i slamavskiljaren färgades in med spårfärg syntes färgen efter några minuter i en närliggande brunn vid åkerkanten. Något tillstånd för avloppsanläggningen finns inte i miljöenhetens arkiv.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2020-12-09 om förbud mot att släppa ut avloppsvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen. Förbudet överklagades av fastighetsägaren till Länsstyrelsen, Mark- och miljödomstolen samt Mark- och miljööverdomstolen. Både Länsstyrelsen och Mark- och miljödomstolen avslog överklagan och Mark- och miljööverdomstolen gav inte prövningstillstånd. Beslutet om förbud trädde i kraft 2024-11-02. Förvaltningen har 2026 följt upp ärendet och konstaterat att den befintliga avloppsanläggningen fortfarande är i bruk och att inga åtgärder har vidtagits för att stoppa utsläppet till den bristfälliga avloppsanläggningen. Förbudet har därmed överträtts varför förvaltningen nu går vidare med ett beslut om förbud förenat med ett vite.

Fastighetsägaren har i sitt yttrande inför beslut uppgett att denne motsätter sig ett förbud och vill att avloppsanläggningen ska godtas så som den är utformad idag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-28
- Yttrande från fastighetsägaren, 2026-05-10
- Mark- och miljööverdomstolen. Dom. 2023-01-10
- Mark- och miljödomstolen Vänersborg. Dom. 2022-11-02

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

- Länsstyrelsen Västra Götaland, Överklagande av beslut om förbud att släppa ut avloppsvatten till bristfällig avloppsanläggning på fastigheten [redacted] i Ale kommun, 2022-08-24
- Delegationsbeslut, Förbud att släppa ut avloppsvatten till bristfällig avloppsanläggning på fastigheten [redacted], 2020-12-09
- Bilder från tillsyn, 2020-10-06

Beslutet skickas till

Fastighetsägare för [redacted]

Lantmäteriet, fastighetsinskrivning@lm.se

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 176

SBN 2026/241

Förbud med vite mot utsläpp av avloppsvatten till befintlig avloppsanläggning, från bostadshus på fastigheten [redacted]

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förbjuda [redacted], som fastighetsägare till [redacted] att släppa ut spillvatten från WC och BDT till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förbudet börjar gälla tolv månader efter att beslutet vunnit laga kraft.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att förena förbudet enligt stycket ovan med vite. Om avloppsanordningen fortfarande används tolv månader efter att detta beslut har vunnit laga kraft ska fastighetsägare [redacted] belastas med ett vite om 100 000 kr.

Förbudet meddelas med stöd av 26 kap. 9 och 14 §§, 9 kap. 7§ och 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken (1998:808) samt 12 och 13 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Förvaltningen sänder beslutet om förbud mot utsläpp av avloppsvatten till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel, enligt 26 kap. 15§ miljöbalken.

Motivering till beslut

Förvaltningen har gjort bedömningen att avloppsanordningen har brister som gör att avloppsvattnet inte genomgår tillfredsställande rening. Avloppsanordningen har tillstånd från 1971 och 1972 om installation av enskilt avlopp och WC. Förvaltningen kunde vid inspektion på plats endast finna en slamavskiljare med tre kammare. Spillvattnet i slamavskiljarens tredje kammare färgades in. Efter några minuter kunde färgen ses i en brunn placerad i ett nedgrävt dike och spillvattnet rann efter brunnen ut i ett öppet dike. Några tecken på efterföljande rening, efter slamavskiljare, (så som fördelningsbrunn, luftningsrör samt eventuell uppsamlingsbrunn) gick inte att finna varför förvaltningens bedömning är att efterföljande rening saknas. Det är i den efterföljande reningen som spillvattnet ska reduceras på näringsämnen och skadliga mikroorganismer (virus, bakterier och parasiter) innan utsläpp sker. Enligt 12§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

vattentoalett om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning.

Med bakgrund av att avloppsanordningen endast består av en slamavskiljare med tre kammare med öppet utlopp i dike är förvaltningens bedömning att avloppsanordningen inte uppfyller kraven på rening enligt 9 kap. 7§ miljöbalken och det finns risk för olägenhet för människors hälsa och miljön. Förvaltningen bedömer att det är skäligt och inte en alltför ingripande åtgärd att förbjuda fortsatt utsläpp från den bristfälliga anläggningen. Det finns inga omständigheter som talar för att det skulle vara omöjligt att anlägga en ny avloppsanläggning till en rimlig kostnad.

Förvaltningen har genom kontroll i fastighetsregistret konstaterat att [redacted] fortfarande äger fastigheten och är skriven på fastigheten. Det finns ett aktivt sopabonnemang på adressen enligt renhållningsenheten i Ale kommun, sophämtning skedde senast 2026-04-21 och slamtömning skedde senast 2025-06-13. Förvaltningen har inte fått någon information om att åtgärder har vidtagits för att stoppa utsläppet av avloppsvatten till den bristfälliga anläggningen.

Eftersom fastighetsägaren inte följt det förbud som Samhällsbyggnadsnämnden tidigare beslutat om gör förvaltningen bedömningen att förbudet nu måste förenas med ett vite om 100 000 kr för fastighetsägaren. Detta för att förmå fastighetsägaren att följa beslutet.

För att fastighetsägaren ska ha möjlighet att åtgärda fastighetens avlopp och följa beslutet, ska förbudet börja gälla först tolv månader efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Sammanfattning

Förvaltningen inspekterade 2022-05-17 det enskilda avloppet på fastighet [redacted] Avloppsanordningen har tillstånd från 1971 och 1972 om installation av enskilt avlopp och WC. Förvaltningen kunde vid inspektion på plats endast finna en slamavskiljare med tre kammare. Spillvattnet i slamavskiljarens tredje kammare färgades in och färgen sågs kort därefter i ett dike. Några tecken på efterföljande rening, efter slamavskiljare gick inte att finna.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2022-06-30 om förbud mot att släppa ut avloppsvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen. Förbudet trädde i kraft ett år efter att beslutet vunnit laga kraft, det vill säga 2023-09-30. Förvaltningen har 2026 följt upp ärendet och konstaterat att den befintliga avloppsanläggningen fortfarande är i bruk och att inga åtgärder har vidtagits för att stoppa utsläppet till den bristfälliga avloppsanläggningen. Förbudet har därmed överträtts varför förvaltningen nu går vidare med ett beslut om förbud förenat med ett vite.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-28
- Delegationsbeslut, Förbud att släppa ut avloppsvatten till bristfällig avloppsanläggning på fastighet [redacted], 2022-06-30
- Bilder från tillsynsbesök, 2022-05-17

Beslutet skickas till

Fastighetsägare för [redacted]

Lantmäteriet, fastighetsinskrivning@lm.se

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Nödinge 38:25, Förlängning av tillfälligt lov

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att höra grannar.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ordförande får rätt att besluta i ärendet efter färdig beredning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig.

Jäv

Ronny Eriksson (FiA) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Ärendet gäller ansökan om förlängning av ett tillfälligt bygglov för uppställning av prefabricerade husmoduler för vårdverksamhet,172,6m² byggnadsarea (BYA). Lovet önskas förlängas med 5 år, till 2031-09-30. Byggnaderna ställdes upp i samband i samband med stängningen av vårdcentralen i Bohus. Det tillfälliga lovet var en akut lösning för att möjliggöra en ökad patienttillströmning. Verksamheten arbetar aktivt med att hitta nya lokaler.

För fastigheten gäller detaljplan nummer 219.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-29
- Ansökan, 2026-03-13
- Situationsplan, 2026-03-26
- Planritning, 2026-03-26
- Fasadritning, 2026-03-26
- Yttrande Infrastruktur Trafik, 2026-04-15
- Yttrande Stöd-och utvecklingsstab, 2026-04-01
- Avetableringsplan, 2026-03-26
- Verksamhetsbeskrivning, 2026-03-26

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

- Yttrande från sökande, 2026-05-27

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att höra grannar.

Johan Nordin (S) gör följande tilläggsyrkande att:
Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ordförande får rätt att besluta i ärendet efter färdig beredning.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag och finner att samhällsbyggnadsnämnden inte avgör ärendet idag.

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande om återremiss och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet.

Ordförande ställer proposition på Johan Nordin tilläggsyrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att bifalla Johan Nordins tilläggsyrkande.

Beslutet skickas till

Byggenheten

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 178

SBN 2026/248

Rished 2:66, bygglov tillbyggnad av enbostadshus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att höra grannar.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig.

Sammanfattning

Ärendet gäller en ansökan om att få bygga till ett enbostadshus med tillbyggt garage med förråd, utökad balkong, tillbyggnad under tak så att öppenarea blir bruttoarea, höjning av taket, fasadändring avseende ytskikt samt fönstrens storlek och utformning.

Balkongen kommer delvis över den prickade u-marken, där hörnet hålls upp med hjälp av en pelare placerad på den prickade u-marken. Garage med förråd är till 2/3 placerat på prickad u-mark. På platsen står idag en mindre byggnation som avses att tas bort.

Detaljplan 343 gäller för fastigheten.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-20
- Ansökan, 2026-04-25
- Situationsplan, 2026-05-11
- Fasadritning N och V, 2026-05-11
- Fasadritning S och Ö, 2026-05-11
- Planritning plan 0, 2026-05-11
- Planritning plan 1, 2026-05-11
- Sektionsritningar, 2026-05-11
- Yttrande från sökanden, 2026-05-11

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

- Ledningskollen, 2026-05-11
- Global connect ledningskarta, 2026-05-11
- Illustrationer och foton, 2026-05-11

Yrkande

Eddie Glans (M) på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att höra grannar.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på ärendet ska avgöras idag och finner att ärendet inte ska avgöras idag.

Ordförande ställer proposition på sitt eget yrkande om återremiss och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Byggenheten

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

SBN 2026/253

Hältorp 1:29, Förhandsbesked nybyggnad av två enbostadshus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avslå ansökan om förhandsbesked med stöd av 9 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Motivering till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avslå ansökan om förhandsbesked eftersom byggnaderna placeras på brukningsvärd jordbruksmark samt inom område som enligt Naturvårdsprogrammet bör prövas inom ramen av en detaljplan. Det bedöms finnas risk att ytterligare byggnation i området påverkar avlopp och vatten i ett större sammanhang, vilket är ytterligare skäl att prövningen bör ske inom ramen av detaljplan. På platsen finns höga naturvärden vilka kan påverkas negativt av den föreslagna byggnationen.

Sammanfattning

Ärendet avser en ansökan om förhandsbesked för två enbostadshus i Hältorp utanför Alafors.

Platsen är belägen inom ett område med höga naturvärden, klass 2, där riktlinjerna i kommunens naturvårdsprogram föreskriver att åtgärden skall föregås av detaljplan.

Risk för skred området föranleder krav på geoteknisk utredning. Sökanden har redovisat provgropar ned till fast berg. Förvaltningen gör bedömningen att marken går att bebygga men att grundliga geotekniska utredningar krävs inför startbesked.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-06-05
- Situationsplan, 2025-10-07
- Remissyttrande Strategiska enheten -Kommunekolog, 2025-10-31

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

- Remissyttrande Renhållningen, 2025-12-15
- Remissyttrande Strategiska enheten -geo, 2026-02-23
- Remissyttrande Miljöenheten - Avlopp, 2025-11-17
- Granneyttrande ingen erinran sammanställning, 2026-05-13
- Granneyttrande med kommentarer J Z, 2025-12-12
- Granneyttrande med kommentarer J Z, 2025-12-12
- Granneyttrande med kommentarer M Z, 2025-12-12
- Granneyttrande ingen erinran Rished-Hältorps Vägsamfällighet, 2025-12-08
- Yttrande från sökanden, 2026-03-01
- Karta med bilder på provgropar, 2026-03-06
- Skredrisk, 2026-05-18
- Situationsplan med odlingsmarksgräns, 2026-06-04

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avslå förhandsbesked med stöd av 9 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Med följande motivering:
Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avslå ansökan om förhandsbesked eftersom byggnaderna placeras på brukningsvärd jordbruksmark samt inom område som enligt Naturvårdsprogrammet bör prövas inom ramen av en detaljplan. Det bedöms finnas risk att ytterligare byggnation i området påverkar avlopp och vatten i ett större sammanhang, vilket är ytterligare skäl att prövningen bör ske inom ramen av detaljplan. På platsen finns höga naturvärden vilka kan påverkas negativt av den föreslagna byggnationen.

Johan Nordin (S) tillstyrker Eddie Glans (M) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Delges
Sökande

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 180

SBN 2026/177

Ramstorp 3:37 - Förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att bevilja ansökan om förhandsbesked med stöd av 9 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Motivering till beslut

Ärendet är en ny ansökan som föregåtts av ett tidigare beviljat förhandsbesked i ärende bygg.2020.319 där giltighetstiden har passerat. Fastigheten Ramstorp 3:37 är avstyckad och tidigare en del av Ramstorp 3:22 skifte 9.

Skiftet är av sådan storlek och utformning att det inte är möjligt att bruka jordbruksmarken på ett kommersiellt sätt och därmed bedöms den inte utgöra brukningsvärd jordbruksmark.

I det som framförts av remissinstanserna gällande biotopskyddad åkerholme och stenmur gör byggenheten bedömningen att byggnation och vägdragning kan ske utan att någotdera påverkas, samt det som framförs om beviljade dispenser innan avstyckning sker inte är relevant och aktuellt för ärendet då fastigheten redan är avstyckad.

Avseende jordbruksmarken är det byggenhetens bedömning att den inte bedöms utgöra brukningsvärd jordbruksmark beroende på storleken och utformningen av Ramstorp 3:37. Det finns ingen annan alternativ lokalisering där möjligheten att göra en avstyckning för en tomt och inte ta jordbruksmark i anspråk inte finns.

I det som grannar framför gällande kartläggning av skyddade djurarter bedömer byggenheten att det finns god kartläggning av olika skyddade djurarters lämpliga miljöer. Fastigheten och platsen ligger inte inom någon av de kartlagda skyddade djurarternas lämpliga miljöer och därmed bedöms det inte utgöra ett hinder för att bevilja förhandsbesked.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Sammanfattning

Ansökan avser förhandsbesked för nybyggnad av ett enbostadshus. Ansökan inkom till Samhällsbyggnadsförvaltningen 12 november 2024. Tomten har en areal på 928 kvm och är redan avstyckad efter beviljat förhandsbesked i ärende bygg.2019.326.

Vid lantmäteriförrättningen upptäcktes det att det fanns en gammal samfällighetsväg som gick igenom fastigheten. Förrättningen överklagades och återremitterades till Lantmäteriet. Därefter har samfällighetsvägen fått en ny vägdragning som inte går igenom fastigheten och därefter har förrättning blivit klar.

Efter att förrättningen blev klar så har giltighetstiden för förhandsbeskedet passerat. Därför har denna ansökan i rubricerat ärende inkommit. Det i sin tur blev överklagat av en granne och har sedan varit hos Länsstyrelsen som sedan återremitterade ärendet tillbaka till kommunen för fortsatt handläggning med anledning av brist på motivering.

På platsen är ytan i princip plan och ansluter direkt till en liten avskild väg, på platsen råder goda siktförhållanden vid in- och utfart.

Ansökan avviker mot gällande översiktsplan då den anger att pågående markanvändning är jordbruksmark.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-21
- Ansökan, 2024-11-12
- Situationsplan, 2024-11-12
- Granneyttrande med erinran S-E I & L L, 2024-12-02
- Remissyttrande Infrastrukturenheten -Trafik, 2026-03-18
- Remissyttrande Miljöenheten - Avlopp, 2026-03-18
- Remissyttrande Stabenheten -Ekolog, 2026-03-13
- Dom Länsstyrelsen Bygg.2024.304, 2025-12-01
- Avvisning artskyddsdispens Bygg.2020.319, 2020-08-21
- Förrättningskarta F 2547-21, 2021-12-10

Beslutet skickas till

Skickas
Sökande

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
Delges
Ramstorp 2:7

Kungörelse
Sker på kommunens anslagstavla

Upplysningar

Förhandsbeskedet upphör att gälla om inte ansökan om bygglov inkommer till samhällsbyggnadsnämnden inom två år från det att beslutet vunnit laga kraft. Byggnadsarbetena får inte påbörjas innan bygglov beviljats.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 181

SBN 2026/206

Svenstorp 1:20 - Förhandsbesked, nybyggnad av enbostadshus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att bevilja förhandsbesked med stöd av 9 kap. 74 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Motivering till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus ska beviljas. Stads- och landskapsbilden bedöms inte påverkas negativt, kulturvärdet på det befintliga bostadshuset som finns på fastigheten bedöms inte påverkas i sådan utsträckning att ansökan om förhandsbesked ska avslås. Paradisvägen är förvisso brant men fungerar för de boende i området idag och ytterligare ett bostadshus bedöms inte ändra trafiksituationen i området. Byggnationen bedöms kunna prövas inom ramen av förhandsbesked.

Sammanfattning

Ansökan som inkom 2026-03-05 avser nybyggnad av enbostadshus (ca 130 m²) och komplementbyggnad (ca 60 m²) på fastigheten Svenstorp 1:20, som idag har ett äldre boningshus och ekonomibyggnad. Det nya huset placeras ca 14 meter norr om befintligt hus, med parkering i sydöstra hörnet nära tomtgränsen. Infart planeras från Paradisvägen i norr, som har en lutning på 13–15 % utmed fastigheten.

Remissvar har inkommit från Stöd- och utvecklingsstaben samt VA-planering. Stöd- och utvecklingsstaben bedömer att förhandsbesked kan beviljas utifrån naturvärden och geoteknik. VA-planering konstaterar att fastigheten ligger utanför kommunalt verksamhetsområde, men att anslutning kan ordnas via avtal om fastighetsägaren själv anlägger och bekostar privat ledning samt betalar anläggningsavgift.

Förvaltningen bedömer att markanvändningen i sig stämmer överens med Ale ÖP 21, men att ansökan inte är förenlig med översiktsplanen vad gäller tillfartsvägens lutning vilket överstiger Trafikverkets rekommendation om max 8 % enligt VGU. Det nya husets placering kräver dessutom omfattande markarbeten med uppfyllnad och avschaktning, vilket bedöms påverka stads- och landskapsbilden negativt. Placeringen nära det befintliga äldre bostadshuset riskerar även att skada områdets kulturhistoriska värden.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Förvaltningen hänvisar vidare till FÖP Älvängen 2025, som trots att den ännu inte är antagen, rekommenderar att tillkommande bebyggelse i området föregås av detaljplan. Syftet är att samordna bebyggelse, VA-dragning, gemensamma vägar samt skydda kulturhistoriska värden. Ett antal ansökningar i området har de senaste åren nekats med hänvisning till krav på detaljplan bedömer Att bevilja enstaka bygglov innan detaljplan finns på plats riskerar att försvåra en sammanhållen planering av området.

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutade 2026-05-21 i beslut SBNau § 16 att återremittera ärendet för att höra sakägare och remissinstanser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-20
- Ansökan, 2026-03-05
- Information från sökanden, 2026-04-11
- Nybyggnadskarta- enkel, 2026-03-05
- Situationsplan – rev, 2026-04-21
- Remissyttrande in Stöd och Utvecklingsstab, 2026-04-09
- Remissyttrande VA-plangruppen, 2026-04-10
- Svar på kommunicering, 2026-05-13
- Protokoll 2026-05-12 – SBNau § 16
- Sammanställning grannehörande, 2026-06-09

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att bevilja förhandsbesked med stöd av 9 kap. 74 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Med motiveringen att: samhällsbyggnadsnämnden bedömer att förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus ska beviljas. Stads- och landskapsbilden bedöms inte påverkas negativt, kulturvärdet på det befintliga bostadshuset som finns på fastigheten bedöms inte påverkas i sådan utsträckning att ansökan om förhandsbesked ska avslås. Paradisvägen är förvisso brant men fungerar för de boende i området idag och ytterligare ett bostadshus bedöms inte ändra trafiksituationen i området. Byggnationen bedöms kunna prövas inom ramen av förhandsbesked.

Johan Nordin (S) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Reservation

Johan Nordin (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på dels sitt eget yrkande, dels Johan Nordins yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med Eddie Glans yrkande.

Beslutet skickas till

Skickas
Sökande

Delges
Grannar

Kungörelse
Sker på kommunens anslagstavla

Upplysningar

Förhandsbeskedet upphör att gälla om inte ansökan om bygglov inkommer till samhällsbyggnadsnämnden inom två år från det att beslutet vunnit laga kraft. Byggnadsarbetena får inte påbörjas innan bygglov beviljats.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 182

SBN 2026/133

[redacted], Tillsyn byggnation - byggsanktionsavgift

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ta ut en byggsanktionsavgift på 31 686 kr på [redacted]. Byggsanktionsavgiften tas ut med stöd av 11 kap. 51 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, för att utan startbesked påbörjat en tillbyggnad på fastigheten [redacted].

Motivering till beslut

Det framgår av 9 kap. 9 §, PBL att det krävs bygglov för tillbyggnad.

Av platsbesök daterat 2023-05-31 konstateras att en tillbyggnad uppförts på platsen utan att startbesked givits för åtgärden. Samhällsbyggnadsnämnden ska därför ta ut en byggsanktionsavgift för det olovligt utförda. Arean är beräknad till 129,12 m^2, byggsanktionsavgiften uppgår därför till 31 686 kronor enligt beräkning av byggsanktionsavgift. Avgiften ska tas ut av fastighetsägaren då denna fått fördel av överträdelsen.

Det saknas skäl att sätta ner avgiften eftersom den står i rimlig proportion till överträdelsen. Det fastighetsägaren har framfört gällande fakturan, där kostnaden för startbesked fakturerats innan beslut om startbesked är inte en sådan anledning som ger skäl till att sätta ner avgiften. Av bygglovet framgår att ett startbesked krävs för åtgärden, samt att en kallelse till tekniskt samråd och upplysningar om vilka handlingar som krävs för startbesked kommer skickas ut i ett separat brev.

Av bygglovet (D§ 252) beslutat 2023-03-31 framgår det att: ”om en åtgärd påbörjas utan startbesked eller tas i bruk utan slutbesked, ska en byggsanktionsavgift tas ut”.
Av kallelsen till tekniskt samråd, som skickades till byggherren 2023-04-18 framgår att det att: ”Innan du får börja bygga behöver vi genomföra ett tekniskt samråd för att du ska få startbesked.” Byggherren och fastighetsägarens make har av kontrollansvarig i ärendet upplysts om att startbesked krävs. Vid besök på kontoret 2023-05-30 får fastighetsägarens make informationen om att det inte finns ett startbesked.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

En byggsanktionsavgift på 31 686 kronor ska därför tas ut.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen uppmärksammade 2023-05-30 att tillbyggnaden påbörjats utan startbesked, då medsökande vid besök på kontoret hade frågor gällande faktura för bygglov D § 252. Fastighetsägarens make meddelade då att de byggt klart och skulle flytta in inom de närmsta dagarna. Administratören upplyste då medsökande om att startbesked saknades, vilket krävs för att påbörja åtgärden. Fastighetsägarens make meddelade att han betalt för startbesked och att han kan inkomma med handlingar i efterhand.

Fastighetsägaren kontaktades med brev 2023-05-30 med begäran om förklaring men inget skriftligt svar inkom. Kontrollansvarig i ärendet kontaktades via telefon 2023-05-31 och denne meddelade att byggherren blivit informerad om att det krävdes startbesked för att påbörja tillbyggnaden.

Ett platsbesök gjordes 2023-05-31 där det konstaterades att tillbyggnaden uppförts och snart var färdigställd. 2024-08-26 gavs ett startbesked i efterhand, D § 581.

2026-03-17 skickades på nytt en begäran om förklaring. Fastighetsägaren framför, genom sin make i ett telefonsamtal, att det inte framgått av fakturan att kostnaden för startbesked varit i förskott, och att det inte varit konstigt att anta att startbesked beviljats, samt att det är konstigt att bygget nedgraderats från nybyggnad till tillbyggnad. Fastighetsägaren framför genom sin make att hon inte vill skicka in några handlingar eller inkomma med papper. Det framförs vidare att det är konstigt att kravet på byggsanktionsavgift kommit nästan 3 år senare.

2026-04-15 förs ett telefonsamtal mellan fastighetsägarens make och tillsynshandläggare. Fastighetsägarens make önskar förtydliga att på den fakturan som skickats endast stod startbesked och inte något om startbesked i förskott.

2026-04-29 har alla handlingar för slutbesked ännu inte lämnats in.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-22
- Tjänsteanteckning - egenupprättad anmälan upprättad 2023-05-30, 2026-03-17
- Delegationsbeslut bygglov D § 252, B.2022.362, 2023-03-31
- Kallelse till tekniskt samråd, B.2022.362, 2023-04-18
- Tjänsteanteckning, telefonsamtal med kontrollansvarig, 2023-05-31

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

- Tjänsteanteckning telefonsamtal, 2023-05-31
- Beräkning byggsanktionsavgift, 2026-04-01
- Tjänsteanteckning platsbesök 2023-05-31, 2026-04-13
- Tjänsteanteckning telefonsamtal 2026-04-13, svar på begäran om förklaring, 2026-04-13
- Kommunicering till fastighetsägare, 2026-04-13
- Startbesked i efterhand 2024-08-26, D § 581 Bygg.2022.362, 2026-04-13
- Tjänsteanteckning telefonsamtal, förtydligande efter tjänsteanteckning, 2026-04-15
- Debiteringsunderlag från ärende B.2022.362, 2026-04-15

Beslutet skickas till

Delges:

Fastighetsägare till [redacted]

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 183

SBN 2026/251

[redacted], Tillsyn byggnation - byggsanktionsavgift

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ta ut en byggsanktionsavgift på 25 160 kr på [redacted] och på [redacted]. Byggsanktionsavgiften tas ut med stöd av 11 kap. 51 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, för att utan startbesked påbörjat byggnation av en mur.

Motivering till beslut

Av 2 kap 6 § 2p. Plan- och bygglagen framgår att i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser.

Enligt 9 kap 34 § PBL krävs det bygglov för att uppföra en mur som är högre än 1,2 meter över marken.

Av 10 kap. 3 § PBL framgår att en åtgärd inte får påbörjas innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked, om åtgärden kräver bygglov, marklov eller rivningslov.

Fastighetsägarna har under april-maj 2026 åtgärdat muren inom sikttriangeln. Stora delar av muren följer fortfarande inte de höjder som ansökts och beslutats som i bygglovet. Skillnaderna är för stora för att rymmas inom givet bygglov.

Fastighetsägarna framför att de inte förstått att hela muren behövde sänkas. I kommunicering inför byggsanktionsavgift från 2026-04-13 framgår att de måste sänka muren så som den redovisas i det beviljade bygglovet, samt att detta måste göras på hela muren. Det förtydligas sedan att muren också skymmer sikten inom sikttriangeln.

De framför vidare att deras ansökan om bygglov i efterhand endast avsåg sänkning av muren inom sikttriangeln. Av de handlingar som ligger till grund för

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

beslut om bygglov av mur i efterhand finns handlingen "illustration fasad" samt

handlingen "situationsplan". På den senare har hela muren ritats in och måttsats i etapper. På grund av sin höjd krävde också hela muren lov när ansökan gjordes. Detta gör att hela muren måste följa bygglovet.

Av startbeskedet framgår att en signerad kontrollplan krävs för slutbesked. Av det beviljade bygglovet framgår att "muren är redan uppförd men avser att sänkas för att klara siktkrav i kurvan. Ny höjd enligt inlämnad situationsplan." Av situationsplanen framgår hela murens höjder.

De framför att de upplever att det är nya krav som ställts efter deras justering inom sikttriangeln, vad gäller att handlingar måste lämnas in och för att slutbesked ska sökas. I det inlämnade förslag till kontrollplan finns en kontrollpunkt som avser att utförandet stämmer överens med bygglov, samt att höjd ovanför mark ska kontrolleras. Då fastighetsägarna framfört att de gjort rättelse, men det vid kontroll framkommit att höjderna inte överensstämmer med givet bygglov, har kompletterande handlingar krävts inför slutbesked.

Fastighetsägarna har fått möjlighet att yttra sig 2023-12-12 inför förslag till beslut om byggsanktionsavgift. Fastighetsägarna återkom där med bygglov i efterhand, men ingen rättelse har gjorts. Fastighetsägarna har därför fått möjlighet att yttra sig inom 5 år från överträdelsen. En byggsanktionsavgift på 25 160 kronor ska därför tas ut. Då prisbasbeloppet ändrats från den första kommunicering som gjorts har också det totala beloppet för byggsanktionsavgiften ökat.

Av fotografier daterade 2021-06-17 framgår det att en mur hade uppförts på platsen utan något startbesked. Av ortofoton framgår det att muren uppfördes mellan 2018 och 2019-04-01. Samhällsbyggnadsnämnden ska därför ta ut en byggsanktionsavgift för det olovligt utförda.

Löpmetern är beräknad till 40 m, byggsanktionsavgiften uppgår därför till 25 160 kronor enligt beräkning av byggsanktionsavgift. Avgiften ska tas ut av fastighetsägarna då dessa fått fördel av överträdelsen. Avgiften ska betalas solidariskt.

Det saknas skäl att sätta ner avgiften eftersom den står i rimlig proportion till överträdelsen.

Sammanfattning

En anmälan inkom till samhällsbyggnadsförvaltningen 2021-06-16 om att en mur uppförts utan bygglov. Fastighetsägarna kontaktades med brev 2021-06-16 och informerades om anmälan.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Ett platsbesök gjordes 2021-06-17 där man mätte och fotograferade muren. Foton visade att muren var högre än 1,2 meter samt skymde sikten vid korsningen.

Fastighetsägarna kontaktades med brev 2023-10-09 och informerades om att muren var för hög och behövde sänkas. Fastighetsägarna informerades också om att muren är bygglovspliktig och att de måste söka bygglov för åtgärden.

2023-12-12 informerades fastighetsägarna att en byggsanktionsavgift på 22 312 kronor kommer prövas vid Samhällsbyggnadsnämndens sammanträde. 2023-12-18 återkopplar fastighetsägarna och önskar tala med handläggaren för tillsynsärendet. En ansökan om bygglov inkom 2024-01-15. Bygglovet gällde befintlig placering med en lägre mur.

Bygglov för en lägre mur har getts i efterhand (D§ 460) 2024-06-14 och startbesked har getts 2024-07-18.

Under april-maj 2026 genomfördes åtgärder som sänkte höjden på muren. Vid platsbesök 2026-05-11 konstaterades att den del som tidigare varit siktskymmande nu var åtgärdad, men att muren inte följde de höjder som ansökts och beslutats om i bygglovet.

2026-05-22 inkommer fastighetsägarna med en kommunicering där de framför att de inte förstått att muren i sin helhet behövde sänkas, utan att det endast var åtgärder i sikttriangeln som behövde göras. De framför att det beviljade bygglovet och åtgärden endast avsåg sänkning av muren i kurvan. De upplever inte att det efter startbeskedet ställts några ytterligare krav på sänkning eller nya handlingar, mer än den kontrollplan som skulle lämnas in för slutbesked. De upplever att det är nya krav som ställts, vad gäller att handlingar måste lämnas in och slutbesked sökas.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-05-28
Mailkonversation med vägförening gällande mur, 2021-06-21
Foton från platsbesök 2021-06-17, 2023-12-12
Karta med sikttriangel, 2026-03-19
Mail från Trafikenheten, 2026-03-20
Ortofoto 2018, 2026-03-23
Ortofoto 2019, 2026-03-23
Beräkning byggsanktionsavgift, 2026-03-23
Beslut om bygglov D § 460, Bygg.2024.9, 2024-06-14, 2026-04-13
Beslutsunderlag D § 460 2024-06-14 situationsplan, bygg.2024.9, 2026-04-13

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutsunderlag D § 460 2024-06-14 Illustration fasad, Bygg.2024.9, 2026-04-13
Foto från platsbesök 2026-04-13, 2026-04-13
Foto från platsbesök 2026-05-11, 2026-05-19
Mail från fastighetsägare med synpunkter, 2026-05-22

Beslutet skickas till

Delges:

Fastighetsägare till [redacted]
Fastighetsägare till

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 184

SBN 2026/260

[redacted], Tillsyn byggnation - Byggsanktionsavgift

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att säkerställa att rättelse har gjorts.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen uppmärksammade 2023-03-20 att byggnaden som uppförts inte följer det beviljade startbeskedet, givet för en bygglovsbefriad komplementbyggnad. Med anledning av detta startades ett tillsynsärende. Fastighetsägarna kontaktades med brev 2023-05-04 och uppmanades att inkomma med en förklaring. En begäran om förklaring skickades igen 2026-03-11.

Platsbesök genomfördes 2026-03-19. Inmätning av byggnad och tomtgränser visade att byggnaden är 44,6 m^2 och placerad på två fastigheter, [redacted] samt helt placerad på så kallar prickad mark. Det kunde konstateras att byggnaden inte följer det beviljade startbeskedet.

Fastighetsägarna har genom kontaktperson framfört att de önskar ha kvar huset och därför göra åtgärder som krävs för att byggnaden ska uppfylla kraven på en bygglovsbefriad komplementbyggnad.

Av den anmälan som gjorts för bygglovsbefriad komplementbyggnad framgår att byggnaden skulle vara förråd. Vid platsbesöket konstaterades att det i byggnaden bland annat inretts med kök.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-05-21
Bilaga till Beslut D § 464, 2020-06-30, situationsplan, 2023-05-03
Ortofoto 2023, 2023-05-03
Inmätning tillsyn, 2026-03-20

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
Beräkning byggsanktionsavgift, 2026-04-01
Foton från platsbesök, 2026-03-19, 2026-04-13
Tjänsteanteckning telefonsamtal, 2026-04-15

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att säkerställa att rättelse har gjorts.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Byggenheten

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 185

SBN 2026/287

Delegation av beslutanderätt samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att delegera till arbetsutskottet att å nämndens vägnar fatta de myndighetsbeslut som är möjliga att delegera och som nämnden annars skulle besluta under perioden 11 juni - 5 augusti 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ställa in nämndsammanträdet i augusti 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har ett sammanträde planerat den 12 augusti 2026. Syftet är att främst myndighetsbeslut ska hanteras eftersom det finns en lagstadgad handläggningstid att följa i bygglovsärenden. Förslaget är samhällsbyggnadsnämnden delegerar till arbetsutskottet att å nämndens vägar fatta de myndighetsbeslut som är möjliga att delegera och som nämnden annars skulle besluta under perioden 11 juni - 5 augusti 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2026-06-04

Beslutet skickas till

För vidare hantering
Nämndsekreterare samhällsbyggnad

För kännedom
Chefer samhällsbyggnadsförvaltningen

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 186

SBN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen delegeringsbeslut.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning. Dessa beslut redovisas till samhällsbyggnadsnämnden. Till samhällsbyggnadsnämnden för sammanträdesdatum 2026-06-10 redovisas 7 listor med delegeringsbeslut och en sammanställning av delegationsbeslut.

Protokoll samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott 2026-06-03 §§ 18-20
Delegeringsbeslutslista Miljö 2026-05-12-2026-06-02
Delegationsbeslut Bygg 260513 – 260601
Delegationsbeslut Parkeringstillstånd 2026-05-27
Delegationsbeslut Tillsyn 260513 – 260601
Delegeringsbeslutslista SBN 2026-06-10

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
SBN § 187

SBN 2026/11

Val av delegeringsbeslut för föredragning på nästkommande nämnd

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar genom Björn Eliasson (SD) att enhälligt välja ut delegeringsbeslut MIL.2026.338, Klagomål - Tippning av miljöfarliga massor för föredragning på nästa nämndsammanträde.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering är juridiskt sett nämndens beslut. Revisionsansvaret för delegeringsbeslut ligger hos nämnden, men nämnden kan inte ändra ett beslut som fattats av delegaten. På sammanträdet den 10 juni 2026 väljer samhällsbyggnadsnämnden ut ett delegeringsbeslut från delegeringsbeslutslistan för föredragning på nästkommande nämnd.

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

Diarie Diarienummer

Underrättelser

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige

KF § 124, KS 2025/642, Nödvattenplan

KF § 123, KS 2025/258Utredning friluftsfrämjande insatser

KF § 122, KS 2025/686, Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön

KF § 121, KS 2024/1641, Svar på motion om förbud mot lustgas i de lokala ordningsföreskrifterna från Dennis Ljunggren (S) och Johnny Sundling (S)

KF § 119, KS 2026/252, Uppföljning av Energi- och klimathandlingsplan 2025 - alla förvaltningar

KF § 107, KS 2026/218, Samverkansavtal rörande tvärförbindelse med Lerum och Kungälv

Jävsnämnden

Jävsnämndens protokoll 2026-06-02 §§ 24-28

Utbildningsnämnden

UBN § 94 UBN 2025/424 Förstudierapport upphandling av skoltrafik 2029

Länsstyrelsen

Överklagande av beslut om avslag för ansökan om förhandsbesked gällande anläggning för energilagring på fastigheten Jennylund 1:4 i Ale kommun, Diarienummer 4484-2026

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

ALE

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Överklagande av beslut om bygglov för nybyggnad av skola på fastigheten Skårdal 62:21 i Ale kommun, Diarienummer 10127-2026

Överklagande av beslut om rättelseföreläggande avseende plank på fastigheten Nödinge 1:135 i Ale kommun, Diarienummer 1360-2026

Överklagande av beslut om positivt förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus på fastigheten Gullringen 1:7 i Ale kommun, Diarienummer 18309-2025

Länsstyrelsen godkänner kommunalt beslut om strandskyddsdispens, Diarienummer 21755-2026

Länsstyrelsen godkänner kommunalt beslut om strandskyddsdispens, Diarienummer 22756-2026

Signature reference: 4ca1dbc6-18b0-4a76-9425-1cf631e4f015

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09

Plats och tid	IFO-aulan, Ale torg 7, Nödinge kl. 8.30 – 10.50, mötet ajournerades: kl. 09.30 – 09.50
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Jessika Loftbring (C), 1:e vice ordförande Gay Johansson (M) Peter Lidström (S) Daniel Jacobsen (M)
Tjänstgörande ersättare	Elisabeth Pinberg (SD) tjänstgör för Claes Mellander (SD) Birgitta Holmström (S) tjänstgör för Sari Andersson (S)
Närvarande ersättare	Patrik Engelin (KD) Niklas Ulfheden (S) Brita Karlsson (FiA) Anders Börjesson (V) Ann-Sofie Johansson (FiA)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Jessika Loftbring (C)
Justeringsdag	2026-06-17
Paragrafer	56–67
Underskrifter	
Sekreterare	Johanna Kalmar
Ordförande	Sune Rydén (KD)
Justerande	Jessika Loftbring (C)

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

Övriga närvarande

Maria Augustsson, förvaltningschef
Tony Jönsson, verksamhetschef fastighet
Linda Widmark, verksamhetschef verksamhetsservice
Sofie Axelsson, verksamhetschef kost
Annelie Eriksson, controller §§ 56 - 62
Annika Sandberg Hjort, samordnare § 59
Johanna Kalmár, nämndsekreterare
Ebba Lundmark, nämndsekreterare
Isabella Liedholm, personalföreträdare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Servicenämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-06-09**
Tillkännages från och med	**2026-06-17**
Tillkännages till och med	**2026-07-08**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Johanna Kalmar**

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

Innehållsförteckning

§ 56	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 57	Medgivande av närvarorätt vid servicenämndens sammanträde	2026/3	
§ 58	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 59	Information om serviceförvaltningens arbete med säkerhet och beredskap	2026/4	
§ 60	Svar till revisionen från servicenämnden med anledning av frågor från grundläggande granskning	2025/84	
§ 61	Åtgärdsplan med anledning av servicenämndens ekonomiska prognos för 2026	2026/84	
§ 62	Informationshanteringsplan för servicenämnden	2026/80	
§ 63	Remiss rörande serviceorganisationen	2026/45	
§ 64	Beslut om KF uppdrag om 0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar	2026/69	
§ 65	Övriga frågor och information från förvaltningen	2026/8	
§ 66	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	
§ 67	Underrättelser	2026/7	

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 56

SERN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Servicenämnden beslutar att fastställa föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till servicenämndens ledamöter och ersättare inför sammanträdet.

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 57

SERN 2026/3

Medgivande av närvarorätt vid servicenämndens sammanträde

Beslut

Servicenämnden beslutar att bevilja närvarorätt för Isabella Liedholm på dagens sammanträde.

Sammanfattning

Till servicenämndens sammanträde efterfrågas närvarorätt för Isabella Liedholm personalföreträdare.

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 58

SERN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Servicenämndens ordförande Sune Rydén (KD) påminner om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 59

SERN 2026/4

Information om serviceförvaltningens arbete med säkerhet och beredskap

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Annika Sandberg Hjort, samordnare informerar inom följande områden:

- Civil beredskap
- Säkerhetssamordnarrollen
- Prioriterade projekt

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 60

SERN 2025/84

Svar till revisionen från servicenämnden med anledning av frågor från grundläggande granskning

Beslut

Servicenämnden beslutar att anta serviceförvaltningens förslag till svar på revisionens frågor avseende grundläggande granskning 2025.

Servicenämnden beslutar att överlämna svaret till kommunrevisionen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har den 8 april 2026 antagit en revisionsrapport som utgör underlag för ansvarsprövning enligt kommunallagen och god revisionssed. För servicenämnden lämnas rekommendationen att säkerställa att tillräckliga åtgärder beslutas vid prognostiserat underskott för att nå en budget i balans. Revisionen har begärt svar från nämnden senast den 8 september 2026 avseende vilka åtgärder som vidtas, när de genomförs samt vem som ansvarar för genomförandet.

Serviceförvaltningen delar bedömningen att arbetet med åtgärder och uppföljning behöver stärkas, men framhåller att nämnden fattade beslut om åtgärdsplan i juni 2025 utifrån delårsrapport 1.Vidare konstateras att en betydande del av underskottet avsåg tomställda lokaler, vilket ligger utanför nämndens rådighet då kostnaderna uppstår till följd av beslut i andra nämnder. Förvaltningen bedömer att fortsatt arbete behövs både genom att stärka åtgärdsarbetet inom nämndens rådighet och genom att tydliggöra ansvar och finansiering för kostnader utanför nämndens kontroll. Planerade åtgärder omfattar förbättrade rutiner för beslut om åtgärdsplaner, utvecklad uppföljning samt dialog med kommunstyrelsen kring principer för bland annat tomställda lokaler. Åtgärderna genomförs successivt under 2026 och ansvar för genomförandet ligger hos förvaltningschef, verksamhetschefer och ekonomifunktion.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-19

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09

- Följebrev grundläggande granskning 2026-04-08
- Grundläggande granskning 2026
- Protokoll MBL 2026-06-02

Beslutet skickas till

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 61

SERN 2026/84

Åtgärdsplan med anledning av servicenämndens ekonomiska prognos för 2026

Beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna serviceförvaltningens förslag till ekonomisk åtgärdsplan med anledning av servicenämndens prognostiserade underskott för 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Servicenämnden har uppdragit åt serviceförvaltningen att ta fram en åtgärdsplan med anledning av prognostiserat underskott om 4,1 mkr 2026 (dnr 2026/67). Kommunfullmäktige har samtidigt beslutat (dnr 2026/237) att tillåta ett underskott för servicenämnden om maximalt 4 mkr kopplat till marksanering vilket innebär att åtgärdsplanen fokuserar på övriga avvikelser samt långsiktig budgetbalans.

Underskottet förklaras huvudsakligen av marksanering i samband med skolbyggnation i Alafors, en kostnad utanför nämndens rådighet. Förvaltningens bedömning är att underskott upp till 4 mkr hanteras genom kommunfullmäktiges beslut, medan resterande underskott ska åtgärdas genom ekonomiska anpassningar och användning av budgetreserv. Som en omedelbar åtgärd har förvaltningschef den 12 maj 2026 beslutat om stopp för kurser, konferenser, utbildningar, hotell och resor, med undantag för redan beslutade eller pågående aktiviteter. Åtgärdsplanen bygger vidare på användning av budgetreserv och intern omfördelning mellan verksamheter, kompletterat med kostnadsreduceringar och generell återhållsamhet. Därtill ska externa kostnader minska, bland annat genom minskad användning av konsulter och ökad samordning av inköp. Förvaltningen inför även restriktivitet vid nyanskaffningar genom att senarelägga investeringar och prioritera verksamhetskritiska behov.

Sammantaget bedöms åtgärderna, tillsammans med beslutet om medgivet underskott, skapa förutsättningar för att hantera resterande ekonomisk obalans, stärka budgetföljsamheten och bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi, utan större påverkan på servicen till invånarna.

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-22
- Protokoll SERN 2026-04-30 beslut § 50 dnr 2026/67
- Protokoll kommunfullmäktige 2026-04-26 beslut § 86 dnr 2026/237
- Protokoll IFM 2026-06-02

Beslutet skickas till

Controller för serviceförvaltningen
Kommunledningsförvaltningen
Förvaltningschef serviceförvaltningen

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 62

SERN 2026/80

Informationshanteringsplan för servicenämnden

Beslut

Servicenämnden beslutar att anta informationshanteringsplan för Servicenämnden.

Servicenämnden beslutar att upphäva tidigare dokumenthanteringsplaner (Dnr: 217/11, 50/11)

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Serviceförvaltningen har tagit fram en ny informationshanteringsplan.

Den nya planen utgår från Ale kommuns kommungemensamma struktur för informationshantering och följer gällande lagstiftning, bland annat offentlighets- och sekretesslagen samt arkivlagen.

Av planen framgår hur allmänna handlingar skall hanteras, det vill säga om de ska bevaras eller gallras, om och hur de ska diarieföras och förvaras. Informationshanteringsplanen gäller som gallringsbeslut, vilket innebär att allmänna handlingar med stöd av detta får destrueras.

Syftet är att säkerställa en rättssäker, enhetlig och effektiv hantering av allmänna handlingar inom förvaltningens processer, samt att stärka ordning, spårbarhet och transparens. Planen beskriver hur handlingar ska klassificeras, hanteras, bevaras eller gallras och vilka system som används.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-22
- Informationshanteringsplan för Servicenämnden

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Serviceförvaltningen
Författningssamlingen
Arkivmyndigheten

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09

Kommunikationsenheten

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 63

SERN 2026/45

Remiss rörande serviceorganisationen

Beslut

Servicenämnden beslutar att anta bifogat remissvar som sitt eget och översända till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En genomlysning av serviceförvaltningen har genomförts på uppdrag av kommunchefen med fokus på organisation, serviceleverans och utvecklingsmöjligheter. Förvaltningen delar i huvudsak de utvecklingsområden som identifierats, men konstaterar samtidigt att dessa redan varit föremål för ett pågående utvecklingsarbete och att genomlysningen därmed bekräftar nuvarande inriktning. Arbetet omfattar bland annat utveckling av serviceflöde, kundfokus, uppföljning, tjänstebeskrivningar och SLA. En NKI-mätning planeras under augusti–september för att stärka uppföljningen, vilket tidigare inte varit möjligt på grund av kommunövergripande ställningstaganden. Vidare utvecklas systemstödet Pythagoras i syfte att förbättra användbarhet och transparens. Förvaltningen bedömer att fokus bör ligga på att vidareutveckla befintlig organisation och stärka samverkan. Vad gäller gemensam support bedöms frågan som komplex och kräver ytterligare utredning innan ställning kan tas till eventuell förändring.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-06-03
- Remissfrågor
- Rapport genomlysning

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 64

SERN 2026/69

Beslut om KF uppdrag om 0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar

Beslut

Servicenämnden beslutar att:

1. Godkänna serviceförvaltningens redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag om innovation, utveckling och förbättringar motsvarande 0,25 procent av ram.

2. Konstatera att uppdraget i nuläget hanteras inom ramen för förvaltningens pågående effektiviserings- och utvecklingsarbete.

3. Uppdra åt serviceförvaltningen att fortsätta utveckla, följa upp och kvalitetssäkra ekonomiska effekter av genomförda åtgärder samt återkomma i samband med nämndplan 2027 med eventuella ytterligare förslag.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget 2026 uppdragit åt nämnderna att ta fram förslag på innovation och förbättringar motsvarande 0,25 procent av tilldelad budget. För servicenämnden motsvarar detta cirka 600 tkr. Serviceförvaltningen har, mot bakgrund av ett ansträngt ekonomiskt läge och ett prognostiserat underskott för 2026, valt att integrera uppdraget i det pågående arbetet med effektiviseringar, kostnadsreduceringar och förändrade arbetssätt.

Flera åtgärder ger redan ekonomisk effekt, såsom minskade konsultkostnader inom IT (ca 750 tkr) och ökad intern utförandeförmåga inom fastighetsverksamheten (ca 200 tkr), samt effektiviseringar kopplade till förbättrad planering (ca 150 tkr).

Sammantaget bedöms uppdragets intention uppfyllas genom ett systematiskt utvecklingsarbete som både bidrar till ekonomisk balans och stärker verksamhetens långsiktiga effektivitet.

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-22
- Kommunfullmäktiges budget 2026 (uppdrag 0,25 %)
- Presentation servicenämnden 2026-04-30
- Åtgärdsplan med anledning av servicenämndens ekonomiska prognos 2026

Protokollsanteckning

Peter Lidström (S) lämnar följande protokollsanteckning, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna ställer sig bakom protokollsanteckningen.

Vi vill rikta kritik mot hur detta uppdrag hanterats och utformats av majoriteten. Det är tydligt hur de ekonomiska ramarna från den styrande majoriteten är otillräckliga för att kunna leverera på uppdraget.

Att besluta om satsningar utan att ge tillräckligt ekonomiskt utrymme ställer vi oss frågande till. I två års tid har vi haft uppdraget, men inte lyckats leverera på det. Inte som ett resultat av bristande intresse, utan relaterat till en allt för stram budget.

Vår bedömning är att tjänsteorganisatioen driver förändring och att det leder till innovation, utveckling och förbättring. Detta uppdraget syftar dock till något annat och det har inte tillsatts resurser. I detta behöver majoriteten ta ansvar och utvärdera om uppdraget är genomförbart. Om inte, behöver besluten förändras, eller resurser tillsättas. För visst gäller väl innovation, utveckling och förbättring även den politiska organisationen och de beslut vi fattar?

Beslutet skickas till

Kommunledningsförvaltningen
Controller på ekonomiavdelningen med ansvar för serviceförvaltningen

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 65

SERN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Tony Jönsson, verksamhetschef fastighet informerar inom följande områden:

- Ny skolbyggnad Bohus
- Ny skola Alafors
- Glasbruksmuseet
- Tillfälligt SÄBO Nödinge
- Rivningar

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 66

SERN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Servicenämnden har överlåtit sin beslutanderätt till arbetsutskottet i enlighet med servicenämndens delegeringsordning. Till ärendet redovisas delegeringsbeslut som är anmälda till sammanträdet 9 juni.

Beslutsunderlag

- Delegeringsbeslutslista anmäld till sammanträdet den 9 juni

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 67

SERN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Följande underrättelser redovisas till sammanträdet 2026-06-09:

- Socialnämndens beslut § 42 2026-03-23
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-05
- Remissyttande från KPR Blockförhyrning Garverigränd från Pensionärsrådet, daterat 2026-04-01
- Kommunfullmäktiges beslut § 89 2026-04-20
- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-18
- Kommunstyrelsens beslut § 85 2026-04-07
- Kommunfullmäktiges beslut § 77 2026-04-20
- Antagen version av riktlinje verksamhetsskap 2026-05-05
- Kommunstyrelsens beslut § 95 2026-05-05
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 77 2026-03-25
- Uppföljning av internkontrollplan 2025, kommunövergripande risker för samtliga nämnder
- Kommunfullmäktiges beslut § 71 2026-04-20
- Kommunfullmäktiges beslut § 124 2026-05-18
- Kommunfullmäktiges beslut § 123 2026-05-18
- Kommunfullmäktiges beslut § 81 2026-04-20
- Utbildningsnämndens beslut § 93 2026-05-20

Signature reference: 8e7ed42c-f220-4eaf-8d81-4e3052f3cac4

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22

Plats och tid	Digitalt, via bild- och ljudöverföring, 09:00-09:20
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Jessika Loftbring (C), 1:e vice ordförande Claes Mellander (SD), 2:e vice ordförande Sari Andersson (S) Gay Johansson (M) Peter Lidström (S) Daniel Jacobsen (M)
Närvarande ersättare	Niklas Ulfheden (S)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Jessika Loftbring (C)
Justeringsdag	2026-07-22
Paragrafer	68-73
Underskrifter	
Sekreterare	Emelie Vahlund
Ordförande	Sune Rydén (KD)
Justerande	Jessika Loftbring (C)

Övriga närvarande	Maria Augustsson, förvaltningschef Sofie Axelsson, verksamhetschef kost Emelie Vahlund, nämndsekreterare

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Servicenämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-07-22**
Tillkännages från och med	**2026-07-22**
Tillkännages till och med	**2026-08-12**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Emelie Vahlund**

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

Innehållsförteckning

§ 68	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 69	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 70	Beslut om uppförande av tillfälligt särskilt boende Nödinge 5:27	2026/140	
§ 71	Övriga frågor och information från förvaltningen	2026/8	
§ 72	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	
§ 73	Underrättelser	2026/7	

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22
SERN § 68

SERN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Servicenämnden beslutar att fastställa föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till servicenämndens ledamöter och ersättare inför sammanträdet.

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22
SERN § 69

SERN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Servicenämndens ordförande Sune Rydén (KD) påminner om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22
SERN § 70

SERN 2026/140

Beslut om uppförande av tillfälligt särskilt boende Nödinge 5:27

Beslut

Servicenämnden beslutar föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att besluta att projektet ska fullföljas enligt tidplan för färdigt särskilt boende till 2026-11-01.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden har sedan 2020 identifierat ett växande behov av fler lägenheter i särskilt boende (SÄBO). Eftersom nya permanenta boenden i kommunens södra del och i Backa, Nödinge beräknas vara färdiga först omkring 2030, har kommunen planerat ett tillfälligt modulboende med 20 lägenheter för att möta den akuta platsbristen.

Bygglov för modulboendet beviljades 2026-06-30. Om bygglovet vinner laga kraft enligt plan kan byggnationen starta i augusti 2026 och boendet vara färdigt 2026-11-01. Vid ett överklagande bedöms processen kunna förlänga projektet med upp till 13 månader, vilket skulle innebära att boendet i stället färdigställs först vid årsskiftet 2027–2028.

En sådan försening skulle enligt socialförvaltningen kraftigt begränsa socialnämndens möjligheter att tillgodose behovet av särskilda boendeplatser och hantera befintlig kö inom lagstadgad tid.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-07-10
- Beslut om tidsbegränsat bygglov med startbesked 2026-06-30
- Nybyggnadskarta tillfälligt bygglov SÄBO 2026-06-30
- Beslut SBN 2026-02-25 Lokalisering för tillfälligt SÄBO
- Ansökan tillfälligt bygglov SÄBO
- Trafikutredning SÄBO Nödinge
- Yttrande om grannehörande-Nödinge 5:27

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22

- Yttrande om grannehörande-Nödinge 5:27
- Yttrande om grannehörande-Nödinge 5:27
- Yttrande om grannehörande-Nödinge 5:27
- Yttrande om grannehörande-Nödinge 5:27
- Situationsplan Trafikutredning
- Svar på inkomna yttranden
- Yttrande på erinran

Yrkande

Ordförande Sune Rydén (KD) gör följande tilläggsyrkande:

- Att servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Beslutsgång

Ordförande Sune Rydén (KD) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att servicenämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Servicenämnden
Socialnämnden

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22
SERN § 71

SERN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde lyfts inga övriga frågor eller information från förvaltningen.

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22
SERN § 72

SERN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Servicenämnden har överlåtit sin beslutanderätt till arbetsutskottet i enlighet med servicenämndens delegeringsordning. Till ärendet redovisas delegeringsbeslut som är anmälda till sammanträdet 22 juli.

Beslutsunderlag

- Delegeringsbeslutslista anmäld till sammanträdet den 22 juli.

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-07-22
SERN § 73

SERN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde redovisas inga underrättelser.

Signature reference: 4064ca7e-79e0-4528-9904-250cfde18c21

Plats och tid	Lokal Storslagenheten, Nödinge kommunhus. Tid: 08.30 – 13.00
Beslutande	Tyrone Hansson Eklund (FiA), ordförande Johnny Sundling (S), 1:e vice ordförande Lars Kopp (M), 2:e vice ordförande §§ 63–68, 70–80 Krister Hemström Bergenhus (S) Marita Henriksson (SD) Christer Pålsson (V) Annica Westdahl Eriksson (SD) Carina Sandgren (M)
Tjänstgörande ersättare	Mona Gunlycke (M) tjänstgör för Lars Kopp (M) § 69 Susanne Andreasson (S) tjänstgör för Henning Ankarudd (C)
Närvarande ersättare	Aree Said Gaff (S) Birgit Hansson (KD) Susanne Andreasson (S) Tony Karlsson (KD) Linda Knutsson (V) Gunilla Ulander (FiA) Mona Gunlycke (M) §§ 63–68, 70–80
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Johnny Sundling (S)
Justeringsdag	2026-06-17
Paragrafer	63-80
Underskrifter	
Sekreterare	Emelie Vahlund
Ordförande	Tyrone Hansson (FIA)
Justerande	Johnny Sundling (S)

Övriga närvarande

Ebba Gierow, förvaltningschef
Irene Blomqvist, verksamhetschef IFO
Maria Havseng, verksamhetschef IFO
Ulrika Johansson, verksamhetschef äldreomsorg (ordinärt och särskilt boende)
Angelica Lazo de la Vega Campana, medledare till verksamhetschef äldreomsorg
Taija Tuomilehto Holmberg, verksamhetschef funktionsstöd
Hanna Kämpe, utvecklingsledare kvalitet och Uppföljning
Jenny Erixon, controller
Pernilla Grahn, controller
Charlotte Hjärtinge, utvecklingsledare
Johanna Viehrig, verksamhetssamordnare
Karin Sverke Westerberg, verksamhetssamordnare
Arjeta Ahmeti, enhetschef
Petra Corneliusson, verksamhetspedagog
Lena Sikström, personalföreträdare §§ 63-71, 73-78
Emelie Vahlund, nämndsekreterare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Socialnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-06-09**
Tillkännages från och med	**2026-06-17**
Tillkännages till och med	**2026-07-08**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Emelie Vahlund**

Innehållsförteckning

§ 63	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 64	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 65	Slutrapportering KPB (kostnad per brukare)	2026/8	
§ 66	Socialnämndens ekonomiska månadsrapporter 2026	2026/5	
§ 67	Informationshanteringsplan för Socialförvaltningen	2026/179	
§ 68	Remiss rörande serviceorganisationen	2026/117	
§ 69	Äskande av bidrag 2027 Samordningsförbundet Älv & Kust	2025/332	
§ 70	Remiss av SOU 2026:8 - Rättssäker samhällsvård för barn och unga	2026/137	
§ 71	Revidering av delegeringsordning	2026/187	
§ 72	Yttrande i passärende (skyddade uppgifter)	2026/165	
§ 73	Inspektion från Arbetsmiljöverket - Funktionsstöd	2026/232	
§ 74	Information om IVOs nationella tillsynsinsats	2026/8	
§ 75	Information om aktiviteter relaterade till valet inom funktionsstöd	2026/8	
§ 76	Redovisning av delegeringsbeslut 2026	2026/6	
§ 77	Redovisning av underrättelser, beslut och domar	2026/7	
§ 78	Övriga frågor och information från förvaltningen	2026/8	
§ 79	Överklagan i ärende 2026/176 - Format för utlämning av handlingar enligt GDPR	2026/216	

§ 80	Skadeståndsanspråk gällande umgänge LVU	2026/243	

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Socialnämnden fastställer föredragningslistan med ändringar.

- Ärende 2026/216 Överklagan i ärende 2026/176 - Format för utlämning av handlingar enligt GDPR läggs till på dagordningen

- Ärende 2026/243 Skadeståndsanspråk gällande umgänge LVU läggs till på dagordningen

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till socialnämndens ledamöter och ersättare inför sammanträdet.

Yrkande

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) yrkar att följande ärenden läggs till på dagordningen:

- Överklagan i ärende 2026/176 - Format för utlämning av handlingar enligt GDPR läggs till på dagordningen

- Skadeståndsanspråk gällande umgänge LVU läggs till på dagordningen

Beslutsgång

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) ställer proposition på om föredragningslistan kan fastställas och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) ställer proposition på sitt egna yrkande och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 64

SN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Socialnämnden beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) påminner socialnämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler Lars Kopp (M) jäv i ärende § 69 Äskande av bidrag 2027 Samordningsförbundet Älv & Kust.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 65

SN 2026/8

Slutrapportering KPB (kostnad per brukare)

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Charlotte Bjerndell och Miriam Alazar från Ensolution informerar om kostnad per brukare (KPB). En nulägesbild av 2025 års utfall presenteras och jämförs med 2018 års utfall. Möten har genomförts med verksamheten för att säkerställa både statistik och ekonomi. Några av faktorerna man analyserat är följande:

- Nettokostnad
- Koncept
- Software licens
- Rådgivning
- Interim

Nedan följer en kort sammanfattning av de centrala verksamheterna inom socialtjänsten i Ale kommun.

Funktionsstöd: nettokostnaden ligger i linje med den förväntade kostnaden. Ale har färre brukare i jämförelse med andra kommuner, men en högre kostnad per brukare. Det som driver kostnaden för Ale är bostad med särskild service.

Boendestöd: ökat i omfattning med fler brukare i jämförelse med 2018 och KPB-men har en lägre medelkostnad. Resultatet ligger i linje med den förväntade kostnadsnivån.

Äldreomsorgen: Ale har likt 2018 färre brukare än snittet och lägre kostnad per brukare och ligger i linje med referenskostnaden.

Hemtjänst: Ale kommun ligger under snittet.

Individ- och familjeomsorgen: Ale har en låg referenskostnad vilket primärt beror på två faktorer: Andel barn mellan 0-19 år ligger under inkomststandarden och antal dagar med sjukpenningersättning.

Barn och unga: Det rör sig ej om volymproblem, utan är en kostnadsutmaning kopplat till insatsmixen.

Ekonomiskt bistånd: Resultatet visar att Ale inte sticker ut genom att ha en hög andel hushåll med ekonomiskt bistånd, utan utmaningen är att Ale har fler hushåll med långvarigt bistånd (10-12 månader) som bidrar till att kostnad per hushåll blir högre. Antal hushåll jämfört med 2018 i stort sett oförändrad men den genomsnittliga biståndslängden har ökat tydligt.

Placeringsstrategi - Vuxna samt barn och unga: Utifrån KPB- resultatet framgår det att placeringarna både till antal och andel har ökat och utgör en betydande kostnadsdrivare inom barn och unga men även vuxna. Baserat på resultatet rekommenderas verksamheten att göra en vidare utredning/förändring med hjälp av placeringsstrategi.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 66

SN 2026/5

Socialnämndens ekonomiska månadsrapporter 2026

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Förvaltningschef Ebba Gierow ger uppföljning av ekonomi från april och maj.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 67

SN 2026/179

Informationshanteringsplan för Socialförvaltningen

Beslut

Socialnämnden beslutar att anta Informationshanteringsplan för Socialförvaltningen.

Socialnämnden beslutar att upphäva tidigare dokumenthanteringsplan OAN diarienummer 53/11).

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har tagit fram en ny informationshanteringsplan som ersätter den tidigare dokumenthanteringsplanen som antogs gälla från 2011-01-01. Den nya planen utgår från Ale kommuns kommungemensamma struktur för informationshantering och följer gällande lagstiftning, bland annat offentlighets- och sekretesslagen samt arkivlagen.

Syftet är att säkerställa en rättssäker, enhetlig och effektiv hantering av information och handlingar inom förvaltningens processer, samt att stärka ordning, spårbarhet och transparens. Planen beskriver hur handlingar ska klassificeras, hanteras, bevaras eller gallras och vilka system som används.

Planen gäller för alla medarbetare inom Socialförvaltningen och ska tillämpas i både administrativa och operativa processer. Den tidigare dokumenthanteringsplanen upphävs.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-21
- Informationshanteringsplan för Socialförvaltningen, 2026-06-09

Yrkande

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) gör följande ändringsyrkande:

- Att diarienumret i beslutets andra rad ändras från SN till OAN

Beslutsgång

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Socialförvaltningens verksamhetschefer
Samtliga enhetschefer inom Socialförvaltningen
Kommunledningsförvaltningen (för kännedom och uppdatering av kommungemensamma register)
Arkivmyndigheten
Kommunikationsenheten
Författningssamling

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 68

SN 2026/117

Remiss rörande serviceorganisationen

Beslut

Socialnämnden beslutar att anta bifogat remissvar som sitt eget och översända till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En utredning avseende serviceförvaltningen har genomförts av extern upphandlad part i syfte att om möjligt få en bild av effektivitet, produktivitet samt utvecklingsbehov. Utredningen inklusive ett antal frågeställningar har remitterats till övriga nämnder för synpunkter. Förevarande ärende utgör socialnämndens remissvar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-22
- Remissvar avseende serviceförvaltningen, 2026-05-06
- Beslut KS 2026-02-24 Rapport rörande serviceorganisation
- Remitterade frågor till nämnder och utskott
- Rapport rörande serviceorganisation (tjänsteutlåtande KS)
- Rapport Genomlysning serviceförvaltningen
- Protokoll 27 april2015
- KS 2015 tjänsteutlåtande

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 69

SN 2025/332

Äskande av bidrag 2027 Samordningsförbundet Älv & Kust

Beslut

Socialnämnden beslutar att avslå Samordningsförbundet Älv & Kusts äskande om budget för 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

2:e vice ordförande Lars Kopp (M) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Samordningsförbundet Älv & Kust äskar om en utökad budget för år 2027, motsvarande totalt 12 mnkr, genom att staten höjer sitt bidrag och att kommuner och region möter upp ökningen. För Ale innebär äskandet en budget om 683 tkr för 2027 en ökning med 184tkr i jämförelse med föregående årsbudget om 499 tkr för 2026. Förbundet motiverar förslaget med att det statliga stödet varit oförändrat sedan 2016, samtidigt som behovet av samordnade rehabiliteringsinsatser ökat och möjligheten att erbjuda stöd har minskat avsevärt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-20
- Samordningsförbundets TU äskande bidrag 2027
- Skrivelse samråd budget 2027

Beslutet skickas till

För vidare hantering

Verksamhetschef

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 70

SN 2026/137

Remiss av SOU 2026:8 - Rättssäker samhällsvård för barn och unga

Beslut

Socialnämnden beslutar att anta remissvaret som sitt eget.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun välkomnar utredningens ambition att stärka rättssäkerheten, kvaliteten och transparensen inom samhällsvården för barn och unga. Dagens system behöver tydligare nationella ramar, bättre uppföljning och mer likvärdighet. Dock medför det konsekvenser avseende kompetensförsörjning och resursbehov. Ale kommun ser positivt på ambitionen att stärka barns delaktighet, men vill understryka att detta kräver mer tid per ärende, vilket kräver ökade resurser. Vidare instämmer Ale kommun i målet om ökad rättssäkerhet, men reformerna kräver långsiktig finansiering och förstärkt kompetensstöd till kommunerna. Förslagen innebär att arbetssätt, dokumentation, uppföljning och samverkan förändras. För en lyckad implementering behöver kommunerna stödjas med nationellt stödmaterial, utbildningsinsatser och realistiska tidsramar.

Ale kommun ställer sig bakom utredningens övergripande mål och ser positivt på ambitionen att stärka rättssäkerheten för barn och unga. För att reformerna ska få avsedd effekt krävs dock att staten säkerställer tillräckliga resurser, kompetensstöd och genomtänkta införandeprocesser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-20
- Remissvar av SOU 2026:8
- SOU 2026:8 Rättssäker samhällsvård för barn och unga

Beslutet skickas till

s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.sof@regeringskansliet.se. Ange diarienummer S2026/00236 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 71

SN 2026/187

Revidering av delegeringsordning

Beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna reviderad delegeringsordning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Delegeringsordningen är i behov av uppdatering då det uppmärksammats att beslut som funnits i tidigare versioner av delegeringsordningen har fallit bort vid senare revisioner, och nu behöver de återinföras i ordningen. Nya beslut har tillkommit under vissa rubriker, även enstaka redaktionella ändringar såsom att uppdatera beskrivande text i dokumentet så det stämmer överens med socialförvaltningens organisation är nödvändiga och motiverar till behov av revidering.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-26
- Socialnämndens delegeringsordning – befintlig
- Socialnämndens delegeringsordning – efter antagande
- Socialnämndens delegeringsordning

Beslutet skickas till

Förvaltningsledning socialförvaltningen
Författningssamling
Kommunikationsenheten

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 72

SN 2026/165

Yttrande i passärende (skyddade uppgifter)

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 73

SN 2026/232

Inspektion från Arbetsmiljöverket - Funktionsstöd

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Taija Tuomilehto Holmberg informerar om Inspektionen från Arbetsmiljöverket-Funktionsstöd.

Beslutsunderlag

- Information om avslutat ärende, 2026-05-20

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 74

SN 2026/8

Information om IVOs nationella tillsynsinsats

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Verksamhetschef Ulrika Johansson informerar om IVO:s nationella tillsynssats.

Beslutsunderlag

- Svar på tillsynsenkät till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) angående Lex Sarah äldreomsorg, 2026-05-25

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 75

SN 2026/8

Information om aktiviteter relaterade till valet inom funktionsstöd

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Taija Tuomilehto Holmberg, verksamhetschef funktionsstöd informerar om aktiviteter relaterade till valet inom funktionsstöd. Information från Petra Corneliusson, verksamhetspedagog ges genom ett videoklipp inom samma ämne.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 76

SN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut 2026

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Socialnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner, i enlighet med socialnämndens delegeringsordning. Dessa beslut anmäls till socialnämnden. Till socialnämnden för sammanträdesdatum 2026-06-09 redovisas 7 listor med delegeringsbeslut:

Delegationsbeslut Färdtjänst april - maj
Delegationsbeslut FH SoL april – maj
Delegationsbeslut IFO april – maj
Delegationsbeslut ÄO april – maj
Delegationsbeslut LSS april – maj
Delegeringsbeslutslista juni
Bab-rapport maj 2026

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 77

SN 2026/7

Redovisning av underrättelser, beslut och domar

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Följande underrättelser, domar eller beslut har redovisats till socialnämndens sammanträde:

- Tjänsteutlåtande KS Blockförhyrning av trygghetsboende – Garverivägen
- Beslut KS 2026-04-07 Blockförhyrning av trygghetsboende – Garverivägen
- 2026-04-01 Remissvar från KPR gällande blockförhyrning trygghetsbostäder – uppsägning av avtal
- Beslut KF 2026-04-20 Blockförhyrning av trygghetsboende – Garverivägen
- Beslut SN 2026-03-23 Blockförhyrning av trygghetsbostäder – uppsägning av avtal
- Blockförhyrning av trygghetsbostäder – uppsägning av avtal
- Beslut KS 2026-04-07 Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik
- Tjänsteutlåtande - Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik
- Beslut KF 2026-04-20 Uppföljning av uppdrag välfärdsteknik
- Beslut KF 2026-04-20 Ansvarsfrihet för socialnämnden
- Antagen version av riktlinje verksamhetsskap
- Beslut KS 2026-05-05 Riktlinje verksamhetskap
- Beslut KF 2026-04-20 Uppföljning av internkontroll 2025 nämnder och bolag
- Uppföljning av internkontrollplan 2025, kommunövergripande risker för samtliga nämnder
- Beslut SBN 2026-03-25 Ändrad lokalisering av särskilt boende i Bohus
- Beslut SBN 2026-04-29 Planprioritering 2026
- Beslut KF 2026-05-18 Nödvattenplan
- Beslut KF 2026-04-20 Revidering av investeringsbudget 2026

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 78

SN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde presenteras inga övriga frågor eller information.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 79

SN 2026/216

Överklagan i ärende 2026/176 – Format för utlämning av handlingar enligt GDPR

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 80

SN 2026/243

Skadeståndsanspråk gällande umgänge LVU

Protokollet justeras omedelbart, se separat protokoll.

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20

ALE

Plats och tid	Nödinge kommunhus, IFO-aulan, kl 08.30 – 12.00 Ajournering: 09.10 – 09.30 och 10.50 – 11.20
Beslutande	Lena Camp (SD), ordförande Anette Håkansson (S), 1:e vice ordförande Kristina Fogelklou (M), 2:e vice ordförande Reneé Palmnäs (FiA) Johan Bankel (M) Jari Tolkki (SD) Lena Orstadius (S) §§ 85-98 Elinor Gandee (V)
Tjänstgörande ersättare	Toni Andersson (S) tjänstgör för Lena Orstadius (S) §§ 82-84 Anitha Kristiansson (C) ersätter Lina Bodestad (C)
Närvarande ersättare	Anna-Lena Norberg (SD) Mauricio Jiménez (M) Carina Ackerfors (S) Tage Lindström (KD) Johan Signell (S)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Anette Håkansson (S)
Justeringsdag	2026-06-01
Paragrafer	82-98
Underskrifter	
Sekreterare	Isabel Guldbrand
Ordförande	Lena Camp (SD)
Justerande	Anette Håkansson (S)

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

Övriga närvarande

Åsa Ericson, förvaltningschef
Sofia Grebner, verksamhetschef § 85
Linda Hoffberg, verksamhetschef §§ 85, 87
Ulrika Elmqvist, verksamhetschef § 85
Bente Larsson, verksamhetschef § 85
Johanna Jonsson, verksamhetsutvecklare § 86
Jenny Hagman, verksamhetsutvecklare § 89
Maggan Mellander, verksamhetsutvecklare § 88
Atbin Vali Ababaf, controller §§ 84, 90
Hajira Naseri, praktikant § 84
Siri Skogh, handläggare § 90
Malin Jigfelt, handläggare § 88
Personalföreträdare med närvarorätt §§ 84-90, 96
Ebba Lundmark, nämndsekreterare
Isabel Guldbrand, nämndsekreterare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Utbildningsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-05-20**
Tillkännages från och med	**2026-06-01**
Tillkännages till och med	**2026-06-22**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Isabel Guldbrand**

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

Innehållsförteckning

§ 82	Fastställande av föredragningslista		
§ 83	Anmälan av jäv		
§ 84	Utbildningsnämndens ekonomiska lägesrapporter per april 2026	2026/5	
§ 85	Uppföljning av anmälningar om kränkande behandling 2025	2026/64	
§ 86	Frånvaroutredningar till huvudman januari-april 2026	2025/435	
§ 87	Information - Hantering av överskott kulturgarantin	2026/142	
§ 88	Information - Effektiviseringsförslag administration enligt uppdrag i nämndplan	2026/122	
§ 89	Information - Effektiviseringsuppdrag färre elevdatorer	2026/131	
§ 90	Information - Förstudie Ale skoltrafik	2025/424	
§ 91	Hantering av överskott kulturgarantin	2026/142	
§ 92	Effektiviseringsförslag administration enligt uppdrag i nämndplan	2026/122	
§ 93	Effektiviseringsuppdrag färre elevdatorer	2026/131	
§ 94	Förstudierapport upphandling av skoltrafik 2029	2025/424	
§ 95	Information från utbildningsnämndens presidium 2026	2026/154	
§ 96	Övriga frågor och information från förvaltningen		
§ 97	Redovisning av delegeringsbeslut		
§ 98	Redovisning av underrättelser, beslut och domar		

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 82

UBN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Utbildningsnämnden fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till utbildningsnämndens ledamöter och ersättare inför sammanträdet.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 83

UBN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Lena Camp (SD) påminner utbildningsnämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv. Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 84

UBN 2026/5

Utbildningsnämndens ekonomiska lägesrapporter per april 2026

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden redovisar för perioden en positiv avvikelse gentemot budget och en prognos som visar på en budget i balans på förvaltningsnivå.

Beslutsunderlag

	Budget tkr (ack)	Utfall tkr (ack)	Avvikelse Budget (ack)	Budget tkr (helår)	Prognos tkr (helår)	Avvikelse Prognos (helår)
Utbildning	-352 560	-352 308	253	-1 071 688	-1 071 688	0
Utvecklingsreserv	-4 465	0	4 465	-13 396	-13 396	0
Ledning och administration	-11 186	-11 515	-329	-33 962	-33 962	0
Förskola centralt, förskoleenheter	-71 189	-72 677	-1 488	-214 384	-214 384	0
Förskola köpta, sålda	-7 971	-8 379	-408	-23 913	-23 913	0
Grundskola centralt, fskklass, grundskola, fritids	-136 553	-138 887	-2 334	-425 746	-425 746	0
Grundskola köpta, sålda, skolskjuts	-18 627	-18 865	-238	-54 241	-54 241	0
Verksamhetschef för barn, elevhälsa och social hållbarhet	-3 114	-3 075	39	-9 476	-9 476	0
Elevhälsa	-10 129	-9 209	920	-31 005	-31 005	0
Flerspråkighet	-3 672	-3 867	-195	-11 335	-11 335	0
Familjecentralen	-309	-261	48	-933	-933	0
Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium, komvux	-1 990	-1 963	27	-6 096	-6 096	0
Anpassad skola	-17 996	-18 978	-982	-53 478	-53 478	0
Gymnasium köpta, sålda	-53 255	-51 936	1 319	-156 905	-156 905	0
Ale gymnasium/Älvgymnasiet	-7 883	-7 646	237	-24 258	-24 258	0
Komvux	-4 220	-5 048	-828	-12 561	-12 561	0

Tjänsteutlåtande daterat 2026-05-11

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 85

UBN 2026/64

Uppföljning av anmälningar om kränkande behandling 2025

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har i uppdrag att årligen sammanfatta och analysera anmälningar om kränkande behandling som inkommit till huvudmannen från verksamheterna. Under 2025 tog huvudmannen emot 1 621 anmälningar om kränkande behandling från verksamheterna. Antalet inkomna ärenden ligger därmed på en liknande nivå som föregående år, då 1 633 anmälningar registrerades.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-24

Beslutet skickas till

Förvaltningsledning, utbildningsförvaltningen

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 86

UBN 2025/435

Frånvaroutredningar till huvudman januari-april 2026

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 2-3 §§ skollagen (2010:800) har alla barn bosatta i Sverige skolplikt och rätt att gå i skola. Huvudmannen ska tillse att eleverna i huvudmannens förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola fullgör sin skolgång (skollagen 2010:800, 7 kap., 22 §).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses vara obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en rektor startar en utredning av en elevs skolfrånvaro ska detta enligt 7 kap. 19a § skollagen (2010:800) snarast anmälas till huvudman.

I sammanställningen av påbörjade frånvaroutredningar redovisas påbörjade frånvaroutredningar uppdelat på årskurser. Till utbildningsnämnden redovisas frånvarostatistik där antalet elever med skolfrånvaro är högre än antalet påbörjade utredningar. I sammanställningen av påbörjade frånvaroutredningar redovisas, enligt skollagen, antalet påbörjade utredningar under perioden, inte det totala antalet pågående utredningar eller avslutade utredningar där insatser pågår.

Beslutsunderlag

- Riktlinje vid skolfrånvaro, UBN 2024/207, 2024-05-07
- Riktlinje för skolnärvaro, UBN 2026/20, 2026-02-25
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-30

Beslutet skickas till

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 87

UBN 2026/142

Information - Hantering av överskott kulturgarantin

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Linda Hoffberg, verksamhetschef informerar utbildningsnämnden om att utbildningsförvaltningen saknar möjlighet att förbruka överskottet inom kulturgarantin. Överskottet kan endast användas inom grundskoleverksamheten och inte inom förskola eller gymnasium.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 88

UBN 2026/122

Information - Effektiviseringsförslag administration enligt uppdrag i nämndplan

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Åsa Ericson, förvaltningschef, Maggan Mellander, verksamhetsutvecklare och Malin Jigfelt, handläggare informerar utbildningsnämnden om utbildningsförvaltningens effektiviseringsarbete enligt uppdrag i nämndplan.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 89

UBN 2026/131

Information - Effektiviseringsuppdrag färre elevdatorer

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Åsa Ericson, förvaltningschef och Jenny Hagman, verksamhetsutvecklare informerar utbildningsnämnden om konsekvenser med färre datorer i skolans verksamhet.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 90

UBN 2025/424

Information - Förstudie Ale skoltrafik

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Åsa Ericson, förvaltningschef, Siri Skogh, handläggare och Atbin Vali Ababaf, controller informerar om förstudie som har genomförts med fokus på grundskoleelever med skolskjuts, både via skolkort i kollektivtrafiken och med upphandlade mindre fordon. Kommunen har redan beslutat att inrikta skoltrafiken mot öppen skoltrafik, vilket innebär att även allmänresenärer och gymnasieelever kan använda skollinjer där det är möjligt. Detta bedöms ge synergieffekter såsom effektivare fordonsutnyttjande, förbättrade resmöjligheter och minskad privatbilism.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 91

UBN 2026/142

Hantering av överskott kulturgarantin

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 92

UBN 2026/122

Effektiviseringsförslag administration enligt uppdrag i nämndplan

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att uppdra åt förvaltningen att fortsätta med att effektivisera de administrativa processerna i enlighet med denna rapport.

Utbildningsnämnden beslutar att förvaltningen ska rapportera hur arbetet går framåt i samband med årsredovisningen 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I nämndplanen för 2026 har utbildningsnämnden gett förvaltningen i uppdrag att effektivisera administrativa tjänster med AI. Uppdraget är från början en del i nulägesanasen för 2024/2025 då alla nämnder fick i uppdrag att ange effektiviseringar på en procent av den totala budgeten. Att ta ett stort grepp om effektivisering tar tid och kräver insikt i rådande läge avseende kommunal och offentlig administration. Därför är detta en delrapport av uppdraget som planeras att fortsätta över en längre tid.

Beslutsunderlag

Protokoll MBL 19, 2026-05-19

Presentation effektivisering administration UBN 20260520

Tjänsteutlåtande daterat 2026-05-08

Beslutet skickas till

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen
Administrativ chef, utbildningsförvaltningen

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 93

UBN 2026/131

Effektiviseringsuppdrag färre elevdatorer

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att uppdra åt förvaltningen att genomföra effektiviseringsuppdraget om färre elevdatorer i årskurs 1 och 2.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt utbildningsförvaltningens nämndplan med budget 2026 ålades utbildningsförvaltningen att gå vidare med förslaget att elever i årkurs 1 och 2 delar på en dator. Enligt uppdrag ska utbildningsförvaltningen påbörja arbetet med att minska kostnaderna för elevdatorer och återrapportera till utbildningsnämnden vilka åtgärder som kan leda till identifierad besparing. Inför beslut om omprioritering ska en konsekvensutredning genomföras och utbildningsförvaltningen återkomma till utbildningsnämnden med förslag inför beslut. Nedan redovisas de pedagogiska och verksamhetsmässiga konsekvenser av ett minskat antal elevdatorer i årskurs 1 och 2, med utgångspunkt i nationell styrning, forskning och beprövad erfarenhet samt lärares och rektorers perspektiv.

Genomförd konsekvensutredning visar att minska antalet elevdatorer i årskurs 1 och 2 har ekonomiska konsekvenser. Det innebär begränsad tillgång till digitala verktyg, vilket ligger i linje med regeringens inriktning att analoga arbetssätt ska vara utgångspunkt i lågstadiet, samtidigt som skolans uppdrag att utveckla elevers digitala kompetens kvarstår. Lärare och rektorer bedömer att förändringen kan medföra risk för ökad administrativ belastning och pedagogiska risker, såsom minskad flexibilitet och likvärdighet, men även möjligheter i form av ökad struktur och samarbete.

Beslutsunderlag

- Kostnadsberäkning 2026–04–22
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-05-08

Yrkande

Lena Camp (SD) yrkar på att ge utbildningsförvaltningen i uppdrag att genomföra effektiviseringsuppdraget om färre elevdatorer i årskurs 1 och 2.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

Beslutsgång

Ordförande Lena Camp (SD) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att utbildningsnämnden beslutar med detsamma.

Reservation

Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet.

Protokollsanteckning

Anette Håkansson (S) inkommer med följande protokollsanteckning skriftligen:

Vi anser att de ekonomiska argument som framförts inte uppväger de pedagogiska fördelar som datoranvändning innebär för elevernas lärande och utveckling i dagsläget.

Beslutet skickas till

Serviceförvaltningen

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 94

UBN 2025/424

Förstudierapport upphandling av skoltrafik 2029

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att ge Västtrafik i uppdrag att upphandla skoltrafiken åt Ale kommun, med trafikstart i augusti 2029.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun har ett stort geografiskt område, vilket ställer höga krav på en fungerande och trafiksäker skolskjuts. Inför Västtrafik kommande upphandling av den allmänna kollektivtrafiken finns möjlighet till en gemensam upphandling där även skoltrafiken ingår, med trafikstart i augusti 2029. Utbildningsnämnden behöver därför ta ställning till om skoltrafiken fortsatt ska upphandlas i egen regi eller via Västtrafik.

En förstudie har genomförts med fokus på grundskoleelever med skolskjuts, både via skolkort i kollektivtrafiken och med upphandlade mindre fordon. Kommunen har redan beslutat att inrikta skoltrafiken mot öppen skoltrafik, vilket innebär att även allmänresenärer och gymnasieelever kan använda skollinjer där det är möjligt. Detta bedöms ge synergieffekter såsom effektivare fordonsutnyttjande, förbättrade resmöjligheter och minskad privatbilism.

Nuvarande skolskjutsverksamhet bedöms vara sårbar, med brist på chaufförer och transportföretag samt ökade kostnader. Genom att låta Västtrafik upphandla skoltrafiken får kommunen tillgång till etablerad kompetens och en mer långsiktigt hållbar planering anpassad till kommunens geografiska förutsättningar. Förstudien visar sammantagna fördelar med att låta Västtrafik upphandla skolskjutsen åt kommunen.

Beslutsunderlag

- Förstudie upphandling av skoltrafik 2029- 2025-12-22
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-05-05

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Samhällsbyggnadsnämnden
Västtrafik

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

ALE

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 95

UBN 2026/154

Information från utbildningsnämndens presidium 2026

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Lena Camp (SD) och 1:e vice ordförande Anette Håkansson (S) blev inbjudna 2026-05-18 till revisionens sammanträde för dialogmöte.

2:e vice ordförande Kristina Fogelklou (M) informerar utbildningsnämnden om tillitsdialoger på Surteskolan och temat under dialogen var vikten av god kommunikation.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 96

UBN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Åsa Ericson, förvaltningschef, Maggan Melander, verksamhetsutvecklare och Atbin Vali Ababaf, controller informerar utbildningsnämnden om befolkningsprognoser i Ale kommun.

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
UBN § 97

UBN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegeringsbeslut.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har överlåtit sin beslutande rätt i enlighet med utbildningsnämnden delegationsordning. Följande listor presenteras:

Delegeringsbeslutslista anmält till Utbildningsnämndens sammanträde 2026-05-20

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

UBN 2026/7

Redovisning av underrättelser, beslut och domar

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Följande underrättelser redovisas för utbildningsnämnden 2026-05-20:

Kommunfullmäktige

KF §79, KS 2926/170, Ansvarsfrihet för utbildningsnämnden 2025

Kommunstyrelsen

KS §95, KS 2026/171, Riktlinje verksamhetskap

KS §95, KS 2026/171, Riktlinje verksamhetskap (styrdokument)

VGR

Frågor och svar om regionalt samverkansavtal om naturbruksutbildning 2029-2032

Bilaga 1 Samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland 202

Bilaga 2 Genomgång av samtliga ändringar i slutliga avtalet jämfört med remissversionen_2026-04-16

Bilaga 3 Överblick och omhändertagande av samtliga inkomna inspel från remissomgången_2026-04-16

Samverkansavtal om naturbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Protokollsutdrag från beredningen för hållbar utvecklings sammanträde den 16 april 2026 - Samverkansavtal om naturbruksutbi

Signature reference: 94085d55-c756-4609-9025-7cfb0acbad5b

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28

Plats och tid	Nödinge Kommunhus, lokal Storslagenheten, 16.00 – 17.30
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Catharina Eliasson (S), 1:e vice ordförande Elin Palmnäs (FiA), 2:e vice ordförande Roy Jansson (SD) Åke Niklasson (C) Kristina Fogelklou (M) Johan Signell (S)
Tjänstgörande ersättare	Ingvar Arvidsson (KD) tjänstgör för Carina Sandgren (M) Rebecca Flink (S) tjänstgör för Elisabeth Bredesen (S)
Närvarande ersättare	Elisabeth Pinberg Eva Eriksson (S) Erika Håkansson (S)
Övriga närvarande	Madeleine Arvidsson Wäli, kanslichef Isabel Guldbrand, nämndsekreterare
Utses att justera	Catharina Eliasson (S)
Justeringsdag	2026-04-28
Paragrafer	11
Underskrifter	

Sekreterare Isabel Guldbrand

Ordförande Sune Rydén (KD)

Justerande Catharina Eliasson (S)

Signature reference: 71816ba2-15ba-4679-be93-5c5359c62e15

ALE

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Valnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-04-28**
Tillkännages från och med	**2026-04-29**
Tillkännages till och med	**2026-05-20**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge Kommunhus**
Intygar	**Isabel Guldbrand**

Signature reference: 71816ba2-15ba-4679-be93-5c5359c62e15

Innehållsförteckning

§ 11	Delårsrapport 1 2026 - Valnämnden	2026/31	

Signature reference: 71816ba2-15ba-4679-be93-5c5359c62e15

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 11

VN 2026/31

Delårsrapport 1 2026 - Valnämnden

Beslut

Valnämnden beslutar att godkänna delårsrapport 1 2026.

Delårsrapporten översänds till kommunstyrelsen.

Valnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Valnämnden har att godkänna delårsrapport 1 för 2026. Nämnden prognostiserar ett nollresultat för 2026.

Beslutsunderlag

- Delårsrapport 1 2026 – Valnämnden 2026-04-14
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-16

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Signature reference: 71816ba2-15ba-4679-be93-5c5359c62e15

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28

Plats och tid	Nödinge Kommunhus, lokal Storslagenheten, 16.00 – 17.30
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Catharina Eliasson (S), 1:e vice ordförande Elin Palmnäs (FiA), 2:e vice ordförande Roy Jansson (SD) Åke Niklasson (C) Kristina Fogelklou (M) Johan Signell (S)
Tjänstgörande ersättare	Ingvar Arvidsson (KD) tjänstgör för Carina Sandgren (M) Rebecca Flink (S) tjänstgör för Elisabeth Bredesen (S)
Närvarande ersättare	Elisabeth Pinberg (SD) Eva Eriksson (S) Erika Håkansson (S)
Övriga närvarande	Madeleine Arvidsson Wäli, kanslichef John Dagerås utvecklingsledare §13 Isabel Guldbrand, nämndsekreterare
Utses att justera	Catharina Eliasson (S)
Justeringsdag	2026-05-05
Paragrafer	9-19
Underskrifter	
Sekreterare	Isabel Guldbrand
Ordförande	Sune Rydén (KD)
Justerande	Catharina Eliasson (S)

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Valnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-04-28**
Tillkännages från och med	**2026-05-06**
Tillkännages till och med	**2026-05-27**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Isabel Guldbrand**

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

Innehållsförteckning

§ 9	Fastställande av föredragningslista		
§ 10	Anmälan av jäv		
§ 11	Delårsrapport 1 2026 - Valnämnden	2026/31	
§ 12	Utbildningstillfällen för röstmottagare i samband med förtidsröstningen, röstmottagare under valdagen och ordförande och vice ordförande 2026	2026/28	
§ 13	Riskanalys 2026	2026/29	
§ 14	Opartiskhet bland röstmottagare	2026/20	
§ 15	Vallokaler 2026	2026/24	
§ 16	Öppettider under förtidsröstningen 2026	2026/26	
§ 17	Förtidsröstningslokaler 2026	2026/25	
§ 18	Redovisning av delegeringsbeslut		
§ 19	Underrättelser		

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 9

VN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Valnämnden fastställer föredragningslistan med ändringar.

Sammanfattning

Föredragningslistan har inför sammanträdet skickats ut till valnämndens ledamöter och ersättare.

Val av ordförande och vice ordförande per valdistrikt 2026, VN 2026/27 utgår.

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 10

VN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Valnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Valnämndens ordförande Sune Rydén påminner nämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Till dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 11

VN 2026/31

Delårsrapport 1 2026 - Valnämnden

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 12

VN 2026/28

Utbildningstillfällen för röstmottagare i samband med förtidsröstningen, röstmottagare under valdagen och ordförande och vice ordförande 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att utbildning för röstmottagare i samband med förtidsröstningen tillfälle 1 sker 2026-08-12.

Valnämnden beslutar att utbildning för röstmottagare i samband med förtidsröstningen tillfälle 2 sker 2026-08-17.

Valnämnden beslutar att utbildning för röstmottagare på valdagen tillfälle 1 sker 2026-08-25.

Valnämnden beslutar att utbildning för röstmottagare på valdagen tillfälle 2 sker 2026-09-02.

Valnämnden beslutar att utbildning för ordförande och vice ordförande i valdistrikt tillfälle 1 sker 2026-08-19.

Valnämnden beslutar att utbildning för ordförande och vice ordförande i valdistrikt tillfälle 2 2026-08-20.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Röstmottagare ska enligt valmyndigheten ta del av en obligatorisk utbildning för att kunna utföra sitt uppdrag. Valmyndigheten bedömer att röstmottagare vid förtidsröstning, på valdagen och ordföranden och vice ordföranden ska ta del av en obligatorisk utbildning inför varje val. Valkansliet föreslår flera tillfällen för utbildning för att alla som arbetar under valperioden ska ha möjlighet att gå den obligatoriska utbildningen.

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28

Yrkande

Sune Rydén (KD) yrkar på att ändra datum för utbildning för röstmottagare i samband med förtidsröstningen tillfälle 2 till 2026-08-17.

Beslutsgång

Ordförande Sune Rydén (KD) ställer proposition på sitt eget ändringsyrkande och finner att valnämnden beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Valkansliet

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 13

VN 2026/29

Riskanalys 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att fastställa risk och konsekvensanalysen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I och med den förändrade omvärldsutvecklingen, att Sverige är i ett förhöjt säkerhetsläge och Länsstyrelsens rekommendationer har Ale kommun valt att genomföra en gedigen risk och sårbarhetsanalys kopplat till riksdag, region och kommun-val 2026. Framtagandet av denna har skett i samverkan mellan säkerhetsenheten, aktuell valsamordnare, kommunjurist, kommunikation, fastighet och IT.

Beslutsunderlag

Risk och konsekvensanalys

Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-27

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen

Säkerhet

Valkansli

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 14

VN 2026/20

Opartiskhet bland röstmottagare

Beslut

Valnämnden beslutar att familj och nära släkt till kandiderande personer på någon lista till kommande val 2026 eller någon som är ledamot i Ale kommuns kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller i någon nämnd/styrelse inte ska arbeta som röstmottagare eller hantera röster.

Motivering till beslut

Väljarna ska uppleva att genomförandet av valet sker på ett sakligt och opartiskt sätt i alla val- och röstningslokaler.

Sammanfattning

Genomförande av val ska enligt valmyndigheten präglas av objektivitet, det vill säga saklighet och opartiskhet. Väljarna ska ha ett högt förtroende för valets genomförande.

Den som hanterar röster utför myndighetsutövning eftersom arbetet innehåller befogenheter att bestämma om rättigheter och skyldigheter. Myndighetsutövning ska utövas objektivt. För att kunna hantera röster ska man få kunskap om regler kring objektivitet i den utbildning som Ale kommun erbjuder.

Beslutsunderlag

- Vägledande ställningstagande om krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare 2026-01-26
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-16

Yrkande

Roy Jansson (SD) yrkar på att formuleringen ändras från ”närstående med någon form av släktskap” till skrivningen ”familj och släkt”.

Beslutsgång

Ordförande Sune Rydén (KD) ställer proposition på förvaltningens förslag och Roy Janssons (SD) ändringsyrkande och finner att nämnden bifaller ändringsyrkandet.

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28

Beslutet skickas till

Valkansliet
Säkerhetssamordnare
Kommunikation

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 15

VN 2026/24

Vallokaler 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att ge valkansliet i uppdrag att ta fram förslag på ny lokal för Nol norra.

Valnämnden beslutar att följande lokaler ska användas som vallokaler på valdagen i följande valdistrikt:

Surteskolan/idrottshall - Surte norra och södra

Bohushallen – Bohus norra och södra

Kyrkbyskolan matsalen – Nödinge östra

Kyrkbyskolan torget – Nödinge centrum

Nödinge idrottshall – Nödinge södra

Kvartersgård Änggården – Nol södra

Kronaskolans idrottshall – Starrkärr

Medborgarhuset A-salen – Alafors västra

Medborgarhuset D-salen – Alafors östra

Aroseniusskolans aula – Älvängen centrum

Kronaskolans idrottshall – Älvängen östra

Aroseniusskolans matsal – Älvängen södra

Aktivitetshuset – Älvängen norra

Garnvideskolan matsal – Skepplanda östra

Garnvideskolan gymnastiksal – Skepplanda västra

Hålanda bygdegård – Skepplanda norra – Hålanda

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inför varje val ska valnämnden besluta om vallokaler på valdagen. Valkansli, säkerhet och fastighet har tittat på vallokaler inför valet 2026. Valkansli, säkerhet och fastighet har utgått från lokaler som har använts under föregående val. Glasbruksmuseet har tidigare använts som vallokal för distrikt Surte södra. På grund av renovering kan lokalen inte användas som vallokal.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-23

Yrkande

Catharina Eliasson (S) yrkar på att ge valkansliet i uppdrag att ta fram förslag på ny lokal för Nol norra.

Beslutsgång

Ordförande Sune Rydén (KD) ställer proposition på Catharina Eliassons (S) ändringsyrkande och finner att nämnder beslutar i detsamma.

Beslutet skickas till

Valkansliet

Serviceförvaltningen – fastighet

Kommunikation

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 16

VN 2026/26

Öppettider under förtidsröstningen 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att öppettider i kommunens vallokaler under förtidsröstningen ska vara följande:

Vallokal Bohus ska vara öppen under vardagar 14:30 till 18:30.

Vallokal Bohus ska vara öppen under lördagar 11.00 till 15.00.

Vallokal Nödinge ska vara öppen under vardagar 10.00 – 19.00.

Vallokal Nödinge ska vara öppen under helgdagar 11.00 – 15.00.

Vallokal Nödinge ska vara öppen under valdagen 08.00 – 20.00.

Vallokal Älvängen ska vara öppen under vardagar 12.00 – 19.00.

Vallokal Älvängen ska vara öppen på lördag under vecka 35 och vecka 37 11.00 – 15.00

Vallokal Skepplanda ska vara öppen under tider som är förenliga med verksamhetens bedrivande på vardagar.

Vallokal Skepplanda ska vara öppen lördag vecka 36 11.00 – 15.00.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Perioden för förtidsröstning påbörjas 26 augusti och pågår till och med 13 september. I varje kommun måste minst en förtidslokal vara öppen och finner att nämnden beslutar i det samma.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-16

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28

Yrkande

Sune Rydén (KD) yrkar på att lokal Älvängen ska vara öppet på vardagar kl 12.00 - 19.00 i stället för 12.00 – 19.30.

Beslutsgång

Ordförande Sune Rydén (KD) ställer proposition på sitt eget ändringsyrkande och finner att nämnder beslutar i detsamma.

Beslutet skickas till

Verksamhetschef fastighet

Valkansliet

Kommunikation

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 17

VN 2026/25

Förtidsröstningslokaler 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att följande lokaler ska användas under förtidsröstningen:

- Bohus Servicehus
- Lokal på Ale torg
- Aktivitetshus Älvängen
- Skepplanda Bibliotek

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Förtidsröstningen sker 26 augusti till och med 13 september. Valnämnden behöver därför besluta om vilka lokaler som förtidsröstningen ska bedrivas i. Två av fyra föreslagna lokaler har använts till ändamålet under föregående val.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-16

Beslutet skickas till

Verksamhetschef fastighet

Verksamhetschef IT

Kommunikation

Valkansliet

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

ALE

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 18

VN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Till dagens sammanträde redovisas inga delegationsbeslut.

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-28
VN § 19

VN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Valnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Följande underrättelser har redovisats till dagens sammanträde 2026-04-28:

Vägledande ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelsställen

Signature reference: 783810b5-12b0-4286-b4a8-c476e3e0f737

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Plats och tid	Nödinge kommunhus, lokal Fördelen kl. 16.00 – 17.00
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Catharina Eliasson (S), 1:e vice ordförande Elin Palmnäs (FiA), 2:e vice ordförande Roy Jansson (SD) Carina Sandgren (M) Kristina Fogelklou (M)
Tjänstgörande ersättare	Rebecka Flink (S) tjänstgör för Johan Signell (S) Eva Eriksson (S) tjänstgör för Elisabeth Bredesen (S) Michael Fladby (V) tjänstgör för Åke Niklasson (C)
Närvarande ersättare	Marita Henriksson (SD) Elisabeth Pinberg (SD) Kajsa Nilsson (M) Ingvar Arvidsson (KD) Brita Karlsson (FiA)
Övriga närvarande	Madeleine Arvidsson Wäli, kanslichef Isabel Guldbrand, nämndsekreterare Ebba Lundmark, nämndsekreterare
Utses att justera	Catharina Eliasson (S)
Justeringsdag	2026-06-10
Paragrafer	26
Underskrifter	
Sekreterare	Ebba Lundmark
Ordförande	Sune Rydén (KD)
Justerande	Catharina Eliasson (S)

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Valnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-06-10**
Tillkännages från och med	**2026-06-10**
Tillkännages till och med	**2026-07-01**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Ebba Lundmark**

Innehållsförteckning

§ 26	Val av ordförande och vice ordförande per valdistrikt 2026	2026/27	

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 26

VN 2026/27

Val av ordförande och vice ordförande per valdistrikt 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att ej tillsätta Gunilla Skog som vice ordförande på grund av anknytning till en ledamot i kommunfullmäktige.

Valnämnden beslutar att utse övriga ordföranden och vice ordföranden enligt bifogad bilaga i Ale kommuns samtliga distrikt under valdagen 2026-09-13.

Valnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt vallagen (2005:837) 4 § ska varje valdistrikt ha minst fyra röstmottagare och en ordförande och en ersättare för ordförande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2026-06-10
- Ordföranden och vice ordföranden Ale kommun 2026

Yrkande

Sune Rydén (KD) yrkar att paragrafen ska justeras omedelbart.

Catharina Eliasson (S) yrkar att Gunilla Skog ej bör tillsättas som vice ordförande i vallokal på grund av anknytning till en ledamot i kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordförande Sune Rydén (KD) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att valnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Ordförande Sune Rydén (KD) ställer proposition på Catharina Eliassons (S) ändringsyrkande och finner att nämnden beslutar med detsamma.

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutet skickas till

Valkansliet

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Plats och tid	Nödinge kommunhus, lokal Fördelen kl. 16.00 – 17.00
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Catharina Eliasson (S), 1:e vice ordförande Elin Palmnäs (FiA), 2:e vice ordförande Roy Jansson (SD) §§ 26–29 Carina Sandgren (M) Kristina Fogelklou (M)
Tjänstgörande ersättare	Rebecca Flink (S) tjänstgör för Johan Signell (S) Marita Henriksson (SD) tjänstgör för Roy Jansson (SD) §§ 20–25 Eva Eriksson (S) tjänstgör för Elisabeth Bredesen (S) Michael Fladby (V) tjänstgör för Åke Niklasson (C)
Närvarande ersättare	Marita Henriksson (SD) §§ 26–29 Elisabeth Pinberg (SD) Kajsa Nilsson (M) Ingvar Arvidsson (KD) Brita Karlsson (FiA)
Övriga närvarande	Madeleine Arvidsson Wäli, kanslichef Isabel Guldbrand, nämndsekreterare Ebba Lundmark, nämndsekreterare
Utses att justera	Catharina Eliasson (S)
Justeringsdag	2026-06-18
Paragrafer	20–29
Underskrifter	
Sekreterare	Ebba Lundmark
Ordförande	Sune Rydén (KD)
Justerande	Catharina Eliasson (S)

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Valnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-06-10**
Tillkännages från och med	**2026-06-22**
Tillkännages till och med	**2026-07-13**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Ebba Lundmark**

Innehållsförteckning

§ 20	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 21	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 22	Propaganda i anslutning till vallokal	2026/30	
§ 23	Valnämndens incidentrapportering till valmyndigheten 2026	2026/35	
§ 24	Valsedlarnas placering 2026	2026/37	
§ 25	Affischering i Ale val 2026	2026/34	
§ 26	Val av ordförande och vice ordförande per valdistrikt 2026	2026/27	
§ 27	Övriga frågor och information från förvaltningen 2026	2026/8	
§ 28	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	
§ 29	Underrättelser	2026/7	

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 20

VN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Valnämnden fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har inför sammanträdet skickats ut till valnämndens ledamöter och ersättare.

VN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Valnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Valnämndens ordförande Sune Rydén (KD) påminner nämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Till dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

VN 2026/30

Propaganda i anslutning till vallokal

Beslut

Valnämnden beslutar att propaganda eller annan otillbörlig påverkan inte får förekomma i anslutning till val- och röstningslokaler.

Valnämnden beslutar att om propaganda eller annan otillbörlig påverkan förekommer i anslutning till val- och röstningslokaler ska ordförande för berörd vallokal kontakta valkansliet för att vidta åtgärder och rapportera till berörda myndigheter.

Valnämnden beslutar att som röstmottagare förväntas det att man uppträder sakligt, opartiskt och bär neutral klädsel.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Varje kommun ska enligt vallagen (2005:837) 4 kap. 20 och 22 §§ säkerställa att det finns lämpliga lokaler som kan användas som val- och röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

Enligt 8 kap. 3 § vallagen får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljare från att rösta på ett röstmottagningsställe eller i utrymmen i anslutning till dessa lokaler. Det är viktigt att säkerställa att alla väljare ska ha möjlighet att gå och rösta i en skyddad och värdeneutral miljö utan att behöva utsättas för propaganda eller annan otillbörlig påverkan. Förbudet gäller inte enbart i direkt anslutning till lokalen, utan omfattar även de områden där väljare väntar eller köar för att rösta.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-29
- Vägledande ställningstagande om värdeneutrala röstmottagningsställen och förbud mot propaganda

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10

Beslutet skickas till

Valkansliet
Säkerhetsenheten
Kommunikationsenheten

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 23

VN 2026/35

Valnämndens incidentrapportering till valmyndigheten 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att valkansliet ska rapportera alla incidenter till valmyndigheten.

Valnämnden beslutar att valkansliet ska rapportera incidenter till andra berörda myndigheter.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Vallagen 16 kap. 2 § ”Länsstyrelserna, de kommunala valnämnderna och de utlandsmyndigheter som har inrättat röstningslokaler ska skyndsamt rapportera incidenter till den centrala valmyndigheten”. Den kommunala valnämnden kan välja att delegera ansvaret om rapportering av incidenter till valmyndigheten. Delegation lämnas till valadministrationen, röstmottagare i val- och röstningslokaler samt ordförande i vallokal och vice ordförande i vallokal.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-06-01

Beslutet skickas till

Valkansliet
Säkerhetsenheten

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 24

VN 2026/37

Valsedlarnas placering 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att:

• Valsedlarna är placerade i bokstavsordning efter de partibeteckningar partierna deltar under.

• Valsedlarna för varje val står i varsin rad (lodrät) i ordningen riksdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå).

• Partivalsedlar för samtliga partier som deltar i valen är placerade i samma valsedelställ. Blanka valsedlar är placerade väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.

• Namnvalsedlar för samtliga partier som deltar i valen är placerade i samma valsedelställ.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Valmyndigheten har publicerat ett vägledande ställningstagande (2026-03-31) om valsedlarnas ordning i valsedelställen. Valnämnden har tidigare tagit ställning till distributionen av valsedlar i kommunen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-06-08
- Vägledande ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelsställen

Beslutet skickas till

Valkansliet

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 25

VN 2026/34

Affischering i Ale val 2026

Beslut

Valnämnden beslutar att ge valkansliet i uppdrag att ansöka om ett gemensamt polistillstånd för affischering för de politiska partierna i kommunen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Under EU-valet 2024 ansökte valkansliet om gemensamt polistillstånd för affischering i kommunen. Inför kommande val behöver de politiska partierna i Ale kommun ansöka om polistillstånd för användande av offentlig plats enligt ordningslagen och lokala föreskrifter.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-29

Beslutet skickas till

Valkansliet

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 26

VN 2026/27

Val av ordförande och vice ordförande per valdistrikt 2026

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 27

VN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen 2026

Beslut

Valnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Förvaltningen informerar om följande:

- Hur valnämnden vill vara bemannade under bland annat förtidsröstning, valdag och onsdagsräkning
- Punktskriftsvalsedlar
- Lokalen Nol norra
- Kommande sammanträden

PROTOKOLL
Valnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-10
VN § 28

VN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Till dagens sammanträde redovisas inga delegationsbeslut.

Underrättelser

Beslut

Valnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Följande underrättelser har redovisats till dagens sammanträde 2026-06-10:

- Kommunfullmäktiges beslut § 76 2026-04-20
- Länsstyrelsens informationsbrev 2026-05-19
- Länsstyrelsens informationsbrev 2026-04-23
- Digitalt möte 2026-04-15
- Inbjudan valförberedande workshops 2026-04-16
- Valmyndighetens nyhetsutskick v.22
- Brev till valnämndens ordförande - SVT

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/253
Datum: 2026-05-12
Processledare Martin Hellström

Kommunstyrelsen

Godkännande av exploateringsavtal tillhörande detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Godkänna upprättat exploateringsavtal med Denofa Exploatering Ale AB för genomförandet av detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.
2. Godkänna upprättad Överenskommelse om fastighetsreglering med Denofa Exploatering Ale AB berörande fastigheterna Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37 för överlåtelse av allmän platsmark.
3. Godkänna upprättad Överenskommelse om fastighetsreglering med Denofa Exploatering Ale AB berörande fastigheterna Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 3:18, Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37 för överlåtelse av kvartersmark.
4. Ge kommunstyrelsens ordförande i uppdrag att tillsammans med kommunchef underteckna avtalen när detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera fått laga kraft.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ärendet avser godkännande av exploateringsavtal samt två överenskommelser om fastighetsreglering kopplade till genomförandet av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera. Detaljplanen möjliggör uppförande av cirka 600 bostäder, förskola, LSS-boende, viss verksamhet samt tillhörande infrastruktur och allmän plats.

Exploateringsavtalet reglerar marköverlåtelser, ansvars- och kostnadsfördelning, etappvis utbyggnad samt ekonomiska säkerheter och utgör en förutsättning för ett ekonomiskt hållbart genomförande av planen. Genom avtalet och fastighetsregleringarna säkerställs bland annat överlåtelse av allmän platsmark till kommunen samt markbyte för att möjliggöra uppförande av förskola.

Den ekonomiska bedömningen visar att projektets samlade intäkter, med undantag för investeringar i förskola och LSS, bedöms överstiga kommunens kostnader.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 79 2026-03-25
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande – Exploateringsavtal tillhörande Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera, 2026-03-05
- Exploateringsavtal för genomförande av detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera, 2026-03-01
- Överenskommelse om fastighetsreglering berörande fastigheterna Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37, 2026-03-01
- Överenskommelse om fastighetsreglering berörande fastigheterna Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 3:18, Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37, 2026-03-01

Ärendet

Planarbetet för Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera inleddes år 2012. Processen har därefter präglats av olika prövningar och omtag, vilket har medfört att planarbetet periodvis pausats och därefter återupptagits. Arbetet har successivt anpassats utifrån nya förutsättningar, utredningar och ställningstaganden.

Detaljplanen möjliggör uppförande av upp till cirka 600 bostäder i varierade upplåtelseformer, etablering av förskola samt mindre lokaler för verksamheter, handel och service. Planen omfattar även ny infrastruktur i form av gator, gång- och cykelvägar samt teknisk försörjning. Betydande ytor avsätts som park- och naturmark, bland annat för rekreation, dagvattenhantering och bevarande av naturvärden.

Inom kommunens markinnehav planeras för omkring 80 bostäder. Kommunen har därutöver för avsikt att uppföra ett LSS-boende inom en av de kommunala fastigheterna, med cirka 35 planerade bostäder. Den slutliga omfattningen och utformningen av LSS-boendet kommer att fastställas i kommande projektering, varför det i nuläget inte är klarlagt hur många av de planerade bostäderna som kan tillgängliggöras för annan användning. Kommunen avser även att uppföra förskolan i egen regi.

I samband med antagandet av detaljplanen har ett exploateringsavtal upprättats mellan kommunen och exploatören. Avtalet utgör en central förutsättning för genomförandet och reglerar bland annat marköverlåtelser och markupplåtelser, ansvars- och kostnadsfördelning, åtaganden kopplade till fastighetsbildning och förrättningar samt utbyggnad och utformning

av allmän plats och teknisk infrastruktur, inklusive VA-anläggningar. Avtalet reglerar även etappindelning, genomförandetid samt ekonomiska säkerheter för exploatörens åtaganden.

Huvuddragen i exploateringsavtalet är följande:

- Allmän platsmark överlåts till kommunen utan ersättning.
- Kommunen avstår byggrätter i syfte att säkerställa en ändamålsenlig tomt för förskola.
- Kommunen ansvarar för och bygger ut allmän plats samt det allmänna VA-nätet.
- Respektive part ansvarar för och bekostar utbyggnad inom egen kvartersmark, med undantag för allmän VA-infrastruktur.
- Utbyggnaden sker i fyra etapper.
- Kostnader för gemensamma anläggningar fördelas utifrån en fördelningsnyckel kopplad till respektive parts nytta, uttryckt i antal byggrätter.
- Exploatören ställer ekonomisk säkerhet för sina åtaganden enligt avtalet.

För att genomföra de marköverföringar som detaljplanen förutsätter har två överenskommelser om fastighetsreglering upprättats.

Den första överenskommelsen avser överlåtelse av allmän platsmark till kommunen och sker utan ersättning.

Den andra överenskommelsen reglerar ett markbyte mellan kommunen och exploatören i syfte att säkerställa en lämplig och sammanhållen tomt för förskola. Kommunen överlåter i detta sammanhang mark motsvarande upp till cirka 45 byggrätter i utbyte mot mark för förskoleändamål. Inom förskoletomten har det bedömts kunna inrymmas upp till cirka 45 byggrätter med samma struktur som övrig bebyggelse.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningens delar samhällsbyggnads bedömning att ett godkänt och undertecknat exploateringsavtal är en nödvändig förutsättning för att kommunen ska kunna genomföra detaljplanen på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt. Genom avtalet tydliggörs ansvarsfördelning, kostnadsåtaganden och finansiering mellan parterna, vilket minskar kommunens ekonomiska risk och säkerställer att investeringar i allmän plats och teknisk infrastruktur kan genomföras i takt med exploateringen.

Utan ett bindande exploateringsavtal saknas tillräckliga garantier för kostnadstäckning och genomförande, vilket skulle innebära en ökad ekonomisk osäkerhet för kommunen och försvåra ett effektivt och samordnat genomförande av detaljplanen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Detaljplanens genomförande medför såväl investeringar och löpande driftkostnader som intäkter för kommunen.

Kommunen kommer att ha investeringskostnader för utbyggnad av allmän plats, inklusive gator, gång- och cykelvägar, park- och naturmark samt dagvattenanläggningar. Därutöver tillkommer kostnader för fastighetsbildning och lantmäteriförrättningar samt investeringar i kommunal service, såsom förskola och LSS-boende. Utbyggnad av ny VA-anläggning innebär initiala kostnader, även om dessa till stor del finansieras via VA-kollektivet enligt gällande taxa. På längre sikt uppstår även drift- och underhållskostnader för allmän plats och VA-anläggningar.

Samtidigt genererar projektet flera intäktsströmmar. Kommunen erhåller exploateringsbidrag och intäkter från markförsäljning. VA-verksamheten tillförs intäkter genom anslutningsavgifter och framtida brukningsavgifter. Utbyggnaden möjliggör dessutom ett ökat bostadsutbud, vilket på sikt stärker kommunens skatteunderlag genom inflyttning och befolkningsökning.

Sammantaget bedöms projektets intäkter överstiga kostnaderna, med undantag för investeringar i förskola och LSS, vilka utgör kommunala välfärdssatsningar och inte fullt ut finansieras inom ramen för exploateringen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Ett större obebyggt markområde som idag används för rekreation kommer att tas i anspråk för bostadsbebyggelse och tillhörande infrastruktur. Det innebär att invånarnas tillgång till sammanhängande naturmark förändras i takt med att området bebyggs. Samtidigt säkerställer detaljplanen att betydande ytor avsätts som allmän plats i form av park- och naturmark, gång- och cykelstråk samt rekreativa miljöer.

Detta innebär att området även fortsättningsvis kan nyttjas för rekreation och friluftsliv, men i en mer strukturerad och tillgänglig form, integrerad med ny bebyggelse. Genom kommunalt huvudmannaskap för allmän plats skapas långsiktiga förutsättningar för skötsel, tillgänglighet och utveckling av grönområdena, vilket kan bidra till ökad trygghet, bättre tillgänglighet och fler mötesplatser för boende och besökare.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Detaljplanen, som exploateringsavtalet är kopplat till, kommer möjliggöra att fler bostäder byggs i nära anslutning till Nödinge tätort. Därmed ökar förutsättningar för skapandet av attraktiva boendemiljöer med en närhet till kollektivtrafiknära lägen jämfört med om exploateringen skulle skett ute på landsbygden. Närheten till kollektivtrafik kan bidra till att nödvändiga resor kan ske på hållbara sätt för dem som kommer att bosätta sig i det nya området.

Exploateringsavtalet som innehåller överenskommelser om när och hur planområdet ska utvecklas och därför enbart en indirekt påverkan på hållbarhetsperspektivet.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bidrar till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och trygghet genom att möjliggöra nya bostäder och samhällsservice, säkerställa långsiktigt hållbar infrastruktur samt skapa trygga och tillgängliga boende- och rekreationsmiljöer.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet medför att detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera kan antas. När detaljplanen fått laga kraft kan detaljplanen kan samhällsbyggnad påbörja genomförandet enligt sina rutiner.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Samhällsbyggnadsnämnden
Ekonomichef, kommunledningsförvaltningen

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-25
SBN § 79

SBN 2025/138

Exploateringsavtal tillhörande Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

Godkänna upprättat exploateringsavtal med Denofa Exploatering Ale AB för genomförandet av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.

Godkänna upprättad Överenskommelse om fastighetsreglering med Denofa Exploatering Ale AB berörande fastigheterna Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37 för överlåtelse av allmän platsmark.

Godkänna upprättad Överenskommelse om fastighetsreglering med Denofa Exploatering Ale AB berörande fastigheterna Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 3:18, Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37 för överlåtelse av kvartersmark.

Kommunstyrelsens ordförande samt Kommunchef undertecknar avtalen när Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera fått laga kraft.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Tjänsteutlåtandet avser godkännande av exploateringsavtal samt två överenskommelser om fastighetsreglering kopplade till genomförandet av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera. Detaljplanen möjliggör uppförande av cirka 600 bostäder, förskola, LSS-boende, viss verksamhet samt tillhörande infrastruktur och allmän plats.

Exploateringsavtalet reglerar marköverlåtelser, ansvars- och kostnadsfördelning, etappvis utbyggnad samt ekonomiska säkerheter och utgör en förutsättning för ett ekonomiskt hållbart genomförande av planen. Genom avtalet och fastighetsregleringarna säkerställs bland annat överlåtelse av allmän platsmark till kommunen samt markbyte för att möjliggöra uppförande av förskola.

Den ekonomiska bedömningen visar att projektets samlade intäkter, med undantag för investeringar i förskola och LSS, bedöms överstiga kommunens kostnader.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-05
- Exploateringsavtal för genomförande av detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera, 2026-03-01
- Överenskommelse om fastighetsreglering berörande fastigheterna Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37, 2026-03-01
- Överenskommelse om fastighetsreglering berörande fastigheterna Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 3:18, Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37, 2026-03-01

Beslutet skickas till

Förvaltningschef samhällsbyggnad

Verksamhetschef plan- och myndighet

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2025/138
Datum: 2026-03-05
Mark-o exploateringsingenjör Linda Lundgren

Samhällsbyggnadsnämnden

Exploateringsavtal tillhörande Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

1. Godkänna upprättat exploateringsavtal med Denofa Exploatering Ale AB för genomförandet av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.
2. Godkänna upprättad Överenskommelse om fastighetsreglering med Denofa Exploatering Ale AB berörande fastigheterna Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37 för överlåtelse av allmän platsmark.
3. Godkänna upprättad Överenskommelse om fastighetsreglering med Denofa Exploatering Ale AB berörande fastigheterna Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 3:18, Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37 för överlåtelse av kvartersmark.
4. Kommunstyrelsens ordförande samt Kommunchef undertecknar avtalen när Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera fått laga kraft.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Tjänsteutlåtandet avser godkännande av exploateringsavtal samt två överenskommelser om fastighetsreglering kopplade till genomförandet av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera. Detaljplanen möjliggör uppförande av cirka 600 bostäder, förskola, LSS-boende, viss verksamhet samt tillhörande infrastruktur och allmän plats.

Exploateringsavtalet reglerar marköverlåtelser, ansvars- och kostnadsfördelning, etappvis utbyggnad samt ekonomiska säkerheter och utgör en förutsättning för ett ekonomiskt hållbart genomförande av planen. Genom avtalet och fastighetsregleringarna säkerställs bland annat överlåtelse av allmän platsmark till kommunen samt markbyte för att möjliggöra uppförande av förskola.

Den ekonomiska bedömningen visar att projektets samlade intäkter, med undantag för investeringar i förskola och LSS, bedöms överstiga kommunens kostnader.

Staffan Lekenstam
Förvaltningschef

Sonny Hellstrand
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Exploateringsavtal för genomförande av detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera, 2026-03-01
- Överenskommelse om fastighetsreglering berörande fastigheterna Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37, 2026-03-01
- Överenskommelse om fastighetsreglering berörande fastigheterna Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 3:18, Ale Nödinge-Kullen 1:10 och Ale Nödinge-Stommen 1:37, 2026-03-01

Ärendet

Planarbetet för Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera inleddes år 2012. Processen har därefter präglats av olika prövningar och omtag, vilket har medfört att planarbetet periodvis pausats och därefter återupptagits. Arbetet har successivt anpassats utifrån nya förutsättningar, utredningar och ställningstaganden.

Detaljplanen möjliggör uppförande av upp till cirka 600 bostäder i varierade upplåtelseformer, etablering av förskola samt mindre lokaler för verksamheter, handel och service. Planen omfattar även ny infrastruktur i form av gator, gång- och cykelvägar samt teknisk försörjning. Betydande ytor avsätts som park- och naturmark, bland annat för rekreation, dagvattenhantering och bevarande av naturvärden.

Inom kommunens markinnehav planeras för omkring 80 bostäder. Kommunen har därutöver för avsikt att uppföra ett LSS-boende inom en av de kommunala fastigheterna, med cirka 35 planerade bostäder. Den slutliga omfattningen och utformningen av LSS-boendet kommer att fastställas i kommande projektering, varför det i nuläget inte är klarlagt hur många av de planerade bostäderna som kan tillgängliggöras för annan användning. Kommunen avser även att uppföra förskolan i egen regi.

I samband med antagandet av detaljplanen har ett exploateringsavtal upprättats mellan kommunen och exploatören. Avtalet utgör en central förutsättning för genomförandet och reglerar bland annat marköverlåtelser och markupplåtelser, ansvars- och kostnadsfördelning, åtaganden kopplade till fastighetsbildning och förrättningar samt utbyggnad och utformning av allmän plats och teknisk infrastruktur, inklusive VA-anläggningar. Avtalet reglerar även etappindelning, genomförandetid samt ekonomiska säkerheter för exploatörens åtaganden.

Huvuddragen i exploateringsavtalet är följande:

- Allmän platsmark överlåts till kommunen utan ersättning.
- Kommunen avstår byggrätter i syfte att säkerställa en ändamålsenlig tomt för förskola.
- Kommunen ansvarar för och bygger ut allmän plats samt det allmänna VA-nätet.
- Respektive part ansvarar för och bekostar utbyggnad inom egen kvartersmark, med undantag för allmän VA-infrastruktur.
- Utbyggnaden sker i fyra etapper.
- Kostnader för gemensamma anläggningar fördelas utifrån en fördelningsnyckel kopplad till respektive parts nytta, uttryckt i antal byggrätter.
- Exploatören ställer ekonomisk säkerhet för sina åtaganden enligt avtalet.

För att genomföra de marköverföringar som detaljplanen förutsätter har två överenskommelser om fastighetsreglering upprättats.

Den första överenskommelsen avser överlåtelse av allmän platsmark till kommunen och sker utan ersättning.

Den andra överenskommelsen reglerar ett markbyte mellan kommunen och exploatören i syfte att säkerställa en lämplig och sammanhållen tomt för förskola. Kommunen överlåter i detta sammanhang mark motsvarande upp till cirka 45 byggrätter i utbyte mot mark för förskoleändamål. Inom förskoletomten har det bedömts kunna inrymmas upp till cirka 45 byggrätter med samma struktur som övrig bebyggelse.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att ett godkänt och undertecknat exploateringsavtal är en nödvändig förutsättning för att kommunen ska kunna genomföra detaljplanen på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt. Genom avtalet tydliggörs ansvarsfördelning, kostnadsåtaganden och finansiering mellan parterna, vilket minskar kommunens ekonomiska risk och säkerställer att investeringar i allmän plats och teknisk infrastruktur kan genomföras i takt med exploateringen.

Utan ett bindande exploateringsavtal saknas tillräckliga garantier för kostnadstäckning och genomförande, vilket skulle innebära en ökad ekonomisk osäkerhet för kommunen och försvåra ett effektivt och samordnat genomförande av detaljplanen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Detaljplanens genomförande medför såväl investeringar och löpande driftkostnader som intäkter för kommunen.

Kommunen kommer att ha investeringskostnader för utbyggnad av allmän plats, inklusive gator, gång- och cykelvägar, park- och naturmark samt dagvattenanläggningar. Därutöver tillkommer kostnader för fastighetsbildning och lantmäteriförrättningar samt investeringar i kommunal service, såsom förskola och LSS-boende. Utbyggnad av ny VA-anläggning innebär initiala

kostnader, även om dessa till stor del finansieras via VA-kollektivet enligt gällande taxa. På längre sikt uppstår även drift- och underhållskostnader för allmän plats och VA-anläggningar.

Samtidigt genererar projektet flera intäktsströmmar. Kommunen erhåller exploateringsbidrag och intäkter från markförsäljning. VA-verksamheten tillförs intäkter genom anslutningsavgifter och framtida brukningsavgifter. Utbyggnaden möjliggör dessutom ett ökat bostadsutbud, vilket på sikt stärker kommunens skatteunderlag genom inflyttning och befolkningsökning.

Sammantaget bedöms projektets intäkter överstiga kostnaderna, med undantag för investeringar i förskola och LSS, vilka utgör kommunala välfärdssatsningar och inte fullt ut finansieras inom ramen för exploateringen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Ett större obebyggt markområde som idag används för rekreation kommer att tas i anspråk för bostadsbebyggelse och tillhörande infrastruktur. Det innebär att invånarnas tillgång till sammanhängande naturmark förändras i takt med att området bebyggs. Samtidigt säkerställer detaljplanen att betydande ytor avsätts som allmän plats i form av park- och naturmark, gång- och cykelstråk samt rekreativa miljöer.

Detta innebär att området även fortsättningsvis kan nyttjas för rekreation och friluftsliv, men i en mer strukturerad och tillgänglig form, integrerad med ny bebyggelse. Genom kommunalt huvudmannaskap för allmän plats skapas långsiktiga förutsättningar för skötsel, tillgänglighet och utveckling av grönområdena, vilket kan bidra till ökad trygghet, bättre tillgänglighet och fler mötesplatser för boende och besökare.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bidrar till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och trygghet genom att möjliggöra nya bostäder och samhällsservice, säkerställa långsiktigt hållbar infrastruktur samt skapa trygga och tillgängliga boende- och rekreationsmiljöer.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet medför att detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera kan antas. När detaljplanen fått laga kraft kan detaljplanen påbörja genomförandet genom att en projektbeställning på genomförandet upprättas av handläggaren som sedan skickas till infrastrukturenheten som ska resurssätta.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef samhällsbyggnad
Verksamhetschef plan- och myndighet

ALE

2026

Exploateringsavtal

TILLHÖRANDE DETALJPLAN FÖR BOSTÄDER OCH UTBILDNINGSLOKALER INOM BACKA 1:13 MED FLERA I ALE KOMMUN

KOMMUNENS EXEMPLAR

Innehåll

PARTER 4
BAKGRUND 4
§ 1 DETALJPLAN OCH TIDIGARE AVTAL 5
§ 1.1 Detaljplan 5
§ 1.2 Bilagor 6
§ 1.3 Tidigare avtal 7
§ 1.4 Plankostnader 7
§ 1.5 Planavgift 8
§ 1.6 Kvalitetsprogram och andra program eller riktlinjer 8
§ 2 MARKÖVERLÅTELSER, LANTMÄTERIFÖRRÄTTNINGAR OCH MARKUPPLÅTELSER 8
§ 2.1 Marköverlåtelser 8
§ 2.2 Fastighetsbildning 10
§ 2.3 Tillträde och nyttjanderätt 10
§ 2.4 Gemensamhetsanläggningar 11
§ 2.5 Ledningsrätter och servitut 12
§ 2.5.1 Befintliga ledningsrätter 12
§ 2.5.2 Nybildnings av ledningsrätter 13
§ 2.5.3 Befintliga servitut 13
§ 2.5.4 Nya servitut 14
§ 2.5.5 Övrigt om avtal, ledningar och rättigheter 14
§ 2.5.6 Bergstabilitet 16
§ 3 UTFÖRANDE OCH BEKOSTANDE AV ALLMÄNNA ANLÄGGNINGAR 16
§ 3.1 Allmän plats med kommunalt huvudmannaskap 16
§ 3.1.1 Gator och GC-vägar 16
§ 3.1.2 Park- och naturmark 17
§ 3.2 VA-anläggningar 17
§ 3.2.1 Anläggande av nya VA-anläggningar 18
§ 3.2.2 Omläggning av befintliga VA-anläggningar 18
§ 3.2.3 Etappvis utbyggnad av VA-anläggningar 18

§ 3.2.4 Brandposter 19
§ 3.2.5 Dagvatten inom allmän platsmark 19
§ 3.3 Flytt eller skrotning av befintliga ledningar 19
§ 3.4 Rivning av befintliga anläggningar 19
§ 3.5 Åtgärder utanför detaljplaneområdet 20
§ 3.5.1 VA-ledningar fram till detaljplaneområdet 20
§ 3.5.2 Kompensations- och förbättringsåtgärder 21
§ 4 UTFÖRANDE OCH BEKOSTANDE AV ÖVRIGA ANLÄGGNINGAR 22
§ 4.1 Allmänt om byggnation på kvartersmark 22
§ 4.1.1 VA-ledningar inom kvartersmark 22
§ 4.1.2 Dagvatten inom kvartersmark 23
§ 4.1.3 Gemensamhetsanläggningar på kvartersmark 23
§ 4.2 Avfallshantering och renhållning 24
§ 4.3 Parkering 24
§ 4.4 Ledningar för el, telekommunikationer, fjärrvärme 24
§ 4.5 Bullerskydd 25
§ 4.6 Kommunens avtal med Trafikverket eller annan part 25
§ 5 VILLKOR UNDER BYGGTIDEN/GENOMFÖRANDE 25
§ 5.1 Samordning 25
§ 5.2 Avtal under genomförandetiden 26
§ 5.3 Etappindelning 26
§ 5.4 Tidplan 27
§ 5.5 Fördelningsnyckel 27
§ 5.6 Markföroreningar 27
§ 5.7 Gallring av skog 28
§ 5.8 Invasiva arter 28
§ 5.9 Fornlämningar 28
§ 5.10 Byggtrafik och störningar 29
§ 5.11 Skador under byggtiden och skydd av befintliga värden 29
§ 5.12 Information, marknadsföring 31
§ 6 ADMINISTRATIVA KOSTNADER, SÄKERHET, MEDFINANSIERINGSERSÄTTNING 31

§ 6.1 Fakturering 31
§ 6.2 Administrativa kostnader 31
§ 6.3 Säkerhet 31
§ 6.4 Vite 32
§ 6.5 Exploateringsersättning 32
§ 6.6 Gatukostnader 33
§ 7 ÖVRIGT 33
§ 7.1 Relationshandlingar 33
§ 7.2 Överlåtelse av avtal 34
§ 7.3 Tillägg 34
§ 7.4 Tvist 34
§ 7.5 Giltighet 34
Signaturer 35

Exploateringsavtal

för detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera i Ale kommun

PARTER

Ale kommun (org.nr. 212 000–1439), Att: Planering och exploateringsenheten, 449 80 Alafors och som ägare till fastigheterna **Backa 1:8**, **Nödinge 2:10**, **Nödinge 3:18**, **Nödinge 40:1** och **Nödinge-Stommen 1:37**, nedan kallad **Kommunen**.

Denofa Exploatering Ale AB (org.nr 559 411–2079), c/o Lewerth, Sten Sturegatan 8, 411 39 Göteborg, som ägare av fastigheten **Nödinge-Kullen 1:10**, nedan kallad **Byggherren**.

Nödinge AB (org.nr 556 014–1789), c/o Lewerth, Sten Sturegatan 8, 411 39 Göteborg, som ägare av fastigheten **Backa 1:14**, nedan kallad **Markägare**. **Markägaren** ingår i samma koncern som **Byggherren** och är en del i ett markbyte, varvid de omfattas av detta avtal, **Exploateringsavtalet**.

Kommunen är inom **Detaljplanen** huvudman, markägare och Exploatör/Byggherre. Med **Kommunen** i **Exploateringsavtalet** avses **Kommunen** som markägare och Byggherre om inget annat framgår av enskilda stycket.

När **Kommunen** och **Byggherren** bekostar åtgärder benämns de tillsammans **Parterna** och enskilt i obestämd form för endera **Parten**.

BAKGRUND

För att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av *Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13*, nedan kallad **Detaljplanen** tecknas *Exploateringsavtal tillhörande detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera i Ale kommun*, nedan kallat **Exploateringsavtalet**.

Exploateringsavtalet ska redogöra för fördelning av kostnader, ansvar, marköverlåtelser och markupplåtelser mellan Parterna, samt andra åtaganden och åtgärder som är nödvändiga för Detaljplanens genomförande.

Detaljplanen ska huvudsakligen möjliggöra för bostadsbebyggelse och förskola samt ge förutsättningar för etablering av småskaliga verksamheter, handel och service koncentrerat till den nya huvudgatan och befintliga Backavägen, säkerställa befintliga natur- och kulturvärden samt bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Utvecklingen och exploateringen av detta område bidrar till Ale kommuns mål om befolkningsökning. Bebyggelsen planeras som friliggande villor, par- och radhus samt flerfamiljshus i varierad upplåtelseform vilket bidrar till ett område som passar många

olika åldersgrupper i samhället. Detaljplanen ger också möjlighet för att uppföra en förskola och mindre verksamheter i bottenplan på vissa av flerbostadshusen.

Mellan genomförande och antagande av Detaljplanen bildade Byggherren en exploateringsfastighet, där Byggherrens mark inom Detaljplanen överfördes från bland annat Backa 1:13 till Nödinge-Kullen 1:10. Detaljplanen heter dock fortfarande Backa 1:13 eftersom den var huvudfastighet innan regleringen.

§ 1 DETALJPLAN OCH TIDIGARE AVTAL

§ 1.1 Detaljplan

Som grund för Exploateringsavtalet ligger Detaljplanen. Detaljplanen är uppdelat i två delkartor benämnda Antagangehandling – Plankarta del 1, se bilaga 1.1 och Antagangehandling – Plankarta del 2, se bilaga 1.2. Då antagandehandlingen inte är antagen vid Exploateringsavtalets undertecknande har ett koncept till plankarta bifogats. Parterna är dock överens om att det är den av kommunfullmäktige beslutade plankartan som efter antagande ska utgöra bilaga 1 i Exploateringsavtalet.

Förutsättningarna vid Exploateringsavtalets ingående och inför antagande av Detaljplanen är följande:

Byggherren är ägare och/eller exploatör till fastigheten Nödinge-Kullen 1:10, nedan kallad Exploateringsfastigheten, och avser att huvudsakligen låta uppföra bostadsbebyggelse, skola och viss centrumsverksamhet inom Detaljplanen. Nödinge-Kullen 1:10 är markerat med rött i bilaga 2.

Övrig mark inom Detaljplanen ägs av delvis av Kommunen inom hela eller delar av fastigheterna Backa 1:8, Nödinge 2:10 Nödinge 3:18, Nödinge 40:1 samt Nödinge-Stommen 1:37 och avser huvudsakligen låta uppföra bostadsbebyggelse och viss centrumverksamhet inom Detaljplanen. Kommunens fastigheter är markerade med blått i bilaga 2. Detaljplanen omfattar även delar av fastigheterna Backa 1:12, markerat med grönt i bilaga 2 och Nödinge-Stommen 1:261, markerat med gult i bilaga 2, och medger inom dessa fastigheter viss bostadsbebyggelse.

Detaljplanen mför upp emot 597 bostäder. Vid Exploateringsavtalets ingående är Byggherrens exploatering runt 460 av de 597 bostäderna samt skolfastighet, belägna inom Detaljplanen. Resterande bostäder inom detaljplanen är fördelade med att ungefär 124 bostäder på Kommunen, och övriga fastighetsägare för de resterande 13 bostäderna. Byggherren ansvarar för kostnader hänförliga till Exploateringsavtalet och kostnader som annars skulle förlagts på fastighetsägarna till Backa 1:12, ca 5 bostäder, och Nödinge-Stommen 1:407, ca 8 bostäder (förutsatt att dessa tillfaller Byggherren), inom

Detaljplanen. Fördelningen av byggrätter justeras i och med Exploateringsavtalets fullföljande.

§ 1.2 Bilagor

Bilaga 1.1	Antagandeutkast av Plankarta del 1
Bilaga 1.2	Antagandeutkast av Plankarta del 2
Bilaga 2	Markägoförhållande innan genomförd detaljplan
Bilaga 3	Byggherrens redovisade detaljplanekostnader
Bilaga 4	Marköverlåtelsekarta för allmän platsmark
Bilaga 5	Marköverlåtelsekarta med kvartersmark mellan byggherren och kommunen
Bilaga 6	Marköverlåtelsekarta från Backa 1:14
Bilaga 7	Nyttjanderättsområden under genomförandetiden
Bilaga 8	Befintliga gemensamhetsanläggningar
Bilaga 9	Gator som upplåts för ny gemensamhetsanläggning
Bilaga 10	Befintliga ledningsrätter
Bilaga 11	Nya ledningsrättsområden
Bilaga 12	Nya och befintliga servitut
Bilaga 13	Befintliga ledningar utan rättigheter
Bilaga 14	Riskområde för bergstabilitet och område där släntning ska undvikas
Bilaga 15	Huvudgatan
Bilaga 16	Fladdermusanpassningar
Bilaga 17	Rivningsobjekt garage, pumphus, och reningsverk
Bilaga 18	Utpekade områden för kompensationsåtgärder

Bilaga 19	Samarbetsområden inom kvartersmark mellan Byggherre och Kommunens infrastrukturenhet
Bilaga 20	Markföroreningar och placering av lakvattenrening
Bilaga 21	Förlag på etappindelning
Bilaga 22	Tidplan
Bilaga 23	Karta över kända fornlämningar
Bilaga 24	Skyddszoner vid anläggningsarbete
Bilaga 25	Skyddsområde för träd i genomförandeskedet
Bilaga 26	Kostnadsuppskattning för administrativa tjänster
Bilaga 27	Betalningsplan

§ 1.3 Tidigare avtal

Parterna tecknade 2009-11-19 ett samarbetsavtal för Detaljplanens avgränsningsområde. Parterna har sedan tidigare varit överens om att samarbetsavtalet anses vara förlegat och Exploateringsavtalet ersätter till fullo samarbetsavtalet. Efter Exploateringsavtalets undertecknande kan Parterna inte längre åberopa överenskommelser från samarbetsavtalet.

Planavtal är upptättat mellan parterna och tecknat 2016-05-04.

§ 1.4 Plankostnader

Kostnader för upprättandet av Detaljplanen med tillhörande utredningar ska i sin helhet bekostas av Byggherren, vilket reglerats i tidigare upprättat planavtal.

Med tidigare tecknat samarbetsavtal, undertecknat 2009-11-19, mellan Kommunen och Byggherren, med avsiktsförklaring av bland annat ett markbyte skulle Byggherren varit ensam exploatör inom Detaljplanen. Byggherren har därmed finansierat hela framtagandet av Detaljplanen med tillhörande utredningar och annat underlag. Då det med tiden övergått till att Kommunen erhåller byggrätter inom Detaljplanen är Parterna överens om att Kommunen ska bära sin del av de upparbetade detaljplanekostnaderna, framtill antagandet av Detaljplanen. Kommunen ska efter att Exploateringsavtalet undertecknas av båda Parter erlägga en ersättning till Byggherren på 3 837 000 kronor, fram till augusti 2025, för nerlagda detaljplanekostnader, vilket motsvarar Kommunens

andel av framtagande av Detaljplanen. Fördelningsnyckel och utlagda kostnader fram till Detaljplanens antagande redovisas i bilaga 3. Slutsumma för nedlagda detaljplanekostnader ska slutregleras vid antagen detaljplan. Kommunen får med detta ta del av och fritt nyttja det underlag och de handlingar och utredningar som till fullo beställts och bekostats av Byggherren och som kan vara till nytta för detaljprojekteringen i genomförandet av Detaljplanen.

§ 1.5 Planavgift

Efter Detaljplanen vunnit laga kraft är Byggherren befriad från skyldigheten att erlägga ytterligare planavgifter i samband med ansökan om bygglov. Bygglovsavgifter, VA-avgifter och andra övriga avgifter utgår enligt vid vart tillfälle gällande taxa.

§ 1.6 Kvalitetsprogram och andra program eller riktlinjer

Vid projektering och genomförande ska, utöver vad som framgår av Detaljplanen med tillhörande bilagda handlingar och utredningar, kommunala strategier, riktlinjer, handböcker och andra styrdokument följas. Det är den vid projekteringstillfället senaste versionen av handlingen som ska användas som underlag. Upprättas nya kommunala strategier, riktlinjer, handböcker och andra styrdokument mellan antagande av Detaljplanen och genomförande av del av Detaljplanen ska dessa dokument också eftersträvas att tillämpas.

§ 2 MARKÖVERLÅTELSER, LANTMÄTERIFÖRRÄTTNINGAR OCH MARKUPPLÅTELSER

§ 2.1 Marköverlåtelser

Byggherren överlåter mark för allmänna platser till Kommunen
Byggherren överlåter utan ersättning de delar inom fastigheterna Nödinge-Kullen 1:10 som i Detaljplanen utgör allmän plats GATA, GÅNGVÄG, CYKELVÄG, NATUROMRÅDE och PARK till Kommunen. Områdena finns markerade med rött på bilaga 4. Särskild överenskommelse om fastighetsreglering upprättas mellan Parterna med stöd av Exploateringsavtalet.

Byggherren överlåter kvartersmark till Kommunen
Byggherren överlåter delar inom fastigheterna Nödinge-Kullen 1:10 som i Detaljplanen utgör kvartersmark för bostad, allmäntekniska anläggningar, återvinningsstation och skola till Kommunen. Områdena finns markerat med nummer 2 a-b, 10 och 13 a-i på bilaga 5.

Särskild överenskommelse om fastighetsreglering upprättas mellan Parterna med stöd av Exploateringsavtalet.

Kommunen överlåter kvartersmark till Byggherren
Kommunen överlåter delar inom fastigheterna Backa 1:8, Nödinge 2:10, Nödinge 3:18, Nödinge 40:1 och Nödinge-Stommen 1:37 som utgör kvartersmark för bostäder, till Byggherren. Området finns markerat med nummer 1 a-e, 7 a-b, 8 a-c, 9 och 11 på bilaga 5. Särskild överenskommelse om fastighetsreglering upprättas mellan Parterna med stöd av Exploateringsavtalet, samt eventuella servitut.

Markägaren överlåter mark för rekreation till Kommunen
Markägaren överlåter delar inom fastigheten Backa 1:14 till Kommunen. Området finns markerat med gul skraffering på bilaga 6. Särskild överenskommelse om fastighetsreglering upprättas mellan Markägaren och Kommunen med stöd av Exploateringsavtalet, samt vid behov eventuella servitutsavtal.

Marköverlåtelse från Backa 1:12
Inom Detaljplanen finns den privatägda fastigheten Backa 1:12. Byggherren och fastighetsägaren till Backa 1:12 har den 9 februari 2022 undertecknat ett *avtal om överföring av mark genom fastighetsreglering samt om ersättning*. Avtalet reglerar bland annat överlåtelser av mark och ersättningar mellan Byggherren och fastighetsägaren. Inom fastigheten Backa 1:12 ingår allmän platsmark, markerad med grön färg på karta i bilaga 4. Byggherren ansvarar ensam för att den allmänna platsmarken kan överföras till kommunens ägo genom fastighetsreglering samt för samtliga kostnader som uppkommer med anledning därav.

Byggherren ansvarar för att överlåta och förvärva mark för att bilda planenliga kvarter enligt markering 5 a-b och 6 i bilaga 5.

Marköverlåtelse från Nödinge-Stommen 1:407
Inom Detaljplanen finns den privatägda fastigheten Nödinge-Stommen 1:407. Byggherren ansvarar för att förhandla med fastighetsägaren till Nödinge-Stommen 1:407 avseende markåtkomst till dennes fastighet inom Detaljplanen. Byggherren ska verka för att ingå avtal för överlåtelse av mark samt, se området markerat med gult på karta i bilaga 4. Uppnås ingen överenskommelse innan Detaljplanen vinner laga kraft fördelas ersättningskostnader för marköverlåtelsen av allmän platsmark mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Byggherrens intention är att förvärva mark för att bilda planenliga kvarter enligt markering 12 i bilaga 5.

§ 2.2 Fastighetsbildning

Kommunen ansöker om fastighetsbildning och överlåtelse för allmän platsmark, mark för allmänna anläggningar och återvinningsstation enligt § 2.1. Byggherren biträder härmed ansökan och förrättningskostnaden fördelas mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Endera Parten bär sina egna kostnader för övriga marköverlåtelser till respektive kvartersmark eller avstyckningar, enligt § 2.1.

Kommunen ansöker om fastighetsbildning för omprövning av befintliga gemensamhetsanläggningar, enligt § 2.4. Byggherren biträder härmed ansökan och förrättningskostnaden fördelas mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Kommunen ansöker om fastighetsbildning för bildande av nya och omprövning av befintliga ledningsrätter, enligt § 2.5.2. Byggherren biträder härmed ansökan och förrättningskostnaden fördelas mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Endera Parten ska självständigt ansöka om och ansvara för fastighetsbildning, marköverlåtelser samt därmed sammanhängande åtgärder inom sina respektive kvarter. Detta omfattar även bildande av nya gemensamhetsanläggningar, servitut och andra rättigheter som erfordras inom Partens kvarter. Upplåtelse av rättighet samt inträde i gemensamhetsanläggning ska ske utan ersättning till den Part vars fastighet belastas.

§ 2.3 Tillträde och nyttjanderätt

Tillträde till reglerade fastigheter sker när fastighetsbildningsbeslutet vunnit laga kraft, om inget annat följer av kommande avsitt i Exploateringsavtalet. Undantag härifrån ska ske skriftligt via separat skriftlig överenskommelse.

Kommunen medges, utan krav på ersättning, rätt att nyttja markytor avsedda för allmän plats och kvartersmark för allmäntekniska anläggningar inom Exploateringsfastigheten för projekterings- och anläggningsåtgärder omedelbart efter att Detaljplanen vunnit laga kraft, se rödskrafferad markering i karta, bilaga 7.

Kommunen medges, utan krav på ersättning, rätt att nyttja markytor avsedda för markreservat inom kvartersmark för allmänna ledningar inom Exploateringsfastigheten för projekterings- och anläggningsåtgärder direkt efter att Detaljplanen vunnit laga kraft, se rödskrafferad markering i karta, bilaga 7. De markområden som överförs från Kommunen till Byggherren är skrafferade med svart markering i bilaga 7. Till dessa medges kommunen åtkomst efter att marken överförts, till dess att ledningsrätt bildats.

Kommunen medges, utan krav på ersättning, rätt att nyttja markytor intill Lodingebäcken samt mark för rekreation inom Backa 1:14 för projekterings- och anläggningsåtgärder direkt efter att Detaljplanen vunnit laga kraft för att kunna genomföra detaljplanen, se blåskrafferad markering i karta, bilaga 7.

Områden som skrafferats med grön markering i bilaga 7 ägs av tredje part och saknar åtkomst genom avtal vid antagande av detaljplan. Ett tidigare tillträde till marken skulle underlätta och snabba på initierande skedet i genomförandet. Parterna ska verka för tidigare åtkomst till dessa genom förhandling med fastighetsägarna.

Rätt att nyttja markområden för etableringsytor inom den andra partens mark eller inom allmän plats i samband med entreprenadarbeten kan, efter den berörda partens godkännande, medges och ska i dessa fall regleras genom separat skriftligt avtal mellan Parterna.

§ 2.4 Gemensamhetsanläggningar

Del av Detaljplanen omfattas av befintlig gemensamhetsanläggning Nödinge GA:10, som förvaltas av Nödinge vägförening. Eftersom huvudmannaskapet i Detaljplanen är kommunalt behöver gemensamhetsanläggningen omprövas. De område som i Detaljplanen omfattas av allmän plats utgår från föreningens förvaltningsområde. Lantmäteriet avgör om befintlig och tillkommande bebyggelse har nytta av att ha andel i gemensamhetsanläggningen. Befintliga gemensamhetsanläggningens sträckning framgår av rödskrafferad markering i bilaga 8. I lantmäteriförrättningen ska nya och befintliga gator inom kvartersmark Detaljplanen yrkas på att förvaltas av Nödinge Vägförening genom Nödinge GA:10.

I anslutning till Detaljplanen finns gemensamhetsanläggning Nödinge-Stommen GA:4 för gästparkering. Gemensamhetsanläggningen redovisas med blåskrafferad markering i karta bilaga 8. Vid ombyggnation av infarten till Denofavägen/Bruksgatan kommer gemensamhetsanläggningen påverkas och anläggningens utbredning behöver omprövas. Anläggningens förvaltning och drift bedöms inte påverkas.

Inom kvartersmark i Detaljplanen finns behov av att inrätta nya gemensamhetsanläggningar för Gata, med tillhörande anordningar ex belysning och dike. Gator inom kvartersmark som redan är upplåtna till Nödinge GA:10 framgår av bilaga 8 och nya gator som föreslås upplåtas till Nödinge GA:10 framgår av bilaga 9.

I bilaga 9 framgår även exempel på andra ytor som är lämpliga för att bilda olika typer av gemensamhetsanläggningar, exempelvis för parkering, avfallshantering och gemensamma obebyggda ytor. Utöver det kan det finnas behov av att inrätta gemensamhetsanläggningar för VA-system inom storkvarter, posthantering, lek- och aktivitetsytor, slänter och stabilitetssäkrande åtgärder, dagvattenhantering exempelvis diken och enskilda ledningar samt fiber.

Ansvar för inrättande av gemensamhetsanläggningar och fördelning av kostnader regleras under § 2.2 Fastighetsbildning. Rättigheterna upplåts utan ersättning till den belastade Parten.

§ 2.5 Ledningsrätter och servitut

Detaljplanen medför nya ledningsgator inom både allmän plats och kvartersmark. Inom allmän plats förläggs ledningarna främst inom allmän plats - GATA, men kan efter projektering även behöva förläggas inom allmän plats - NATUR eller PARK. Inom kvartersmark medger Detaljplanen markreservat för allmänna ledningar. Inom markreservaten ska bland annat allmänna VA-ledningar förläggas och ledningsrätter bildas, men även annan infrastruktur förläggs lämpligen i samma ledningsgravar.

Befintliga ledningsägare inom Detaljplanen ska informeras innan markarbeten inom området påbörjas, för att kunna vara med och planera för sina ledningar.

Ledningsägare ansvar själva för att bevaka rättigheter till sina befintliga och kommande ledningar.

§ 2.5.1 Befintliga ledningsrätter

Inom Detaljplanen finns befintliga ledningsrätter, vilka redovisas i bilaga 10.

Del av befintliga ledningar 1440–221.2 och 1440–1554.1/2 förevisade med gulskrafferad, rödskrafferad och rödpunktad markering i karta, bilaga 10 för kommunala vattenledningar kan ha behov av att justeras i sitt läge när ny huvudgata byggs ut. Kommunen ansöker om omprövning av ledningsrätterna 1440–221.2 och 1440–1554.1/2 vid behov. Parterna svarar gemensamt för förrättningskostnader samt andra kostnader och åtaganden som omprövningen kan medföra, fördelat enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Del av befintlig ledning 1440–221.1 förevisade med gulskrafferad och rödskrafferad markering i karta, bilaga 10 för fjärrvärme kan ha behov av att justeras i sitt läge när ny huvudgata byggs ut. i det fall ledningen behöver läggas om så svarar parterna gemensamt för kommunens kostnader, fördelat enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Del av befintlig ledning markerad med grön skraffering i karta, bilaga 10 för tele/optokabel kan ha behov av att justeras i sitt läge när ny huvudgata byggs ut. Kommunen ansöker vid behov om omprövning av ledningsrätt 1440–682.1. Ledningsägaren ska på egen bekostnad svara för flytt avledningen enligt förrättningsbeslutet. Ifall exploateringen påfordras förrättningskostnader eller andra kostnader och åtaganden fördelas dessa på Parterna, enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Del av befintlig ledning markerad med grön kantmarkering i karta, bilaga 10 för tele/optokabel kan ha behov av att justeras i sitt läge när ny huvudgata byggs ut. Behöver ledningen flyttas ansöker Kommunen om omprövning av ledningsrätt 1440–2019/20. Ledningsägaren svarar för sina kostnader och åtaganden enligt förrättningsbeslutet och Parterna svarar gemensamt för de förrättningskostnader samt övriga kostnader och åtaganden som påfordras exploateringen, fördelat enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

§ 2.5.2 Nybildnings av ledningsrätter

Byggherren medger att ledningsrätt upplåts, inom sina fastigheter, utan ersättning för kommunala vatten-, spillvatten- och dagvattenanläggningar med tillhörande ledningar och anordningar inom Detaljplanen till förmån för Kommunen. Byggherren ansvarar för att informera ny fastighetsägare om ledningsrättsupplåtelsen och att ledningsrättsupplåtelsen gäller mot nya fastighetsägare efter försäljning av fastigheter inom Detaljplanen där Byggherren är säljare. Ledningsrätternas ungefärliga sträckningar framgår av Bilaga 11. Kommunen ansöker om förrättning och förrättningskostnader för fördelas enligt § Planövergripande fördelningsnyckel.

Byggherren får inte vidta åtgärder som förhindrar eller försvårar tillgängligheten till ledningsrättsområdet eller som kan skada anläggningarna inom dessa.

Särskild överenskommelse om ledningsrättsupplåtelse upprättas mellan Parterna med stöd av Exploateringsavtalet avseende nybildning av ledningsrätt för kommunala vatten-, spillvatten- och dagvattenanläggningar, med tillhörande ledningar och anordningar.

§ 2.5.3 Befintliga servitut

Dricksvattenledning till samt avloppsledning från befintliga bostäder inom Nödinge-Kullen 1:10 är belastad med officialservitut 1440–2023/11.1 för vattenledning och 1440–2023/11.2 för avloppsledning till förmån för Backa 1:23. Servitutens ungefärliga sträckningar framgår av Bilaga 12. Bostäderna inom Nödinge-Kullen 1:10 erhåller också sitt dricksvatten via den förstnämnda ledningen. Enligt förrättningsbeslutet *upphör servituten att gälla när vatten- och avloppsförsörjning är anordnad via utbyggda kommunala ledningar i enlighet med genomförande av* Detaljplanen. Byggherren ansvarar för att servitutsinskrivningen tas bort i samband med genomförandet av Detaljplanen. Byggherren frånsäger sig rätt till ersättning för att anläggningen blir onyttig och servitutets upphävande.

Övriga kända servitut inom detaljplaneområdet är onyttiga och kan dödas efter överenskommelse med servitutsinnehavaren.

§ 2.5.4 Nya servitut

Till förmån för fastigheten Ale Nödinge-Stommen 1:37 upplåts utrymme inom fastigheten Ale Nödinge-Kullen 1:10 inom kvartersgata, att nyttja ett markområde för gång- och cykeltrafik samt tillåts begränsa motorfordons möjlighet att trafikera området genom upprättande av hinder (tillexempel bilspärr), utan krav på ersättning. Området visas med rödskrafferad markering på Bilaga 12. Särskilt avtal om servitutsupplåtelse upprättas mellan Parterna med stöd av Exploateringsavtalet.

Till förmån för fastigheten Ale Nödinge-Stommen 1:37 upplåts utrymme inom fastigheten Ale Nödinge-Kullen 1:10 inom kvartersgata, att nyttja ett markområde för att anlägga, underhålla och rensa dagvattentrumma, utan krav på ersättning. Området visas med rödskrafferad markering på Bilaga 12. Särskilt avtal om servitutsupplåtelse upprättas mellan Parterna med stöd av Exploateringsavtalet.

Till förmån för fastigheten Ale Nödinge-Stommen 1:37 upplåts utrymme inom fastigheten Ale Nödinge-Kullen 1:10 inom kvartersgata, att nyttja ett markområde för transport mellan allmänteknisk anläggning och allmän gata, utan krav på ersättning. Området visas med rödskrafferad markering på Bilaga 12. Särskilt avtal om servitutsupplåtelse upprättas mellan Parterna med stöd av Exploateringsavtalet.

Om kommunala dagvattenmagasin behöver förläggas inom eller i anslutning till kvartersmark behöver Kommunen åtkomst till dessa för skötsel och underhåll. Detta regleras i separata avtal eller regleras med ledningsrätt och lämpliga placeringar kan pekas ut först efter projekteringen. Rättigheterna får inte inkräkta på Byggherrens byggrätter. Behövs separata överenskommelser tecknas ska Byggherren medge upplåtelse av servitut eller ledningsrätt utan krav på ersättning med stöd av Exploateringsavtalet.

Rättigheterna enligt denna § ska kunna inskrivas i fastighetsregistret.

§ 2.5.5 Övrigt om avtal, ledningar och rättigheter

Inom Detaljplanen finns kraftledningar går från söder till norr samt från öster, se svart punktlinjemarkering i karta bilaga 13. En förrättning för att bilda ledningsrätt för kraftledningarna pågår i Lantmäteriärende O083353. Skulle ledningsrättsförrättningen vinna laga kraft innan Detaljplanen vinner laga kraft behöver ledningsrätten omprövas. Behöver ledningsrätten omprövas fördelas eventuella förrättningskostnader mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel. Dialog förs mellan Kommunen och kraftledningsägaren. Kommunen har ett kommunövergripande avtal med kraftledningsägaren, som kan bli aktuell för kostnadsfördelning mellan Kraftledningsägaren och Parterna, som i princip utgår ifrån att Kraftledningsägaren bekostar en större andel för ändring av befintlig ledning desto äldre ledningen är.

Kraftledningsägarens lokalnät för elledningar inom Detaljplanen belastar främst Nödinge-Kullen 1:10, vilka framgår med blå linjemarkern i karta, bilaga 13. Det saknas skrivna

rättigheter för dessa. Till ledningarna finns också kabelskåp, transformatorstation samt servisledningar markerade i kartan, bilaga 13. Inom Detaljplanen har Kraftledningsägaren även matarledningar som markerats med blåsträckad linje i karta, bilaga 13.

Inom Detaljplanen finns en optokabel som saknar rättighet, men som i princip kan ligga kvar i sitt läge. Ledningens sträckning markerats med rödstreckad linje i karta, bilaga 13. Kommunen ansvarar för att ta fram avtalsförslag för upplåtelse av ledningen och ledningsägaren svarar för samtliga kostnader för rättigheten. Påförs Kommunen kostnader fördelas dessa mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Kommunen ansvarar för befintliga belysningsanläggningar inom Detaljplanen. Dessa saknar idag rättighet. När Detaljplanen är genomförd finns inget behov av att skapa rättigheter för dessa eftersom kommunen är huvudman inom Detaljplanen. Befintliga belysningsanläggningar är markerade med gulsvartstreckad linje i karta, bilaga 13. Kostnader för justeringar fördelas mellan parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Inom Detaljplanen finns luftburna teleledningar till befintliga bostäder inom Backa 1:23 och Nödinge-Kullen 1:10. Ledningarna är förevisade med brunmarkerad linje i karta, bilaga 13. Ledningarna behöver ny dragning när Detaljplanen genomförs samt att rättighet ska bildas. Dialog förs mellan Kommunen och ledningsägaren. I det fall Kommunen skulle påföras kostnader för flytt av ledningarna fördelas dessa mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Befintliga bostäder inom Nödinge-Kullen 1:10 och Backa 1:23 ska kunna nyttja befintliga vägar till dess att nya vägar är tillskapade enligt Detaljplanen. Ingen ersättning utgår till någon av Parterna för denna upplåtelse.

Parterna och Markägaren är överens om att markområden utanför Detaljplanen som enligt Detaljplanens tillhörande utredningar är lämpliga för kompensationsåtgärder för stenmurar, stenrösen och diken i anläggningsskedet får nyttjas för ändamålet, utan krav på ersättning. Belastad Part ska informeras och erbjudas komma med synpunkter på plats och utformning för kompensationsåtgärderna, men eventuella dispensbeslut går i första hand. Efter genomförandet har utföraren inget åtagande att utföra framtida förbättringar på kompensationsåtgärderna gentemot fastighetsägaren. Se mer under § 3.5.2.

Markområden inom Backa 1:14 som överlåts till Kommunen för rekreation är belastat med nyttjanderätt/arrende för jordbruk. Markägaren ansvarar för att denna rättighet är uppsagd till dess att Kommunen får tillträde till markområdet. Har inte rättigheten upphört och arrendatorn frånträtt marken när Kommunen enligt förrättningsbeslut eller avtal får tillträde har Kommunen rätt att överföra de merkostnader det medför Kommunen på Markägaren.

§ 2.5.6 Bergstabilitet

Inom områden med osäker bergstabilitet eller risk för blocknedfall ska Byggherren vidta och bekosta de åtgärder som krävs för att säkerställa acceptabel nivå på bergstabilitet och förebygga risk för blocknedfall, inom rödskrafferat område markerat med 1 i bilaga 14. Åtgärderna ska utföras innan Byggherrens fastighet eller del av fastighet inom planområdet överlåts vidare till tredje part. Åtgärder och kostnader som tredje part kan behöva vidta vid ansökan om bygglov får överföras på exploatören.

§ 3 UTFÖRANDE OCH BEKOSTANDE AV ALLMÄNNA ANLÄGGNINGAR

§ 3.1 Allmän plats med kommunalt huvudmannaskap

Kommunen ansvarar för projektering och utbyggnad av allmän plats i Detaljplanen. Området byggs ut etappvis, enligt § 5.2, och Parterna svarar gemensamt för kostnaderna för projektering- och utbyggnad. Kostnaderna för utbyggnad fördelas enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen.

Efter genomförande av Exploateringsavtalet är Byggherren såsom ägare till Fastigheten befriad från gatukostnadsersättning kopplad till Detaljplanen.

Kommunen fakturerar kostnader för genomförandet enligt § 6.1.

§ 3.1.1 Gator och GC-vägar

Kommunen som framtida huvudman ansvarar för utbyggnad av allmänna gator och GC-vägar inom Detaljplanen. Gator och GC-vägar ska utföras i enlighet med Detaljplanen. Standard på gator och vägar ska utföras enligt vid projekteringsskedet senaste upplagan av Kommunens tekniska handbok för vägar och gator och annars enligt planbeskrivningens principsektioner och Trafikverkets publikation *Vägar och gators utformning (VGU)*. Undantag härifrån görs av Kommunens infrastrukturenhet Trafik.

Från Vikenvägen i söder till Backa vägen i norr anläggs en ny huvudgata genom området, se bilaga 15 Kostnader för genomförandet av Huvudgatan fördelas mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Gator och GC-vägar anläggs och byggs ut etappvis inom berörda områden, enligt § 5.3. Etappindelning. Ändringar från etappindelningen kan ske genom beslut på genomförandemöten eller genom tecknande av samarbetsavtal.

Vändplatsen längst in på Lahallsåsen ska ej utföras med släntning eftersom det inte är lämpligt i naturmiljön eller för områdets gestaltning, se blåskrafferat område markerat

med 2 i bilaga 14. Vändplatsen ska i stället utformas med en stödmurskonstruktion, förslagsvis gabion eller mur av annat naturligt material. Kommunen är framtida huvudman för stödmuren och har bestämmanderätt på utformning och konstruktion av stödmuren.

Den befintliga gatan (Denofa/Bruksgatan), mellan befintliga bostäder inom Detaljplanen ska ombildas till GC-väg. Bilspärrar och belysning anordnas längs vägen och den kommer i övrigt iordningställas för sin funktion med diken och vägtrummor med mera. Vid projektering och utförande, främst vid val av belysning, ska extra hänsyn tas till fladdermöss som idag har ett flygstråk längs sträckan, se bilaga 16. Val av belysning projekteras av Kommunen och ska ske i samförstånd med och godkännas av Kommunens ekologer eller motsvarande tjänst. Kommunen är framtida huvudman för CG-vägen och har bestämmanderätt på utformning, val av belysning och beläggning med mera.

§ 3.1.2 Park- och naturmark

Kommunen som framtida huvudman ansvarar för utbyggnad av allmän plats Park- och naturmark och att det utförs enligt Detaljplanens intentioner. Inom park- och naturmark i Detaljplanen ska GC-vägar anläggas av Kommunen. Dessa ska hålla samma standard som övriga GC-vägar, se § 3.1. I projekteringsskedet kan Kommunen besluta att gångstråk kan hålla en lägre standard exempelvis genom att inte asfalteras utan endast grusas. Utformningen av dessa GC-vägar ska ske i samförstånd med och godkännas av Kommunens tekniska enheter. Kostnader för genomförande Park- och naturmark fördelas enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen.

Inom park- och naturmark ska aktivitetsanläggningar för lek- och rekreation uppföras. För utförande av detta erlägger Byggherren ett exploateringsbidrag, se § 6.3. Aktivitetsanläggningen kan innehålla vanlig lekutrustning såsom bollplan, gungor, sandlekutrustning, rutschkana med mera. Exakt vart aktivitetsanläggningen placeras och hur den utformas beslutas i projekteringsskedet. Aktivitetsanläggningen ska utformas med materialval och färger som passar in i detaljplanens bebyggelse där framtaget gestaltningsförslag för bebyggelsen är utgångspunkt. Träd, stenar och annat material återanvänds med fördel till aktivitetsanläggningens utformning, dels för att minska transporter, dels för att hålla ner kostnader. Det är Kommunens som framtida huvudman som har bestämmanderätt på utformningen.

§ 3.2 VA-anläggningar

Kommunen ansvarar för projektering och utbyggnad av allmänna VA-anläggningar till nybildade och befintliga fastigheter inom Detaljplanen. Utbyggnad sker enligt Kommunens standard som anges i senast antagna styrdokument och handböcker.

Kommunfullmäktige i Ale beslutar om verksamhetsområde för vatten och avlopp i enlighet med Detaljplanen.

§ 3.2.1 Anläggande av nya VA-anläggningar

Nya VA-anläggningar inom Detaljplanen bekostas av Kommunens VA-kollektiv och finansieras genom anläggningsavgift. Anläggningsavgiften debiteras när anläggningen är färdigutbyggd och kan driftsättas. Den debiterade avgiften är den vid betalningstillfället gällande anläggningsavgiften enligt aktuell VA-taxa. Fastighetsägaren är ansvarig för att betala anläggningsavgiften.

§ 3.2.2 Omläggning av befintliga VA-anläggningar

Inom detaljplaneområdet finns befintliga vattenledningar som behöver flyttas eller ersättas i samband med anläggandet av tillfälliga byggarbetsvägar och ny huvudgata. I de fall äldre ledningar berörs ska dessa ersättas med nya.

Kostnaderna för omläggning av vattenledningarna finansieras inte fullt ut genom VA-taxan, utan delvis genom exploateringen enligt detta exploateringsavtal. Kostnadsfördelningen sker så att anläggningsarbetet bekostas av parterna inom detaljplaneområdet, medan kostnader för rör- och ledningsmaterial bekostas av kommunens VA-kollektiv.

De kostnader för omläggning av vattenledningarna som finansieras genom exploateringsavtalet ska fördelas i enlighet med § 5.5, *Planövergripande fördelningsnyckel.*

§ 3.2.3 Etappvis utbyggnad av VA-anläggningar

En etappvis utbyggnad kommer ske, där respektive verksamhetsområde ansöks och byggs ut etappvis, se § 5.3. Byggherren ska under projekteringen meddela Kommunens Infrastrukturenhet önskad placering och antal anslutningspunkter inom utbyggnadsområdet.

Som ersättning för utbyggnad inom detaljplanen erlägger endera Parten anläggningsavgifter enligt vid betalningstillfället gällande VA-taxa. Endera Parten erlägger även brukningsavgifter till dess att Exploateringsfastigheten eller delar av den överlåtits till ny ägare.

Kommunen ansvarar för utbyggnaden av VA-anläggningen inom allmänplatsmark fram till respektive fastighetsgräns närhet. Inflyttning får ej ske innan VA-anläggningen är slutbesiktigad och har tagits i bruk. För utbyggnad inom kvartersmark, se § 4.1.1

Justeringar av placering av anslutningspunkter kan ske inför utbyggnad av varje etapp, men i det fall det medför merkostnader för Kommunen eller kommunens VA-kollektiv kan dessa kostnader komma att överföras direkt på Byggherren om justeringen sker på dennes begäran.

§ 3.2.4 Brandposter

Inom Detaljplanen krävs att brandposter anläggs för att kunna skydda människor och egendom i händelse av brand. Dessa omfattas inte av den Kommunala taxan för vatten och avlopp utan bekostas av Parterna. Kostnaderna fördelas enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen där brandposten placeras.

§ 3.2.5 Dagvatten inom allmän platsmark

Kommunen, i egenskap av huvudman för det kommunala dagvattennätet, ansvarar för att dagvattenledningar och dagvattendammar byggs inom Detaljplanen. Utbyggnad sker i samband med utbyggnad av respektive etapp. Dagvattendammarna ska anläggas enligt Detaljplanens tillhörande utredningar och förses med avstängningsventiler vid inlopp och utlopp för att kunna förhindra föroreningsrisken vid läckage eller andra tillbud. Slutgiltig utformning utgörs av kommande projektering. Kostnader för åtgärden fördelas enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

§ 3.3 Flytt eller skrotning av befintliga ledningar

Uppstår kostnader för flytt eller borttagning av befintliga allmänna ledningar såsom vatten-, fjärrvärme-, el-, tele- eller fiberledningar eller tillhörande anläggningar inom allmän platsmark inom Detaljplanen eller på grund av exploateringen så fördelas kostnaderna på Parterna, enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel. Inom kvartersmark svarar berörd part för flytt av ledningarna. I de fall det finns gällande avtal mellan Kommunen och ledningsägaren, eller andra beslut som påverkar kostnadsfördelningen, ska den faktiska kostnad som slutligen belastar Kommunen ligga till grund för fördelningen mellan Parterna, enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

§ 3.4 Rivning av befintliga anläggningar

Inom Detaljplanen finns ett befintligt garage inom allmän platsmark – PARK. I samband med genomförandet behöver detta garage rivas. Avsikten är att garaget rivs efter att nytt garage uppförts om inte omständigheterna påvisar att det finns behov av att riva garaget tidigare. Garagets placering redovisas i bilaga 17. Byggherren är ensam ansvarig för att

säga upp eventuella avtal, täcka kostnaderna för rivningen, samt hantera förhandlingar med fastighetsägare och nyttjanderättshavare av garaget, samt för uppförandet av en ersättande anläggning. Om Kommunen, som blivande markägare, påförs kostnader för rivning eller sanering av garaget, kan dessa kostnader vidareföras till Byggherren.

Till befintliga bostäder inom Backa 1:23 i anslutning till Detaljplanen finns byggnad med pump med tillhörande ledningar för bostädernas färskvattenbehov. Pumphuset och ledningar är delvis beläget inom allmän plats - PARK, dels inom kvartersmark i etapp 3, se bilaga 17. Innan området kan exploateras och pump samt ledningar demonteras ska bostädernas färskvattenförsörjning säkerställas. Anläggningens ägare kan ha rätt till ersättning för att anläggningen blir onyttig enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster § 40.

Inom Detaljplanen finns ett befintligt minireningsverk inom allmän platsmark – GATA, som renar avloppsvatten från fastigheten Backa 1:23 och sedan släpper i närliggande dike. I samband med genomförandet behöver reningsverket rivas. Reningsverket kan inte rivas och tas ur bruk innan bostäderna är anslutna till kommunalt avlopp. Reningsverkets placering redovisas i bilaga 17. Byggherren som fastighetsägare och Markägaren som anläggningsägare är ansvariga för de kostnader rivningen medför, men det kan utföras inom ramen för utbyggnad av allmän plats. Anläggningens ägare kan ha rätt till ersättning för att anläggningen blir onyttig enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster § 40.

Kommunen tar inte ut arrendeavgift eller annan ersättning för markupplåtelse avseende anläggningarna under den tid de är ianspråktagna, fram till dess att anläggningarna avlägsnas och marken kan tas i anspråk för sitt avsedda ändamål som allmän plats.

§ 3.5 Åtgärder utanför detaljplaneområdet

Detaljplanen medför nödvändiga åtgärder utanför detaljplanens avgränsning. Nedan följer identifierade åtgärder utanför detaljplanen som blir aktuella för att kunna genomföra detaljplanen. Om det under genomförandet uppstår ytterligare åtgärder utanför detaljplanen som är nödvändiga för att kunna genomföra detaljplanen fördelas kostnaden för detta enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel, om åtgärden inte finansieras på annat sätt.

§ 3.5.1 VA-ledningar fram till detaljplaneområdet

Kommunen, i egenskap av huvudman för det kommunala VA-nätet, ansvarar för att VA-ledningar byggs fram till Detaljplanen. Utbyggnad sker i samband med utbyggnad av etapp 1 och ska vara klart innan inflyttning inom Detaljplanen kan ske. Åtgärderna bekostas av kommunens VA-kollektiv och finansieras genom anläggningsavgifter.

§ 3.5.2 Kompensations- och förbättringsåtgärder

Inom och i anslutning till Detaljplanen ska kompensationsåtgärder utföras enligt till Detaljplanen framtagna utredningar och dispenser. Kommunens ekologer ska vara med och besluta om utförande av förbättringsåtgärder och alternativa åtgärder för att förbättra naturmiljön.

Vid genomförandet av Detaljplanen kommer ingrepp i generella biotopskydd att krävas. Länsstyrelsen medgav, i beslut 521-40827-2021, biotopskyddsdispens till borttagande av vissa stenmurar, diken och odlingsröse samt beslutade hur dessa skulle kompenseras. Föreslaget område för kompensationsåtgärder redovisas i bilaga 18. Parterna medger att upplåta mark för kompensationsåtgärder utanför Detaljplanen utan krav på ersättning, se § 2.5.5.

Arbeten i områden med höga natur- eller kulturvärden ska utföras med stor försiktighet. För ytterligare dispensåtgärder inom allmän plats ansöker Kommunen om tillstånd. Kostnader för utförande, tillstånd och dispenser fördelas enligt §5.5 Fördelningsnyckel för den etapp där åtgärden uppstår. För dispensåtgärder inom kvartersmark ansöker och bekostar Parterna enskilt de tillstånd för åtgärder sin egen respektive mark.

Dagvattendammar inom planen ska anläggas för att ge både en renande och fördröjande effekt för att inte påverka Lodingebäcken och dess flöde negativt. Detta ska appliceras även på övriga biflöden till Lodingebäcken inom Detaljplanen. Dammarna ska även vara goda livsmiljöer för kräldjur inom och i anslutning till Detaljplanen samt vara ett värdehöjande tillskott till området. Kommunen ansöker om de tillstånd och dispenser som krävs för att anlägga dagvattendammarna. Kostnader för åtgärderna fördelas enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Inom delar av planen som ska nyttjas för gator eller GC-vägar och som ska belysas samt där fladdermöss har naturliga flygstråk kan åtgärder för anpassad belysning krävas. Kommunen ansöker om de tillstånd och dispenser som krävs får åtgärden. Kostnader för åtgärden fördelas enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Nedtagna träd, sten och annat överskottsmaterial får, i den mån det är tekniskt, säkerhetsmässigt och miljömässigt lämpligt, återbrukas inom planområdet i stället för att borttransporteras och deponeras. Återbruk kan exempelvis ske genom användning i stenmurar, stenrösen, stödslänter, lek- och vistelsemiljöer, faunadepåer eller genom omvandling till vedkomposter, mulmholkar, insektshotell, fladdermusholkar eller liknande åtgärder, i syfte att främja biologisk mångfald inom allmän plats enligt Detaljplanen. Rishögar får, efter Kommunens godkännande, anläggas i anslutning till dagvattendammar för att skapa skydd och livsmiljöer för groddjur. Bestämmelserna i denna paragraf gäller material som uppkommer såväl inom allmän plats som inom kvartersmark. Vid genomförandet ska parterna, eller av parterna anlitade entreprenörer, samråda i syfte att klarlägga möjligheter och förutsättningar för återbruk av material i enlighet med denna bestämmelse. Byggherren får inte utan Kommunens skriftliga medgivande upplägga,

tillföra eller mellanlagra material från Exploateringsfastigheten på allmän plats. Kostnader som uppkommer med anledning av återbruk och hantering av material enligt denna paragraf ska fördelas i enlighet med § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel

§ 4 UTFÖRANDE OCH BEKOSTANDE AV ÖVRIGA ANLÄGGNINGAR

§ 4.1 Allmänt om byggnation på kvartersmark

Respektive Part bär fullt och ensamt ansvar för utredningar, projektering, åtgärder och utbyggnad samt samtliga därmed sammanhängande kostnader hänförliga till Partens egen kvartersmark inom Detaljplanen. Undantaget är allmänna anläggningar för vilka Kommunen sedan ska vara huvudman för, exempelvis VA- och dagvattenanläggningar. Dessa byggs ut av Kommunens infrastrukturavdelningar.

Inom Byggherrens kvartersmark, ska Byggherren och Kommunens infrastrukturenhet verka för samarbete, exempelvis genom gemensam entreprenad eller så kallad partnering. Berörda områden av Byggherrens kvartersmark framgår med röda markeringar i bilaga 19, Syftet med samverkan vid utbyggnad av kvartersgator, VA-anläggningar och övrig infrastruktur inom kvartersmarken är att uppnå en kostnads- och entreprenadmässigt effektiv utbyggnad. Kostnader för schaktning och sprängning av ledningsgravar samt för återfyllnad och anläggande av ovanpåliggande gator, inom Byggherrens kvartersmark ska fördelas mellan Byggherren, Kommunens VA-kollektiv och andra ledningsägare enligt Svensk byggtjänsts mät- och ersättningsregler (MER). Principer för denna kostnadsfördelning sätts mer i detalj vid genomförandemöten eller tydliggörs särskilt i samverkansavtal, se avsnitt 5.1.

§ 4.1.1 VA-ledningar inom kvartersmark

Kommunen, genom sin infrastrukturenhet, ansvarar för projektering och utbyggnad av allmänna VA- ledningar inom kvartersmark med markreservat för ledningsrätt, enligt § 2.5.2, fram till anvisad anslutningspunkt. Parterna ska samverka för genomförandet av VA, gator och övrig infrastruktur inom kvartersmark, se även § 5.1 Samordning. Det betyder att Parterna ska verka för gemensamma entreprenader, exempelvis genom partnering eller annan lämplig entreprenadform eller genom gemensam upphandling. För detta bör samverkansavtal tecknas för varje enskild entreprenad som fördelar ansvar och kostnader för utbyggnaden.

Byggherren ansvarar för och bekostar i övrigt all projektering och genomförande av de arbeten som sker inom sina respektive kvarter, samt bekostar och ansöker om de tillstånd som krävs. Byggherren ansvarar även för de anslutnings- och återställandearbeten som

behöver göras på intilliggande fastigheter som en följd av Byggherrens bygg- och anläggningsarbeten. För åtgärder utanför egna fastigheten ska projektering och återställande utföras i samråd med berörd fastighetsägare.

Befintliga bostäder inom Detaljplanen och inom Backa 1:23 försörjs med färskvatten från vattenledningen genom området. Till bostäderna finns också två separata enskilda avloppsanläggningar, som renar bostädernas avloppsvatten. Innan området kan exploateras och vattenledningen samt avloppsanläggningen demonteras ska bostädernas Färsk- och spillvattenförsörjning säkerställas.

§ 4.1.2 Dagvatten inom kvartersmark

Enligt VA- och Dagvattenutredningen ska dagvatten inom kvartersmark avledas till närmsta dagvattenbrunn eller -dike. Brunnen eller diket är kopplat till det kommunala dagvattennätet och leder vidare till närmsta dagvattenanläggning för fördröjning och rening. Dagvatten från kvarter renas i dagvattenmagasin innan det släpps till recipient. Dagvattenmagasin placeras främst inom allmän platsmark, men kan vid behov förläggas helt eller delvis inom kvartersmark.

Kommunen utför allmänna dagvattenledningarna inom kvartersmark med markreservat för ledningsrätt, enligt § 2.5.2. Arbetet med anläggandet av dagvattenledningar görs i samband med anläggandet av VA-ledningar inom kvartersmark, se § 4.1.1. Parterna ska samverka för genomförandet av VA, gator och övrig infrastruktur inom kvartersmark, se även § 5.1 Samordning. Det betyder att Parterna ska verka för gemensamma entreprenader, exempelvis genom partnering eller annan lämplig entreprenadform eller genom gemensam upphandling. För detta bör samverkansavtal tecknas för varje enskild entreprenad som fördelar ansvar och kostnader för utbyggnaden, se § 5.4.

I samband med att gator inom kvartersmark byggs ut ansvarar endera Parten inom sin exploateringsfastighet så att avrinning och fall sker i riktning till bankett, dike eller dagvattenbrunn.

§ 4.1.3 Gemensamhetsanläggningar på kvartersmark

Byggherren ansvarar för att ansöka om och bekosta tillskapandet av gemensamhetsanläggningar inom sina kvarter inom Exploateringsfastigheten. Gemensamhetsanläggningarna kan bildas för gator med tillhörande anordningar såsom gästparkeringar, gångbanor, lekplatser, gemensam post- och sophantering samt dagvattenhantering och diken.

Kommunen uppmanar till dialog med Nödinge vägförening om övertagande av kvartergator med tillhörande anordningar inom Detaljplanen.

§ 4.2 Avfallshantering och renhållning

Byggherren ansvarar för att gator och andra anläggningar inom Byggherrens kvartersmark på Exploateringsfastigheten anläggs så att de är farbara med traditionella renhållningsfordon fram till avfallsutrymmen. Där det finns behov, såsom vid återvändsgator och gator utan rundkörning, ska det finnas tillräcklig yta för att vända renhållningsfordon. I möjligaste mån bör backning undvikas. I enstaka fall kan det krävas backning. Lösningen behöver då tillse att backning sker så att den inte kommer i konflikt med oskyddade trafikanters rörelse.

Gator och soprum ska anläggas enligt Kommunala renhållningsenhetens anvisningar avseende avstånd, lutning med mera.

§ 4.3 Parkering

Parkering ska anordnas inom respektive bostadsfastighet eller gemensamt inom respektive bostadskvarter. Inom Detaljplanen ska villkoret 2,5 cykelparkeringsplatser per bostadsfastighet och bostadslägenhet tillgodoses.

Parkeringsplatser anordnas inom kvartersmark enligt Detaljplanen. Antalet parkeringsplatser kan reduceras om Byggherren visar på goda alternativa mobilitetslösningar. Parkeringsbehovet följs upp och bevakas i bygglovsprövningen.

För gemensamma parkeringsytor inom kvartersmark rekommenderas att en gemensamhetsanläggning bildas och som förvaltas av en samfällighetsförening. Samfällighetsföreningen kan till exempel bestå av de boende inom kvartersmarken. Detta gäller ej om parkeringar ska ansvaras för av samma juridiska person, till exempel för en bostadsrättsförening, hyresvärd eller motsvarande.

§ 4.4 Ledningar för el, telekommunikationer, fjärrvärme

Byggherren ska i samråd med ledningssägare och berörda kommunala förvaltningar svara för samordning av ledningsdragning och de eventuella ledningsflyttar som krävs för exploateringens genomförande, inom sin kvartersmark. Byggherren bekostar ledningsomläggning inom Byggherrens kvartersmark om det blir nödvändigt på grund av exploateringen.

Befintliga anläggningar ska hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

§ 4.5 Bullerskydd

Byggherren ansvarar för och bekostar de bullerskyddande åtgärder som enligt Detaljplanen krävs för respektive byggnad inom Byggherrens kvartersmark på Exploateringsfastigheten.

Där bulleråtgärderna angränsar mot allmän plats ska dessa placeras minst en meter från fastighetsgräns, så att skyddsanordningen ska kunna underhållas från egen mark. Efter skriftlig överenskommelse med Kommunen kan undantag göras härifrån om det vid projekteringen visar sig finnas tekniska svårigheter för detta.

§ 4.6 Kommunens avtal med Trafikverket eller annan part

Kommunen tecknade 2006 *Avtal Jakobsdal* med Trafikverket (Banverket) avseende utfyllnader i Detaljplanens södra delar inom Backa 1:8 och Nödinge 3:18, men kan även delvis beröra Byggherrens fastighet Nödinge-Kullen 1:10, se bilaga 20. Avtalet medgav att Trafikverket fick fylla ut ett tidigare täktområde inom Detaljplanen med överskottsmassor i samband med utbyggnad av Europaväg 45 och parallellt järnvägsstråk. Förutsättningen var att massorna uppfyller Naturvårdsverkets gränsvärden för känslig markanvändning. Verksamheten har inte pågått sedan år 2012. Vid inledande detaljplanearbete utfördes en övergripande markundersökning där förorenade massor påträffades som översteg känslig markanvändning. Kommunen och Trafikverket har sedan dess arbetat med hur dessa föroreningar ska åtgärdas. Trafikverket har tagit fram en riskbedömning som beskriver hur de förorenade massorna på området ska hanteras.

Trafikverket är förelagda att anordna reningsanläggningar för lakvatten som rinner ur täkten. Föreslagen placering redovisas i karta, bilaga 20.

Kommunen ansvarar för avtal, ersättningar och åtaganden mot Trafikverket för att hantera föroreningssituationen. Kostnader hänförda till föroreningsåtgärderna inom berörda områden ska inte belasta Byggherren. Kostnader hänförda till genomförandet av reningsanläggningen ska inte belasta Byggherren.

§ 5 VILLKOR UNDER BYGGTIDEN/GENOMFÖRANDE

§ 5.1 Samordning

Kommunen och Byggherren ska föra en god dialog under utbyggnadsskedet. Parterna ska vid återkommande tillfällen hålla genomförandemöten avseende projektets progress och tidplan. Kommunen ansvarar för att kalla till mötena.

Parterna ska inför uppstart av varje etapp samråda om utförande, tidplan, genomförande och samordning av arbeten inom respektive etapp.

Byggherren informerar fortlöpande Kommunen om när Byggherren har fattat beslut om påbörjande av en etapp med beaktande av försäljning, marknadsförutsättningar med mera. Om utbyggnadsordningen för de olika etapperna visar sig olämplig av marknads-relaterade skäl, ägarfrågor med mera ska Parterna i god anda föra dialog om och skriftligt dokumentera de ändringar av utbyggnadsordningen som erfordras för att beakta berörda Partens skäliga intressen i frågan, varvid Kommunens utbyggnad av allmän plats ska anpassas härtill.

Kommunen ansvarar för samordning av övrig infrastruktur för utbyggnad inom allmän plats, såsom el, tele, fiber, fjärrvärme etc. Endera parten ansvarar för att samordna övrig infrastruktur för utbyggnad inom den egna kvartersmarken. Parterna ska säkerställa att projektering och genomförande av Detaljplanen sker i erforderlig samordning mellan Parterna. Dokumentation och resultatet av denna samordning ska hållas tillgängligt för båda Parterna under såväl projekterings- som genomförandeskedet. Det kan omfatta olika typer av bygghandlingar, markundersökningar etc.

Vid behov upprättas samarbetsavtal, enligt §5.2. Om samordningen medför behov av ytterligare reglering ska tillägg eller revidering av samarbetsavtalet enligt § 5.2 upprättas.

Granskningsrutiner av bygghandlingar för allmän plats och andra allmäntekniska anläggningar ska upprättas av Kommunen i samråd med Byggherren i genomförandet.

§ 5.2 Avtal under genomförandetiden

Uppstart av projektering och utbyggnad ska ske i samförstånd mellan Parterna. För Byggherren innebär projektet betydande initiala kostnader och är beroende av marknadsförutsättningar som möjliggör försäljning av de byggrätter som exploateringen genererar. Kommunen behöver å sin sida tillräcklig tid för planering, resursfördelning samt upphandling av entreprenör för utbyggnaden.

Vid behov kan Parterna ingå ett särskilt samarbetsavtal som närmare reglerar tidplan, budget, betalningsplan samt samordning mellan Parterna för respektive etapp.

Samarbetsavtalet ska, vid behov, revideras inför uppstart av varje ny etapputbyggnad.

§ 5.3 Etappindelning

Utbyggnaden av detaljplaneområdet ska ske i fyra (4) etapper enligt den indelning som framgår av bilaga 21. Varje etapp omfattar de anläggningar, kvartersmark och allmänna platser som anges i bilagan.

§ 5.4 Tidplan

Parterna ska gemensamt upprätta en huvudtidplan för exploateringen. Om någon part ser att en avvikelse sker eller riskerar att ske mot huvudtidplanen ska övriga parter informeras om detta utan fördröjning. Kommunen behöver skälig tid för planering, resursfördelning och upphandling av entreprenör för de arbeten som åvilar Kommunen.

Tidplanen ska löpande revideras och uppdateras, särskilt med hänsyn till uppstart av utbyggnad av nästkommande etapp.

Preliminär tidplan redovisas i GAANT-schema, se bilaga 22.

§ 5.5 Fördelningsnyckel

Detaljplanen byggs ut etappvis. Inom respektive etapp äger Parterna varierat antal byggrätter och belastas därmed också med olika mycket kostnadsansvar. Det ger en mer rättvis fördelning för hela exploateringen eftersom de olika etapperna har olika utmaningar och byggs ut så pass olika i tid för att kunna täcka Endera Partens utgifter.

Etappindelningen ser ut enligt följande procentsatser (%) och är baserat på fördelningen efter genomfört markbyte fördelat efter sammanställning av bruttoareal (BTA) och byggnadsareal (BYA):

	Kommun	**Byggherre**
Planövergripande fördelningsnyckel	16 %	84 %
Fördelningsnyckel - Etapp 1	0 %	100 %
Fördelningsnyckel - Etapp 2	7 %	93 %
Fördelningsnyckel - Etapp 3	25 %	75 %
Fördelningsnyckel - Etapp 4	49 %	51 %

§ 5.6 Markföroreningar

Parterna ansvarar för eventuella kompletterande markmiljöutredningar inom den mark som exploateras efter markbyte. Påträffas okända markföroreningar svarar endera Parten för saneringskostnad av markföroreningar inom sina respektive markområden. Överförs förorenad mark mellan Parterna ska den överlåtande Parten svara för de saneringsåtgärder som erfordras för att marken ska kunna nyttjas i enlighet med Detaljplanen.

Undantaget är de kända markföroreningarna inom Backa 1:8 m.fl., se § 4.6 Kommunens avtal med Trafikverket. För mark med kända föroreningar som överlåts till från Kommunen till Byggherren, se Bilaga 20, regleras hantering avföroreningarna i separat marköverlåtelseavtal.

Om markföroreningar påträffas i samband med utbyggnad av allmän plats ansvarar Kommunen för anmälan till berörd tillsynsmyndighet. De merkostnader som hanteringen av dessa kan medföra läggs till kostnaden för allmän plats enligt § 3.1. och ska fördelas enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen.

Detta avser ej merkostnader som skulle tillkomma inom kända föroreningar inom allmän platsmark belägen på Backa 1:8.

§ 5.7 Gallring av skog

I samband med genomförandet ska skog gallras. Gallringen sker i samråd med Kommunens ekolog. Träd kan återbrukas enligt § 3.5.2 eller säljas som massaved. Leder gallringen till överskott av kapital ska det användas för att minska exploateringskostnaderna för Parterna. Leder gallringen till underskott av kapital fördelas kostnaderna mellan Parterna enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

§ 5.8 Invasiva arter

Inom Exploateringsfastigheten finns inga kända bestånd av invasiva växter eller djur.

Byggherren ansvarar för att invasiva arter inom sin Exploateringsfastighet hanteras säkert och i enligt med rekommendationer från Naturvårdsverket och gentemot dennes entreprenörer. Maskiner och utrustning ska vara tvättade mellan nuvarande och tidigare entreprenad vid anländande till entreprenadområdet. Utfyllnadsmassor ska vara kontrollerade och får inte innehålla material från invasiva arter.

Påträffar Byggherren invasiva arter på plats vid entreprenadarbete ansvarar Byggherren för att kontakta ansvarig kommunekolog eller tjänsteman på Kommunen för samråd om vidare hantering.

Kan det fastställas att Byggherren, dess samarbetspartners eller underentreprenörer oaktsamt påfört invasiva arter till Detaljplanens avgränsningsområde är det Byggherrens skyldighet att skyndsamt svara för de saneringsåtgärder som krävs för att bli av med beståndet.

§ 5.9 Fornlämningar

Inom området finns flertalet kända fornlämningar, vilka redovisas på karta bilaga 23. I Detaljplanen redogörs för hur dessa ska hanteras under och inför byggnation. Kommunen ansvarar för att fornlämningarna hanteras på av Länsstyrelsen angivet sätt inom allmänplatsmark och kostnaderna fördelas av Parterna enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen.

Parterna ansvarar var för sig för anmälan och bekostar åtgärder som kan krävas på och kring fornlämningar inom sina respektive markområden.

Om fornlämning påträffas i samband med utbyggnad av allmän plats ansvarar Kommunen för anmälan till Länsstyrelsen. Kostnader för åtgärder fördelas på Parterna enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen.

Ovan gäller även om nya, tidigare okända, fornlämningar påträffas eller om befintliga fornlämningar skulle ha större utbredning än vad tidigare undersökningar påvisat.

§ 5.10 Byggtrafik och störningar

Byggtrafik till och från Detaljplaneområdet ska bedrivas på ett sådant sätt att störningar för omgivningen begränsas i största möjliga mån. I första skedet är det av vikt att anlägga en byggarbetsväg från områdets södra infart eftersom huvudgatan inom området utgör en viktig transportväg under utbyggnadsskedet. Syfte är att minimera belastningen på Backavägen och störning på befintlig bebyggelse. Utan skriftligt medgivande från berörd väghållare får byggtrafik till området endast ske via den befintliga södra infarten till planområdet och får inte belasta Backavägen. Huvudgatan ska även kunna användas som alternativ tillfartsväg om åtgärder på Backavägen medför att denna tillfälligt behöver stängas av för trafik, i enlighet med bestämmelserna i § 3.5.1.

Kommunen ansvarar för att ta fram trafikanordningsplaner och andra åtgärder som krävs för att kunna genomföra utbyggnad av allmän plats. Kostnader för åtgärder fördelas på Parterna enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen.

Byggherren ska särskilt redovisa trafikföringsprinciper, avstängningar och andra trafikavstängningar samt andra åtgärder som påverkar nyttjande av allmän plats, med så kallad trafikanordningsplan, för arbeten inom Byggherrens kvartersmark. I planeringen för trafik ska de olika produktionsstegen redovisas för samtliga etapper inom området under byggtiden. Hänsyn ska tas till säkra och funktionella allmänna gång- och cykelstråk, busshållplatser med mera under byggtiden. Byggherren ansvarar för och bekostar upprättande av trafikanordningsplaner samt säkerställer att dessa görs i god tid innan avstängning.

§ 5.11 Skador under byggtiden och skydd av befintliga värden

Parterna ansvarar för att skydda omkringliggande natur vid sina respektive exploateringar samt bekostar återställande av skador Parten orsakat på den andra Partens egendom. Innan skada åtgärdas ska godkännande inhämtas från drabbade Parten. Drabbad Parten har rätt att på bekostnad av den som orsakat skada själv reparera skadan om det inte utförs efter upprepade uppmaningar.

Särskild hänsyn ska tas till skydd av dagvattendammar och vattendrag. Vid genomförande ska skyddsåtgärder vidtas så att risken för grumling och förorening i Lodingebäcken minimeras. Ungefärligt skyddsområde har markerats med röd skraffering i karta, bilaga 24. Vid projektering ska en kontrollplan tas fram som beskriver och redovisar för hur åtgärden utförs och följs upp.

Skyddsåtgärd ska vidtas vid byggnation inom etapp 1 så att risken för grumling och förorening i den befintliga dammen minimeras, se bilaga 24. Även groddjursindivider ska skyddas så att de inte skadas under byggnationen, genom exempelvis tillfälliga barriärer med plastfilm. Ungefärligt skyddsområde har markerats med orange skraffering i karta, bilaga 24. Vid projektering ska en kontrollplan tas fram som beskriver och redovisar för hur åtgärden ska utföras och följs upp.

Försiktighet ska även vidtas så att andra vattendrag, biflöden och tillfälliga vattenvägar skyddar bäcken och dammarna från föroreningar och grumling. Ungefärligt skyddsområde har markerats med blå skraffering i karta, bilaga 24. Vid projektering ska en kontrollplan tas fram som beskriver och redovisar för hur åtgärden utförs och följs upp.

Under genomförandet kommer Parterna behöva komma överens om etableringsområden som krävs för byggande inom Exploateringsfastigheten respektive allmän plats. Den Parten som behöver åtkomst till mark utanför sitt etableringsområde ska inhämta skriftligt tillstånd från den andra Parten.

Innan byggstart ska Parterna gemensamt inspektera markanläggningar, träd och annan vegetation inom och invid etableringsområdena. Krävs sprängarbeten ska dessa särskilt riskbedömas, planeras och utföras så att skador på grund av sprängning och annan markförberedning förebyggs. Kommunen kallar till inspektionen. Vid denna inspektion ska status och eventuella skyddsåtgärder säkerställas och Kommunens riktlinjer och rutiner ska ligga till grund för hanteringen. Särskild hänsyns ska tas till de natur- och kulturvärden som finns inom Detaljplanen såsom skyddsvärda träd, fornlämningar och Lodingebäcken samt de naturvärden som lyfts fram i skötselplanen.

Under genomförandet av exploateringen på kvartersmark ansvarar Byggherren för att träd inom mark avsedd för allmän plats skyddas mot skador. Särskild hänsyn ska tas till de träd som, efter gallring enligt avsnitt 5.7, har sparats och är belägna inom allmän platsmark – natur, inom det område som markerats med blå färg på karta i bilaga 25. Vid behov ska Kommunen kontaktas och skriftligen godkänna att träd tas ner eller beskärs. Träd som tas ner ska värderas av kommunen med stöd av den så kallade Alnarpsmodellen. Träd som ska ersättas återplanteras av Kommunen på av kommunen utvald plats inom Kommunen. Åverkan på träd eller om träd tas ner utan Kommunens medgivande kan medföra att Byggherren åläggs vite enligt § 6:4.

§ 5.12 Information, marknadsföring

Parterna ska kontinuerligt informera allmänheten med skyltar om pågående byggnadsarbeten och andra arbeten som har samband med genomförandet av Detaljplanen.

§ 6 ADMINISTRATIVA KOSTNADER, SÄKERHET, MEDFINANSIERINGSERSÄTTNING

§ 6.1 Fakturering

Byggherren är svarande Parten för ekonomiska frågor i Exploateringsavtalet och mottagare av fakturor.

Kommunen ska löpande redovisa de faktiska kostnaderna för Byggherren.

Kommunen fakturerar Byggherren löpande i takt med att kostnaderna upparbetas.

Vardera Parten svarar för samtliga kostnader hänförliga till det egna utvecklingsområdet.

§ 6.2 Administrativa kostnader

Kommunen kommer att fakturera Byggherren för Kommunens arbete med projektstyrning och uppföljning av frågor kopplade till genomförandet av Detaljplanen och Exploateringsavtalet. Det är för de upparbetade timmar som Kommunen lägger på granskning av projekteringshandlingar, byggmöten, besiktningar och förrättningar kopplade till Byggherrens exploateringar inom Detaljplanen. Beloppet faktureras löpande och beräknas uppgå till 1 500 000 kronor. Hur timmarna beräknas att fördelas framgår av bilaga 26. Det är dock de faktiska kostnaderna som kommer faktureras. Beloppet är beräknat utefter att Parterna har gemensamma entreprenader inom respektive kvarter. Kostnaden är beräknad på nuvarande timtaxa för en kommunal handläggare. Det är den senaste antagna taxan för en kommunal handläggare som kommer faktureras för nedlagd tid.

Kommunens andel av timmarna avräknas enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen.

§ 6.3 Säkerhet

Byggherren har ett ekonomiskt åtagande enligt Exploateringsavtalet. Byggherren ska för detta åtagande ställa en säkerhet i form av pantbrev i Exploateringsfastigheten. Pantbreven ska täcka Detaljplanens beräknade genomförandekostnader för allmän plats,

till ett belopp om 100 000 000 (etthundra miljoner) kronor och vara av fordran med högsta prioritet mot andra panträttshavare. Pantbreven överlämnas till Kommunen i samband med Byggherrens undertecknande av Exploateringsavtalet med förbehåll om att de ska återlämnas om Detaljplanen inte vinner laga kraft. Vid överlämnandet upprättas även ett panträttsavtal. Byggherren har rätt att få säkerheten helt eller delvis nedsatt, generellt i takt med att respektive etapp inom detaljplanen färdigställs och godkänns av Kommunen. Nedsättningen ska motsvara värdet av de förpliktelser enligt detta avtal som har fullgjorts. Kommunen beslutar ensidigt om i vilken omfattning säkerheten efter nedsättning kan återlämnas respektive ska kvarstå. Vid denna bedömning ska Kommunen beakta kvarstående åtaganden, inklusive eventuella garanti- och efteransvarsåtaganden.

Byggherren har rätt att växla hela eller delar av ställd säkerhet mot en On-demand bankgaranti på motsvarande belopp.

Utväxling av säkerhet behöver beredning och beslut i nämnd. Slutreglering av ställd säkerhet ska ske när allmän plats samt samtliga åtaganden enligt detta avtal är färdigställda och godkända. För utbyggnads- och betalningsplan, se bilaga 27.

Säkerheten ska motsvara utförande av åtgärder enligt § 2 och 3 i Exploateringsavtalet, samt åtaganden mellan Kommunen och Byggherren enligt § 4.

§ 6.4 Vite

Kommunen kommer i genomförandets inledning gallra som, se § 5.7 och de träd som lämnas bedöms värdefulla för området. Om Byggherren, dess avtalspartner eller underentreprenör under genomförandet, se § 5.11, orsakar skador på träd som medför att trädet måste fällas eller obehörigen tar ner träd inom allmän platsmark ska Byggherren erlägga ett vite till Kommunen om 100 000 kronor per nedtaget eller skadat träd. Därutöver ska Byggherren ersätta Kommunen för kostnaderna att återställa skadorna.

Byggherren får skriftligen begära revidering av kartan i bilaga 25 i takt med att berörda områden färdigställs. Revidering får ske först när slutbesked har lämnats för det berörda området. Varje reviderad karta ska versionshanteras och undertecknas av båda parter. I övrigt gäller vitet till dess att den berörda etappen anses färdigställd.

§ 6.5 Exploateringsersättning

Gator, GC-vägar och andra allmänna platser byggs ut och iordningställs av Kommunen i enlighet med Detaljplanen. För detta faktureras Byggherren sin andel enligt faktiska kostnader med fördelning enligt fördelningsnyckeln i § 5.5 för den berörda etappen. Byggherren faktureras även sin andel för det åtgärder och kompensationsåtgärder som ska utföras utanför Detaljplanen.

Inom den allmänna platsen i Detaljplanen planeras för aktivitetsyta, se § 3.1.2. Kostnaden beräknas till 3 miljoner kronor i exploateringsersättning och fördelas enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Byggherren ersätter kommunen med upptill 2 miljoner kronor för anläggande av kompensationsåtgärder enligt länsstyrelsens beslut, se avsnitt 3.5.2. Ersättningen ska täcka kostnader för att anlägga damm som kompensation för borttagande av diken samt och flytta stengärdsgårdar. Kostnader för åtgärden fördelas enligt § 5.5 Planövergripande fördelningsnyckel.

Beloppen redovisas exklusive moms och ska justeras med konsumentprisindex (KPI) för oktober för det året som Detaljplanen antas till den senast redovisade månad då berörd fakturering sker. Kommunen äger rätt att fritt fördela dessa kostnader efter behag, under förutsättning att det går till allmänna anläggningar och Byggherren ska få lämna synpunkter på utformningsförslaget. Om kostnadsförslaget efter uppräkning överstiger ovan redovisade summor med mer än 5 % får åtgärden utföras, men de överstigande kostnaderna ska godkännas skriftligt av Byggherren innan fakturering får ske.

§ 6.6 Gatukostnader

Har Byggherren till alla delar fullgjort sina förpliktelser i enlighet med detta exploateringsavtal, ska Byggherren och blivande ägare till Byggherrens fastighet anses ha erlagt full gatukostnadsersättning för de berörda fastigheternas andel i gata, park och annan allmän plats i enlighet med detaljplanen

§ 7 ÖVRIGT

§ 7.1 Relationshandlingar

Byggherren svarar för att relationshandlingar upprättas gällande gator inom kvartersmark på Byggherrens fastigheter. Relationshandlingar ska omfatta lämplig svensk standard och utföras av sakkunnig. Relationshandlingarna ska överlämnas senast vid slutbesiktning av varje deletapp till Kommunen utan ersättning. Handlingen ska följa Kommunens koordinatsystem och sedvanliga CAD- eller GIS-format så att de lätt kan inordnas i den digitala primärdatabasen.

Kommunen ansvarar för att upprätta relationshandlingar för anläggningar inom allmänna platser och Kommunens kvartersmark.

Parterna ska på begäran och utan krav på ersättning dela med sig av projekterings- och relationshandlingar samt höjddata för att underlätta för den andra Partens planering.

§ 7.2 Överlåtelse av avtal

Exploateringsavtalet får inte utan Ale kommuns skriftliga medgivande överlåtas till annan part. Vid sådan överlåtelse svarar Byggherren fortsatt för Exploateringsavtalets genomförandekostnader, enligt § 6.2 ovan. Byggherren får efter Kommunens skriftliga medgivande frånträda hela eller delar av Exploateringsavtalet genom att överlåta tillämpliga delar på den ny exploatör.

§ 7.3 Tillägg

Tillägg till Exploateringsavtalet ska göras skriftligen för att gälla och undertecknas av samtliga Parter. För Ale kommun ska sådana tilläggsavtal undertecknas enligt gällande delegation.

§ 7.4 Tvist

Tvist mellan Kommunen och Byggherren som gäller tolkningen eller tillämpningen av Exploateringsavtalet ska avgöras av svensk allmän domstol på Kommunens hemort.

§ 7.5 Giltighet

Exploateringsavtalet är giltigt endast under förutsättning att:

dels *Kommunfullmäktige* antar **Detaljplanen** genom beslut som senare får laga kraft,

dels *Kommunfullmäktige* godkänner **Exploateringsavtalet** genom beslut som senare vinner laga kraft.

dels *Kommunfullmäktige* godkänner markförvärv enligt § 2.1 och ledningsrätter § 2.5 genom beslut som senare vinner laga kraft.

Signaturer

Exploateringsavtalet har upprättats i tre likalydande exemplar av vilka Kommunen, Byggherren och Markägaren tagit var sitt.

Ort och datum : GBS 11/3/26

För **Kommunen**
genom *dess kommunfullmäktige*

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

För **Byggherren**

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

För **Markägaren**

Namnförtydligande:

Namnförtydligande:

Bilaga 1.1 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

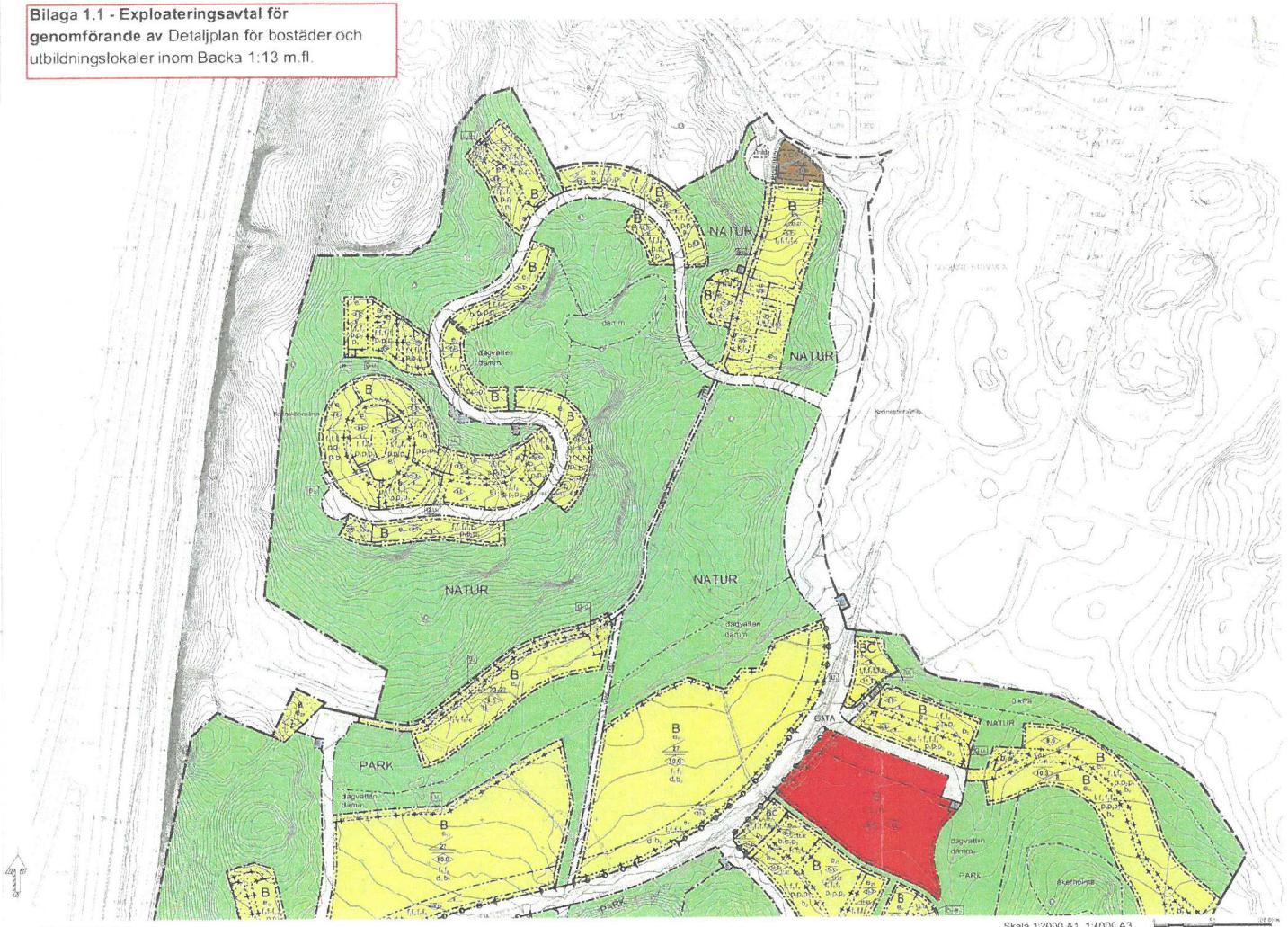

PLANKARTA

Skala 1:2000 A1, 1:4000 A3

PLANBESTÄMMELSER

GRÄNSBETECKNINGAR

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap

DATA
GÅNG
CYKEL
PARK
NATUR

Kvartersmark

B

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS MED KOMMUNALT HUVUDMANNASKAP

Utformning av allmän plats

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning

Fastighetsindelning

Placering

Utformning

Utförande

Tillgänglighet

Mark och vegetation

Skydd

Skydd mot störningar

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Villkor för startbesked

Marklovsplikt

Gemensamhetsanläggning

Extra

PBL SFS 2010:900

Antagandehandling

ALE

Detaljplan för

Bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

PLANKARTA DEL 1

Ale kommun, Västra Götalands län

Upprättad 2022-01-19 Rev. 2025-11-15

Beslutsdatum		Inst
Samråd	2016-01-27	SBN
Granskning	2022-01-19	SBN
Godkännande		
Antagande		
Laga kraft		

Sonny Hellstrand
T.f. planerings- och exploateringschef

Jonatan Westlin
Planarkitekt, Krook & Tjäder

Petter Martinsson
Mark- & exploateringsingenjör

PLAN 2015.15

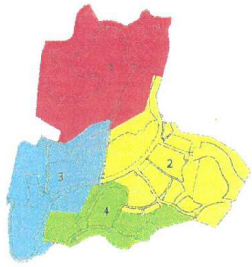

ETAPPINDELNING

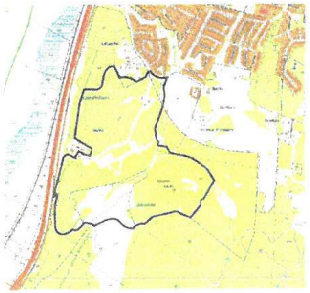

ORIENTERINGSKARTA

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

Trakigräns
Trakigräns
Fastighetsgräns
Bostadshus husliv
Bostadshus takkontur
Komplementbyggnad husliv
Komplementbyggnad takkontur
Transformatorstation
Staket
Häck, Mur
Bergsskärning alt. stödmur
Stenrgärdesgård mittlinje
Slärt, Släntkrön
Slärtbeläggning
Slärt, Slänfot
Körbana, asfalterad väg, grusväg mm.
Bäck eller dike, Mitten
Vattendrag eller dikeskantlinjer och riktnil
Ägoslagsgräns
Lövskog
Lövbäd
Barrskog
Barrråd
Berg symbol / Inmätt högsta punkt
Höjdkurva, 1m ekvidistans
Elledning/ Luftledning
Teleledning/ Luftledning
Kärr
Äng
Åker
Rutnätspunkt
Fornlämning

Fastighetsredovisningen härlör sig till november 2025
Grundkarta digitalt upprättad 2022-11-18

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 12 00

Höjdsystem: RH2000

NAMN

Bilaga 1.2 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl

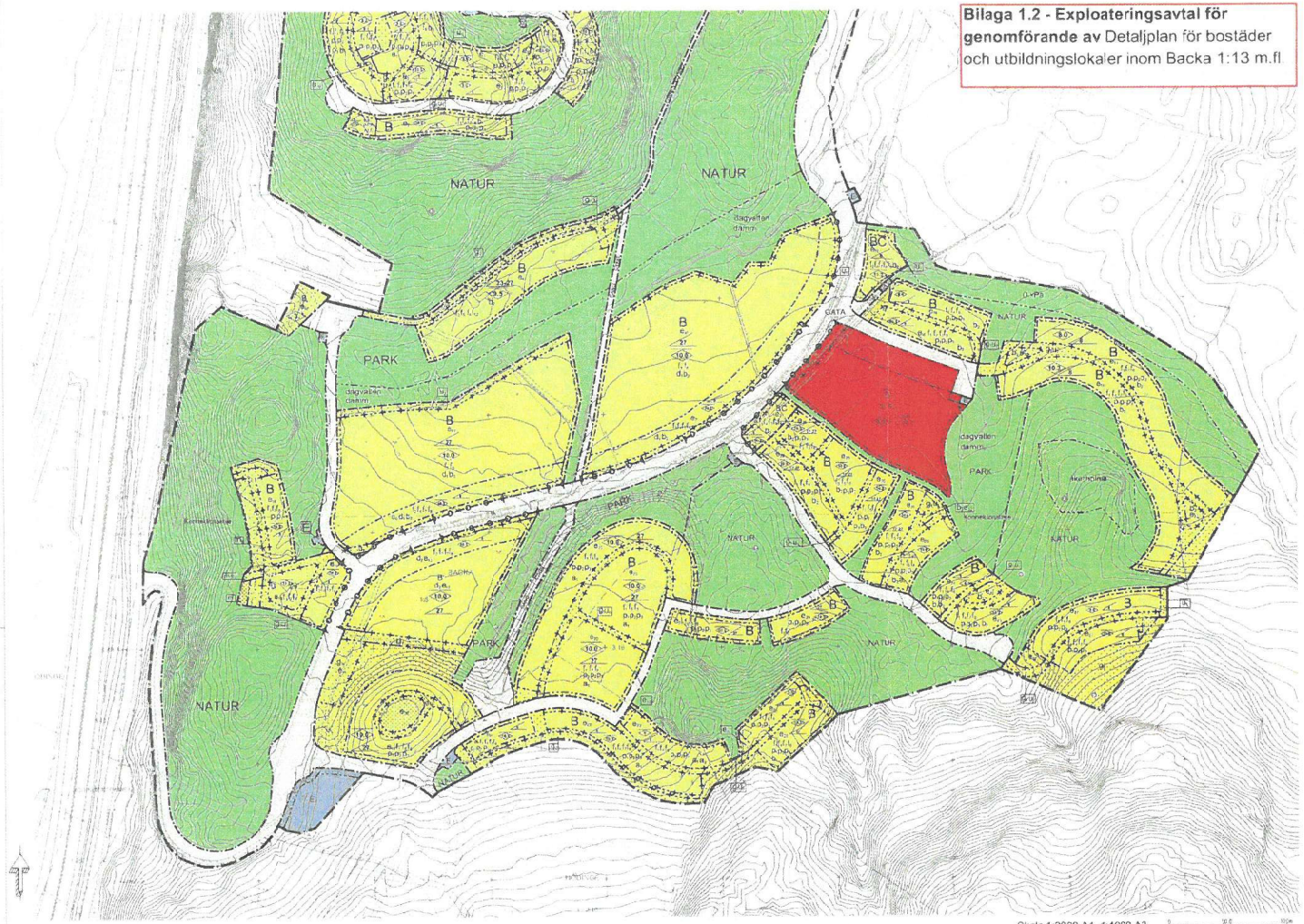

PLANKARTA

Skala 1:2000 A1, 1:4000 A3

PLANBESTÄMMELSER

GRÄNSBETECKNINGAR

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Användningsområden med kommunalt huvudmannaskap

GATA
GARAGE
CYKEL
PARK
NATUR

Kvartersmark

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS MED KOMMUNALT HUVUDMANNASKAP

Utformning av allmän plats

Mark och vegetation

Skydd

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggelsens omfattning

Utformning

Utförande

Skick och utsatt

Riva byggnad

Varsamhet

Skydd mot störningar

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Villkor för startbesked

Marksamverkan

Gemensamhetsanläggning

Extra

PBL SFS 2010:900

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

- Traktgräns
- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Bostadshus husliv
- Bostadshus takkontur
- Komplementbyggnad husliv
- Komplementbyggnad takkontur
- Transformatorstation
- Staket
- Häck, Mitt
- Bergsskärning alt. stödmur
- Stengärdesgård, mittlinje
- Slänt, Slänttkrön, Slänt, Slänttfot
- Körbana, asfalterad väg, grusväg mm.
- Bäck eller dike, Mitten
- Vattendrag eller dikeskantlinjer och riktpil
- Ägoslagsgräns
- Lövskog
- Lövträd
- Barrskog
- Barrträd
- Berg symbol / Inmätt högsta punkt
- Höjdkurva, 1m ekvidistans
- Elledning/ Luftledning
- Teleledning/ Luftledning
- Kärr
- Äng
- Åker
- Rutnätspunkt
- Fornlämning

Fastighetsreovisningen hänför sig till november 2025

Grundkarta digital: upprättad 2023-11-18

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 1200

Höjdsystem: RH2000

NAMN

ETAPPINDELNING

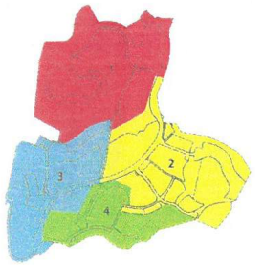

ORIENTERINGSKARTA

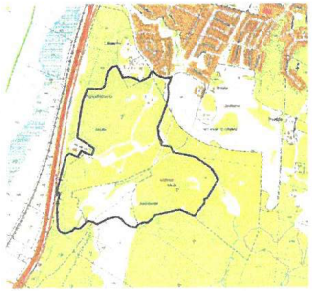

Antagandehandling

ALE

Detaljplan för

Bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

PLANKARTA DEL 2

Ale kommun, Västra Götalands län

Upprättad 2022-01-19 Rev. 2023-12-15

Beslutsdatum	Inst	
Samråd	SBN	2016-01-27
Granskning	SBN	2022-01-19
Godkännande		
Antagande		
Laga kraft		

Sonny Helstrand
T.f. planerings- och exploateringschef

Jonatan Westlin
Planarkitekt, Krook & Tjäder

Petter Martinsson
Mark- & exploateringsingenjör

PLAN 2015.15

Bilaga 2 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

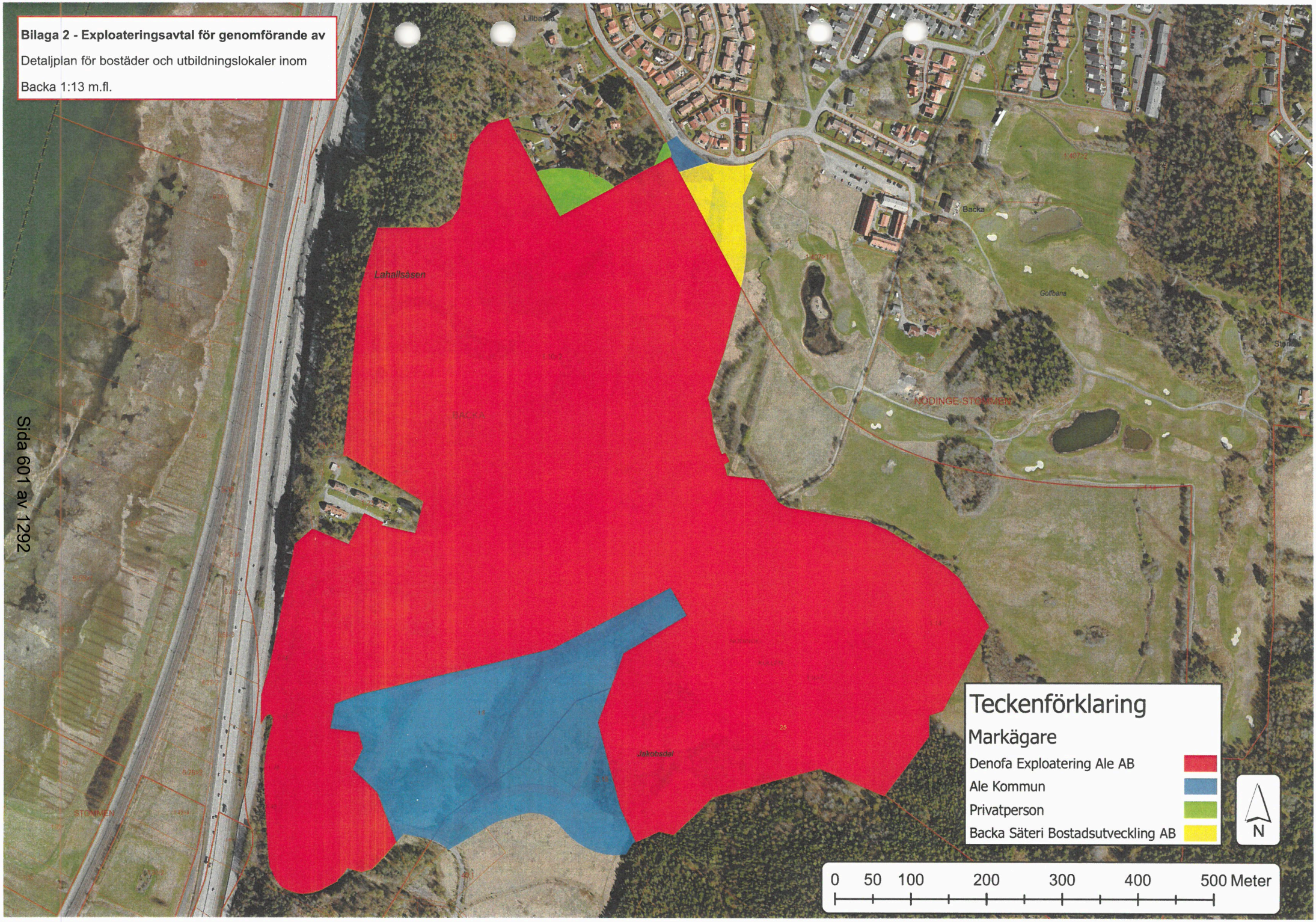

Detaljplanekostnader DP: Backa 1:13 m.fl.

everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
F	34 825	56 219	2 000	36 900											
nfrastructure	135 294	3 000		2 900											
	98 000	86 271		11 100											
	70 594	15 388		6 075											
	69 488	8 050		10 800											
	32 970														
	826														
	16 981														
	14 188														
	90 150														
umma	563 316	168 928	2 000	67 775	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	802 019
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
le kommun	107 030	181 500	71 379	286 461	9 300	17 050	5 725		20 400	1 400	1 875	68 175	6 350	35 150	
	79 310	15 166	72 015	59 300	2 325	17 800	9 350		38 125	27 562	9 628	29 150	3 938	38 900	
		18 215	50 420	28 461	54 850,00	20 111	1 550		9 500	66 700	186 500	17 550	9 700	1 375	
		10 144	33 375	61 600	2 700,00	13 550	925		38 650	34 875	2 975	33 100	10 140	23 325	
		28 353		52 000	2 600,00	5 071	1 350		22 750	15 000	327 152	6 375	47 390	0	
		125 510		42 275	24 644	32 150	85 200		27 150	20 250	28 000	9 950	126 350	37 237	
				35 488	16 200,00	12 871	29 660		43 791	18 365	17 150	2 350	341 550	12 925	
				39 500	5 308	41 730			15 570	17 469	38 350	3 150	52 950	11 125	
				12 750	17 200,00	12 350			40 307	14 575	13 150	1 950	27 950		
				60 306	15 300	16 380			13 550	26 913	42 300	95 000	60 750		
				122 990	10 200	44 350			15 575	8 057	21 550	3 550			
				2 400	9 550,00	2 400			20 451	4 800	20 750	3 950			
				13 300	22 950	12 871			31 225	105 950					
				10 300	48 700,00	102 200			41 620	7 855					
					37 550	5 460			75 550	109 150					
						17 950			71 000	-375					
						74 160			30 800	40 875					
						19 500			73 675	2 800					
						5 200			21 898	77 500					
						13 550			38 625	36 900					
						14 750			33 550	127 900					
						17 500			27 850	850					
						23 150			15 302	13 125					
						-20 111			21 000	71 850					
									39 013	75 840					
									24 750	34 000					
									27 200	37 750					
										48 775					
										5 950					
										214 925					
										-2 640					
										13 600					
										9 275					
										28 901					
										2 900					
										34 800					
										5 100					
										76 300					
										44 000					
										3 716					
										1 660					
										61 484					
										850					
										32 800					
										-28 313					
										185 100					
umma	186 340	378 888	227 189	827 131	279 377	521 993	133 760	0	878 877	1 737 119	709 380	274 250	687 068	160 037	7 001 409
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
laturcentrum	8 125														
umma	8 125							-							8 125
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
weco	51 763	11 013													
		62 477													
		37 582													
		2 450													
umma	51 763	113 522	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	165 285
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
iljewall	13 286	425 815	9 463	13 348	24 603	7 150			48 391	112 609	96 313	24 172	49 281		
	34 006	50 461	76 603	40 836	41 700	10 163			24 078	75 906	20 469	5 750	40 438		
	109 997	289 379	24 119	51 060	2 313				23 297	378 938	14 781		61 656		
	116 819,00	327 739	78 533	125 298	4 625				11 531	298 172			17 281		
	178 952	388 033	100 044	68 875					20609	82219			2281		
	185 872,00	73 637	163 519	55 733					36 063	208 266					
	199 006	41 017	56 041	32 729					87766	62781					
	147 258	50 471	9 585	80 904					15125	70250					
	146 742	110 535	13 348	66 769					77031	270469					
	170 392	115 431		30 419					89422	154469					
	75 708	48 493		5 375					32266	103172					
	295 031	20 896							69609						
	68 136	5 814							111578						
	163 535	4 701													
	123 130	10 698													
umma	2 027 870	1 963 120	531 255	571 346	73 241	17 313	0	0	646 766	1 817 251	131 563	29 922	170 937	0	7 980 584
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
amboll	15 400	20 750	2 200	2 200	11 800	4 450	3 338		6 563	20 438	8 438				
	5 591			143 750	1 925		4 450		19 063	4 313					
				127 776	5 563				5 250	5 750					
				180 313					2625	44 781					
				134 863					14839	72886					
				45 725					1438	7188					
				21 975					34531	101958					
				103 596					7188	20125					
				12 138					54250	10063					
				90 175					2625	17034					
				11 163					7188	20125					
										2250					
										10750					
										7188					
										8625					
										24625					
										51750					
										15813					
										7188					
										14188					
										10063					
										59125					
umma	20 991	20 750	2 200	873 674	19 288	4 450	7 788	0	155 560	536 226	8 438	0	0	0	1 649 365
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
ästra Götaland	208 893	32 250													
	116 723	204 826													
umma	325 616	237 076	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	562 692
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
ohan Lundborg Projektledning AB													21000		
umma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21 000	0	21 000
everantör	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	Totalt
ke Persson											23 343	53 438			
												8 312			
umma	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	-	23 343	61 750	-	-	85 093
umma	3 184 021	2 882 284	762 644	2 339 926	371 906	543 756	141 548	-	1 681 203	4 090 596	872 724	365 922	879 005	160 037	18 275 572
ommunens andel (21 %)															3 837 870

Bilaga 4 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

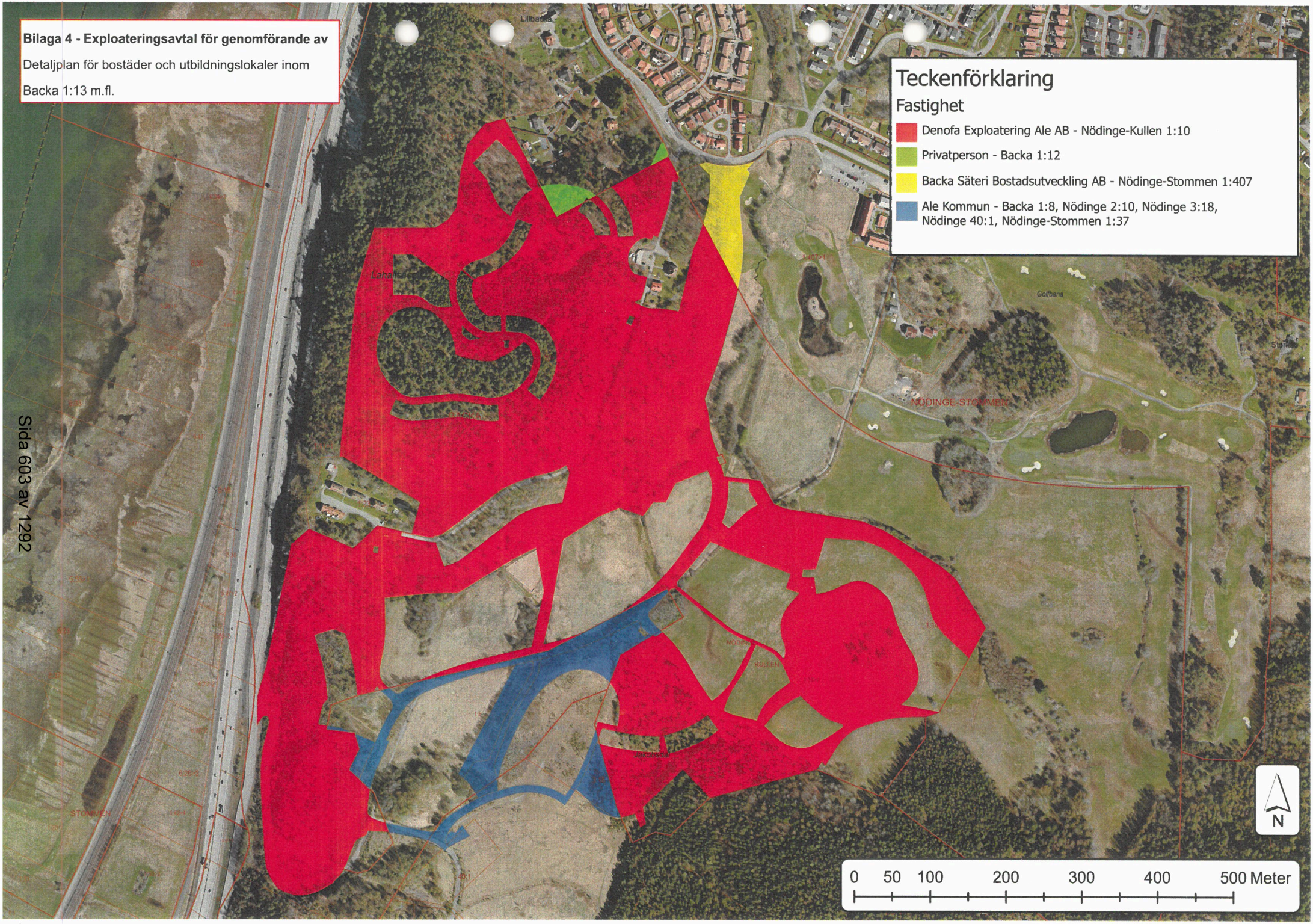

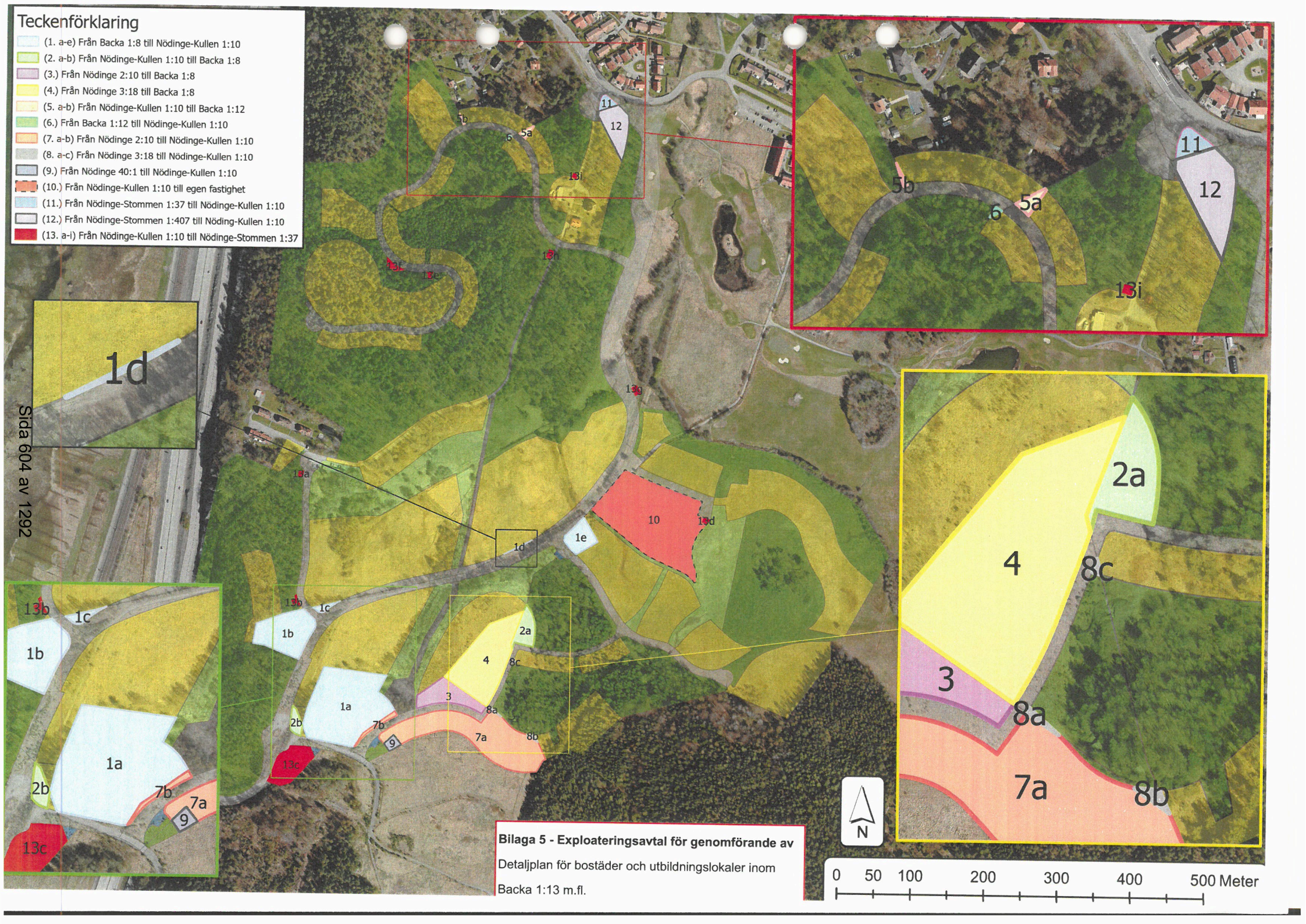
Teckenförklaring
(1. a-e) Från Backa 1:8 till Nödinge-Kullen 1:10
(2. a-b) Från Nödinge-Kullen 1:10 till Backa 1:8
(3.) Från Nödinge 2:10 till Backa 1:8
(4.) Från Nödinge 3:18 till Backa 1:8
(5. a-b) Från Nödinge-Kullen 1:10 till Backa 1:12
(6.) Från Backa 1:12 till Nödinge-Kullen 1:10
(7. a-b) Från Nödinge 2:10 till Nödinge-Kullen 1:10
(8. a-c) Från Nödinge 3:18 till Nödinge-Kullen 1:10
(9.) Från Nödinge 40:1 till Nödinge-Kullen 1:10
(10.) Från Nödinge-Kullen 1:10 till egen fastighet
(11.) Från Nödinge-Stommen 1:37 till Nödinge-Kullen 1:10
(12.) Från Nödinge-Stommen 1:407 till Nöding-Kullen 1:10
(13. a-i) Från Nödinge-Kullen 1:10 till Nödinge-Stommen 1:37
1d
Sida 604 av 1292
N
0 50 100 200 300 400 500 Meter
Bilaga 5 - Exploateringsavtal för genomförande av
Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom
Backa 1:13 m.fl.

Bilaga 6 - Exploateringsavtal för genomförande av
Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom
Backa 1:13 m.fl.

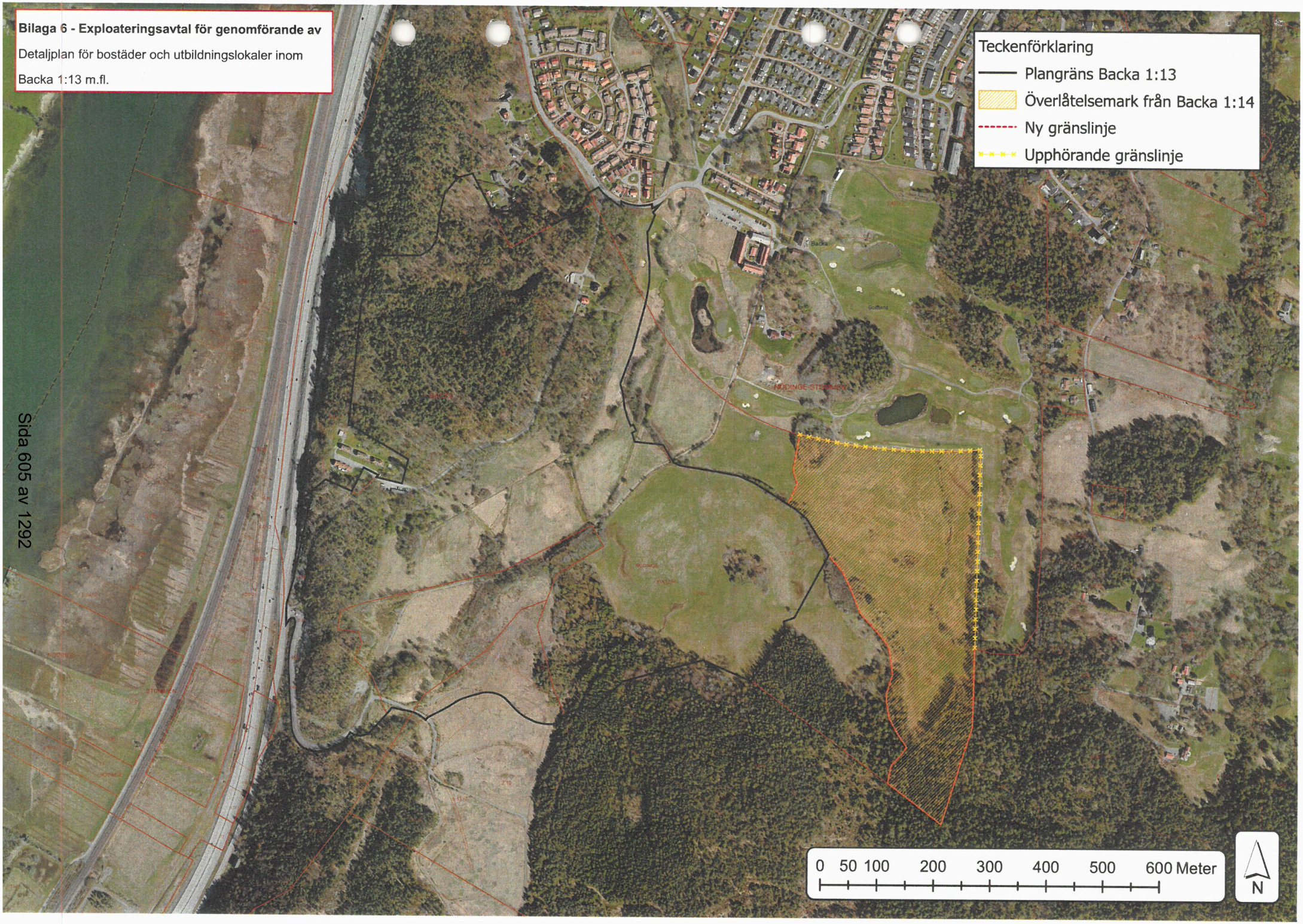

Bilaga 7 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

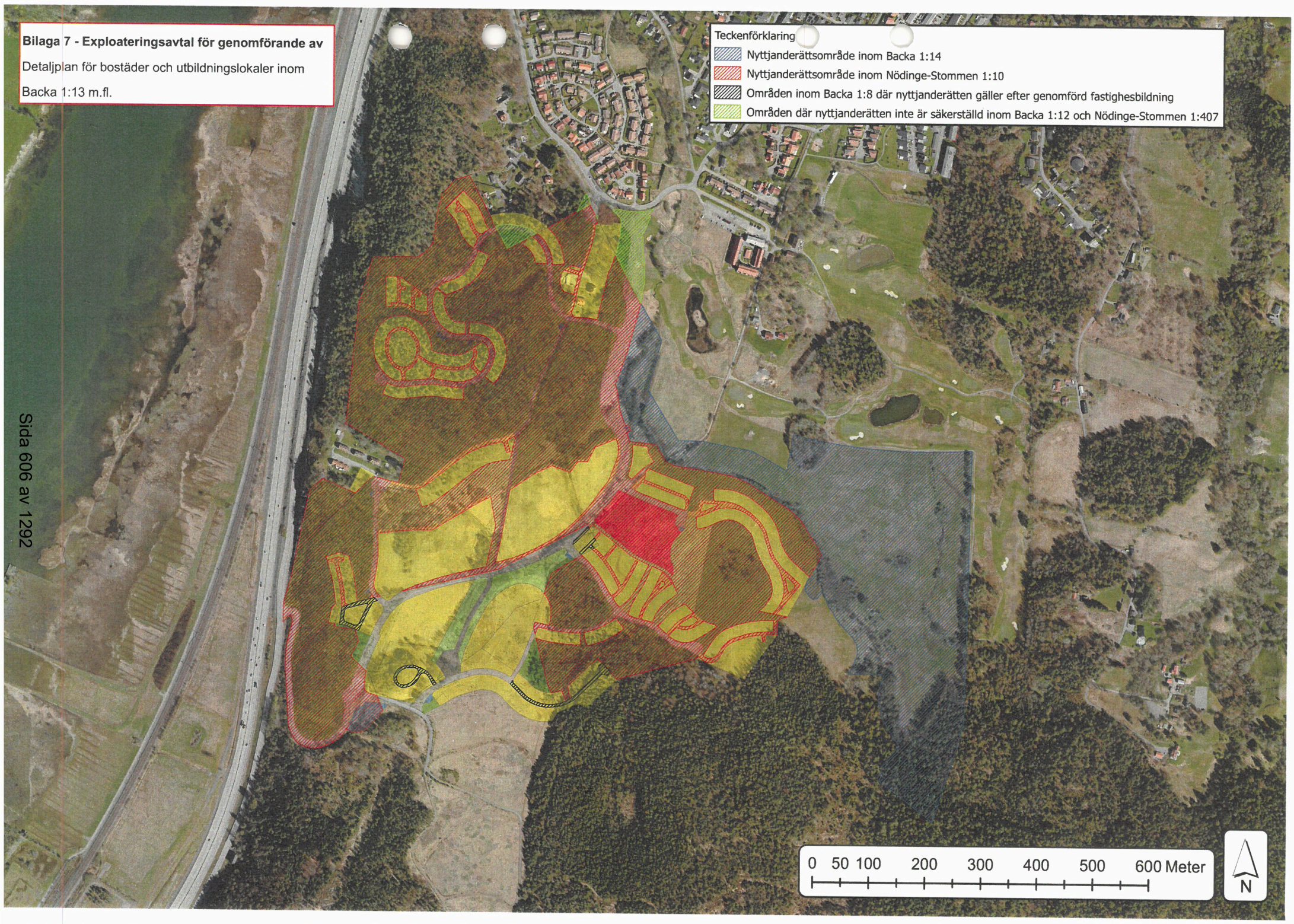

Bilaga 8 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

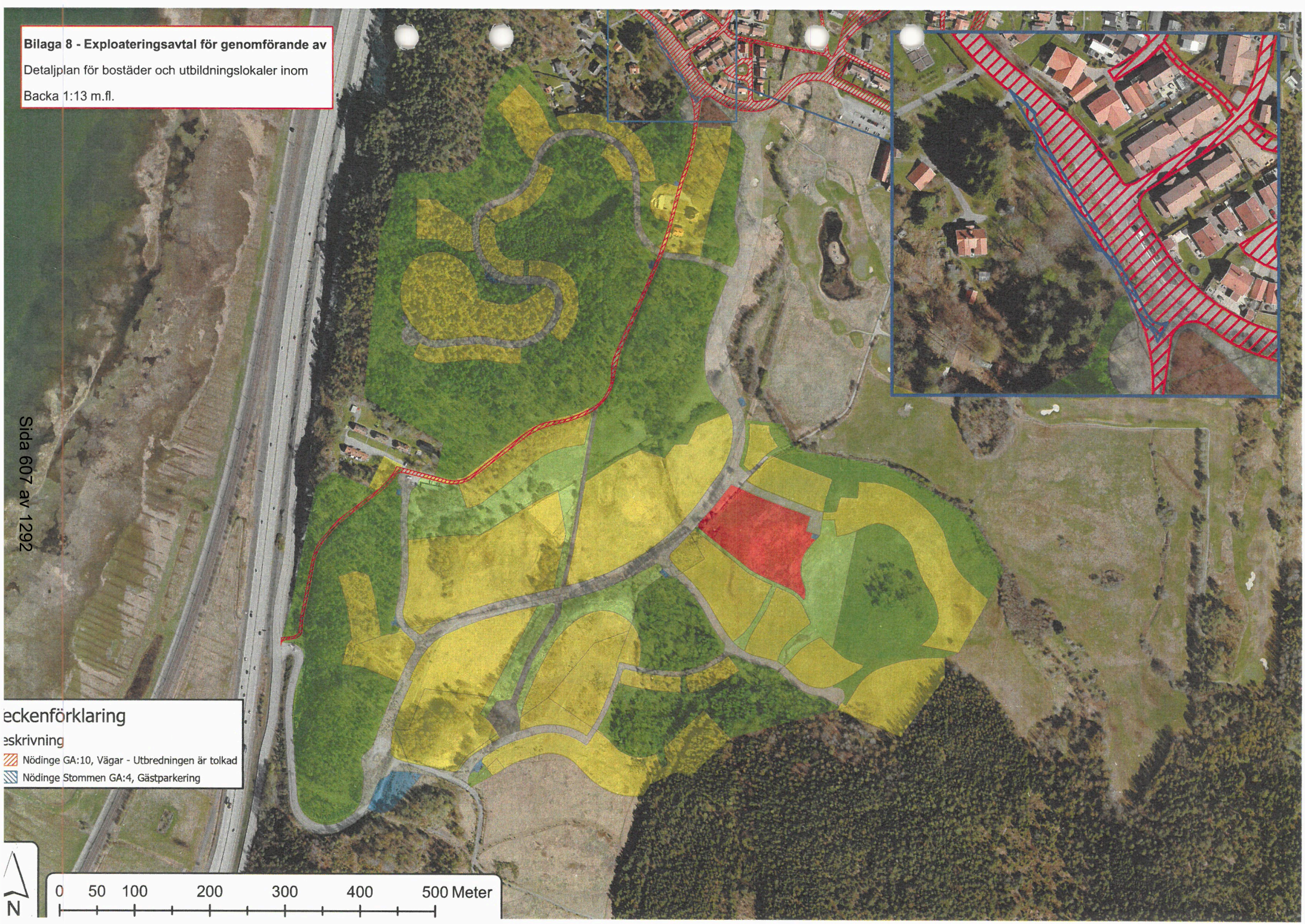

Bilaga 9 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

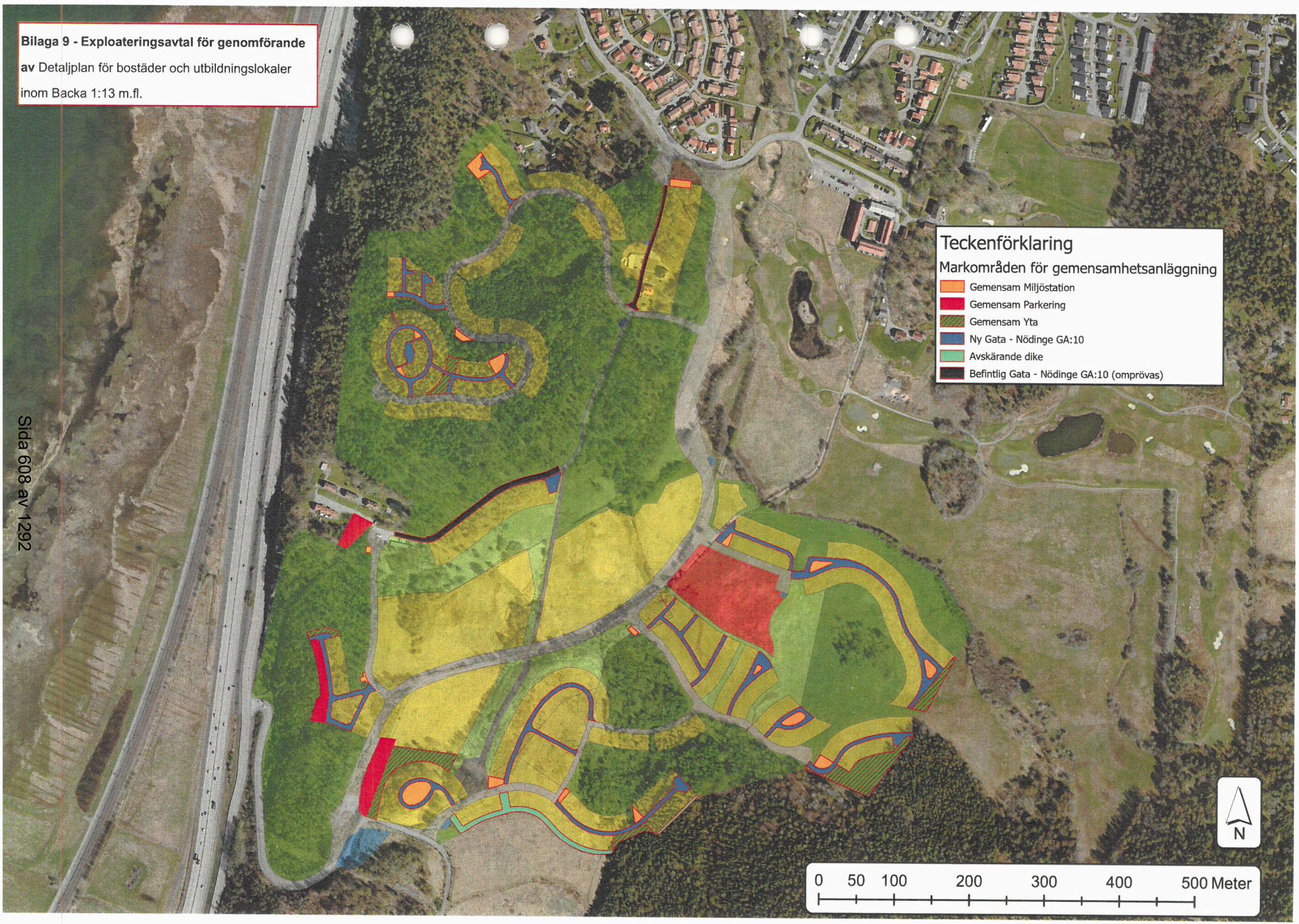

Bilaga 10 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

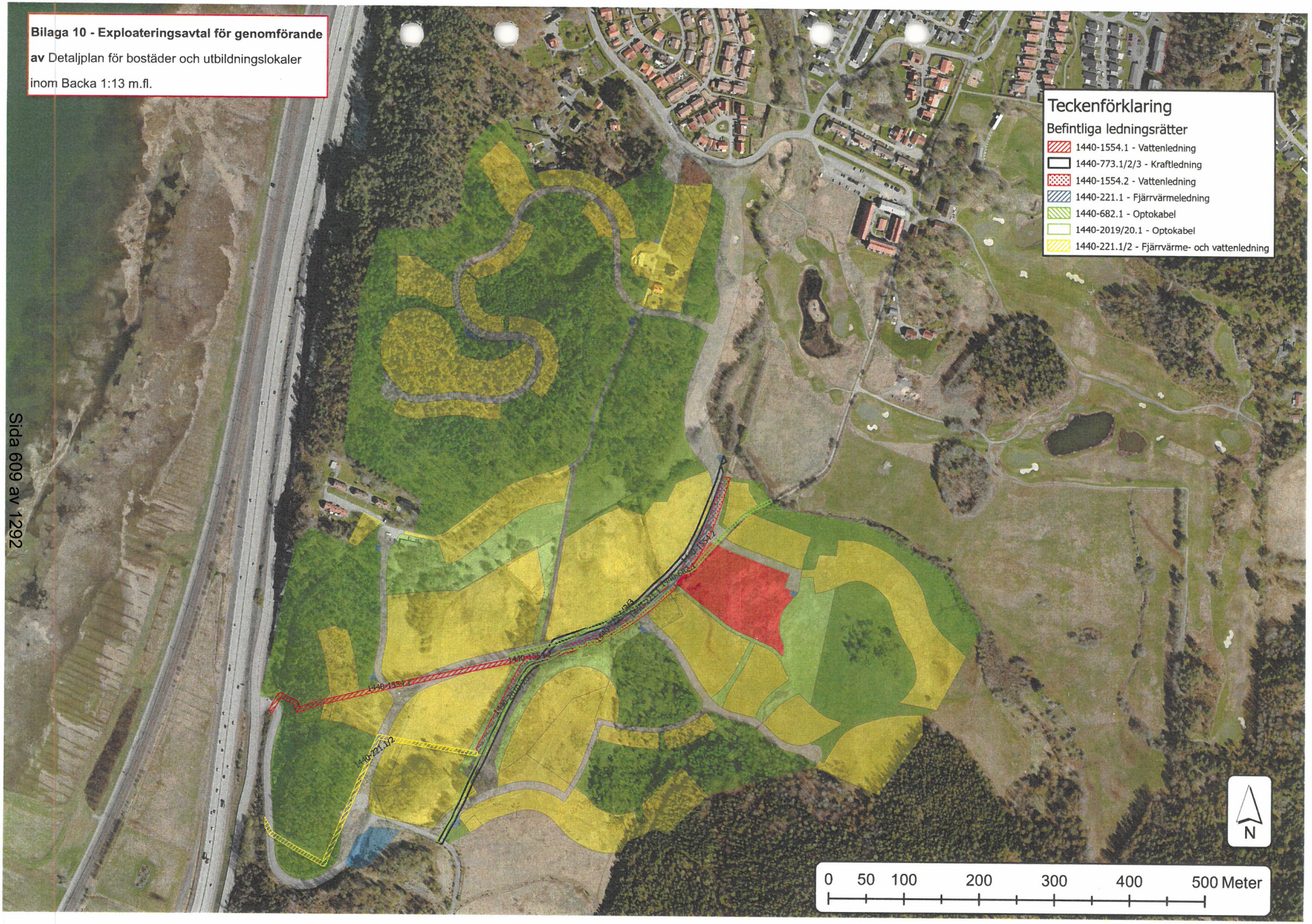

Bilaga 11 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

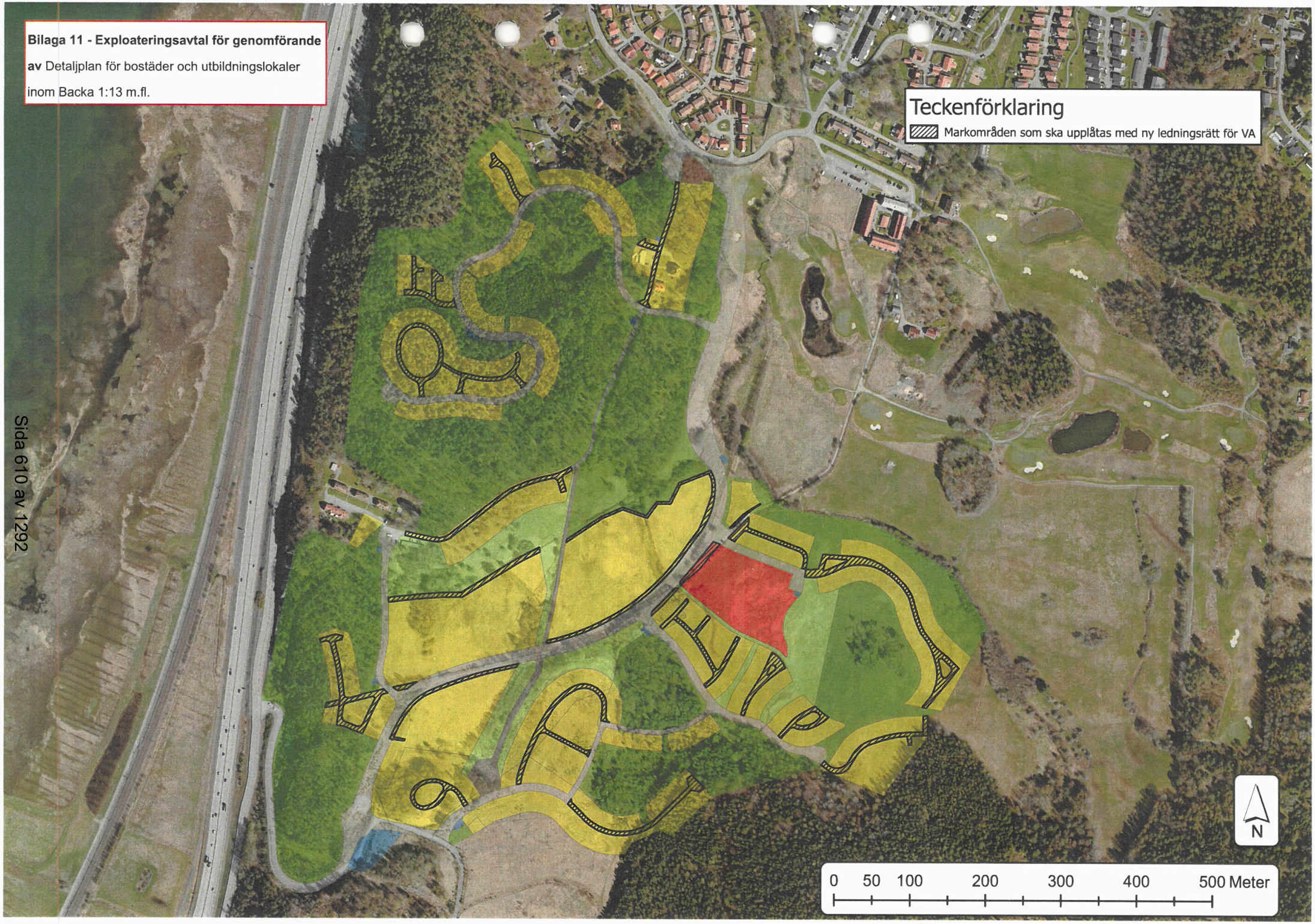

Bilaga 12 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

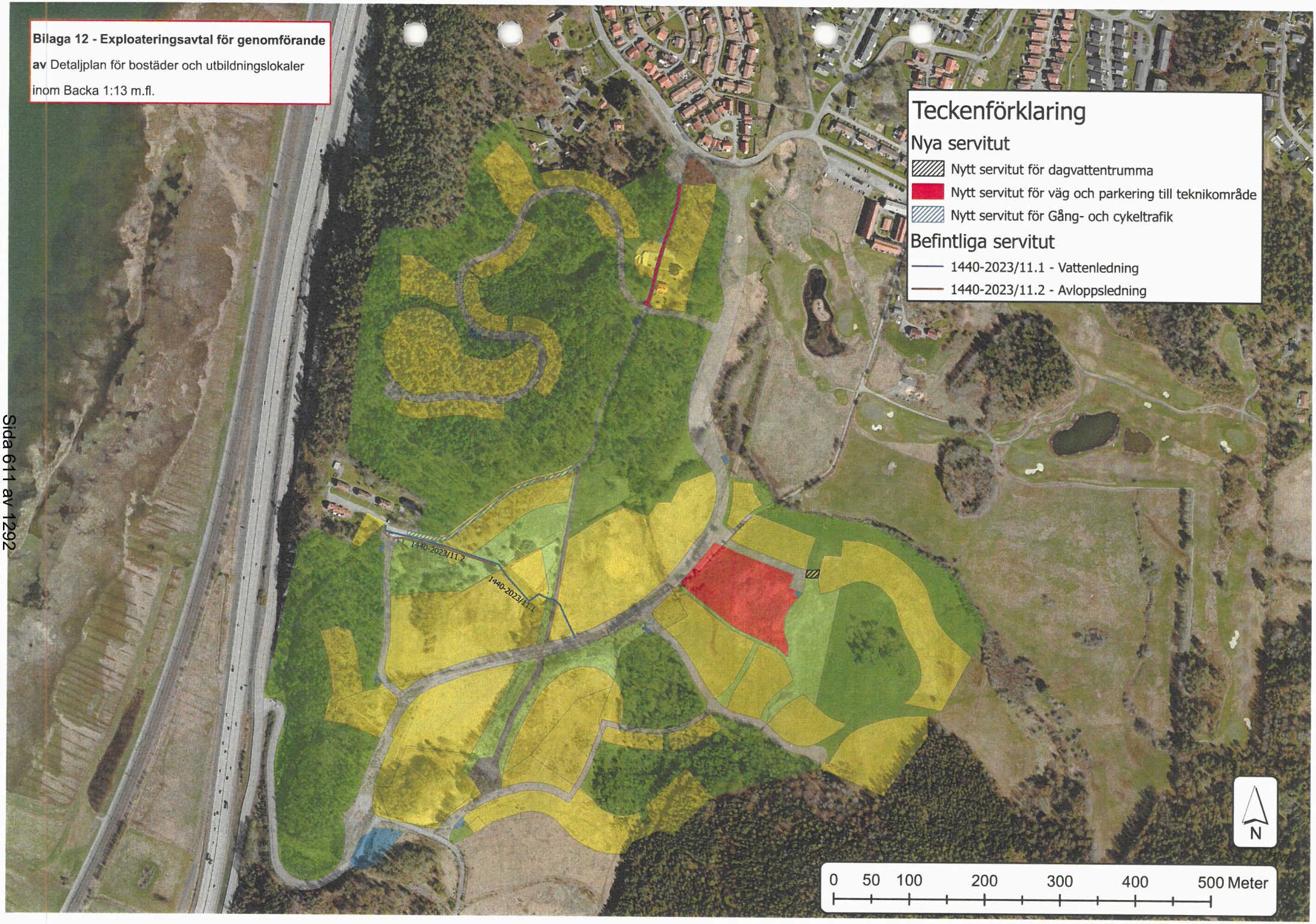

Bilaga 13 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

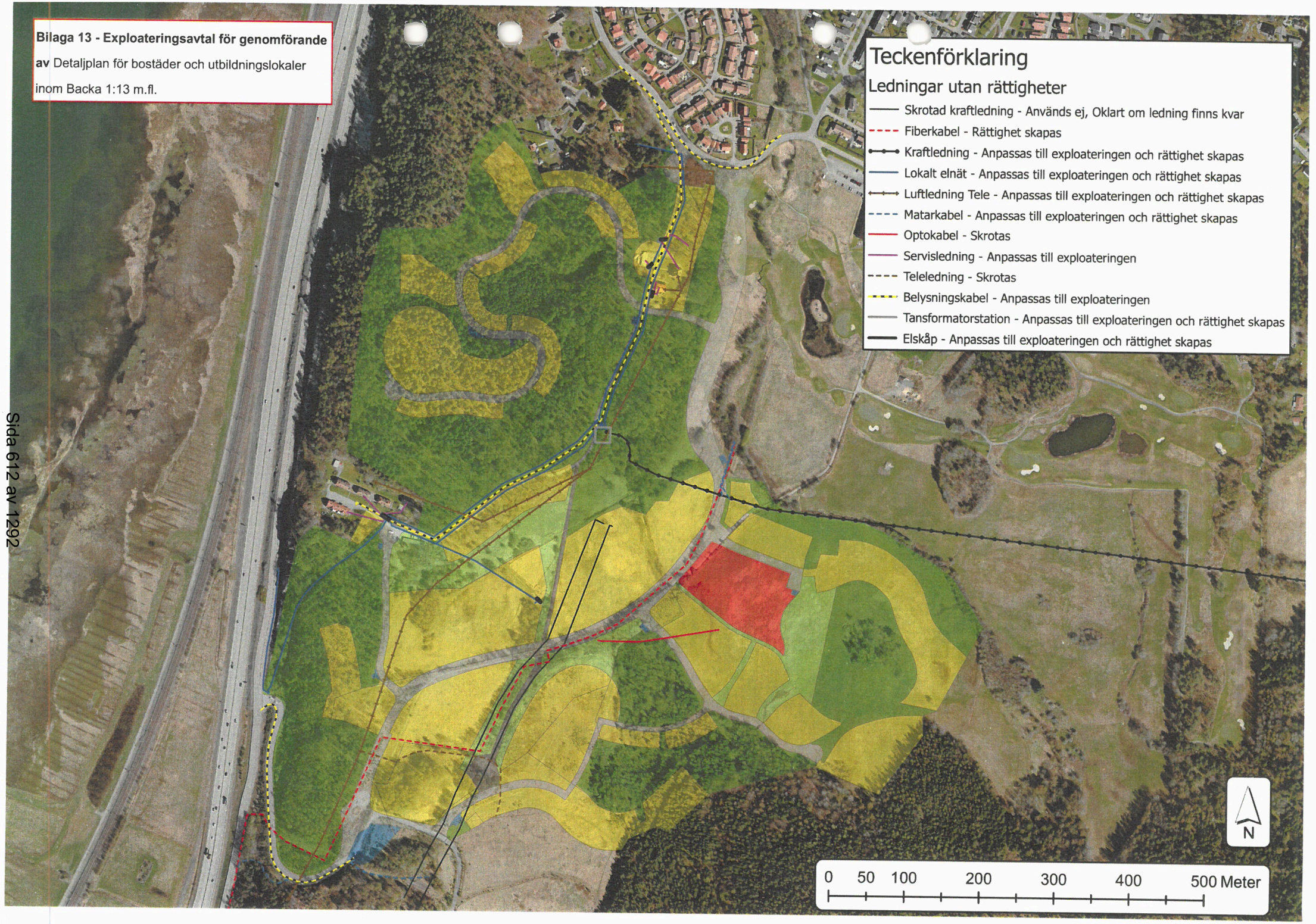

Bilaga 14 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

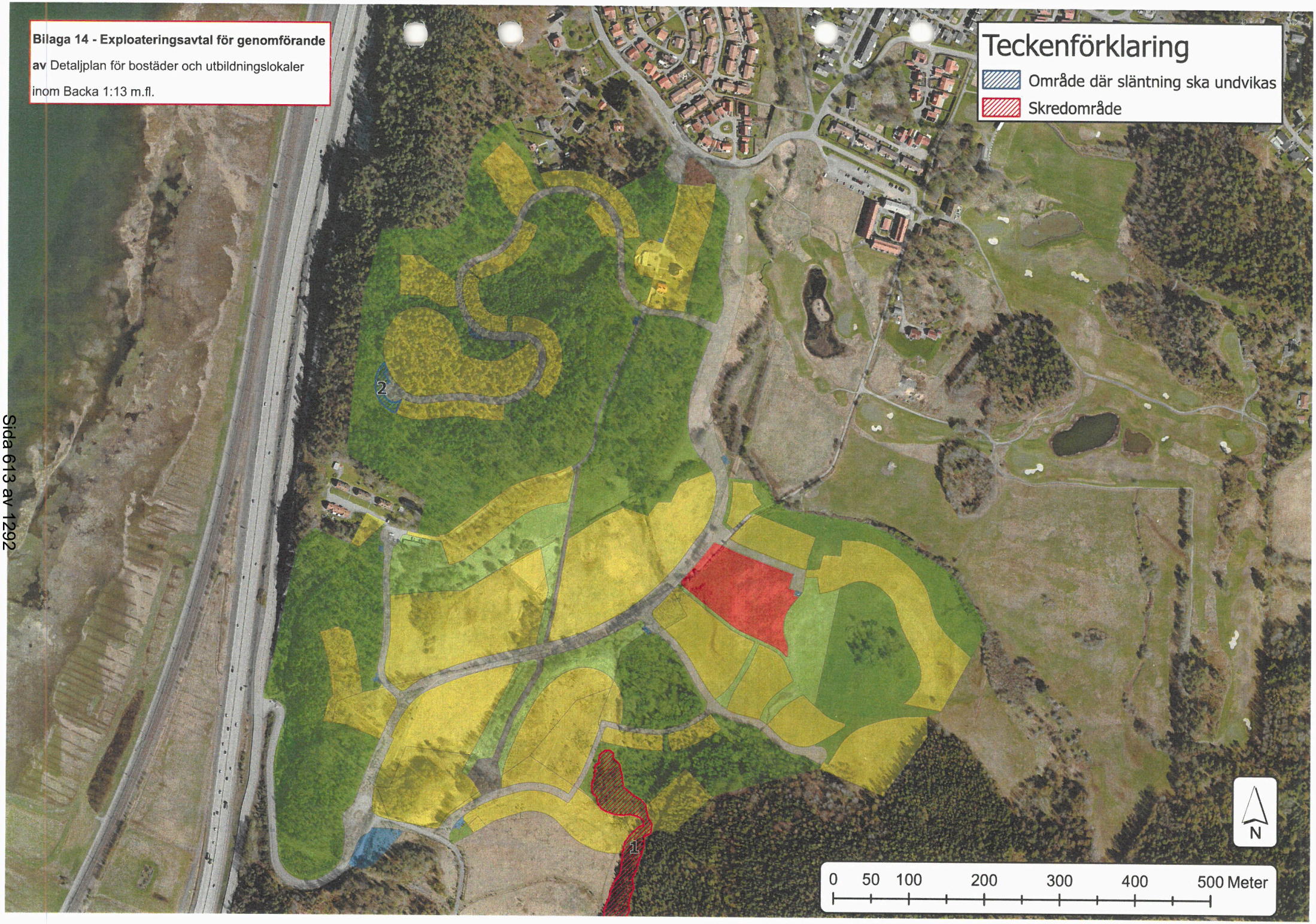

Bilaga 15 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

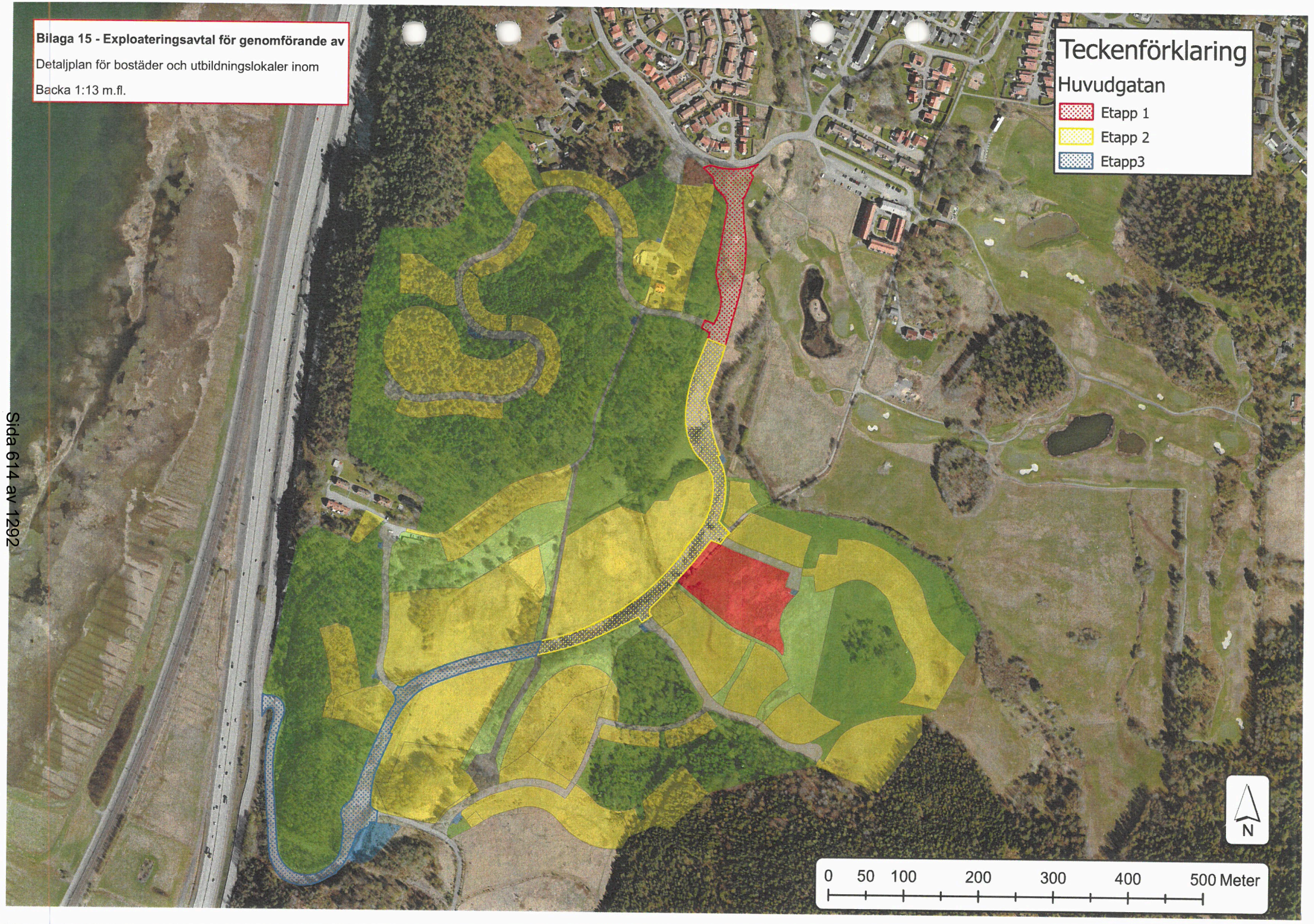

Bilaga 16 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

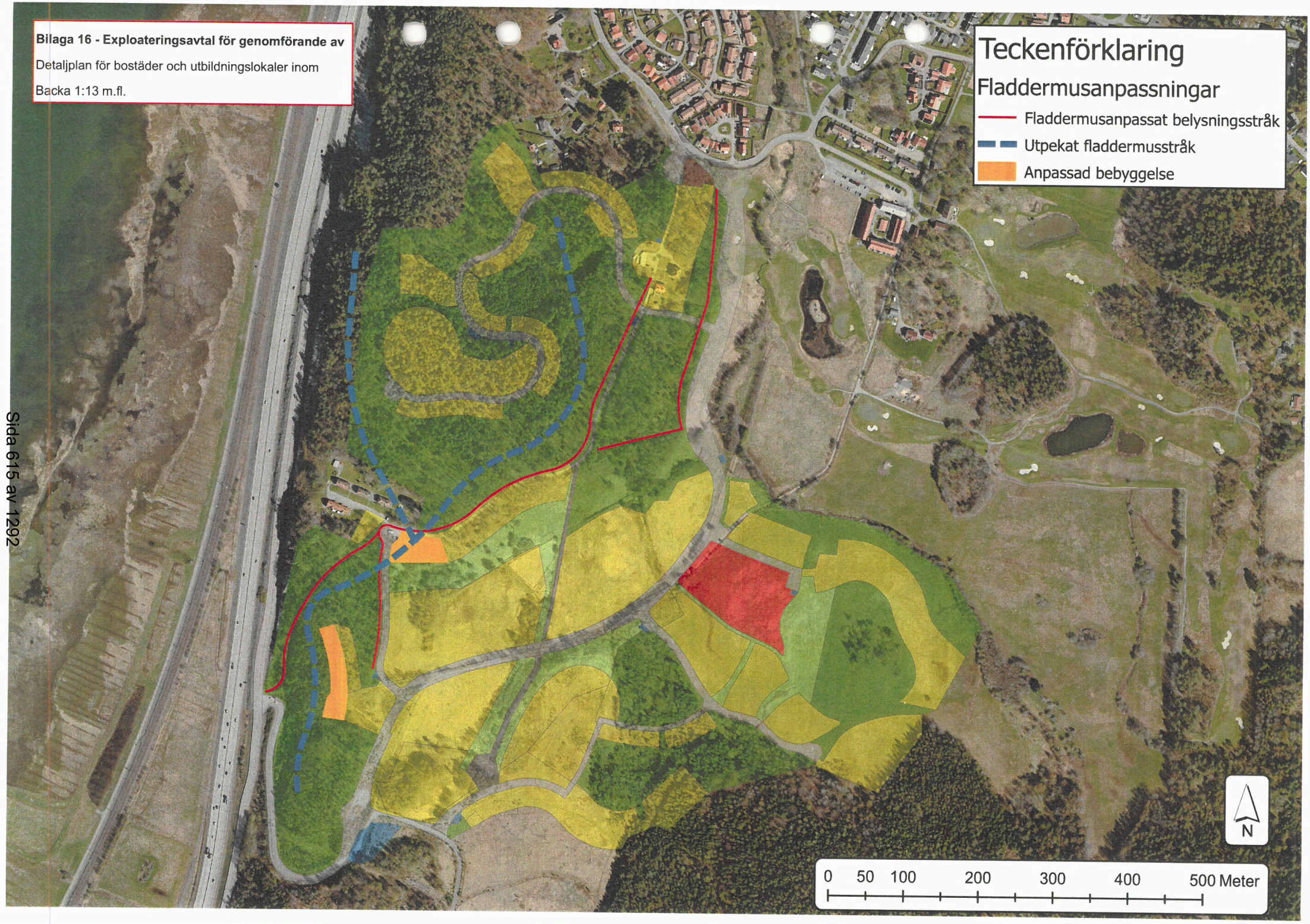

Bilaga 17 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

Lillbacka

Backa

Lahallsåsen

BACKA

NODINGE

KULLEN

Jakobsdal

STENMEN

Teckenförklaring

Rivningsobjekt

Garage

Pumphus

Reningsverk

N

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Bilaga 18 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

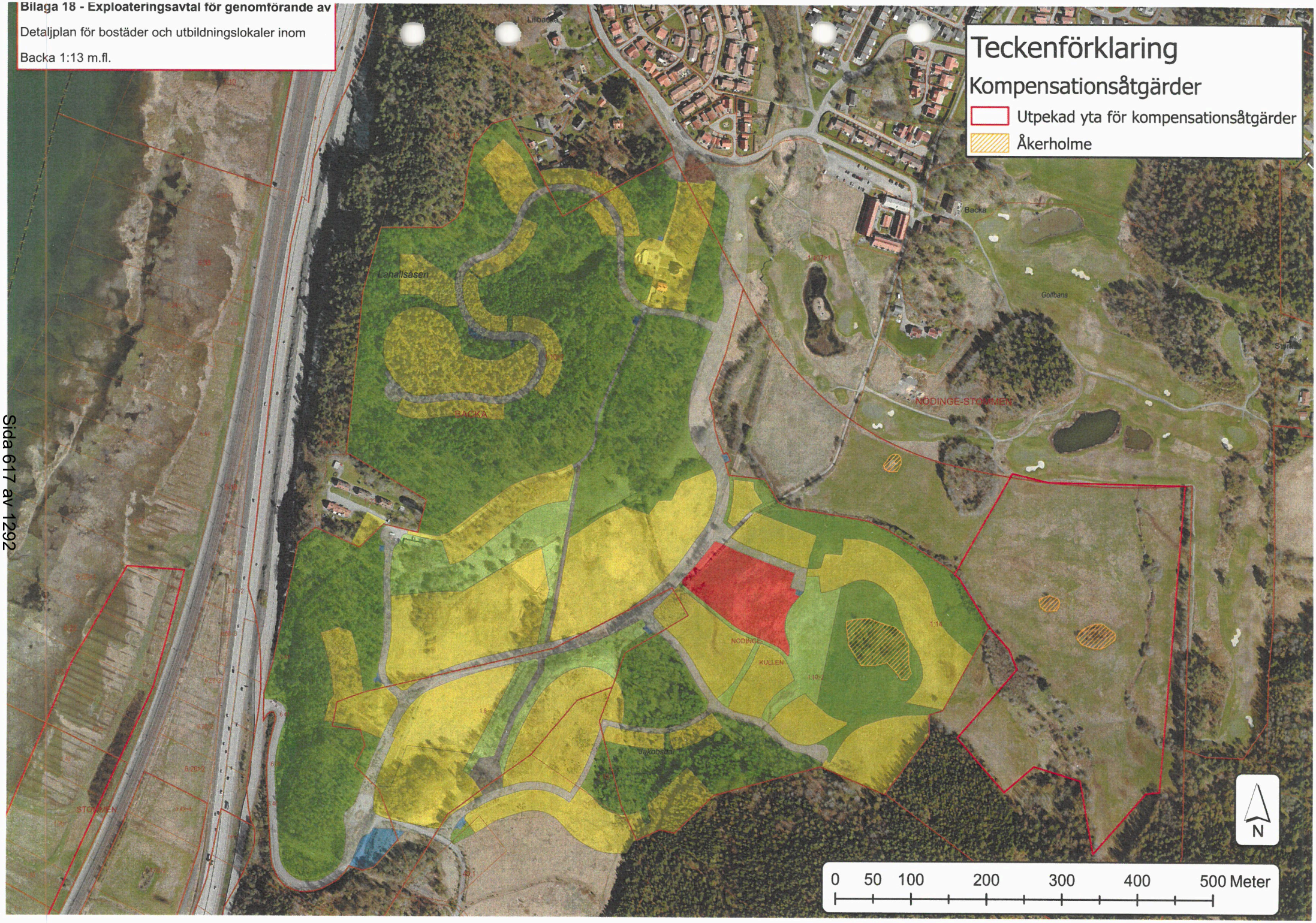

Bilaga 19 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

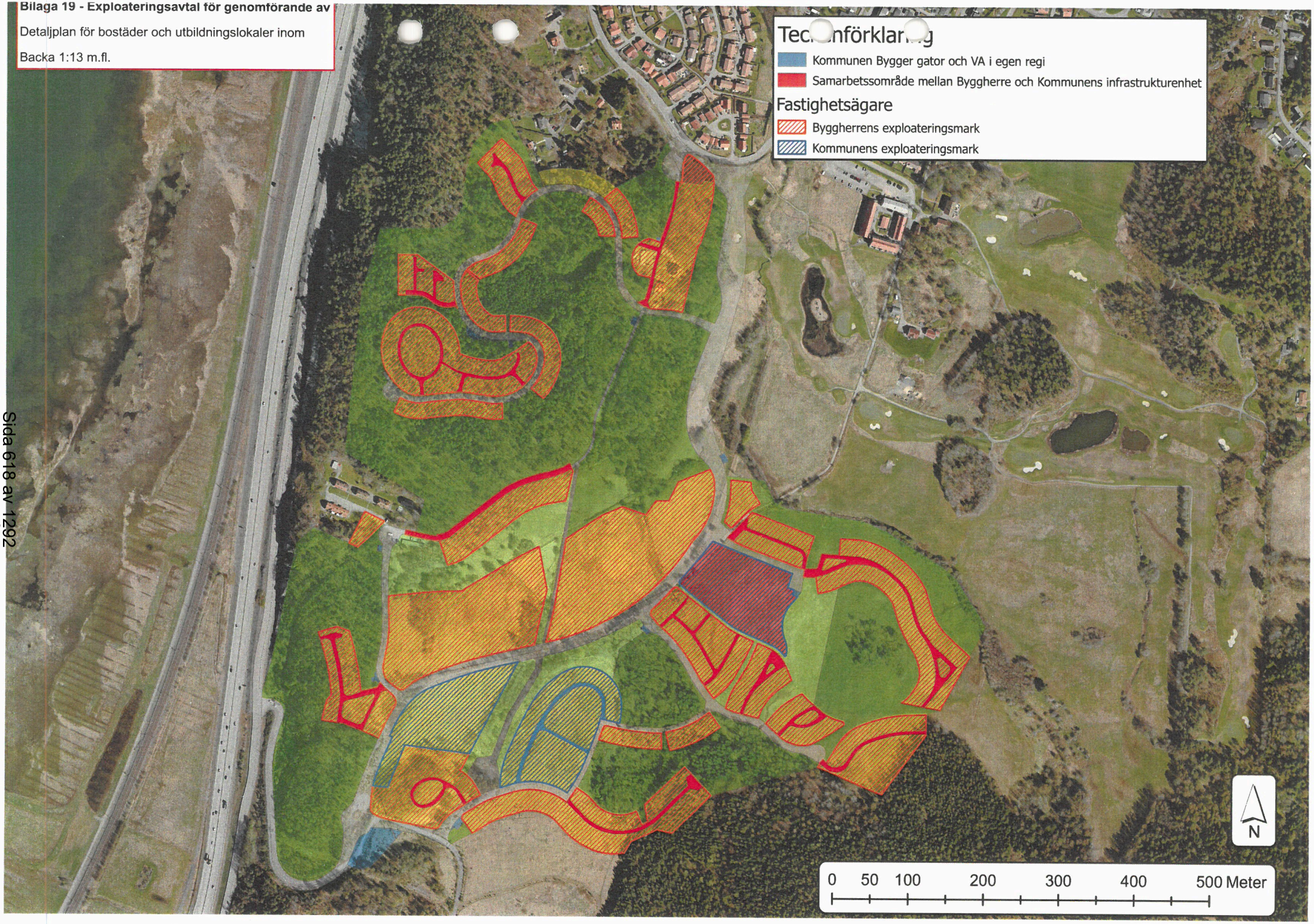

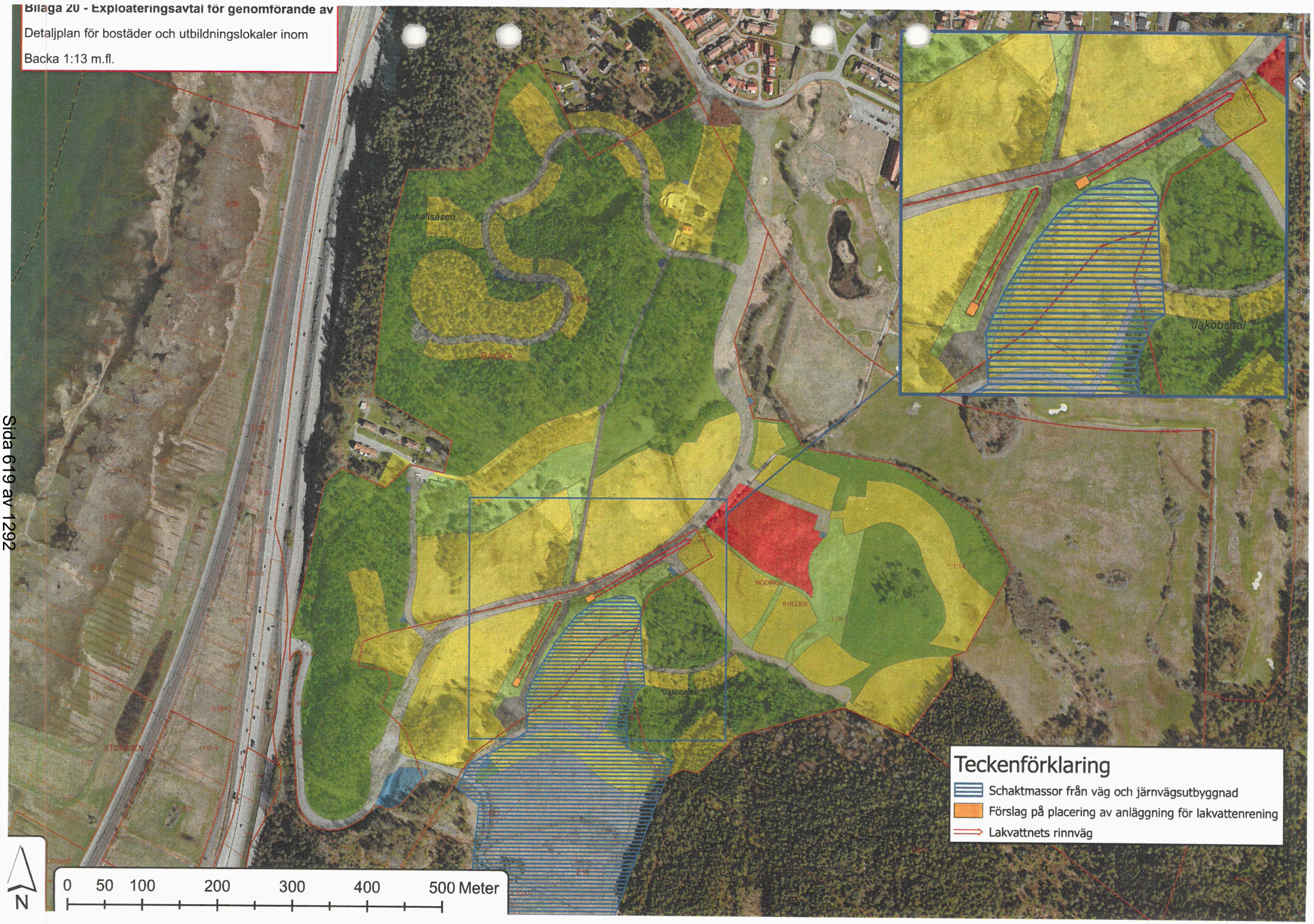
Lahallsåsen
BACKA
Jakobsdal
NÖDINGE
KULLEN
Jakobsdal
STORMEN
Teckenförklaring
Schaktmassor från väg och järnvägsutbyggnad
Förslag på placering av anläggning för lakvattenrening
Lakvattnets rinnväg
N
0 50 100 200 300 400 500 Meter

Bilaga 21 - Exploateringsavtal för genomförande av Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 m.fl.

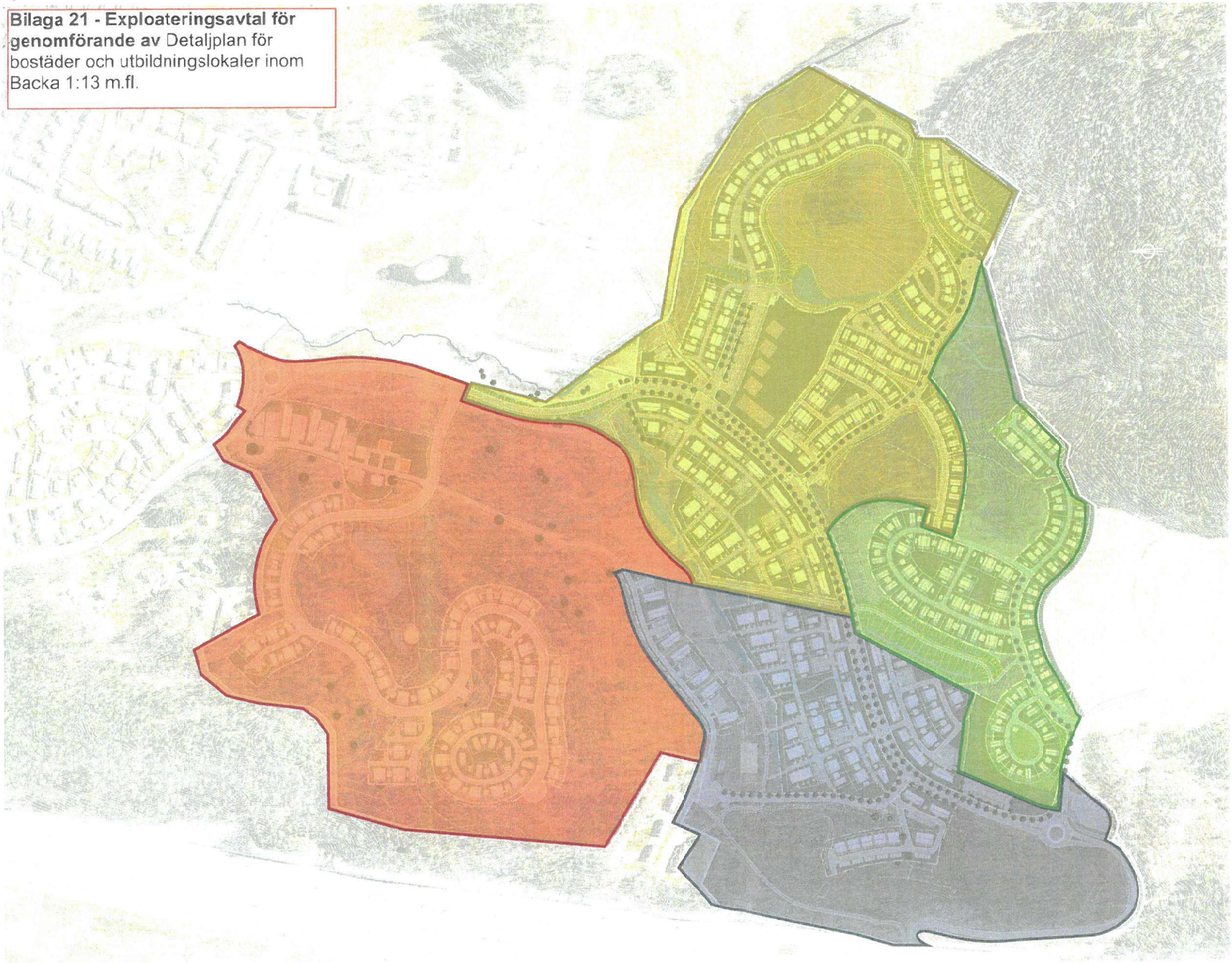

Södra Backa - Stenkil

ILLUSTRATIONSPLAN A1 1:2000
Göteborg | 2025-12-04

liljewall

MEXL. Projektplanerare

Projekt: Genomförande av detaljplan för Backa 1:13 med flera
Företagets namn: Ale Kommun
Projektledare:
Projektets startdatum: 2027-01-01
Senaste revidering:

Bilaga 23 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

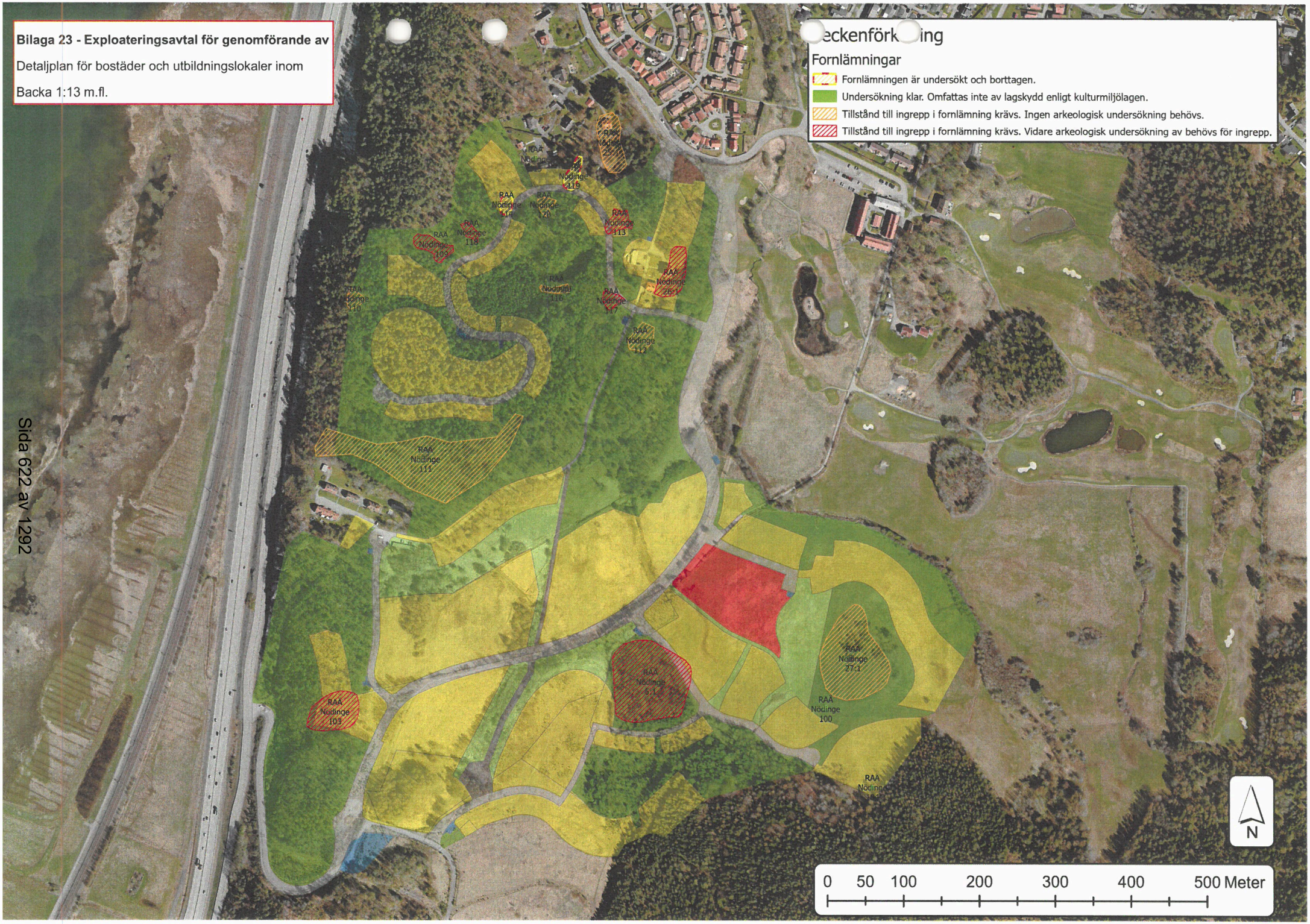

Bilaga 24 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

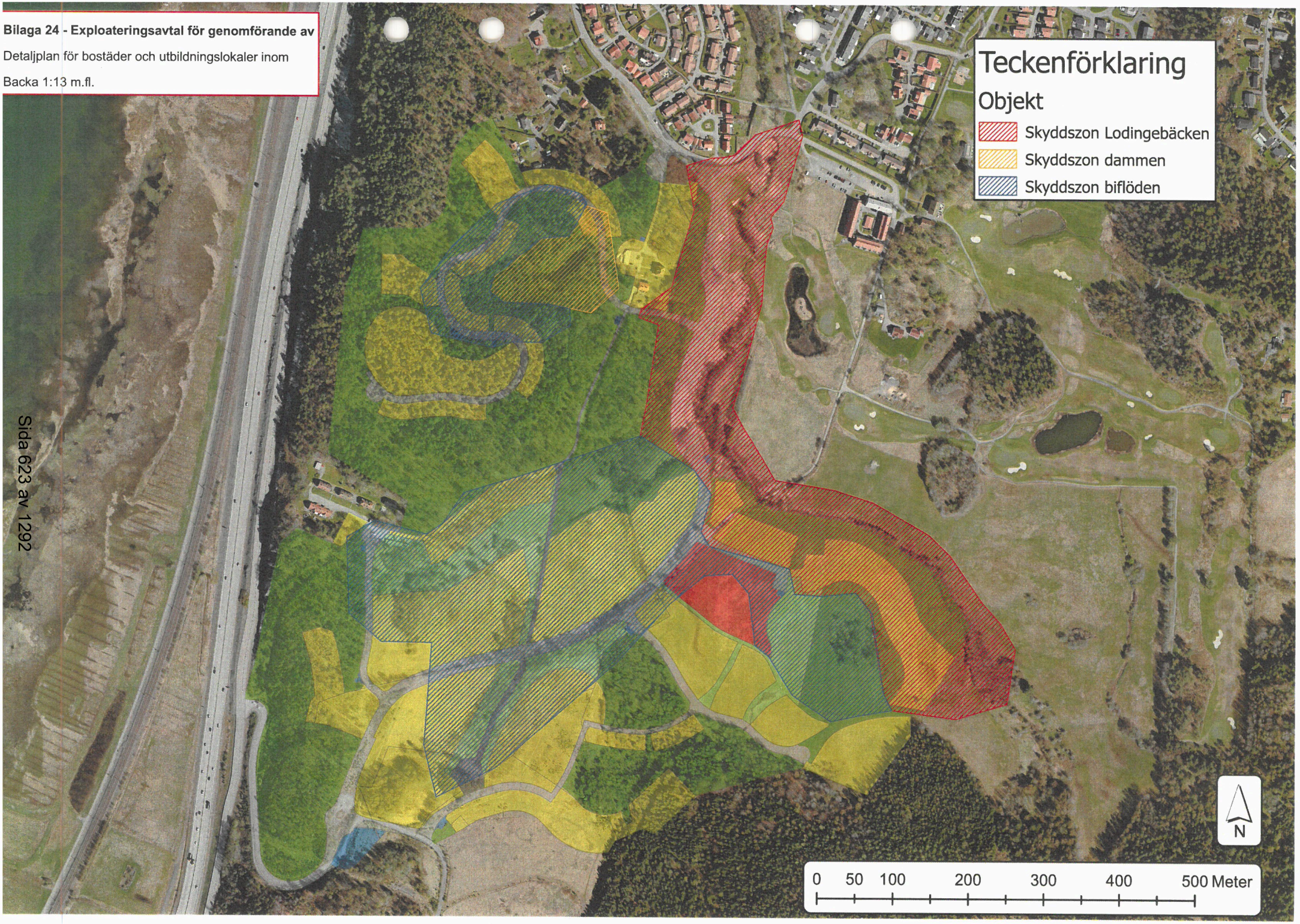

Bilaga 25 - Exploateringsavtal för genomförande av

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom

Backa 1:13 m.fl.

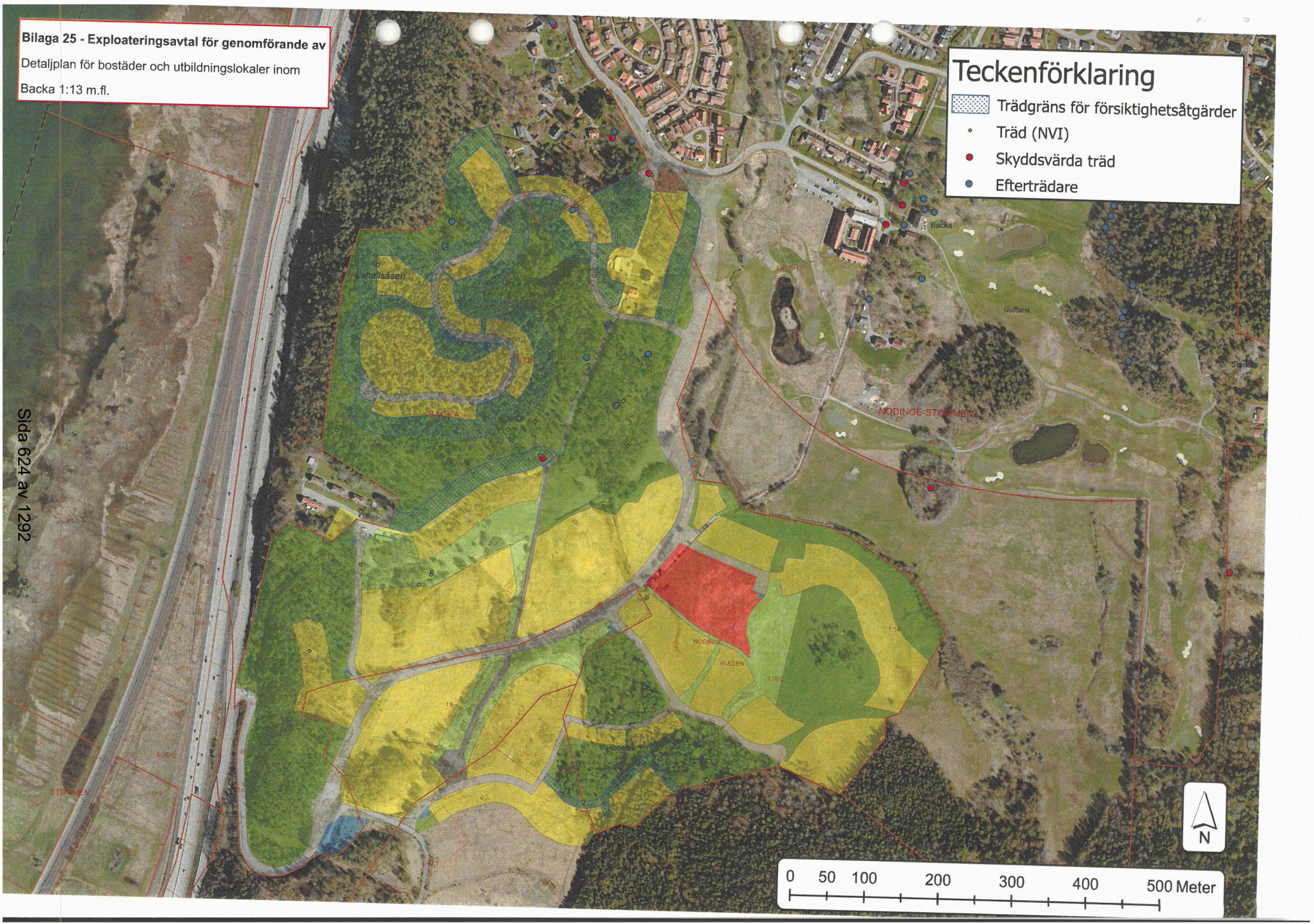

Administrativa kostnader (över 15 år)

	á pris (2025)	1 300 kr
Åtgärd	Tid (h)	
Projektbeställning	80	104 000 kr
Fakturering och dokumenthantering	360	468 000 kr
Lantmäterisammanträden, administration och mejl	20	26 000 kr
Byggmöten	288	374 400 kr
Projektmöten	120	156 000 kr
Budgetuppföljning	240	312 000 kr
Platsbesök, besiktningar etc	60	78 000 kr
Delsumma	1168	1 518 400 kr
Oförutsett (20%)	234	303 680 kr
Summa	**1402**	**1 822 080 kr**
Fördelning		
Exploatör (84 %)	1177	1 530 547 kr
Kommun (16 %)	224	291 533 kr

Bilaga 27 – Utbyggnads- och återbetalningsplan

1. Princip för återbetalning av säkerhet

Säkerheten återbetalas successivt i takt med att exploatörens åtaganden färdigställs etappvis och godkänns av kommunen.

Förberedande åtgärder utgör en del av exploatörens totala åtagande men berättigar inte till separat återbetalning, utan ingår i återbetalningen efter färdigställd och godkänd etapp 1.

---

2. Fördelning av åtaganden

Åtagande	Andel av totala åtaganden
Förberedande åtgärder	17 %
Etapp 1	30 %
Etapp 2	26 %
Etapp 3	20 %
Etapp 4	7 %
Summa	**100 %**

---

3. Återbetalning av säkerhet

Efter godkänd etapp	Återbetalas av ursprunglig säkerhet	Återstående säkerhet
Etapp 1 (inkl. förberedande åtgärder)	40 %	60 %
Etapp 2	25 %	35 %
Etapp 3	20 %	15 %
Etapp 4	5 %	10 %
Summa återbetald säkerhet	**90 %**	

---

4. Garantisäkerhet

10 % av ursprunglig säkerhet kvarstår som säkerhet för garantiåtaganden och eventuella kvarstående brister.
Återbetalning sker efter utgången garantitid och efter godkänd garantibesiktning.

ÖVERENSKOMMELSE OM FASTIGHETSREGLERING

Parter: Ale kommun (212000-1439), Att: Planering och exploateringsenheten, 449 80 Alafors, så som ägare till fastigheten Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 3:18 och Ale Nödinge-Stommen 1:37 nedan kallad **Kommunen**.

Denofa Exploatering Ale AB (559411-2079), c/o Lewerth, Sten Sturegatan 8, 411 39 Göteborg, så som ägare till fastigheten Ale Nödinge-Kullen 1:10, nedan kallad **Fastighetsägaren**

1. Bakgrund

För fastigheterna pågår arbete med detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 nedan kallad **Detaljplanen**. Syftet med överenskommelsen är att reglera mark som i Detaljplanen blir kvartersmark för bostäder till Fastighetsägarens fastighet samt kvartersmark för bostäder, skola, återvinningsstation och tekniska anläggningar till den kommunala fastigheten.

2. Fastighetsreglering

Fastighetsregleringen skall genomföras så att:

Markområden om ca 25 950 kvadratmeter av Kommunens fastigheter överförs till Fastighetsägarens fastighet Ale Nödinge-Kullen 1:10. Marköverlåtelserna fördelas enligt tabell:

Fastighet	Areal	Markering i karta
Ale Backa 1:8	24 650 kvm	1 a-e
Ale Nödinge 2:10	8 750 kvm	7 a-b
Ale Nödinge 3:18	91 kvm	8 a-c
Nödinge 40:1	274 kvm	9
Ale Nödinge-Stommen 1:37	335 kvm	11

Markområden om ca 14 000 kvadratmeter av Fastighetsägarens fastighet Ale Nödinge-Kullen 1:10, markerat med 2 a-b samt 10 på bilaga 1, överförs till Kommunens fastighet Ale Backa 1:8.

Markområden om ca 2 770 kvadratmeter av Fastighetsägarens fastighet Ale Nödinge-Kullen 1:10, markerat med 13 a-i på bilaga 1, överförs till Kommunens fastighet Ale Nödinge-Stommen 1:37.

Parterna svarar var för sig om ytterligare yrkanden om avstyckning och andra fastighetbildningsåtgärder.

Sign.

3. Jämkning av gränser

Parterna accepterar att utan ytterligare vederlag finna sig i sådana mindre jämkningar beträffande gränser, särskilda rättigheter och dylikt, som inte strider mot vad som varit avsett vid tillkomsten av denna överenskommelse och som vid lantmäteriförrättningen bedöms erforderliga för att åstadkomma en ändamålsenlig fastighetsindelning i enighet med detaljplanen.

4. Tillträde

Parterna äger rätt att nyttja aktuella markområden omedelbart efter att fastighetbildningsbeslutet vunnit laga kraft.

5. Ersättning

Överlåtelsen bedöms värdemässigt likvärdig varvid ingen ersättning utgår för marköverlåtelsen.

6. Lantmäteriförrättning

Kommunen skall ansöka om lantmäteriförrättning för genomförandet av denna överenskommelse. Fastighetsägaren biträder härmed ansökan. Förrättningskostnaderna delas lika mellan parterna. Parterna ska erhålla var sin aktkopia.

Om Fastighetsägaren, innan förrättningen vunnit laga kraft överlåter hela eller delar av sin fastighet, omnämnd i denna överenskommelse, är denne skyldig att underrätta förvärvaren om överenskommelsens innehåll och att den är gällande mot förvärvaren.

7. Förorenad mark

Inom Kommunens fastigheter Ale Backa 1:8, Ale Nödinge 2:10 och Ale Nödinge 3:18 förekommer kända markföroreningar. Genom detta avtal överlåter Kommunen delar av nämnda fastigheter till Fastighetsägaren. De områden inom den överlåtna marken där markföroreningar har konstaterats framgår översiktligt av blå markering i karta, bilaga 2.

Innan markarbeten påbörjas inom förorenade markområden ska Fastighetsägaren, i egenskap av verksamhetsutövare, till tillsynsmyndigheten inge anmälan om efterbehandlingsåtgärd i förorenat område enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Kommunen svarar för den merkostnad som uppkommer för efterbehandling samt för eventuella andra avhjälpande åtgärder som tillsynsmyndigheten, med anledning av markföroreningarna, beslutar om. Kommunens åtagande omfattar dock endast åtgärder i den omfattning som krävs för att marken ska kunna användas för sitt avsedda ändamål utan risk för människors hälsa eller miljön, och är begränsat till den nivå som krävs för att Naturvårdsverkets vid var tid gällande riktvärden för känslig markanvändning (KM) ska uppnås.

Utöver vad som uttryckligen anges ovan svarar respektive part själv för samtliga övriga åtgärder, kostnader och åtaganden hänförliga till markföroreningar inom den mark som parten äger eller nyttjar efter överlåtelsen.

8. Giltighet

Avtalet är för sin giltighet beroende av att:

1. Det godkänns i Ale kommuns kommunfullmäktige genom beslut som får laga kraft.
2. Detaljplanen godkänns i Ale kommuns kommunfullmäktige genom beslut som får laga kraft.

Detta avtal är upprättat i tre likalydande exemplar varav parterna tagit ett vardera, samt ett som bifogas ansökan om lantmäteriförrättning.

Ale 2026-
för Ale kommun

Namnteckning	Namnteckning
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Ale 2026-03-11
för fastighetsägaren

Namnteckning	Namnteckning
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Bilagor

Bilaga 1 - Överlåtelseområde, 2026-02-09
Bilaga 2 – Förorenad mark, 2026-02-09

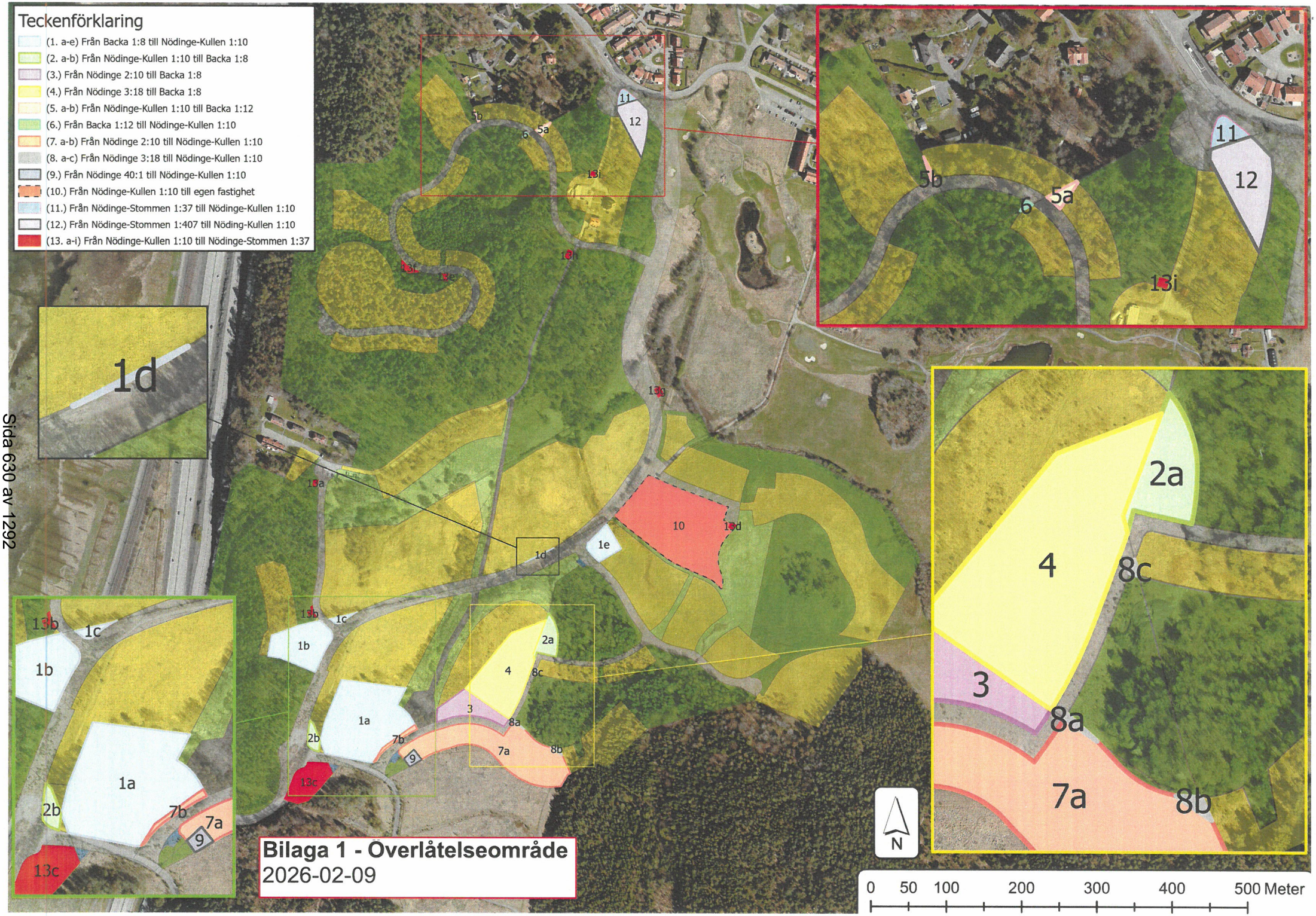
Teckenförklaring
(1. a-e) Från Backa 1:8 till Nödinge-Kullen 1:10
(2. a-b) Från Nödinge-Kullen 1:10 till Backa 1:8
(3.) Från Nödinge 2:10 till Backa 1:8
(4.) Från Nödinge 3:18 till Backa 1:8
(5. a-b) Från Nödinge-Kullen 1:10 till Backa 1:12
(6.) Från Backa 1:12 till Nödinge-Kullen 1:10
(7. a-b) Från Nödinge 2:10 till Nödinge-Kullen 1:10
(8. a-c) Från Nödinge 3:18 till Nödinge-Kullen 1:10
(9.) Från Nödinge 40:1 till Nödinge-Kullen 1:10
(10.) Från Nödinge-Kullen 1:10 till egen fastighet
(11.) Från Nödinge-Stommen 1:37 till Nödinge-Kullen 1:10
(12.) Från Nödinge-Stommen 1:407 till Nöding-Kullen 1:10
(13. a-i) Från Nödinge-Kullen 1:10 till Nödinge-Stommen 1:37
1d
5b
6
5a
11
12
13i
13h
13g
13a
10
13d
1e
2a
4
8c
3
8a
7a
8b
13b
1c
1b
1a
2b
7b
9
13c
N
0 50 100 200 300 400 500 Meter
Bilaga 1 - Överlåtelseområde
2026-02-09

Bilaga 2 - Förorenad mark

2026-02-09

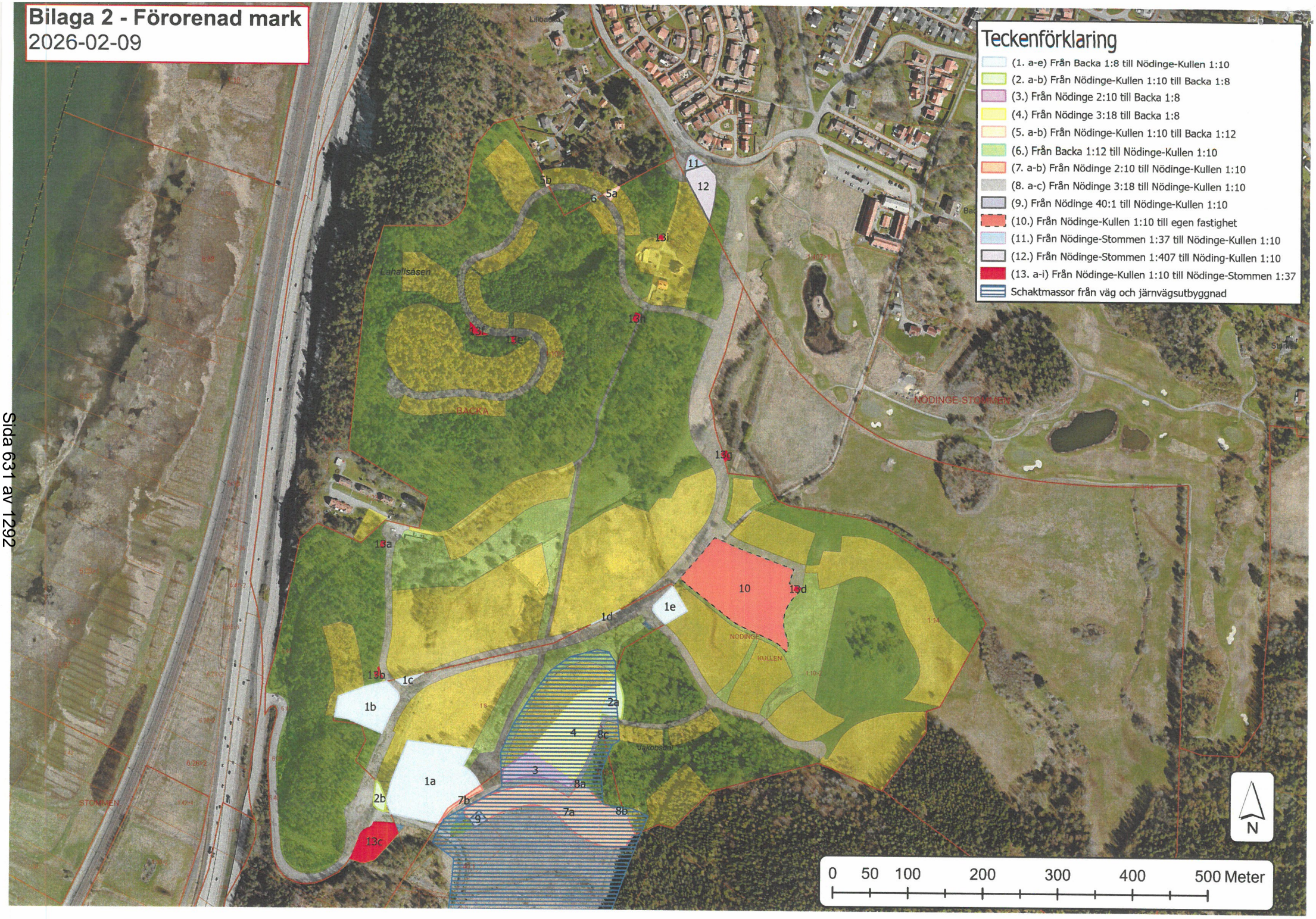

ÖVERENSKOMMELSE OM FASTIGHETSREGLERING

Parter: Ale kommun (212000-1439), Att: Planering och exploateringsenheten, 449 80 Alafors, så som ägare till fastigheten Ale Nödinge-Stommen 1:37, nedan kallad **Kommunen**.

Denofa Exploatering Ale AB (559411-2079), c/o Lewerth, Sten Sturegatan 8, 411 39 Göteborg, så som ägare till fastigheten Ale Nödinge-Kullen 1:10, nedan kallad **Fastighetsägaren**

1. **Bakgrund**

För fastigheterna pågår arbete med detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 nedan kallad **Detaljplanen**. Syftet med överenskommelsen är att reglera mark som i Detaljplanen blir allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap till Kommunen.

2. **Fastighetsreglering**

Fastighetsregleringen skall genomföras så att ett område om ca 330 000 kvadratmeter (3,3 hektar) av Fastighetsägarens fastighet Ale Nödinge-Kullen 1:10, markerat med rött på bilaga 1, överförs till Kommunens fastighet Ale Nödinge-Stommen 1:37.

3. **Jämkning av gränser**

Parterna accepterar att utan ytterligare vederlag finna sig i sådana mindre jämkningar beträffande gränser, särskilda rättigheter och dylikt, som inte strider mot vad som varit avsett vid tillkomsten av denna överenskommelse och som vid lantmäteriförrättningen bedöms erforderliga för att åstadkomma en ändamålsenlig fastighetsindelning.

4. **Tillträde**

Kommunen äger rätt att nyttja det aktuella markområdet sedan denna överenskommelse undertecknats av båda parterna.

Formellt tillträde sker när fastighetsbildningsbeslutet vunnit laga kraft.

5. **Ersättning**

För marköverföringen ska ingen ersättning utgå.

6. **Lantmäteriförrättning**

Kommunen skall ansöka om lantmäteriförrättning för genomförandet av denna överenskommelse. Fastighetsägaren biträder härmed ansökan. Förrättningskostnaderna skall fördelas så att 84 % betalas av Fastighetsägaren och 16 % av Kommunen. Parterna ska erhålla var sin aktkopia.

Sign.

Om fastighetsägaren, innan förrättningen vunnit laga kraft överlåter sin fastighet, omnämnd i denna överenskommelse, är denne skyldig att underrätta förvärvaren om överenskommelsens innehåll och att den är gällande mot förvärvaren.

7. **Giltighet**

Avtalet är för sin giltighet beroende av att:

1. Det godkänns i Ale kommuns kommunfullmäktige genom beslut som får laga kraft.
2. Detaljplanen godkänns i Ale kommuns kommunfullmäktige genom beslut som får laga kraft.

Detta avtal är upprättat i tre likalydande exemplar varav parterna tagit ett vardera, samt ett som bifogas ansökan om lantmäteriförrättning.

Ale 2026-
för Ale kommun

Namnteckning	Namnteckning
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Ale 2026-03-11
för fastighetsägaren

Namnteckning	Namnteckning
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Bilagor

Bilaga 1 – Överlåtelseområde allmän platsmark, 2026-02-09

Sign

Bilaga 1 - Överlåtelse av allmän platsmark
2026-02-09

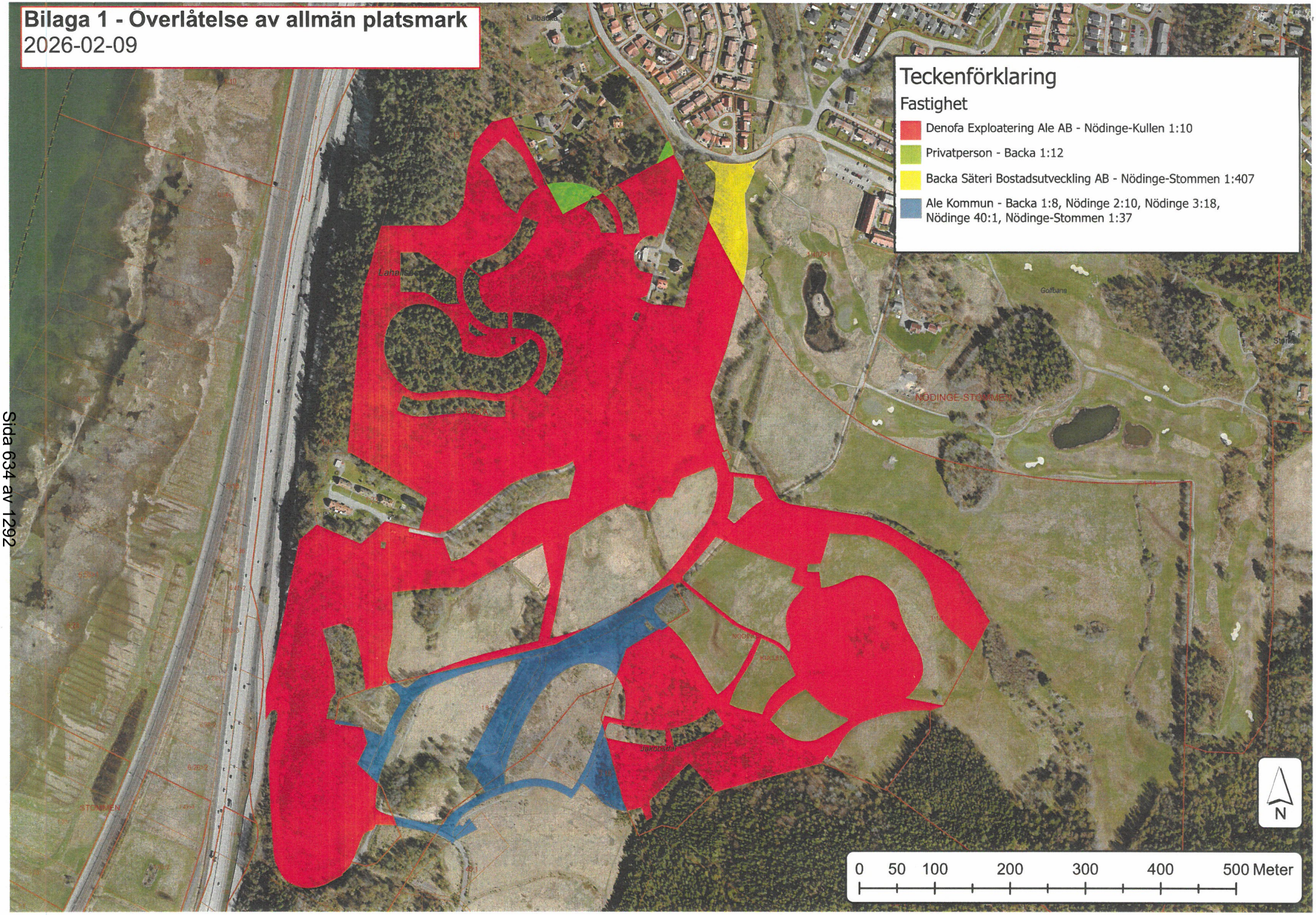

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/332
Datum: 2026-05-12
Processledare Martin Hellström

Kommunstyrelsen

Antagande av detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Detaljplanens syfte är att pröva lämpligheten av planområdet för i huvudsak bostadsbebyggelse och utbildningslokaler, samt för etablering av småskaliga kontors- och handelsverksamheter. Syftet är också att säkerställa befintliga natur- och kulturvärden, samt bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Området är cirka 60 ha stort och bedöms kunna innefatta ca 600 bostäder.

Flera utredningar har reviderats mellan granskning och antagande efter synpunkter från Länsstyrelsen. Mindre justeringar har gjorts i handlingarna efter granskning, och mindre delar av planområdet har undantagits till antagande.

Aktuellt planområdet finns med i ÖP 2021 som utvecklingsområde för bostäder i anslutning till tätorten i Nödinge Planen följer intentionerna i Fördjupad översiktsplan (FÖP) Nödinge som pekar ut Södra Backa som bebyggelseområde för i huvudsak bostadsändamål.

Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunchef

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 111 2026-04-29
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-10
- Plankarta, 2026-04-01
- Illustrationskarta, 2026-03-05
- Planbeskrivning, 2026-04-01
- Granskningsutlåtande, 2026-04-01
- Samrådsredogörelse, 2022-01-19
- Behovsbedömning, 2014-01-31
- Miljökonsekvensbeskrivning, 2026-04-01

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 30 november 2010 att uppdra åt Miljö- och byggförvaltningen att påbörja detaljplaneläggning av området för bostadsändamål. Kommunstyrelsen beslutade den 17 november 2015 att avsluta ovanstående uppdrag. Samtidigt togs beslut om att ge sektor samhällsbyggnad i uppdrag att i enlighet med Plan och bygglagen 5 kap 2 § (SFS 2014:900) teckna planavtal med exploatören och påbörja detaljplaneläggning. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 25 februari 2016 §12 att uppdra åt sektor samhällsbyggnad att genomföra samråd om planförslaget. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 19 januari 2022 §10 att genomföra granskning av planförslaget. Granskning ägde rum under tiden 2022-02-09 – 2022-03-09. Under granskningstiden hölls ett digitalt informationsmöte den 23 februari 2022 där allmänheten var välkomna. Marken ägs till största delen av Orkla Eiendom och Ale kommun.

Detaljplanens syfte är att pröva lämpligheten av planområdet för i huvudsak bostadsbebyggelse och utbildningslokaler. Planen möjliggör också för etablering av småskaliga kontors- och handelsverksamheter. Syftet är också att värna om befintliga natur- och kulturvärden, samt bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Området är cirka 60 ha stort och bedöms kunna innefatta ca 600 nya bostäder.

Planeringen följer intentionerna i det planprogram som har godkänts av kommunstyrelsen 2009 02-10 och är en naturlig fortsättning på detta arbete. Aktuellt planområde finns med i ÖP 2021 som utvecklingsområde för bostäder i anslutning till tätorten Nödinge.

Inför antagandet har yttranden inkomna under granskningsperioden till stor del beaktats. Justeringar av planförslaget utgår från dessa och underbyggs av uppdaterade utredningar gällande artskyddsutredning för fåglar, riskbedömning av utfyllnadsmassor, PM bergteknik avseende rasrisk och risk för blocknedfall samt miljökonsekvensbeskrivning.

Planen medger bostäder i form av friliggande och sammanbyggda småhus samt flerbostadshus. Planområdet kommer att nås via en ny huvudgata genom området som ansluts till Backavägen i norr och till Vikenvägen som löper parallellt med E45 i sydväst. Inom

planområdet planeras även utbildningslokaler avsatta för en förskola med plats för 180 förskoleelever som placeras centralt i området. Ett system av gång- och cykelvägar planeras inom planområdet som ansluter till det befintliga gång- och cykelvägar i Nödinge. Dessa bedöms ge god tillgänglighet för gående och cyklister såväl inom planområdet som till de centrala delarna av Nödinge. Planområdet innehåller flera områden med naturvärden i form av skogsmarker, åkerholmar, stengärdesgårdar, våtmarker och vattendrag. Dessa områden skyddas i stora delar i planen genom att planeras som natur- eller parkmark. I vissa områden innebär förslaget att naturmiljöer påverkas eller går förlorade. Dessa värden kommer att kompenseras genom kompensationsåtgärder.

Området innehar också kulturhistoriska värden i form av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, arkeologiska lämningar, stengärdesgårdar och rester från industriverksamhet som planerades i området av Svenska Denofa AB under tidigt 1900-tal. Stora delar av dessa miljöer bevaras och skyddas i planförslaget.

Planområdet innehåller områden med känslig geoteknik och geotekniska utredningar har genomförts. Planförslaget innehåller begränsningar i byggrätterna utifrån utredningens rekommendationer.

Dagvatten från området ska avledas till utjämnings- och reningsanläggningar genom ett system med ledningar och diken. Huvudsakligen har tre större ytor avsatts för dagvattendammar inom natur- eller parkmark.

I planområdets södra del har markföroreningar påträffats i utfyllnadsmassor från byggnationen av väg E45. Trafikverket är, som verksamhetsutövare, ansvarig för att utföra och driftsätta reningsanläggningarna inom detaljplanen. Trafikverket och kommunen upprättar avtal där kommunen tar över ansvaret för anläggande och drift av reningsanläggningen. Trafikverket ersätter kommunen för anläggnings och driftkostnader.

Förvaltningens bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att detaljplanen är färdig för antagande. Yttrandena från granskningen har besvarats i granskningsutlåtandet, och utredningar och planhandlingar har reviderats utifrån yttrandena. Nödvändiga avtal avseende bland annat markföroreningarna i utfyllnadsmassorna har upprättats inför antagandet av detaljplanen.

Kommunledningsförvaltningen delar bedömningen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

För utbyggnad tillämpas självkostnadsprincipen och kostnader för utbyggnad fördelas genom exploateringsavtal, som ska antas innan planen vinner laga kraft (se ärende KS2026/253). Kommunen kommer därför inte ta ut gatukostnadsersättning. Exploateringskostnaderna för genomförande och utbyggnad av allmän platsmark, fördelas mellan Ale kommun och

Exploatören. Det omfattar fastighetsbildning, markåtkomst, utredningar och anläggande av gator och andra allmänna anläggningar.

Ale kommun får kostnader för utbyggnad av de allmänna anläggningarna samt kostnader för ränta, avskrivningar drift, skötsel och underhåll av gator, GC-vägar och parkmark med tillhörande anordningar. Ale kommun får kostnader för iordningställande av mark samt för eventuella tillkommande utredningar och förrättningar inom kommunägd kvartersmark mark. Ska skolan ägas och förvaltas av Ale kommun tillkommer utbyggnadskostnader samt framtida drift och underhållskostnader för denna.

Ale kommun får genom exploateringen intäkter genom exploateringsbidrag samt från försäljning av kvartersmark för bostad samt exploateringsbidrag. Kommunen får även ökat skatteunderlag från omkring 600 nya hushåll samt viss verksamhet.

Ale kommun får intäkter från anslutningsavgifter till det kommunala VA-nätet samt intäkter genom brukningsavgifter. VA-nätet medför kostnader för utbyggnad och framtida ränta och avskrivningar samt framtida underhåll och drift av VA-anläggningarna.

De ekonomiska konsekvenserna och kostnadsfördelningen framgår av genomförandedelen i planbeskrivningen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Detaljplanen har samrådts och granskats i enlighet med plan- och bygglagen 2010:900, och huvuddelen av de invånare som yttrat sig är kritiska till förslaget. Planen görs med utökat förfarande då förslaget avviker från befintlig skala och därför kan antas vara av allmänt intresse. Förvaltningen bedömer att de frågor som uppkommit i samråd och granskning har hanterats och att den påverkan som förslaget innebär för kringboende blir acceptabel.

Kommuninvånare har bjudits in till öppet samrådsmöte på Ale torg, och till ett informationsmöte under granskningsperioden, samt haft möjlighet att yttra sig under samråds- och granskningstiden.

Områden som jämställdhet, socialt perspektiv, tillgänglighet har beaktats och beskrivs i planbeskrivningen. Planområdet och särskilt Lahallsåsen används som rekreationsområde. Vissa delar är ganska otillgängliga, medan andra delar har väl använda stigar. Uppe på åsen finns fina utsiktsplatser mot älvdalen. Den allra nordligaste delen av åsen används flitig av skolgrupper som gör utflykter i området. Detta område omfattas inte av detaljplanen. Även befintliga vägar i planområdet används idag för promenader av många i närområdet. Planförslaget försämrar inte möjligheten till rekreation i området, men ändrar karaktären på området.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

En miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) har gjorts för planen. Den samlade bedömningen av planförslaget är att de negativa konsekvenserna för miljöaspekterna som

ingår i miljöbedömningen bedöms bli små till måttliga. Planförslaget innebär måttliga negativa konsekvenser för miljöaspekten landmiljö, då delar av skogs- och odlingsmark omvandlas till bebyggelse. Sammantaget bedöms genomförandet av planen innebära god hushållning med resurser, både sett till det föreslagna nyttjandet och de planerade åtgärderna inom själva planområdet samt sett till den tillgång på service och infrastruktur som finns i planområdets närhet.

Planförslaget innebär att trafiken ökar lokalt vilket bedöms påverka luftföroreningshalterna marginellt, men bedöms inte motverka möjligheten att innehålla MKN för luft. Med föreslagna åtgärder avseende dagvattenhantering och kompensation av diken och ny damm bedöms planförslaget bidra till positiv påverkan på vattenmiljöerna.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bidrar till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och trygghet genom att möjliggöra nya bostäder och samhällsservice, säkerställa långsiktigt hållbar infrastruktur samt skapa trygga och tillgängliga boende- och rekreationsmiljöer.

Remiss och samberedning

Detaljplanen har samrådts i enighet med PBL 2010:900. Under samrådstiden har 27 yttranden inkommit, dessa sammanfattas och kommenteras i samrådsredogörelsen. I granskningen har 25 yttranden inkommit, varav 21 yttranden kommit från remissinstanser. Yttrandena sammanfattas och kommenteras i planens granskningsutlåtande. Som följd av inkomna yttranden har justeringar gjorts i planhandlingarna.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Principer för genomförande beskrivs i detaljplanens genomförandebeskrivning och säkerställs genom exploateringsavtal.

Kommunens ansvarar för utbyggnaden av allmän plats i detaljplanen. Planeringen för genomförandet kan påbörjas omgående efter att detaljplanen vinner laga kraft. Utbyggnaden av området avses ske etappvis i fyra etapper och beräknas pågå under cirka 15 år fram till dess att den sista etappen är färdigställd. Tidplanen är preliminär och kan komma att påverkas av kommunens resurstillgång samt rådande marknadsförutsättningar.

Respektive exploatör ansvarar för utbyggnad inom sina respektive kvarter för anläggningar som ska nyttjas för kvarterets gemensamma ändamål såsom gator, dagvattenbrunnar, diken, lekytor och andra anläggningar såsom gästparkeringar, soprum, postlådehantering och andra gemensamma ytor med tillhörande utrustning.

Kommunen och exploatören ska samverka för att kvartersgator och VA-ledningar inom kvartersmark anläggs effektivt ur genomförande- och kostnadssynpunkt, till exempel genom gemensamma entreprenader eller samarbete genom partnering.

Trafikverket är, som verksamhetsutövare, ansvarig för att utföra och driftsätta reningsanläggningarna för lakvatten från utfyllnadsområdet inom detaljplanen, om inte avtal kan uppnås mellan kommunen och Trafikverket.

Beslutet skickas till:

Planadministratör, Samhällsbyggnadsförvaltningen

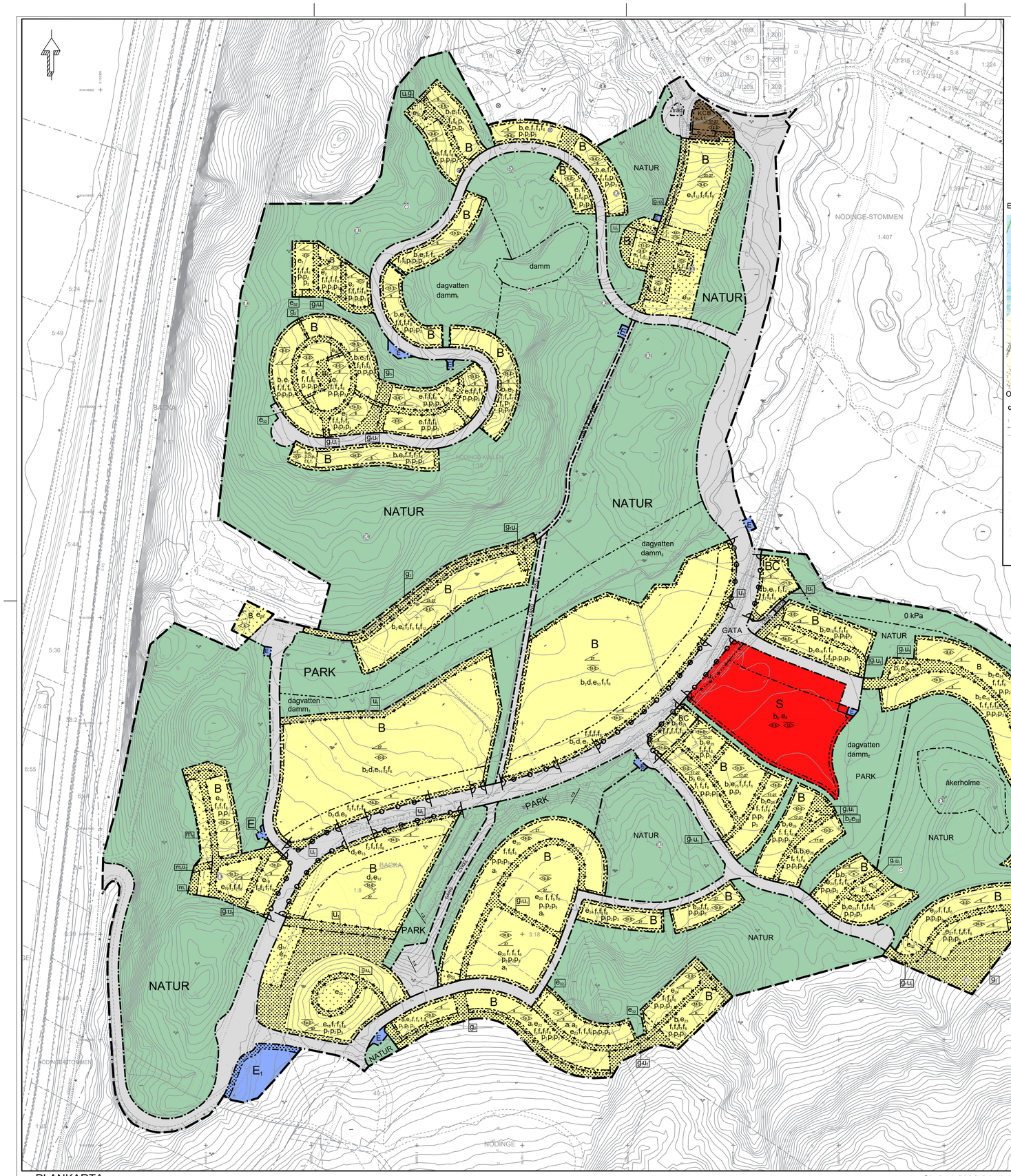

ETAPPINDELNING

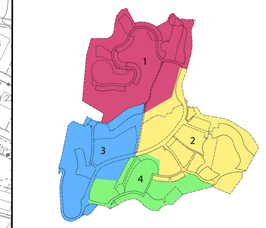

ORIENTERINGSKARTA

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

- Trakträns
- Trakträns
- Fastighetsgräns
- Bostadshus husliv
- Bostadshus takkontur
- Komplementbyggnad husliv
- Komplementbyggnad takkontur
- Transformatorstation
- Staket
- Häck, Mitt
- Bergsskärning alt. stödmur
- Stengärdesgård, mittlinje
- Stängsel, Stängselkön, Stängselbeskickning, Stängsel, Stängselstolpe
- Körbana, asfalterad väg, grusväg mm.
- Bäck eller dike, Mitten
- Vattendrag eller dikeskantlinjer och riktpil
- Ägoslagsgräns
- Lövskog / Lövträd
- Barrskog / Barrträd
- Berg symbol / Inmätt högsta punkt
- Höjdkurva, 1m ekvidistans
- Elledning/ Luftledning
- Teledning/ Luftledning
- Kärr / Ång
- Åker
- Rutnätspunkt
- Fornlämning

Fastighetsredovisningen hämtar sig till november 2025
Grundkarta digitalt upprättad 2025-11-18
Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 12 00
Höjdsystem: RH2000
NAMN

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Administrativ gräns
- Administrativ och egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.

- GATA — Gata
- GÅNG — Gångväg
- CYKEL — Cykelväg
- PARK — Park
- NATUR — Naturområde

Kvartersmark. 4 kap. 5 § 1 st 3 p.

- B — Bostäder
- C — Centrum
- E — Tekniska anläggningar
- E_1 — Återvinningsstation
- K — Kontor

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS MED KOMMUNALT HUVUDMANNASKAP

Utformning av allmän plats

- damm — Damm ska bevaras. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- $damm_1$ — Damm. Största djup är 1 meter.. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- $damm_2$ — Damm. Största djup är 2 meter under i grundkartan närmast utsatta plushöjd för damm eller annan teknisk anläggning. Förutsatt att teknisk åtgärd för att motverka bottenupptryckning inte utförs.. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- $damm_3$ — Damm. Största djup är 0.7 meter under i grundkartan närmast utsatta plushöjd för damm eller annan teknisk anläggning. Förutsatt att teknisk åtgärd för att motverka bottenupptryckning inte utförs.. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- åkerholme — Åkerholme ska bevaras. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- dagvatten — Anläggningar för dagvattenhantering ska anläggas. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.

Mark och vegetation

- träd — Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk. 4 kap. 5 § 1 st 2 p.
- 1:3 — Största lutning är 1:3. (Pilen pekar uppåt). 4 kap. 5 § 1 st 2 p.

Skydd

- 0 kPa — Marken får inte belastas. 4 kap. 12 § 1 st 1 p.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning

- e_1 — Största bruttoarea är 145 m² per fastighet. Utöver det får komplementbyggnad med en byggnadsarea om max 30 m² uppföras. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_2 — Största bruttoarea är 185 m² per fastighet. Utöver det får komplementbyggnad med en byggnadsarea om max 30 m² uppföras. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_3 — Största bruttoarea är 200 m² per fastighet. Utöver det får komplementbyggnad med en byggnadsarea om max 30 m² uppföras. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_4 — Största byggnadsarea är 165 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_5 — Största bruttoarea är 2100 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_6 — Största bruttoarea är 3200 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_7 — Största bruttoarea är 5200 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_8 — Största bruttoarea är 2700 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_9 — Största bruttoarea är 3100 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{10} — Största bruttoarea är 5700 m² per egenskapsområde. Utöver det får komplementbyggnader med en byggnadsarea om max 2000 m² uppföras. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{11} — Största bruttoarea är 7150 m² per egenskapsområde. Utöver det får komplementbyggnader med en byggnadsarea om max 2050 m² uppföras. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{12} — Största bruttoarea är 2850 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{13} — Största bruttoarea är 3150 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{14} — Största bruttoarea är 3950 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{15} — Största bruttoarea är 4750 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{16} — Största bruttoarea är 2850 m² per användningsområde. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{17} — Största bruttoarea är 970 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{18} — Största bruttoarea är 2300 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{19} — Största bruttoarea är 4050 m² per användningsområde. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{20} — Största bruttoarea är 7850 m² per användningsområde. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{21} — Största bruttoarea är 880 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{22} — Största bruttoarea är 1950 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{23} — Största bruttoarea är 1100 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{24} — Största bruttoarea är 900 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{25} — Största bruttoarea är 4150 m² per användningsområde. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{26} — Största bruttoarea är 2500 m² per användningsområde. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{27} — Största bruttoarea är 3100 m² per användningsområde. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{28} — Största byggnadsarea är 280 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{29} — Största bruttoarea är 720 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{30} — Största bruttoarea är 530 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{31} — Största byggnadsarea är 500 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- e_{32} — Största byggnadsarea är 30 m². 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- Marken får inte förses med byggnad. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- Endast komplementbyggnad får placeras. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- 9.0 — Högsta nockhöjd i meter. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
- 6.0 — Högsta byggnadshöjd i meter. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

Högsta byggnadshöjd är 9.5 meter. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

Fastighetsstorlek

- d_1 — Minsta fastighetsstorlek är 22000 kvadratmeter. 4 kap. 18 § 1 st. p.
- d_2 — Minsta fastighetsstorlek är 9000 kvadratmeter. 4 kap. 18 § 1 st. p.

Placering

- p_1 — Huvudbyggnad ska placeras minst 3 meter från allmän plats gata/kvartersgata och minst 4 meter från gräns mot annan bostadsfastighet eller sammanbyggas i fastighetsgräns. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- p_2 — Garage/carport ska placeras med portgavel minst 6 meter från gata. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- p_3 — Komplementbyggnad ska placeras minst 1 meter från gräns mot annan bostadsfastighet eller sammanbyggas i fastighetsgräns. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Utformning

- f_1 — Endast friliggande enbostadshus eller parhus. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_2 — Endast flerbostadshus. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_3 — Endast friliggande enbostadshus, parhus eller radhus. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_4 — Huvudbyggnad och komplementbyggnad ska uppföras med pulpettak eller platt tak. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_5 — Byggnad ska uppföras med sadeltak. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_6 — Största våningsantal är två. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_7 — Största våningsantal är tre. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_8 — Tredje våningen ska vara indragen fasad med minst 40 % av byggnadsarea. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_9 — Bottenvåning ska uppföras med ett fritt mätt till överliggande bjälklag om minst 3,6 m. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_{10} — Fasad ska utföras i gul eller röd färg.. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_{11} — Tak ska vara helvalmat eller mansardtak.. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_{12} — Fasad ska utföras i trä. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- f_{13} — Bottenvåning får inte inredas med bostad. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Högsta total byggnadshöjd för komplementbyggnad är 4 meter. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

- 00 — Största takvinkel i grader. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- 00-00 — Takvinkeln får vara mellan de angivna gradtalen. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Utförande

- b_1 — Sutterängvärning/källare får inte finnas. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
- b_2 — Marken får inte belastas mer än 20 kPa. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Färdig golvnivå ska vara minst 0,3 meter över gatuhöjden i anslutande gata. 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Stängsel och utfart

- Utfartsförbud. 4 kap. 9 §

Rivningsförbud

- r_1 — Byggnad eller delar av byggnad får inte rivas. 4 kap. 16 § 1 st 4 p.

Varsamhet

- k_1 — Byggnadens fasads karaktärsdrag vad gäller material och utseende ska bibehållas. 4 kap. 16 § 1 st 2 p.

Skydd mot störningar

- m_1 — Bullerskärm får uppföras. 4 kap. 12 § 1 st 1 p.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Genomförandetiden är 15 år. 4 kap. 21 §

Villkor för startbesked

- a_1 — Startbesked får inte ges för grundläggning av byggnad förrän avhjälpning av föroreningar på aktuell plats enligt Naturvårdsverkets riktvärden för angiven markanvändning. 4 kap. 14 § 1 st 4 p.
- a_2 — Startbesked får inte ges för huvudbyggnad förrän tillfredsställande bergstabilitet och skydd mot blockned fall har säkerställts för berörd fastighet i samband med lovgivning.. 4 kap. 14 § 1 st 4 p.

Markreservat

- u_1 — Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. 4 kap. 6 §

Gemensamhetsanläggning

- g_1 — Markreservat för gemensamhetsanläggning för gata. 4 kap. 18 § 1 st. p.
- g_2 — Markreservat för gemensamhetsanläggning för dike. 4 kap. 18 § 1 st. p.
- g_3 — Markreservat för gemensamhetsanläggning. 4 kap. 18 § 1 st. p.

Upplysningar

- Dagvattendammar ska förses med avstäningsventiler vid inlopp/avlopp
- I samband med detaljprojektering av dagvattendammar ska den lokala stabiliteten kontrolleras.
- Byggnader ska byggas radonskyddat enligt boverkets föreskrifter

PBL SFS 2010:900

Antagandehandling

ALE

Detaljplan för

Bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera

PLANKARTA

Ale kommun, Västra Götalands län

Upprättad 2022-01-19 Rev. 2026-04-01

Beslutsdatum		Inst
Samråd	2016-01-27	SBN
Granskning	2022-01-19	SBN
Godkännande	2026-04-29	SBN
Antagande		
Laga kraft		

Sonny Hellstrand
Verksamhetschef plan och myndighet

Jonatan Westlin
Planarkitekt, Krook & Tjäder

Petter Martinsson
Mark- & exploateringsingenjör

Martin Hallberg
Planarkitekt, Krook & Tjäder

PLAN 2015.15

PLANKARTA

Skala 1:2000 A1, 1:4000 A3

0 50,0 100m

BOSTADSHUS I TVÅ PLAN
BOSTADSHUS I TVÅ PLAN MED SADELTAK
BOSTADSHUS I TRE PLAN MED TERRASSVÅNING
FLERBOSTADSHUS MED TERRASSVÅNING
FLERBOSTADSHUS MED SADELTAK
SKOLBYGGNAD
BEFINTLIGT HUS
SOPHUS
TEKNIKHUS
PARKERINGSPLATSER
CARPORT
BOLLPLAN
STIG
SLÄNT
STENMUR
VATTENDRAG
SKYDDSVÄRT TRÄD
NYTT TRÄD
LEKPLATS/UTSIKTSPLATS

Södra Backa - Stenkil

ILLUSTRATIONSPLAN A1 1:2000
Göteborg | 2026-03-05

SKALA 1:2000
0 10 20 50 100 150 200
METER

liljewall

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera

PLANBESKRIVNING

Utökat planförfarande

2026-04-01

Plan 2015.15

Antagandehandling april 2026

Detaljplanen omfattas av följande handlingar:

Planhandlingar

Plankarta med bestämmelser 2026-04-01
Illustrationskarta 2026-03-05
Samrådsredogörelse 2022-01-19
Granskningsutlåtande 2026-04-01
Planbeskrivning (denna handling) 2026-04-01
Behovsbedömning 2014-01-31
Grundkarta, 2025-11-18

Utredningar

PM Geoteknik för Detaljplan Backa 1:13, Afry, reviderad 2022-12-15
Markteknisk undersökningsrapport för Detaljplan Backa 1:13, Afry, reviderad 2017-09-15
Kompletterande Markteknisk undersökningsrapport för Backa 1:13, Afry, 2020-08-27
PM Bergteknik Detaljplan Backa 1:13, Afry, 2026-03-13
Backa 1:13 VAD-utredning, Sweco, 2021-10-21
Miljöteknisk markundersökning och riskbedömning, Backa 1:13 m.fl., Cowi 2018-06-07
Översiktlig miljöteknisk markundersökning av bullervall inom fastigheten Backa 1:8, Afry 2021-01-07
Riskbedömning Jakobsdal, Liljemark Consulting 2025-11-04
Miljökonsekvensbeskrivning, Ramboll 2026-04-01
Kompensationsåtgärder för biotopskyddsobjekt, Backa 2021:409
Stenkil (Backa 1:13 m.fl.) bullerutredning, Gärdhagen Akustik AB, 2021-09-21
Naturvärdesinventering Backa, Örnborg Kyrkander 2021
Kompletterande arkeologisk förundersökning, Lödöse museum, 2017-10-01
Arkeologisk förundersökning av fornlämning Boplats L1965:9007, Västra Götalandsregionen, 2021-09-24
Arkeologisk förundersökning av fornlämning L1960:9546, Västra Götalandsregionen, 2021-09-24
PM kompletterande trafikutredning Stenkil, Ramboll, 2020-11-13
Inventering av fladdermöss i Nödinge, Nattbakka, 2021-09-23
Groddjursinventering Backa, Ale kommun, Örnborg Kyrkander, 2021-08-26
Kräldjursinventering vid Lodingebäcken Nödinge, Naturcentrum, 2018-03-13
Häckfågelinventering vid Lodingebäcken Nödinge, Naturcentrum, 2018-01-25
Hasselsnoksmiljöer i detaljplaneområdet Lodingebäcken, Nödinge, 2017-04-06
Biotopkartering och åtgärdsförslag i ett delområde av Lodingebäcken, Naturcentrum, 2017-03-21
Inventering av större vattensalamander och åkergroda i Ale kommun 2018 och 2019, Ecocom, 2020-02-14
Lokaliseringsstudie, ianspråktagande av jordbruksmark, Ale kommun, 2021-09-01

Utredningar utförda inför samråd

Arkeologisk utredning, Rapport 2008:20, Lödöse museum
Särskild utredning, Rapport 2012:5, Lödöse museum
Arkeologisk förundersökning, Rapport 2012:19, Lödöse museum
Avgränsande arkeologisk förundersökning, Rapport 2013:14, Lödöse museum
Arkeologisk förundersökning, Rapport 2015:9, Lödöse museum

Kulturhistorisk utredning, Södra Nödinge, Västarvet
Översiktlig naturinventering 2008-02-06, Ale kommun
Översiktlig naturinventering 2011-08-19, Ale kommun
Grodinventering Backa, Nödinge, Ale kommun, 2012-05-11, Naturcentrum AB

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehåll

Detaljplanen omfattas av följande handlingar: 2

Sammanfattning 5

Planens syfte och förutsättningar 6
Bakgrund 6
Syfte 6
Planområdets läge och areal 6
Markägoförhållanden 7
Planens förenlighet med miljöbalken 7

Tidigare ställningstaganden 7
Miljömål 7
Regionen 8
Gällande översiktsplan 9
Program för planområdet 9
Gällande planer och bestämmelser 10
Parallellt uppdrag 10
Kommunala beslut i övrigt 11

Riksintressen 12

Förutsättningar 13
Mark, vegetation och fauna 13
Mark och vegetation 20
Fornlämningar, kulturmiljö och befintlig bebyggelse 23
Trafik, parkering, kollektivtrafik och tillgänglighet 27
Service 27
Teknisk försörjning 28
Risk och störningar 30

Detaljplanens innebörd och genomförande 30
Bebyggelse 30
Trafik, parkering, kollektivtrafik och tillgänglighet 38
Service 44
Mark, vegetation och fauna 44
Teknisk försörjning 50
Risk och störningar 58
Räddningstjänst 66
Sociala frågor 67

Miljökvalitetsnormer 67
Luftkvalitet 67
Buller 67
Vattenförekomster 68
Fisk- och musselvatten 68

Genomförandebeskrivning 68
Organisatoriska frågor 68
Fastighetsrättsliga frågor 74
Tekniska frågor 78
Ekonomiska frågor 85

Fastighetskonsekvensbeskrivning 88
Fastighetsåtgärder 88
Rättigheter 94

Behov av miljökonsekvensbeskrivning 100
Miljökonsekvensbeskrivning 101
Miljömålen 103
Levande sjöar och vattendrag 103
Levande skogar 103
Ett rikt odlingslandskap 104
God bebyggd miljö 104

Kommunens samlade bedömning 104

MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSONER 105

Sammanfattning

Detaljplanen möjliggör en fortsatt utbyggnad av Nödinge tätort söderut. Området bedöms kunna innefatta cirka 600 nya bostäder i form av både friliggande och sammanbyggda småhus samt flerbostadshus. Planområdet kommer att nås via en ny huvudgata genom området som ansluts till Backavägen i norr och till Vikenvägen som går parallellt med E45 i sydväst.

Inom planområdet planeras även för en förskola med plats för 180 förskoleelever. Denna placeras centralt i området. Ett system av gång- och cykelvägar planeras inom planområdet som ansluts till befintliga gång- och cykelvägar i Nödinge. Dessa bedöms ge god tillgänglighet för gående och cyklister såväl inom planområdet som till de centrala delarna av Nödinge.

Aktuellt planområde finns med i ÖP 2021 som utvecklingsområde för bostäder i anslutning till tätorten i Nödinge och är utpekat i Fördjupad översiktsplan (FÖP) Nödinge som bebyggelseområde för i huvudsak bostadsändamål.

Planområdet innehåller flera områden med naturvärden i form av skogsmarker, åkerholmar, stengärdesgårdar, våtmarker och vattendrag. Dessa områden skyddas i stora delar i planen genom att planeras som natur- eller parkmark. I de fall exploatering har prioriterats har kompenserande åtgärder föreslagits för förlorade naturvärden som omfattas av generellt biotopskydd. Dispens för borttagande av dessa har givits av Länsstyrelsen.

Planområdet innehåller också kulturhistoriska värden i form av arkeologiska lämningar, stengärdesgårdar och rester från industriverksamhet som planerades i området av Svenska Denofa AB under tidigt 1900-tal. Stora delar av dessa miljöer bevaras och skyddas i planförslaget. För samtliga fornlämningarna inom planområdet har samråd utförts med länsstyrelsen och flera delar av planen har anpassats därefter. Planområdet innehåller områden med känslig geoteknik och geotekniska utredningar genomförts. Utförda markundersökningar för stabilitet och markföroreningar ligger till grund för bestämmelser gällande belastningsrestriktioner och villkorat startbesked kopplat till gränsvärden för känslig markanvändning.

För detaljplanen utfördes en miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning). Den samlade bedömningen är att de negativa konsekvenserna för miljön i detaljplaneförslaget blir små till måttliga.

Planens genomförande kommer att regleras i ett exploateringsavtal där kommun och exploatör enas om fördelning av kostnader och ansvar.

Planens syfte och förutsättningar

Bakgrund

Planarbetet påbörjades med ett planprogram som godkändes av kommunstyrelsen 2009. Kommunstyrelsen beslutade den 30 november 2010 att uppdra åt Miljö- och byggförvaltningen att påbörja detaljplaneläggning av området för bostadsändamål. Kommunstyrelsen beslutade den 17 november 2015 att ge sektor samhällsbyggnad i uppdrag att i enlighet med Plan- och bygglagen 5 kap 2 § (2010:900) teckna planavtal med exploatören och påbörja detaljplaneläggning. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 25 februari 2016 §12 att uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att genomföra samråd om planförslaget. Samråd har ägt rum under tiden 2016-04-21 – 2016-05-27 och samrådsmöte hölls för allmänheten den 11 maj 2016. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 19 januari 2022 §10 att genomföra granskning av planförslaget. Granskning ägde rum under tiden 2022-02-09 – 2022-03-09. Under granskningstiden hölls ett digitalt informationsmöte den 23 februari 2022 där allmänheten var välkomna.

Syfte

Syftet med detaljplanen är att:

- möjliggöra bostadsbebyggelse och utbildningslokaler samt ge förutsättningar för etablering av småskaliga verksamheter, handel och service koncentrerat till huvudgatan.
- värna befintliga natur- och kulturvärden
- bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv

Planområdets läge och areal

Planområdet ligger i södra Nödinge och ansluter till befintlig bebyggelse längs med Backavägen i norr. I öster avgränsas området av golfbanan och västerut ligger Göta älv, järnvägen och E45. I söder ansluter planområdet till naturområdet Vättlefjäll. Områdets norra del är lokaliserad cirka 1 kilometer från Nödinge centrum och består av sammanlagt cirka 60 hektar.

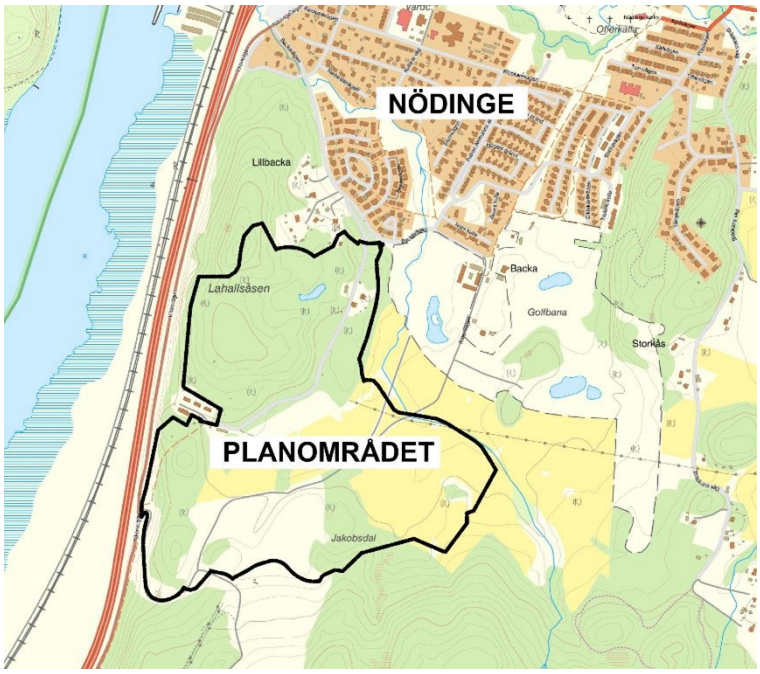

Figur 1. Planområdets lokalisering i Nödinge

Markägoförhållanden

Planområdet innefattar 9 fastigheter, Backa 1:8, Backa 1:12, Nödinge 2:10 Nödinge 3:18, Nödinge 40:1, Nödinge-Stommen 1:37, Nödinge-Stommen 1:26 och Nödinge-Kullen 1:10. Gemensamhetsanläggningen Nödinge GA:10 ingår också i planområdet. Större delen av planområdet är privatägd. Ale kommun äger mark i de södra delarna av planområdet.

Planens förenlighet med miljöbalken

Detaljplanen bedöms vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt 3, 4 och 5 kap miljöbalken. Delar av planområdet utgör jordbruksmark. Kommunen bedömer att marken får tas i anspråk för ett väsentligt samhällsintresse i form av bostadsförsörjning och utbildningsändamål i ett kollektivtrafiknära läge, samt att behovet inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom annan mark. Bedömningen grundas på genomförd lokaliseringsstudie och kommunens samlade avvägning i planarbetet.

Tidigare ställningstaganden

Miljömål

Riksdagen har fastställt 16 övergripande miljömål för Sverige. Målen beskriver de kvaliteter som vår miljö och våra gemensamma natur- och kulturresurser måste ha för att vara ekologiskt hållbara på sikt. Nedan görs en kortfattad redovisning av de kommunala miljömål som är relevanta för den aktuella planeringen.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Begränsad klimatpåverkan och god bebyggd miljö

Planeringen ska sträva efter en samhällsutbyggnad där färre transporter av människor och varor krävs. Utveckling som erbjuder alternativ till bilen i form av kollektivtrafik och bra cykelvägnät ska främjas. Befintliga grönområden i tätortsnära lägen ska bevaras. Kretsloppslösningar ska eftersträvas där så är möjligt. Ökad tillgänglighet till miljöanpassade drivmedel ska eftersträvas.

Levande sjöar och vattendrag samt myllrande våtmarker

Alla bäckar och åar i kommunen är tillflöden till Göta älv. Kommunen ska sträva efter att skydda älven mot föroreningar från exempelvis enskilda avlopp. Arbeta aktivt för en god dagvattenhantering som utgår från ett så lokalt omhändertagande som möjligt. Verka för att våtmarker skapas för omhändertagande av dagvatten. Många av kommunens vattendrag är fiskförande och kommunen ska arbeta för restaurering och återskapande av vandringsvägar i värdefulla vattendrag. Kommunen ska verka för att de finaste våtmarkerna avsätts som naturreservat.

Ett rikt odlingslandskap

Kommunen ska sträva efter ett varierat odlingslandskap. Slåtterängar och betesmarker bör bevaras och utökas. Stengärdesgårdar, dikes- och åkerrenar, odlingsrösen och alléer bör bevaras och skötas.

Levande skogar och ett rikt växt och djurliv

Kommunen ska ta hänsyn till och sträva efter att bevara skogsområden och andra naturområden med höga naturvärden. Arbeta för att identifiera och bevara grova lövträd.

Regionen

Göteborgsregionens strukturbild ligger till grund för det gemensamma arbetet med att utveckla en långsiktigt hållbar struktur i regionen. Ale kommun utgör ett av huvudstråken som tillsammans ska utgöra ryggraden i Göteborgsregionen. Planområdet ligger cirka en kilometer från pendeltågstationen i Nödinge. Huvudstråken utgör ryggraden i Göteborgsregionen och ska stärkas för att alla delar av regionen ska bli långsiktigt livskraftiga. Utvecklingen av huvudstråken ska ske med stöd av en attraktiv och kraftfull pendel- och regiontågstrafik. Ett bostadsbyggande i stationsnära lägen, eller i orter som med god kollektivtrafik är knutna till stationslägena, stärker förutsättningarna för en uthållig tillväxt i Göteborgsregionen och ger förutsättningar för att kunna gå eller cykla till och från en pendel-/regiontågsstation, om bostadsbyggandet sker inom en kilometer från stationsläget.

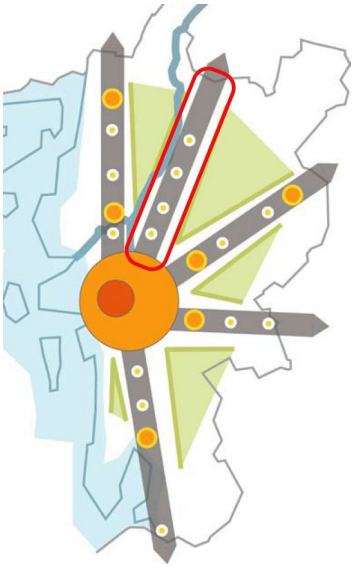

Figur 2. I Göteborgsregionens strukturbild ligger Nödinge vid ett av regionens huvudstråk

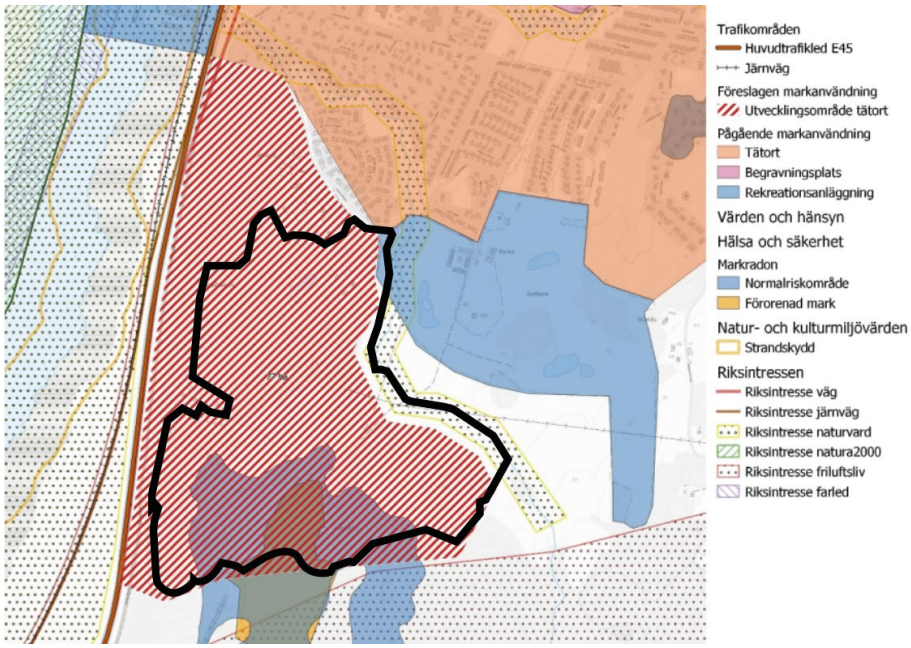

Figur 3. Utvecklingsområde tätort Nödinge (Översiktsplan 2021)

Gällande översiktsplan

Kommunen bedömer att detaljplanen är förenlig med översiktsplanens inriktning och med Fördjupad översiktsplan (FÖP) Nödinge, där Södra Backa pekas ut som bebyggelseområde för i huvudsak bostadsändamål.

Figur 4 visar markanvändningskartan för Nödingeområdet. Lokalisering av planområdet markeras med ett gult område i södra delen av kartan.

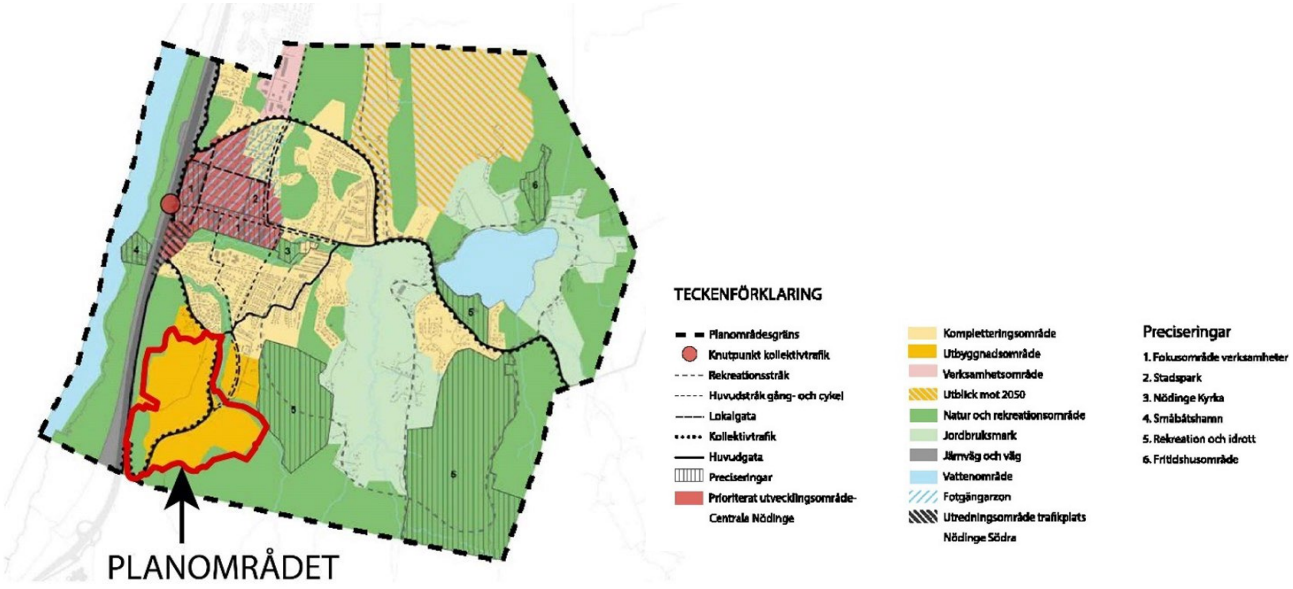

Figur 4. FÖP Nödinges markanvändningskarta

Program för planområdet

Detaljplanearbetet har föregåtts av att ett planprogram tagits fram för delar av området. Planprogrammet godkändes av kommunstyrelsen 2009 och omfattade aktuellt planområde,

undantaget Lahallsåsen, som tillkommit senare i processen men ingår i utbyggnadsområdet i markanvändningskartan för FÖP Nödinge och i gällande översiktsplan. Planprogramområdet omfattade även en utvidgning av golfbanan och ett mindre bostadsområde vid Bräckans väg.

Gällande planer och bestämmelser

Planområdet gränsar till och omfattar delvis plan 230 Detaljplan för Backa gård Etapp Lillbacka och plan 244 Detaljplan för Golfbana vid Backa säteri. Planområdet är i övrigt inte planlagt.

Plan 230

Planen omfattar området norr om aktuellt planområde och medger bostadsbebyggelse i 1–2 våningar. I de södra delarna av planen ligger Backavägen planerad som huvudgata. Aktuellt planförslag påverkar delar av plan 230 genom att område som är planerat för huvudgata i plan 230 överlappas av aktuellt förslag med mark som också planeras för huvudgata.

Plan 244

Planen omfattar området omkring Backa säteri samt golfbanan öster om aktuellt planförslag och medger idrottsområde för golf med inslag av bostadsbebyggelse, kontor och föreningslokaler i 1–2 våningar. Det pågår planarbete för detta område genom detaljplan Nödinge-Stommen 1:261 m.fl. som möjliggör för cirka 200–250 nya bostäder. Aktuellt planförslag påverkar delar av plan 244 genom att område planerat för idrottsområde för golf i plan 244 överlappas med mark planerad för huvudgata och natur i aktuellt förslag.

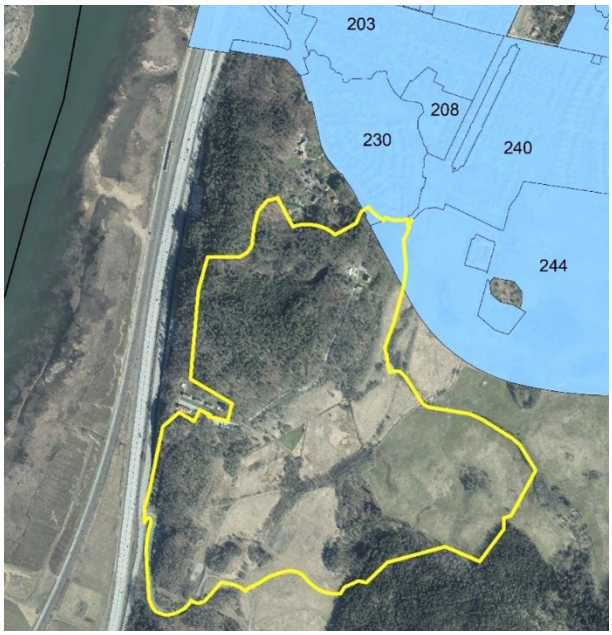

Figur 5. Gällande detaljplaner inom planområdet och i dess närhet.

Parallellt uppdrag

Detaljplanearbetet inleddes med en arkitekttävling. Tre arkitektkontor bjöds in av exploatören för att ta fram skisser för utformning av området. Efter en utvärdering beslutades att arbeta vidare med Liljewall arkitekters förslag. Detta förslag har sedan bearbetats och utgjort grunden för detaljplanearbetet.

Kommunala beslut i övrigt

Bostadsförsörjningsprogram 2024–2027

Bostadsförsörjningsprogrammet antogs av kommunfullmäktige den 2024-05-27 och innehåller mål och strategier för Ale kommuns bostadsförsörjning under perioden 2024–2027. Programmets övergripande mål är att säkerställa allas rätt till en god bostad genom att skapa förutsättningar för ett varierat, hållbart och inkluderande bostadsutbud i hela kommunen. Ett av målen är att möjliggöra ett tillskott om cirka 800 bostäder under femårsperioden 2023–2027. Av dessa ska merparten lokaliseras till de regionala kärnorna Nödinge och Älvängen. Den geografiska prioriteringen syftar till att främja en hållbar samhällsutveckling genom god tillgång till kollektivtrafik, service och arbetsmarknad. För att bidra till ett integrerat och blandat bostadsbestånd eftersträvar kommunen en variation i upplåtelseformer, hustyper och boendemiljöer. Ett särskilt fokus ligger på att säkerställa att lägenheter finns tillgängliga för socialförvaltningens olika målgrupper, inklusive invånare som är i behov av socialt kontrakt eller som ingår i målgruppen för "Bostad Först". Dessutom finns ett avtal med Alebyggen för att årligen säkerställa ett visst antal lägenheter för dessa grupper. Kommunen har ambitionen att växa till en befolkning på 50 000 personer till år 2050, och för att uppnå detta mål betonas utvecklingen av starka orter och en levande landsbygd. Nyproduktion sker primärt i centrala lägen där efterfrågan är stor, och den planerade bostadsbyggnationen inkluderar både småhus och flerbostadshus.

Naturvårdsprogram

Naturvårdsprogrammet antogs av kommunfullmäktige den 13 november 2023. Lodingebäcken som löper längs med planområdets östra gräns finns med i kommunens naturvårdsprogram och bedöms som ett område av klass 2 – höga naturvärden. Bäcken är ett litet vattendrag som omges av bitvis gamla lövträd. Bäcken utger goda lek- och uppväxtmiljöer för havsöring.

I Naturvårdsprogrammet står det att områden med *naturvärden* inte bör omfattas av exploatering såvida inte särskilda skäl föreligger och åtgärder vidtas för att begränsa skadan. Områden med *höga naturvärden* bör i sin tur endast i särskilda undantagsfall omfattas av exploatering såvida inte synnerligen särskilda skäl föreligger och åtgärder vidtas för att begränsa och kompensera eventuell skada.

Kulturarvsplanen

Delar av planområdet har befunnits vara av kulturhistoriskt intresse och omnämns i *Kulturarvsplanen för Ale kommun* (2007). Miljöerna innefattar tjänstebostäder från 1919 då Svenska Denofa AB planerade att etablera sig på platsen. Här finns även flera lämningar av industrihistorisk art från samma etablering. Mer information återfinns under rubriken *Kulturhistoria*.

Energi- och klimatstrategi

Ale kommuns energi- och klimatstrategi antogs av kommunfullmäktige den 27 maj 2024 och är giltig tills vidare. Strategin syftar till att minska utsläppen av växthusgaser samt att stärka kommunens motståndskraft i energiförsörjningen. Ale kommun verkar för att:

- Utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland ska minska med 80 procent till år 2030 (jämfört med 1990).
- Västra Götaland ska vara fossiloberoende till 2030.

- Utsläpp från västsvenskarnas konsumtion ska minska med 30 procent till 2030 (jämfört med 2010).
- Andelen förnybar energi ska uppgå till minst 80 procent till 2030.
- Energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler ska minska med 50 procent (jämfört med 1995).

Ale kommun arbetar strategiskt inom flera områden för att nå dessa mål, bland annat:
Ökad lokal produktion av fossilfri el.

- Energieffektivisering inom byggnader, transporter och verksamheter.
- Planering som främjar gång-, cykel- och kollektivtrafik.
- Minskning av matsvinn och främjande av cirkulära resurser.
- Minskad klimatpåverkan från byggnation genom klimatdeklarationer.
- Kolinlagring genom exempelvis restaurering av våtmarker.
- Aktiv samverkan med invånare, näringsliv och andra samhällsaktörer.

Genomförandet av strategin sker genom årliga handlingsplaner i kommunens nämnder. Strategin integreras i den ordinarie verksamhetsplaneringen och följs upp i årsredovisningen

Riksintressen

Planområdet ligger öster om Göta Älv och de riksintressen som är kopplade till vattendraget. Lodingebäcken ingick tidigare i riksintresse för naturvård (NRO 14122 Göta och Nordre älvs dalgångar). Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset.

De södra delarna av planområdet ligger i nära anslutning till Vättlefjällsområdet som ligger inom riksintresse för friluftsliv (FO49). Vättlefjäll, som är ett av regionens viktigaste storströvområden med två längre vandringsleder (Bohusleden och Vättlefjällsleden. Här finns rika miljöer med skogs, sjö- och myrlandskap. Vättlefjäll är mycket kuperat och av sprickdalstyp och är därmed även rikt på sjöar. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att säkerställa en långsiktig, hållbar och positiv utveckling som gynnar det rörliga friluftslivet. Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset.

Norge/Vänerbanan och E45 omfattas av riksintresse för kommunikationer (järnväg respektive väg). Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset.

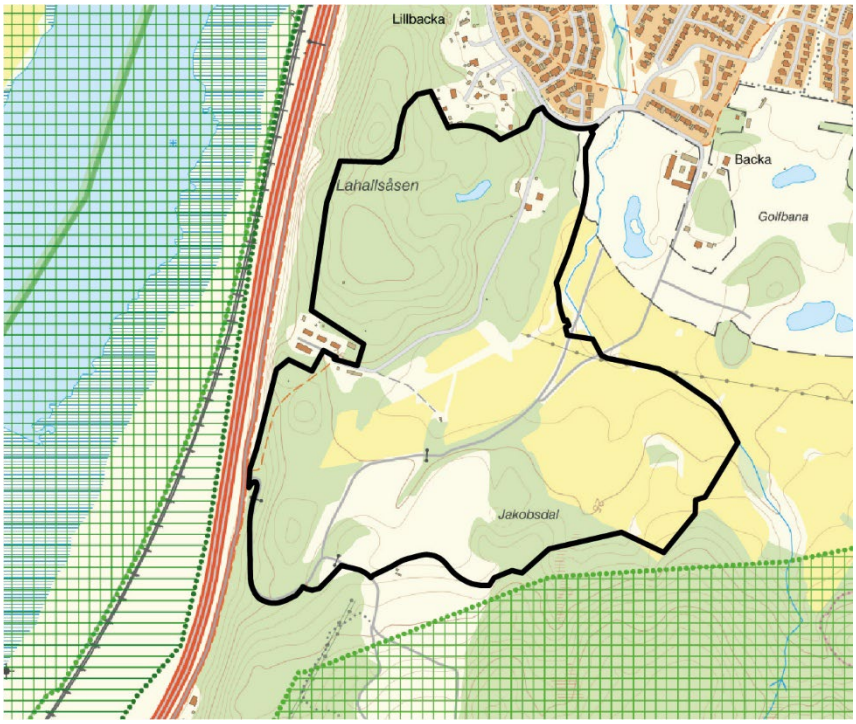

Figur 6. Riksintressen i förhållande till planområdet. Svart = planområde, Röd = väg, Brun = Järnväg, Mörkgrön = naturvård, Ljust grön = friluftsliv

Förutsättningar

Mark, vegetation och fauna

Landskapsbild

Landskapet inom och omkring planområdet utgörs av ett dalgångslandskap med Göta älvs storslagna dalgång i väster och dess biflöden Lodingebäcken och Hållsdammsbäckens mindre dalgångar i öster. Mellan dalgångarna löper kuperade och skogbeklädda höjdryggar. En sådan är Lahallsåsen som löper mellan Göta älv och Lodingebäcken. I sydost breder Vättlefjälls kuperade skogsområde ut sig.

Göta älvs dalgång utgör riksintresse för friluftsliv och landskapsbilden är en viktig del av dess värden. Landskapsbilden längs Göta älv domineras av det långsträckta, storskaliga landskapsrum som Göta älvdalen utgör. Älvens mäktiga vattenspegel, den flacka dalgången och inramningen med bergskanter i öster och väster är karaktäristiskt. Den forna betes- och odlingsmarken i dalgångens botten präglas idag av infrastruktur. Dalgångens nordsydliga dominerande riktning förstärks ytterligare av de linjära element som vägar och järnväg utgör och av de bergskärningar som dessa medfört. Den östra bergsbranten med dess obrutna siluett är karaktäristisk för denna del av dalgången. Den till stora delar obrutna skogsridån på de angränsande höjdpartierna förstärker topografin och bidrar till att ytterligare definiera rumsligheten.

Lodingebäckens betydligt mindre dalgång har inte samma tydliga riktning som Göta älvdalen utan förgrenar sig och flyter ut i större flacka områden präglade av tidigare jordbruk.

Topografi

Topografin inom planområdet är skiftande. Lahallsåsen i nordvästra delen av planområdet består av en höjdrygg mellan Göta älvs dalgång och Lodingebäckens dalgång. Det finns även skogbeklädda höjder i planområdets södra delar. I de centrala delarna av planområdet längs Lodingebäckens biflöde samt längs med själva Lodingebäcken är dock terrängen förhållandevis flack.

Geoteknik

En geoteknisk utredning utfördes i samband med detaljplanens samråd (ÅF 2015-03-10, rev B). Utredningen har efter samråd reviderats och kompletterats ett flertal gånger (rev D 2017, rev E 2017, och rev F 2020) i samband med justeringar av situationsplanen och planavgränsningen. I denna handling redovisas resultat från den sista revideringen (rev F, 2020-12-14).

Området är kuperat och består av två höjdpartier i väster (Lahallsåsen) och söder som delas av en dalgång (Jakobsdal). Exploatering är tänkt att ske i huvudsak på före detta jordbruksmark och nuvarande betesmark samt det uppfyllda området i söder som tidigare var en gokartbana.

Utredningen visar att marken inom planområdet har varierande stabilitet. Sex geotekniska delområden, A-F, har identifierats med olika markförhållanden (Figur 7).

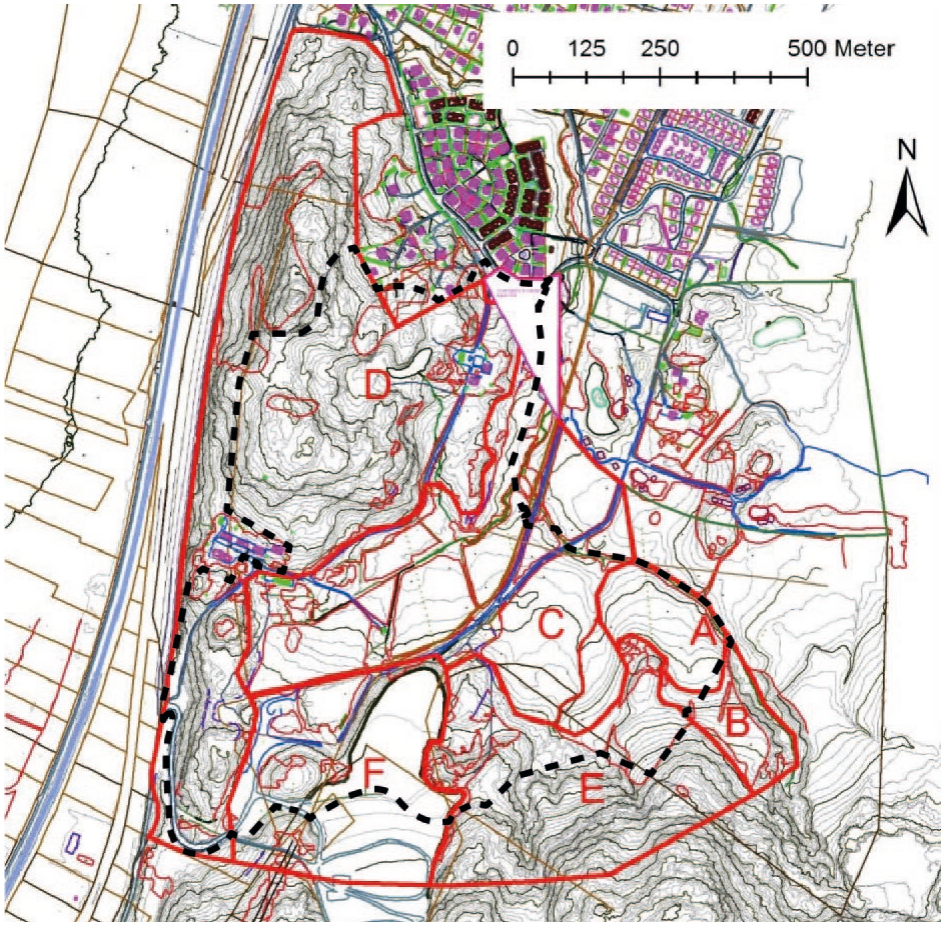

Figur 7. Geotekniska delområden med planområdet i svart. (Afry, 2020-12-14)

Område A
Jordlagerföljden består av upp till 2 meter torrskorpelera ovan lera på friktionsjord. Djup till berg har inte undersökts. Sonderingar utförda inom området visar att lerlagrets mäktighet varierar mellan 9 meter och 16 meter och att friktionsjordens mäktighet är minst 2 meter. Utförda CPT-sonderingar visar på en relativ homogen lera med tunna skikt av friktionsmaterial som överlagrar friktionsjorden. Lerans densitet varierar mellan 1,6 och 1,8 t/m^3 där de högre värdena antyder att leran innehåller silt eller sandskikt. Vattenkvoten i leran varierar mellan cirka 40 och 80 % och konflytgränsen mellan 35 och 60 %. Leran i området är ställvis högsensitiv till kvick.

En bedömning har gjorts avseende skredutveckling och förekomst av kvicklera i område A och risk. Slutsatsen var att kvickleran i område A finns i ett område med god stabilitet och så länge laster och släntgeometrier anpassas efter den erforderliga säkerhetsfaktorn bedöms området som säkert. I samband med bedömningen togs fram en preciserad avgränsning mellan område A och B som använts som underlag för bebyggelsens avgränsning mellan område A och B samt österut längs bäcken.

Område B
Jordlagerföljden består av upp till 2 meter torrskorpelera ovan lera på friktionsjord. Djup till berg har inte undersökts. Sonderingar utförda inom området visar att lerlagrets mäktighet varierar mellan 10 meter och 22 meter och att friktionsjordens mäktighet är minst 3 meter. Utförda CPT-sonderingar visar på en relativ homogen lera med tunna skikt av friktionsmaterial som överlagrar friktionsjorden. Enligt utförda undersökningar varierar den korrigerade skjuvhållfastheten mellan 18 och 37 kPa.

Område C
Jordlagerföljden består av upp till 2 meter torrskorpelera ovan lera på friktionsjord. Djup till berg har inte undersökts. Sonderingar utförda inom området visar att lerlagrets mäktighet varierar mellan 2 meter och 16 meter och att friktionsjordens mäktighet varierar mellan 0 och 5 meter i de undersökta punkterna. Utförda CPT-sonderingar visar på en relativ homogen lera med tunna skikt av friktionsmaterial i leran samt skikt som överlagrar den underliggande friktionsjorden.

Område D och E
I de mer höglänta områdena på Lahallsåsen, område D och E, består marken av i huvudsak fastmarksområde med ytnära berg med tunna jordtäcken eller berg i dagen omväxlande med områden där jordmäktigheten är upp till cirka 5 – 10 meter. Jordlagren består av torrskorpelera eller friktionsjord. Ett fåtal jordbergsonderingar har utförts i den norra delen av område D, cirka 10 meter söder om dammen.

Område F
Område F består av ett relativt plant uppfyllt område (före detta gokartbana) samt ett område väster om uppfyllanden som utgörs av en plan yta (sidoutfyllnad) och en cirkulär kulle. Fyllnadsmassorna i det uppfyllda området består av packad torrskorpelera och friktionsjord av varierande sammansättning.

I den västra delen av område F, på sidoutfyllnaden, är jordmäktigheten 1,5–6 meter. Där jordtäcket är tunt, på den plana ytan, består jordlagren av blandad fyllning/friktionsjord på berg. Där jordtäcket är mäktigare, finns cirka 3–4 meter blandad fyllning på friktionsjord. I

anslutning till sektion S3 har kompletterande sonderingar genomförts under november 2020 för att få en bättre bild av den faktiska jordlagerföljden. I norra delen av det uppfyllda området består jordmassorna av friktionsjord ovanpå ett tunnare lerlager. Leran vilar på ett tunt lager friktionsjord ovanpå berg. På kullen söder om sidoutfyllnaden, visar sonderingar att jorddjupen är cirka 5 - 6 meter och att jordlagren består av fyllning/torrskorpelera på sand eller lera.

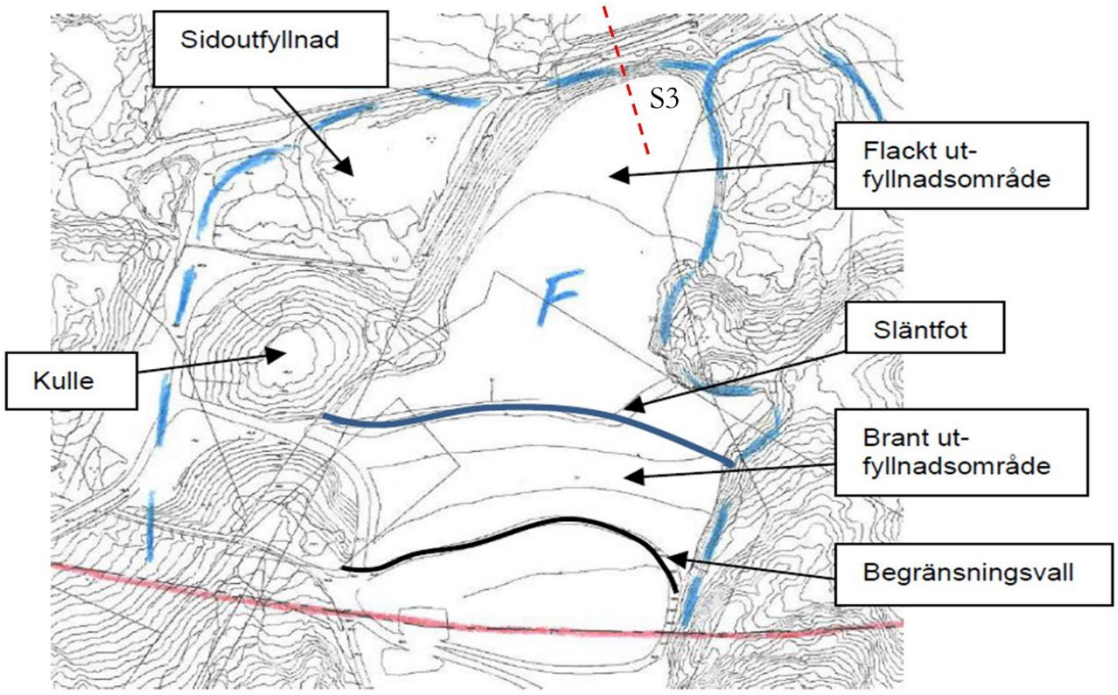

Figur 8. Område F

Bergtekniska förhållanden

I den geotekniska utredningen har också en bergteknisk utredning ingått. Berggrunden domineras av grå till rödgrå fin till medelkornig granitisk gnejs med finbandad struktur. Gnejsen övergår i liten utsträckning till grå massformig granit. Deformationen i berggrunden är både spröd och duktil, sliror och linser av kalifältspat, kvarts och plagioklas förekommer. Vid utfyllnadsområdet i områdets södra del är berget av migmatitiskt struktur. Av särskild vikt är den regionala foliationen. Förutom de regionalt utbildade sprickriktningarna finns möjligheter för lokalt utbildade sprickvarianter som är omöjliga att förutse utan omfattande borrningar. Områdesindelningen har baserats på den som gjorts för geoteknik.

<u>Område A och B</u>
Behoven för nya skärningar och schakter i berg är obefintliga på större avstånd från naturliga bergförekomster, där jorddjupen i regel överstiger normala schaktdjup.

<u>Område C</u>
Bergschakt i de flesta fall ej nödvändigt. Om schaktbehov ändå uppstår ska situationsbeskrivningen för område D, E och F beaktas.

<u>Område D, E och F</u>
Områdets fastmarkkaraktär med berg i dagen och måttliga jorddjup gör att sprängningsarbeten kan komma att bli nödvändiga. De naturliga slänterna bedöms vara

relativt säkra även om utfall västerut, utanför planområdet inte har studerats. I de flesta fall kan en släntlutning på 1:2,5 accepteras men eftersom bergarbeten (sprängning och schaktning) kan påverka bergets stabilitet ska en ny bedömning göras efter det att byggnadsritningar gjorts tillgängliga. Här tas hänsyn till geometri och geografisk utsträckning hos schakter och skärningar. *Figur 9* visar befintliga, eventuellt farliga slänter. Vid markerande av slänten har ingen hänsyn tagits till eventuella befintliga bergförstärkningsinsatser eller nedfallande blocks vidare transport nedåt (s.k. Run-out distance). I nuläget ska bebyggelse undvikas i område markerat B1.

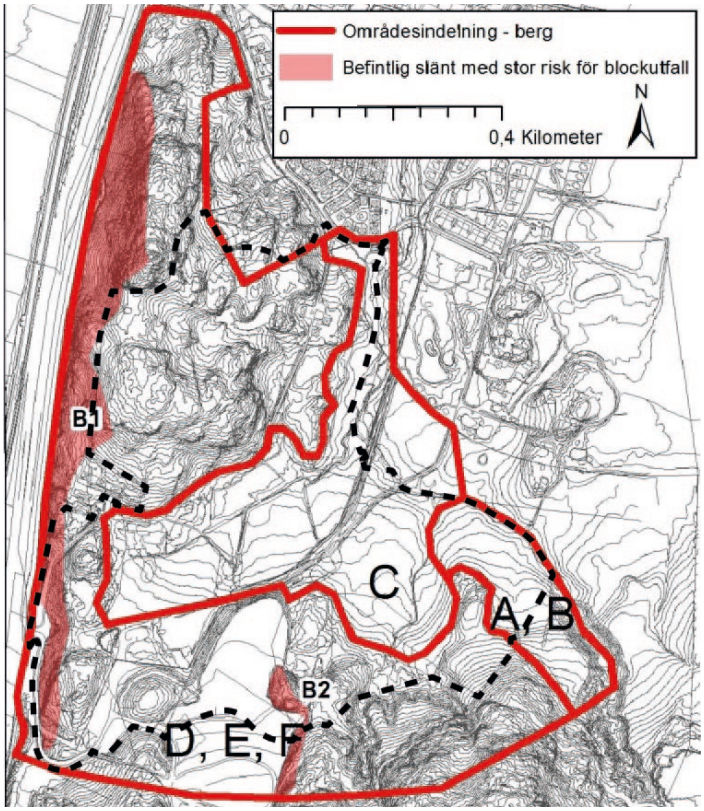

Figur 9. Översiktliga bergstabilitetsförhållanden med planområdet i svart (Afry, 2020-12-14)

För område B2 har ett PM för bergteknik tagits fram för att utreda risken för ras (Afry, 2026). Sannolikheten för blockutfall bedöms som låg i det undersökta området. De fåtal block som observerats som kan utgöra en risk kan enkelt rensas ner med hjälp av spett. Område 1 berör ett mindre rundat block som ligger på släntkrönet i slänten som lutar åt norr, drygt 20 meter från närmsta planerade bostadstomt. Område 2 berör en ansamling av mindre block på ett svagt sluttande plan. Sannolikheten för utfall bedöms därför som låg utan extern påverkan. Område 3 berör ett block på toppen av ett släntkrön samt en mindre bergskiva som potentiellt kan vara lös. Eftersom blocket befinner sig på släntkrönet finns det risk att detta faller ut med tiden. Då det rinner vatten i sprickan bakom bergskivan kan frostsprängning med tiden få den att lossna. Blocket kan rensas ner med skrotspett och eventuellt bergsskivan också om den är lös. Inga block i den södra delen av B2 bedömdes utgöra någon risk för ras.

Figur 10. Områden med låg sannolikhet för blockutfall i norra delen av B2. (Afry, 2026-03-10)

Som komplettering till geotekniska utredningen genomfördes en erosionsutredning för Lodingebäcken (SGI, 2017). I denna konstateras att de norra och mellersta delarna av Lodingebäcken inom planområdet inte har så stora förutsättningar för erosion med små till måttliga erosionsskador. I de sydligare delarna ökar nivåskillnaderna med brantare slänter ner mot bäcken och därmed ökar också erosionens påverkan på stabiliteten. Erosionen varierar i dessa områden mellan måttlig och stor i vissa partier. Den geotekniska utredningen har i dessa lägen reviderats med ytterligare beräkningar utifrån erosionsutredningens slutsatser. Läs vidare om rasrisk och erosion i avsnittet Förslag, genomförande och konsekvenser.

Förorenad mark

Inför planens samrådsskede utfördes en översiktlig miljöteknisk undersökning av utfyllnadsområdet i söder. Efter samrådsskedet har ytterligare undersökningar utförts på planområdets södra delar, dels på bullervallarna som tillhörde den före detta gokartbanan, dels på Trafikverkets utfyllnad mellan bullervallarna. Undersökningarna på fyllnadsmassor i Jakobsdal har gjorts på uppdrag av Trafikverket (Cowi, 2018-06-07 m.fl.) och bullervallar på uppdrag av Ale kommun (Afry, 2021-01-07). Resultaten från undersökningarna visar på generellt låga föroreningshalter i både fyllmassor och bullervallar. Halten polycykliska aromatiska kolväten med hög molekylvikt (PAH-H) är dock något förhöjd i fyllmassorna jämfört med Naturvårdsverkets generella riktvärde för känslig markanvändning (KM). Det förekommer också enstaka förhöjda halter av andra föroreningar som till exempel krom, koppar och kvicksilver, men i samtliga dessa fall är dock medelvärdet långt under riktvärdena.

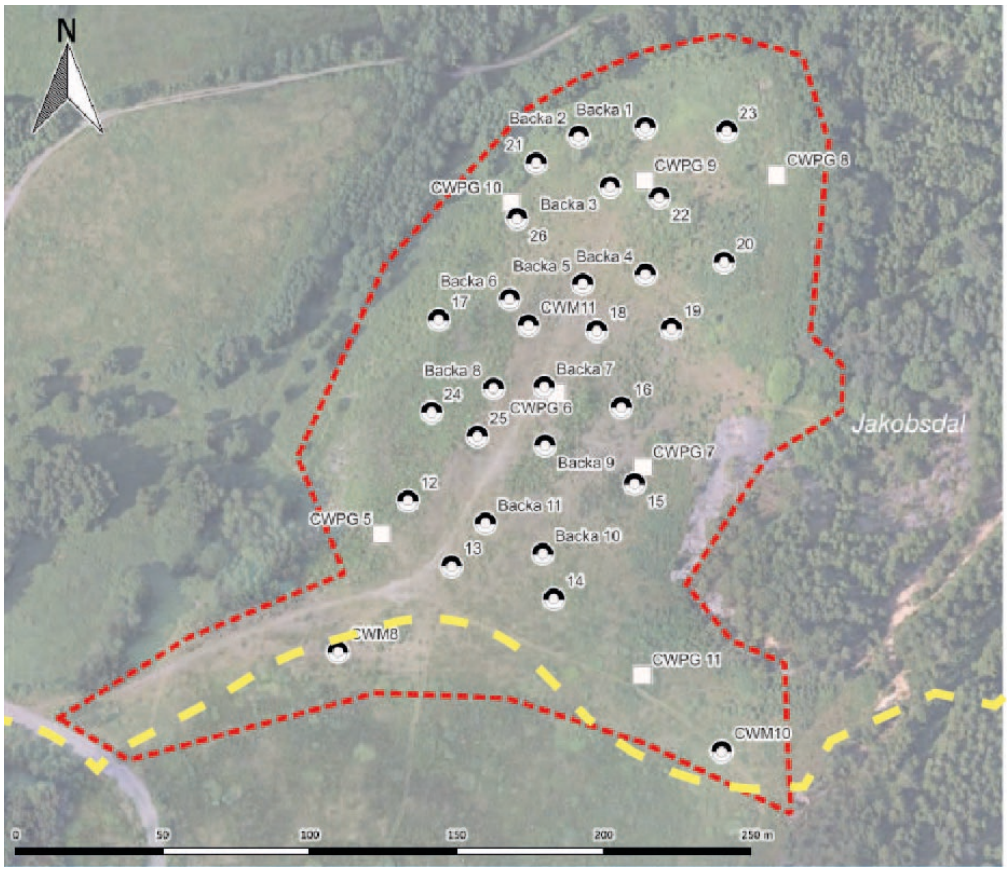

Figur 11. Provtagningspunkternas placering. Plankartans södra gräns i gult. (Liljemark 2025)

En riskbedömning av fyllnadsmassorna i den södra delen av området har genomförts på uppdrag av Trafikverket (Liljemark, 2025). Syftet med uppdraget har varit att klarlägga eventuella miljö- och hälsorisker, både på kort och lång sikt, kopplade till en del av upplagsområdet Jakobsdal, samt att bedöma behovet av eventuella riskreducerande åtgärder. Utgångspunkten har varit den planerade markanvändningen enligt pågående detaljplan. Riskbedömningen sammanfattar alla markundersökningar som gjorts på området. Slutsatsen av riskbedömningen är att inga oacceptabla risker föreligger för markmiljö, spridning eller hälsa, och att något åtgärdsbehov därmed inte bedöms föreligga. Däremot konstateras att föroreningshalterna inom utredningsområdet är förhöjda i förhållande till bakgrundshalter, vilket bör beaktas vid framtida entreprenadarbeten.

Eftersom föroreningshalter över KM har påvisats i den södra delen av området får eventuella schaktarbeten inte påbörjas innan en Anmälan om avhjälpande åtgärder enligt 28 § i Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har upprättats och godkänts av tillsynsmyndigheten, Miljöenheten i Ale kommun. Detta för att säkerställa att överskottsmassor hanteras på rätt sätt. villkor lagts in i plankartan med bestämmelsen a1, för att säkerställa att startbesked inte ges för grundläggning av byggnad förrän markföroreningar inom aktuell plats har utretts och vid behov åtgärdats så att de inte utgör mer än ringa risk för människors hälsa eller miljön.

Utfyllnaden i Jakobsdal ger också upphov till ett lakvatten som lämnar ett rostfärgat sediment nedströms utfyllnaden. Detta lakvatten behöver renas för att undvika att föroreningar rinner vidare till andra bäckar och vattendrag. Reningsstegen beskrivs närmare under rubriken Markföroreningar på sidan 79.

Radon

Den geotekniska utredningen som utförts i samband med planarbetet visar att marken inom planområdet motsvarar normalradonmark.

Mark och vegetation

På och i anslutning till höjdpartierna vid Lahallsåsen i nordväst och vid Jakobsdal i söder finns sammanhängande skogsområden som domineras av lövskog och tall. I dalgångens mer flacka områden är marken mestadels öppen efter tidigare jordbruk. Flera delvis välbevarade stenmurar som vittnar om långvarigt jordbruk finns inom planområdet.

Rekreation

Söder om planområdet ligger Vättlefjällsområdet som är ett stort och populärt område för friluftsliv. Området sträcker sig från Nödinge och söderut ända in i Göteborgs kommun.

Lahallsåsen utgör också ett rekreationsområde. Vissa delar är ganska otillgängliga, medan andra delar har väl använda stigar. Uppe på åsen finns fina utsiktsplatser mot älvdalen. Den allra nordligaste delen av åsen används flitig av skolgrupper som gör utflykter i området. Detta område omfattas inte av detaljplanen. Även befintliga vägar i planområdet används idag för promenader av många i närområdet.

Naturvärden

Naturinventeringar har gjorts i flera omgångar i samband med planarbetet. En översiktlig inventering togs fram i samband med planprogramarbetet. Vid detaljplaneuppstarten gjordes en komplettering med Lahallsåsen som tillkommit efter planprogrammet godkändes. Det har även gjorts en separat groddjursinventering för dammen vid Lahallsåsen. Inventeringen omfattade också den västra grenen av Lodingebäcken. Eftersom de tidigare inventeringarna gjordes på olika nivåer och syften gjordes år 2020 en ny naturinventering för att genomföra en enhetlig studie av naturvärden inom området enligt SIS för naturinventering (Naturinventering Backa, Örnborg Kyrkander, 2021)

Stora delar av planområdet är enligt Länsstyrelsens program utpekade för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturvärden, objekt 21:12 Backa.

Groddjursinventeringen visar att dammen vid Lahallsåsen är ett individrikt grodvatten med stora antal av både åkergroda och vanlig groda. Den oerhört rika leken gör att dammen sannolikt är av stort värde för groddjursfaunan i området. Uppehållsplatser finns sannolikt runtomkring i skogsmarken. Möjligen kan rörelser utefter bäcken från utloppet vara något mer frekventa än i övrigt. Stråket vid Lodingebäckens västra gren var utpekat i tidigare inventeringen (2012) som sannolik uppehållsplats för groddjur, men i den senaste inventeringen (2021) observerades inga arter. Stråket bedöms inte utgöra en viloplats eller plats för förökning för groddjur.

Genom området löper ett antal stenmurar som på vissa partier är välbevarade. Stenmurar i skogsmark omfattas inte av biotopskydd enligt miljöbalken men de har ett stort kulturhistoriskt värde och i många fall en viktig ekologisk funktion. Nedan följer en områdesvis beskrivning för de avgränsningar inom planområdet som enligt naturvärdesbedömningarna har höga naturvärden.

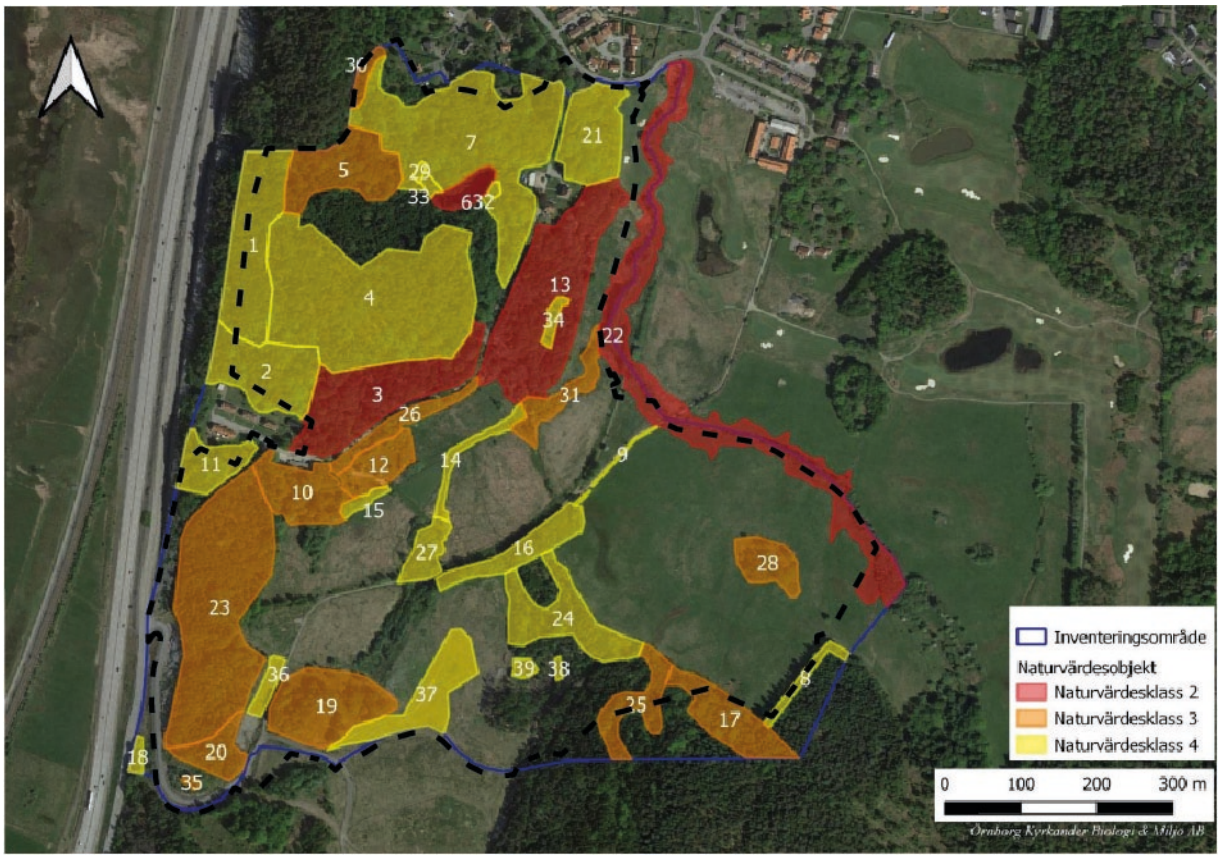

Figur 12. Identifierade naturvärdesobjekt (NVO) i området. Gällande planområdesgräns i svart, tidigare planområdesgräns i blått.

<u>Områden med högt naturvärde (klass 2)</u>

NVO 3 – Ekskog med lövbryn
Området utgörs av blandlövskog dominerad av ek men också med björk, asp, yngre bok, inslag av gran och tall samt hassel. dagsläget. Brynet mot vägen har även identifierats som en särskilt värdefull hasselsnoksmiljö (Ahlén et al., 2017). Detta har snarare påverkats positivt av röjningarna. Området är även en viktig del av det klass 1-område för fladdermöss som identifierats i en tidigare inventering (Naturcentrum AB, 2019), detta genom att lövbrynet mot vägen tillsammans med trädridån på andra sidan vägen bildar en skyddad miljö där fladdermössen gillar att jaga. Trädskiktet i östra delen är något tätare och mer åldersvarierat samt att här finns död ved i form av enstaka lågor, något som saknas i västra delen.

NVO 6 - damm med stor potential för groddjur
Det utgörs av en damm omgiven av barrskog med lövinslag. I söder tät, yngre granskog, i norr bergsbrant på vilken det växer medelålders talldominerad blandskog. Runt dammen, närmast vattnet, står en gles ring av yngre björk, inklusive en högstubbe, samt enstaka bokar och någon ek. Det är endast en smal remsa runt dammen med våtmarksvegetation (vitmossa, veketåg, björnmossa, blåtåtel, starr sp med mera). På botten syntes vid besöket mest löv. Vid den inventeringen noterades åkergroda, vanlig groda, mindre vattensalamander samt stora mängder grodrom. Dammen ingår även i ett område som enligt en fladdermusinventering är ett klass 1-området (dvs högsta klassen) för fladdermöss (Naturcentrum AB, 2019).

NVO 13 – lövskog med slånbryn
I södra delen av området rinner en liten bäck, den torkar dock troligtvis ut på sommaren och har därför inte avgränsats till ett eget objekt utan finns med som värdeelement. Den södra delen har tidigare varit nästan helt öppen men nu växer här en till stora delar gles skog. Åtminstone södra delen, men förmodligen hela området, har tidigare sannolikt varit betesmark. Här finns flera stora, döende enar och ett större röse vilka vittnar om när marken varit öppnare. Ett par stenmurar går genom området, den i sydost bedöms omfattas av biotopskyddet. Brynet består av en blandning av främst medelålders lövträd. Bitvis utgörs den yttre brynkanten av täta slånbuskage. Brynmiljön i kombination med stenmurarna och hällmarkerna ligger till grund för att området lyfts fram som en lokal med mycket goda förutsättningar för hasselsnok i den inventering som gjordes 2017. Området ingår också i sin helhet i klass 1-lokalen för fladdermöss, både tack vare lövbrynet med slån och genom att skogen bidrar till att skapa en skyddad lövmiljö längs vägen.

Figur 13. NVO 13. Till vänster brynet mot öster. Till höger en bild från ungefär mitt i objektet. (Örnborg Kyrkander AB, 2020)

NVO 22– Öringsbäck
Objektet som är av naturtyp vattendrag utgörs av den del av Lodingebäcken som passerar längs inventeringsområdets östra gräns. Bäckfåran är i huvudsak cirka 1,5–2 meter bred och är tidigare påverkad av rätning och rensning, den har dock börjat återfå viss meandring. Den rinner i en svag dalgång, förutom längst i sydost där södra kanten höjer sig markant över bäcken. Bäcken omges i den norra delen av objektet i huvudsak av övergiven åkermark där de delar som ingår i objektet domineras av fuktgynnad vegetation såsom skogssäv, älggräs med mera.

Ungefär i mitten av objektet mynnar ett biflöde i bäcken och strax uppströms detta rinner bäcken genom ett tätare parti med videbuskar som får den att breda ut sig i ett sumpområde samt att den här tillfälligt förgrenas i minst två fåror. Bäcken har biotopkarterats vid ett tillfälle 2017 (Naturcentrum AB, 2017b). Resultatet av karteringen är att bäcken har utsatts för kraftig mänsklig påverkan genom rätning och rensning men att här ändå finns höga naturvärden. Naturvärdena som lyfts fram är främst det starka öringsbeståndet och det fuktiga mikroklimat som bildas i dalgången samt svämplanen runt

bäcken. Även om det konstateras att den aktuella sträckan av Lodingebäcken nästan helt saknar lek- och uppväxtmiljöer för öring är den viktig som vandringssträcka då det finns lämpliga sådana miljöer både upp- och nedströms. Dessutom kan sträckan fungera som födosöks- och ståndsplatsområde.

Objekt med påtagligt naturvärde (klass 3) och visst naturvärde (klass 4)
Inom området identifierades 13 naturvärdesobjekt klass 3 (påtagligt naturvärden), och 22 objekt som bedömdes hysa naturvärden motsvarande klass 4 (Visst naturvärde). För en grundligare beskrivning av dessa naturvärdesobjekt hänvisas det till naturvärdesinventeringen (NVI, 2021).

Fladdermöss

I samband med planarbetet utfördes sommaren 2021 en inventering av fladdermöss inom området Södra Backa. Området är tidigare översiktligt inventerat i samband med en kommuninventering (Ahlén med flera 2019) i vilken området ”Backa” bedömdes med värdeklass 1, det vill säga ”Viktigt område med mycket goda förutsättningar för fladdermöss. Området får anses tämligen rikt på fladdermöss, med sju eller möjligen åtta olika arter under yngelperioden, det vill säga tiden för fladdermössens reproduktion (juni-juli).

Dammen på Lahallsåsen är utpekad i inventeringen. Inga byggnader är undersökta men de indirekta bevisen pekar på någon av ingenjörsbostäderna inom detaljplanen (nordfladdermus) samt hembygdsgården eller någon av säteribyggnaderna utanför detaljplanen (brunlångöra).

Befintliga dammar, skogskanter och äldre byggnader i området utgör viktiga element för fladdermössen.

Fornlämningar, kulturmiljö och befintlig bebyggelse

Fornlämningar

Planområdet är rikt på fornlämningar. Inom Backadalgången och på Lahallsåsen finns många boplatser från stenåldern på en relativt liten yta. Majoriteten av boplatserna härrör från den del av den äldre stenåldern som benämns mesolitikum (cirka 10 000–4 000 f Kr). Flera undersökningar har utförts i samband med detaljplanen. Utredningarna har resulterat i totalt 18 nu kända fornlämningsområden inom planområdet samt ytterligare ett antal strax utanför planområdet. De fornlämningsområden som ligger inom planområdet är RAÄ Nödinge 100, 103, 104, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 5:1, 26:1 och 27:1. Det är främst boplatser från mesolitisk tid (Hensabacka-, Sandarna- och Lihultkulturerna).

Några fornlämningar (RAÄ Nödinge 100, 104, 114, 115 och 119) har i samband med undersökningarna bedömts vara tillräckligt undersökta och dokumenterade eller inte innehålla så stora värden att ytterligare undersökningar ska vara nödvändiga vid exploatering.

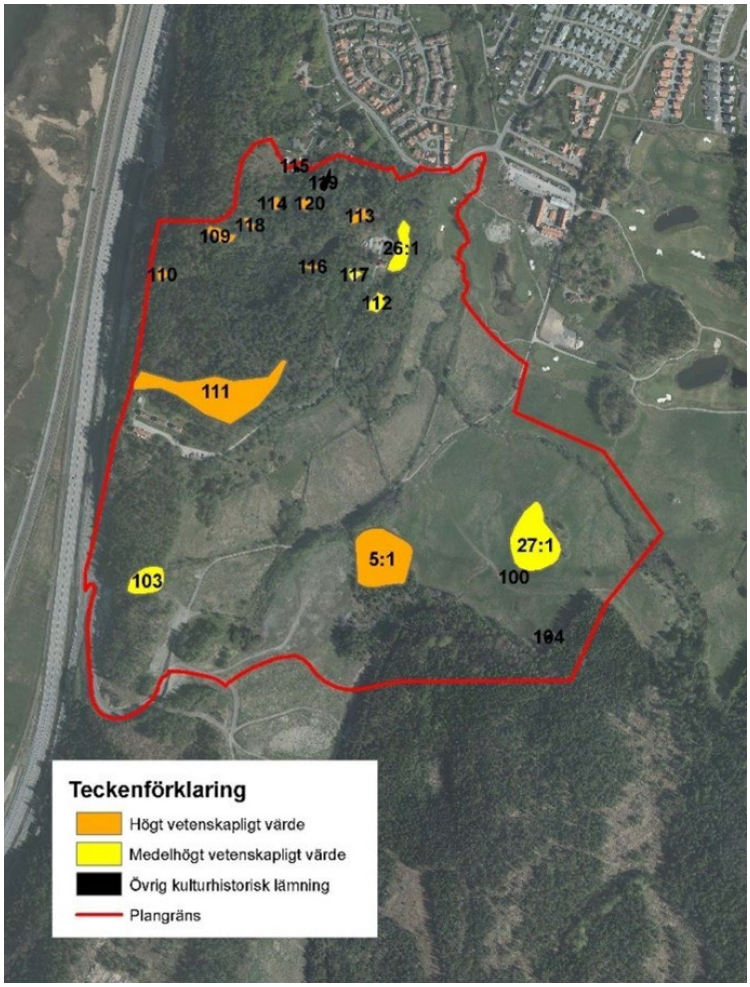

Figur 14. Fornlämningsområden.

Kulturhistoria

Nödinge kyrkby hade länge kvar sin lantliga framtoning med kyrkan och Backa säteri som dominerande inslag i landskapet. Under tidigt 1900-tal började Svenska Denofa AB planera för att uppföra en kemisk fabrik i Nödinge. Redan år 1918 köpte bolaget in Backa säteri med tillhörande marker. Markerna som då varit i samma ägor sedan 1500-talet var till stora delar helt oförändrade. Planerna för Nödinge och den nya fabriken var storslagna. Äldre ritningar och skisser från åren kring 1919 visar att bolaget inte enbart planerade för en fabrik utan för ett helt fabrikssamhälle för cirka 1300 invånare.

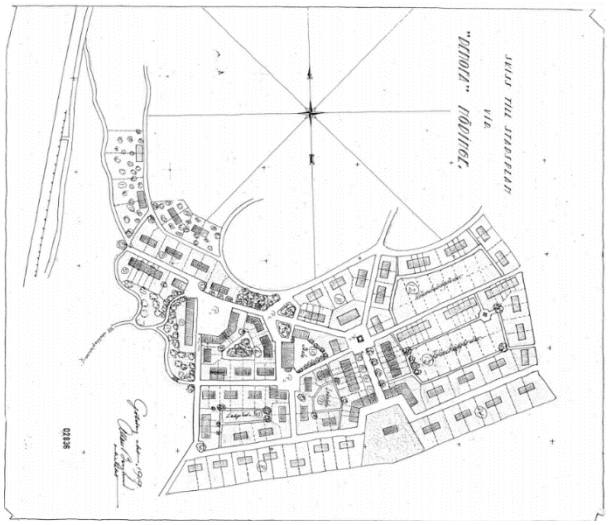

Figur 15. Skiss till stadsplan för ”DENOFA”

Av olika anledningar kom de storslagna planerna kring etableringen av en kemisk industri i Nödinge och det tillhörande samhället aldrig att genomföras. Bolaget hade innan nedläggningen bland annat hunnit anlägga en

kajkant nere vid Göta älv samt de arbetar- och ingenjörsbostäder som finns bevarade på platsen idag. Byggnaderna används fortfarande och fungerar som hyreshus.

För planarbetet har en kulturhistorisk utredning gjorts av Västarvet. Utredningen visar att området har stora kulturhistoriska värden. Främst gäller detta område kring de arbetar- och ingenjörsbostäder som uppfördes på platsen år 1919 av Svenska Deno AB. Bostäderna som är uppförda i nationalromantisk stil med inslag av klassicistiska drag, präglar miljön och ger området en tydlig karaktär och förankring till historien.

Utredningen slår fast att Denofa-bostäderna och den omgivande miljön har ett högt kulturhistoriskt värde. Utredningen pekar också på att miljön är känslig för förändringar och att det är viktigt att byggnaderna behåller sin ursprungliga funktion som bostäder för att upprätthålla och förstärka den historiska kopplingen (kontinuitetsvärdet). Markerna i södra Nödinge har fram tills nu präglats av ett kontinuerligt brukande med bevarade strukturer. Denofas arbetar-och ingenjörsbostäder från perioden präglar miljön och ger området en tydlig karaktär och förankring till historien.

Figur 16. Denofa-arbetarbostäder (till vänster) och ingenjörsbostäder (till höger)

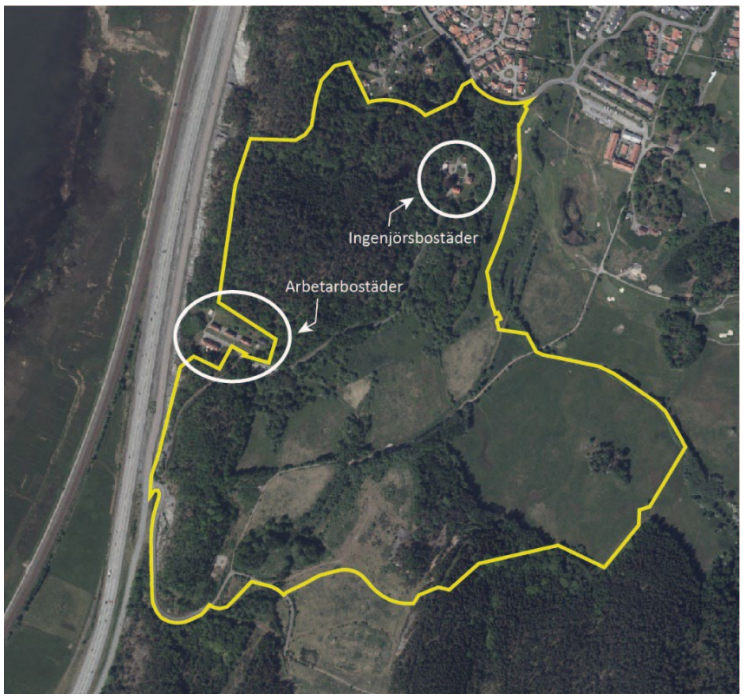

Figur 17. Lokalisering av Denofa-arbetarbostäder och ingenjörsbostäderna i området.

Inom området finns också ett antal industrilämningar av kulturhistoriskt värde. Lämningarna är rester från Denofas verksamhet och innefattas främst av större betongformationer placerade söder, respektive norr om arbetarbostäderna. Under fältarbetet som utfördes för kulturhistoriska utredningen uppmärksammades tre områden med olika typer av lämningar. Områdenas placering och ungefärliga omfattning redovisas i Figur 18.

Figur 18. Lokalisering av områden som olika typer av lämningar efter Denofa-tidens etablering.

Område 1 utgörs av en cistern. Cisternen är placerad cirka 150 meter norr om arbetarbostäderna, i Lahallsåsens södra sluttning. Enligt informant pumpades färskvatten upp till cisternen som sedan genom självtryck skulle förse Denofas bostadsområde med färskvatten. Cisternen är idag torrlagd och ersatt av modernare lösningar för vattenförsörjning.

Område 2 är utgörs av ett mönster av gjutna betongkonstruktioner, samt ett antal kallmurade stenfundament. Betongkonstruktionerna är troligtvis en rest från någon form av planerad produktion som involverande flytande innehåll. De kallmurade stenfundamenten som finns kvar i skogsgläntan söder om arbetarbostäderna är troligtvis en rest från den linbana som planerades gå från skogsdungen över till kajanläggning. Området består av tre stenfundament i olika storlekar, lämningarna är kallmurade av större granitblock.

I område 3 finns det en formation av betongfundament, och en gärdesgård. Fundamenten är omkring en halvmeter höga och lika breda, längden på blocken varierar.

Figur 19. Betongfundament (till vänster) och gärdesgården (till höger)

Efter att miljön utvärderats och analyserats har ett antal värden uppmärksammats, dessa är:

Miljöskapande värde – Den fridfulla miljön i anslutning till Denofa-bostäderna används som rekreationsområde för de boende i Nödinge. Området erbjuder fina promenadstråk i ett varierat kulturlandskap i nära anslutning till dagens tätort. De skogsklädda åsryggarna i väster ger en visuell avskärmning mot väg och järnväg.

Arkitektoniskt värde – De båda bostadsgrupperna längs med grusvägen har en visuellt framträdande roll i landskapet. Materialval och utformningar på takkupor, tak, fönster och öppna verandor är estetiskt tilltalande, samtidigt som de särskiljande dragen så som taktyper gör varje byggnad unik med ett personligt uttryck. Byggnaderna är goda representanter för tidens stilideal.

Socialhistoriskt värde – Tidens sociala strukturer och hierarki är genom de två byggnads-grupperna tydligt avläsbara. Byggnaderna, dess placering och arkitektoniska uttryck är en rest och en påminnelse om tidens rådande samhällsordning

Planeringen för området kan med fördel dra nytta av områdets redan etablerade och erkända historia. Att bevara och lyfta fram miljön kring Denofa-bostäderna är en möjlighet att skapa en historisk förankring i ett annars nytt och modernt bostadsområde.

Befintlig bebyggelse

Nödinge är ett samhälle som till stor del byggdes ut under 70- och 80-talet. Området Lillbacka som ligger norr om planområdet är ett småhusområde som byggdes ut under 80-talet. Bebyggelsen består av både friliggande och sammanbyggda hus i 1–2 våningar. Området har en sammanhållen färgskala som går i ljust gula, blå och beige nyanser.

På senare år har ytterligare ett stort område byggts ut som ligger öster om Lillbacka. Området kallas för Backaområdet och innehåller framför allt friliggande småhusbebyggelse, men även ett mindre antal flerbostadshus upp emot 7 våningar höga.

De låglänta och öppna delarna av planområdet har tidigare varit jordbruks- och betesmarker och ingick i Backa säteri. Under 90-talet anlades en golfbana på delar av marken öster om planområdet.

Trafik, parkering, kollektivtrafik och tillgänglighet

Planområdet angörs idag från Backavägen. En grusväg som går längs Lahallsåsen inom planområdet leder till totalt åtta befintliga flerfamiljshus, de s.k. arbetarbostäderna och ingenjörsbostäderna som är belägna precis väster om planområdet. Längs med Backavägen och Vikenvägen utmed väg E45, inklusive ny anslutning till utbyggnadsområdet, finns gång- och cykelvägar som ansluter till övrigt gång- och cykelnät i Nödinge.

Kollektivtrafik saknas inom planområdet. Närmsta busshållplats finns precis utanför planområdets norra gräns längs Backavägen. Pendeltågstationen i centrala Nödinge ligger cirka 1 kilometer norr om planområdet. Där finns också hållplatslägen för flera busslinjer.

Service

Cirka 1 kilometer norr om planområdet ligger Ale torg med service i form av livsmedels- och detaljhandel, caféer, restauranger, gym med mera. Vid Ale torg finns också en del av Ale kommuns organisation i form av kommunledningens kontor.

I anslutning till Ale torg ligger skolor med årskurser mellan F-9. Det finns också ett kulturhus med bibliotek. Närmaste förskola ligger idag cirka 1 200 meter från planområdet.

Teknisk försörjning

Ett större befintligt ledningsstråk med markförlagda ledningar går genom planområdet i nordost-sydvästlig riktning. Stråket delar sig vid ett par punkter och bildar flera mindre stråk genom delar av planområdet.

Vattenförsörjning

Området genomkorsas idag diagonalt från sydväst mot nordost med två huvudvattenledningar som har blandade dimensioner och material. Ledningarna utgör en del av huvudförsörjningen i Ale kommun och försörjer i dagsläget Nödinge samhälle och de södra delarna av Nol samhälle. Ledningarna ska också kunna användas för försörjning av norra Nol, Alafors, Älvängen, Skepplanda och Alvhem vid ett driftavbrott på försörjningen från Kungälvs kommun till norra Nol.

Spillvatten

Det finns idag inga kommunala spillvattenledningar inom det aktuella planområdet. Denofa-bebyggelsens spillvatten hanteras i en enskild anläggning inom området och renat spillvatten släpps ut i dikessystemet öster om området, som sedan ansluter till Lodingebäcken. Väster om planområdet, längs med E45, finns det idag två, parallella tryckavloppsledningar som avleder spillvatten från Alafors, Nol och Nödinge mot en spillvattentunnelanslutning i Stora viken. Härifrån avleds spillvattnet vidare i tunnel mot norra Surte för vidarebefordran mot Gryaabs avloppsreningsverk på Hisingen.

Norr om planområdet finns det utbyggda spillvattenledningar (självfall) för avledning av spillvatten från de sydvästra delarna av Nödinge mot en huvudavloppspumpstation i sydvästra Nödinge. Självfallsledningarna i södra Nödinge har små dimensioner och är inte lämpade för att ta emot spillvatten den tillkommande bebyggelsen enligt planförslaget.

Dagvatten

Större delen av planområdet utgörs idag av naturmark vilket medför att i princip all dagvattenavrinning sker på ytan. Det finns idag ingen kommunal dagvattenhantering inom området. Det finns endast några få trummor inom området för under Denofavägen och den gamla banvallen. I övrigt avvattnas området via markavrinning och äldre dikessystem mot recipienten Lodingebäcken, som har sitt utlopp i Hållsdammsbäcken strax innan dess utlopp i Göta älv i den sydvästra delen av Nödinge.

En höjdrygg i de västra delarna av planområdet utgör vattendelare som medför att de delar av planområdet som är lokaliserade längst i väster inte avleds mot Lodingebäcken utan mot E45 som är lokaliserad direkt väster om planområdet. I den norra delen av planområdet som främst består av kuperad skogsmark med inslag av berg i dagen fördelar vattendelaren flödet åt väster mot 45:an och åt sydost mot en naturlig damm som bildats på bergsplatån. Dammen avvattnas genom en mindre bäck som senare anknyter till Lodingebäcken.

Det södra området består främst av relativt flack, sank åker-/betesmark i träda. Området avvattnas via ett bäck-/dikessystem mot Lodingebäcken. Området bedöms vara mycket flackt och risk föreligger att Lodingebäcken svämmar över till intilliggande ytor. Allra längst i söder utgörs planområdet av skogsmark samt ett utfyllnadsområde med massor från ombyggnationen av E45:an Utfyllnadsområdet avvattnas via en dagvattenledning med sitt

utlopp i utfyllnadsområdets norra del. Dikena som leder bort från utfyllnadsområdet uppvisar tydliga inslag av järnutfällningar. Planområdet tillhör Hållsdammsbäckens avrinningsområde som avrinner ut i Göta älv. Avrinningsområdet är 14,54 kvadratkilometer och består främst av skogs- och ängsmark.

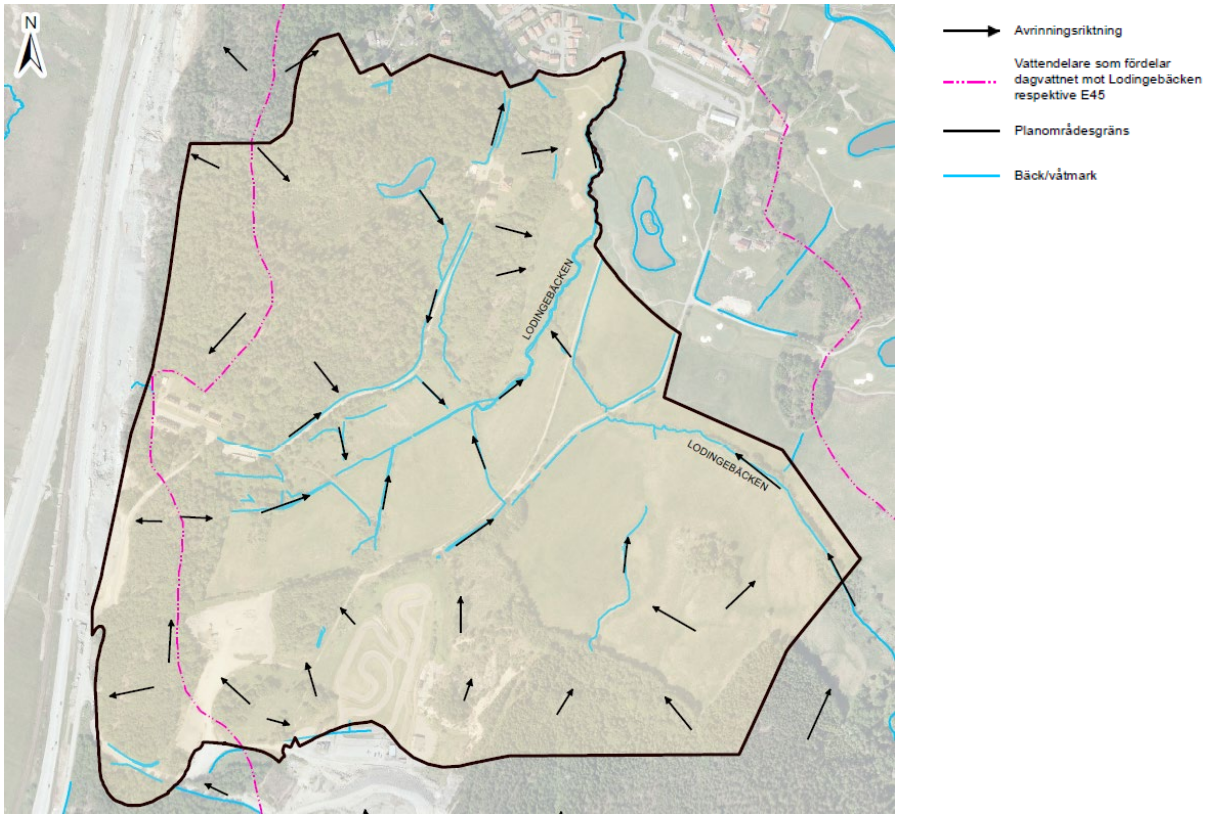

Figur 20. Befintlig avrinning inom området (Sweco, 2021-10-09)

Planområdet berörs av pågående frågor om skydd för Göta älv som vattentäkt. Kommunen bedömer därför att särskild försiktighet ska iakttas vid markarbeten, schaktning och hantering av förorenade massor inom planområdet. Vid sanering eller andra markåtgärder ska skyddsåtgärder vidtas för att motverka spridning av föroreningar till yt- och grundvatten.

El

Ale El ansvarar för elförsörjning i större delen av Ale kommun och har ett antal ledningar och anläggningar inom planområdet. En markförlagd ledning går genom planområdet i nordsydlig riktning. Luftledningar går längs med Denofavägen med avstickande anslutningar till kennelklubbens lokal i dalgången söder om Lahallsåsen samt en bostad utanför planområdet på Lahallsåsens nordsluttning. En luftledning går också i östvästlig riktning över Lodingebäcken och ansluter via en kortare markförlagd ledning till tidigare nämnd luftledning längs med Denofavägen.

Tele

Skanova har en teleledning som går genom planområdet i nordsydlig riktning längs Denofavägen.

Fjärrvärme

Solör bioenergi har en fjärrvärmeledning som går genom planområdet i nordsydlig riktning.

Bredband/optokablar

Två optokablar med olika ledningsägare går genom planområdet i nordsydlig riktning.

Risk och störningar

Farligt gods

Farligt gods transporteras på E45, järnvägen och Göta älv som alla tre löper väster om aktuellt planområde. Ale kommun har tagit fram *Riktlinjer för riskhantering intill transportleder för farligt gods*, 2013. I riktlinjerna finns en zonindelning med rekommenderade skyddsavstånd från vägkant för farligt gods-led till olika typer av markanvändning. För bostäder och centrum som medges i aktuellt planförslag är skyddsavståndet >100 meter, med vilket det hålls god marginal för samtliga byggrätter i planförslaget.

Buller

En trafikbullerutredning togs fram i samband med planens samråd (Gärdhagen akustik AB, 2015). Utredningen har uppdaterats (Gärdhagen Akustik AB, 2021-09-13) utifrån den senaste situationsplanen för området, samt en ny trafikprognos med prognos år 2040 i stället för år 2030.

Den uppdaterade utredningen visar att de flesta av de planerade bostäderna inom planområdet uppfyller riktvärdena för trafikbuller enligt förordningens 3 § genom att dygnsekvivalent ljudnivå från trafik vid samtliga fasader uppgår till högst 60 dBA, samtidigt som det vid bostaden finns möjlighet att inrätta uteplats där dygnsekvivalent och maximal ljudnivå från trafik uppgår till högst 50 respektive 70 dBA.

Utredningen visar att den föreslagna bostadsbebyggelsen uppfyller riktlinjerna för buller från väg- och järnvägstrafik enligt förordning 2015:216 med ändringar t o m SFS 2017:359.

Kraftledning - elektromagnetisk strålning

En befintlig luftledning går över Lodingebäcken.

Detaljplanens innebörd och genomförande

Bebyggelse

Planförslagets ambition har varit att området ska upplevas som naturnära. Utformning och placering av byggnader har gjorts med hänsyn till natur- och kulturvärden som finns i området. Planområdet delas in i flera delområden med olika karaktär. Generellt har en hög grad av flexibilitet, i vilken typ av bebyggelse som möjliggörs, eftersträvats. Huvuddelen av byggrätterna har användningen bostäder. Utmed delar av huvudgatan medges också centrumverksamhet för att möjliggöra etablering av framför allt småskalig handels- och serviceverksamhet, som betecknas med bestämmelsen ”C” på plankartan. Utöver detta planeras ett område centralt inom planområdet för en förskola med kapacitet för 180 elever i tio avdelningar.

Avsikten är att huvuddelen av bebyggelsen uppförs i form av enbostadshus, parhus och radhus. Planen möjliggör också flerbostadshus i centrala och södra delar av området, längs Denofavägen och huvudgatan.

Figur 21. Illustrationsplan

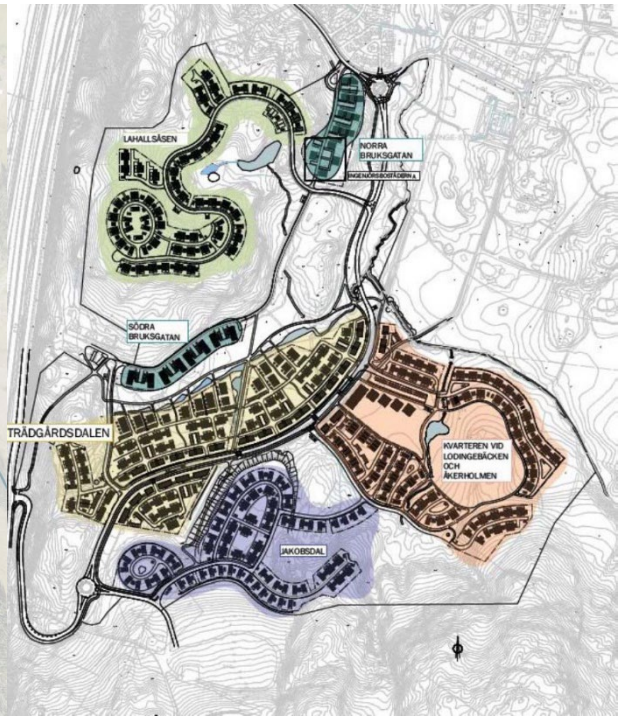

Figur 22. Indelning av delområdena

Nedan beskrivs planförslaget mer detaljerat för de olika områdena:

Lahallsåsen

Lahallsåsen är ett kuperat höjdområde i planområdets nordvästra del. Bebyggelsen kräver en väl avvägd inpassning i terrängen och naturen. Bostadshusen föreslås placeras med sina entréer mot de slingrande gatorna.

Husen är generellt i två våningar, i vissa lägen med en indragen takvåning med terrass. I delar där naturen sluttar starkt kan husen byggas på pelare på bergets kant.
Strävan är att ingreppen i den befintliga naturmarken ska ske med försiktighet och samtidigt dra nytta av dramatiken på platsen.
De privata uteplatserna är små och husen står tätt, med naturen inpå knuten. Tomterna ligger på olika höjdnivåer och husen placeras så att samtliga hus får en sida mot gata och de allra flesta en sida mot naturområdet. Husen uppförs med fler än en uteplats, med minst en i syd/sydvästlig riktning.

Föreslagen bebyggelse regleras med högsta nockhöjd och utformningsbestämmelser om antal våningar. Våningsantal betecknas med bestämmelsen f_6 största våningsantal är två och f_7 största våningsantal är tre. För trevåningshus införs bestämmelsen f_8 - tredje våningen ska vara indragen fasad med minst 40 % av byggnadsarea. Syftet med bestämmelsen är att den tredjevåningen uppföras med en takterrass. Hus som tillåts uppföras med upp till tre våningar är placerade ”bakom” tvåvåningshusen. Bestämmelsen f_8 Skapar förutsättningar för att ge ett så stort antal bostäder om möjligt utsikt över det fina landskapet bebyggelsen är placerad i.

Utnyttjandegraden medges i form av största bruttoarea per fastighet. Gällande tvåvåningshus är största bruttoarea är 145 m2 som betecknas med bestämmelsen e1. För trevåningshus tillåts 185 m2 bruttoarea som betecknas med e2 plankartan. Utöver det tillåter planen att bygga komplementbyggnad om max 30 m2 per fastighet. Bestämmelsen e3 tillåter en max bruttoarea på 200 m2. Denna bestämmelse har införts på en mindre del av kvartersmark i väster som beräknas vara bullerutsatt. Planen medger en högre utnyttjandegrad i detta läge för att kunna åtgärda buller genom en större byggrätt på den tredje våningen.

Samtlig bebyggelse ska utföras med flackt tak med en takvinkel om högst 8 grader.

Figur 23. Referensbild, parhus i tre våningar med indragen fasad på tredje våning

Figur 24. Referensbilder, suterränghus och hus på pelare

Denofavägen

Längs med ena sidan av den befintliga grusvägen mellan Denofas gamla trähusbebyggelse planeras ny bebyggelse i form av flerbostadshus. Bebyggelsen föreslås ha sina gavlar mot gatan och naturen, samt mot parken i söder. För att skapa en koppling till den befintliga karaktären med arbetar- och ingenjörsbostäderna föreslås nya bostäder byggas med sadeltak och träfasad, som införs genom bestämmelserna f_5 – byggnad ska uppföras med sadeltak och f_{12} – fasad ska utföras i trä. Takvinkel ska vara mellan 23–27 grader. Byggelsen ska uppföras i högst två våningar.

Figur 25. Referensbild; hus med träfasad och sadeltak

Utbildningslokaler

Skoltomten planeras centralt i området i anslutning till det större naturområdet som innefattar en befintlig åkerholme och en bäck/dike som löper i nordsydlig riktning. Naturmarken närmast skolan ska kunna nyttjas för dagvattenhantering och hela naturområdet kan nyttjas av skolan för lek och utomhuspedagogik. Ett gång- och cykelstråk föreslås skapas genom den västra delen av naturområdet som ansluter till skolan. Planen medger en bruttoarea om max 2800 m^2, baserad på 11 m^2 lokalarea (LOA) per barn. Tillåten högsta byggandshöjd för kvarteret är 8,5 meter vilket möjliggör byggnation av utbildningslokaler i två våningar.

Kvarteren längs huvudgatan – Trädgårdsdalen

I dalgången söder om Lahallsåsen, längs med huvudgatan, föreslås en tätare bebyggelse där en blandning av bostadstyper, bestående av radhus, parhus och fristående hus medges. Längs huvudgatan föreslås flerbostadshus i två våningar med indragen tredje takvåning och terrass. Bebyggelsen är ordnad i tre kvarter som förslås ha en/två infarter per kvarter. Läge för infarter till kvarteren medges en viss flexibilitet men avståndet mellan utfarter bör vara minst 50 meter. Detta för att undvika att det blir för tätt mellan utfarterna mot huvudgatan. I norra delen av området ligger ett parkstråk med befintliga diken som bland annat ska nyttjas och utvecklas för dagvattenhantering. Genom bebyggelsen och parkstråket går ett antal stråk för gång- och cykeltrafik. Vid den västra branten mot Göta Älvdalen placeras husen mellan träd, gärdesgårdar och berghällar med utsikt över Göta Älvdalen. Husens ska uppföras med flackt tak.

Kvarteren vid Lodingebäcken och åkerholmen

I planområdets sydöstra delar föreslås bebyggelse i ett stråk söder om Lodingebäcken. Runt det storslaget karaktäristiska landskapsrummet samlas husen längs förslagen gata, inramade av skog och berg mot Vättlefjällsområdet. Slänten mot Lodingebäcken är geotekniskt känslig och bebyggelsen måste anpassas till belastningsrestriktioner. Föreslagna bostäder består av fristående hus, parhus och radhus i två våningar, i vissa lägen i tre våningar med indragen

takvåning. Mot huvudgatan föreslås flerbostadshus i tre våningar med indragen takvåning och terrass. Bebyggelsen längs med huvudgatan ska uppföras med ett flackt tak som har en takvinkel på max 8 grader. Mellan kvarteren inom natur och parkmark avses gång och cykelvägar koppla samman dessa med huvudnät för gång och cykel. I Illustrationskartan redovisas för tilltänkt sträckning av dessa. Föreslagen sträckning ger också god tillgänglighet till anslutande naturmark.

Figur 26. Referensbild, radhus i två våningar

Denofa-bebyggelse

Denofa-bebyggelse är uppdelade på två områden. Ett område ligger väster om planområdet med byggnader som var avsedda som arbetarbostäder. Dessa bostäder omfattas inte av detaljplanen men delar av kvarteret ingår i planområdet och nås via vägarna inom planområdet.

Det andra området ligger i norra delen av planområdet och var avsett som tjänstemannabostäder och planläggs i och med detaljplanen. Mellan områdena går en grusväg längs med Lahallsåsens fot, här kallad Denofavägen.

Inom kvarteret för arbetarbostäderna möjliggörs uppförande av komplementbyggnader så som exempelvis garage närmast lokalgatan i sydväst. Komplementbyggnadernas begränsas till att omfatta en total byggnadsarea på 280 kvadratmeter.

I området med tjänstemannabostäder medges möjlighet att komplettera befintlig bebyggelse med en ytterligare två byggnader som placeras så att gårdsplanen mellan de två befintliga husen tydligt avgränsas även mot norr och väster. Befintliga byggnaderna skiljer från varandra i takutformning och något i nockhöjd. I planförslaget ges Denofa-ingenjörsbostäderna ett kulturhistoriskt skydd som idag saknas. De befintliga bostäderna skyddas med rivningsförbud genom bestämmelsen r_1 - byggnad eller delar av byggnad får inte rivas, samt varsamhetsbestämmelsen k_1 som innebär att byggnadernas fasad

karaktärsdrag vad gäller material och utseende ska bibehållas. Komplementbyggnader tillåts inte på gårdsplanen men möjliggörs på baksidan av husen i områdets östra del.

Planen medger två bostadshus i närheten av befintlig bostäderna, en byggnad mot norr, en byggnad väster om grusvägen, men inte i dess direkta närhet. Dessa hus ska vara flerbostadshus med en byggnadsarea på 166 kvadratmeter i två våningar. Syftet med de föreslagna byggnaderna är att de tillsammans med ingenjörsbostäderna ramar in en bostadsgård mellan ingenjörsbostäderna. För att förslagna byggnader ska anpassas till kulturhistoriska värden i området omfattar planen ett antal utformningsbestämmelser. Bestämmelsen f_{11} reglerar att tak ska vara helvalmat eller mansardtak vilket är samma taktyp som på de befintliga ingenjörsbostäderna inom kvarteret vad gäller utseende och takvinkel. Taket på den östra befintliga byggnaden är ett mansardtak (brutet tak) och taket på den södra befintliga byggnaden är ett helvalmat tak. Syftet med bestämmelserna f_5 och f_6 är att tillkommande byggnader speglar respektive befintliga byggnad i takform, byggnads- och nockhöjd. Bestämmelserna f_{12} och f_{10} handlar om material och färg av fasaden, f_{12} – fasad ska uppföras i trä, f_{10}– fasad ska utföras i gul eller röd färg överstämmande med fasadkulör av befintliga bostadshus inom användningsområdet. Bestämmelserna för varsamhet och utformning bidrar till läsbarhet och förståelse av miljön.

Norr om detta område möjliggörs ytterligare bostadsbyggnation i form av flerbostadshus. Dessa hus ska uppföras i två våningar och med sadeltak.

En breddning av den nuvarande Denofavägen till 4,75 meter är nödvändig för att exploatering i området ska vara möjlig. För att möjliggöra breddningen tas befintlig naturmark på Lahallsåsen norr om gatan i anspråk, befintligt dike flyttas norrut. Gemensamhetsanläggning för gata och dike uppgår till 7,75 meter.

Del av Denofavägen kommer i samband med genomförande att stängas för biltrafik. I stället kommer gång- och cykelbana att anläggas. Del av väg som ligger inom kvartersmark kommer servitut att skapas för gång, och cykel för att bevara den genhet vägen utgör för gångtrafik norrut i dagsläget för befintlig bebyggelse och i förlängningen kommande.

Jakobsdal – Platån

I Jakobsdal inom planområdets södra del, föreslås bebyggelse fördelad på ett antal mindre områden längs med höjdpartiets nedre sluttningar. Större delen av bebyggelsen föreslås på den platå av utfyllnadsmassor, som tidigare nyttjats som gokartbana. Den avlångt rundade upphöjda formen förstärks av husens placering längs kanten. Genom området planeras en lokalgata som delar av ett inre kvarter. Utöver bebyggelsen på platån förslås ett antal mindre områden där bebyggelsen placeras utmed kvartersgator som slingrar sig längs med höjderna. Detaljplanen tillåter fristående enfamiljshus och parhus i två våningar med inslag av hus i tre våningar och indragen takvåning med terrass. På platån tillåts hus med sadeltak och i övriga delar planläggs hus med flackt tak.

Utnyttjandegraden medges i form av största bruttaarea i kvadratmeter och medges av egenskapsbestämmelse för utnyttjandegrad. Observera att gällande utnyttjandegrad för området platån som betecknas med e_{20}, medger byggrätten för hela användningsområdet. Det innebär att hela området sammanlagt får bebyggas med en bruttoarea om max 7850 kvadratmeter, inklusive komplementbyggnader.

Platån ligger rakt söder om huvudgatan genom planområdet och. Gena kopplingar till denna säkerställs genom gång- och cykelväg direkt väster om området.

Fornlämningar

För samtliga fornlämningar inom planområdet har samråd utförts med Länsstyrelsen och flera delar av planen har anpassats därefter. Tillstånd för ingrepp i fornlämningar har sökts i planarbetet, behövs ytterligare tillstånd görs det efter genomförandeskedet i enlighet med gällande regler och de utförda samråden med Länsstyrelsen.

Planförslaget medger att nio fornlämningar (RAÄ Nödinge 103, 104, 113, 114, 115, 117, 119, 5:1, 26:1) påverkas direkt av exploatering enligt planförslaget genom bebyggelse eller väg. Se Figur *14* på sidan 24 för placering av dem. Några av fornlämningarna (RAÄ Nödinge 114, 115 och 119) har i samband med undersökningarna bedömts vara tillräckligt undersökta och dokumenterade, eller inte innehålla så stora värden att ytterligare undersökningar ska vara nödvändiga inför exploatering. Innan exploatering behöver sex fornlämningar (RAÄ Nödinge 103, 113, 114, 117, 5:1 och 26:1) undersökas ytterligare för att klargöra bedömning. Övriga fornlämningar berörs mer eller mindre indirekt då omgivningen förändras. De topografiska förutsättningarna (läsbarheten av det förhistoriska landskapet) bedöms kunna behållas. Intrånget blir främst visuellt och kan försämra möjligheten att läsa av och förstå platsens kulturhistoria.

Nedan listas de fornlämningarna inom planområdet.

- RAÄ Nödinge 5:1/L1965:9609 - Berörs direkt av planförslaget, dels av lokalgata, dels av kvartersmark. Planförslaget har anpassats och gör litet intrång i fornlämningen. Kvarteret som i samrådsförslaget ligger mitt på fornlämningen har utgått från planförslaget och har planlagts som naturmark. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk delundersökning behövs.

- RAÄ Nödinge 25:1/L1965:9599 – Fornlämningen ligger direkt utanför planområdet. Berörs indirekt av planförslaget. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

- RAÄ Nödinge 26:1/L1965:9007 – Berörs direkt av planförslaget. Avgränsande förundersökning har gjorts. En del av fornlämningen ska borttas efter Länsstyrelsen tillstånd. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk delundersökning behövs.

- RAÄ Nödinge 27:1/L1965:9008 – Berörs indirekt av planförslaget. Den sammanfaller geografiskt med åkerholmen i planområdets sydöstra del och ska bevaras och skyddas som naturmark. Ett fornlämningsavstånd om minst 25 meter från fornlämningen till närmsta ingrepp har säkerställts genom naturmarken. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

- Nödinge 103/L1980:8838: Fornlämningen berörs i sin helhet av planförslaget. En förundersökning är gjord. Länsstyrelsen meddelade 2017-10-03 att fornlämningen kan undersökas och tas bort i samband med exploateringen.

- RAÄ Nödinge 100/L1960:8835 – Fyndplats för flinta, övrig kulturhistorisk lämning. Omfattas inte av lagskydd enligt kulturmiljölagen.

- RAÄ Nödinge 104/L1960:8839 – Fyndplats för flinta, övrig kulturhistorisk lämning. Omfattas inte av lagskydd enligt kulturmiljölagen.

- RAÄ Nödinge 109/L1960:9546 – Den del av fornlämningens sydöstra spets som berörs av lokalgata. Avgränsande förundersökning är utförd. En innehållsmässig förundersökning ska utföras för att erhålla tillräckligt kunskapsunderlag inför slutundersökning och avgränsa fornlämningen i förhållande till arbetsföretaget. Arkeologisk förundersökning har genomförts. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs.

- RAÄ Nödinge 110/L1960:9559 – Berörs indirekt av planförslaget. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

- RAÄ Nödinge 111/L1960:9370 – Fornlämningen berörs indirekt av planförslaget som har anpassats i samråd med Länsstyrelsen. Fornlämningen bedöms inte påverkas av förslaget efter anpassningen. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

- RAÄ Nödinge 112/L1960:9371 – Fornlämningen berörs indirekt av gatan som är placerad norr om fornlämningen. Ett hänsynområde på 25 meter har tagits som motiveras av säkerhets- och tillgänglighetsskäl. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

- RAÄ Nödinge 113/L1960:9372 – Fornlämningen berörs direkt av planförslaget. Hela fornlämningen ska tas bort. Förundersökning är utförd. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk undersökning av hela fornlämningen behövs.

- RAÄ Nödinge 114/L1960:9373 – Berörs indirekt av planförslaget. Fornlämningen är undersökt och borttagen.

- RAÄ Nödinge 115/L1959:452 - Fyndplats för flinta, övrig kulturhistorisk lämning. Omfattas inte av lagskydd enligt kulturmiljölagen.

- RAÄ Nödinge 116/L1959:453 - Fornlämningen berörs indirekt då kvartersmark ligger som närmat 20 meter från fornlämningen. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

- RAÄ Nödinge 117/L1959:454 - Fornlämningen berörs indirekt av gatan som förundersökning är utförd. Hela fornlämningen ska tas bort även om den endast påverkas av planförslaget i den nordöstra halvan. Detta för att fornlämningen är liten i yta (25 x 20) och det inte kan anses finnas ett meningsfullt bevarande av kvarvarande del. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk undersökning av hela fornlämningen behövs.

- RAÄ Nödinge 119/L1959:587 – Fornlämningen berörs direkt av planförslaget. Fornlämningen är undersökt och borttagen. Inga ytterligare arkeologiska insatser är aktuella.

- RAÄ Nödinge 120/L1959:458 - Vägen är placerad norr om fornlämningen. Planen har anpassats i samråd med länsstyrelsen. Tillstånd till ingrepp i fornlämningen kan sökas före detaljplanens antagande. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

För att synliggöra och sprida kunskap om områdets historia är avsikten att de fornlämningar som bevaras ska synliggöras genom enkla åtgärder och markeringar i landskapet.

Industrilämningar

Industrilämningar i landskapet (betongkonstruktioner och stenfundament) bevaras till stora delar inom naturmark i planförslaget. En betongkonstruktion och en damm inom område 2 i den kulturhistoriska utredningen ligger dock inom mark som planeras för bostäder och riskerar därmed att gå förlorad som en följd av planläggningen.

Landskapsbild/stadsbild

Planförslaget innebär att landskapsbilden inom och utanför området förändras. Det som tidigare var åker- och skogslandskap övergår till att upplevas som en del av Nödinge tätort. Även landskapsbilden från E45 och järnväg förändras något. De högst belägna bostäderna kommer delvis att synas, med befintliga träd på naturmark framför husen bedöms det dock att ingen större förändring sker i bergssiluetten sett från väster. Det öppna landskapet öster om planområdet kvarstår och kommer att kunna beskådas från höjdområden i närheten.

En landskaplig omvandling sker framför allt i den skogsklädda västra delen av området. I den kuperade delen av området har förslaget anpassats till terrängen i den mån det är möjligt, men i vissa partier kommer sprängning behövas för att bereda plats för byggnader och vägar.

Planförslaget bedöms enligt den miljökonsekvensbeskrivning som tagits fram i samband med planarbetet inte försämra några känsliga vyer eller förta viktiga landmärken.

Trafik, parkering, kollektivtrafik och tillgänglighet

Gatunät

En ny huvudgata anläggs genom området. Vägen ansluter till Backavägen i norr och till Vikenvägen i söder. Vid anslutningen till Backavägen skapas en ny cirkulationsplats. Det möjliggörs även för en cirkulationsplats i den södra delen av planområdet med en anslutning vidare söderut mot framtida utbyggnadsområden.

Utöver huvudgatan planeras flera nya lokalgator. För kvartersgator ska gemensamhetsanläggningar bildas.

Huvudgatan kommer att trafikförsörja de planerade nya bostadsområdena och den nya förskolan som planeras centralt i området. Vidare kommer huvudgatan trafikförsörja golfbanan söderifrån, samt trafikanter från de relativt nya bostadsområdena Lillbacka och

Backa Säteri efter att området är fullt utbyggt. All trafik från dessa områden riktad söderut mot väg E45 kan förväntas välja den nya vägen.

Backavägen och den nya huvudgatan kan komma att trafikeras med buss både för boende och skolbarn. Busshållplatser planeras i anslutning till skolan och i södra delen av området. Avsikten är att befintlig och planerad kollektivtrafik ska kompletteras på huvudgatan med matarbusstrafik till pendeltågstationen. Än så länge planerar Västtrafik endast för trafikering av en busshållplats i planområdet.

Från norra infarten till och med förskolan föreslås huvudgatan få en typsektion där körbanan har en bredd på 6,5 meter och gång- och cykelvägen en bredd på 3,0 meter. På denna sträcka leds gång- och cykelvägen en bit ifrån körbanan. I samband med projektering ska lämpligaste utformning fastställas. Utrymme finns för ökad bredd på Gång- och cykelväg för att kunna separera gående och cyklister.

Från södra infarten löper gång- och cykelvägen längs med gatan på södra sidan och en gångbana längs den norra sidan genom bebyggelseområdet. I brytpunkten där gatan sträcker sig genom naturmark övergår sektionen till den beskriven i ovanstående stycke. Se *Figur 27* nedan. Sektionen består av: Gångbana 2,0 meter + Skiljeremsa 3,0 meter + Körbana 6,5 meter + Skiljeremsa 3,0 meter + GC-väg 3,0 meter, totalt 17,5 meter. I skiljeremsorna placeras belysning och träd. Längs med gatans södra sida planeras ett svackdike enligt förslag från dagvattenutredningen. Huvudgatans utformning är dock flexibel i samband med projektering då sektionen i plankartan är tillräcklig för att rymma en och samma utformning längs hela sträckan.

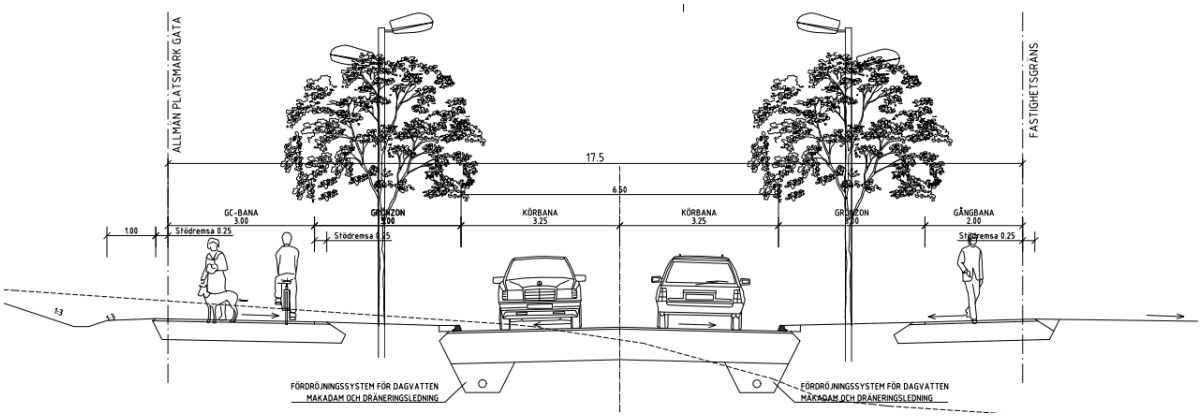

Figur 27. Föreslagen vägsektion för huvudgatan, sett från öster.

Vägar med kommunalt huvudmannaskap planeras också från huvudgatan in i de nya bostadsområdena med en körbana på 5,5 meter exklusive plats för belysning och diken. Längs de flesta av dessa gator planeras också en gång- och cykelbana på 3 meter, och i några gator planeras trädplantering. Inom bostadsområdena, på kvartersmark kan blandtrafik gälla. På gator med frekvent biltrafik bör gångbana finnas.

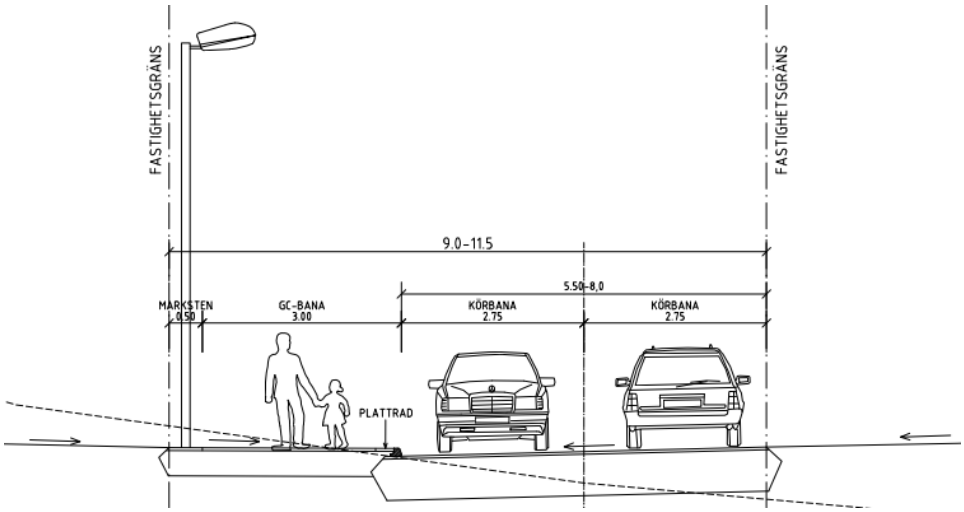

Figur 28. Föreslagen vägsektion för Lahallsåsen.

Inom bostadsområdena, på kvartersmark gäller främst blandtrafik med en gatubredd på 5,25 meter. På gator med frekvent biltrafik bör gångbana finnas.

Vägen upp på Lahallsåsen blir delvis brant med en maximal lutning 8 % på stora delen av sträckan. Vägen ansluter till huvudgatan med 4 % lutning, vilket är något brant, men svårt att göra något åt då landskapet är kuperat. Se siktanalys på nästa sida för säkerhetshöjande åtgärder.

Biltrafik - trafikalstring

En trafikalstringsberäkning har genomförts med hjälp av Trafikverkets Trafikalstringsverktyg (Ramboll, 2020-11-13). Trafikalstringen har beräknades för totalt 434 villor/radhus och 132 lägenheter inom utredningsområdet. Utöver dessa har en framtida trafikalstring från 250 bostäder tagits fram för den intilliggande detaljplanen Nödinge-Stommen 1:261.

Ett antagande av fördelning på resandet åt norr respektive söder har gjorts för att identifiera det framtida trafikflödet på Backavägen. Antagandet bygger på Trafikalstringsverktygets indelning av resor utifrån resans syfte, det vill säga arbetsresor, inköp/service och fritidsresor – och har resulterat i cirka 60% av trafiken går åt norr och cirka 40% åt söder, vilket innebär cirka 1400 resor (ÅVDT, prognosår 2040) norrut. Korsningen Backavägen-Vikenvägen-Nödingevägen har kapacitetsberäknats och inga åtgärder krävs för att klara kapaciteten med de antagna förutsättningarna för exploateringen.

Dock är det många detaljplaner på gång i Nödinge och det är också en del planerade ändringar av vägnätet. Med anledning av det har en prognosmodell för den framtida trafiken i Nödinge tagits fram parallellt med detaljplanearbetet. Modellen visar inte på någon ytterligare belastning på Backavägen, men däremot på viss ökning av trafiken på Vikenvägen/Nödingevägen. Korsningen Backavägen-Vikenvägen-Nödingevägen har därför också kapacitetsberäknats med de nya flödena, och resultatet visar att gränsvärdet klaras, om än med liten marginal.

<u>Sikt</u>
Sikten i en korsning ska vara god. En trafikant som kör mot korsningen ska i god tid hinna identifiera andra trafikanter. Siktförhållandena i korsningen har stämts av med Trafikverket

som meddelat att denna är godtagbar. Inga åtgärder kopplat till förbättrad sikt behöver utföras.

Siktanalys – Denofavägen och Lahallsåsen

Röjning av växlighet inom de redovisade zonerna i Figur 29 nedan krävs för att uppnå fri sikt i korsningen. För den västra korsningen kan åtgärder i befintlig växlighet och anpassning i projekteringen krävas för att uppnå krav för sikt i korsning. Kompletterande åtgärder för att höja trafiksäkerheten kan vara skyltning och hastighetsdämpande åtgärder i form av gupp eller upphöjda korsningar med annan markbeläggning. Höjdsättning av korsningspunkten och anslutande vägar anses välfungerande med hänsyn till sikt.

En analys av den östra korsningen visa på goda siktförhållanden. Inga siktproblem identifieras i analysen.

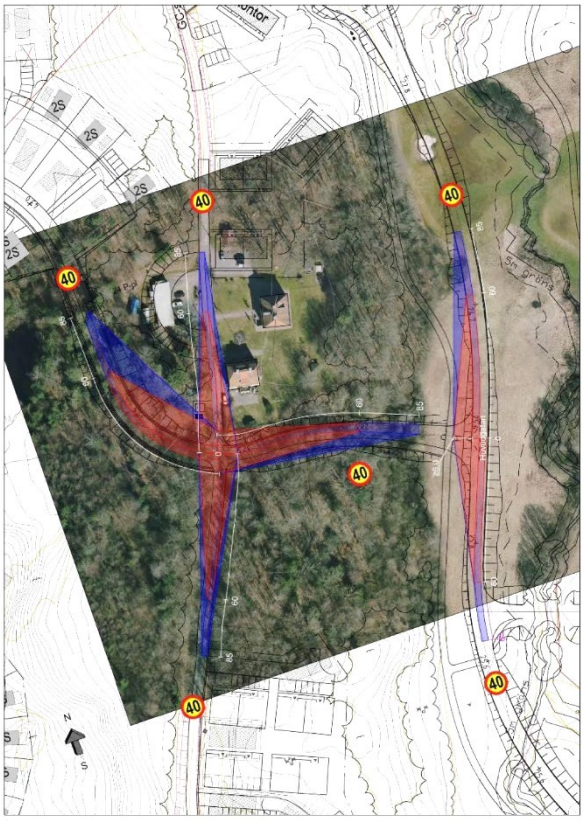

Figur 29. Siktanalys – Denofavägen och Lahallsåsen

Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykelvägar planeras till och från de olika bostadsområdena inom planområdet. Dessa ansluter till gång- och cykelvägarna utmed Backavägen och Vikenvägen utmed väg E45 vilket gör det möjligt att nå målpunkter inom hela Nödinge. Vägarna ansluter även till Vikenvägen längs E45 söderut. Huvudstråket för gång- och cykelvägar utgörs av gång- och cykelväg som planeras längs huvudgatan, samt en gång- och cykelväg som planeras i nordsydlig riktning från Denofa-bostäder i norr till Jakobsdal i söder, se Figur 30 nedan.

Gång- och cykelpassager som korsar huvudgatan har anpassats med tanke på beräknade trafikmängder för huvudgatan. Där gång- och cykelbanor korsar anslutande gator till huvudvägen ska de utföras upphöjda och med företräde för gång- och cykeltrafik.

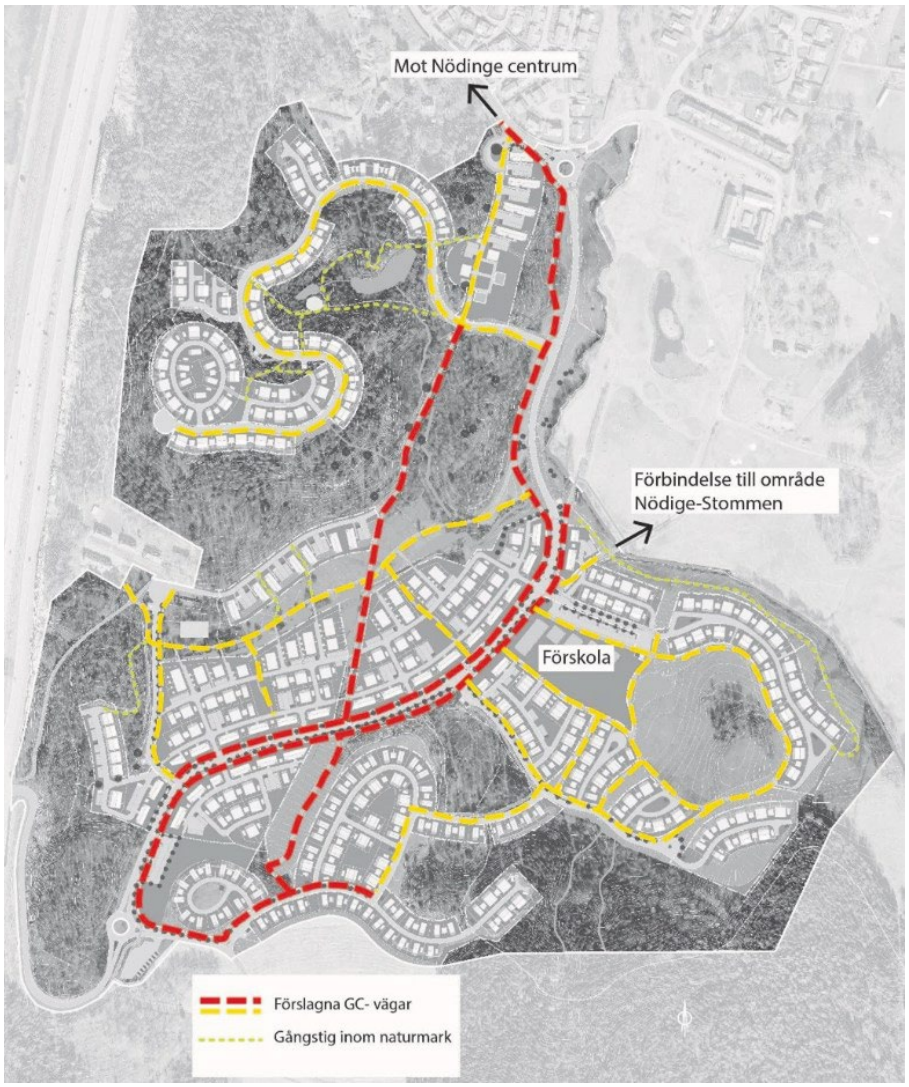

Figur 30. Föreslagna gång- och cykelvägar inom planområdet. Röda gång- och cykelvägar är planerade som gång och cykel. Gula cykelvägar ligger inom park och naturmark i plankartan.

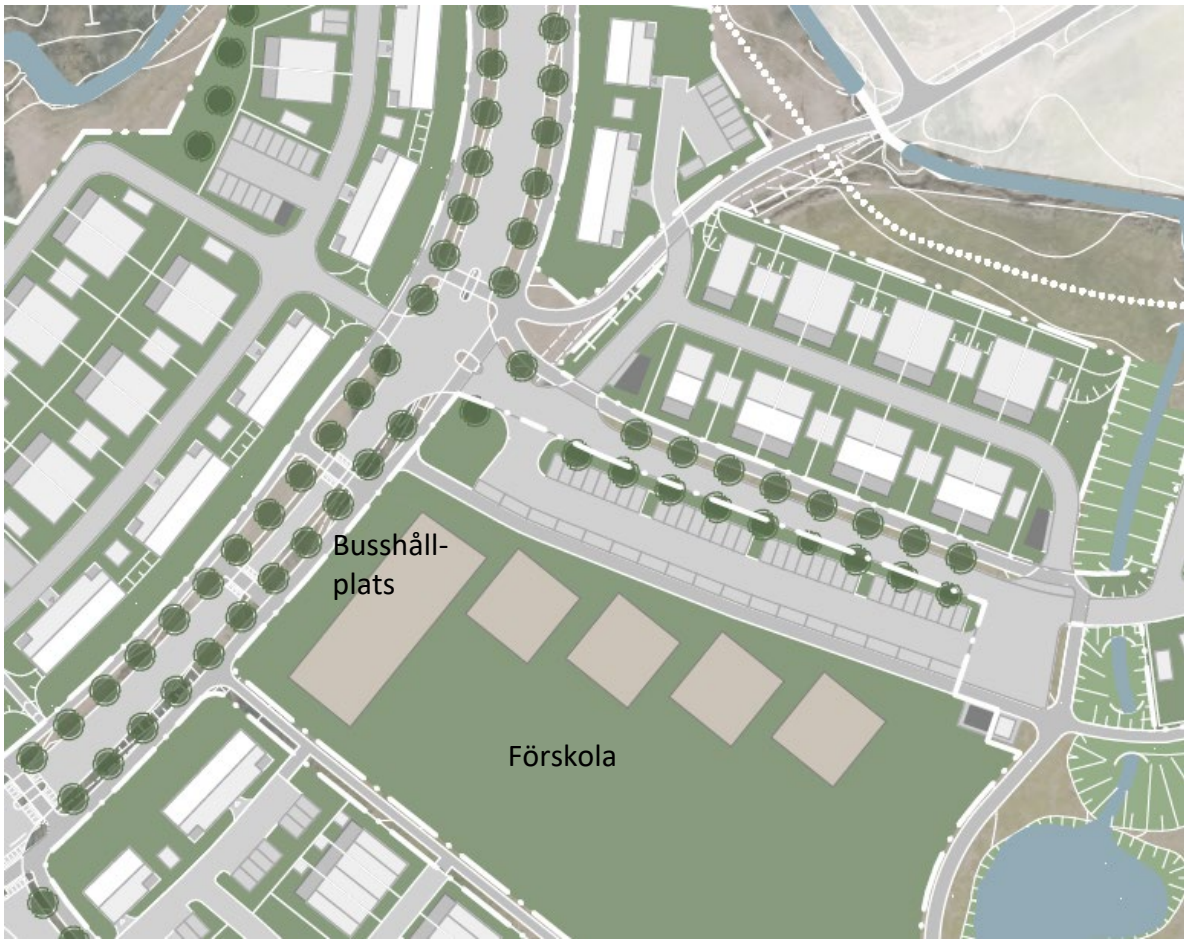

Figur 31. Del av Illustrationskartan som visar huvudgatan vid närheten av förslagen förskola. Körbanan föreslås smalnas i sträckan framför förskolan, med upphöjda gång- och cykelpassager som korsar huvudgatan i anslutning till busshållplats (illustrationskartan är inte bindande och visar ett möjligt sätt att bygga planförslaget)

Kollektivtrafik

Planområdet har förberetts för möjligheten att det i framtiden ska gå att köra buss längs med huvudgatan som går genom området. Utrymme har avsatts inom huvudgatan för att två busshållplatser ska kunna anläggas. Den planerade skiljeremsan om 3 meter kan minskas i anslutning till hållplats. Hållplatser ska utföras med väderskydd och tillgänglighetsanpassas. Busshållplatsernas tillgänglighet för gående och cyklister säkerställs med väl utbyggt gång- och cykelnät. Se Figur 30.

Parkering, utfarter

Parkeringar anläggs antingen inom den egna tomten eller gemensamt inom varje kvarter. Kommunens riktlinjer för parkeringstal antagen av Samhällsbyggnadsnämnden 2014-09-18 tillämpar tre olika zonindelningar utifrån avstånd till pendelstation. Planområdets avstånd till station Nödinge är längre än 1200 m och därmed omfattas det av zon 3. I zon 3 ska finnas 1,3 parkeringsplatser per bostad i flerbostadshus eller småhus med gemensam parkering och 2 parkeringsplatser per småhus och 2,5 cykelplatser per bostad. Beroende på slutlig utformning av bostadskvarter finns det goda förutsättningar för att kunna reducera antalet parkeringsplatser med hjälp av mobilitetsåtgärder som styrs av bygglov eller separat avtal.

Inom skoltomtens norra del är ett område avsett för avsläppsyta och personalsparkering. Inom ytan kan cirka 55 parkeringsplatser anordnas. Skoltomten avgränsas av allmän plats för gata och park vilket ger goda möjligheter för anordning av cykelparkering inom den.

Tillgänglighet

De centrala delarna av planområdet är förhållandevis flacka. Detta i kombination med det planerade systemet med gång- och cykelvägar längs med gator samt genom bebyggelsen ger god tillgänglighet såväl inom planområdet som till viktiga målpunkter som exempelvis centrala Nödinge med pendeltågstationen och de naturområden som finns inom och i anslutning till planområdet. Dessa områden bedöms ha goda förutsättningar för att uppnå god tillgänglighet får såväl barn som vuxna och individer med funktionsnedsättningar. De nordvästra och södra delarna av planområdet är dock delvis mycket kuperade. Även här planeras för gång- och cykelvägar men topografin innebär begränsningar för hur god tillgänglighet som kan uppnås. För vissa vägsträckor på Lahallsåsen beräknas väglutningen ligga nära 8% Därför ska vilplan finnas placerad utmed gatan med jämna mellanrum. Dessa ska vara tillräckligt tilltagna för att möjliggöra att en rullstol ska kunna ställas och vändas. Bänkar kan placeras inom dessa med lämpligt avstånd.

Service

En ny förskola planeras inom planområdet som betecknas med S på plankartan. Förskolan har beräknats att kunna inrymma minst 180 elever. Den har en central placering inom planområdet med flera anslutande stråk för gång- och cykelvägar. Vägområdet för huvudgatan har tagits till för att ge förutsättningar för en busshållplats i nära anslutning till förskolan. I park- och naturområdet som är beläget direkt öster om förskolan finns förutsättningar för lekmiljöer och utomhuspedagogik.

Längs med huvudgatan i närheten av förskolan medges användningen centrum, som betecknas med bokstav C på plankartan. Avsikten är främst att möjliggöra för småskalig kommersiell service. Därutöver medger planen centrumverksamheter och kontor i områdets norra del. Inom kvartersmark med centrumverksamhet ska bottenvåning uppföras med en högre våningshöjd. Detta regleras genom bestämmelsen f_9 – Bottenvåning ska uppföras med ett fritt mått till överliggande bjälklag om minst 3,6 meter.

Mark, vegetation och fauna

Flera större naturområden finns inom vissa delar av planområdet varav några har höga naturvärden som behöver skyddas. Dessa har säkerställts i planen genom användningsbestämmelser för naturmark samt park. Dessa kombineras ibland med egenskapsbestämmelser.

Större delen av naturmarken inom planområdet utgörs av olika typer av skogsmark. Dessa områden har i planen avsatts som NATUR.

Dammen på Lahallsåsen har höga naturvärden och utgör lokal för groddjur. Denna säkerställs genom användningsbestämmelsen ”NATUR” och egenskapsbestämmelse ”Damm” som gäller för själva dammen samt ett buffertområde omkring den. Dammen ska bevaras och de kvalitéer som gör den lämplig som lokal för groddjur ska värnas. Från väster kan vatten vid behov ledas via översilningsytor och svackdiken mot en dagvattendamm sydväst om den befintliga dammen med höga naturvärden. Denna damm bör vara minst 1

000 m^2 och kunna magasinera 400 m^3, och har sedan utlopp via befintlig naturlig damm. Möjlighet till detta säkerställs genom egenskapsbestämmelsen ”dagvatten – Anläggningar för dagvattenhantering ska anläggas” inom området för NATUR sydväst om den befintliga dammen. Den bäck som utgör utloppet från den befintliga dammen och som mynnar ut i Lodingebäckens biflöde kan bibehålla sin sträckning.

Lodingebäcken har höga naturvärden. Bäcken är fiskförande och skuggande vegetation över bäcken är ett viktigt inslag för att bibehålla dess naturvärden och ska därför gynnas. I det planförslag som ställdes ut för samråd ingick områden öster om Lodingebäcken. Dessa planerades för bostäder. Denna del av planområdet har till och med granskningen lyfts ur.

Längs med bäckens västra sidan medges användningsbestämmelsen NATUR. Bredden på detta område varierar men är som minst 20 meter. Detta för att säkerställa bäckens höga naturvärden samt att inga åtgärder krävs gällande erosion eller stabilitet i detta område.

Användningsbestämmelsen ”NATUR” har använts för naturmark som ska hållas öppen. Den gäller för ett område med öppen mark i sydöstra delen av planområdet. Åkerholmen skyddas med egenskapsbestämmelsen ”åkerholme – åkerholme ska bevaras”. Området som är beläget mellan åkerholmen och förskolan är planlagt som PARK.
Avsikten är att dessa områden ska hållas öppna genom att de slås minst en gång per år eller genom betning där så är möjligt. De kan ha ängslik karaktär eller betesmark.

Området omkring Lodingebäckens västra biflöde, vilket har naturvärden och är av stor betydelse för dagvattenhanteringen i området, har planerats dels som PARK i väster dels som NATUR i öster. Avsikten är att bevara områdets naturliga karaktär samt att utveckla det som park- och rekreationsområde för omkringliggande bebyggelse. Användningar PARK och NATUR möjliggör anläggning av gång- och cykelbanor. Inom användningsområdet PARK får lekplats och bollplan anläggas.

Innan arbeten och utbyggnad som kan tänkas påverka vattenmiljöerna påbörjas ska ett miljökontrollprogram tas fram som beskriver vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som ska vidtas. Programmet ska godkännas av kommunens miljöavdelning.

Geoteknik

De planerade byggnaderna kan genomföras enligt planens intentioner under beaktande av angivna rekommendationer och restriktioner.

I sydöstra delen av planområdet finns två områden som sluttar ned mot Lodingebäcken (område A och B). En fördjupad utredning gällande avgränsningen av A respektive B har legat till underlag för bebyggelsens avgränsning österut längs bäcken. Inom område A får en last på högst 20 kPa med ett avstånd på minst 20 meter från Lodingebäckens släntkrön. Planen medger inga byggrätter inom 20 meter avstånd från Lodingebäcken, och marken är där planlagd som naturmark med skyddsbestämmelse om att inte marken får belastas (0kPa). Laster större än 20 kPa får inte påföras utan ytterligare stabilitetskontroll. Med hänsyn till restriktioner för markbelastning har bestämmelsen ”b_2- Marken får inte belastas mer än 20 kPa” har införts i planen.

I dalgången (område C) har stabiliteten bedömts som tillfredställande för befintliga förhållanden samt för en utbredd maximal belastning på 20 kPa. Ingen belastning får läggas på marken inom 5 meter från vattendrag om inte lokalstabiliteten kontrolleras. Marken är sättningskänslig, byggnader ska grundläggas på berg/fastmark, på pålar eller på packad fyllning efter bortschaktning av de lösa jordlagren. I de fall bergschakt blir nödvändigt ska en bergteknisk besiktning göras innan arbetet får påbörjas. Inom områden med kohesionsjord finns på grund av artesiskt grundvatten en risk för hydraulisk bottenupptryckning vid schaktning. Öppna dagvattenlösningar bör utformas på sådant sätt att avlastning/schaktning av befintlig jord undviks.

I de mer höglänta områdena (område D och E i den geotekniska utredningen, se Figur 7) har marken bedömts som stabil. Inga specifika lastrestriktioner har medförts.

I södra delen av planområdet finns ett utfyllnadsområde (område F). Man bör räkna med att sättningar pågår i de uppfyllda jordmassorna och samtliga tillskottslaster kommer över tid att medföra långtidsbundna sättningar. Laster ska föras ner till berg/fastare jord. Områdets nordvästra del (sidoutfyllnaden) består av okontrollerade fyllnadsmassor med varierande sammanställning. Till pålgrundlagda byggnader bör ledningar utföras med flexibla inkopplingar för att minimera risken för ledningsbrott vid eventuella marksättningar

Enligt stabilitetsberäkningar bör släntkrönet inom område F schaktas av och placeras längre ner i slänten för att uppnå en generell släntlutning på 1:3 i områdets norra del.

Vägbyggnation i närheten av befintlig damm på Lahallsåsen
Kompletterande geotekniska sonderingar har utförts på plats för att undersöka om planerad schaktning för föreslagen väg kan komma att dränera den närliggande dagvattendammen. Vägen planeras gå i skärning och bedöms behöva schaktas ned till cirka +28,85 (nivå för väg +29,35). Den närliggande dammen har i dagsläget en vattennivå på +30,5. Grundvattennivån längs med sträckan där vägen planeras gå i skärning är ej känd. Det är därför okänt om grundvattennivån vid schakt är lägre än nivån för dagvattendammen.

Utifrån observation av topografisk karta anses det troligt att dammen dräneras från dess södra sida i sydvästlig riktning i dagsläget. Det anses ej sannolikt att en schaktning med potentiell sänkning av grundvattennivå vid läge för väg kommer att dränera den närliggande dammen. Detta baseras på den tunna mäktighet jordlager som finns i området, att ingen vattennivå kunde observeras vid sondering av skruvprover (till ett djup av tre meter) samt att sprickriktningen i området bedöms gå i nordlig-sydlig riktning (dammen ligger väster om planerad schakt). Det går dock inte helt att utesluta att schaktverksamheten kan komma att ha en påverkan på dammen, däremot bedöms dessa åtgärder kunna lösas vid detaljprojektering.

Schaktning och byggnation i närheten av dammen ska utföras på sådant sätt att det inte påverkar de groddjur som lever i dammen. Dvs under den tid på året de är minst störningskänsliga och utan påverkan på dammens kantzoner eller viloplatser för djuren.

Figur 32. Lokalisering av planerad väg i närheten av befintlig damm på Lahallsåsen

Anläggande av dagvattendamm

I samband med detaljprojektering av dagvattendammar ska den lokala stabiliteten kontrolleras.

Generella biotopskydd - Stenmurar

Flera stenmurar finns inom planområdet och vissa blir påverkade av exploateringen. Totalt har åtta stenmurar identifierats som omfattas av det generella biotopskyddet. På Lahallsåsen finns stenmurar som ligger i skogsmark och som därför inte omfattas av det generella biotopskyddet. Påverkade stenmurar består av objekt 14, 15, 16, 17, 19 och 20 (*Figur 33*). Kommunen har haft samråd med länsstyrelsen i samband med naturvärdesobjekt inom planområdet.

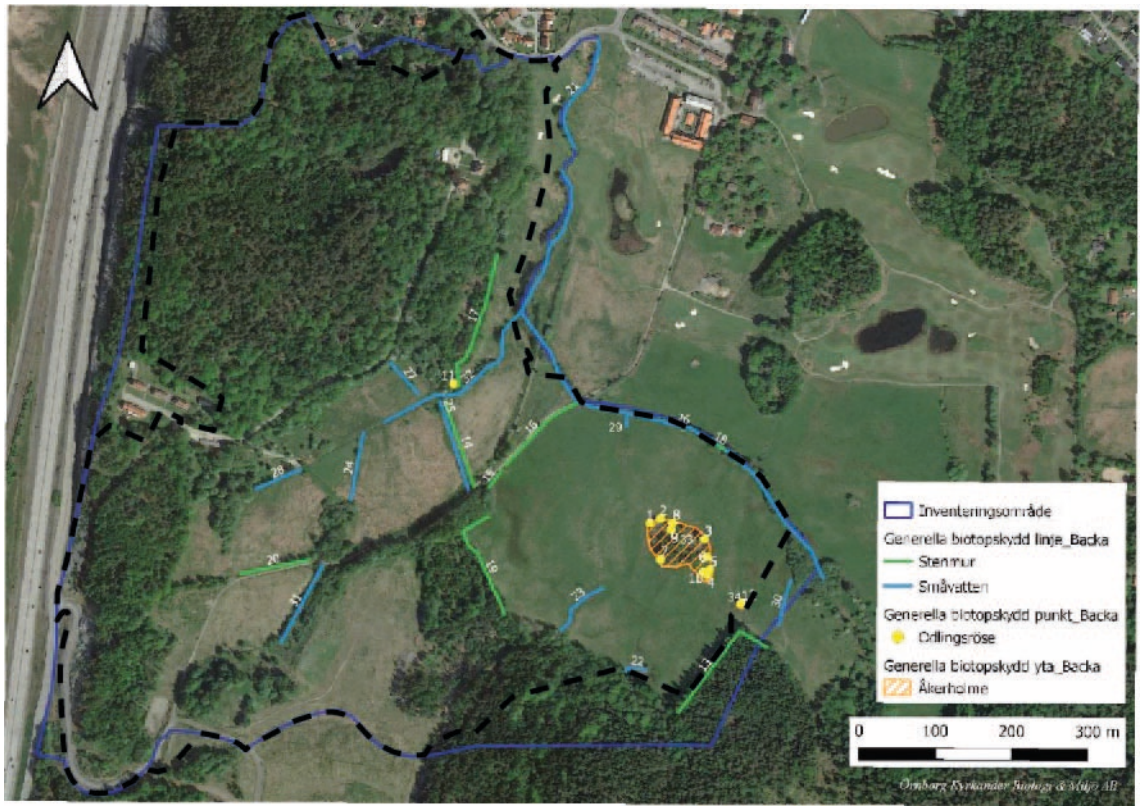

Figur 33. Generella biotopskydd inom planområdet. Gällande planområdesgräns i svart, tidigare planområdesgräns i blått.

Generella biotopskydd - vattendrag och småvatten

Inom planområdet finns ett flertal diken och vattendrag, som delvis berörs av planförslaget. Lodingebäcken som utgör del av planens östra gräns redovisas av objekt 21 och 26. I dagsläget utgörs marken i anslutning till Lodingebäcken till stora delar av betesmark/naturmark. Planförslaget medger park/natur i direkt anslutning till bäcken och möjliggör byggnation av väg längs med bäckens norrgående del och bostäder längs med bäckens södra del. Ett minsta avstånd till bäcken, från kvartersmark, är satt till 20 meter. Bredden på naturområdet varierar mellan 20–40 meter. En exploatering enligt planförslaget medför inga åtgärder i närheten av Lodingebäcken.

Västra biflödet omfattas av ett antal diken som är belägna i planområdets centrala delar och rinner ut till Lodingebäcken i öster. Dikena utgörs av objekt nr 24, 28 och 32. Inom denna del av planområdet finns ytterligare två diken, objekt 27 och 25. Av dessa kommer objekt 24, 25, 27 och 32 att påverkas av planförslaget som innebär att dikena helt eller delvis flyttas. Utöver Västra biflödet och angränsande diken finns sammanlagt fem andra diken i planområdets södra och sydöstra delar som omfattas av det generella biotopskyddet. Dessa inkluderar objekt, 22, 23, 29, 30 och 31. Planförslaget kommer att påverka objekt nr 22 och 23. Objekt 23 är ett dike som planeras fyllas ut för byggnation av väg inom förslagen kvartersmark för bostäder. Objekt 23 kommer till största delen att bevaras.

Dispens söktes för dessa biotopsskyddade objekt tillsammans med förslag till kompensationsåtgärder och är beviljad.

Vattenverksamhet

Huvudgatan och gång- och cykelbana korsar västra biflödet. Anmälan om vattenverksamhet lämnades in till länsstyrelsen inför granskningen av planförslaget och beslut togs 2022-04-22 där länsstyrelsen förelägger att vidta följande försiktighetsmått i samband med anläggandet av trumma:

- Åtgärderna får endast genomföras när det är låg vattenföring i vattendraget. Vattenflödet får dock aldrig stoppas under arbetstiden utan behöver i så fall ledas runt.
- Arbeten i vattenområdet får endast utföras under perioden 15 juli-15 september.
- Arbeten i vattenområdet ska ske under en sammanhängande tidsperiod.
- För att minimera risken för grumling ska vattnet filtreras, exempelvis genom en rundbal av hö eller halm som läggs nedströms under arbetstiden.
- Trumman ska anläggas på ett sätt som gör att den inte orsakar ett vandringshinder för fisk och bottendjur.
- Det får inte uppkomma några körskador eller andra olägenheter i samband med arbetet. Arbetsmaskiner ska vara utrustade med absorberande material för oljeuppsamling. Tankning och uppställning av arbetsmaskiner får inte utföras så att spill eller läckage riskerar nå vattenområdet. Arbetsmaskiner bör även drivas med miljöklassade drivmedel och miljövänliga oljor.

I övrigt ska verksamheten utföras så som beskrivits i anmälan. Beslutet upphör att gälla efter fem år från beslutsdatum.

Fladdermöss

För att fladdermössen i området inte ska missgynnas har följande åtgärder förslagits i fladdermössinventeringen:

- spara de byggnader som misstänks hysa fladdermöss
- generellt begränsa belysning av vatten, skogskanter och annan växtlighet.
- skapa stråk/mörka passager för fladdermöss
- anlägga nya dammar om befintliga dammar förstörs.
- skapa gröna tak med örter (ej sedum) för att minska den negativa effekten av hårdytor.
- Anpassa gatubelysning på kommunala vägar och gångbanor.

Planförslaget har anpassats utifrån resultat från fladdermusinventeringen (Nattbaka, 2021-09-23). I inventeringen har ett stråk inom planområdet utpekats för fladdermöss. Fladdermössen ska fortsättningsvis kunna röra sig i stråk mellan dammen vid Lahallsåsen, ingenjörsbostäderna och söderut längs nuvarande väg och stigar genom befintligt skogsområde, för att ha tillgång till det mer sammanhängande landskapet söder om planområdet. Anpassning av planförslaget innebär borttagande av byggrätt som markerats med orange utmed Denofavägen samt att det södra gulmarkerade områdets byggrätt förändrats. Inom detta område har komplementbyggnader i form av garage förlagts till den västra delen av användningsområdet för att skärma av ljusföroreningar från gata och potentiell fasadbelysning.

Figur 34. Fladdermösstråk (gul) och lokalisering av anpassningar i planen (orange)

Rekreation

De naturområden som säkerställs inom planområdet innebär också stora värden för närrekreation. Detta säkerställs genom användningarna park och natur.

Inom planområdets låglänta centrala delar, längs med Lodingebäckens västra biflöde, planeras ett parkområde. Området är av stor betydelse för dagvattenhanteringen och ska utformas för detta syfte men föreslås också utvecklas som parkmiljö och som rekreationsområde för boende och besökare. Genom området föreslås också stråk för gående och cyklister.

Teknisk försörjning

Vattenförsörjning

Planområdets dricksvattenförsörjning föreslås anordnas genom utbyggnad av ett ledningssystem som ansluts till de befintliga huvudvattenledningarna genom området i fyra punkter inom planområdet (Sweco, 2021-10-07). Huvudledningar i form av slingor med rundmatning föreslås preliminärt utföras med dimension PE 160 mm. Det föreslås också utbyggnad av en slinga med PE 160 mm i den norra delen av Denofavägen, som ansluts till befintlig huvudvattenledning vid Lodingebäckens korsning med Backavägen. Denna slinga föreslås främst för matningen av bostadsområdet på Lahallsåsen.

Användningsområdena direkt söder om västra biflödet kommer att bli en eller två bostadsrättsföreningar. Dessa får då interna ledningsnät med anslutningspunkter till kommunala ledningar i områdets centrala och östra del. Bedömda tryckförhållanden inom

området utifrån en lägsta trycknivå om cirka +70 meter i huvudledningarna medger försörjning av bebyggelse med tappställen upp till nivån cirka +45 meter med ett tryck om minst 25 mvp ovan högsta tappställe. Detta innebär att all bebyggelse kan försörjas utifrån de normala trycknivåerna i området. Den enda högt belägna bebyggelsen i området är Lahallsåsen där högsta tappställe bedöms kunna uppgå till cirka +60 meter. Detta innebär att cirka 90 bostäder inom detta område behöver tryckstegras, förslagsvis till en utgående trycknivå om cirka +90 meter. Detta säkerställs i planen med ett område för tekniska anläggningar beläget söder om korsningen mellan Denofavägen och förslagen väg på Lahallsåsen.

Tryckstegringsstationen bör ha en kapacitet om minst cirka 11 l/s för att kunna medge brandvattenuttag om 10 l/s inom det högt belägna området.

Tabell 1. Beräknad dimensionerande förbrukning för detaljplaneområdet, inkl nu borttagen del.

Område	Antal lägenheter	Antal personer	Medelsförbrukning	Maxtimme-maxdygns-förbrukning (l/s)	Störttappning (l/s)
Lågzonsdel	470	1410	2,50	7,5	19,5
Högzonsdel (Lahallsåsen)	90	270	0,48	1,4	6,5
Totalt	560	1680	2,93	8,8	21,0

Spillvatten

Spillvatten från planområdet kommer att avledas via en ny pumpstation för området med pumpning i nordlig riktning och sedan en längre självfallsledning som ansluts till befintliga spillvattenledningar i nära anslutning till planerad ny huvudavloppspumpstation i sydvästra Nödinge. Fördelen med att avleda spillvatten norrut är att det bland annat finns bättre möjligheter till etappvis utbyggnad av planområdet. Vid dimensionering av systemet skall det också inrymma möjlig anslutning av ett annat detaljplaneområde (Backa säteri) öster om planområdets norra del, beläget mellan Lodingebäcken och Backa säteri. Detta planområde har preliminärt föreslagits inrymma cirka 200 bostäder.

Huvuddelen av planområdet tillsammans med Backa säteriområdet kommer att erfordra pumpning. Spillvatten från de södra, östra och västra delarna av området föreslås avledas via ett system av självfallsledningar till en ny avloppspumpstation, som placeras i anslutning till huvudgatan och Lodingebäcken i den nordöstra delen av området. Denofa-husen ansluts då också till detta system. Pumpstationen kommer att belastas med spillvatten från cirka 445 lägenheter och förskolan, samt upp emot cirka 200 lägenheter i Backa säteri. Belastningen på stationen bedöms då maximalt kunna uppgå till cirka 7,0 l/s (Backa) och 3,1 l/s (Backa säteri), totalt cirka 10,1 l/s. På detta föreslås också att man gör ett påslag om cirka 30 % för att ta höjd för eventuellt framtida inläckage, samt lägga på en säkerhetsfaktor om minst 1,5 då stationen vid driftproblem kan riskera att nödbredda till Lodingebäcken.

Spillvatten från de norra delarna av området föreslås avledas med självfall till en PP 315 mm självfallshuvudledning i Denofavägen och Backavägen, dit även då spillvattnet från de södra

delarna av området pumpas via en cirka 330 meter lång PE 180 mm ledning från den nämnda huvudpumpstationen ovan. Självfallsledningen är cirka 830 m lång och ansluts till en befintlig BTG 500 mm ledning vid Alevägen.

Inom det kuperade Lahallsområdet föreslås det en mindre avloppspumpstation för avledning av spillvatten från den södra delen av området. Även denna station bör kompletteras med ett mindre magasin, då nödbräddning måste ske till dagvattendammen norr om pumpstationen.

Självfallsledningarna inom områdena föreslås utföra med PP-rör med dimensionerna 160, 200 och 250 mm. Inget dag- eller dräneringsvatten får anslutas till spillvattensystemet.

Vid passage av den östra bäcken i området kan det bli aktuellt med en dykarledning på grund av marknivåerna. Passagen av bäcken kommer att studeras närmre i detaljprojekteringsskedet efter det att höjdsättning av mark, gator och bostäder är klara. Även utbyggnaden av självfallsledningar för spillvatten längs det västra biflödet till Lodingebäcken kommer att kräva mycket detaljstudier på grund av hög grundvattennivå längs delar av sträckan. Byggnation föreslås här ske med rörtryckning och täta ledningar. Då bostadsområdet söder om det västra biflödet sannolikt kommer att utgöras av 1 – 2 bostadsrättsföreningar kommer dessa att få interna ledningsnät, som ansluts till det föreslagna kommunala systemet i två punkter i den centrala delen och i den östra delen.

Dagvatten

Beräkning av dimensionerande dagvattenflöden har utförts med rationella metoden enligt riktlinjer och beräkningsmetod från Svenskt Vattens publikation P110 (Sweco, 2021-10-07). För flödesberäkningar i scenarierna före och efter exploatering har en klimatfaktor på 1,25 använts för att ta hänsyn till ökad nederbördsintensitet till följd av klimatförändringarna.

Beräkning av dimensionering av magasinvolymer för planområdet har genomförts utifrån tre förutsättningar i enlighet med dagvattenhandboken för Ale kommun, och enligt ställningstagande från VA-enheten på Ale kommun.

- 20 mm från fastigheterna plus 20 mm från allmän plats (i enlighet med dagvattenhandboken) får fördröjas tillsammans i en gemensam fördröjning
- Området som helhet ska hantera och fördröja ett 30-årsregn mätt med nuvarande markanvändning mot ett 30-års regn efter planerad exploatering.
- Om det anslutande systemet inte ”håller för” ett 30-årsregn behöver utloppet strypas för att anpassas till en för anslutande system anpassad nivå.

<u>Markanvändning efter exploatering</u>

Området efter exploatering har delats in i markanvändning utifrån plankarta. Efter exploatering kommer planområdet bestå av naturmark och parkmark (inlagt som skogsmark) (30,7 ha), yta för bostäder (21 ha), lokalgator (4,15 ha), huvudgata (3,2 ha), skola eller centrumområde (1,21 ha).

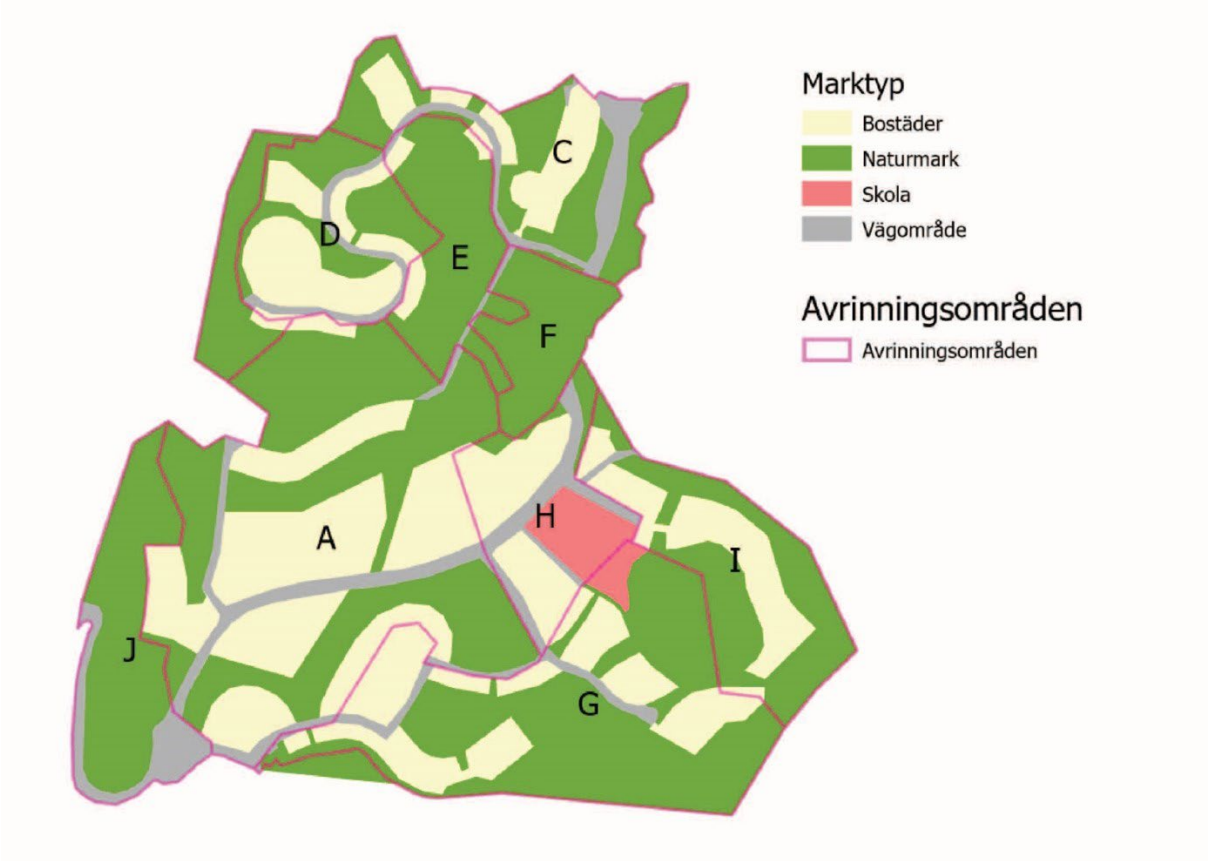

Figur 35. Föreslagna markanvändningar och avrinningsområden

Föreslaget dagvattensystem

Enligt dagvattenhandboken för Ale kommun ska dagvattenanläggningarna utformas med infiltration, trög avledning eller strypt utlopp. För att avleda dagvattnet till utjämnings- och reningsanläggningar har ett system med ledningar och diken skissats upp som framgår av figur 36.

Ledningar har försetts med preliminära dimensioner för avledning av nederbörd med återkomsttiden 5 år (fylld ledning). Ledningsnätet kan dock hantera större volymer när detta fylls till marknivå. Det bör observeras att dimensioneringen är grov och kan förändras beroende av planområdets slutliga utformning och möjligheter till ytterligare lokal utjämning inom delområdena (exempelvis på grund av indelning med olika ägandeformer). Föreslagna platser för utjämnings-/reningsanordningar redovisas schematiskt.

Huvudsakligen har tre större ytor avsatts för dagvattenhantering inom natur- eller parkmark i planen med en egenskapsbestämmelse för anläggning av dagvattendamm. En ligger i exploateringsområdets norra del, innan inloppet till den naturliga dammen på Lahallsåsen.

Nästa ligger i exploateringsområdet sydöstra del i anslutning till en naturlig bäck. Stora delar av dagvatten från planområdets södra delar föreslås ledas till denna damm som vidare avleds mot norr till Lodingebäcken. Den sista är lokaliserad centralt i planområdet längs med Västra biflödet. Utöver detta medger planen på ett flertal platser möjlighet att anlägga mindre dagvattenanläggningar. Föreslaget dagvattensystem utgår från att planområdet uppdelats i nio avrinningsområden, med beteckning A till J. Område B ingår inte längre i detaljplanen och har utgått.

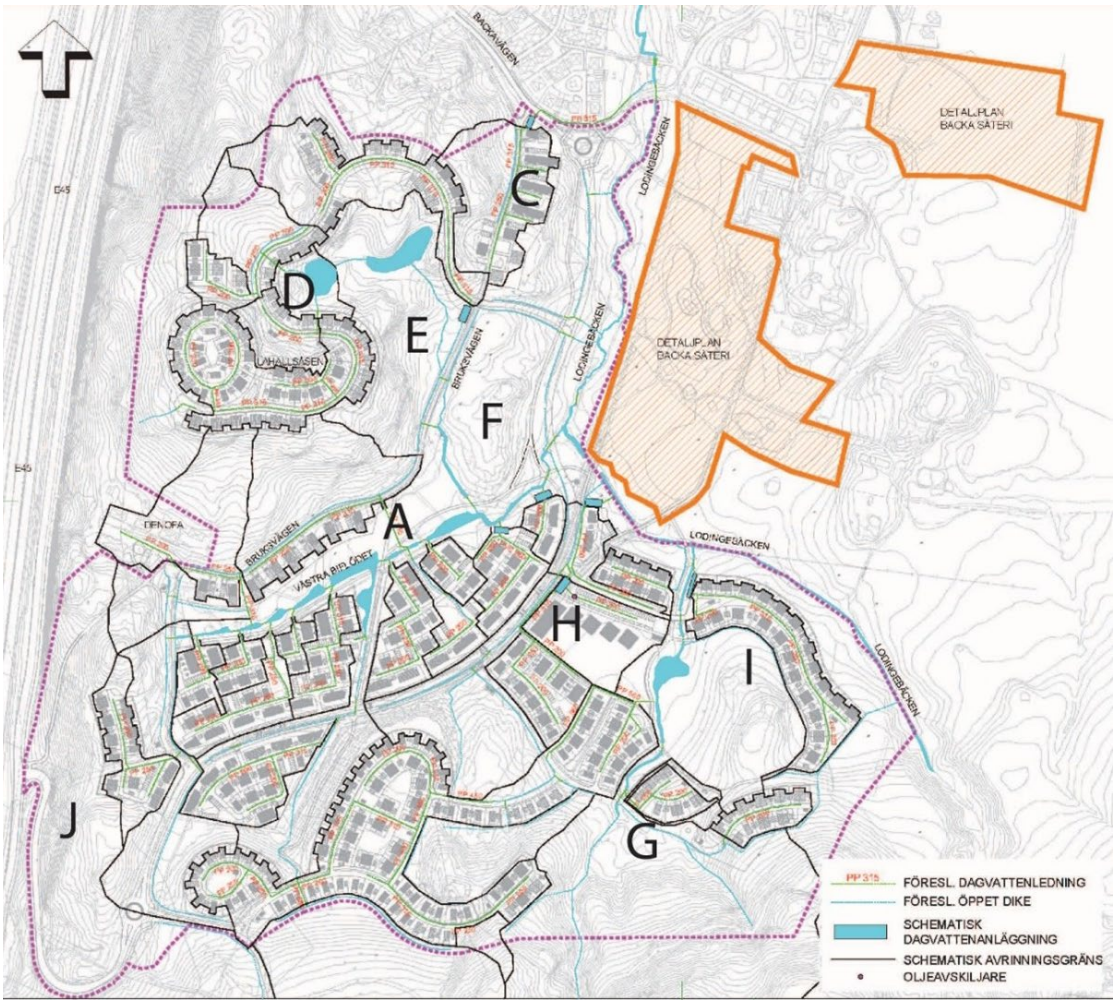

Figur 36. Föreslagen dagvattenavledning

Avrinningsområde A: I avrinningsområde A avrinner dagvattnet till västra biflödet. Hit rinner även renat lakvatten från uppläggningsområdet. Reningsanläggningar som föreslås är dagvattendiken som leder dagvattnet till ett antal seriekopplade dagvattendammar. Att anläggningarna seriekopplas medför en hög reningseffekt. Dammarna bör hålla en permanent vattenyta för att ytterligare öka reningseffekt och rekreationsvärden. Detta område planläggs med egenskapsbestämmelse ”dagvattendamm”. På grund av artesiskt grundvatten finns det risk för hydraulisk bottenupptryckning vid schaktning varför öppna dagvattenlösningar bör utformas på sådant sätt att avlastning/schaktning av befintlig jord undviks. Alternativa dagvattenlösningar kan utformas som dagvattendammar med vallar ovanpå befintlig mark, alternativt stenkistor med sprängsten som masskompenserar för eventuellt mindre avschaktningar. Där eventuella lasttillskott från placering av dagvattenlösning förkommer ska den lokala stabiliteten kontrolleras. Dammarna bör minst kunna magasinera 1 200 m^3 med en total yta motsvarande minst 2 000 m^2 för anläggandet. Hit rinner även renat lakvatten från uppläggningsområdet. Till dess att uppläggningsområdet planläggs kommer det att finnas en viss överkapacitet i magasinen (Sweco, 2024-02-20). Angöring till dammarna kan ske genom lokala gator i bostadskvarteren i söder samt från väster genom gatan som går från huvudgatan mot Arbetarbostäderna.

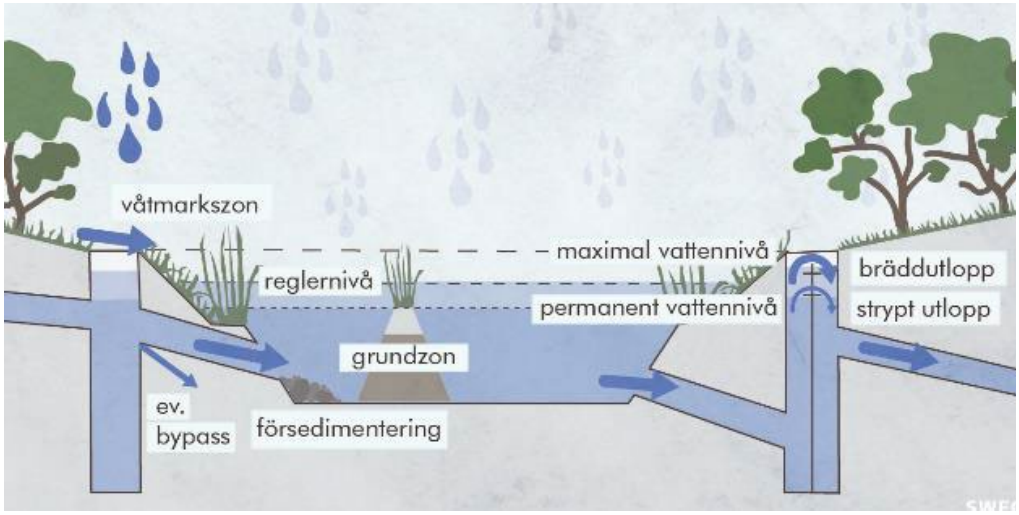

Figur 37. Skiss över möjlig utformning av grunda dagvattendammar.

Utformning av dammar längs med Västra biflödet

En grundzon, även kallat våtmarkszon, utmed dammar rekommenderas (2 m bred och 0,2 m djup). I grundzonen trivs växter, vilka bidrar till dammens reningseffekt genom upptag av lösta föroreningar. Grundzonen är även fördelaktig ur ett säkerhetsperspektiv samt kan bidra till bättre stabilitet eftersom zonen utgör en avlastningsschakt. Dammen bör ha en avlång form, som expanderar från inloppet och kontraherar vid utloppet, med in- och utlopp placerade långt ifrån varandra. Detta för att förlänga vattnets väg genom dammen och att inga outnyttjade zoner skapas i dammen, med avseende att erhålla bättre rening. Dammen bör emellertid inte vara så avlång att dess bottnen blir så pass smal att sedimentationsförmåga påverkas negativt. Ett längd/breddförhållande på 2,5:1 (upp till 4:1) rekommenderas. Dammen anläggs med fördel med flacka slänter och kantvegetation och eller större träd då dessa bidrar till mervärden.

Avrinningsområde C: För avrinningsområde C föreslås dagvattnet ledas mot två separata reningsanläggningar. Detta kan vara underjordiska sedimentationsmagasin eller översvämningsytor med bräddutlopp om de platsspecifika förhållandena medger detta. Anläggningarna bör kunna magasinera minst 450 m^3 vatten.

Avrinningsområde D, E och F: Dagvatten från område D föreslås ledas till en dagvattendamm med permanent vattenyta. Från väster kan vatten vid behov ledas via översilningsytor och svackdiken mot befintliga den dammen. Dammen bör vara minst 1 000 m^2 och kunna magasinera 400 m^3. Utformningen av dagvattendammen måste säkerställa tillräckligt hög reningsgrad av vattnet innan det leds vidare till den befintliga dammen som idag hyser groddjur. Dammen har sedan utlopp via befintlig damm.
Avrinningsområdena E och F utgörs till största del av naturmark. Dagvatten från vägar måste dock avledas, gärna via öppna diken som går parallellt med vägarna och leder vattnet ner till Lodingebäcken. Dikena bör utgöra en yta av minst 775 m^2. Öppna dagvattenlösningar ska alltid utredas innan ledningar eller underjordiska magasin.

Avrinningsområde G: Den största mängden av dagvattnet från avrinningsområde G föreslås ledas till en dagvattendamm med permanent vattenyta. Dammen bör vara minst 800 m^2 och kunna magasinera 600 m^3 vatten.

Avrinningsområde H: Dagvattnet från område H föreslås ledas till fyra mindre anläggningar (underjordiska sedimentationsmagasin eller makadammagasin) eller helst torrdammar om platsen medger detta. Anläggningarna bör minst kunna magasinera 400 m^3.

Avrinningsområde I: Dagvatten från avrinningsområde I föreslås renas i en torrdamm eller annat magasin där suspenderat material kan sedimentera till exempel ett underjordiskt sedimentationsmagasin. Anläggningen bör minst dimensioneras att kunna ta emot 300 m^3 .

Avrinningsområde J: Vägen inom avrinningsområde J är befintlig och framtida dagvattenhantering bör inte skilja sig nämnvärt från dagens hantering.

Enligt den geotekniska rapporten för detaljplanen pågår strömning av grundvatten mot de centrala delarna av planområdet från det uppfyllda området i Jakobsdal. I dessa låglänta områden kan artesiska förhållanden råda. Öppna dagvattenlösningar kan bidra till en sänkning av grundvattenytan. I de fall en sänkning av grundvattenytan påverkar sättningsrisken bör de undvikas i dessa områden. Ledningar kan då ersätta öppna dagvattenlösningar. Öppna dagvattenlösningar ska dock alltid utredas innan man går för ledningar eller underjordiska magasin.

Hantering av dag- och dränvatten inom kvartersmark

För samtliga fastigheter som angränsar till högre belägna ytor bör avskärande diken anläggas så att dagvatten inte kan rinna in mot en byggnad eller annan hårdgjord yta som då kan ta skada. Planen säkerställer det genom administrativa bestämmelsen g_2- markreservat för gemensamhetsanläggning för dike, som införts inom kvartersmark i planens södra delar där behov finns.

Marken allra närmast huskroppen skall alltid höjdsättas så att ytavrinning sker bort från byggnaden. Höjdsättningen av området är viktig för att uppnå en funktionell och robust avledning av dag- och dränvatten. Fastigheterna föreslås höjdsättas till en högre nivå än angränsande gata, så att dagvatten vid extrem nederbörd kan avledas via gator och grönytor om dagvattensystemets maxkapacitet skulle överskridas. Byggnader (färdigt golv), rekommenderas höjdsättas 60 cm över uppdämningshöjden i de öppna systemen. Dessutom föreslås att lägsta höjd på färdigt golv uppgår till minst 30 cm över gatuhöjden i marknivå i förbindelsepunkten för att anslutning med självfall skall tillåtas.

El

Ale elförening ansvarar för utbyggnad av elledningsnätet i kommunen och inom detaljplanen. Befintliga markledningar kan ligga kvar i sitt läge och befintliga luftledningar markförläggs under jord i gatorna. Likaså förläggs nya ledningar i gator. Ytor har avsatts för transformatorstationer inom användningen ”E – Tekniska anläggningar”. Dessa ytor har tagits till i storlek för att kunna rymma såväl en transformatoranläggning som en nod för exempelvis bredband. En transformatorstation bedöms ha ett ytbehov på cirka 4x6 meter och en nod för bredband cirka 2x4 meter. Ett säkerhetsavstånd på 3 meter behövs från anläggningen till annan bebyggelse utan extra brandsäkerhetsklassning.

Bredband/optokablar

Vid nedläggning av ledningar i gator inom planområdet föreslås tomma rör läggas ned som förberedelse för utbyggnad av bredband i området. Plats har avsatts i planen för anläggningar för elektronisk kommunikation så som noder för bredband inom användningen ”E – Tekniska anläggningar”- Se även under rubriken för el ovan.

Uppvärmning

Kommunens antagna energiplan skall vara styrande vid val av uppvärmningssystem i fastigheterna. Ansträngningar ska göras för att åstadkomma en så god utformning som möjligt från resurs- och energihushållningssynpunkt.

Ale kommun ser gärna att exploatören sörjer för energieffektiva lösningar såsom passivhus, det vill säga hus utan konventionell uppvärmning, eller lågenergihus och att solenergi eller annan förnyelsebar energi utnyttjas för uppvärmning av området.

Avfallshantering

Inom planområdet planeras för gemensam avfallshantering. Gemensamhetsanläggningar föreslås inrättas för detta ändamål och flera platser har inom kvartersmark för bostäder reserverats för detta. Yta för återvinningsstation finns också avsatt I planområdets sydvästra del som betecknas med ”E_1 – Återvinningsstation”.

Underjordiska ledningar

Befintliga ledningar

Det befintliga ledningsstråket med vatten, fjärrvärme och el löper längs med huvudgatan och bedöms kunna ligga kvar i samma läge, eftersom ledningsstråket till större del hamnar inom allmän plats - gata eller naturmark. Inom allmän plats behövs inget markreservat för ledningarna. Ledningarna är upplåtna med ledningsrätt eller har en pågående förrättning för bildande av ledningsrätt. Där ett ledningsstråk berör kvartersmark, som exempelvis norr om skola och inom planområdets västra delar, har mark reserverats genom administrativa bestämmelsen ”u_1”. I ledningsstråket går också en fiberledning som saknar rättighet.

I planområdets södra del finns en optokabel som ligger med ledningsrätt. Ledningen följer till stor del ovan ledningsstråk och där ledningen berör kvartersmark finns markreservat för ledningarna genom administrativa bestämmelsen ”u_1”. Ledningen bedöms kunna ligga kvar i samma läge. Mitt i planområdet förgrenas ledningen. Förgreningen upphör mitt i planområdet inom ett planerat utvecklingsområde. Den delen saknar rättigheter och kommer att behöva tas bort.

I detaljplaneområdets centrala delar finns elledningar som försörjer de befintliga bostäderna längs Denofavägen med hushållsel. Del av dessa ledningar hamnar inom förslagen kvartersmark norr om huvudgatan, som ska läggs om och anpassas efter exploateringen. De kommer även en matarledning öster ifrån som ansluter till området. Denna ledning behöver anpassas till planerad bebyggelse och justeras i sitt läge samt förläggas under mark. Ledningarna kan i huvudsak förläggas inom allmän platsmark. Inom kvartersmark kan ledningarna förläggas inom markreservat genom administrativa bestämmelsen ”u_1”.

Utrymme har skapats inom detaljplanen för att anlägga transformatorstationer inom kvartersmark för allmänteknisk anläggning med bestämmelsen – ”E”.

I de centrala delarna av detaljplaneområdet finns även luftburna teleledningar som försörjer de befintliga bostäderna längs Denofavägen med telekommunikation. Ledningarna går sedan vidare söder ut från detaljplaneområdet. Dessa saknar rättighet och behöver justeras i sitt läge i och med exploateringen. Ledningarna kan i huvudsak förläggas inom allmän platsmark. Inom kvartersmark kan ledningarna förläggas inom markreservat genom administrativa bestämmelsen ”u_1”.

Från vattenledningen i ledningstråket går en ledning som försörjer de befintliga bostäderna längs Denofavägen med färskvatten. Ledningen har servitut till bostäderna som ligger på egen fastighet, vilket inte behövs för de som ligger inom Nödinge-Kullen 1:10. Från bostäderna finns också avloppsledning, via ett minireningsverk för respektive område och som sedan rinner ut i västra biflödet. För bostäderna som ligger på egen fastighet finns servitut för reningsverket och ledningen. Vattenledningen och avloppsanläggningarna kommer behövas tas bort när de ersatts med nya kommunala ledningar för vatten och avlopp fram till fastigheterna.

<u>Förslagna ledningar</u>
Förslagna vatten- och spillvattenledningar läggs i stora delar inom allmän plats GATA eller inom kvartersgator. För ledningar inom kvartersmark har mark reserverats genom administrativa bestämmelsen ”u_1”.

Risk och störningar

Buller

Enligt trafikbullerutredningen (Gärdhagen akustik AB, 2021-09-13) uppfyller de flesta av planerade bostäderna inom planområdet riktlinjerna enligt förordning 2015:216 med ändringar t o m SFS 2017:359 (se *Figur 38*). Det innebär att dygnsekvivalent ljudnivå från trafik vid samtliga fasader uppgår till högst 55 dBA, samtidigt som det vid bostaden finns möjlighet att inrätta uteplats där dygnsekvivalent och maximal ljudnivå från trafik uppgår till högst 50 respektive 70 dBA.

I hela planområdet överskrider ekvivalent ljudnivå vid fasad 60 dBA för tretton bostadshus som behöver anpassas för buller genom att vända minst hälften av bostadsrummen mot sida där 55 dB ekvivalent ljudnivå, och 70 dB maxnivå nattetid, inte överskrids vid fasaden, enligt förordningens avstegsfall § 4. Nio av dessa, belägna vid den sydvästra branten, bedöms behöva kompletterande bullerskyddsåtgärder för att bulleranpassningen ska gå att lösa på ett rimligt enkelt sätt, alternativt om en annan hustyp används.

Naturvårdsverkets riktvärden för trafikbuller på skolgård uppfylls inom den planerade utemiljön i anslutning till förskolan.

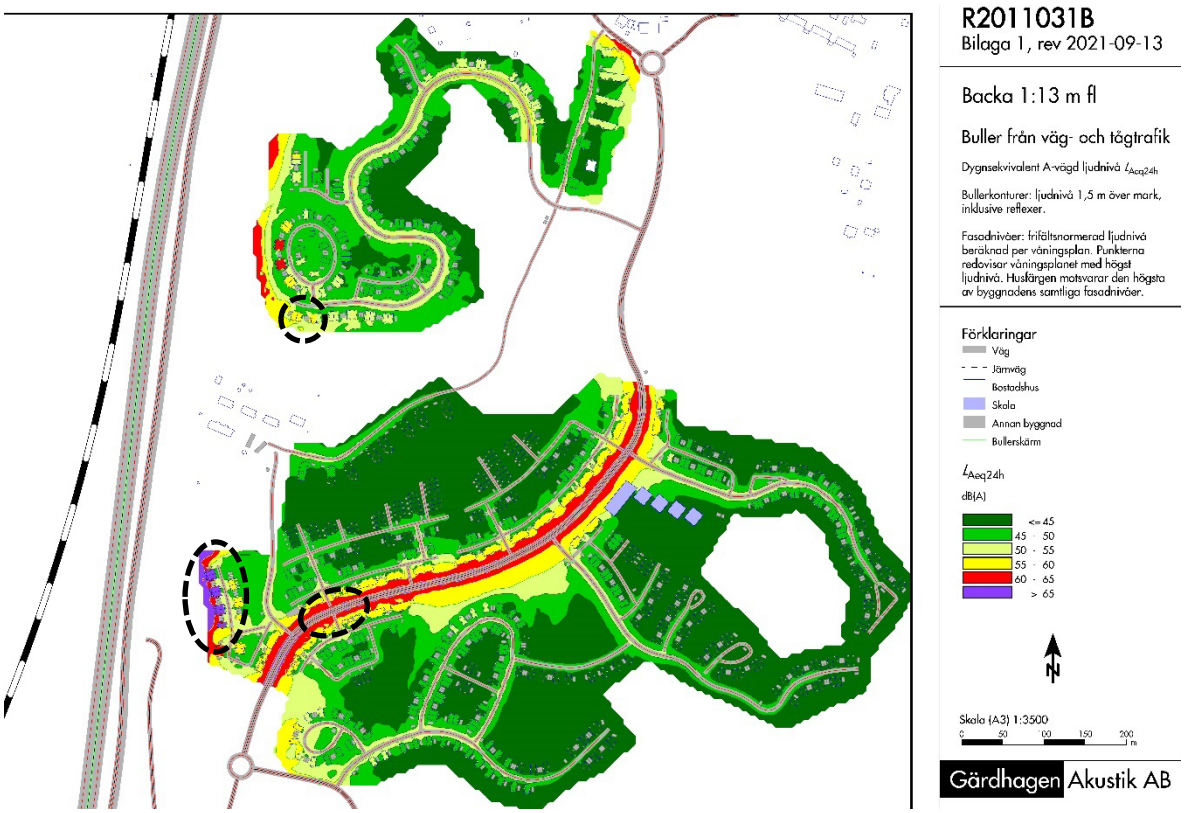

Figur 38. Dygnsekvivalent A-vägd ljudnivå (Gärdhagen Akustik, 2021-09-13). Områden som behöver anpassas för höga bullernivåer är markerade med svarta ringar.

Nedan följer en beskrivning av de områden där förordningens § 3 beräknas överskridas.

Vid de nio bostadshusen närmast den sydvästra branten är bullernivån särskilt hög och de ekvivalenta ljudnivåerna uppgår till 65–67 dBA se *Figur 38* ovan, vilket kommer att ställa särskilt höga krav på ljudisolering hos fönster och fasad. Det medför också att husen behöver anpassas efter buller med minst hälften av bostadsrummen vända mot sida med högst 55 dBA dygnsekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå nattetid. Eftersom merparten av fasaderna har högre ljudnivåer än så, kan det bli besvärligt att realisera sådana bulleranpassade planlösningar. Det saknas också ytor i markplan som kan användas för uteplatser med godkända ljudnivåer.

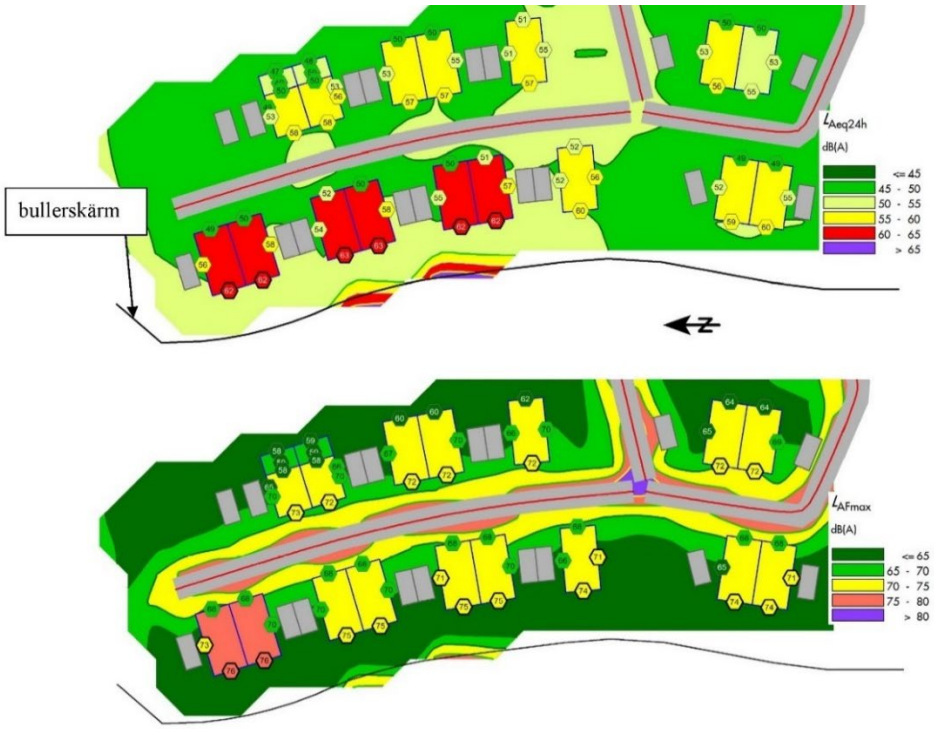

Figur 39. Sydvästra branten, ljudnivåer med en 3 meter hög bullerskärm (svart linje, skärmfot approximativt samma plushöjd som bostadshusens bottenvåningars FG). (Gärdhagen Akustik, 2021-09-13)

Figur 40. Sedan bullerutredningen togs fram har ett nytt förslag på bebyggelse tagits fram där carports/garage uppförs för att skydda husen från trafikbuller. Bullerskärmar kan fortfarande behövas mellan komplementbyggnaderna. (Liljewall 2024-04-12)

Planen har anpassats utifrån resultatet från bullerutredningen. Det innebär att tillåten bebyggelse väster om kvartersgatan ändrats till komplementbyggnad, samt bestämmelsen m_1- bullerskräm får uppföras, har införts. Det är sannolikt att bullerkravet uppfylls genom att sammanbygga komplementbyggnader, utan att behöva uppföra en separat skärm. Planförslaget tillåter också byggnation av flerbostadshus i denna del av planområdet.

I situationsplanen föreslås att flerbostadshus längs med huvudgatan byggs i form av fyrbohus i tre våningar och att tredje våningen får en takterrass. För de flesta av flerbostadshusen som kantar huvudgatan saknas möjlighet att anordna en uteplats i markplan som klarar trafikbullerförordningens riktvärden. Visserligen har tomterna på den

sida av huset som är vänd bort från huvudgatan ofta ytor där ekvivalent ljudnivå inte är högre än 50 dBA, men samtidigt är den maximala ljudnivån nästan alltid något högre än 70 dB på samma plats. På fyrbohusens takterrasser blir de maximala ljudnivåerna dock generellt något lägre, varför uteplatser här bör kunna klara riktvärdena förutsatt att relevanta bulleravskärmningar uppförs. Detta har undersökts vid huvudgatans västra del genom att fyra av husen modellerades inklusive takterrass och avskärmningar enligt ritningsunderlag, så att frifältsnormerad ljudnivå kunde beräknas i en punkt mitt på respektive bostads terrass. Ett exempel på utformning av takterrass och hur ljudnivåerna redovisas presenteras i *Figur 42* nedan.

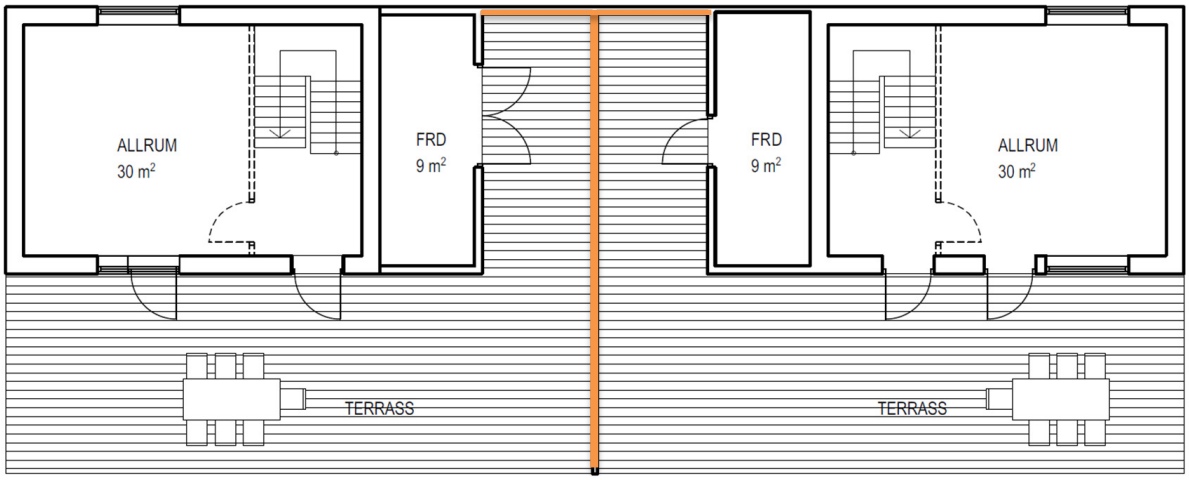

Figur 41. Takterrass på tredje våningen hos fyrbohusen söder om Huvudgatan. (Gärdhagen Akustik, 2021-09-13

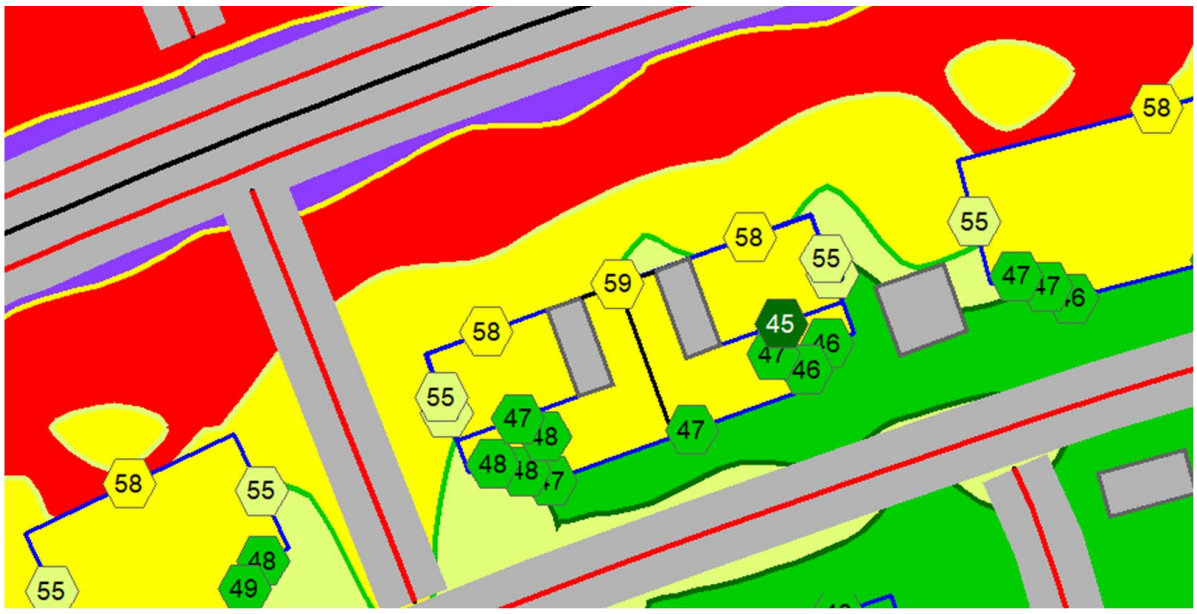

Figur 42. Redovisning av ekvivalenta ljudnivåer vid ett av fyrbohusen söder om huvudgatan (BOA 387 m2). Beräkningspunkterna mitt på respektive terrass avser i detta fall frifältsnormerad dygnsekvivalent ljudnivå 1,5 meter över terrassens golv.

Ett av husen i sydvästra delen av Lahallsåsen kan komma att behöva en bullerskärm för att riktvärde för uteplats ska klaras i trädgården (*Figur 43*). Detta kan lösas genom att anordna uteplats på takterrassen i stället och uppföra bullerskärmen i form av ett förråd med lätt konstruktion som placeras mellan bullerkälla och terrass (*Figur 44*). För att säkerställa denna lösning medger planen en något större byggrätt än resten av husen i området, genom bestämmelsen e_3.

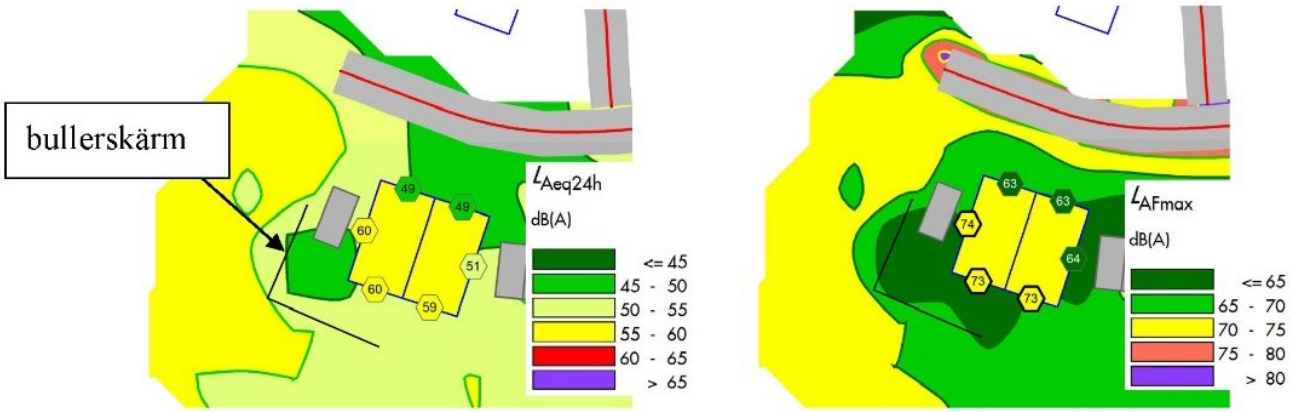

Figur 43. Riktvärden för uteplats kan klaras i det vänstra husets trädgårdmed hjälp av en skärm. Här ett exempel på ljudnivåer med en 2,2 meter hög bullerskärm i tomtgräns (skärmfot på samma plushöjd som bottenvåningens FG). (Gärdhagen Akustik, 2021-09-13)

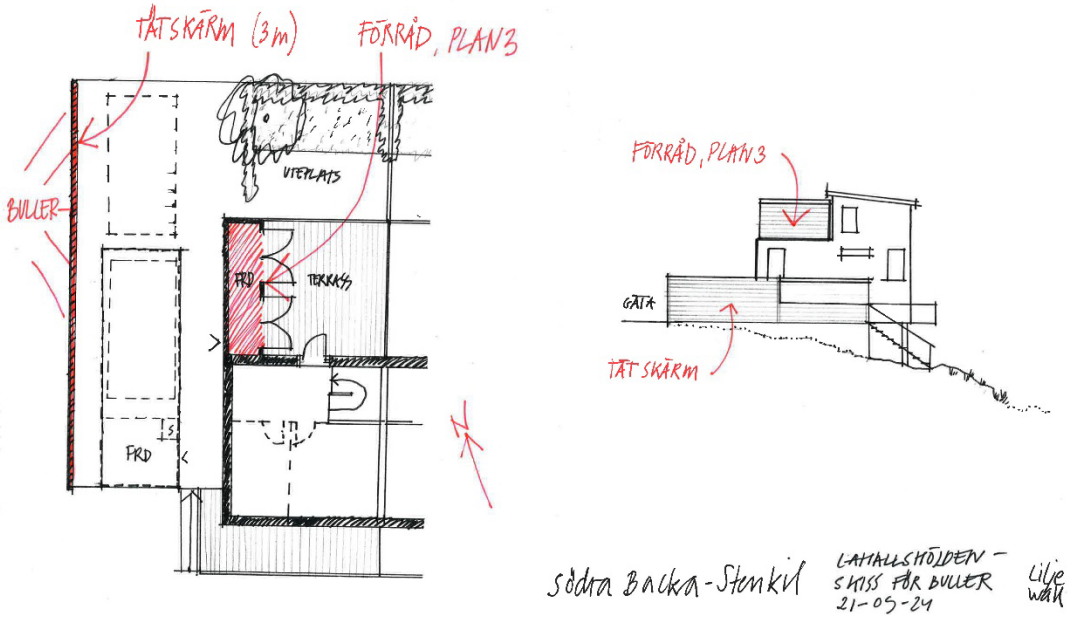

Figur 44. Skiss för bullerskärm och förråd för hus i sydvästra delen av Lahallsåsen (Liljewall, 2021-05-24)

Skred- och sättningsrisker

Sedan samrådsskedet har nya geotekniska utredningar gjorts (ÅF, 2020). Markens lämplighet har utretts för de byggrätter som medges och bestämmelser har införts där det funnits lämpligt.

I område A och C får endast lättare byggnader uppföras, detta gäller speciellt längs Lodingebäcken, se figur 7. Större byggnader ska grundläggas på pålar. Inom dessa delar av

området har en utförandebestämmelse införts som reglerar att marken inte får belastas mer än 20 kPA. Bestämmelsen betecknas med b_2 på plankartan. Inom lösjordsområden bör befintliga marknivåer följas för höjdsättning av marknivåer och vägar. Eventuell utfyllnadshöjd bör minimeras ur sättningssynpunkt.

Lodingebäcken fåra och angränsande kantzon har begränsats för att minska risken för skred. Laster begränsas inom allmän platsmark - natur med beteckningen 0 kPa ”marken får inte belastas”.

Markens lämplighet är utredd på detaljplanenivå för den markanvändning och de byggrätter som medges. Vidare kommer det även genomföras ytterligare geotekniska undersökningar vid detaljprojektering för att ytterligare anpassa byggnader till rådande förutsättningar.

Erosion

En erosionsutredning för Lodingebäcken har genomförts av SGI (Rev 2017). I uppdaterad geoteknisk analys har även beräkningar av en känslighetsanalys med avseende på erosion och småskred i släntfoten utförts (Afry, 2020).

De norra och mittersta delar av Lodingebäcken har inte så stora förutsättningar för erosion, där dagens erosionsskador är små till måttliga. Från mitten av bäcken och mot sydost ökar nivåskillnaderna och därmed finns en större risk för erosionens påverkan på stabilitetsförhållandena. Enligt fältiakttagelser varierar erosionen här från måttlig till stor i vissa partier.

Planförslaget medger inga byggrätter närmare än 20 meter från bäcken. Detta ska enligt den geotekniska utredningen säkra att inga erosionsförebyggande åtgärder ska krävas i Lodingebäcken. Lodingebäckens kantzon får inte belastas vilket ska minska risken för erosion. Utöver detta säkerställer dagvattenhanteringen att inga ökade flöden uppstår till Lodingebäcken från planområdet.

Skyfall

En enkel skyfallsanalys har utförts för att kontrollera att framtida exploatering kan skyfallssäkras och uppnå riktlinjerna för skyfallshantering (Sweco, 2021-10-07). Analysen indikerar avledningsstråk av dagvatten från området vid kraftig nederbörd, Se *Figur 45* nedan.

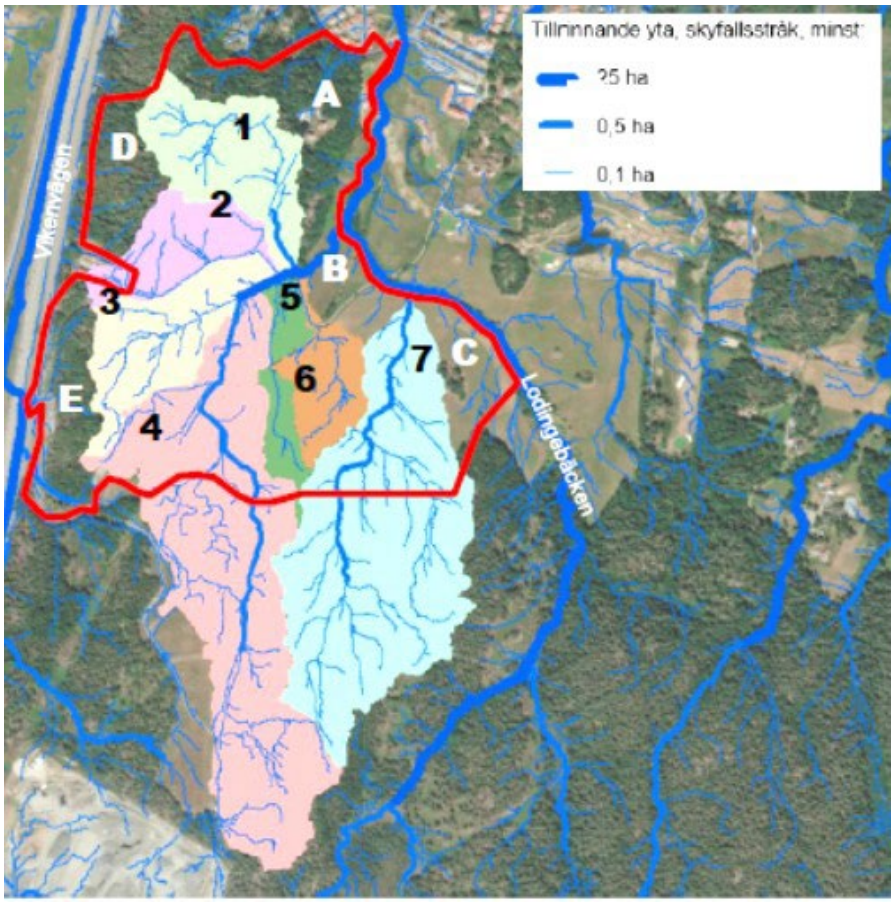

Figur 45. Delavrinningsområden och skyfallsstråk. Planområdets ungefärliga gräns markerat med rött. Källa: SCALGO Live. (Sweco, 2021-10-07)

Framtida dagvattensystem inom planområdet dimensioneras för ett regn som genererar 20 mm per reducerad area och en klimatfaktor på 1,25. Vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,25 faller regnet med en intensitet som överskrider vad dagvattensystemet är dimensionerat för, vilket gör att vatten kommer transporteras längs markytan då dagvattenledningarna går fulla.

Delavrinningsområden 1 - 6 avvattnas idag mot västra biflödet till Lodingebäcken i den centrala delen av planområdet. Delavrinningsområdet 7 avvattnas norrut mot Lodingebäcken.

Delområdena A - E avgränsas inte av höjdryggar som delar flödet från regn och smältvatten åt olika håll. Vatten från delområdena A - E rinner inte till en viss, gemensam för hela delområdet, punkt. Delområdena avvattnas i stället via många mindre skyfallstråk österut mot Lodingebäcken (delområdena A - C) och västerut mot befintligt dike öster om Vikenvägen och E45 (delområdena D - E).

En översiktlig lågpunktsanalys har utförts för att erhålla en uppfattning om var det finns risk för att vatten kan bli stående vid händelse av kraftiga regn. Analysen visar att risken för stående vatten till ett djup om minst 0,1 meter inom planområdet är låg med undantag för några mindre områden i den södra delen av planområdet. Analysen visar att de instängda områdena fylls upp redan vid mindre volymer nederbörd. Även vid större nederbörd, vid 90

mm regn, ungefär motsvarande ett 100-års, 6-timmarsregn, är det samma områden som ligger i riskzonen.

Förslag till lösningar för skyfall

Vägar och fastigheter bör höjas för att motverka översvämningar så att inte mer än 20 cm vatten blir stående efter ett skyfall. Fastigheterna bör ligga högre än vägarna för att skapa rinnvägar från bebyggelsen. Den mest naturliga lösningen att hantera skyfall är att utnyttja befintliga skyfallsstråk men även diken längs vägar. Naturliga fördröjningsytor (lågpunkter) bör så långt som möjligt finnas kvar och utnyttjas. Asfaltsytor bör luta för att leda skyfallsvattnet till de naturliga skyfallsstråken. Alla anläggningar för att leda skyfallsvatten bör utformas som öppna lösningar för att öka magasineringsmöjligheter. Det ska i samband med projektering säkerställas att lutning inte påverkar tillgängligheten för gång- och cykeltrafikanter. Detta gäller alla gång- och cykelvägar inom planområdet.

Det är viktigt att skapa stora översvämningsytor med möjlighet till bräddning när de är fulla. Dessa ytor fungerar även som reningsanläggningar genom att vattnet i viss grad infiltrerar och partiklar sedimenterar. För att reducera översvämningsrisken i planområdet presenteras i punktform här nedan viktiga åtgärdspunkter för att skyfallssäkra planområdet:

- Instängda områden ska undvikas, dvs vattnet ska alltid kunna avrinna med självfall längs marken från byggnaderna till bäcken eller i en annan riktning bort från bebyggelsen.
- I bland annat skolområdet finns det risk för vattenansamling i ett instängt område. Det instängda området bör fyllas igen, likaså gäller övriga instängda områden vid bostäder. Vatten ska kunna avrinna från väg i samband med eller efter skyfall.
- Vid exploatering ska den befintliga fördröjningen av vattnet omkring Lodingebäcken behållas genom aktiva svämplan och översilningsytor för att inte försämra situationen nedströms. För att sänka översvämningsnivån utan att öka flödet nedströms behövs bredare lågstråk runt bäcken där vatten kan fördröjas vid skyfall.
- Undvik att anlägga vägar inom lågpunkter så inga större djup samlas på vägarna inom och omkring planområdet utan det är framkomligt för och räddningstjänsten även vid ett skyfall.
- Omsorgsfull höjdsättning och utformning av hus, entréer med mera för att säkerställa att översvämning av byggnader inte sker. Byggnader och dess omkringliggande mark bör höjdsättas för att förhindra att yt- eller dagvatten rinner in mot byggnaden.

Figur 46. Föreslagen skyfallshantering, avledning via lutande hårdgjord yta eller öppna diken (orangea pilar illustrerar hur vattnet företrädelsevis leds).

Räddningstjänst

Insatstid

Räddningstjänsten har en insatstid på 10–20 minuter från brandstationerna i Nol och Surte.

Framkomstmöjlighet

Ytor för allmänna vägar har dimensionerats för att säkerställa framkomlighet för räddningstjänst och renhållningsfordon. Återvändsgator föreslås förses med vändplaner.

Vatten för brandsläckning

Brandvattenuttag om 10 l/s skall kunna tillgodoses med föreslagna ledningsdimensioner och lämplig placering av brandposter i området. Vid förskolan skall brandvattenuttag om minst 20 l/s kunna tillgodoses. Innan slutlig projektering av området bör brandposternas placering och antal stämmas av med räddningstjänsten. Det är bra om det går att undvika ett större antal anslutningar till huvudledningarna, då dessa kopplingar är relativt dyra att utföra. Genom att anlägga de båda slingorna och ansluta all planerad bebyggelse till dessa ledningar så kan antalet större påkopplingspunkter på huvudvattenledningarna minimeras.

För att förhindra att förorenat släckvatten kommer ut i recipienten Lodingebäcken i händelse av brand inom området föreslås att dagvattenutlopp från ledningssystem och

anläggningar föreslås med avstängningsbara utlopp. Detta samordnas med Räddningstjänsten.

Sociala frågor

En variation av hustyper och upplåtelseformer planeras inom planområdet. Planförslaget utgår från flexibla byggrätter men för att styra så att inte enbart enfamiljshus uppförs och för att åstadkomma en högre exploatering i planens centrala delar medges flerbostadshus längs med huvudgatan. Användningsområdet för skola som planeras centralt i planområdet kan nyttjas för aktiviteter utanför skoltid så som exempelvis fritidsgård och sportaktiviteter med mer. Planen möjliggör för anläggning av park, lekplatser, bollplan samt gång- och cykelbanor.

Trygghet

En av målsättningarna med planeringen har varit att skapa trygga boende- och vistelsemiljöer. Som en del i detta har målsättningen varit att skapa bebyggelse i anslutning till samtliga gång- och cykelvägar för att skapa en ökad känsla av trygghet längs med stråken. Anslutningar för gående och cyklister norrut mot Nödinge planeras dock på ytterligare två ställen: Dels den befintliga vägen vid Lahallsåsens fot, dels över Lodingebäcken förbi Backa säteri. Längs med den befintliga grusvägen planeras bebyggelse på vissa delar av sträckan.

Miljökvalitetsnormer

Enligt 2 kap 10 § PBL (Plan- och bygglagen, SFS 2010:900) ska miljökvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. miljöbalken följas vid planläggning. För närvarande finns miljökvalitetsnormer för:

- Luftkvalitet (utomhusluft) omfattande kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, bensen, kolmonoxid, bly, partiklar och ozon
- Buller
- Vattenförekomster
- Fisk- och musselvatten

Luftkvalitet

År 2012 genomförde luftvårdsprogrammet i Göteborgsregionen beräkningar för kvävedioxid i Nödinge och för partiklar i Nol. Miljökvalitetsnormerna (MKN) innehölls i samtliga beräkningspunkter. De genomförde även under 2014 en luftkvalitetsmätning i Bohus i Ale kommun, som är beläget cirka 6,5 km söder om Nödinge. Bohus ligger liksom Nödinge öster om E45 och järnvägen och bedöms därför vara jämförbart med Nödinge. Enligt mätningen ligger halterna av kvävedioxid och PM_{10} långt under MKN. Den tillkommande trafiken innebär ökade utsläpp till luft i och i anslutning till planområdet. Kommunens samlade bedömning är att tillskottet är begränsat och inte bedöms motverka möjligheten att fortsatt följa MKN för luft i Nödinge.

Buller

I förordning om omgivningsbuller anges att skyldighet att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vid behov, finns för kommuner med över 100 000 invånare. Ale kommun har cirka 30 000 invånare och förordningen är således inte tillämplig.

Vattenförekomster

Lodingebäcken som rinner längs östra gränsen av planområdet omfattas inte av MKN för ytvattenförekomster. Dock så omfattas Göta älv som rinner väster om planområdet. Detsamma gäller Hållsdammsbäcken som Lodingebäcken ansluter till strax före Hållsdammsbäckens utlopp i Göta Älv. Dagvattenutredningen (Sweco, 2021) visar att planens påverkan på MKN i vatten främst berör utgående mängder av näringsämnen, särskilda förorenande ämnen och prioriterade ämnen.
Kemisk status för Hållsdammsbäcken och för Göta älv är klassad som god, förutom för ämnena kvicksilver och polybromerade difenylterar vilka sänker kemisk status i alla Sveriges vattenförekomster. MKN är god och enskilda kvalitetsfaktorer får inte försämras.

I området finns det idag endast kommunala huvudvattenledningar som går i nord-sydlig riktning genom området, och det saknas kommunala spillvattenledningar i området. Dagvattenutredningen föreslår att spillvattenavledning från de norra delarna av området sker via en längre självfallsledning i riktning mot den sydvästra delen av Nödinge samhälle för att där anslutas till befintligt spillvattensystem. Genom att spillvatten från planområdet leds till det kommunala VA-nätet sker ingen ökning av mängden utsläpp. Med föreslagen dagvattenhantering och åtgärder för att minska risk för översvämningar kan dagvatten fördröjas och renas och mängden föroreningar som når recipient bedöms som mindre än före exploatering. För att uppnå en god reningseffekt över tid behöver ett skötselprogram upprättas för de dagvattenlösningar som anläggs. Lakvatten från utfyllnadsområdet föreslås renas, vilket minskar utsläppen i recipienten. Kommunens samlade bedömning är att genomförandet av planen därigenom inte förväntas motverka möjligheten att följa MKN för ytvatten.

Fisk- och musselvatten

Planens påverkan på fisk bedöms som ringa med tanke på den lilla sträckan av Hållsdammsbäcken som planen kan komma att påverka samt att Göta älv bedöms till måttlig ekologisk potential. Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer bedöms inte påverkas av planens genomförande. Planförslaget kan medföra förbättringsåtgärder och borttagning av vandringshinder för att skapa bättre förutsättningar för bland annat öring. Västra biflödet kan förväntas bli nytt lekvatten för öring i och med planerade åtgärder. Kommunens samlade bedömning är att halterna från planen efter föreslagna reningsåtgärder inte bedöms kunna medföra en försämring av kvalitetsfaktorn fisk.

Genomförandebeskrivning

Organisatoriska frågor

Planärendet handläggs enligt reglerna för utökat planförfarande enligt plan- och bygglag (2010:900) och följande preliminära tidplan:
Kvartal 1, 2016 Samråd
Kvartal 1, 2022 Granskning
Kvartal 2, 2026 Samhällsbyggnadsnämndens beslut om att godkänna planförslaget
Kvartal 3, 2026 Kommunfullmäktiges beslut om antagande av detaljplanen

Detaljplanen vinner laga kraft under kvartal 3 2026 om inget oförutsett inträffar och ingen överklagar detaljplanen.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 15 år, räknat från den dag då planen vunnit laga kraft. Genomförandetiden ger fastighetsägare en säkerställd byggrätt i enlighet med detaljplanen och huvudregeln är att detaljplanen får inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja. Om en detaljplan behöver ändras före genomförandetidens utgång har den som äger en fastighet inom planområdet rätt till ersättning av kommunen för den ekonomiska skada som detta medför. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla, men den kan då ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

Genomförandetiden har fastställts med beaktande av planområdets omfattning och förväntade utbyggnadstakt. Hänsyn har även tagits till behovet av samordnad utbyggnad av allmän plats, omläggning av ledningar, anläggande av dagvattenanläggningar, eventuella markmiljöåtgärder samt nödvändiga fastighetsrättsliga åtgärder. Därtill har ekonomiska förutsättningar, såsom möjligheten till bostadsbyggnation och intäkter från bostadsförsäljning, beaktats. Kommunen bedömer sammantaget att genomförandetiden är tillräcklig för att möjliggöra ett ändamålsenligt och fullständigt genomförande av detaljplanen.

Ansvar för allmän plats

Detaljplanen anger kommunalt huvudmannaskap vilket innebär att Ale kommun är huvudman för allmän plats inom planområdet.

I detaljplanen anges vad som är allmän platsmark respektive kvartersmark. Allmän platsmark i detaljplanen är utlagd för lokalgata, naturmark och parkmark samt gång- och cykel.

Planområdet gränsar i norr till Backavägen, som förvaltas av Nödinge vägförening i egenskap av enskild huvudman genom gemensamhetsanläggningen Nödinge GA:10. Nödinge vägförening ansvarar även för Denofavägen, som delvis ligger inom planområdet. I samband med exploateringen föreslås Ale kommun bli huvudman för del av Denofavägen samt den cirkulationsplats som ska anläggas på Backavägen. Den berörda delar av vägarna kommer därmed att omprövas och tas ur gemensamhetsanläggningen, medan övriga delar av vägen även fortsättningsvis kommer att förvaltas genom Nödinge GA:10.

Ansvar för kvartersmark

Exploatörerna ansvarar för utbyggnad samt framtida drift och underhåll av samtliga anläggningar inom kvartersmark för bostäder (B) och parkering (P), såsom till exempel bostadshus, parkeringar för bil och cykel samt lek- och grönytor.

Ansvaret för drift och underhåll av anläggningar som tillgodoser flera fastigheters behov bör överlämnas till en nybildad gemensamhetsanläggning/samfällighetsförening. Se avsnittet om fastighetsrättsliga frågor nedan.

Ansvar för vatten och avlopp

Ale kommun är huvudman för vatten-, spillvatten- och dagvattensystemen inom och i anslutning till planområdet. Anslutningspunkter, vattenmätning och teknisk utformning ska ske i enlighet med kommunens styrdokument och tekniska handböcker.

Ansvar för renhållning

Kommunen ansvarar för renhållningen inom detaljplanen, och avfallshanteringen ska ske enligt detaljplaneförslaget och kommunens gällande anvisningar.

Ansvar för andra anläggningar

Ale Elförening är ansvarig för eldistributionen inom planområdet. Fiberaktör och andra aktörer upphandlas i samband med planering av genomförandet. Det finns tillgång till fjärrvärme inom detaljplaneområdet.

Markägoförhållanden

Markägoförhållanden, berörda fastigheter och parter i förrättningen är enligt nedan:

Part	Fastighet	Kommentar
Ale kommun	Backa 1:8, Nödinge 2:10, Nödinge 3:18, Nödinge 40:1, Nödinge-Stommen 1:37	Ale kommun är exploatör till ett mindre område i planen. Omfattas inte av begreppet exploatör när det omnämns i genomförandebeskrivningen utan kallas vidare kommunen.
Exploatör	Nödinge-kullen 1:10	Exploatören består av ett exploateringsbolag som ägs av ett huvudbolag, som fortsättningsvis kallas dessa exploatören i genomförandebeskrivningen.
Privatperson	Backa 1:12	Privatpersoner som äger del av fastighet inom planområdet, både för allmän plats och kvartersmark. Omfattas inte av begreppet exploatör när det omnämns i genomförandebeskrivningen utan kommer särskilt benämnas om den berörs av en åtgärd.
Juridisk person	Nödinge-Stommen 1:407	Bolag äger del av marken som inom detaljplan utgör allmän plats och kvartersmark. Omfattas inte av begreppet exploatör när det omnämns i genomförandebeskrivningen utan kommer särskilt benämnas om den berörs av en åtgärd.

Hur fastigheterna påverkas i detalj av planen tydliggörs i fastighetskonsekvens-beskrivningen.

Ansvarsfördelning

Kommunen ansvarar för att ansöka om fastighetsbildning och utbyggnad av allmän platsmark samt utbyggnad av kommunala anläggningar. För åtgärder på kommunal mark, kommunala anläggningar eller på mark eller anläggningar som ska övertas av Ale kommun ska samråd ske med berörd enhet på Ale kommun och enligt vid varje tillfälle gällande riktlinjer. Det innefattar VA- och dagvattenanläggningar inom kvartersmark, dock ej inom storkvarter.

Exploatören ansvarar för fastighetsbildning och byggnation inom sin kvartersmark inklusive gator med tillhörande anordningar, vändplaner med mera, lekytor och avfallsanordningar och avfallsrum. Inom storkvarter omfattar det även VA- och dagvattenanläggningar.

Kommunen ansvarar för fastighetsbildning och byggnation inom egen kvartersmark inklusive gator med tillhörande anordningar, vändplaner med mera, lekytor och avfallsanordningar och avfallsrum.

Fastighetsägare till övriga fastigheter ansvarar för fastighetsbildning och byggnation inom sin kvartersmark.

Exploateringsavtal

Ett exploateringsavtal ska reglera åtaganden, kostnader och ansvarsfördelning för genomförande av en detaljplan. Avtalet upprättas och undertecknas av exploatören innan antagande av detaljplanen. Exploateringsavtalet godkänns genom beslut av kommunfullmäktige innan detaljplanen antas och undertecknas av kommunen när detaljplanen vunnit laga kraft. Exploateringsavtalet för denna detaljplan reglerar i huvudsak följande punkter:

- Avtalsområdets avgränsning,
- Exploateringsbidrag, för kommunens utbyggnad av anläggningar inom allmän plats i detaljplanen,
- Skyddsåtgärder, såsom utbyggnad av bullerskydd, skydd av natur vid utförande etcetera.
- Kostnader och åtagande för flytt av befintliga ledningar,
- Kostnads- och genomförandeansvar för åtgärder som kan komma att krävas för den egna fastighetens exploatering till exempel tillstånd, dispenser, föroreningar, arkeologisk slutundersökning med mera,
- Marköverlåtelser, markupplåtelser och annan fastighetsbildning som är nödvändig mellan parterna för att kunna genomföra detaljplanen samt ersättning för dessa,
- Ansvar och kostnader för ansökningar om fastighetsbildning och andra förrättningskostnader,
- Samordning av genomförandeåtgärder,
- Exploatörens kostnadsansvar för kommunens uppföljning av frågor kopplade till plangenomförandet och avtal,
- Etappvis utbyggnad, tidplan, säkerheter och andra garantier,
- Villkor om överlåtelse av avtal och fastigheter till tredje part samt förfarande vid tvister,
- Övriga åtgärder som enligt detaljplanen erfordras för att planen ska kunna genomföras på ett rationellt och ändamålsenligt sätt.

Kostnader som avläggs genom beslutad taxa omfattas inte av exploateringsavtalet, exempelvis vatten och avlopp, samt renhållning.

Konsekvenser av att detaljplanen genomförs med stöd av exploateringsavtal

Exploateringsavtalet innebär att genomförandet av detaljplanen blir mer transparent genom att ansvarsfördelning och förväntade kostnader för exploateringen tydliggörs, vilket minskar risken för oklarheter och tvister i genomförandeskedet. Befintliga och framtida fastighetsägare, både inom och utanför planområdet, kan därmed förvänta sig att inte belastas med kostnader som exploatörerna har åtagit sig att bekosta. Om tvist skulle uppstå eller om exploatörerna går i konkurs finns dock en risk att dessa kostnader i stället kan komma att belasta befintliga och framtida fastighetsägare.

Övriga avtal

Ett plankostnadsavtal är tecknat mellan Ale kommun och exploatören som reglerar kostnaderna för framtagandet av detaljplan för området.

Exploateringsavtalet ligger till grund för tecknandet av separata marköverlåtelse- och upplåtelseavtal som ska förenkla detaljplanens genomförande. Det kan ske i form av markköp, nyttjanderättsavtal, avtalsservitut eller överenskommelser om fastighetsreglering. I exploateringsavtalet framgår avsikten med avtalen och att de ska upprättas.

Avtal avseende markregleringar med övriga markägare inom planen kan upprättas för snabbare hantering för reglering av allmän plats och andra justeringar som säkerställer kvartersmark inom detaljplanen. Markägarna ansvarar själva för att avtala om de åtgärder som krävs för åtkomst eller byggnation inom deras egna fastigheter.

Ett separat utförandeavtal bör tecknas mellan Nödinge vägförening, Ale kommun och exploatören angående de åtgärder som ska utföras på Backavägen, som vägföreningen förvaltar genom Ale-Nödinge GA:10. Åtgärderna avser anläggning av ny vägkorsning (cirkulation) för området och anläggande av nya ledningar som är nödvändiga för detaljplanens genomförande samt omprövning av anläggningens förvaltningsområde, deltagande fastigheter och kostnadsfördelning för detta. Avtalet kan även omfatta ersättning, i vilken omfattning byggtrafik kan nyttja Backavägen i utbyggnadsskedet samt principer för omledning av befintlig trafik.

Ledningsrättsavtal alternativt servitutsavtal kan behöva upprättas för att trygga ledningar inom området. Överenskommelser bör tecknas för de ledningsrätter och servitutsrätter som ska omprövas. Avtal bör tecknas med respektive ledningsägare för utbyggnad och omläggning av övriga ledningar till och inom planområdet.

Trafikverket och Ale kommun upprättar avtal som reglerar ansvar och kostnader för efterbehandlingsåtgärder att marken på utfyllnadsområdet i detaljplanens södra del så att de platsspecifika värdena efter genomförda åtgärder inte bedöms överstiga ringa risk för spridning eller exponering för kommande markanvändning. Parterna upprättar dessutom avtal som reglerar ansvar och kostnader för rening av lakvattnet från utfyllnadsområdet samt för drift av dessa reningsanläggningar.

Etappindelning

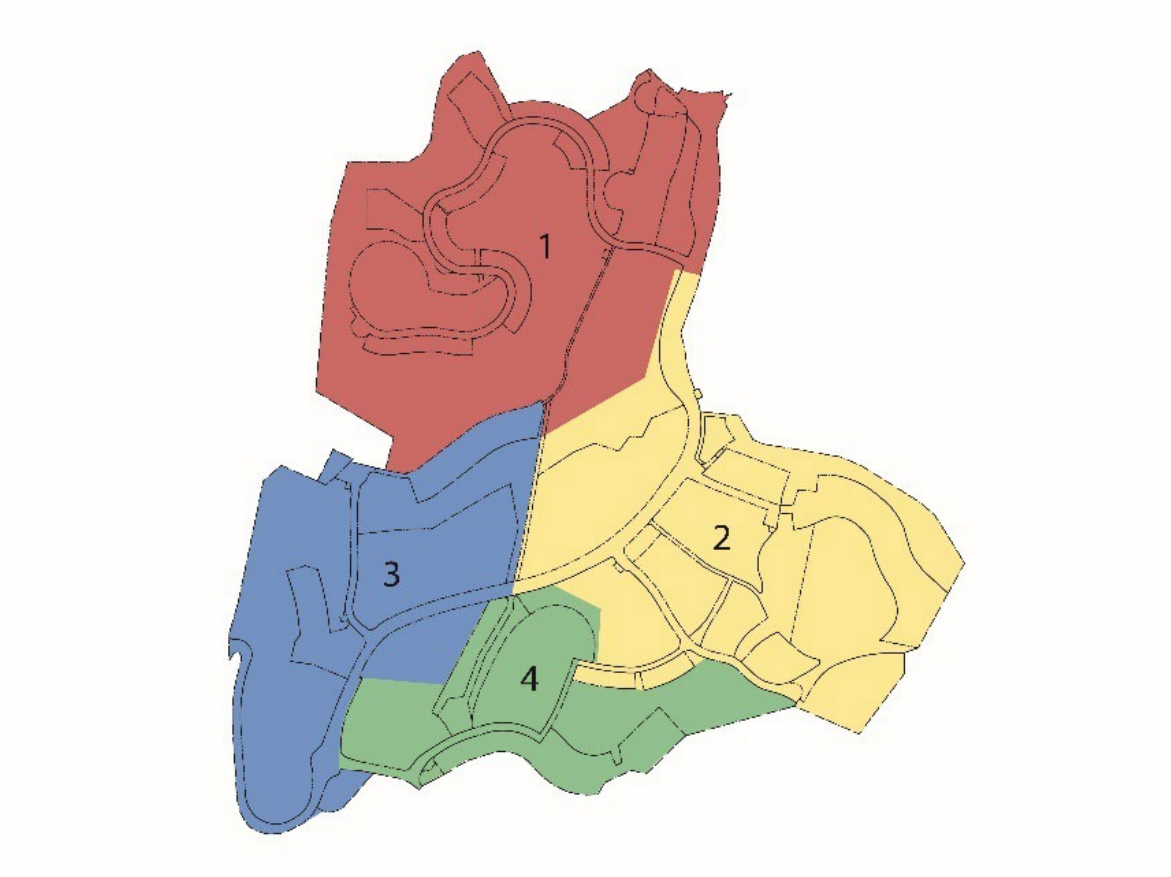

Figur 47. Etappindelningskarta.

Området byggs förslagsvis ut etappvis enligt figur 47 från norr till söder. Varje etapp omfattar mellan 150-200 bostadsenheter. Huvudgatan genom området färdigställs successivt i takt med utbyggnaden. Byggtrafik avses i huvudsak ledas in till området från söder under utbyggnadsskedet.

Kostnader för utbyggnaden av allmän plats fördelas genom exploateringsavtal.

Tidplan

Upphandling för projektering och utbyggnad kan påbörjas omgående efter detaljplanen fått laga kraft. En grov uppskattning för utbyggnaden av varje etapp är:

- Etapp 1: Inflyttning 5 år efter detaljplanen fått laga kraft.
- Etapp 2: Inflyttning 8 år efter detaljplanen fått laga kraft.
- Etapp 3: Inflyttning 10 år efter detaljplanen fått laga kraft.
- Etapp 4: Inflyttning 15 år efter detaljplanen fått laga kraft.

Detaljplanen kan genomföras inom genomförandetiden, men marknadsförutsättningar och andra yttre faktorer kan komma att påverka tidplanen, som då behöver revideras utifrån nya förutsättningar. Utbyggnad av allmän plats måste samordnas mellan kommunen och exploatören.

Gestaltning

Exploatören har självmant tagit fram ett gestaltningsprogram för detaljplaneområdet. Gestaltningsprogrammet visar på vilket typ av byggnation exploatören har haft för avsikt att

genomföra inom detaljplanen. Exploatören avgör själv i vilken omfattning dessa avsikter ska överlåtas till ny exploatör vid en försäljning av områden för utbyggnad av annan part.

Fastighetsrättsliga frågor

Lantmäteriet är beslutande myndighet för fastighetsbildning och vissa typer av markupplåtelser. Fastighetsbildning och markupplåtelse sker genom lantmäteriförrättning under bestämmelser i bland annat Fastighetsbildningslag (FBL), 1970:988, Anläggningslag (AL), 1973:1149 och Ledningsrättslag (LL), 1973:1144. Som grund för beslut kan även bestämmelser som till exempel jordabalk (JB) 1910:994, plan- och bygglag (PBL) 2010:900 och expropriationslag (ExL) 1972:719 tillämpas.

Fastighetsbildning och övriga fastighetsrättsliga åtgärder sker med stöd av detaljplanen. Varje enskild exploatör eller fastighetsägare inom detaljplanen ansvarar enskilt för att ansöka om och bekosta lantmäteriförrättningar och fastighetsbildning för den egna kvartersmarken inom detaljplanen. Det är bland annat förrättningar gällande avstyckningar, fastighetsreglering inom kvartersmark, bildande av enskilda gemensamhetsanläggningar eller servitut med mera. De fastighetsrättsliga åtgärder som redovisas nedan är kommunens bedömning av hur detaljplanen kan genomföras. Den slutliga prövningen av fastighetsbildning, rättigheter och ersättningsfrågor sker i lantmäteriförrättning eller, i förekommande fall, genom avtal mellan berörda parter.

Kommunen ansöker om samtliga lantmäteriförrättningar avseende allmän plats och övriga lantmäteriåtgärder för ledningsrätter för VA-anläggningar. Åtagande och kostnader för dessa förrättningar fördelas enligt exploateringsavtal. Övriga ledningsägare ansvarar själva för att bevaka och säkerställa sina rättigheter i förrättningar.

Fastighetsbestämning är utförd och exploateringsfastighet har bildats för området av exploatören. Övriga detaljplanegränser ligger inom kommunens fastigheter utan att gränsa till annan fastighet. I det fall fastighetsgräns som inte är koordinatsatt sammanfaller med detaljplanegräns kan gränsen behöva fastighetbestämmas i samband med fastighetsbildning.

Förrättningar mellan fastighetsägare föregås av att avtal upprättas, vilka minst ska reglera överlåtelse av mark, vilket markområde som omfattas, köpeskilling samt vilka parter som ingår avtalet. Samtliga fastighetsbildningsåtgärder beslutas av Lantmäteriet.
Privatägd mark som enligt detaljplanen utgör allmän platsmark regleras till lämplig kommunägd fastighet.

Av detaljplanens fastighetskonsekvensbeskrivning framgår ytterligare detaljer om hur mark överlåts mellan fastigheter samt hur rättigheter påverkas.

Fastighetsindelningsbestämmelser

Fastighetsindelningsbestämmelser angående ändrad fastighetsindelning bedöms inte vara nödvändiga för planens genomförande.

Fastighetsindelningsbestämmelser som reglerar att gemensamhetsanläggning eller rättighet ska bildas, ändras eller upphävas, bedöms inte vara nödvändiga för planens genomförande

Marköverlåtelser

Genomförandet av planen kommer att medföra lantmäteriåtgärder som innebär att fastighetsgränser inom detaljplanen regleras så att exploatören och kommunen har rådigheten över hela respektive kvarter. Överlåtelserna sker med stöd av upprättade avtal och lantmäteriåtgärderna sker i första hand genom fastighetsreglering och avstyckning.

Fastighetsreglering kommer genomföras så att allmän platsmark inom samtliga fastigheter i detaljplanen överlåts till angränsande kommunal fastighet, förslagsvis Nödinge-Stommen 1:37. För att möjliggöra planenliga kvarter kommer mindre markområden att överlåtas mellan parterna. Mark från exploatörens fastighet Nödinge-Kullen 1:10 överförs till kommunens fastighet Backa 1:8, medan mark från kommunens fastigheter Backa 1:8, Nödinge 2:10, Nödinge 3:18, Nödinge 40:1 och Nödinge-Stommen 1:37 samt från de privata fastigheterna Backa 1:12 och Nödinge-Stommen 1:407 överförs till exploatörens fastighet Nödinge-Kullen 1:10.

Avstyckning genomförs för att bilda nya fastigheter, för bostad, skola eller centrumverksamhet inom kvartersmark.

Gemensamhetsanläggningar och marksamfälligheter

Anläggningsåtgärd genomförs för att bilda nya gemensamhetsanläggningar eller ompröva befintliga. För att inrätta nya gemensamhetsanläggningar ska dess funktion vara till nytta för flera fastigheter, exempelvis gemensamma parkeringsytor, soprum, kvartersgator, kvarterslekplatser etcetera. Fastigheter inom varje kvarter föreslås bilda gemensamhetsanläggningar för ändamålen och förvaltas av enskilda föreningar. Det medför att de boende inom varje kvarter själva kan bestämma kostnader och den standard de vill upprätthålla på anläggningen. Åtgärderna är nödvändiga inom nästan samtliga bostadskvarter. Bildas bostadsrättsföreningar inom kvarter kan vissa åtgärder omhändertas inom förvaltningen för denna.

Inom detaljplanen finns följande befintliga gemensamhetsanläggningar:

Förvaltning:	Anläggning:	Ändamål
Nödinge Vägförening	Nödinge GA:10	Vägförening
Lillbacka Samfällighetsförening	Nödinge-Stommen GA:4	Gästparkering

Planområdet ansluter till Backavägen i norr genom områdets huvudgata. Backavägen förvaltas av en enskild huvudman, genom Nödinge GA:10. Huvudmannen förvaltar även befintliga vägen Denofavägen, inom planområdet som idag ansluter till Backavägen. Denofanvägen ändrar användning från bilväg till GC-väg inom planen. Planen omfattas av kommunalt huvudmannaskap och vägen får till stor del en annan användning vilket medför att gemensamhetsanläggningens läge och storlek ska omprövas. Det kan även finnas behov ompröva anläggningens deltagande avseende utförande och drift för befintliga och tillkommande fastigheter inom detaljplanen. Nya enskilda kvartersgator inom respektive kvarter föreslås upplåtas till gemensamhetsanläggningen Nödinge GA:10.

Nordväst om detaljplanen, inom Nödinge-Stommen 1:37, finns en gemensamhetsanläggning Nödinge-Stommen GA:4 för gästparkering till befintligt bostadsområden inom Lillbacka. Parkeringen nås med infart från Denofavägen och utfart direkt till Backavägen. Vid

ombyggnation av infarten till Denofavägen kan gemensamhetsanläggningen få viss påverkan och anläggningens utbredning kan behöva omprövas. Anläggningens förvaltning och drift kommer inte påverkas.

Lantmäterimyndigheten beslutar om anläggningarnas omfattning, deltagande fastigheter samt förening och stadgar.

Ledningsrätter, servitut och nyttjanderätter

Ledningsrättsåtgärd genomförs för att bilda nya ledningsrätter eller ompröva befintliga. Inom detaljplanen finns följande ledningsrätter, där med flera betyder att fastigheter utanför detaljplanen även belastas av rättigheten:

Rättighet	Ändamål	Förmån	Last
Ledningsrätt 1440-221.1	Fjärrvärme	Göteborgs energi AB	Backa 1:8 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.
Ledningsrätt 1440-221.2	Vatten	Ale kommun	Backa 1:8 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.
Ledningsrätt 1440-682.1	Tele/Optokabel	Skanova AB	Nödinge-Kullen 1:10 med flera.
Ledningsrätt 1440-773.1	Starkström	Ale El Elnät AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.
Ledningsrätt 1440-773.2	Starkström	Ale El Elnät AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.
Ledningsrätt 1440-773.3	Starkström	Ale El Elnät AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.
Ledningsrätt 1440-1554.1	Vattenledning	Ale kommun	Backa 1:8 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407

			Nödinge-Stommen 1:37 med flera.
Ledningsrätt 1440-2019/20.1	Tele/optokabel	Skanova AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera

Detaljplanens utformning har anpassats efter dessa rättigheter och ledningssystemet ligger i huvudsak inom allmän platsmark. Där ledningarnas utbredning korsar kvartersmark har markreservat tillskapats. Vid avstyckning och fastighetsreglering ska rättigheterna fortsatt gälla i de nya fastigheterna.

Inom allmänplatsmark kan ledningsrätter bildas för nya ledningar. Inom kvartersmark finns markreservat för bildande av nya ledningar. Ledningsägare svarar själva för att säkra sina ledningar med rättigheter och att upprätta avtal för det. Kommunen säkrar åtkomst till sina ledningar genom exploateringsavtal. Ledningsrätter bildas för nya allmänna ledningar inom planområdet. Finns behov av att flytta befintliga ledningsrätter ska ledningsrätten omprövas i dess läge och omfattning. Befintliga servitut för allmänna ledningar omprövas till ledningsrätt. Lantmäterimyndigheten beslutar om ledningsrättens omfattning.

Servitut bildas där det är av väsentligt behov av att en enskild fastighet har tillgång till delar av annan fastighet. Inom området finns dessa befintliga servitut:

Rättighet	**Ändamål**	**Förmån**	**Last**
Officialservitut 1440-2023/11.1	Vattenledning	Backa 1:23	Nödinge-Kullen 1:10
Officialservitut 1440-2023/11.2	Avlopp	Backa 1:23	Nödinge-Kullen 1:10
Avtalsservitut 15-IM1-93/19038.1	Go-cartverksamhet	Nödinge-Stommen 1:170	Backa 1:8 Nödinge 3:18

Inom området finns officialservitut för vatten och avloppsledningar till och från befintliga bostäder inom och i anslutning till detaljplanen. Enligt beslut upphör servitutet att gälla när bostäderna ansluts till det kommunala vatten och avloppsnätet.

Avtalsservitut för Go-cartverksamhet kan dödas då verksamheten inte längre finns kvar. Förmånsfastigheten ansöker om dödning av servitut i samband med annan förrättning under genomförandet av detaljplanen.

Inom detaljplanen finns behov av att tillskapa nya servitut. Ett servitut omfattar tillträde för allmän gång- och cykeltrafik över kvartersmarksgatan längs Denofavägen samt tillträde för anläggande, drift och underhåll till område för teknisk anläggning. Ett annat servitut omfattar åtkomst till och underhåll av en dagvattentrumma under kvartersgatan från den ena dagvattendammen. Det tredje servitutet omfattar en vändplan i detaljplanens södra

delar. Avtalsservitut tecknas för dessa upplåtelser vilket regleras med stöd av exploateringsavtal.

Inom detaljplanen finns några kända rättigheter. Inga av dessa är inskriva i fastighetsregistret. Exploatören har jakt- och betesarrende inom detaljplaneområdet. Exploatören ansvarar för att dessa arrenderätter är avslutade i samband med att exploatering av området sker. Göteborg Energi Gothnet AB har också en fiberledning som är förlagd utan rättighet.

Tekniska frågor

Till grund för utformningen av detaljplanen ligger utredningar avseende bland annat dagvatten, geoteknik, erosion, markföroreningar, buller, trafik samt. natur- och kulturmiljö. De tekniska frågorna behandlar hur hänsyns eller åtgärder ska vidtagas under genomförandet av detaljplanen.

Miljökontrollprogram

Planområdet består av känsliga vattenmiljöer. Innan arbeten och utbyggnad som kan tänkas påverka vattenmiljön påbörjas ska ett miljökontrollprogram tas fram som beskriver vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som ska vidtas. Miljökontrollprogrammet ska godkännas av kommunens miljöavdelning.

Naturmiljö

Överskottsmassor, sprängsten och annat material bör återanvändas inom området som exempelvis fyllnadsmassor, stödslänter eller utbytesmassor. Materialet kan även användas för att exempelvis iordningställa intilliggande golfbana.

Stenar som påträffas i schakter eller andra arbeten kan med fördel läggas upp i exempelvis rösen eller som stenmurar. Rösen och murar anläggs med fördel på platser där det är till nytta för djur och natur.

Träd som tas ner återanvänds för att bygga lekredskap på lekplatserna. Träd kan även lämnas, placeras eller staplas på platser där de kan förmultna i så kallade faunadepåer där de skapar liv för bland annat svampar, insekter och andra smådjur. Överblivet material och nedtagna träd kan användas för att bygga vedkomposter, mulmholkar, insektshotell, fladdermusholkar eller andra objekt som gynnar den biologiska mångfalden med materialet ska det övervägas.

För att gynna skyddade groddjur inom detaljplanen ska man i genomförandeskedet vidta försiktighetsåtgärder vid byggnation och schaktning nära damm samt anordna och planera för vissa kompensationsåtgärder. Det handlar exempelvis om att bygga groddjurspassager under huvudgatan.

För att gynna fladdermusbeståndet i området ska mörka stråk och passager skapas samt att man ska begränsa upplysning av vatten, skogskanter och annan växtlighet och att dammar inom utredningsområdet bevaras eller ersätts. Gröna tak med örter (ej sedum) kan med fördel bidraga till att minska de negativa effekterna. Fladdermusholkar kan sättas upp.

Utredningarna till detaljplanen ger förslag på förbättringsförslag längs Lodingebäcken. Det är exempelvis borttagande av vandringshinder och bevarande eller förbättring av brynmiljön för insekter och småfåglar.

Åtgärderna utförs i samråd med kommunekologen och där det berör exploatörens byggnation säkerställs åtgärderna med exploateringsavtal.

Arkeologi

Ingrepp i fornlämning med tillhörande fornlämningsområde i samband med att marken tas i anspråk kräver Länsstyrelsens tillstånd. Ett tillstånd kan komma att förenas med villkor om arkeologisk undersökning. För fornlämningar som ska bevaras inom planen bör lämpliga försiktighetsåtgärder vidtas i samband med exploateringen för att säkerställa att inga skador på fornlämningarna uppstår under byggskedet. Den exploatör som påverkar fornlämningen ansvarar för tillstånd, dispenser och kostnader för borttagande av fornlämningen.

Markföroreningar

I anslutning till planområdet finns ett utfyllnadsområde efter byggnation av väg E45. Ur utfyllnaden rinner vatten som lämnar ett rostfärgat sediment, så kallat lakvatten. Lakvattnet behöver renas för att undvika att föroreningarna rinner till andra bäckar och vattendrag. Inom detaljplanen föreslås en reningsanläggning per berörd bäck. Trafikverket har tagit fram en koncepthandling för reningsanläggningen. Enligt förslaget bör man första hand anlägga en utjämnings- och sedimenteringsbassäng för att fördela lakvattenflödet in till resp. bäck och för att få rostslammet att sedimentera i bassängen. Om bassängen inte skulle räcka till, rekommenderas det att placera en oxidationsbrunn och en slamavskiljare efter bassängen. Ifall de tekniska lösningarna inte når upp till förväntad reningseffekt kan filtermaterial användas i oxidationsbrunnen och/eller i slamavskiljaren som kompletteringssteg.

Trafikverket är, som verksamhetsutövare, ansvarig för att utföra och driftsätta reningsanläggningarna inom detaljplanen. Trafikverket och kommunen upprättar avtal där kommunen tar över ansvaret för anläggande och drift av reningsanläggningen. Trafikverket ersätter kommunen för anläggnings och driftkostnader.

Utbyggnad av allmän plats

Kommunens ansvarar för utbyggnaden av allmän plats i detaljplanen. För utbyggnad tillämpas självkostnadsprincipen och kostnader för utbyggnad fördelas genom exploateringsavtal varvid kommunen inte kommer ta ut gatukostnadsersättning. Förutom gator och gc-vägar, omfattas utbyggnaden även av gångvägar och lekytor inom park och naturområden. Området byggs ut enligt detaljplanen. Efter utbyggnad, driftsättning och överlämning ansvarar Kommunens gata- och parkenhet för framtida drift och underhåll av anläggningarna. Byggtrafiken ska under hela utbyggnadstiden trafikera huvudgatan söderifrån för att inte belasta Backavägen mer än nödvändigt.

Masshantering inom området ska ske med målsättningen att massor i största möjliga utsträckning återanvänds.

Vändplanen längst in på vägen till Lahallsåsen ska anläggas med stödmur, exempelvis gabion, eftersom en sluttning varken passar in i naturmiljön eller är lämplig för områdets gestaltning. Detta säkerställs inte i detaljplanen utan kommer regleras genom exploateringsavtal.

Inför byggnation ska gallring ske av natur och parkmark som angränsar till gatu- och kvartersmark så att nedtagning av större träd intill dessa ytor undviks. Efter att byggnationen uppförts kan berörda markområden vara svåråtkomliga med maskiner, vilket kan medföra säkerhetsrisker och skador på bebyggelse eller egendom och träd som inte bedöms klara de nya förhållandena ska därför tas ner. Dessa ska i största mån ersättas med nya träd som kan slå rot med de nya förhållandena. Gallringen ska ske i samråd med bland annat kommunens ekolog och parkenhet.

Inom allmän plats - park ska aktivitetsyta uppföras i planområdets västra del. Inom området föreslås aktivitetsutrustning för äldre barn. I anslutning till gångstråket föreslås anläggningar för spontanträning för alla åldrar. Aktivitetsytan ska genomföras fri från mikroplaster och andra skadliga ämnen då risken är stor att det kan läcka ut i vattendragen.

Allmänna ledningar förläggs i första hand inom samma utrymmen som allmänna gator.

Utbyggnad av kvartersmark

Respektive exploatör ansvarar för utbyggnad inom sina respektive kvarter för anläggningar som ska nyttjas för kvarterets gemensamma ändamål såsom gator, dagvattenbrunnar, diken, lekytor och andra anläggningar såsom gästparkeringar, soprum, postlådehantering och andra gemensamma ytor med tillhörande utrustning. Anläggningarna ska minst uppfylla den standard som anges i planbeskrivningen och kommunens styrande dokument. Vid utbyggnad ska hänsyn tas till kommunens anläggningar som byggts ut inom till exempel markreservat för ledningar samt anslutningen mellan kvartersmark och allmän platsmark. Kommunens tjänstepersoner ska granska exploatörernas handlingar innan utbyggnad, vilket regleras i exploateringsavtal.

Kommunen och exploatören ska samverka för att kvartersgator och VA-ledningar inom kvartersmark anläggs effektivt ur genomförande- och kostnadssynpunkt, till exempel genom gemensamma entreprenader eller samarbete genom partnering.

Varje exploatör ansvarar för och bekostar de utredningar som krävs för att kunna genomföra utbyggnaden inom respektive kvarter, samt de slutundersökningar av arkeologiska platser som inte är avslutade.

Vid grundläggning ska stor hänsyn tas till de markförhållanden som råder på den specifika platsen, så att risk för sättningar och skred minimeras. Detsamma gäller generellt för laster och förändringar av marknivå inom fastigheterna.

Släntning ska ske inne på kvartersmark och får ej ske ut på allmän plats. Undantaget är kvartersmark som ligger i direkt eller nära anslutning till gata eller gång- och cykelväg. I dessa fall kan släntning samordnas med anläggande av gatuanläggningen om det är till nytta för den kommunala gatan eller gång- och cykelvägen. Det är Ale kommun som huvudman för allmän plats som bedömer om sådan samordning är lämplig, se exempel i bild nedan.

Figur 48. Exempel på väg där det i förhand ha ansetts lämpligt att kommunen ansvarar för släntning på allmän platsmark genom att uppföra en gångväg.

Byggnader som exponeras för bullernivåer som överskrider rekommenderade värden ska vidta åtgärder i enlighet med genomförd bullerutredning, så att gällande riktvärden kan uppnås.

Byggnation av bostäder medges för friliggande enbostadshus, parhus och flerbostadshus i en till tre våningar, där tredje våningen är indragen. I delar av planen finns utformningsbestämmelser för byggnads-/nockhöjd, tak och fasad. Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska bibehållas och byggnation intill denna ska bevaras och varsamt underhållas så att dess karaktärsdrag avseende material och utseende ska bibehållas. Ny bebyggelse i anslutning till denna ska uppföras med liknande karaktärsdrag. Vägar och gårdsplan inom kvartersmarken ska bibehållas med naturliga eller grusade ytskikt.

I planområdets norra del, samt längs med huvudgatan, finns kvartersmark med möjlighet för affärslokaler i bottenplan samt kontor och bostad övre plan. Centralt i planen finns markområde för skola.

Inom kvartersmark för allmäntekniska anläggningar inryms pumpstationer för Va-anläggningens drift, transformatorstationer, fibernoder och återvinningsanläggningar.

Allmänt om ledningar

Inom planområdet finns flertalet befintliga allmännyttiga ledningar och ledningsrättigheter. Detaljplanen medför att dessa ledningar kan behövs säkras eller ändras. I de fall ledningar som ligger med ledningsrätt eller annan rättighet behöver flyttas eller ändras, så bekostas det generellt av den part som initierat flytten. Flytt av ledningar som ligger utan rättighet bekostas av ledningsägaren

Dricksvatten, spillvatten och dagvatten

Planområdet ligger inför antagande utanför kommunens verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (Va-ledningar). Till Va-ledningarna behövs komplement som exempelvis tryckstegringsstationer och avloppspumpar. Va-ledningarna med komplement bildar en Va-anläggning. Planområdet ansluts, med en eller flera anslutningspunkter, till befintliga kommunala Va-ledningar. Området byggs förslagsvis ut etappvis, (se under Etappindelning). I samband med att utbyggnad så upprättas och beslutas om kommunalt verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten för den etappen. Projektering och utbyggnad av Va-anläggningar ska ske i enlighet med teknisk handbok VA. Utbyggnad av en etapp påbörjas efter att exploatören anmält antalet önskade anslutningspunkter till kommunens Infrastrukturavdelning Va-planering. Kommunen, såsom Va-huvudman ansvarar för och bekostar utbyggnad av Va-ledningar inom detaljplanen. Exploatörerna erlägger anläggningsavgift enligt, vid betalningstillfället, gällande taxa för Va-anläggningen när verksamhetsområde är bildat och förbindelsepunkt förmedlats.

Inom detaljplaneområdet finns befintliga vattenledningar som behöver justeras i sin sträckning och delvis bytas ut för att anpassas till den nya huvudvägen och den ökade belastning som följer av ökad trafik. Åtgärderna utförs av Ale kommun i egenskap av huvudman, som även bekostar rörmaterial samt tillhörande material för anläggningens driftsfunktioner. Kostnader för arbeten och fyllnadsmaterial bekostas av exploateringen och fördelas mellan exploatören och kommunen i egenskap av exploatör. Exploateringskostnaderna regleras i exploateringsavtal.

Kommunen bygger ut ledningsnätet för dricksvatten, spillvatten och dagvatten inom markreservat för ledningsrätt, fram till varje fastighetsgräns. Inom området ska rättighet skapas genom ledningsrätt. Rättigheterna upplåts till kommunen utan krav på ersättning, vilket regleras av exploateringsavtal. Inom kvarter för bostadsrätt (storkvarter) förmedlas en anslutningspunkt till kvarteret och exploatören får själv bygga ut systemet inom kvartersmarksområdet. Dessa områden saknar markreservat för allmänna ledningar. Kommunen och exploatören ska samverka för att kvartersgator och VA-ledningar inom kvartersmark anläggs effektivt ur genomförande- och kostnadssynpunkt, till exempel genom gemensamma entreprenader eller samarbete genom partnering.

Dricksvattensystemet inom planområdet byggs ut med rundmatning och ansluts till de befintliga dricksvattenledningarna som idag passerar genom området. För den högst belägna bebyggelsen, inom Lahallsåsen erfordras tryckstegring för dricksvatten. Bostäder inom detta område ska placeras med självfall till spillvattenledningarna, men en mindre pumpstation kan behövas för bebyggelsen längt in.

Inom planområdet ska spillvatten ledas via en självfallsledning längs huvudgatan från detaljplanens södra område och förs sedan via en tryckledning upp till Denofavägen. Därefter leds spillvattnet åter via en självfallsledning, där även Lahallsåsen ansluter med självfall, ner till Backavägen i norr och från planområdet genom en nyanlagd spillvattenledning, se nästa avsnitt *Åtgärder utanför detaljplanen*. Två avloppspumpstationer krävs inom området. En för bebyggelse på Lahallsåsen och en för bebyggelsen i södra planområdet. Den södra bör planeras så framtida detaljplaner, i nordöst, kan ansluta till denna.

Avledning av dagvatten inom kvartersmark och på allmän plats sker via ett system av självfallsledningar och diken till tre centralt placerade dagvattendammar, en på Lahallsåsen, längs med Västra biflödet samt en som ansluter till Lodingebäcken, vilka är en del i den allmänna dagvattenanläggningen. Syftet med de öppna dikena och dagvattendammarna är att fördröja och rena dagvatten från planområdet innan det leds vidare till recipient. I dagsläget finns en befintlig, naturlig, damm på Lahallsåsen vilken kan komma att seriekopplas till den planerade dagvattendammen. Med föreslagna åtgärder bedöms 90 % av dagvattnet kunna fördröjas och mängderna ut från området efter exploatering bedöms vara lägre än före exploatering.

Brandposter anordnas på lämpliga ställen längs huvudledningarna, vilket avgörs i projekteringsskedet. Brandposterna skall ha en kapacitet om minst 10 l/s. intill förskolan bör kapaciteten för brandposten uppgå till minst 20 l/s. Kostnader för utförande av brandposter omfattas inte kommunens VA-taxa utan bekostas av exploatörerna i detaljplanen, vilket regleras med exploateringsavtal.

Där kvartersmark angränsar till detaljplanegräns krävs avskärande diken så att inte ytligt avrinnande naturvatten riskerar att översvämma tomtmarken. Diket ska också medföra minskad belastning på kommunens ledningsnät. Ytan regleras i plankartan, genom att fastighetsägarna ska ansvara för dessa diken genom gemensamhetsanläggning. Exploatören som äger kvartersmarken ansvarar för att bilda denna anläggning.

För att minimera risk för översvämningar vid skyfall bör trummor och broar anläggas så att de inte stoppar upp vatten, instängda områden undvikas, aktiva svämplan längs Lodingebäcken bibehållas och att höjdsättning av väg och byggnader sker omsorgsfullt.

El

Ale El Elnät AB är ledningsägare för elnätet i Ale. Ale El Elnät AB är ansvarig för ansvarar för uppförandet av nytt elnät i området fram till de nya bostäderna och verksamheterna.

Kraftledningar passerar genom detaljplaneområdet från söder till norr. Dessa ledningar ligger med ledningsrätt och ligger i huvudsak inom allmän plats eller inom markreservat för ledningar. Ledningarna har inget behov av att flyttas och eventuell flytt bekostas av den part som initierar flytten.

En luftburen kraftledning kommer in i detaljplaneområdet från öster till en transformatorstation längs Denofavägen. Ledningsägaren har inte kunnat påvisa rättighet för ledningen och ledningen behövs flyttas när området ska exploateras. Ledningsägaren bekostar flytt om rättighet inte kan uppvisas.

Tele och fiber

Skanova har teleledningar och optokabel som passerar genom området från söder till norr. Dessa ledningar ligger med ledningsrätt och ligger i huvudsak inom allmän plats eller inom markreservat för ledningar. Ledningarna har inget behov av att flyttas och eventuell flytt bekostas av den part som initierar flytten.

Göteborg Energi Gothnet AB har fiberledning genom området. Denna ledning ligger utan rättighet, men ligger inom allmän plats samt markreservat och ledningsstråk för flera andra ledningar. Ledningarna har inget förutbestämt behov av att flyttas och eventuell flytt bekostas av ledningsägaren.

Utbyggnad av nytt fibernät kommer krävas fram till de nya bostäderna och verksamheterna. Kommunen har ingen säkerställd aktör för utbyggnaden.

Fjärrvärme

Solör Bioenergi AB har fjärrvärmeledningar som passerar genom området från söder till norr. Dessa ledningar ligger med ledningsrätt och ligger i huvudsak inom allmän plats eller inom markreservat för ledningar. Ledningarna har inget behov av att flyttas och eventuell flytt bekostas av den part som initierar flytten.

Renhållning

Kommunen är den aktör som har renhållnings- och insamlingsansvaret för avfall och förpackningar. Kommunen tar beslut om etablering och utformning, samt ansvarar för de tillstånd och lov som krävs för etableringen. Åtgärderna bekostas av exploatören och kommunen som exploatör.

Bostäder inom detaljplanen kommer ha gemensam avfallshantering inom eller i anslutning till sina bostäder eller kvarteren. Gemensamhetsanläggningar för avfallshanteringen inrättas där det finns behov.

Kommunen ansvarar för framtida drift och underhåll av återvinningsstationerna.

Åtgärder utanför detaljplanen

Nya spillvattenledningar ska anläggas från detaljplaneområdets norra gräns, i Backavägen och ner till Vikenvägen och Nödinge centrum för att säkerställa områdets avloppsystem. Området ska anslutas till ny pumpstation i pågående ledningsprojekt för överföringsledning och måste vara i drift innan backaplanen kan koppla på spillvatten. Ledningen måste kunna tas i bruk för att det ska gå att flytta in i området. I återställningsarbetet kommer gatans bärlager justeras och ny toppbeläggning anläggas inom arbetsområdet.

Under byggtiden för spillvattenledningen kommer troligtvis delar av Backavägen stängas av. Strävan är att minst ett körfält ska vara öppet på Backavägen under byggtiden för att fortsatt få fram trafiken. Om detta inte är genomförbart bör huvudgatan vara färdigställd genom planområdet innan Backavägen stängs av för VA-arbeten. Trafik på Backavägen kan då omdirigeras till huvudgata under byggtid på Backavägen. Dialog för att ta fram en TA-plan ska ske med huvudmannen och kommunens trafikavdelning så att alternativa vägar kan anordnas. Dialog för att ta fram en TA-plan ska ske med huvudmannen och kommunens trafikavdelning så att alternativa vägar kan anordnas. Åtgärder ska vidtas så att befintlig matarbuss fortsatt kan ansluta till tåget i tid. Dialog ska hållas med Västtrafik inför anläggningsarbetet.

Spillvattenledningen ska projekteras och anläggas av Ale kommun, som huvudman för spillvatten, i samband med genomförande av denna detaljplan. Åtgärderna är av vikt för att denna detaljplan ska kunna genomföras. Kostnaderna för spillvattenledningen och

återställningsarbetet kommer bekostas av exploatören och kommunen som exploatör i denna detaljplan, vilket regleras i exploateringsavtal.

Ekonomiska frågor

Detta avsnitt ska redogöra för de ekonomiska frågorna i planen och hur de som berörs av detaljplanen påverkas ekonomiskt, det vill säga vilka kostnader kan förväntas av planen och vilka intäkter man har rätt till.

Exploatören

Genom detaljplanen tillskapas värde genom byggrätter för exploatören. Exploatören kan antingen bygga ut området i egen regi och sälja eller dela upp sina byggrätter och försälja som obebyggda, som hela kvarter eller som enstaka bebyggelse.

Exploatören erhåller även intäkter för avyttring av kvartersmark för skolområde. Separat avtal för detta kommer att tecknas. Exploatören har även rätt till ersättning för allmäntekniska anläggningar samt mark för allmän plats. Ersättning för dessa avyttringar regleras i exploateringsavtal.

För att skapa utvecklingsbara planenliga kvarter kommer exploatören att få kostnader för inlösen av kvartersmark.

I det fall Exploatören bygger i egen regi kommer exploatören att få kostnader för utbyggnad inom kvartersmark, för bostäder, gator och andra anläggningar. Det kan även uppstå kostnader för vidare utredningar och projekteringar.

Utöver dessa kostnader tillkommer kostnader för Exploatören i form av exploateringsbidrag för utbyggnad av gator och annan allmän platsmark samt övriga allmänna anläggningar inom detaljplanen. Detta innefattar utbyggnad av vatten- och avloppsledningar, dagvatten-anordningar samt annan infrastruktur i och utanför detaljplanen som inte omfattas av Va-taxan och som är nödvändig för att kunna genomföra detaljplanen, inklusive kostnader för vidare utredningar och projekteringar.

Kostnad för framtagande av detaljplan har reglerats i separat plankostnadsavtal.

Kostnader för erforderlig fastighetsbildnings och förrättningsåtgärder belastar också Exploatören i samband med genomförande av detaljplanen. Det innefattar ersättning för inlösen för delar av befintlig gemensamhetsanläggning som omprövas samt eventuella kostnader för nyttjade av denna anläggning under utbyggnadsskedet. Utträder exploatörens befintliga fastigheter ur gemensamhetsanläggningen regleras delar av det överskott eller underskott som finns i anläggningens och föreningens tillgångar som kan medföra en ersättning eller kostnad för exploatören. Det regleras av Lantmäteriet i omprövningsförrättningen.

Exploatören kommer få kostnader för anslutning till det kommunala Va-nätet enligt gällande Va-taxa, samt framtida brukningsavgifter till dess att fastigheterna är sålda. Därutöver kommer anslutnings- och brukningsavgifter för andra infrastrukturanläggningar såsom el eller fiber och dylikt.

Ale kommun

Genom detaljplanen tillskapas värde genom byggrätter för kommunen.

Kommunen får kostnader för utbyggnad av gator och annan allmän platsmark samt övriga allmänna anläggningar inom detaljplanen. Detta innefattar utbyggnad även utbyggnad av lek- och rekreationsyror, dagvattenanläggningar samt annan infrastruktur samt kostnader för vidare utredningar och projekteringar. Kostnaderna kommer finansieras genom exploateringsbidrag från Exploatören samt försäljning av kommunal mark. Över tid erhåller kommunen de intäkter det medför med en ökad befolkningstillväxt och ett ökat skatteunderlag i kommunen.

Bygger kommunen kvarteren i egen regi erhåller kommunen kostnader för utbyggnad av gator och andra anläggningar inom kvartersmark, vilket även innefattar kostnader för vidare utredningar och projekteringar.

Kommunen, genom VA-kollektivet, får kostnader för utbyggnad av det allmänna VA-nätet inom detaljplanen, men erhåller sedan intäkter i form av anslutningsavgifter till det kommunala Va-nätet för tillkommande bebyggelse. Kommunens VA-kollektiv erhåller därutöver ökade brukningsavgifter över tid.

Kommunen får detaljplanekostnader för de byggrätter som tillskapats.

Kommunen får kostnader för inlösen av mark för skolområde och allmäntekniska anläggningar samt mark för allmän plats.

Kommunen får intäkter för avyttring av mark till planenlig kvartersbildning från Exploatören.

Kostnader för erforderlig fastighetsbildnings och förrättningsåtgärder belastar också Kommunen i samband med genomförande av detaljplanen. Det innefattar även eventuell ersättning för inlösen för delar av befintlig gemensamhetsanläggning som omprövas samt eventuella kostnader för nyttjade av denna anläggning under utbyggnadsskedet. Kostnaderna för inlösen av gemensamhetsanläggning finansieras genom exploateringsbidrag.

Kommunen får kostnader för anslutning till det kommunala Va-nätet enligt gällande Va-taxa, samt framtida brukningsavgifter till dess att Kommunens fastigheter är sålda. Därutöver kommer anslutnings- och brukningsavgifter för andra infrastrukturanläggningar såsom el eller fiber och dylikt. För fastigheter som säljs vidare kan kostnaderna ingå i försäljningspriset eller faktureras separat.

Kommunen får kostnader för uppförande samt framtida drift och underhåll av en reningsanläggning för Lakvatten inom detaljplaneområdet. Kommunen erhåller ersättning från Trafikverket för anläggande, drift och underhåll av anläggningen.

Kommunen får kostnader för marksanering inom detaljplaneområdet. Kommunen erhåller ersättning från Trafikverket för de merkostnader som marksaneringen medför.

Backa 1:12

Fastighetsägaren till Backa 1:12 kommer att få ett värde i byggrätter som tillskapas genom detaljplanen och intäkter för försäljning av dessa. Fastighetsägare kommer också få ersättning för överlåten mark som ska nyttjas för allmän plats. Detta regleras i separat avtal mellan fastighetsägaren och Exploatören.

Fastighetsägaren till Backa 1:12 kommer att få kostnader för lantmäteriförrättningar i samband med avstyckning av bostadstomter samt kostnader för anslutningsavgifter av tomterna till det kommunala Va-nätet. Ägaren kan också få kostnader, i form av resor och tid för medverkan i förrättningar som genomförandet av detaljplanen medför.

Nödinge-Stommen 1:407

Fastighetsägaren till Nödinge-Stommen 1:407 kommer få ersättning för den mark de upplåter som allmän plats inom detaljplanen, samt ersättning för mark som ska användas till byggrätter, så att detaljplanen kan bli planenlig.

Kostnader kommer uppstå för markägaren för resor samt den tid som läggs i sammanträden och förrättningar för att kunna genomföra detaljplanen.

Utvecklar fastighetsägaren sina byggrätter i egen regi tillkommer kostnader för anslutning till det kommunala Va-nätet för fastighetsägaren, samt framtida brukningskostnader.

Ledningsägare

Ledningsägare kan få intäkter genom anslutning av nya abonnenter till ledningsnätet.

I samband med genomförande av planen kan ledningsägare få kostnader för utbyggnad eller omförläggning av ledningsnätet inom detaljplanen. Ledningsägare kan även få kostnader för eventuell fastighetsbildning eller medverkan i omprövningar av befintlig fastighetsbildning så att ledningarna kan tryggas fastighetsrättsligt kan uppstå. Dessutom kan ledningsägare komma att belastas för kostnader avseende borttagning, nedgrävning och flytt av ledningar i de fall detta inte ska bekostas av exploateringen.

Vägförening

Nödinge Vägförening har rätt till ersättning för den del av anläggningen som utgår ur gemensamhetsanläggningen Nödinge GA:10.

Vägföreningen får kostnader för nedlagd tid i sammanträden och förrättningar som är nödvändiga för att genomföra detaljplanen.

Vägföreningen får ökade kostnader för att ta över kvartersgator inom detaljplanen. Vägföreningen får då ökade intäkter via fler medlemmar utökad uttaxering av medlemsavgifter.

Befintliga bostadsfastigheter inom planområdet är idag medlemmar i föreningen. Om dessa utträder har de rätt till sin del av det överskott eller underskott som finns i anläggningens och föreningens tillgångar. Delar av de tillkommande bostadsfastigheterna inom detaljplanområdet kan ha nytta av att deltaga i gemensamhetsanläggningen vid en

omprövningsförrättning. Vägföreningen har då rätt till ersättning för det överskott eller underskott som finns i anläggningens och föreningens tillgångar. Lantmäteriet beslutar om dessa åtgärder, men de kan komma att kvittera ut varandra i genomförandet.

Trafikverket

Trafikverket får kostnader för ersättning till Kommunen för anläggande och drift av lakvattenanläggningar samt hantering av förorenade överskottsmassor på utfyllnadsområdet.

Fastighetskonsekvensbeskrivning

Fastighetsåtgärder

Detta avsnitt redogör för hur varje fastighet påverkas av detaljplaneförslaget. Åtgärderna kan genomföras på olika sätt och avsnittet redogör för hur planen avser att markområden överförs mellan de olika exploateringsfastigheterna. Markägare som blir av med sin mark har då rätt till ersättning för den mark som avstås. För att förrättringsåtgärderna ska kunna genomföras krävs i de flesta fall att avtal tecknas mellan parterna. För vissa åtgärder när det allmänna gör intrång i äganderätten kan detta utföras tvångsvis. Ersättning beräknas då fram av fastighetsbildande myndighet enligt expropriationslagen (ExL) och/eller rättspraxis. Det handlar exempelvis om intrång för mark som ska nyttjas för allmän plats eller skola. Kommunen och exploatören tecknar avtal för dessa regleringar före detaljplanens antagande, men reglerna kan komma att tillämpas på övriga parter.

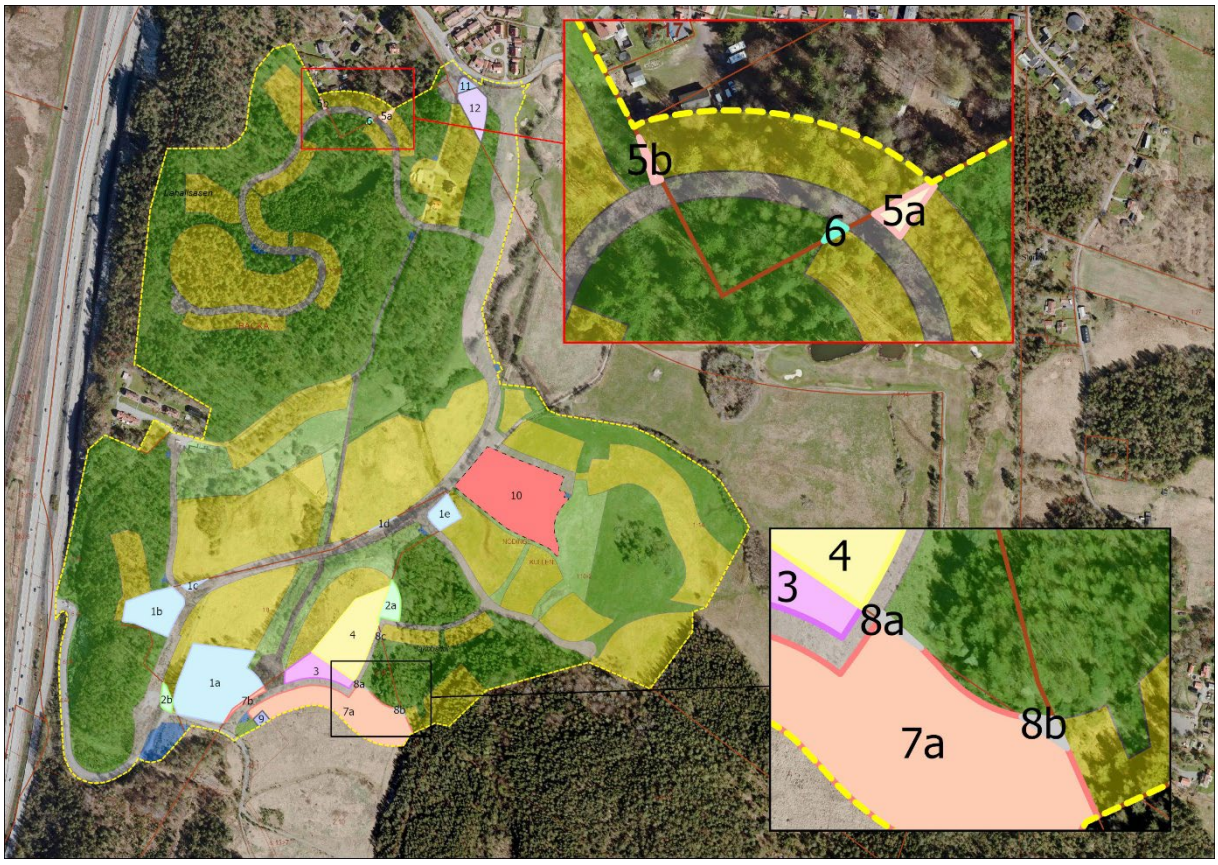

Figur 49. Marköverlåtelseområden kvartersmark

Backa 1:8

Fastigheten erhåller byggrätter enligt detaljplanen. Del av fastigheten Ale Backa 1:8 indelas i lämpliga styckningslotter för en- och flerbostadshusbebyggelse inom kvartersmark.

Backa 1:8 avstår ca 14 850 kvm kvartersmark till Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 1a-1e i figur 49.

Backa 1:8 eller dess styckningslotter erhåller ca 1 540 kvm kvartersmark från Nödinge-Kullen 1:10 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 2a-2b i figur 49.

Backa 1:8 eller dess styckningslotter erhåller ca 2 200 kvm kvartersmark från Nödinge 2:10 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 3 i figur 49.

Backa 1:8 eller dess styckningslotter erhåller ca 6 300 kvm kvartersmark från Nödinge 3:18 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 4 i figur 49.

Backa 1:8 avstår mark för:
- Allmän plats gata, ca 8 100 kvm
- Allmän plats gång och cykel, ca 2 440 kvm
- Allmän plats natur, ca 1 510 kvm
- Allmän plats park, ca 9 500 kvm
- Teknisk anläggning, ca 180 kvm

Allmän plats regleras till annan kommunal fastighet, exempelvis Nödinge-Stommen 1:37.

Den del av fastigheten som är belägen utanför planområdet lämnas oberörd av planförslaget.

Inom kvartersmark kan rättigheter skapas för gemensamma ytor och anläggningar avsedda för gemensam förvaltning, tillexempel gata, lekplats, soprum och gästparkeringar. Stamfastigheten kan ligga kvar under rättigheterna.

Ledningar förläggs i huvudsak inom områden som redovisas som allmän plats. På kvartersmark inom fastigheten kommer det anläggas nya ledningar för bland annat VA, el, tele och fiber. Detaljplanen medger markreservat för ledningsrätt för dessa ledningar och rättigheter ska säkerställas genom ledningsrätt, servitut eller gemensamhetsanläggning.

Ledningsrätter med aktnr. 1440-221.1/2, 1440-773.1/2/3, 1440-1554.1/2 och 1440-2019/20.1 ligger efter exploateringen kvar med ungefär samma dragning som tidigare inom fastigheten eller dess styckningslotter. Där ledningen passerar kvartersmark har markreservat skapats.

Befintliga servitut och andra rättigheter som inte längre behövs för planens genomförande kan, efter särskild prövning, upphävas eller dödas. Behovet av detta får bedömas i respektive lantmäteriförrättning eller genom särskild ansökan.

Rättigheter behöver skapas för ledningar utan rättighet som ska finnas kvar eller ändras.

Backa 1:12

Fastigheten erhåller byggrätter enligt detaljplanen. Del av fastigheten Ale Backa 1:12 indelas i lämpliga styckningslotter för enbostadshus eller parhus inom kvartersmark.

Backa 1:12 eller dess styckningslotter erhåller ca 75 kvm mark från Nödinge-Kullen 1:10 för planenlig kvartersindelning, markerat 5a-5b i figur 49.

Backa 1:12 avstår ca 18 kvm kvartersmark till Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter för planenlig kvartersindelning, markerat 6 i figur 49.

Backa 1:12 avstår mark för:
- Allmän plats gata, ca 720 kvm
- Allmän plats natur, ca 1190 kvm

Fastighetens och dess styckningslotters nytta av anläggningen Nödinge GA:10 omprövas i genomförandet av detaljplanen.

Den del av fastigheten som är belägen utanför planområdet lämnas oberörd av planförslaget. Fastigheten har inga andra kända inskrivningar.

Backa 1:23

Fastigheten Ale Backa 1:23 erhåller byggrätt för komplementbyggnad.

Backa 1:23s nytta av anläggningen Nödinge GA:10 omprövas i genomförandet av detaljplanen.

Fastigheten Backa 1:23 har härskande för servitut 1440-2023/11.1/2 för vatten och avloppsanläggning upphör att gälla när detaljplanen är genomförd och fastigheten är inkopplad till det kommunala vatten och avloppsnätet.

Nödinge 2:10

Nödinge 2:10 avstår ca 2 200 kvm kvartersmark till Backa 1:8 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 3 i figur 49.

Nödinge 2:10 avstår ca 8 740 kvm kvartersmark till Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 7a-7b i figur 49.

Nödinge 2:10 avstår mark för:
- Allmän plats gata, ca 2 500 kvm
- Allmän plats gång och cykel, ca 335 kvm
- Allmän plats natur, ca 315 kvm
- Teknisk anläggning, ca 150 kvm

Allmän plats regleras till annan kommunal fastighet, exempelvis Nödinge-Stommen 1:37.

Den del av fastigheten som är belägen utanför planområdet lämnas oberörd av planförslaget.

Ledningsrätter med aktnr. 1440-773.1/2/3 och 1440-2019/20.1 ligger efter exploateringen kvar med ungefär samma dragning som tidigare, men kommer inte längre belasta fastigheten Nödinge 2:10.

Nödinge 3:18

Nödinge 3:18 avstår ca 6 300 kvm till Backa 1:8 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 4 i figur 49.

Nödinge 3:18 avstår ca 90 kvm till Nödinge-Stommen 1:10 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 8a-8c i figur 49.

Nödinge 3:18 avstår mark för:
- Allmän plats gata, ca 565 kvm
- Allmän plats natur, ca 2600 kvm

Allmän plats regleras till annan kommunal fastighet, exempelvis Nödinge-Stommen 1:37.

Befintliga servitut och andra rättigheter som inte längre behövs för planens genomförande kan, efter särskild prövning, upphävas eller dödas. Behovet av detta får bedömas i respektive lantmäteriförrättning eller genom särskild ansökan.

Nödinge 40:1

Nödinge 40:1 avstår ca 275 kvm kvartersmark till Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 9 i figur 49.

Nödinge 40:1 avstår mark för:
- Allmän plats gata, ca 26 kvm
- Allmän plats natur, ca 265 kvm

Allmän plats regleras till annan kommunal fastighet, exempelvis Nödinge-Stommen 1:37.

Den del av fastigheten som är belägen utanför planområdet lämnas oberörd av planförslaget.

Ledningsrätter med aktnr. 1440-773.1/2/3 och 1440-2019/20.1 ligger efter exploateringen kvar med ungefär samma dragning som tidigare, men kommer belasta fastigheten Nödinge 40:1 utanför detaljplanen.

Nödinge-kullen 1:10

Fastigheten erhåller byggrätter enligt detaljplanen. Del av fastigheten Ale Nödinge-Kullen 1:10 indelas i lämpliga styckningslotter för en- och flerbostadshusbebyggelse inom kvartersmark.

Nödinge-Kullen 1:10 avstår ca 1 540 kvm kvartersmark till Backa 1:8 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 2a-2b i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 avstår ca 75 kvm kvartersmark till Backa 1:12 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 5a-5b i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 avstår ca 12 500 kvm kvartersmark för ny förskola genom avstyckning, markerat 10 i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter erhåller ca 14 850 kvm kvartersmark från Backa 1:8 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 1a-1e i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter erhåller ca 18 kvm kvartersmark från Backa 1:12 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 6 i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter erhåller ca 8 740 kvm kvartersmark från Nödinge 2:10 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 7a-7b i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter erhåller ca 100 kvm kvartersmark från Nödinge 3:18 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 8a-8c i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter erhåller ca 275 kvm kvartersmark från Nödinge 40:1 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 9 i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter erhåller ca 330 kvm kvartersmark från Nödinge-Stommen 1:37 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 11 i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter erhåller ca 1 830 kvm kvartersmark från Nödinge-Stommen 1:407 för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 12 i figur 49.

Nödinge-Kullen 1:10 avstår mark för:
- Allmän plats gata, ca 38 500 kvm
- Allmän plats gång och cykel, ca 2 030 kvm
- Allmän plats natur, ca 242 100 kvm
- Allmän plats park, ca 25 500 kvm
- Teknisk anläggning, ca 2 780 kvm

Allmän plats regleras till annan kommunal fastighet, exempelvis Nödinge-Stommen 1:37.

Inom kvartersmark kan rättigheter skapas för gemensamma ytor och anläggningar avsedda för gemensam förvaltning, tillexempel gata, lekplats, soprum och gästparkeringar. Stamfastigheten kan ligga kvar under rättigheterna.

Ledningar förläggs i huvudsak inom områden som redovisas som allmän plats. På kvartersmark inom fastigheten kommer det anläggas nya ledningar för bland annat VA, el, tele och fiber. Detaljplanen medger markreservat för ledningsrätt för dessa ledningar och rättigheter ska säkerställas genom ledningsrätt, servitut eller gemensamhetsanläggning.

Ledningsrätter med aktnr. 1440-221.1/2, 1440-682.1, 1440-773.1/2/3 och 1440-1554.1, ligger efter exploateringen kvar med ungefär samma dragning som tidigare inom fastigheten eller dess styckningslotter. Där ledningen passerar kvartersmark har markreservat skapats.

Fastigheten Nödinge-Kullen 1:10 är tjänande för servitut 1440-2023/11.1/2 för vatten och avloppsanläggning. Servitutet upphör att gälla när detaljplanen är genomförd och härskande

fastigheten är inkopplad till det kommunala vatten och avloppsnätet. Fastigheten belastas även av äldre servitut för kraftledningar. Servituten som belastar fastigheten kan efter genomförande dödas. Där det fortfarande finns ledningar så ska dessa rättigheter säkerställas med ledningsrätt. Övriga nyttjanderätter inom planområdet på fastigheten sägs upp. Inom fastigheten finns behov av nya servitut för allmän gång- och cykelväg på kvartersgata samt för åtkomst och underhåll av ett dagvattenrör under en kvartersgata.

Befintliga bostäder finns inom fastigheten. Bostäderna är fortsatt beboliga efter detaljplanen genomförts, men bör styckas av till egen fastighet. Fastighetens och dess styckningslotters nytta av anläggningen Nödinge GA:10 omprövas i genomförandet av detaljplanen.

Arrenden inom Nödinge-Kullen 1:10 sägs upp. Inom fastigheten finns ledningar som saknar rättigheter. Rättigheter behöver skapas för ledningar utan rättighet som ska finnas kvar eller ändras. Finns andra arrenden eller nyttjanderätter inom detaljplanen ska dessa sägs dessa upp.

Nödinge-Stommen 1:37

Nödinge-Stommen 1:37 avstår ca 330 kvm kvartersmark till Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 11 i figur 49.

Till fastigheten Nödinge-Stommen 1:37 kommer ca 344 340 kvm allmän plats inom detaljplanen att regleras. Nödinge-Stommen 1:37 erhåller mark för allmän plats från fastigheter, fördelat enligt:

Fastighet	Användning och mängd
Backa 1:8	Allmän plats gata, ca 8 100 kvm - Allmän plats gång och cykel, ca 2 440 kvm - Allmän plats natur, ca 1 510 kvm - Allmän plats park, ca 9 500 kvm
Backa 1:12	- Allmän plats gata, ca 720 kvm - Allmän plats natur, ca 1190 kvm
Nödinge 2:10	- Allmän plats gata, ca 2 500 kvm - Allmän plats gång och cykel, ca 335 kvm - Allmän plats natur, ca 315 kvm
Nödinge 3:18	- Allmän plats gata, ca 565 kvm - Allmän plats natur, ca 2 600 kvm
Nödinge 40:1	- Allmän plats gata, ca 26 kvm - Allmän plats natur, ca 265 kvm
Nödinge-Kulle 1:10	- Allmän plats gata, ca 38 500 kvm - Allmän plats gång och cykel, ca 2 030 kvm - Allmän plats natur, ca 242 100 kvm - Allmän plats park, ca 25 500 kvm
Nödinge-Stommen 1:407	- Allmän plats gata, ca 4 840 kvm - Allmän plats natur, ca 1300 kvm

Till fastigheten Nödinge-Stommen 1:37 kommer ca 3110 kvm mar för teknisk anläggning att regleras. Nödinge-Stommen 1:37 erhåller mark för teknisk anläggning från fastigheter, fördelat enligt:

Fastighet	Mängd

Backa 1:8	ca 180 kvm
Nödinge 2:10	ca 150 kvm
Nödinge-Kullen 1:10	ca 2 780 kvm

Totalt ca 3110 kvm för teknisk anläggning som överlåts.

Ledningar förläggs främst inom den del av fastigheten som inom detaljplaneförslaget är allmän plats. Ledningsrätt skapas för allmänna ledningar som förläggs inom allmän plats där annan rättighet saknas.

Längs Backavägen ner till Vikenvägen ska nya spillvattenledningar förläggas. I övrigt lämnas den del av fastigheten som är belägen utanför planområdet oberörd av planförslaget.

Nödinge-Stommen 1:407

Nödinge-Stommen 1:407 avstår ca 1 830 kvm kvartersmark till Nödinge-Kullen 1:10 eller dess styckningslotter för att bilda planenlig kvartersindelning, markerat 12 i figur 49.

Nödinge 40:1 avstår mark för:

- Allmän plats gata, ca 4 840 kvm
- Allmän plats natur, ca 1300 kvm

Allmän plats regleras till annan kommunal fastighet, exempelvis Nödinge-Stommen 1:37.

Den del av fastigheten som är belägen utanför planområdet lämnas oberörd av planförslaget.

Nyttjanderätt för golfbana inom fastigheten inom planområdet behöver upphöra i och med planförslaget. Övriga rättigheter i fastigheten påverkas inte av detaljplaneförslaget.

Övrigt

Påträffas oförutsedda marksamfälligheter som ej syns i registerkartan ska dessa utplånas eller regleras till lämplig fastighet. För att det ska kunna komma tillstånd måste dess utbredning och ägarsammansättning utredas och fastställas, samt hur området påverkas av detaljplaneförslaget. Den som avstår mark har rätt till ersättning för detta.

Rättigheter

Detta avsnitt redogör för tillkommande rättigheter och hur befintliga rättigheter inom detaljplanen påverkas av detaljplaneförslaget. Markägare som belastas av en rättighet har rätt till ersättning för upplåtelsen. För åtgärder som är av vikt för en annan fastighets funktion eller för anläggningar som är allmännyttiga kan åtgärden utföras tvångsvis. Ersättning beräknas då fram av fastighetsbildande myndighet. När mark exproprieras för allmänna ändamål beräknas ersättningen fram enligt expropriationslagen (ExL) och/eller rättspraxis. Det handlar exempelvis om intrång för mark som ska nyttjas för allmänna ledningsnät. Kommunen och exploatören tecknar avtal för dessa regleringar före detaljplanens antagande, men reglerna kan komma att tillämpas på övriga parter.

Gemensamhetsanläggningar

Nödinge vägförening är förvaltare (huvudman) av Ale Nödinge GA:10 som omfattas av Backavägen och Denofavägen som helt eller delvis berörs av detaljplanen. Genom planförslaget avstår Nödinge GA:10 del av förvaltningen inom Backavägen som i detaljplanen ska nyttjas för allmän plats - gata samt Denofavägen in till Denofaområdet som ska nyttjas för allmän platsmark – gata samt gång och cykel i detaljplaneförslaget. Det sker efter att anläggningen omprövats genom lantmäteriförrättning. Delägarkretsen i vägföreningen omprövas för de befintliga fastigheter som är inom detaljplanen.

Området kommer att ha två väganslutningar. Den ena är via kommunala gator till statliga vägar och den andra från kommunala gator via Backavägen och vidare till statlig väg. Det kan finnas skäl till att tillkommande bostadsfastigheter inom området ska ha andelar i gemensamhetsanläggningen Nödinge GA:10. Det är Lantmäteriet som, efter ansökan, som beslutar om behovet för fastigheter inom planområdet att ha andelar i Nödinge GA:10.

Aktnr	Rättighet	Ändamål	Förmån	Last	Info och bredd på rättigheten
15-NÖD-1497	Gemensamhets-anläggning	Väg	Nödinge vägförening Nödinge GA:10	Backa 1:23 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	*Påverkan:* Efter genomförande kommer Nödinge GA:10 inte längre belasta Nödinge-Kullen 1:10. Anläggningen kommer omprövas till att viss del av Nödinge-Stommen 1:37 inte längre belastas av Nödinge GA:10. Befintliga andelar i anläggningen omprövas för exploateringsfastigheterna inom detaljplanen. Det kan finnas behov efter genomförandet för befintliga bostäder och tillkommande styckningslotter från exploaterade fastigheter inom planområdet att erhålla andelar i Nödinge GA:10.
1440-104	Gemensamhets-anläggning	Parkering	Lillbacka Samfällighetsförening, Nödinge-Stommen GA:4	Nödinge-Stommen 1:37	*Påverkan*: Gemensamhetsanläggningen kan påverkas tillfälligt vid ombyggnation av infarten till Denofavägen under genomförandet av detaljplanen.

Ledningsrätter

Ledningsrätt ska tillskapas för vatten- och spillvattenledningar som ska ägas och förvaltas av Ale kommun inom planområdet. Det gäller för ledningar inom både allmän plats och kvartersmark. Ledningsrätt ska också bildas för andra allmänna ledningar så som för el och fiber. I huvudgatan avses ett gemensamt ledningstråk att bildas för samtliga ledningar inom planen, både för befintliga och de som krävs för planens genomförande. I centrala delen av detaljplanen viker de flesta befintliga ledningar av norrut genom naturmark, ut från detaljplanen, till Nödinge-Stommen 1:407 och parallellt med huvudgatan till Nödinges samhälle. Ledningsstråket påverkar fastigheterna Backa 1:8 och Nödinge-Kullen 1:10 inom detaljplanen. Befintliga ledningsrätter och andra rättigheter kommer behöva omprövas och ledningar justeras för att passa planen. Endast de fastigheter som omfattas av detaljplanen redovisas som belastade fastigheter och övriga fastigheter redovisas som ”med flera”.

Aktnr	Rättighet	Ändamål	Förmån	Last	Info och bredd på rättigheten
1440-18.1	Ledningsrätt	Fjärrvärme		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440.150.1	Ledningsrätt	Fjärrvärme		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.

1440-221.1	Ledningsrätt	Fjärrvärme	Göteborgs energi AB	Backa 1:8 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	Ledningsrättsområde med 6 meters bredd genom hela planområdet. Ledningen löper parallellt med vattenledning 1440-221.2 och 1440-1554.2. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-221.2	Ledningsrätt	Vatten	Ale kommun	Backa 1:8 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrättsområde med 6 meters bredd med ledningen i mitten. Ledningsrätten löper från sydväst via Backa 1:11 och slutar mitt i planen på Backa 1:8 där den övergår till ledning 1440-1554.2. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-387.1	Ledningsrätt	Vatten och avlopp		Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrätten ligger utanför planområdet och påverkas därför inte av planläggningen.
1440-387.2	Ledningsrätt	Starkström		Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrätten ligger utanför planområdet och påverkas därför inte av planläggningen.
1440-387.3	Ledningsrätt	Tele		Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrätten ligger utanför planområdet och påverkas därför inte av planläggningen.
1440-387.4	Ledningsrätt	Tele		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrätten ligger utanför planområdet på och påverkas därför inte av planläggningen.
1440-387.5	Ledningsrätt	Vatten		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrätten ligger utanför planområdet och påverkas därför inte av planläggningen.
1440-406.1	Ledningsrätt	Fjärrvärme		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-485.4	Ledningsrätt	Vatten och avloppsledning		Nödinge-Stommen 1:407	Ledningsrätten ligger utanför planområdet och påverkas därför inte av planläggningen.
1440-682.1	Ledningsrätt	Tele/Optokabel	Skanova AB	Nödinge-Kullen 1:10	Ledningsrättsområde med 4 meters bredd. Ledningen börjar mitt i planen och fortsätter norrut längs planerade ledningsgatan, men viker sedan och följer befintlig grusväg. Ledningsrättshavaren bekostar flytt eller borttagning av ledning enligt förrättningsbeslutet. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-693.1	Ledningsrätt	Starkström		Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrätten ligger utanför planområdet på och påverkas därför inte av planläggningen.
1440-773.1	Ledningsrätt	Starkström	Ale El Elnät AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Kullen 1:10	Ledningsrättsområde med 4 meters bredd. Ledningen kommer söderifrån på fastighetsgräns mellan Backa 1:8 och Nödinge 40:1. Ledningen ansluter därefter i samma markreservat som 1440-1554.2 och ansluter

				Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	i planerade ledningsgatan till 1440-682.1. Ledningarna följs parallellt norr ut ur detaljplanen till Nödinge-Stommen 1:407. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-773.2	Ledningsrätt	Starkström	Ale El Elnät AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrättsområde med 4 meters bredd. Ledningen kommer söderifrån på fastighetsgräns mellan Backa 1:8 och Nödinge 40:1. Ledningen ansluter därefter i samma markreservat som 1440-1554.2 och ansluter i planerade ledningsgatan till 1440-682.1. Ledningarna följs parallellt norr ut ur detaljplanen till Nödinge-Stommen 1:407. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-773.3	Ledningsrätt	Starkström	Ale El Elnät AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrättsområde med 4 meters bredd. Ledningen kommer söderifrån på fastighetsgräns mellan Backa 1:8 och Nödinge 40:1. Ledningen ansluter därefter i samma markreservat som 1440-1554.2 och ansluter i planerade ledningsgatan till 1440-682.1. Ledningarna följs parallellt norr ut ur detaljplanen till Nödinge-Stommen 1:407. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-920.1	Ledningsrätt	Fjärrvärme		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-920.2	Ledningsrätt	Tele		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-1141.1	Ledningsrätt	Starkström		Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-1554.1	Ledningsrätt	Vattenledning	Ale kommun	Backa 1:8 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrättsområde med 6 meters bredd med ledningen i mitten. Ledningsrätten löper från sydväst via Backa 1:11, övergår i ledningsgatan på Backa 1:8 till ledningsrätt 1440-1554.2. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-1554.2	Ledningsrätt	Vattenledning	Ale kommun	Backa 1:8 Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	Ledningsrättsområde med 10 meters bredd med ledningen i mitten. Ledningsrätten är övergår till ledning 1440-221.2 och löper parallellt med vattenledning 1440-221.1. Ledningen börjar mitt i planen på Backa 1:8 och fortsätter norrut längs planerade ledningsgatan genom Nödinge-Kullen 1:10och ut från detaljplanen till Nödinge-Stommen 1:407. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens

					dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1440-2019/20.1	Ledningsrätt	Tele/ Optokabel	Skanova AB	Backa 1:8 Nödinge 2:10 Nödinge 40:1 Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Ledningsrättsområde med 4 meters bredd. Ledningen kommer söderifrån på fastighetsgräns mellan Backa 1:8 och Nödinge 40:1. Ledningen ansluter därefter i samma markreservat som 1440-1554.2 och ansluter i planerade ledningsgatan till 1440-682.1. Ledningarna följs parallellt norr ut ur detaljplanen till Nödinge-Stommen 1:407. Ledningsrättshavaren. *Påverkan:* Detaljplanen har anpassats till rättigheten genom allmän plats och markreservat, men mindre justeringar kan komma att krävas på ledningens dragning. I de fallen omprövas ledningsrätten så att den hamnar inom gemensamt ledningstråk. Ledningsrättens belastade fastigheter påverkas efter genomförande av detaljplaneförslaget.
1562-44.1	Ledningsrätt	Starkström	Vattenfall AB	Nödinge-Kullen 1:10 med flera.	Ledningsrätten ligger i ett tidigare skifte av Nödinge-Kullen 1:10. Rättigheten ligger inte inom planområdet och påverkas därför inte av planläggningen.

Servitut

Endast de fastigheter som omfattas av detaljplanen redovisas som belastade fastigheter. Oinskrivna rättigheter har inte påträffats.

Aktnr	Rättighet	Ändamål	Förmån	Last	Info och bredd på rättigheten
1440-104.1	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:191	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.2	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:192	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.3	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:193	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.4	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:194	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.5	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:195	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.6	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:191	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.7	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:197	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.8	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:202	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.9	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:203	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.10	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:204	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.11	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:205	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.12	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen 1:206	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.13	Officialservitut	Bullervall	Nödinge-Stommen 1:37	Nödinge-Stommen S:1	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-104.22	Officialservitut	Utrymme	Nödinge-Stommen GA:4	Nödinge-Stommen 1:37	Läs under rättighet för Nödinge-Stommen GA:4
1440-278.1	Officialservitut	Väg	Nödinge-Stommen 1:170	Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-431.3	Officialservitut	Utrymme	Nödinge-Stommen GA:7	Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-485.1	Officialservitut	Gång och cykelväg	Nödinge-Stommen 1:407	Nödinge-Stommen 1:407 Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.

1440-485.3	Officialservitut	Parkering	Nödinge-Stommen 1:407	Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-924.2	Officialservitut	Utrymme	Nödinge-Stommen GA:9	Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-924.3	Officialservitut	Utrymme	Nödinge-Stommen GA:10	Nödinge-Stommen 1:37 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-1104.1	Officialservitut	Utrymme		Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-1341.1	Officialservitut	Utrymme	Nödinge-Stommen GA:19	Nödinge-Stommen 1:407	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1440-2023/11.1	Officialservitut	Vattenledning	Backa 1:23	Nödinge-Kullen 1:10	Rättighet att använda, underhålla och förnya vattenledning från kommunens vattenledning till fastigheten. *Påverkan:* Servitutet upphör att gälla när vattenförsörjning är ordnad via utbyggda kommunala ledningar i enlighet med genomförande av detaljplan i området.
1440-2023/11.2	Officialservitut	Avlopp	Backa 1:23	Nödinge-Kullen 1:10	Rättighet att använda, underhålla och förnya spillvattenledning från fastigheten till minireningsverk i teknikhus, samt att använda, underhålla och förnya reningsverket inklusive utloppsledning *Påverkan:* Servitutet upphör att gälla när avloppsförsörjning är ordnad via utbyggda kommunala ledningar i enlighet med genomförande av detaljplan i området.
15-IM1-35/1499.1	Avtalsservitut	Kraftledning mm	_	Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
15-IM1-40/129.1	Avtalsservitut	Kraftledning mm	-	Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
15-IM1-78/1707.1	Avtalsservitut	Ledning mm	Brandsbo 1:123	Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
15-IM1-79/1112.1	Avtalsservitut	Kraftledning mm	-	Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
15-IM1-79/1113.1	Avtalsservitut	Kraftledning mm	-	Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
15-IM1-79/1114.1	Avtalsservitut	Kraftledning mm	-	Nödinge-Stommen 1:37 Nödinge-Stommen 1:407 med flera.	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
15-IM1-93/19038.1	Avtalsservitut	Go-cartverksamhet	Nödinge-Stommen 1:170	Backa 1:8 Nödinge 3:18	Verksamheten är inte längre aktiv på området. *Påverkan:* Servitutet kan dödas.
1521-54.1	Officialservitut	Avlopp vattenledning	Nödinge-Stommen 1:167	Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1521-54.2	Officialservitut	Väg	Nödinge-Stommen 1:167	Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.
1521-724.2	Officialservitut	Avlopp	Nödinge-Stommen 1:170	Nödinge-Stommen 1:37	Rättigheten ligger utanför planområdet och påverkas inte av planläggningen.

Övrigt

Endast de fastigheter som omfattas av detaljplanen redovisas som belastade fastigheter. Oinskrivna rättigheter har inte påträffats.

Aktnr	Rättighet	Ändamål	Förmån	Last	Info och bredd på rättigheten
94/14364	Nyttjanderätt	Transport av uppfyllnadsmassor	?	Nödinge-Kullen 1:10	Nyttjanderätten har löpt ut och är inte längre aktiv på området. *Påverkan:* Nyttjanderätten är inte längre aktiv och kan tas bort.
94/14365	Nyttjanderätt	Transport av uppfyllandsmassor	? (LBC Älvängen)?	Nödinge-Kullen 1:10	Nyttjanderätten har löpt ut och är inte längre aktiv på området. *Påverkan:* Nyttjanderätten är inte längre aktiv och kan tas.
-	Kommunövergripande samverkansavtal	Elledningar, transformator-stationer mm	Ale El Ekonomisk förening	Ale kommuns fastigheter	Ale El har tagit över ledningsnätet från Vattenfall inom planområdet. Ledningsrättsförrättning pågår. Ale El saknar därmed rättighet för ledningarna idag, men lutar sig mot Vattenfalls avtalsservitut för Lextorp 7.1, under rubrik 2.4 ovan. *Påverkan:* Mindre justeringar kommer krävas på ledningens dragning inom planområdet och anpassas till ny ledningsgata i detaljplanen. Kostnader för detta fördelas enligt det kommunövergripande avtalet mellan parterna.
-	Hyresavtal	Bostad	Privatpersoner	Nödinge-Kullen 1:10 Nödinge 1:23	Befintliga bostadshus inom planområdet är uthyrda till privatpersoner. *Påverkan:* Bostäderna ansluts till kommunalt VA. Kommunalt VA kan ses som en standardhöjning av lägenheterna som kan komma att påverka hyresavgiften. Hyresvärden beslutar om detta. Bostädernas utseende ska bevaras varvid varsamhetsbestämmelser tillämpas i detaljplanen.
-	Jordbruksarrende	Bete	Privatperson	Nödinge-Kullen 1:10	Exploatören arrenderar ut mark för jordbruksändamål inom delar av planen. Utsträckningen är okänd för kommunen. *Påverkan:* Arrendet ska sägas upp eller omförhandlas. Beroende på arrendeavtalets utformning och innehåll kan arrendatorn ha rätt till ersättning.
-	Jaktarrende	Viltvård	Privatperson/Jaktlag	Nödinge-Kullen 1:10	Exploatören arrenderar ut mark för jaktändamål inom delar av planen. Utsträckningen är okänd för kommunen. *Påverkan:* Arrendet ska sägas upp eller omförhandlas. Beroende på arrendeavtalets utformning och innehåll kan arrendatorn ha rätt till ersättning.
-	Nyttjanderätt/arrende	Golfbana	Backa Säteri Golfklubb	Nödinge-Stommen 1:407	Backa Säteri GK nyttjar mark för golfbana. *Påverkan:* Golfhål inom detaljplanen måste flyttas då det ligger inom allmän plats i detaljplanen. Diskussion om omlokalisering pågår.

Behov av miljökonsekvensbeskrivning

Ale kommun har tagit fram en behovsbedömning för planen och bedömer, med denna som grund, att ett genomförande av detaljplanen kan leda till en betydande påverkan på miljö, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra resurser enligt 5 kap. 18§ i PBL (plan- och bygglag 2010:900). Behovsbedömningen har samrådts med Länsstyrelsen vid två

tillfällen, 2012-10-04 samt 2014-04-02. Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättades inför planens samrådsskede. MKB:n har uppdaterats under planarbetet utifrån kompletterande utredningar. (Ramboll 2026-04-01).

Miljökonsekvensbeskrivning

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs de ekologiska och miljömässiga konsekvenserna av planförslaget. MKB:n har avgränsats till att behandla naturmiljö (land och vatten), kulturmiljö och landskapsbild, rekreation och friluftsliv och buller. Den samlade bedömningen är att konsekvenserna av planförslaget för miljöaspekterna bedöms bli små till måttliga. I följande sammanfattas planens miljökonsekvenser.

I MKB:n beskrivs ett nollalternativ för respektive miljöaspekt den sannolika utvecklingen i utredningsområdet (planområdet med omnejd) om detaljplanen inte genomförs. Nollalternativet utgör referensalternativ och planförslagets alternativ och nollalternativet ska därför jämföras med samma tidshorisont. I MKB:n är avgränsningen gjord till den tidpunkt då planområdet bedöms kunna vara fullt utbyggt, vilket är cirka år 2037 med 15 års genomförandetid för planen om den vinner laga kraft som beräknat år 2022–2023. Eftersom planområdet är utpekat för bostäder i kommunens övergripande planering förutsätts det att ingen annan typ av exploatering har uppstått inom området vid tiden för nollalternativet.

Landmiljö

De negativa konsekvenserna för landmiljön bedöms bli måttliga och negativa. Större delen av skogs- och odlingsmarken omvandlas till bebyggelse men bebyggelsen har anpassats efter de förhöjda naturvärden som finns i området förutom i några enstaka fall.

Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms inte ha någon inverkan på naturmiljön då ingen exploatering utförs och skogs- och åkermark bevaras.

Vattenmiljö

Sammantaget bedöms genomförandet av planen huvudsakligen innebära positiva konsekvenser för vattenmiljöerna. Det som ligger till grund för denna bedömning är bland annat de inarbetade åtgärderna i form av en skyddszon på minst 20 meter utmed Lodingebäcken och att området vid dammen planläggs som naturmark. De dagvattenåtgärder som föreslås i dagvattenutredningen, som bland annat inbegriper lösningar med nya öppna vattenytor, ny damm väster om befintlig på Lahallsåsen, och rening av förorenat lakvatten bidrar också till en förbättrad vattenmiljö. Vidare kommer de diken som finns i området och som i dagsläget främst är torrlagda stora delar av året, att kompenseras med ny damm som är tillräckligt djup för att inte torkas ut.

Konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet ligger marken i träda och den naturmark som finns i området återstår. Detta innebär att dagvattenavrinning sker främst på ytan och avrinningen sker huvudsakligen till Lodingebäcken med Göta Älv som slutlig recipient. Sammantaget bedöms konsekvenserna i nollalternativet som små och negativa.

Kulturmiljö

Påverkan på fornlämningsmiljön bedöms som måttligt negativ eftersom planförslaget innebär ett intrång i kulturmiljön som helhet, samt att vissa fornlämningar kommer behöva

tas bort. För några av de fornlämningar som tas bort eller påverkas indirekt genom marginellt ingrepp i fornlämningsområdet bedöms kulturmiljöns värde försvagas, men däremot inte gå helt förlorat då de viktigaste fornlämningarna och kulturmiljöerna bevaras inom naturmark/parkmark. De fornlämningar som exploateras genomgår en arkeologisk slutundersökning innan borttagning. Det vetenskapliga värdet omsätts i ny kunskap men platsen i sig förlorar sitt vetenskapliga värde.

De bostäder och industrilämningar och andra rester från början av 1900 talet som Svenska Denofa AB lämnade efter sig har ett kulturhistoriskt värde. Liksom spåren av långvarigt jordbruk. Kulturmiljön i sin helhet bedöms som värdefull. Planförslaget bedöms innebära en stor påverkan på den miljö som omger bostäderna. Å ena sidan Ny bebyggelse längs befintlig väg inverkar negativt på den sammanhållna miljö och den läsbarhet som fortfarande finns kvar. Å andra sidan innebär de föreslagna planbestämmelserna att Denofa-bostäderna inte får rivas och att fasadförändringar inte heller får förvanska dess karaktär. Därmed innebär planförslaget ett förbättrat skydd av kulturmiljön jämfört med nollalternativet, vilket ger måttliga positiva effekter.

Med hänsyn till att stora delar av området är obebyggt i nuläget bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser på kulturmiljön. Detta på grund av att vissa fornlämningar och kulturhistoriska värden ingrepp tas bort, samt att exploateringen har indirekt påverkan på fornlämningar genom i fornlämningsområdena. För vissa aspekter medför planen därför irreversibla förändringar. Dock så bevaras och synliggörs vissa fornlämningar inom planlagda naturområden och skyddsavstånd säkerställs.

I nollalternativet ligger marken i träda och den naturmark som finns i området återstår. Detta innebär att dagvattenavrinning sker främst på ytan och avrinningen sker huvudsakligen till Lodingebäcken med Göta Älv som slutlig recipient. Detta innebär att förorenat lakvatten kommer fortsatt att rinna ut till dikena i anslutning till utfyllnadsområdet. Sammantaget bedöms konsekvenserna i nollalternativet som små och negativa.

<u>Konsekvenser av nollalternativet</u>
Nollalternativet bedöms inte innebära någon påverkan på fornlämningar.

Landskapsbild

Planförslaget innebär en stor lokal påverkan framför allt den skogsklädda västra delen. Även jordbrukslandskapet österut kommer att förändras kraftigt. De negativa konsekvenserna för landskapsbilden bedöms bli små eftersom påverkan främst är lokal och inte försämrar några känsliga vyer eller förtar viktiga landmärken. Vyn från såväl Mareberget som från väg E45 är starkt präglad av E45:ans höga bergskärningar och hårdgjorda ytor. Från Mareberget, som är en del av det populära och välbesökta naturreservatet Marieberg, förändras silhuetten av Lahallsåsen något vilket medför små negativa konsekvenser då den beskogade höjden får en annan karaktär. Skogen framför föreslagen bebyggelse ska bevaras varför planens visuella intryck sett från älvdalen blir marginellt.

<u>Konsekvenser av nollalternativet</u>
Nollalternativet bedöms inte innebära några konsekvenser på landskapsbilden, då skogs- och åkermark sannolikt kommer bevaras.

Rekreation och friluftsliv

Konsekvenserna för rekreation och friluftsliv bedöms bli små och negativa. Området som i dagsläget erbjuder kulturella ekosystemtjänster såsom friluftsliv som bidrar positivt till mänsklig hälsa minskar visserligen något och områdets karaktär ändras. Dock motverkas de negativa konsekvenserna av att tillgängligheten till området ökar, stora områden planläggs för naturmark samt att tre parker anläggs.

Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms inte innebära några konsekvenser för friluftslivet.

Buller

Konsekvenserna för människors hälsa på grund av bullerstörning bedöms bli små negativa då en avsevärd mängd trafik i området tillkommer. Dock bedöms det att ingen försämring av bullernivåerna sker för befintliga bostäder, samt att alla tillkommande bostäder kan klara gällande riktvärden efter insatta åtgärder.

Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms innebära att dagens bullernivåer i området kvarstår.

Miljömålen

Planförslaget bedöms innebära en viss negativ inverkan på miljökvalitetsmålet men innebär även flera positiva aspekter som bidrar till målets uppfyllande. Planförslaget bedöms inte motverka möjligheten att nå målet.

Levande sjöar och vattendrag

Bebyggelsen i området har placerats på ett sätt som undviker behov av erosions- och stabilitetssäkrande åtgärder i Lodingebäcken. Området ansluts till det kommunala VA-nätet vilket är positivt ur övergödningssynpunkt. Planerade åtgärder för att omhänderta dagvatten från planområdet innebär att flödet till de naturliga recipienterna Lodingebäcken och dammen inte ökar vid vanligt förekommande nederbördssituationer. Dagvattensystemet dimensioneras för nederbörd med 10 års återkomst tid. Vid situationer som överstiger detta ökar således flödena och även risken för föroreningstransport till berörda närmaste recipienter. Dessa situationer förekommer dock sällan och mängden föroreningar som avrinner med dagvatten från den typ av markanvändning som planen ger utrymme för är begränsad. Sammantaget bedöms inte genomförandet av planen påverka möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag negativt.

Levande skogar

Ett genomförande av planen påverkar de delar av miljökvalitetsmålet som rör biologisk mångfald och kulturmiljö negativt. Dock så kvarstår stora delar av skogen inom planområdet som naturmark och större delen av naturvärdena består. Området blir också mer tillgängligt för närboende tack vare byggnationen av bostadsområdena och tillhörande infrastruktur. Detta leder till att de sociala värdena i området värnas. Planen bedöms inte motverka möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet.

Ett rikt odlingslandskap

I nuläget ligger odlingsmarken inom planområdet i träda och med planen kommer eventuellt brukandet av odlingsmarken att upphöra. Odlingsmarken inom planområdet pekas ut som värdefullt odlingslandskap för sin tilltalande landskapsbild och Backa säteri som en välbevarad bebyggelsemiljö. De småskaliga landskapselement som omfattas av det generella biotopskyddet och som påverkas av föreslagen exploatering kompenseras. Odlingsmarken pekas inte ut för biologiska värden men bedöms påverka den biologiska produktionen eller livsmedelproduktionen vid bebyggelse. Därutöver har en lokaliseringsstudie utförts i samband med detaljplanen för att fastställa att lokaliseringen av bostäder inte kan ske på annan plats för att uppnå kommunens bostadspolitiska mål avseende utveckling av Nödinge. Kommunens samlade bedömning är att marken behöver tas i anspråk för att tillgodose ortens men även kommunens bostadsförsörjning. Utbyggnad av södra Backa innebär att infrastruktur och kommunal service, skola med mera kan nyttjas mer effektivt. Aktuellt planområde är mer lämpligt för bostadsbyggande än undersökta alternativ med hänsyn till närheten till ale torg samt befintlig infrastruktur och bebyggelse. Övriga alternativ ligger längre bort från centrum och skulle innebära inskränkningar i natur- och rekreationsområden.

Den samlade bedömningen är att lokaliseringen för bostäder inom detaljplanen är förenlig med gällande lagar avseende ianspråktagande av jordbruksmark för att leva upp till bostadsförsörjningskravet. Behovet av bostäder bedöms inte kunna tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Den aktuella ytan utgör inte del av ett större sammanhängande jordbrukslandskap och marken är delvis redan anspråkstagen för bebyggelse och vägar. Därmed bedöms inte genomförandet av planen motverka möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet om Ett rikt odlingslandskap.

God bebyggd miljö

Genomförandet av planen bedöms som god hushållning med resurser, både sett till det föreslagna nyttjandet och de planerade åtgärderna inom själva planområdet och sett till den tillgång på service och infrastruktur som finns i planområdets närhet. De boende i området kommer att ha tillgång till naturmiljö och park, vilket bidrar till en god och hälsosam livsmiljö. Sammantaget bedöms därför planen medverka till att målet om en God bebyggd miljö nås.

Kommunens samlade bedömning

Kommunen bedömer att marken inom detaljplanen är lämplig för avsett ändamål, under förutsättning att de planbestämmelser, villkor och genomförandeåtgärder som framgår av planen och planbeskrivningen följs. Bedömningen grundas på genomförda utredningar och de anpassningar som har gjorts i planförslaget.

Risker avseende geoteknik, buller, dagvatten, skyfall samt natur- och kulturmiljö har beaktats i planarbetet. Planens utformning har anpassats efter platsens förutsättningar genom bland annat begränsning av byggrätter nära Lodingebäcken, belastningsrestriktioner, krav på dagvattenhantering och skyfallssäkring, bulleranpassning av berörd bebyggelse samt skydd och hänsyn till naturvärden, damm, bäckmiljöer och kulturhistoriskt värdefulla miljöer och lämningar. Utförd lokaliseringsutredning för bebyggelse på jordbruksmark visar att

behovet av bostäder inte bedöms kunna tillgodoses från ett till allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Kommunen bedömer vidare att nödvändiga skydds- och hänsynsåtgärder har säkerställts antingen genom planens bestämmelser och markanvändning eller genom åtgärder som ska vidtas i projektering och genomförande, såsom kompletterande undersökningar, miljökontrollprogram, tekniska skyddsåtgärder och anpassad utbyggnad. Sammantaget bedöms detaljplanen därför kunna genomföras utan att olämplig markanvändning uppkommer eller att riksintressen eller miljökvalitetsnormer påverkas negativt.

MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSONER

Detaljplaneförslaget har tagits fram av Saeed Ebrahimabadi från Ramboll, Martin Hallberg och Jonatan Westlin från Krook & Tjäder tillsammans med Petter Martinsson från MEXL AB, Sandra Vokstrup och Karin Svensson Gustafsson från Ale kommun. Från Ale kommun har även representanter från VA, miljö, utveckling, infra, renhållning och fastighet och bygglov medverkat.

Sektor samhällsbyggnad, planering och exploateringsenheten
Nödinge 2026-04-01

…… ……
Sonny Hellstrand
Verksamhetschef plan och myndighet

ANTAGANDEHANDLING
Utökat planförfarande
2026-04-01

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera
Ale kommun, Västra Götalands län

Granskningsutlåtande

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Sektor samhällsbyggnad fick 2015-11-17 i uppdrag av Kommunstyrelsen att upprätta detaljplan för området. Planläggningen har tidigare föregåtts av ett planprogram som godkändes av Kommunstyrelsen 2009. Detaljplanens syfte är att möjliggöra bostadsbebyggelse och utbildningslokaler samt ge förutsättningar för etablering av småskaliga handels- och serviceverksamheter koncentrerat till huvudgatan. Syftet är också att säkerställa befintliga natur- och kulturvärden samt att bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv.

Planärendet handläggs enligt reglerna för utökat planförfarande enligt Plan- och bygglagen (2010:900) 5 kap 7§ vilket innebär att den kan antas först efter genomfört samråd och granskning. När en detaljplan upprättas eller ändras, skall de som har ett väsentligt intresse av detaljplanen, ges tillfälle till granskning. Granskning ägde rum under tiden 2022-02-09 – 2022-03-09. Sakägare, myndigheter, förvaltningar med flera informerades genom brev om var granskningshandlingarna fanns att tillgå. Under granskningstiden hölls ett informationsmöte dit allmänheten var välkomna. Informationsmötet hölls den 23 februari 2022.

Utredande av ansvarsfrågan angående markföroreningar i utfyllnadsmassorna i söder gjorde att planarbetet pausades under en period mellan granskning och antagande. Mindre delar av planområdet har undantagits antagande och bestämmelser har lagts till inom några egenskapsområden kring bland annat bullerskydd och startbesked för tillfredställande bergstabilitet. Ingen tillagd bestämmelse ökar exploateringsgraden eller ändrar karaktären på bebyggelsen. Planens innehåll vad avser markanvändning och principer är i allt väsentligt bibehållet.

Inkomna yttranden

De framförda synpunkterna i skrivelserna citeras eller sammanfattas samt kommenteras med *kursiv stil* enligt följande:

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

Kommunstyrelsen 2022-03-11

Synpunkter

Överensstämmelse med översiktsplan

Planförslaget är i överensstämmelse med de intentioner som beskrivs i såväl FÖP Nödinge som Ale ÖP 2021.

Trygghet och säkerhet
Förskolans läge inne i området omgiven av bostäder är positivt. Detta läge säkerställer att boende i närområdet kan ha uppsikt över förskoleområdet under de tider då förskolan har stängt.

Av planbeskrivningen framgår att rättighet för lekplatser skapas inom kvartersmark. Dock finns inga multifunktionella ytor tydligt utpekade i planen där aktiviteter för olika målgrupper kan rymmas. Sådana ytor är viktiga ur ett socialt perspektiv. Då stora ytor är planlagda som Natur respektive Park finns goda förutsättningar att tillskapa sådana ytor med aktiviteter och mötesplatser. Detta beskrivs också till viss del i planbeskrivningen men går inte att utläsa i plankartan.

> **Kommentar:** *Lekplats och multifunktionella ytor inom parkmark är inte låsta inom parkmarken för att detaljplanen ska vara flexibel. Yta för lek och rekreation är planerad i detaljplanens västra delar och dialog pågår med exploatören om kostnader för lek och rekreation. Kommunen som huvudman och genomförare av detaljplanen är fri att anlägga de lekplatser man anser sig ha behov av inom rimlig budget.*

Kollektivtrafik och mobilitet
I planförslaget finns varken mark utpekad för bilpool eller ett resonemang kring vad en bilpool skulle kunna tillföra. Med de åtagande som vi gemensamt har kring klimatfrågor skulle ett resonemang kring möjligheten att ge utrymme för bilpool som ett komplement till privat bilägande tillföra planen ytterligare en dimension.
Av detaljplanen framgår att ett väl utbyggt nät av gång- och cykelvägar planeras. De gångstigar som redovisas i planbeskrivningen redovisas dock inte i plankartan.

> **Kommentar:** *Att avsätta ytor för bilpool saknar stöd i detaljplan och skulle kunna begränsa detaljplanens genomförbarhet. Att införa mobilitetsåtgärder kräver tidiga förhandlingar med exploatören och mobilitetsåtgärder är därför frivilliga i detaljplanen. Kommunen saknar rutiner och styrdokument för hantering av mobilitetåtgärder, även om det är under framtagande.*
> *De gång- och cykelvägar som är av största vikt för gena kopplingar för fotgängare och cyklister är platsbestämda i plankartan, i samråd med infrastrukturenheten. För övriga gång- och cykelvägar finns stöd i plankartan men exakta placeringar är inte låsta för att möjliggöra för flexibla lösningar i samband med detaljprojekteringen av områdets infrastruktur. Av detaljplanens illustrationskarta framgår ungefärliga ambitioner och sträckningar av övriga gång och cykelvägar inom naturmark.*

Energi och klimat
För en hållbar energiframställning och ett visst mått av självförsörjningsgrad blir det allt vanligare att installera solcellspaneler på såväl bostadshus som andra byggnader. Takvinklar som underlättar för detta är att föredra framför, i det närmaste, platta tak.

> **Kommentar:** *Noteras.*

Avseende lösningar för skyfall, instängda områden och översvämningsytor finns ett antal ska-krav i planbeskrivningen som inte går att utläsa i plankartan eller i planbestämmelser. Det är av största vikt att dessa krav bevakas i kommande bygglovsskede.

> **Kommentar:** *Noteras.*

Näringsliv
I framtiden kan Stora Viken komma att omvandlas till verksamhetsområde med betydligt större personaltäthet än idag. Tillfart till Stora Viken för kollektivtrafik kommer sannolikt att gå via Backaområdet.

> **Kommentar:** *Noteras. Huvudgatan genom området har fått en sektion som säkerställer möjligheten att rymma de funktioner som krävs för att detta ska vara möjligt.*

Miljöenheten 2022-03-10

Naturvärden
För att den befintliga dammen på Lahallsåsen ska kunna bibehålla ett högt naturvärde är det viktigt att ett tillräckligt stort område runt om dammen bevaras och att kantzonerna är ekologiskt funktionella, dvs att det finns livsmiljöer här för de groddjur som nyttjar dammen för lek. Det är viktigt att planera anläggning och byggnationer runt dammen på ett sådant sätt att groddjuren på platsen inte störs. Detta innebär byggnation och markarbete inte får ske under lekperioder eller då djuren har vintervila i området. Eftersom groddjur är känsliga för föroreningar är det också viktigt att inte leda orenat dagvatten från bilväg och bostäder direkt till dammen.
Under rubriken "Vägbyggnation i närheten av befintlig damm på Lahallsåsen"(sid 48 i Planbeskrivning): Det bör någonstans framgå att schaktning och byggnation i närheten av dammen ska utföras på sådant sätt att det inte påverkar de groddjur som lever i dammen. Dvs under den tid på året de är minst störningskänsliga och utan påverkan på dammens kantzoner eller viloplatser för djuren.
Möjligen kan detta skrivas som tillägg i texten om miljökontrollprogram på sidan 76.
Avrinningsområde för D, E och F (sid 58): I texten för dagvattenhantering av område bör det framgå att utformningen av dammen måste säkerställa tillräckligt hög reningsgrad av vattnet innan det leds vidare till den befintliga dammen som idag hyser groddjur.
Kommentar till användningsbestämmelse ”NATUR” för naturmark som ska hållas öppen (sid 47): Här bör användningsbestämmelsen utformas på så sätt att marken inte klipps för ofta vilket skulle leda till att naturvärden kan försvinna. Formuleringen att marken kan ha ”karaktär av klippt gräsyta” är därför olycklig då den kan tolkas som att marken kan skötas som en gräsmatta. Det bör i områdesbestämmelse för NATUR på öppen mark framgå att så mycket som möjligt av denna ska skötas på sätt som gynnar den biologiska mångfalden på platsen, dvs genom slåtter, bete eller annan skötsel som gynnar en blommande flora och insekter m.m.

> **Kommentar:** *Dagvatten från kvartersmark och vägar kommer inte att ledas direkt till dammen. Nuvarande förslag till rening av dagvatten säkerställer att detta är möjligt.*
>
> *Förtydligande om att schaktning och byggnation i närheten av dammen ska utföras på sådant sätt att det inte påverkar de groddjur som lever i dammen är infört under rubrik ni hänvisar till i planbeskrivningen.*
>
> *Formuleringen klippt gräsyta har ersatts med: Avsikten är att dessa områden ska hållas öppna genom att de slås minst en gång per år eller genom betning där så är möjligt.*

Buller, risker och störningar
En bullerutredning för området har tagits fram. Utredningen visar att riktvärden i Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader klaras för de flesta av de planerade bostäderna inom planområdet. Tretton bostadshus kommer dock få en ekvivalent ljudnivå vid fasad som överskrider 60 dBA. Dessa behöver bulleranpassas genom att vända minst hälften av bostadsrummen mot en tyst sida. Nio av dessa bostadshus, som ligger vid den sydvästra branten, behöver ytterligare

bullerskyddsåtgärder eller att det används en annan hustyp. Åtgärder behövs också vid några bostadshus för att skapa skyddade uteplatser.
Miljöenheten anser att byggnation av bostäder bör undvikas i bullerutsatta områden och att den ekvivalenta ljudnivån vid fasad inte bör överskrida 60 dBA. Om bostäder ändå byggs på ställen med högre ljudnivåer behöver byggnadernas utformning anpassas och eventuella bullerskydd uppföras så tystare sidor skapas. Det behöver säkerställas att detta sedan genomförs i byggskedet. Det bör framgå av plankartan och planbestämmelser var det behövs bulleranpassningar och bullerskyddsåtgärder.

> **Kommentar:** *Noteras. Planen har efter granskningen anpassats med bullerreducerande lösningar. Väster om kvartersgatan har tillåten bebyggelse ändrats till komplementbyggnad och plankartan innehåller bestämmelsen m1 om att bullerskärm får uppföras. För vissa hus förutsätts särskild utformning, exempelvis sammanbyggda komplementbyggnader eller uteplats på takterrass.*

Utbildningsnämnden 2022-03-02

Exploateringar i Ale kommun ställer krav på att kommunen investerar i verksamhetslokaler för förskola och skola. Utbildningsnämnden ser positivt på att detaljplanen möjliggör en förskola för att kunna tillgodose behovet av barnomsorg.

Utbildningsnämnden vill uppmärksamma risken med placering av förskolor i socioekonomiskt homogena områden. Eftersom närhetsprincipen är en viktig faktor vid val av förskola och skola kan placering i homogena områden bidra till en försämrad integration. För framtida placering av förskola och skola bör det eftersträvas en placering som möjliggör ett bredare upptagningsområde för att främja integration.

> **Kommentar:** *Noteras.*

Det system av gång- och cykelvägar som planeras inom planområdet skapar förutsättningar för gående och cyklister och uppmuntrar till ett minskat bilanvändande. Anslutningen till befintliga gång- och cykelvägar skapar möjlighet för barnen att ta sig till skola och fritid på egna ben. Det måste beaktas att det blir ett ökat trafikflöde på den väg, Backavägen, som idag ansluter planområdet till befintlig bebyggelse. Ökad trafikering beror bland annat på planering av ytterligare förskola intill detaljplanen Backa 1:13. Passager över Backavägen måste utformas så att det blir en trygg och säker skolväg med bra belysning så att barnen tydligt syns under den mörka årstiden.

Gång- och cykelvägar samt befintlig och planerad kollektivtrafik gör förskolan tillgänglig för kommuninvånarna oavsett var i Nödinge de bor.

> **Kommentar:** *Noteras.*

Förskolans placering ger möjlighet till utomhusytor av varierad karaktär och tillgången till större naturområde främjar möjligheten till flexibla lärmiljöer. Förskolans placering ger även möjlighet för andra att använda utemiljön utanför förskolans verksamhetstider och bidrar till ett effektivt nyttjande av marken.

I Nödinge pågår det arbete med två detaljplaner vilka möjliggör byggande av förskola. I angränsning till Backa 1:13 pågår en detaljplan på Nödinge-Stommen 1:261 för bostäder och förskola. Antalet bostäder är inte angivit. Vid framtagandet av Ale kommuns befolkningsprognos görs antagande att antal personer som flyttar in i småhus är 3,3 personer och i flerbostadshus 1,9 personer per bostad. För Backa 1:13 innebär det 780 personer som behöver plats i förskola och skola utifrån antagandet att det är småhus som kommer att byggas. Förskolorna som byggs i Backa 1:13 och Nödinge-Stommen 1:261 kan innebära att endast barn inom detaljplaneområdena placeras på förskolorna och inte

kommer att avlasta för Nödinges övriga tillväxt. Utbildningsnämnden ser behov av en centralt placerad förskola.

Det är viktigt att byggandet av förskolor genomförs i rätt ordning för att det ska finnas förskoleplatser enligt utbildningsnämndens behov. Dels behöver de förskolor som påverkas av samhällsplaneringen ersättas, dels för att inte behöva etablera evakueringslokaler och därmed skapa otrygghet hos barnen med extra flytt. Ytterligare en aspekt är att förskolan byggs parallellt med uppförandet av den andra bebyggelsen i området så att förskolan inte blir en enskild företeelse i området.

Vid planering av verksamhetslokaler för skola är det viktigt att Ale kommun i samhällsplaneringen beaktar behovet och skapar förutsättningar för fler elevplatser. Ale kommun måste arbeta med framförhållning och förvärva och detaljplanera mark för att bygga fler skolor i Nödinge. I befintligt skolområde i Nödinge finns det inte möjlighet att bygga ut skolorna i den omfattning som krävs för att möta det behov av elevplatser som exploatering och befolkningstillväxten innebär. Ökningen av elever kommer innebära att Nödinge behöver ytterligare skolor utanför befintligt skolområde.

Kommentar: *Noteras.*

Kultur- och fritidsnämnden 2022-03-09

Den stora ökningen av antalet bostäder i den aktuella planen tillsammans med parallella planarbeten i närområdet, till exempel Nödinge Stommen 1:261 med flera, gör att utnyttjandet av befintliga kultur- och fritidsverksamheter i Nödinge står inför en kraftig ökning. Det gäller såväl öppen ungdomsverksamhet i Ale kulturrum som biblioteksverksamheten. Även befintliga sporthallar och aktivitetsytor kommer att få en väsentligt ökad belastning avseende nyttjandegrad och slitage vilket otvivelaktigt kommer att leda till ökade behov av resurser och investeringar.

Fritid

Kultur- och fritidsnämnden uppmuntrar att det inom ramen för den aktuella planens exploatering tillfogas ytor för spontanidrott och motion. Vidare hade en naturlig koppling till Dammekärrsområdet kunnat knytas till planområdets östra del för att även kunna nå till rekreationsområde/pilgrimsleden samt Vättlefjäll via en "grön korridor" (läs GC-bana/vandringsled), fri från motorfordon.

Kommentar: *Yta för lek och rekreation är planerad i detaljplanens västra delar. Kommunen som huvudman och genomförare av detaljplanen är fri att anlägga de lekplatser man anser sig ha behov av inom rimlig budget.*

Kultur

Offentlig utsmyckning

Kultur- och fritidsnämnden ser väldigt positivt på införandet av ett enprocentsmål, där en procent av exploateringsbudget i en exploatering ska gå till utsmyckning av det offentliga rummet, som en avtalspunkt med exploatören. Kulturenheten ser gärna att det framgår i avtalstexten att den offentliga utsmyckningen ska tas fram i samråd med kulturenhetens konstansvarige på sektorn.

Kommentar: *Kommunen saknar styrdokument som styrker enprocentsmålet. I samband med annat strategiskt arbete har arbete med enprocentsmålet prioriterats ner, vilket medför att det kommer att strykas i planhandlingar och avtal inför antagande.*

Kulturmiljöer

Detaljplanen berör ett flertal kulturmiljöer av olika karaktär och från olika tidsepoker. Den förhistoriska kulturmiljön utgörs framför allt av de många stenåldersboplatser som finns längs dalgångens kanter, medan de historiska kulturmiljöerna som berörs framför allt består av kulturlandskapet som omgärdar Backa säteri, med anor från i alla fall 1500-talet, samt Denofa-

områdets speciella karaktär med byggnader och landmärken från den planerade, men inte genomförda fabriksetableringen, i början av 1900-talet.

Stenåldersboplatser
Området kring Backa säteri har utgjort en viktig bygd under förhistorisk tid. Detta visar den rika fornlämningsmiljön i form av de många stenåldersboplatser som finns i den så kallade Backadalgången.

Fyndmaterialet från dessa boplatser, som är av stor betydelse för forskningen kring hela Göta älvdalens stenålder, visar att området varit bebott under en mycket lång period med början i den äldre delen av stenåldern (från ca 10 000 – 4000 f.v.t.) Fynden visar att det funnits flera bosättningsfaser från denna tid.

Arkeologiska undersökningar som gjorts de senaste 20 åren har gett mer information om platsen. Det mest anmärkningsvärda är att Backaområdet har visat sig innehålla en överlagrad boplats (Nödinge 30:1). Överlagrade boplatser är ovanliga och svåra att hitta. De som tidigare har påträffats och undersökts finns bl.a. i Göteborgsområdet vid Sandarna. Den överlagrade boplatsen ligger utanför detaljplaneområdet men vittnar om områdets unika och långa nyttjandetid som boplatsområde.
De arkeologiska utredningarna och undersökningarna som gjorts i samband med planprocessen har visat att det finns totalt 18 nu kända boplatsområden inom planområdet samt ytterligare ett antal strax utanför planområdet.

Sammantaget ger detta att Backadalgången är ett av de mest intressanta områdena i regionen när det kommer till perioden äldre stenålder. I planförslaget saknas det åtgärder som på ett långsiktigt sätt säkerställer att den kulturmiljö som dessa boplatser utgör, kan upplevas på platsen. Den kunskap som de arkeologiska undersökningarna redan har producerat och som ytterligare kommer fördjupas i och med de många slutundersökningar och delundersökningar som kommer göras bör användas för att uppmärksamma platsens långa historia och unika ställning som boplatsområde under stenåldern. I likhet med de kompensationsåtgärder som planeras för att skydda och säkerställa naturmiljöer (groddjurspassager och mörka stråk/platser för fladdermöss) bör det ingå kompensationsåtgärder för den kulturmiljö som tas bort i och med exploateringen. Det hade varit önskvärt att en sådan utredning gjorts för att kunna ta fram förslag på vad det skulle kunna vara för åtgärder. Utifrån en skissartad omvärldsanalys skulle det t.ex. kunna handla om skyltprogram för området, arkitektur som inspireras/präglas av kulturmiljön, temalekplatser, offentlig konst m.m.

> **Kommentar:** *Lagstiftningen för exploateringsavtal medger endast att en exploatör får vidta eller finansiera åtgärder som ska vara nödvändiga för att en detaljplan ska kunna genomföras. Att belägga exploatören kostnader för kompensationsåtgärder för kulturmiljön saknar stöd i kommunens styrdokument och det är därutöver ovisst om åtgärden är nödvändig för planens genomförande. Det finns inga hinder i planen att åtgärderna utförs. Åtgärden bör ses över om den kan finansieras genom kommunal budget eller bidrag. Exploatören har underrättats om kultur- och fritids yttrande och argumentation för kompenserande åtgärder.*

Kompensationsåtgärder skulle vara ett svar på de kommentarer om att kulturmiljöns ”pedagogiska och upplevelsemässiga värden kraftigt reduceras eller begränsas” som Länsstyrelsen hade i samrådsskedet. Även om planen förändrats för att minska antalet ingrepp i fornlämningar så är det fortfarande ett antal fornlämningar som helt eller delvis kommer påverkas av exploateringen. Exploateringen i sin helhet gör också att kulturmiljölandskapet i Backadalgången förändras på ett sätt så att det kommer bli svårare att uppleva relationen mellan boplatserna och deras individuella relation till tidigare strandlinjer och omkringliggande landskap.

Kultur- och fritidsnämnden ser gärna att den stora pedagogiska potentialen i de kommande arkeologiska undersökningarna tas till vara eftersom området är tätortsnära och i relativt nära anslutning till flera skolor varför det kan bli aktuellt med en publik och skolinriktad verksamhet när den arkeologiska verksamheten pågår. Därför vill sektorns kultursamordnare med inriktning kulturarv bli kontaktad i samband med att ansökan om ingrepp i fornlämning ska skickas till Länsstyrelsen för att redan då kunna samordna och koordinera den publika/pedagogiska verksamheten.

Kommentar: *Noteras. Kultursamordnare ska kontaktas i samband med ansökan om ingrepp.*

Denofaområdet
Denofaområdet är en av de utvalda kulturmiljöerna i Ale kommuns kulturarvsplan och beskrivs där såhär:

Uttryck för miljön: Tjänstebostäder från ca 1920 då Denofa planerade att etablera sig på platsen. Flera lämningar av industrihistorisk art från samma etablering.
Motiv: Välbevarad tjänstemannabebyggelse med nationalromantisk prägel. Husen är ett konkret minne av den industrietablering som Den Nordiske Fabrik planerade på platsen men som av olika skäl avblåstes. Bebyggelsen var tänkt för tjänstemän och ligger i två grupper. Spännande spår efter planerad verksamhet såsom fundamenten till järnvägen som ledde från Backa sandhåla över väg och järnväg ner till strandängarna, de grusutfyllda partierna vid älven med flera byggnadsgrunder och den välgjorda kajen.
Rekommendationer: Bebyggelsen bör underhållas med traditionella material och metoder som tar hänsyn till det kulturhistoriska värdet. Ny bebyggelse bör inte läggas ihop med den befintliga. (https://www.ale.se/download/18.3e56d9df129ccbbb52580008355/1363266765304/Ale%20-%20V%C3%A4rdefulla%20milj%C3%B6er%20och%20%C3%A5tg%C3%A4rder.pdf)

I detaljplaneförslaget föreslås ett flertal åtgärder för att skydda och värna den aktuella kulturmiljön både vad gäller anpassning av ny bebyggelse (materialval m.m.) och att vissa områden undantas från ytterligare exploatering. Det införs också skydd i plan i för tjänstemannabebyggelsen i form av rivningsförbud och varsamhetsbestämmelser för befintliga byggnader. Dock kan man notera att man frångår rekommendationen att ny bebyggelse inte bör läggas ihop med den befintliga i och med att man i anslutning till de så kallade tjänstemannabostäderna tillåter två nya bostadshus för att skapa en bostadsgård. För att kompensera så ska de nya byggnaderna dock följa ett flertal utformningsbestämmelser för att säkerställa att kulturmiljön inte ändras mer än nödvändigt.
Över lag anser vi att man i stor mån har tagit hänsyn till den befintliga kulturmiljön som Denofaområdet utgör i planförslaget och mycket av kulturmiljön kommer även fortsättningsvis vara tillgänglig och synlig i området.

Kommentar: *Noteras.*

Backa säteri
I *Kulturminnesvårdsprogram* för Ale kommun från 1986 beskrivs området runt Backa säteri på följande vis:
Kulturlandskapet runt Backa säteri präglas av ett svagt sluttande öppet åkerlandskap med lövskogsklädda åkerimpediment. Detta landskap omges i sin tur av skogrika åsryggar som i väster sluttar brant ner mot Götaälvdalen.
I kulturarvsplanen Kultur i arv från 2008 konstateras att miljön, trots att området fanns med i programmet från 1986, inte tillåtits bibehålla sin karaktär på grund av den omfattande byggnationen som tillkommit, framför allt, norr om säteriet. Norr om säteriet har landskapet förändrats så mycket att det inte längre är möjligt att uppleva kulturlandskapet som tidigare hörde ihop med Säteriets verksamhet.

I det aktuella planförslaget ingår förslag om att bebygga större delen av det öppna landskap som omger Backa säteri söderut, så att även denna del av kulturlandskapet försvinner. Förvisso består detta landskap till viss del av en golfbana, men söder därom går det fortfarande att skönja den typen av landskap som omgärdade säteriet under dess tid som större jordbruksfastighet och golfbanan bidrar åtminstone till att landskapet fortsatt har hållits öppet och inte tillåtits att växa igen.

Backa Säteri har tidigare lyfts fram som ett dominerande inslag i landskapet i Nödinge, men med den allt tätare bebyggelsen i närmre och närmre anslutning till säteriet gör denna traditionella bild av platsen allt mer svår att se och uppleva.
Med tanke på att den aktuella planen (tillsammans med ett par andra planer som bereds samtidigt) bidrar till att kulturlandskapet runt Backa säteri ytterligare förändras och blir svårare att uppleva utan kompensationsåtgärder så hade det även här varit önskvärt att utreda möjligheterna att på olika sätt kompensera för den förlorade kulturmiljön. Återigen hade det kanske kunnat vara aktuellt att med hjälp av skyltprogram, planering av promenadstråk och andra åtgärder för att säkerställa att man även i framtiden kan medvetandegöra de som rör sig i området om platsens historia och tidigare funktion som dominerande jordbruksfastighet. Dessa kompensationsåtgärder skulle med fördel kunna kombineras med liknande åtgärder för kulturmiljön som hänger ihop med stenåldersboplatserna i området (se ovan).

> **Kommentar:** *Lagstiftningen för exploateringsavtal medger endast att en exploatör får vidta eller finansiera åtgärder som ska vara nödvändiga för att en detaljplan ska kunna genomföras. Att belägga exploatören kostnader för kompensationsåtgärder för kulturmiljön saknar stöd i kommunens styrdokument och det är därutöver ovisst om åtgärden är nödvändig för planens genomförande. Det finns inga hinder i planen att åtgärderna utförs. Åtgärden bör ses över om den kan finansieras genom kommunal budget eller bidrag. Exploatören har underrättats om kultur- och fritids yttrande och argumentation för kompenserande åtgärder.*

Gata Park 2022-02-10

Från Gata-Park så har vi en synpunkt att man säkerställer att ta ner träd ca 20 meter från tomtgräns runt om på ”utsidan” av fastigheter mot skogen. Detta är för att vi inte skall hamna i samma situation som i Kronan området att vi åker på att ta ner massa träd som kan upplevas som att dom skall ramla på fastigheter.

Gällande Backavägen så anser vi att den skall tas med och läggas som kommunalt huvudmannaskap hela vägen ut till Nödingevägen. Man får se över hela vägen så att bredden håller måtten för exempelvis dubbelriktad busstrafik.

Sen finns det ett bullerplank mot Lillbacka området som det varit diskussioner om vem som bär ansvaret för bullerplanket och det är viktigt att få med i denna plan.

> **Kommentar:** *Backavägen kommer inte att tas med i den aktuella detaljplanen.*
>
> *Gällande nedtagning av träd kommer en bedömning att göras i samband med byggnation om hur många träd som behöver att tas ned. Detta ska beskrivas i den skötselplan som tas fram för området och som berör hur vegetation och grönytor ska åtgärdas och skötas i samband med exploateringen och efter överlämnande.*

Gryaab 2022-03-07

Gryaab har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslag till detaljplan för Backa 1:13 i Ale kommun. Gryaab har granskat förslaget utifrån perspektivet skydd av befintliga berganläggningar, men har även tittat generellt ur perspektivet tillskottsvatten och flödesprognoser.

I planförslaget anges att dagvatten ska omhändertas lokalt. Detta ser Gryaab som positivt. Gryaab påminner också om tidigare generella yttrande rörande tillskottsvatten som lämnades i samråd för Översiktsplan Ale kommun. Gryaab förutsätter att Ale kommun även i övrigt arbetar med att minimera mängden tillskottsvatten till spillvattensystemet.

Spillvattnet inom planområdet är tänkt att ledas via pumpstationer till den planerade nya huvudavloppspumpstationen i sydvästra Nödinge som i sin tur ansluter till Gryaabs berganläggning. Det är viktigt att dialog hålls med Gryaab så att uppsatta planer och mål angående flöden följs. Gryaab vill alltså peka på vikten av att kommande flödesförändringarna motsvarar och innefattas i de långsiktiga flödesprognoser som levererats till Gryaab under 2021.

Gryaab tolkar det som att inga nya anslutningar till berganläggningar kommer att krävas vilket är positivt. Därmed behöver ej heller frågan om markrättigheter tas omhand ur Gryaabs perspektiv. Gryaab bedömer också att skyddsavståndet till berganläggning är gott.

I övrigt har Gryaab inga synpunkter eller invändningar på detaljplanen.

Kommentar: *Noteras.*

Göteborg Energi AB 2022-03-17

Göteborg Energi AB med dotterbolag har tagit del av ovan nämnda remiss. Nedan följer synpunkter på förslaget från berörda ledningsslag.

Vid schaktningsarbeten i närheten av i mark förlagda ledningar hänvisas till våra gällande Bestämmelser vid markarbeten som omfattar el-, fjärrvärme-, fjärrkyla-, optofiber och gasledningar tillhörande Göteborg Energi AB, Göteborg Energi Gothnet AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi Gasnät AB och Ale Fjärrvärme AB.

Det poängteras att det är för var tid gällande version som skall uppfyllas och att uppdaterade bestämmelser finns tillgängliga via länken:
https://www.goteborgenergi.se/Kundservice/Markarbeten_nara_ledning

Det är viktigt att korrekt anvisning (ledningsanvisning) av befintliga kabelstråk utförs och schaktning och andra markarbeten sker med stor försiktighet.

Giltighetstiden för av oss lämnat projekteringsunderlag är begränsad, se uppgifter i vårt utkvitterade svar. Göteborg Energi lämnar endast synpunkter på föreslagna ledningslägen baserat på utkvitterade underlag från oss.

För anvisning av befintliga ledningar i marken samt projekteringsunderlag, samordning, samhällsplanering hänvisas till:
https://www.ledningskollen.se

Kommentar: *Noteras.*

Göteborg Energi Fjärrvärme och Fjärrkyla samt Signalkablar

Ale Fjärrvärme AB har befintliga fjärrvärmeledningar inom det aktuella planområdet. Vi kan se att ni har beaktat våra inspel som vi gav i samband med samrådet. Fjärrvärmeledningarna behöver beaktas i det fortsatta planarbetet och ledningarna behöver ges planstöd.

Ale Fjärrvärme AB har sålts till Solör Bioenergi Fjärrvärme AB. Överlåtelse av bolaget planeras ske under mars månad. Ledningsrätter och servitutsrätter, anslutning av området och eventuella ledningsflyttar behöver stämmas av med den nya ägaren.

https://www.goteborgenergi.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelande/3162513/Goteborg-Energi-och-Ale-kommun-saljer-Ale-Fjarrvarme

Kommentar: *Noteras.*

Göteborg Energi GothNet AB
Inom planområdet har Göteborg Energi GothNet AB befintliga ledningar och kanalisation som måste beaktas och hanteras inom projektet.

Vi är intresserade av att delta i kommande projektering för att tillgodose behovet av fibertjänster inom planen.

Kommentar: *Noteras.*

Kretslopp och vattennämnden, Göteborgs stad 2022-03-04

Kretslopp och vatten anser att planförslaget generellt är bra, och innehåller hänsynstaganden och åtgärder som minskar risk för förorening av Göta älv.

Då spillvattennät saknas i området, anläggs nytt spillvattennät med två nya pumpstationer. Då nödavledning är ett hot mot råvattenkvaliteten, är tillräcklig dimensioneringen på ledningsnät och pumpstationer viktig, för att undvika nödavledning. Dimensionering behöver även avse mottagande befintligt avloppssystem och om där förekommer nödavledningar behöver det åtgärdas innan anslutningen.

Kommentar: *Noteras.*

Planerad dagvattenhanteringen för området följer förslagen i Swecos utredning (Backa 1–13 VAD-utredning, 2021-10-21), med olika lösningar anpassade för de olika områdena inom planområdet. Kretslopp och vatten ser positivt på dagvattenhanteringen, särskilt då flera öppna dagvattenlösningar föreslås, vilket bl.a. underlättar sanering. I Swecos utredning anges även ”För att förhindra att förorenat släckvatten kommer ut i recipienten Lodingebäcken i händelse av brand inom området föreslås att dagvattenutlopp från ledningssystem och anläggningar föreslås med avstängningsbara utlopp. Detta samordnas med Räddningstjänsten.” Kretslopp och vatten anser att detta är mycket viktigt och bör läggas till i Planbeskrivningen. På områden med hög trafikbelastning, kan även oljeavskiljare utgöra ett gott komplement till rening, och bör beaktas.

Kommentar: *Planbeskrivningen kompletteras med ovanstående synpunkt.*

Det bör även beskrivas i planförslaget att området med största sannolikhet kommer ligga inom vattenskyddsområde för Göta älv.

Kommentar: *Planbeskrivningen kompletteras med ovanstående synpunkt.*

Då planområdet ligger mycket nära Göta älv, och inom kommande vattenskyddsområde, bör stor försiktighet tas vid framtida markarbete och byggnation på planområdet. Vid sanering av förorenad mark, är skyddsåtgärder mot spridning av föroreningar till älven av stor vikt. Hänsyn krävs också med avseende på risk för ras och erosion.

Kretslopp och vatten önskar även fortsatt vara remissinstans i ärendet.

Kommentar: *Noteras.*

Renhållningsenheten

Placering av miljöhus skall helst ligga utanför stickgator, det finns alltid en risk i att manövrera tunga fordon i bostadsmiljö även om det går. Utvecklingen inom avfallssektorn går mot fler och/eller tyngre fordon.

Det är viktigt att i miljöhusen ha en tillräcklig volym för att kunna erbjuda full sortering samt möjlighet till återbruk av saker och textil enligt Avfallsplanen.

Kommentar: *Noteras.*

Sektor socialtjänst 2022-03-04

Sektor socialtjänst inte har några ytterligare synpunkter utöver det remissvar som sektorn lämnat 2016 i ärende PLAN.2015.15, då i sektorns tidigare namn sektor arbete, trygghet och omsorg.

Kommentar: *Noteras.*

Svenska kraftnät 2022-02-24

Svenska Kraftnät har i yttrande daterat 2016-05-20 framhållit synpunkter och dessa synpunkter kvarstår. Svenska Kraftnät har ingenting ytterligare att erinra.

Kommentar: *Noteras.*

Vattenfall Eldistribution

Vattenfall Eldistribution har inga elanläggningar inom planområdet. Vattenfall Eldistribution har inget att erinra.

Kommentar: *Noteras.*

Ale El 2022-03-09

Ale El har ett omfattande och mycket viktigt ledningsstråk igenom planområdet vilket kommer behöva flyttas (se Befintlig_infrastruktur_AleEl_kommentarer.pdf). Enligt de kommentarer vi lämnat tidigare krävs ett U-område förslagsvis i GC-banan igenom området, ledningstråket kommer på det bredaste stället att bli cirka 1,5 meter. Det är framför allt för nytt 20kV, försörjning norr / söderut genom vårt nät. Även nytt10kV kablage för att försörja de nya nätstationerna i området. Flytt av detta kablage behöver göras i sin helhet innan det är möjligt att påbörja arbeten i den södra delen av planen. Se bifogad karta för beskrivning av befintlig och önskad ledningssträckning.

Kommentar: *Noteras. Inom allmän platsmark så som gator och park krävs inget u-område då kommunen är huvudman. Därmed säkerställs tillgången till ledningarna.*

I dialogen innan granskningen har Ale El framfört behovet av en nätstation / E-yta i norra delen av området, det här behöver uppdateras (se Illstrationsplan AleEl kommentarer.pdf). På de markerade E-ytorna ska det finnas möjlighet att placera nätstationer med yttermått på 6,3m x 3,1m.

Kommentar: *Inom markerad cirkel i refererad bilaga är det i plankartan placerat ett u-område med dimensionerna 12x7,5 m. Avstämning med Ale el genomförd och plankartans utformning är godkänd, revidering av plankarta är därför inte aktuell.*

Nuvarande Denofa-område spänningssätts idag från en befintlig nätstation. Den kommer tas bort men det behöver hanteras under byggfasen.

Kommentar: *Noteras.*

Inne i respektive bostadsområde vore det önskvärt med plats för kabelskåp mellan vägkropp och fastigheter. Detta för att göra plats för fiber och elskåp och för att möjliggöra betjäning av skåp utan att stå mitt i vägen.

Kommentar: *Noteras.*

Det är värt att nämna att för att kunna försörja området helt färdigutbyggt kommer det krävas en ombyggnad av fördelningsstationen i Nödinge. Ale El kommer också behöva förlägga nytt högspänningskablage genom hela Nödinge.

Kommentar: *Noteras.*

Det är av stor vikt att Ale El är med tidigt i projekteringsarbetet med exploatörerna för att planera anslutningar/ ledningsförläggning (Exempelvis planering av 10kV mellan nätstationer). Detta behövs för att få in mer detaljerad information om effektuttag i området för att i detalj projektera elnätet.

Kommentar: *Noteras.*

Västtrafik 2022-03-07

Kommunen planerar att anlägga två busshållplatser inom planområdet, dock är det inte helt tydligt var dessa ska placeras. Vi vill trycka på vikten av en tät dialog med oss för att tillsammans skapa så bra förutsättningar för hållbart resande ifrån planområdet som möjligt. Detsamma gäller eventuell trafikering med befintliga busslinjer som behöver dras om för att området ska kunna trafikförsörjas. Västtrafik är öppna för att föra dialog kring eventuell kollektivtrafik till området. I handlingarna framgår att kommunen har för avsikt att införa matarbusstrafik till pendeltågstationen, detta är något som behöver detaljplaneras med Västtrafik då alternativet till matarbusstrafik är att dra om omkringliggande linjer så de passerar genom området, men för att kunna göra det på ett effektivt och attraktivt sätt är det viktigt att infrastrukturförutsättningarna tillåter det. I handlingarna ser det ut som att kopplingen till Vikenvägen i söder inte är utformat gent utan innebär en omväg vilket inte är positivt för bussens attraktivitet.

Vi ser positivt på insatserna för gång- och cykelvägarna i området då möjligheterna att cykla eller gå till Nödinge station är goda.

Vi ser fram emot fortsatta dialoger med kommunen gällande utbyggnadsområdet.

Kommentar: *Noteras.*

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

Länsstyrelsen 2022-03-10

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och kan därför komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Frågor som berör riksintresse för naturvård med avseende på påverkan på Lodingebäcken och markföroreningar samt geoteknik måste bearbetas i enlighet med våra synpunkter i det här yttrandet.

Kommunen bör också beakta våra synpunkter som rör artskyddsfrågan för att genomförande av planen blir möjligt. Vi har också gett råd gällande hantering av fornlämningar. Dessa råd har vi tagit med för att underlätta planförslagets genomförande.

Motiv för bedömningen
Länsstyrelsen befarar att den planerade bebyggelsen kan bli olämplig. Anledningen är dels risk för påtaglig skada på riksintresse för naturvård samt människors hälsa och säkerhet med avseende på markföroreningar och geoteknik.
Länsstyrelsen befarar dock inte att:

- Mellankommunal samordning blir olämplig.
- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§
Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagendebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

Förorenade områden

Länsstyrelsen anser att vid beräkning av platsspecifika riktvärden behöver samtliga relevanta exponeringsvägar vara med, inandning av ånga är en sådan. Länsstyrelsen anser inte att det är tillräckligt tydligt vilka åtgärder som krävs för att planerad markanvändning ska vara lämplig. Länsstyrelsen anser att bedömningen av riskerna utifrån planerad känslig markanvändning behöver tydliggöras. Det behöver tas fram en åtgärdsutredning som tydliggör vilka åtgärder som krävs samt vilka åtgärdsmål som ska gälla. Detta behöver göras i planprocessen så att tillräckligt med utredningar har utförts för att bedöma vilka åtgärder som krävs för att planerad markanvändning ska vara lämplig. Krävs ytterligare undersökningar för att göra detta ska det göras inför antagande. En kostnadsuppskattning bör göras för att tydliggöra vad genomförandet kommer att innebära ekonomiskt och för att bedöma om åtgärderna är möjliga att genomföra för att planerad markanvändning ska vara lämplig. Planbestämmelse a1 med villkor om startbesked avseende föroreningar gäller enbart en del av områdena som planeras för bostäder, detta behöver ses över utifrån ovanstående utredningar. Om det visar sig att ett större område än vad som planeras för bostadsändamål har ett åtgärdsbehov behöver det innan planen antas säkerställas att åtgärderna kommer att genomföras. Alla steg i processen ska stämmas av med miljökontoret i Ale som är tillsynsmyndighet.

Till granskning har ytterligare undersökningar av föroreningssituationen utförts, i planhandlingarna till granskning finns en rapport *Miljötekniska markundersökning och riskbedömning, Backa 1:13 m.fl., Ale kommun,* COWI juni 2018 och en rapport *Översiktlig miljöteknisk markundersökning av bullervall inom fastighet Backa 1:8, Ale kommun,* AFRY 2021-01-07.

Inom planområdet finns utfyllnadsmassor och utförda undersökningar visar att det finns föroreningar överskridande Naturvårdsverkets generella riktvärde för KM och MKM. I planbeskrivningen anges att massorna delvis är förorenade. Dessa massor föreslås att grävas bort och ersättas innan byggnation inom detta område kan medges. Åtgärder för att rena lakvatten från utfyllnadsområdet föreslås i planbeskrivningen. Planbestämmelse a1 om avhjälpande av föroreningar på aktuell plats enligt Naturvårdsverkets riktvärden för angiven markanvändning har införts på en del av områdena som planeras för bostäder.

I rapporten från COWI juni 2018 har platsspecifika riktvärden tagits fram, i dessa har exponeringsvägen inandning av ånga tagits bort med motiveringen att förekommande föroreningar inte är flyktiga samt att information saknas om area och volym på framtid hus. Länsstyrelsen anser att vid beräkning av platsspecifika riktvärden behöver samtliga relevanta exponeringsvägar vara med, inandning av ånga är en sådan. Dessutom förekommer föroreningar (t.ex. kvicksilver och PAH-M) där inandning av ånga är styrande för Naturvårdsverkets generella riktvärde för KM. I rapporten från undersökningen anges att det finns efterbehandlingsbehov vid en framtida exploatering i vissa punkter. Det s.k. delområde B är ett utfyllnadsområde väster om före detta gokartbanan som anges ha en annan karaktär vilket avspeglas i punkt.

Området utgörs av fyllnadsmassor, heterogena massor och föroreningsnivåer. Planbestämmelse a1 har införts på delar av planområdet. Med anledning av att det är heterogena fyllnadsmassor där föroreningsnivåer varierar är det inte möjligt att avgränsa förorening och åtgärdsbehov till enskilda punkter.

> ***Kommentar:*** *En uppdaterad och fördjupad riskbedömning (Jakobsdal, 2025-11-04) har upprättats för föroreningsområdet. Riskbedömningen sammanfattar de markundersökningar som gjorts och visar att de något förhöjda föroreningshalterna inom området inte utgör någon oacceptabel risk för vare sig markmiljö, spridning eller hälsa, och att något åtgärdsbehov därmed inte bedöms föreligga. De förhöjda föroreningshalterna bedöms kunna hanteras i samband med exploatering genom anmälan enligt 28 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Ale kommun och Trafikverket för därför dialog om ekonomisk kompensation från Trafikverket till kommunen avseende merkostnader för masshantering i framtida entreprenad.*

<u>Riksintresse Naturvård – Lodingebäcken</u>
Vi bedömer att hantering av dagvatten för byggnation i område I (se karta på sidan 55 i planbeskrivningen) behöver säkras på plankartan. Kommunen behöver också omformulera planbestämmelsen *dagvatten Anläggningar för dagvattenhantering får anläggas, 4 kap. 5 § 1 st 2 p.*

Riksintresseområdet är utpekad enligt 3 kap 6 § Miljöbalken, är Göta och Nordre älvs dalgångar (NRO 14122) och Lodingebäcken ingår i detta. På sidan 55 i den tillhörande VA- och dagvattenutredningen står det, *”Dagvatten från den östra delen av område I föreslås avledas till anläggningar som minst bör dimensioneras att kunna ta emot 300 m3. En yta av minst 450 m2 bör reserveras för detta. Det finns tyvärr inte så mycket utrymme inom området, som är tätt exploaterat. Ett större och djupare svackdike skulle kunna anläggas parallellt med bäcken mot Lodingebäcken och kompletteras med ett underjordiskt fördröjningsmagasin i ytan vid områdets västra del”.*

Utifrån ovanstående går det inte att utesluta att hantering av dagvatten direkt påverkar Lodingebäcken. Vi drar också slutsatsen att svackdiket och fördröjningsmagasin behöver regleras i plankartan med lämplig planbestämmelse. För att dessa anläggningar ska få plats kan det behövas att kommunen ska minska eller omlokalisera de planerade bostäderna inom område I.

> ***Kommentar:*** *Lodingebäcken har sedan detaljplanen var på granskning undantagits från Riksintresseområdet Göta- och Nordre älvs dalgångar. Planbestämmelsen har reviderats. Plankartan anger nu ‘dagvatten – Anläggningar för dagvattenhantering ska anläggas’. Därutöver har kvartersmark om 450 m² inom område I ändrats till naturmark för att säkerställa yta för rening och fördröjning.*

Planbestämmelsen *dagvatten Anläggningar för dagvattenhantering får anläggas, 4 kap. 5 § 1 st 2 p* ger möjlighet att bygga dagvattenanläggningar. Den formuleringen säkerställer inte att byggandet av dagvattenanläggningar genomförs. Planbestämmelsen säger anläggningar *”får anläggas”* istället

för att de *ska anläggas*. Planbestämmelsen specificerar inte heller vilka anläggningar det handlar om, t.ex. är det fördröjningsmagasin eller dike osv. Planbestämmelsen är därmed inte tillräckligt tydligt. Den säger inte heller hur stora volymer av vatten, dagvattenanläggningen ska kunna ta emot.
Läs gärna om dagvatten och dess påverkan på erosion under rubriken Geoteknik i det här yttrande.

I övrigt noteras att detaljplaneområdet sedan samrådsskedet omarbetats på ett sätt som ligger i linje med de synpunkter Länsstyrelsen hade i samrådsyttrandet. Till exempel har bostäderna öster om Lodingebäcken tagits bort samt byggnation i område I (se karta på sidan 55 i planbeskrivningen) flyttas längre från Riksintresseområdet (Lodingebäcken).

> ***Kommentar:*** *Kommunen är ansvarig för fördröjning och rening av dagvatten för såväl kvartersmark som allmän platsmark. Allt dagvatten från kvartersmark leds således till anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten på allmän plats. Strategin har tagits fram i samarbete med kommunens VA-enhet för att säkerställa att föroreningar från dag- och släckvatten inte når Lodingebäcken.*

Geoteknik

Sveriges geotekniska institut (SGI) har lämnat ett yttrande daterat 2022-03-04 som bifogas i sin helhet. Enligt SGI:s bedömning behöver kommunen visa att stabiliteten för planområdet är tillfredställande i händelse av ett skred i området B.

SGI undrar också hur kommunen kan säkerställa att området Naturmark som ligger mellan Lodingebäcken och bostadsområdet i området A inte utsätts för belastning i framtiden. SGI anser också att det måste utredas om det krävs stabilitetsförbättrande åtgärder för slänten närmast ån och att dessa i så fall måste regleras i plankartan.

SGI bedömer också att stabiliteten för flera bergsländer i område E och F under kommande detaljplaneringsskedet. Dessa bergsslänter kan vara farliga. Om det visar sig att förstärkningsåtgärder krävs ska dessa framgå och regleras i planförslaget. SGI anser också att grundvattenförhållandena är otillräckligt utredda och de saknar en känslighetsanalys inklusive påverkan av klimatförändringen.

Vi håller med SGI i de ovanstående frågorna. Vi anser nödvändiga kompletteringar ska utföras och vid behov åtgärder säkerställs i plankartan eller på ett annat lämpligt sätt. Vi rekommenderar också att kommunen ska läsa SGI:s yttrande i sin helhet eftersom frågorna har beskrivits mer detaljerat där.

SGI påpekar också om erosion och efterfrågar en dagvattenutredning. Detta är dock ett missförstånd eftersom en dagvattenutredning redan har funnits i underlaget. Vi har noterat att i den här utredningen anges hur man ska hantera dagvatten. Därför anser vi att hantering av dagvatten ska säkerställas i plankarta. Se texten under rubriken Riksintresse Naturvård-Lodingebäcken i detta yttrande.

> ***Kommentar:*** *se kommentar under SGI:s granskningsyttrande.*

Råd enligt PBL och MB

Enligt 5 kap 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt.

Artskyddsförordningen

Sedan det att EU-domstolen fattade avgörandet i de förenade målen C- 473/19 och C-474/19 den 4 mars 2021 gäller ny praxis för hanteringen av 4 § artskyddsförordningen. Vad som ändrats är bland annat att det inte längre är möjligt att göra bedömningar huruvida arters bevarandestatus påverkas utanför ramen för prövning av artskyddsdispens. Den prioriteringsordning för vilka fågelarter som skulle omfattas av förbuden i 4 § artskyddsförordningen är inte längre praxis.

Länsstyrelsen konstaterar att det har utförts en rad olika inventeringar som på ett tillräckligt täckande sätt tydliggör vilka fridlysta arter som förekommer inom detaljplaneområdet. Det är också positivt att den häckfågelinventering som utförts redovisar samtliga noterade arter och inte utförts enligt den prioriteringsordning som gällde fram till den 4 mars 2021. Vad som saknas är en sammanställning av hur arter som omfattas av 4, 6 och 8 §§ artskyddsförordningen påverkas och hur åtgärder ska vidtas för att undvika förbjuden påverkan enligt ovanstående lagrum. En sammanställning av de arter som omfattas av 4, 6 och 8 §§ artskyddsförordningen ska tas fram och syfta till att ge svar på följande frågor:

1. Finns det skyddade arter som använder området för fortplantning (t.ex. häckning inklusive födosöksrevir, yngelplatser), övervintring eller för vila (t.ex. rastplatser, dagvisten)?

2. Om svaret är ja på fråga 1 - hur kan otillåten störning eller skada - genom anpassningar, skyddsåtgärder med mera – undvikas?

3. Hur är förutsättningarna för de skyddade arter som genom planerade åtgärder förlorar områden för fortplantning, vila och övervintring att tillgodose sina behov genom motsvarande områden i närområdet.

Svaren på frågorna ska utgå från vilken påverkan på arternas kontinuerliga ekologiska funktion (KEF) och hur negativ påverkan på denna kan undvikas.

Länsstyrelsen vill samtidigt påpeka att ett genomförande av detaljplanen på det sätt som framgår av detaljplanekartan och illustrationskartor är svårt att förena med bestämmelserna i artskyddsförordningen. Det kan därför inte uteslutas att det krävs större justeringar av den byggnation som framgår av detaljplanekartan. Till exempel konstaterar Länsstyrelsen att riktlinjerna gällande flygstråk för fladdermöss inte uppfyller de förslag som fladdermusinventeringen föreslår. Det är därför viktigt att påverkan på fladdermössen kontinuerliga ekologiska funktion beskrivs per art och huruvida påverkan är så påtaglig att förbud enligt 4 § artskyddsförordningen aktualiseras.

I miljökonsekvensbeskrivningen konstateras att det förekommer häckning av backsvala i brinkarna. En jämförelse görs mellan den gamla gokartbanan och den störning detaljplanen kan förväntas innebära genom att det kommer vara mer folk i rörelse i området. Eftersom det inte funnits något gokartbana på platsen på drygt 10 års tid är det svårt att se vad som avses vad gäller påverkan på backsvala. Då naturliga brinkar med häckande backsvala är ovanligt i Göteborgsregionen bör påverkan på backsvala utvecklas.

Det är lämpligt att den sammanställda bedömningen av påverkan på arter som omfattas av artskyddsförordningen görs inom ramen för miljökonsekvensbeskrivningen.

> ***Kommentar:*** *Efter genomförd granskning har en artskyddsutredning genomförts för att ta reda på om detaljplanen riskera att utlösa förbud enligt artskyddsförordningen för någon eller några av de undersökta arterna. Resultatet av utredningen visar att förbud enligt artskyddsförordningen inte riskerar att bli aktuellt för någon av arterna. Därutöver har planbeskrivningen förtydligats avseende belysning nära fladdermusbiotoper samt försiktighetsmått vid dammen på Lahallsåsen*

Bilaga med flygstråk för fladdermöss har förtydligats efter granskning och kontroll med ansvarig expert har genomförts. Dialog med länsstyrelsen har resulterat i att länsstyrelsen anser att kommunen anpassat detaljplanen i tillräcklig utsträckning för att inte påverka fladdermössens livsmiljö i sådan grad att förbud enligt artskyddsförordningen blir aktuellt.

Förtydligande i planbeskrivningen angående hur belysning på allmän plats - Gata med mera kan anpassas i närheten till fladdermusbiotoperna är gjord.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Fornlämningar
Planbeskrivningens redogörelse för fornlämningar som berörs av planen på sid 37-38 är inte helt konsekvent och kan lämpligen förtydligas med följande:

- Samtliga fornlämningar bör uppdateras med Riksantikvarieämbetets nya lämningsnummer

- RAÄ Nödinge 5:1/L1965:9609 - Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk delundersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 25:1/L1965:9599 – Fornlämningen ligger direkt utanför planområdet. Berörs indirekt av planförslaget. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 26:1/L1965:9007 – Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk delundersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 27:1/L1965:9008 – Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 100/L1960:8835 – Fyndplats för flinta, övrig kulturhistorisk lämning. Omfattas inte av lagskydd enligt kulturmiljölagen.
- RAÄ Nödinge 104/L1960:8839 – Fyndplats för flinta, övrig kulturhistorisk lämning. Omfattas inte av lagskydd enligt kulturmiljölagen.
- RAÄ Nödinge 109/L1960:9546 – Arkeologisk förundersökning har genomförts. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Oklart om fornlämningen berörs av planförslaget. Eventuellt kan arkeologisk (del)undersökning behövas.
- RAÄ Nödinge 110/L1960:9559 – Berörs indirekt av planförslaget. Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 111/L1960:9370 – Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 112/L1960:9371 – Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 113/L1960:9372 – Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk undersökning av hela fornlämningen behövs.
- RAÄ Nödinge 114/L1960:9373 – Berörs indirekt av planförslaget. Fornlämningen är undersökt och borttagen.
- RAÄ Nödinge 115/L1959:452 - Fyndplats för flinta, övrig kulturhistorisk lämning. Omfattas inte av lagskydd enligt kulturmiljölagen.
- RAÄ Nödinge 116/L1959:453 - Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.
- RAÄ Nödinge 117/L1959:454 - Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Arkeologisk undersökning av hela fornlämningen behövs.
- RAÄ Nödinge 119/L1959:587 – (Ingen ändring av texten behövs)
- RAÄ Nödinge 120/L1959:458 - Tillstånd till ingrepp i fornlämning krävs. Ingen arkeologisk undersökning behövs.

Planbeskrivningens redogörelse för Arkeologi på sid 76 kan förtydligas med följande:

> ***Kommentar:*** *Ingrepp i fornlämning med tillhörande fornlämningsområde i samband med att marken tas i anspråk kräver Länsstyrelsens tillstånd. Ett tillstånd kan komma att förenas med villkor om arkeologisk undersökning. För fornlämningar som ska bevaras inom planen bör lämpliga försiktighetsåtgärder vidtas i samband med exploateringen för att säkerställa att inga skador på fornlämningarna uppstår under byggskedet.*

Vi vill också uppmärksamma kommunen att det kan komma att bli aktuellt med ett upphandlingsförfarande av de kommande arkeologiska undersökningarna. Det innebär att en tidsmässigt krävande process kvarstår innan marken som berör fornlämningar som ska tas bort kan tas i anspråk för byggnation. Kommunen bör snarast kontakta Länsstyrelsens Kulturmiljöenhet för att samråda om kommande arkeologiska undersökningar.

> ***Kommentar:*** *Lista över fornlämningar i planbeskrivningen är förtydligat i enlighet med ovanstående stycke.*

Lantmäteriet 2016-05-04

I samrådsredogörelsen för aktuell detaljplan redovisas inte lantmäteriets samrådsyttrande. I och med det redovisas och kommenteras samrådsyttrandet i detta granskningsutlåtande.

Vid genomgång av planens samrådshandlingar (daterade 2016-01-27) har följande noterats.

Plankarta och planbestämmelser
Under de allmänna egenskapsbestämmelserna bör följande beaktas:

- ”maximal fastighetsstorlek” bör ändras till ”största storlek på fastighet” för att bättre överensstämma med PBL.

> ***Kommentar:*** *planbestämmelsen har i granskningshandlingen tagits bort helt.*

f4 - Egenskapsbestämmelsen f4 är svårtolkad ur ett fastighetsrättsligt perspektiv. Det är oklart hur grönyta skall definieras, var den skall ligga och vem eller vilka som är ansvariga för att grönytan kommer till och sköts. Om utbyggnaden sker stegvis så tolkas denna bestämmelse som att den som först vill avstycka också måste anordna en grönyta om 600 kvm.

> ***Kommentar:*** *planbestämmelsen har i granskningshandlingen tagits bort helt.*

x - Egenskapsbestämmelsen x på kvartersmark kan göra att det blir svårförståeligt för fastighetsägaren var ansvaret för anläggningen ligger. Ansvaret ligger hos kommunen. För en tydligare redovisning så kan planförfattaren överväga att istället göra området till allmän plats och som GCMVÄG. I kvarteret precis norr om SC-området bör dock utfartssituationen beaktas för den västra delen av kvarteret.

> ***Kommentar:*** *planbestämmelsen har i granskningshandlingen tagits bort helt.*

n1 00 – Lantmäteriet befarar att denna bestämmelse kan komma att orsaka problem vid bildande av nya småhusfastigheter om inte hela kvarteret utbyggs vid samma tillfälle. Det kan bli så att byggrätter kanske inte kan utnyttjas eller att vägfrågan får lösas genom ett tvångsvis bildande av en gemensamhetsanläggning där kostnaden för markinlösen, förrättning och anläggande är väldigt hög. Kanske så hög att båtnad inte uppnås i förrättningen och därför inte kan

genomföras.

Kommentar: *planbestämmelsen har i granskningshandlingen tagits bort helt.*

Inom den allmänna platsen nordost om bostadskvarteret nordost om SC-området, med användning NATUR, finns ett u-område. Inom allmän plats natur krävs normalt sätt inte något u för att kunna anlägga allmännyttiga ledningar. Kan det vara så att u:et skall redovisas på ett annat ställe, kanske i intilliggande prickmarksområde?

Kommentar: *planbestämmelsen har i granskningshandlingen tagits bort helt.*

Inom användningsområde NATUR bör endast sådana anläggningar som krävs för ett naturområdes funktion tillåtas. Anlagda cykelbanor kan ges ett eget användningsområde ”cykelväg” och bör ha ljust grå färg i planen. Alternativt kan NATUR ändras till PARK. I enlighet med Boverkets rekommendationer. På vissa ställen i plankartan är det svårt att se vad som avses då bestämmelser ligger ovanpå varandra eller då t.ex. bestämmelse och höjdkurva sammanfaller.

Kommentar: *Stora delar av vad som tidigare planlagts som NATUR har i granskningsförslagets reglerats till PARK.*
Planarbetet lades efter samrådet ner för att sedan startas på nytt varför tidsintervallet 2015-01-02 – 2020-09-30 används i nuvarande planarbete. I nuvarande användning av NATUR ingår även mindre park-, vatten- och friluftsanläggningar och andra komplement för naturområdets användning. Det kan till exempel vara anlagda gångstigar, motionsslingor, gång- och cykelvägar eller utrymmen för omhändertagande av dagvatten. Dessa komplement ingår i användningen oavsett om de redovisas som egenskapsbestämmelser eller inte.

Planbeskrivningen

Den gemensamma avfallshanteringen kan beskrivas mer utförligt i planbeskrivningen. När Lantmäteriet skall bilda gemensamhetsanläggning för g-områdena i planen är det ganska osäkert på vilket sätt delaktigheten skall regleras.

I planbeskrivningen, under fastighetsrättsliga frågor, beskrivs att del av privatägd mark skall överföras till exploatören. Det är Lantmäteriet som, vid en förrättning, avgör huruvida det skall ske. En sådan ordalydelse kan få markägaren att tro att det inte är valfritt att överlåta marken. Denna beskrivning bör ändras.

Kommentar: *Åtgärder och formulering har förtydligats inför antagandet av planförslaget.*

Lantmäteriet 2022-03-08

Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2022-01-19) har följande noterats:

För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras

INTE TILLÅTET ATT ANVÄNDA GÅNG- OCH CYKELBANA FÖR UTFART

I planförslaget kommer fastigheten/fastigheterna som bildas inom användningsområdet nedan att behöva använda ett område planlagt för cykelbana som utfart i samma riktning som banan, vilket inte är tillåtet. Enligt 3 kap. 6 § 4 st. trafikförordningen (1998:1276) får på en ”bana” som är avsedd för en viss sorts trafik (i detta fall gång- och/eller cykelbana) annan trafik förekomma endast för att korsa banan. I en dom från MÖD år 2015, målnummer P 130-15, upphävdes planen av denna anledning. Planförslaget måste ändras så att fastigheten får planenlig möjlighet till utfart.

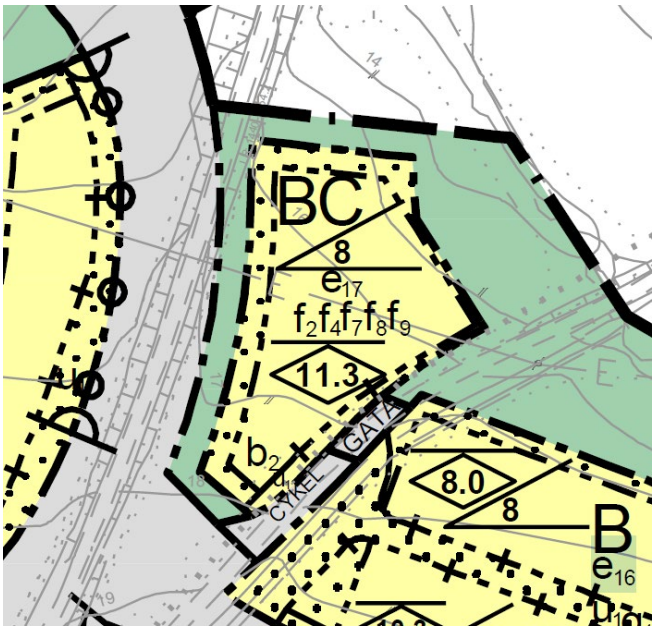

Kommentar: *Fastigheterna inom det användningsområde Lantmäteriet syftar till kommer att ingå i gemensamhetsanläggning för gata inom kvartersmarken söder om denna. Se bild nedan. Utfart ska inte ske via gång- och cykelbanan, utan den ska endast korsas.*

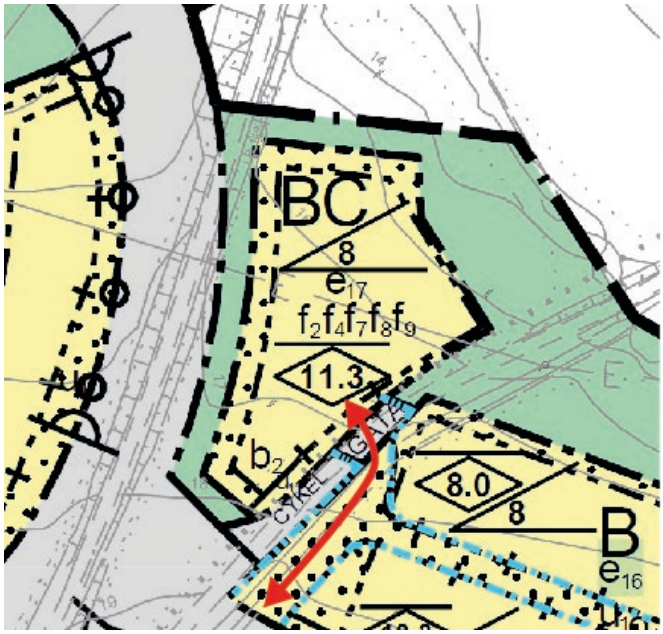

För plangenomförandet viktiga frågor där planen bör förbättras

FÖRDELNINGEN AV ANSVARET MELLAN EXPLOATÖRERNA

Det är något oklart om det är fler än en exploatör involverade i detaljplanen, på ett flertal ställen i planbeskrivningen står det tex ”varje exploatör” eller ”respektive exploatör” medans på andra ställen står det ”exploatören”. Om planen ska genomföras med stöd av flera exploateringsavtal med olika exploatörer behöver det framgå i planbeskrivningen hur ansvaret ska fördelas mellan exploatörerna.

Annars finns det inte möjlighet att bedöma lagstiftningens krav i 6 kap. 40 § 3 st. PBL om att ”Byggherrens eller fastighetsägarens åtagande ska stå i rimligt förhållande till dennes nytta av planen”.

Kommentar: *Formuleringarna har setts över och förtydligats.*

FASTIGHETSGRÄNS MED OSÄKERT LÄGE I ANSLUTNING TILL KVARTERSMARK

I planförslaget har kvartersmark för bostadsändamål lagts ut i direkt anslutning till fastighetsgränsen mot tex Backa 1:8, Nödinge 2:10, 3:18, 3:8. De aktuella fastighetsgränserna saknar både enligt grundkartan och den digitala registerkartan inmätta gränspunkter. Lantmäteriet vill påminna om att detaljplanens utbredning inte påverkas om fastighetsgränserna visar sig ha ett annat läge. Risken med att planlägga utan att ha koll på gränsens rätta läge är att antingen en del av kvartersmarken ligger på grannfastigheten eller att det blir en remsa mellan den planlagda marken och fram till fastighetsgränsen.

I denna typ av fall, när gränsen är osäker, är det lämpligt att så snart som möjligt utreda gränsen och göra en gränsutvisning där man letar upp befintliga gränsmarkeringar. Visar sig gränsen vara juridiskt oklar krävs det en fastighetsbestämning för att bestämma dess läge. När gränsens läge är klarlagd kan därefter ev. anpassning av planen till fastighetsgränsens rätta läge göras. Glöm inte att rapportera in ev. förbättringar av gränspunkters lägesosäkerhet till Lantmäteriet.

Kommentar: *Fastighetsbestämning är utförd för detaljplaneområdet. Större delen av detaljplaneområdet har överförts till en exploateringsgastighet. I exploateringsavtalet förtydligas vad som gäller mellan parterna ifall gränserna avviker avsevärt mot vad som tidigare redovisats. Angränsande fastigheter till detaljplanen ägs av parterna inom detaljplanen, direkt eller genom systerbolag.*

BYGGNADSHÖJD BÖR HELST INTE ANVÄNDAS

Lantmäteriet vill tipsa om att Boverket rekommenderar att höjd på byggnadsverk endast i undantagsfall ska regleras med begreppet byggnadshöjd. Detta beror på att det i rättspraxis finns olika tolkningar av begreppet. När byggnadshöjd används kan lovprövningen försvåras och leda till svårförutsedda resultat. Boverket förordar istället i första hand att totalhöjd eller nockhöjd används eller möjligen takfotshöjd.

Kommentar: *Noteras.*

Polisen 2022-02-11

Lokalpolisområde Kungälv/Ale har i nuläget inget att erinra gentemot detaljplanen.

Kommentar: *Noteras.*

Sjöfartsverket 2022-02-28

Sjöfartsverket har inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: *Noteras.*

Statens Geologiska Undersökning 2022-03-01

Klimat- och Georelaterade risker

Frågor som berör samhällets motståndskraft mot extrema händelser kopplade till exempelvis värmebölja, nederbörd, översvämning, ras och skred, mm. är mycket viktiga att beakta inom all fysisk planering. Det kan röra sig om grönstruktur och markbeläggning i städer; hur topografi, hus och

konstruktioner kan påverka vattenflöden och risk för översvämning; hur vatten, topografi, jordart och berggrund under vissa förutsättningar kan samverka och öka risk för sättningar och markrörelser. För att kunna förutse potentiella risker och inleda åtgärder som kan förebygga, förhindra eller mildra eventuell framtida skada krävs ofta förutseende och kunskap inom många olika fackområden jämte analys och beräkning av eventuell påverkan. I andra fall är förebyggande arbete jämförelsevis enkelt om man bara blir medveten om en potentiell risk. Men framför allt behövs en helhetssyn hur naturliga förutsättningar påverkar *och samtidigt påverkas av* samhällets infrastruktur, byggnader och konstruktioner och vilka ändrade förutsättningar ett förändrat klimat kan ge.
För att möta utmaningar kopplade till klimatförändring är en förutseende hantering av tex. dagvattenproblematik, skyfall- och översvämningsrisk, men även ökande risk för överhettning av tätbebyggda områden mm. nödvändig. Grönstruktur och andel förseglad mark spelar stor roll för tex. avkylning av tätbebyggda områden genom avdunstning, samt och om och hur bra nederbörd kan infiltrera eller avrinning fördröjas.

Kommentar: *Noteras*

Riskhantering
Aktuella händelser i Norge, Tyskland och Sverige har under året aktualiserat ett utökat samhällsbehov av att analysera klimat- och georisker som tex. översvämning, skyfall samt skred och ras. Mål är att identifiera förekommande risker för att förebygga, hindra eller mildra effekter och ev. skador.
Det är viktigt att undersökningar av risker, förekomst av föroreningar mm. hanteras åtminstone översiktligt redan vid fysisk planering, tex. vid översikts- eller detaljplanering, utpekande av LIS-områden mm. Kommunen bör i detta arbete resonera hur olika redovisade riskfaktorer kan påverka och eventuellt förstärka varandra.

Kommentar: *Noteras*

Detaljplan Backa 1:13 mfl., Nödinge Kommun
Området längs Göta älv är generellt bekant för skredrisk för mark bestående av lösa jordarter, kvicklera kan förekomma, men även branta sluttningar i berg kan medföra rasrisk i delar av. Planområdet uppvisar starkt varierande geologiska förutsättningar. Detta bekräftas av den geotekniska utredningen, vars innehåll redovisas i remissen. Jorddjup varierat stort samtidigt som berg i dagen förekommer. Det finns även branta slänter i berg med potentiell risk för blockutfall.
Geotekniska hänsyn och åtgärder kan krävas vid exploatering av området. Vid exploatering av området bör beaktas att naturlig vegetation i flera vegetationsskikt, sk. bioengineering kan bidra till att långsiktigt upprätthålla markstabilitet i utsatta delområden och därmed ytterligare motverka risk för erosion och skred.

Kommentar: *Noteras*

Radon
Radonproblematik är viktig att ta upp och beakta i kommunal planering, vilket kommunen gör. Radongas bildas från grundämnet Radium och är ett led i den radioaktiva sönderfallskedjan uran-bly. Radongas som bildas kan ackumuleras i markens porluft, men även lösas i grundvatten. Naturlig förekomst av uranmineral i berggrunden och sandiga jordarter kan påverka risk för högre radonhalter. SGU instämmer i kommunens bedömning av radonrisk för området.

Kommentar: *Noteras*

Förorenad mark
Förorenade områden, om potentiella eller verifierade, är mycket viktiga att ta hänsyn till i kommunal planering. Generell problemställning rörande risker förenade med markanvändning inom förorenade områden, eventuell påverkan på markanvändning och möjliga åtgärder kopplade till problematiken

bör tas upp. Förekomst av potentiellt förorenade områden belägna inom aktsamhetsområde för skred, genom lokala geotekniska undersökningar indikerade riskområden för skred/ras, eller riskområde för översvämning kan påverka spridningsrisk och riskvärdering.

Kommentar: *Noteras*

Statens Geotekniska Institut 2022-03-03

SGI har tidigare i samrådsskedet lämnat synpunkter på rubricerad detaljplan (daterad 2016-05–24, dnr. 5.2-1604-0297). Sedan samrådsskedet har planområdets omfattning minskat något. Den geotekniska utredningen har utförts i flera omgångar, av två olika konsulter och den ursprungliga handlingen [3] har reviderats 5 gånger.

I vårt tidigare yttrande framförde vi bland annat följande:

1. Stabilitetsberäkningar och jordmodell behöver ses över.

2. Bedömning av sekundär skredutbredning bör beskrivas och utvecklas. Bland annat behöver det tydliggöras om ett sekundärt skred kan påverka planområdet och slänten mellan område B och D behöver utredas ytterligare.

3. Tillåtna laster för att uppnå tillfredsställande stabilitet inom planområdet i anslutning till Lodingebäcken, bör införas på plankartan.

4. Stabiliteten för slänter mellan område E och C och mellan F och C behöver klarläggas.

5. Det bergtekniska utlåtandet behöver utvecklas och tydliggöras.

Baserat på de reviderade handlingarna har vi följande synpunkter (punkter refererar till punkterna ovan).

1. Det framgår av konsultens text att kohesionsintercepten ändrats och att detta fick små förändringar av resultaten, varför vi inte har några ytterligare kommentarer.

   Kommentar: *Stabilitetsberäkningar har reviderats i samråd med Länsstyrelsen och SGI.*

2. Förekomst av kvicklera i gränszonen mellan område B och A har studerats och sekundär skredutredning har analyserats för skred som startar inom område B. Det framgår dock inte hur den sekundära skredutbredningen har bestämts. Vi anser att konsulten behöver visa att stabiliteten för planområdet är tillfredsställande i händelse av ett skred i område B.

   Kommentar: *Den geotekniska utredningen är förtydligad i kapitel 12.2 och kapitel 12.3.*

3. Vi kan se att det av plankartan och planbeskrivningen framgår tillåten belastning (20 kPa) för områden markerade som Bostäder (gul färg på plankartan) inom område A väster om Lodingeån. Dessutom ligger området avsett för bostäder på ett avstånd större än 20 meter från Lodingeån, vilket konsulten angivit som krav. Vi vill dock ställa frågan på vilket sätt kommunen kan säkerställa att området Naturmark inte i framtiden belastas.

   Kommentar: *Inom området får inga åtgärder genomföras som kan skada de naturvärden som finns. En skyddsbestämmelse (0 kPa) är tillagd som tydliggör att marken inte får belastas. Planbestämmelsen i kombination med användningen Natur säkerställer att inga åtgärder som kan påföra större laster inom området tillkommer. Den geotekniska*

utredningen har lagt till en extra last i sina beräkningar för laster som inte kan förhindras tex skyltar, gångstigar, snöupplag med mera. Marginal för den typen av extra laster finns enligt utredningen.

4. Det har rått en viss förvirring mellan områdesbeteckningarna och för våra kommentarer i detta yttrande gäller indelningen enligt figuren nedan.

   Stabiliteten för området mellan område C och E skriver konsulten att "jordlagerföljden här är helt dominerad av friktionsjord fram till områdesgränsen vilket gör att slänten kan behandlas som ett fastmarksproblem".

   I gränsen mellan område E och A anser vi dock att det saknas en beräkning av stabiliteten. Stabilitets beräkningar är utförda inom område A för sektionerna A, C-C, D2, E och Q. För samtliga, utom sektion Q, visar beräkningarna tillfredsställande stabilitet för befintliga förhållanden. Men, det framgår inte om beräkningarna även har omfattat de övre delarna av slänterna där marken sluttar brant upp emot höjdplatån (visad med brunt i figuren nedan). Ett skred i övre delen skulle, på grund av förekomsten av kvicklera i lägre liggande delar in om område A, kunna utlösa ett framåtgripande skred. Vi anser därför att stabilitetsberäkningarna för dessa sektioner bör uppdateras (att sektionerna förlängs). Av beräkningarna framgår att lokalstabiliteten för sektion Q mot Lodingebäcken inte är tillfredsställande. Detta belyses dock inte i texten. Vi anser att stabiliteten även för en lokal glidyta mot ån måste vara tillfredsställande då det förekommer kvicklera i detta område. Vi anser det måste utredas om det krävs stabilitetsförbättrande åtgärder för slänten närmast ån och att dessa i så fall måste regleras i planen.

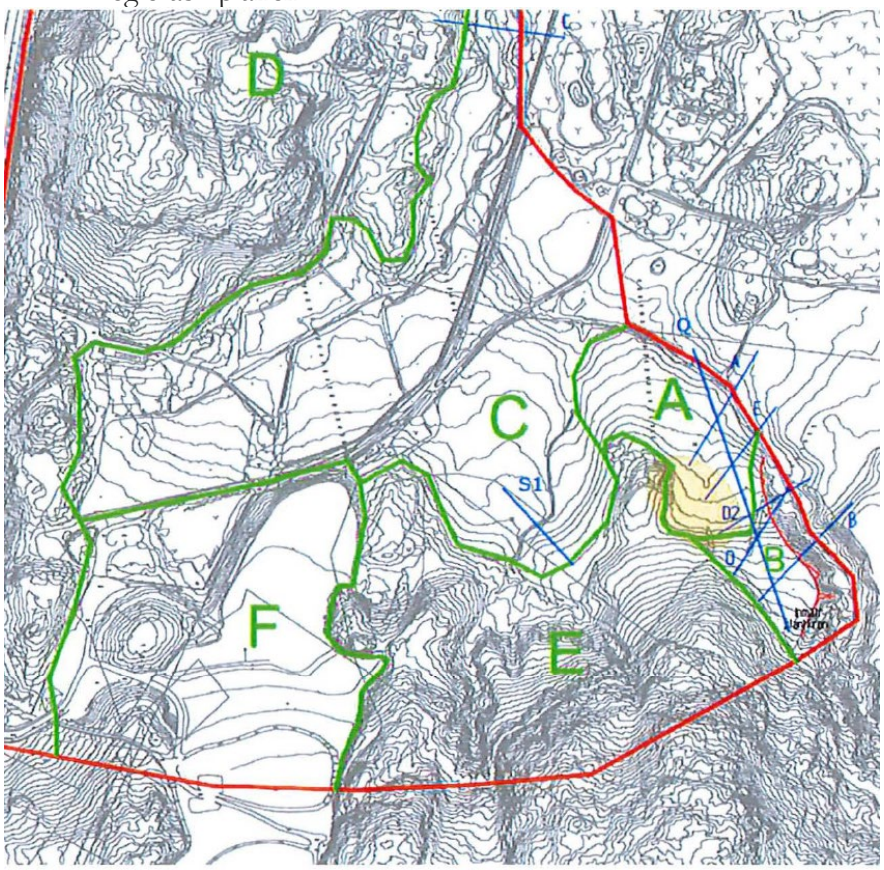

Figur. Områdesindelning och läget för några av de sektioner i vilka stabilitetsberäkningar har utförts av konsulten. Observera att planområdet har minskats i den södra delen jämför med den röda linjen i figuren. Det bruna området avser området som SGI anser otillräckligt utrett. (bild från [3]).

Kommentar: *Glidytor med en säkerhet under krav för planläggning av byggnation når*

endast 3-4 m från bäckens mitt, vilket innebär att säkerheten mot stabilitetsbrott är tillfredsställande för vald marktyp.

5. Enligt PM Geoteknik [3] finns möjligen farliga bergsslätter mellan område E och F (benämnt område B2) och därför bör dessa undersökas före tillstånd för byggnation kan ges. Vi anser att stabiliteten för dessa slänter ska vara utredd i detaljplaneskedet och om det visar sig att förstärkningsåtgärder krävs ska dessa framgå och regleras i planbeskrivningen och på plankartan.

   Kommentar: *Bergslänter är undersökta i PM bergteknik och enstaka mindre block med låg risk har identifierats. Riskerna kan enkelt undanröjas i samband med genomförandet. Bestämmelse om villkor för startbesked finns infogad i plankartan. a2 - Startbesked får inte ges för huvudbyggnad förrän tillfredsställande bergstabilitet och skydd mot blocknedfall har säkerställts för berörd fastighet i samband med lovgivning. Bestämmelsen är efter granskning avstämd med SGI som menar att bestämmelsen är tillräcklig.*

Vi har dessutom följande synpunkter.

Grundvattentryck har uppmätts i två grundvattenrör installerade i moränen under leran. Ett av dessa visar en trycklinje motsvarande 0,35 meter under markytan och den andra på ett artesiskt tryck. Trots detta har konsulten valt att utföra beräkningarna med en hydrostatisk trycklinje från 1,5 meter under markytan. Vi anser att grundvattenförhållandena är otillräckligt utredda och vi saknar en känslighetsanalys inklusive påverkan av klimatförändringen.

Kommentar: *En känslighetsanalys har utförts i stabilitetsberäkningarna. I de låglänta delarna av område A och B har grundvattnet antagits kunna stiga, lokalt och tillfälligt, till ett artesiskt tryck på 1 m över markytan i de lägre delarna. Beräkningssektion A har kontrollerats för ovanstående förhållanden och anses kunna representera hela område A och B.*

Beräkningar i sektion A och E visar på fullgod släntstabilitet för såväl total- som lokalstabilitet med en utbredd last på 20 kPa minst 5 respektive 4 m från Lodingebäckens släntkrön. En känslighetsanalys med avseende på artesiskt grundvattentryck visar på fortsatt tillfredsställande stabilitet.

Längs Lodingebäcken finns förutsättningar för erosion. Konsulten har [3] utfört en känslighetsanalys avseende påverkan på lokalstabiliteten mot ån i händelse av erosion. I texten i anslutning till detta framgår att *"Dagvattenhantering och dess möjliga effekter hanteras i separat PM av* SGI, *2017'.* Vi undrar om konsulten avser den utredning som SIG utförde 2014 och som finns redovisad i *"Erosionsutredning för Lodingebäcken. Underlag för detaljplan inom Backa 1:13 m.fl."* (SGI dnr 2.1-1403-0169)? I den utredningen ger vi inga rekommendationer avseende dagvattenhanteringen. Då erosionen i Lodingeån påverkas av flödet (mängd och hastighet) anser vi att det är viktigt att en dagvattenutredning utförs som visar hur den ökande dagvattenmängden ska tas om hand och hur ett ökat flöde i Lodingeån kan undvikas. Vi påpekar i var utredning att "*Vid befintliga vägpassager är det på flera ställen problem med alltför små trummor liksom att befintliga äldre stentrummor har kollapsat och därmed hindrar vattnet från att rinna i sin naturliga ränna.*" Vi anser att detta bör åtgärdas före planen antas samt att SGI:s utredning bör biläggas planen.

Kommentar: *Förutsättningarna för erosion är avstämda med SGI och hanterade i den geotekniska utredningen.*

Infrastruktur
Cirka 100 meter från plangränsen sträcker sig väg E45 för vilken Trafikverket är väghållare och järnvägen Norge/Vänerbanan vilka båda är av riksintresse för kommunikationer. Detaljplanens genomförande får inte medföra påtaglig skada på riksintressena.
Parallellt med E45 löper väg 1960 för vilken Trafikverket är väghållare, till vilken detaljplaneområdet avser ansluta. Vägen har ÅDT på 2640 fordon/dygn varav 119 är tung trafik (år 2015). Skyltad hastighet är 70 km/h.

Trafikverkets synpunkter

Koppling till E45
I samrådsyttrandet, daterat 2016-05-19 (TRV 2016/38355) uttryckte Trafikverket att även den ökade trafikmängden och påverkan på kopplingen till E45 bör beskrivas. Trafikverket saknar fortfarande beskrivning om påverkan på E45 följt till trafikalstringen.

> **Kommentar:** *Efter granskning har dialog förts med Trafikverket om detaljplaneområdets påverkan på E45. Detaljplanen väntas inte alstra någon trafikmängd som skulle överskrida tillfarters eller vägbanans kapacitet. Slutsatsen delas av Trafikverket.*

Buller
Trafikverket ser i bullerutredningen att vissa hus uppgår till 60 dBA. Trafikverket står fast vid att bullerkraven i förordningen måste klaras.
Trafikverket noterar även i bullerutredningen att en bullerskärm, skissad med grön färg, ser ut att markera väg E45 vilket inte är beskrivet i andra dokument. Trafikverket ställer sig frågande kring det och anser att frågan behöver redas ut innan planen går till antagande.

> **Kommentar:** *Bullerutredningen slår fast att det är mjöligt att klara riktvärdena för buller inom hela planområdet genom bullerskyddande åtgärder på kvartersmark eller val av hustyp. Inga av åtgärderna behöver genomföras inom vägområden tillhörande Trafikverket. Bullerskärm i utredningen är felaktig, det är en teckenförklaring som blivit fel. Bullerkonsult uppger att beräkningarna inte bygger på en modell med bullerplank på E45. Detta är avstämt med handläggare på Trafikverket.*

Ekonomiska frågor
Trafikverket har uppmärksammat att det i planbeskrivningen, under stycket ekonomiska frågor, står beskrivet att reningsanläggningarna kommer medföra en framtida driftskostnad för Trafikverket. Trafikverket vill påtala att man i tidigare dialog förklarat att Trafikverket inte är driftsansvarig på kommunal mark och därmed inte tar de kostnader som blir.
Trafikverket anser dialogen gällande föroreningarna behöver fortsätta för att reda ut frågan.

Sammantagen bedömning
Trafikverket ser fram emot fortsatt deltagande i ärendet.

> **Kommentar:** *Genom domstolsbeslut har Trafikverket ålagts att anlägga, driva och förvalta reningsanläggningarna i Backa. Ale kommun och Trafikverket för dialog om ett kommunalt övertagande av utförande och drift av anläggningarna, med tillhörande ekonomisk ersättning från Trafikverket till kommunen.*

Övriga
Boende, Mejerivägen
Jag är positiv till förslaget men jag skulle vilja lämna följande synpunkter:

Jag anser att det är viktigt med en levande och blandad bebyggelse när man gör detaljplaner för nya större områden. Därför skulle jag önskat att en andel av områdets mark INTE säljs till Byggentreprenörer utan att ni säljer "självbyggeritomter" till privatpersoner. Detta skulle göra att det nya området får en annan och livfullare karaktär vilket jag tycker är viktigt med tanke på att den övriga delen av de "det nya Nödinge" som har byggts de senaste 15 åren endast är byggt och sålt av byggentreprenörer.

> **Kommentar:** *Fastigheterna inom planområdet är i huvudsak privatägda. Kommunen har i det fallet inte rådighet över vem marken säljs till. På kommunal mark finns viss möjlighet att styra byggnationen genom markanvisning, men den kommunala marken ligger i sista etapp och planerad utbyggnad är 10+ år från detaljplanens laga kraft. Kommunen har idag inte fastställt hur denna mark ska försäljas eller bebyggas.*

Jag anser också att man bör göra plats för en skola, exempelvis F-6. Idag finns endast en skola i hela Nödinge och det nya området skulle troligtvis attrahera många barnfamiljer vilket skulle göra området än mer attraktivt om det även byggs en ny skola.

> **Kommentar:** *Det finns ett behov av att i framtiden skapa fler skolplatser i Nödinge. Inom användningsområde för skola kan både skola och förskola byggas. I detta fall är det i första hand en förskola som planeras, efter de dialoger som skett med service- och utbildningsförvaltningen.*

Boende, Nödinge-Stommen 1:147

Undertecknad stöder det planförslag för Backaområdet i Nödinge som nu finns ute för granskning.

Ale kommuns detaljplanearbete har en period varit mindre produktivt vilket medfört en avstannande nyproduktion av bostäder i kommunen. Det är framför allt Alebyggen som inom äldre detaljplaner kunnat bygga hyresbostäder.

I Nödinge har planläggningen av bland annat Orklas markinnehav på Backaområdet legat nere en längre tid. Detta trots att bostadsefterfrågan i regionen varit stor. Att ett planförslag nu är ute för granskning är mycket positivt.

Kommunen har i sin nya översiktsplan ambitioner på en kraftig årlig befolkningsutveckling. Detta kräver ett stort politiskt och tjänstemannaengagemang för att uppnå denna målsättning.

Detaljplanen Backa 1:13 i södra Nödinge är därför viktig att driva fram till en lagakraftvunnen plan. Den föreslagna bostadsutbyggnaden skapar bättre underlag för handel och annan service på Ale Torg som behöver ha stöd för vidare utveckling.

Planområdet ligger med gång- och cykelavstånd till pendelstation och centrumanläggningar vilket är förmånligt ur miljösynpunkt.

En grundläggande förutsättning för en snar utbyggnad av området är att markägarna/exploatörerna står bakom förslaget och att planprocessen fortskrider med full kraft.

> **Kommentar:** *Noteras.*

Boende, Fyrklövergatan

Nu tar denna detaljplan det sista som finns kvar av ett naturskönt inre Nödinge. Ni tar odlingslandskap som ni själva strikt förbjuder när det är någon privatperson som söker ett bygglov på sin egen jordbruksfastighet inte en chans att de får bygga. Vem är det som håller våra landskap öppna,

vårdar och sköter dessa. Inte är det våra politiker eller samhällsbyggnadsnämnden. Finns det någon kvar i Ales kommunhus som har ett hjärta som slår för Nödinge.

Denna detaljplan bromsar all spontan motion som utförs dagligen på området söder om Backa säteri. Länsstyrelsen påpekar att planförslaget inte medverkar till God bebyggd Miljö, och att ni bebygger ett rikt odlingslandskap vilket man absolut inte får göra enligt er själva. Ert svar till länsstyrelsen att jorden ligger i träda nu, men om planen blir antagen så kommer brukandet av odlingsmarken att upphöra.
Det var nog det dummaste man har hört, det är en förolämpning mot alla som läser dessa samrådsredogörelser. Vem är den ansvarige för detta?

Jag protesterar skarpt mot denna detaljplan, men tyvärr så vet man att det inte hjälper, varför har ni samråd och granskning, jo lagen säger så.

Ale kommun skiter i sina medborgare och skattebetalare.

> **Kommentar:** *Det har inom ramen för detaljplanearbetet genomförts en lokaliseringsprövning, eftersom delar av planområdet bland annat omfattar jordbruksmark. Resultatet av lokaliseringsprövningen är att det i Nödinge inte finns motsvarande markytor som är lika omfattande eller lämpliga att bebygga. Delar av planområdet var utpekat för bostadsutveckling i översiktsplanen som antogs 2007. Planområdet ingår också i den fördjupade översiktsplanen för Nödinge från 2019 samt den nya översiktsplanen som antogs 2021. Syftet är att skapa en samlad bebyggelse med effektivt markutnyttjande i anslutning till befintlig bebyggelse och utveckla centralorten. Detta för att minimera behovet av utbyggnad på annan jordbruksmark i närområdet.*
>
> *Fornlämningarna inom detaljplanen har utretts, i samråd med Länsstyrelsen och planförslaget har reviderats så att målet om en god bebyggd miljö kan uppnås.*

KPRSamråd 2022-03-02

Markförhållanden
Det är allmänt känt att markförhållandena i Götaälvområdet är besvärliga när det gäller att kunna bygga hus. Det krävs ofta att betydande pålningar görs för att säkerställa en acceptabel stabilitet.

I de omfattande geotekniska utredningar som presenterats har vi svårt att avgöra var de största riskerna finns inom området och vilka risker som har störst betydelse.
Beträffande de geotekniska förhållandena redovisas att på vissa områden finns djupt liggande lerjord och kvicklera mellan 4–8 m djup.

En del farliga slänter redovisas med rasrisk.
I vissa områden avråds från att bygga. Ytterligare utredning bör göras.
Det är stor risk att äldre personer som kan komma att bo i de planerade husen kommer att vara oroliga över uppgifterna om betydande förekomst av kvicklera och viss rasrisk.
Det bör övervägas att disponera om förslaget för att komma ifrån det mest olämpliga området.

> **Kommentar:** *Komplettering av den geotekniska utredningen har gjorts i samråd med SGI efter granskningen. Utredningen har kompletterats med bland annat ytterligare beräkningar för att säkerställa att stabiliteten är tillräcklig för bostadsbyggande inom planområdet.*

GC-vägar, belysning och bänkar

Vi anser att det ska finnas sammanhängande gång-och cykelvägar utefter alla vägar i hela området och till busshållplatserna.

Vi anser att gång- och cykelvägarna ska uppfylla de funktionskrav som anges i Boverkets BFS 2011 ─ ALM 2, §§ 1,7,11 och 15.
som vi hänvisar till.
Vi anser att de viktigaste funktionskraven är:
- Olika ljushetskontrast och beläggning på gång- resp cykeldelen.
- Bredden på gångbanan ska anpassas till att 2 fyrhjuliga rullstolar kan mötas.

Vi hänvisar till Väg-och Transportstyrelsens byggregler för 4-hjuliga rullstolar på gång- och cykelbanor.

Vi anser det viktigt att det mellan gångvägen och cykelbanan finns en tydlig markering för att undvika att (om möjligt) cyklister kommer in på gångvägen. Helst ska cykelbanan separeras från gångbanan.

Belysning
* I Trafikverkets ”Krav för vägars och gators utformning, vers 2 finns även bl a
- Belysningsklasser för GC-vägar
- Belysning av GC-vägar
Vi anser att det ska finnas en punktbelysning var 40-onde meter efter GC-vägarna.

Bänkar
* Vi anser att det ska finnas sittplatser/bänkar med jämna mellanrum efter gångvägen.
Lämpligen kan bänkarna/sittplatserna placeras där belysningen finns och placeras vid sidan av gångytan. Sittplatsernas utformning och måttuppgifter finns angivet i Boverkets ALM 2.
Vid sidan av sittplatsen ska det finnas plats för en rullstol.

> **Kommentar:** *GC-vägarnas utformning styrs inte av detaljplanen. I samband med detaljprojektering kommer tillgänglighet att tas hänsyn till vid utformning av gatunätet och kommer följa kommunens standard samt de senaste kraven och föreskrifterna som finns att ta hänsyn till, bland annat från Boverket.*

Tillgänglighet till fastigheterna
Byggnaderna ska placeras i närhet till allmänna kommunikationer eller lokala transportlösningar, matarbussar eller liknande arrangemang.
Byggnaderna ska placeras i närhet till samhällets servicefunktioner, såsom dagligvarubutik, apotek, läkare, bibliotek eller annan service.
Lutning av gångväg fram till husets entré: 1:20
Det ska vara möjligt att köra fram med bil till plats nära entrén.
Svängrumsyta framför entré: 2,0 x 1,5 m.
Planeringsmässigt ska det avsättas plats för att entréerna ska kunna vara regn- och vindskyddade.
Området till och runt entréerna ska vara väl upplysta.

> **Kommentar:** *Noteras*

Snödeponi
Med tanke på att det kan snöa ganska mycket även i dessa trakter är det nödvändigt att ange och reservera ett lämpligt antal platser inom området där upplogad snö kan deponeras i väntan på att den ska tina.

> **Kommentar:** *Vägnätet inom området är utformat med snöupplag i åtanke.*

Laddningsplatser för elfordon
En möjlighet är att installera laddningsplatser vid de parkeringsplatser som presenterats, men troligtvis ökar behovet efterhand.
Det finns ett kommande behov av laddningsplatser i samband med byggnation av det nya bostadsområdet.

> **Kommentar:** *Ale El kommer att medverka i projekteringsarbetet med exploatörerna för att planera för tillräcklig framtida kapacitet i ledningsnätet.*

Bullerproblem

OBS! En aktuell FN-information om riskerna med buller (utdrag)
I en nyligen utgiven rapport från FN:s miljöprogram UNEP redovisas att bullerföroreningar orsakar omkring 12 000 förtida dödsfall varje år i Europa.
UNEP varnar för att konstant utsättas för buller försämrar människors hälsa och välbefinnande. Det potentiellt skadliga ljudet kommer bl a från vägar och järnvägar. Att få ner bullret har blivit en folkhälsofråga. Stadsplanerare bör därför prioritera att minska oönskad ljud vid källan och se till att det finns alternativa sätt att lösa problemet.

Vi kan notera från bullerutredningen att det finns ett antal byggnader som har beräknat höga värden på direktljud mot väggarna.

Våra synpunkter i detta remissyttrande behandlar bullerfrågan och de ljudnivåer som vi anser ska gälla inomhus i lägenheterna i de planerade byggnaderna.

Risk för att lägenheterna i de mest bullerutsatta byggnaderna kan komma att klassas som nödbostäder?

Vi anser det helt oacceptabelt att vissa rum i de planerade lägenheterna kommer att ha så höga ljudnivåer att det är olämpligt att vistas där.
Ska de boende verkligen betala hyra för ett eller flera rum som de avråds från att nyttja?

Som vi tolkar det presenterade underlaget saknas det uppgifter om vilka ljudnivåer inomhus i bostäderna som blir effekten av ljudtrycket på byggnadens utsida.
Vi anser att det är viktigt att fokusera på vilka ljudnivåer som kommer att gälla inne i alla rum lägenheterna.

> **Kommentar:** *I samband med bygglovsansökan så aktualiseras kravet om riktvärdena i förordning (2016:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader och bygglovsenheten bevakar så att riktvärdena inte överskrids.*

Vi efterlyser ett antal frekvensanalyser, bland annat inom området 31,5 Hz ─ 200 Hz, på samma sätt som det har presenterats från olika ljudkällor.
Som underlag för våra synpunkter utgår vi från bl a: ”Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus”,
”Hälsoeffekter av buller och höga ljudnivåer”, Boverket och
”Vägledning om buller inomhus och höga ljudnivåer”.
Folkhälsomyndigheten är tillsynsvägledande myndighet i frågor som gäller hälsoskydd enligt miljöbalken, och har sedan tidigare gett ut allmänna råd om buller inomhus och höga ljudnivåer. Folkhälsomyndighetens allmänna råd (FoHMFS 2014:15) om höga ljudnivåer är baserade på hälsoeffekterna och risken för hörselskador till följd av höga ljudnivåer.

Kommentar: *Noteras. Bullerutredningen anses tillräcklig för att utröna huruvida bostädernas placering är lämplig ur bullersynpunkt. Kommunen avser inte att genomföra ytterligare utredningar.*

FOHMFS 2014:13
Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus
Beslutade den 2 januari 2014
I dessa allmänna råd ges rekommendationer för tillämpningen av 9 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) vad som gäller för buller inomhus.
Dessa allmänna råd gäller för bostadsrum i permanentbostäder.
Som bostadsrum räknas rum för sömn och vila, rum för daglig samvaro och matrum som används som sovrum.

Dessa riktvärden bör tillämpas vid bedömningen av om olägenhet för människors hälsa föreligger. Såväl värdena i tabell 1 som tabell 2 bör beaktas vid bedömningen.

Riktvärden

Tabell 1. Buller

Maximalt ljud	LAFmax	45 dB, (1)
Ekvivalent ljud	LAeq,T	30 dB (2)
Ljud med hörbara tonkomponenter	LAeq,T	25 dB (2)
Ljud från musikanläggningar	LAeq,T	25 dB (2)

(1) Den högsta A-vägda ljudnivån
(2) Den A-vägda ekvivalenta ljudnivån under en viss tidsperiod (T)

Tabell 2. Lågfrekvent buller

Tersband (Hz)	Ljudtrycksnivå, Leq(dB)
31,5	56
40	49
50	43
63	42
80	40
100	38
125	36
160	34
200	32

Enligt Boverkets byggregler ska byggnader dimensioneras och utformas med hänsyn till förekommande bullerkällor och så att uppkomst och spridning av oönskat ljud begränsas.

Negativ påverkan av buller, Sömnstörningar
Buller är enkelt uttryckt oönskat ljud, dvs ljud som människor känner sig störda av.
Buller och höga ljudnivåer är ett utbrett miljöhälsoproblem som påverkar många människor, både barn och vuxna.

Buller och höga ljudnivåer påverkar människors hälsa på olika sätt beroende på vilken typ av buller det gäller, vilken styrka och frekvenser det innehåller, hur det varierar över tid och vilken tid på dygnet det uppstår.

Buller kan medföra sömnstörningar och öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar såsom hjärtinfarkt och stroke.

Buller kan även inverka på talförståelsen och kommunikationen, försvåra inlärning och ge sämre prestation.

Höga bullernivåer kan också bli ett hinder för god livskvalitet genom att aktiviteter, vila, avkoppling eller sömn störs.
Störningsupplevelsen blir också starkare om ljudkällan inte syns för den som berörs.

Buller nattetid kan få omedelbara effekter på sömnen och påverka välbefinnandet dagen efter. Det kan också få negativa hälsoeffekter om sömnstörningen kvarstår en längre tid.

Det finns ett statistiskt säkerställt samband mellan den maximala ljudnivån i sovrummet och risken för att vakna. Ljudnivån där risken för att börja vakna var generellt 33 ─ 38 dB LAmax .
Studier har visat att sömnstörningar negativt kan påverka den psykiska hälsan och immunförsvaret.
Långvarig exponering av buller orsakar långvarig stress och sömnstörningar.
I Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus rekommenderas ekvivalent ljudnivå 30 dBA och maximal ljudnivå 45 dBA i bostäder.

Kommentar: *Noteras.*

Vibrationer
Vibrationer från trafiken på järnväg och väg E45 kan ge upphov till störningar och obehag för de som bor eller uppehåller sig i området. Normalt orsakar vibrationer att människor upplever obehag och sömnstörningar samt eventuellt andra hälsoproblem på lång sikt.
Rubr läge, kombinerat med stor andel lera i marken, gör att hänsyn behöver tas till vibrationer vid planering av bostäder i Nödinge.

KPRSamråd rekommenderar att en separat utredning görs för att kartlägga förekomsten av vibrationer där effekten bör motverkas.

Kommentar: *Järnvägen bedöms inte utgöra en risk för vibrationer inom området. Inga utredningar gällande vibrationer avses utföras efter granskningen.*

Lågfrekvent buller
Definieras som buller, hörbart inom frekvensområdet 20 ─ 200 Hz.
Lägre frekvenser ligger utanför det mänskliga hörselintervallet och känns snarare som vibrationer än som ett hörbart ljud.
Lågfrekvent ljud kan man inte undgå och är mycket svårt att vänja sig med

Speciellt med lågfrekvent ljud är att det tar sig igenom väggarna utan att det går att hindra detta på samma sätt som gäller för högre frekvenser.
Lågfrekventa ljud som kan påverka människors hälsa kan t ex komma från dieselmotorer, lastbilar, bussar, godståg och arbetsfordon.

Olika fallstudier visar att vanliga symtom är huvudvärk eller en tryckkänsla över huvudet, trötthet, irritation och illamående.
Lågfrekvent ljud är mer störande än ljud utan lågfrekvent innehåll.
Studier av sömnpåverkan visar att lågfrekvent buller påverkar sömnens återhämtande inverkan och påverkar hormonell dygnsrytm. Dessutom i samband med högt blodtryck.

Kommentar: *Noteras.*

Mätning av lågfrekventa ljudnivåer
Med tanke på det planerade områdets närhet till järnväg med sina omfattande godstransporter och motorvägen E 45 (med mycket tung trafik) föreslår vi att det görs en ljudmätning vid olika frekvenser för att få information om den lågfrekventa ljudnivån.

Vi i KPRSamråd anser att alla rum i bostäderna ska ha en godkänd och acceptabel ljudnivå enligt det som gäller i föreskrifterna för bostäder.

Kommentar: *Noteras. Inga utredningar gällande lågfrekventa ljudnivåer avses utföras efter granskningen.*

Särskilda riktvärden för barn
Barn har oftast inte lika stor kunskap som vuxna om hur buller påverkar dem.
De har heller inte samma förutsättningar att skydda sig och betraktas därför som en särskild riskgrupp vad gäller hörselskador.

Lätta bullerskador vid ung ålder kan ge ett sämre utgångsläge inför kommande åldersrelaterade hörselförsämringar. Detta är en viktig aspekt för att skydda barn och unga från potentiellt hörselskadande exponering, så långt det är möjligt, och därför finns det särskilda riktvärden för barn när det gäller höga ljudnivåer.

Om barn under 13 år har tillträde till lokalerna gäller de lägre riktvärdena i Folkhälsomyndighetens allmänna råd om höga ljudnivåer.

Kommentar: *Noteras.*

Attraktiva mötesplatser
Ett utdrag från
"Översikt för Ale kommun, Fördjupad för Nödinge, FÖP Nödinge 2030".
"Mötesplatser som är attraktiva, trygga och tillgängliga för alla ökar förutsättningarna för ett rikt folkliv. Mötesplatser ska utformas så att de bidrar till att alla känner sig delaktiga i samhället.

Ett varierat utbud av attraktiva mötesplatser ska finnas för att tillgodose olika behov för social gemenskap. De ska vara lätta att nå både för spontana och planerade besök och finnas både inomhus och utomhus.

Utbudet av mötesplatser ska vända sig till alla samtidigt som vissa mötesplatser kan riktas till särskilda målgrupper.

Mötesplatser bör utformas så att invånare och besökare själva kan påverka innehåll och användning.

Mötesplatserna lokaliseras vid stråk och målpunkter för att öka tillgängligheten.
För att öka platsernas attraktivitet och ge dem identitet ska särskild omsorg läggas vid god gestaltning, grönska och trygghet"

Förslag:
Det är nu ett lämpligt tillfälle att genomföra dessa utvecklingsplaner för Nödinge när det skapas ett helt nytt bostadsområde med mer än 500 lägenheter och skola i Nödinge.

Det nämns i Ale kommuns utvecklingsstrategi att platserna ska finnas både inomhus och utomhus.

Samlingslokaler för föreningslivet är en viktig del i ett demokratiskt samhälle.
KPRSamråd föreslår att mötesplatsen inomhus ska byggas och utformas och anpassas för bl a olika föreningars utbud av omfattande och variationsrika aktiviteter.

Kommentar: *Inom detaljplanen finns områden som ger detaljplanen stöd för centrumverksamhet och kontor. Inom dessa områden finns möjlighet för denna typ av lokaler. Områdena utvecklas inte i kommunal regi och behöver ske genom föreningarnas intresse.*

Allmänt
Vi avråder bestämt enl förslaget till att bygga lägenheter som skulle komma att finnas i en mycket bullerrik miljö.

Vi föreslår att den föreslagna bostadsbyggnaden flyttas och uppförs på ett område med en lägre bullerpåverkan.

Att flytta bostadsbyggandet blir sannolikt billigare än att vidta alla de extraordinära åtgärder som skulle behövas för att få en godkänd ljudmiljö i de planerade byggnaderna.

Om mot förmodan de planerade bostadsbyggnaderna ska vara kvar föreslår vi att betydande insatser görs för att hitta lösningar för att minska ljudet vid spridningskällan.

Vid planering av byggande av bostäder är omsorgen om människors hälsa en viktig utgångspunkt. Buller är en av de faktorer som påverkar människors hälsa negativt och få möjlighet till att ha en god livskvalitet.

För Ale kommun skulle det kunna bli ett konkurrensargument att kunna erbjuda tysta lägenheter i sitt bestånd.

Kommentar: *Noteras. Se ovanstående kommentarer för svar på allmänna frågor.*

SAMMANFATTNING

Inkomna synpunkter har föranlett följande förändringar av planförslaget:

- Plankartan är reviderad. Kvartersmark om 450 kvadratmeter inom område I, i dagvattenutredningen, regleras till naturmark för att säkerställa tillräcklig yta för rening och fördröjning av dagvatten.
- En yta på 231 kvadratmeter allmän platsmark – natur, i närheten av Denofa-bostäderna i väster har undantagits från detaljplanen. Anledningen är att en fastighetsreglering har gjorts för ytan som numer är en del av fastigheten Ale Backa 1:23.
- I plankartan har belastningsbegränsning lagts in längs Lodingebäckens kantzon för att minska risken för ras och erosion, samt skydda de naturvärden som finns i området. De tillagda bestämmelserna anger att mark i vissa delar inte får belastas mer än 20 kPa (b2) samt skyddszon med 0 kPa närmast känsliga delar.
- Planbestämmelsen a2 har lagts till för att säkerställa tillfredställande bergstabilitet och skydd mot blocknedfall.
- Bestämmelsen ”dagvatten” har formulerats om till att anläggning ”ska anläggas”
- Bestämmelsen damm1 har omformulerats då ingen risk för bottenupptryckning föreligger.
- Planbestämmelsen m1 – Bullerskärm får uppföras, har lagts till i den västra delen av planområdet.
- Remsa med naturmark mellan gata och kvartersmark i den östra delen av planområdet har ersatts med gatumark samt utfartsförbud längs kvartersmarken.
- En mindre remsa prickmark avsedd för vändplats har tagits bort i den nordvästra delen av planområdet har tagits bort då det inte är säkert att vändplats är nödvändig för egenskapsområdet.

- Planbestämmelsen e32 har lagts till på några platser och g-bestämmelser har plockats bort från några ställen.
- Förtydligande i planbeskrivningen angående hur belysning på allmän plats - Gata med mera kan anpassas i närheten till fladdermusbiotoperna är gjord. Förtydligande i planbeskrivningen om att schaktning och byggnation i närheten av dammen ska utföras på sådant sätt att det inte påverkar de groddjur som lever i dammen på Lahallsåsen.
- Planbeskrivningen har uppdaterats med ingrepp i fornlämningar.
- Förtydligande är infört i planbeskrivningen angående avstängningsbara dagvattenutlopp för att förhindra att förorenat släckvatten kommer ut i recipienten Lodingebäcken i händelse av brand inom området.
- Planbeskrivningen är uppdaterad med att planområdet ligger inom Göta älvs vattenskyddsområde.
- Texterna om markföroreningar i planbeskrivningen har uppdaterats utifrån riskbedömningen som har genomförts efter granskning.

Utöver ändringar utifrån inkomna synpunkter har även redaktionella ändringar gjorts i planbeskrivningen.

Synpunkter från samrådet som inte har tillgodosetts

SPF seniorerna
Boende på Backa Granbacka
Boende på Kuskvägen (Nödinge-Stommen 1:198)
Fastighet Backa 1:2
Boende på Torkels kulle
Boende på Stallvägen (Nödinge-Stommen 1:191)
Boende i Ale kommun (Namn redovisas inte i denna handling i enlighet med Dataskyddsförordningen)

Synpunkter från granskning som inte har tillgodosetts

KPRSamråd
Boende, Mejerivägen
Boende, Fyrklövergatan

Besvärsberättigade

Boende på Backa Granbacka (Backa 1:16)
Fastighet Backa 1:2

Samhällsbyggnadsförvaltningen, plan och myndighet
Nödinge, 2026–04–01

……
Sonny Hellstrand
Verksamhetschef plan och myndighet

……
Karin Svensson Gustafsson
Planarkitekt

……
Jonatan Westlin
Plankonsult, Krook & Tjäder

GRANSKNINGSHANDLING
Utökat planförfarande
2022-01-19

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom fastighet Backa 1:13 m.fl.
Ale kommun, Västra Götalands län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Sektor samhällsbyggnad fick 2015-11-17 i uppdrag av Kommunstyrelsen att upprätta detaljplan för området. Planläggningen har tidigare föregåtts av ett planprogram som godkändes av Kommunstyrelsen 2009. Detaljplanens syfte är att möjliggöra bostadsbebyggelse och utbildningslokaler samt ge förutsättningar för etablering av småskaliga handels- och serviceverksamheter koncentrerat till huvudgatan. Syftet är också att säkerställa befintliga natur- och kulturvärden samt att bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv.

Planärendet handläggs enligt reglerna för utökat planförfarande enligt Plan- och bygglagen (SFS 2014:900) 5 kap 7§ vilket innebär att den kan antas först efter genomfört samråd och granskning. När en detaljplan upprättas eller ändras, skall de som har ett väsentligt intresse av detaljplanen, ges tillfälle till samråd. Samråd har ägt rum under tiden 2016-04-21 – 2016-05-27 genom att planhandlingar utsänts till berörda sakägare, förvaltningar, myndigheter m.fl. Samrådsmöte hölls för allmänheten den 11 maj 2016.

INKOMNA YTTRANDEN

1. Länsstyrelsen	2016-06-03	kommentar
2. Statens Geotekniska Inst.	2016-05-24	kommentar
3. Trafikverket	2016-05-20	kommentar
4. Skogsstyrelsen	2016-05-27	kommentar
5. Försvarsmakten	2016-04-25	ingen erinran
6. SGU	2016-05-25	ingen erinran
7. Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten	2016-05-19	kommentar
8. Svenska Kraftnät	2016-15-20	ingen erinran
9. Västtrafik	2016-05-20	ingen erinran
10. Göteborg Energi	2016-05-17	kommentar
11. TeliaSonera Skanova Access AB	2016-05-11	kommentar
12. Räddningstjänsten	2016-05-26	ingen erinran
13. Kultur- och fritidsnämnden	2016-05-23	kommentar
14. Utbildningsnämnden	2016-05-23	kommentar
15. Omsorgs- och arbetsmarknadsn.	2016-05-04	kommentar

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

16. Utvecklingsavdelningen	2016-05-27	kommentar
17. Mark/exploatering	2016-05-27	kommentar
18. Verksamhet Teknik	2016-05-27	kommentar
19. Backa Säteri Fastighets AB	2016-05-25	kommentar
20. Backa Säteri Bostadsutveckling AB	2016-05-25	kommentar
21. SPF Seniorerna i Ale	2016-05-25	kommentar
22. Boende på Backa Granbacka xxx	2016-05-27	kommentar
23. Boende på Kuskvägen x	2016-05-27	kommentar
24. Ägare av Backa x:x	2016-05-27	kommentar
25. Boende på Torkels kulle x	2016-05-17	kommentar
26. Boende på Stallvägen xx	2016-05-11	kommentar
27. Boende i Ale kommun	2016-05-10	kommentar

De framförda synpunkterna i skrivelserna citeras eller sammanfattas samt kommenteras med *kursiv stil* enligt följande:

1. Länsstyrelsen

Yttrandet återges nedan i sin helhet.

Om ärendet

Enligt planbeskrivningen är syftet med detaljplanen att ”möjliggöra bostadsbebyggelse och skola samt ge förutsättningar för etablering av småskaliga verksamheter, handel och service koncentrerat till huvudgatan. Planens syfte är också att, ”säkerställa befintliga natur- och kulturvärden och bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv”.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Länsstyrelsen ser positivt på att det aktuella planförslaget bidrar till bostadsutveckling i Nödinge. Länsstyrelsen anser dock att kommunen måste ändra planförslaget i de avseende som berör Lodingebäcken som ligger inom riksintresseområde för naturvård. Underlaget för frågor som berör markens stabilitet och risk för skred samt erosion behöver också ses över för att kunna säkerställa eventuella säkerhetsåtgärder. Frågan om eventuella markföroreningar i samband med de utfyllnader som finns inom planområdet behöver också utredas och vid behov åtgärdas. Dessa frågor har beskrivits mer ingående under huvudrubriken *”Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning”*.

Kommunen bör också se över planförslaget för att hantera frågor som berör naturområden längs Lodingebäcken och dess västra fåra, biotopsskyddade objekt, dagvattenhantering, buller, översvämningsrisk, farligt gods och vattenverksamheter. Dessa frågor har beskrivits mer ingående under huvudrubriken *”Råd enligt PBL och MB”*.

Därutöver har planförslaget inte tagit tillräcklig hänsyn till fornlämningarna inom planområdet och behöver revideras i detta avseende.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör riksintresse samt hälsa/säkerhet med avseende på geotekniska frågor, risk för erosion och skred och markföroreningar måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande av en detaljplan enligt förslaget inte kommer att prövas.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Motiv för bedömningen
Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Riksintresse, Lodingebäcken
Lodingebäcken ligger inom riksintresseområde för naturvård (NRO 14122 Göta och Nordre älvs dalgångar) tack vare sina höga naturvärden och dess vikt som reproduktionsområde för havsöring.

Länsstyrelsen anser att i det fortsatta planarbetet ska kommunen tydliggöra och motivera avgränsning av riksintresseområdet samt göra ändringar i planförslag så att det inte finns risk för påtaglig skada på riksintresset.

Varken Lodingebäcken eller riksintresseområdet har markerats i illustrationskartan vilket gör det svårt för Länsstyrelsen att bedöma hur bäcken kommer att påverkas av planförslagets genomförande. Av kartbilden på sidan 49 i planbeskrivningen framgår dock att delar av bebyggelsen i östra delen av planområdet ligger mycket nära Lodingebäcken. Enligt kartbilden ska även markområdet mellan bäcken och bebyggelsen rymma ett utjämningsmagasin för dagvatten.

Bäcken behöver markeras i grundkarta och illustrationskarta så att dess sträckning blir tydlig. Eventuellt kan riksintresseområden läggas in på illustrationskarta alternativt en separat karta med illustrationskartan i botten i planhandlingen. Tydligare underlagskarta på s 11 i planhandlingen. Är kartan på sidan 49 en tidigare skissversion (bild tagen från VA-utredning?)? Utjämningsmagasinen för dagvatten placeras utanför belastningsrestriktionen och inom kvartersmark. Eventuellt innebär den nya avgränsningen av riksintresset att naturområdet behöver utökas.

Länsstyrelsen bedömer, med viss reservation för att underlaget är otydligt, att planförslaget måste revideras så att ett större område kring Lodingebäcken avsätts som naturmark där varken bebyggelse eller andra anläggningar tillåts. Som en grov uppskattning bör naturmarkens bredd inte understiga 20 meter på någon sida av bäcken. Erforderlig bredd kan dock behöva utredas ytterligare under det fortsatta planarbetet.

Kommentarer
Efter samrådsskedet genomfördes en biotopkartering för Lodingebäcken samt en ny naturvärdesinventering för hela planområdet. Planen har justerats på flera ställen med hänsyn till resultaten från dessa utredningar. Bland annat har planens avgränsning reviderats med hänsyn till biotopkarteringen och geotekniska utredningen. I aktuellt planförslag utgör Lodingebäckens fåra del av planens östra gräns. Marken är i direkt anslutning till bäcken mot väster och är planlagd som NATUR. Avståndet från bäckfåran till byggbara ytor inom kvartersmark är minst 20 meter längs med bäcken. Detta avstånd har införts med hänsyn till riksintresse för naturvård samt som ett säkerhetsavstånd i samband med risk för erosion och skred. Plankartan säkerställer att inga åtgärder kopplat till erosion eller skred behöver utföras i Lodingebäcken.

Den uppdaterade VA-och dagvattenutredningen föreskriver inte att utjämningsmagasin krävs mellan bebyggelse och bäcken i denna del av planområdet. Dagvatten leds istället mot planområdets centrala delar för att fördröjas, innan det når Lodingebäcken.

Illustrationskartan har justerats och visualisering av bäcken har förtydligats.

Av SGI:s erosionsutredning (se sidorna 26-27) framgår att erosion pågår i Lodingebäcken i planområdets sydöstra del. I rapporten anges på sidan 26 att *"I anslutning till planområdet i sydost är stabilitetsförhållanden mycket otillfredsställande och inre erosion på grund av stor tillrinning från närliggande höjdpartier, liksom erosion i Lodingebäcken, kan innebära att skred utlöses"*. Även om dagvattenåtgärder vidtas kommer de högsta flödena att öka, då utjämningsanläggningar dimensioneras för nederbörd med en

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

statistisk återkomsttid om 10 år och en klimatfaktor på 1,2. Detta medför att erosionsrisken kommer att öka på sikt. Det förefaller inte uteslutet att markstabilitetsförbättrande åtgärder i och i anslutning till Lodingebäcken kan komma att krävas.

Länsstyrelsen anser att detaljplanen i första hand ska utformas så att markstabilitetshöjande åtgärder i Lodingebäcken undviks helt. Markstabilitetshöjande åtgärder i och vid vattendrag, såsom omgrävning och anläggning av erosionsskydd, är åtgärder som typiskt sett medför skador på naturmiljön. Anläggning av ny bebyggelse som förutsätter markstabilitetshöjande åtgärder i vattendrag med höga naturvärden ska därför undvikas.

Kommentar
För att bemöta inkomna samrådsyttranden har både erosionsutredningen (2017) och geotekniska utredningen (2020) uppdaterats. Beställning av kompletteringar har gjorts med hjälp av SGI:s beställarstöd. Planbeskrivningen har därefter uppdaterats utifrån dessa utredningar. I den senaste revidering av geotekniska utredningen ingår en uppdatering av befintliga stabilitetsberäkningar med avseende på markbelastning och planerad bebyggelse. Utredningen visar på tillfredställande stabilitet.

Sammantaget har följande justeringar gjorts på plankartan för att bemöta synpunkten ovan:

- *Kartan har justerats så att inga byggnader får uppföras närmare än 20 meter till Lodingebäckens fåra.*
- *Planområdet har justerats med hänsyn till restriktioner gällande område B enligt den geotekniska utredningen. Det innebär att ingen byggnation eller annan belastning av marken får ske på område B.*
- *Plankartan säkerställer att inga markstabilitetshöjande åtgärder i Lodingebäcken krävs.*

En kompletterande VA- och dagvattenutredning har utförts. Ingångsvärden för dagvatten har varit nederbörd med en statistisk återkomsttid om 30 år och en klimatfaktor på 1,25.

De befintliga ”banvallar” (se sidan 29 i planbeskrivningen) som korsar Lodingebäcken på två ställen och ska förses med planbestämmelsen ”CYKEL” bör ses över för att säkerställa att de inte utgör något vandringshinder för fisk. Dessa befintliga banvallar bör ur ett naturperspektiv ersättas med riktiga broar som är friställda från bäcken och inte påverkar fiskarnas vandringsmöjligheter. Även om varje hinder i sig kanske är av mindre betydelse så kan kombinationen av många små vandringshinder som avhåller fisken resultera i att en decimerat antal fiskar når sin lekplats, vilket påverkar populationen i stort. Detta gäller även för befintliga bilvägar, cykelvägar och gångvägar över den västra bäckfåran.

Kommentar
Planområdet har reviderats sedan samrådet. Ändringen innebär att det bostadsområde som i samrådsförslaget planerades norr om Lodingebäcken har tagits bort från planen. I och med detta kommer banvallarna inte heller att planeras för cykeltrafik. Dessa har förlagits inom naturmark i aktuellt planförslag.

<u>Geoteknik</u>
Sveriges geotekniska institut (SGI) har lämnat ett yttrande daterat 2016-05- 24. I yttrandet tas upp synpunkter om markens lämplighet med avseende på risker för stabilitet och skred. SGI anser att från säkerhetssynvinkel, *”kvarstår oklarheter som behöver förtydligas i det fortsatta planarbetet.*
Krävs det åtgärder eller restriktioner ska dessa på ett plantekniskt godtagbart sätt säkerställas i plan”.

Länsstyrelsen instämmer med SGI och vill tillägga att frågor som berör risk för blocknedfall i kuperade delar av planområdet behöver också belysas. SGI:s yttrande bifogas i sin helhet.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN 2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN 2015.15 Handling: 1130149

Kommentar
Planens avgränsning har justerats med avseende på stabilitet och skred kopplat till Lodingebäcken. Plankartan har också justerats med kompletterande bestämmelser om markbelastning.

Markföroreningar
Länsstyrelsen anser att föroreningssituationen i marken bör utredas ytterligare. Orsaken är att det i nuläget är stora osäkerheter i hur föroreningssituationen ser ut och vilka typer av massor som deponerats inom området. Av detaljplaneförslaget behöver det tydligt framgå vilka åtgärder som krävs för att säkerställa att marken blir lämplig för planerad användning.

Inom det aktuella området har massor deponerats under 1970- och 80-talet samt i samband med projektet *Bana Väg i Väst* med start under 2007. I samrådsunderlaget finns olika uppgifter om mellan vilka år som massor deponerades, men starten har enligt uppgift varit under 2007 och deponeringen har ev. pågått till 2011. Det finns dessutom olika uppgifter om vilken typ av massor som deponerades i samband med projektet *Bana Väg i Väst.*

I bilaga 4 *Materialupplag vid Jakobsdal, Beskrivning av upplagets utformning*, daterat 2012-04-02, av Trafikverket och ÅF Infrastructure AB framgår det att samtliga använda jordmassor inom utfyllnadsområdet har karakteriserats miljömässigt som MKM (mindre känslig markanvändning), enligt uppgift från Trafikverket. I bilaga 1 *Översiktlig miljöteknisk markundersökning för detaljplan*, daterat 2012-11-11, av ÅF-Infrastructure AB, framgår det att tillstånd funnits för att deponera jordmassor med halter under Naturvårdsverkets riktvärden för Känslig Markanvändning, KM.

Med det tvetydiga underlaget rörande utfyllnadsmassornas bedömer Länsstyrelsen att massornas karaktär behöver utredas och ytterligare miljötekniska markundersökningar behöver genomföras. Om utfyllnadsmassorna utgörs av massor som är miljömässigt karakteriserade som MKM (mindre känslig markanvändning), är inte området i sin nuvarande form lämpligt för bostadsändamål, utan då behöver ytterligare utredningar och åtgärder genomföras först.

En översiktlig miljöteknisk markundersökning genomfördes 2012 där PAH samt Cu påvisades i några samlingsprover. Även dessa resultat föranleder att det finns behov av ytterligare undersökningar för att kunna bedöma om marken är eller kan göras lämplig för planerad markanvändning. Föroreningarna behöver avgränsas i yt- som djupled och en riskbedömning ska tas fram för att kunna bedöma lämpligheten för bostäder inom området. Därefter behöver nödvändiga saneringsåtgärder och omfattningen av dem beskrivas, samt en kostnadsuppskattning tas fram för att kunna bedöma om åtgärderna är möjliga att genomföra.

Om innehållet av massorna som deponerades inom området under 1970- och 80-talet är okänt, bör de kompletterande undersökningarna genomföras med ett brett perspektiv där fler parametrar analyseras.

Kommentar
Efter planens samrådsskede utfördes ytterligare underökningar på planområdets södra delar, på fyllnadsmassor i Jacobsdal (Cowi, 2018-06-07) på uppdrag av Trafikverket, samt på bullervallarna i Jacobsdal (Afry, 2021) på uppdrag av Ale kommun. Planbeskrivningen har uppdaterats med resultat från dessa utredningar.

Gällande utfyllnadsområdet har utredningen resulterat i att området är påverkat av föroreningar. Genomförd markprovtagning inom fastigheterna Backa 1:13 m.fl. påvisar föroreningshalter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för KM samt i några punkter över platsspecifika riktvärden för KM. Med dagens markanvändning anses inte någon större risk föreligga men vid en framtida markexploatering behöver efterbehandlingsåtgärder vidtas. Det har även påvisats förekomst av markföroreningar över Naturvårdsverkets generella riktvärden för MKM i en provpunkt. Från tidigare undersökningar var det en punkt (SB 5:6) med kopparhalter (290

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

mg/kg) över MKM. I denna kompletterande provtagning ligger CWM11 nära den punkten men höga kopparhalter har ej återfunnits. Detta tyder på en begränsad omfattning.

Gällande föroreningssituationen i marken inom bullervallarna som tillhörde före detta gocartbanan visade utredningens resultat generellt låga föreningshalter i de nu undersökta fyllnadsmassorna. I två av de analyserade jordproven uppmättes halter överstigande Naturvårdsverkets generella riktvärden för KM med avseende på bly. I ett av jordproven påvisades även en halt av PCB över riktvärdet för KM. I resterande 14 prover understiger samtliga analyserade parametrar riktvärdena för KM. Fyllnadsmassornas ursprung är okänt men övriga analyserade jordprover påvisar ej förhöjda föroreningshalter är det sannolikt att föroreningen är slumpmässig.

Plankartan kompletteras med administrativ bestämmelse a_1 – "Startbesked får inte ges för grundläggning av byggnad förrän avhjälpning av föroreningar på aktuell plats enligt Naturvårdsverkets riktvärden för angiven markanvändning har kommit till stånd".

Risk för erosion och skred
Frågan har tagits upp under rubrikerna *"Riksintresse, Lodingebäcken"* och *"Geoteknik"* i detta yttrande.

Råd enligt PBL och MB
Enligt 5 kap 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt.

Förhållande till översiktsplan (ÖP)
Detaljplaneförslaget stämmer med gällande ÖP för Ale (ÖP07) när det gäller bostadsbyggande på Lahallsåsen. Förslaget skiljer sig däremot i områden på jordbruksmark och längs Lodingebäcken som har markerats som Rekreations/friluftsliv i ÖP07. Dessa områden har dock markerats som framtida bostadsbebyggelsen i förslag till FÖP för Nödinge som är under framtagande. Länsstyrelsen lämnade ett yttrande över FÖP:n 2015-11-30.

Kommunen bör förtydliga hur den föreslagna bostadsbebyggelsen kan byggas utan att försvåra utveckling av grönstråk på västra Lahallsåsen på det viset som har presenterats i förslag till FÖP:n för Nödinge. Den delen av naturen som blir kvar här är antingen för brant eller blir för nära planerade bostäder för att kunna fungera som grönstråk för friluftsliv för allmänheten.

Kommentar
Större delen av området som har markerats med natur- och rekreationsområde i FÖP ligger norr om aktuellt planområde. Planförslaget har justerats på Lahallsåsen efter samrådsskedet. Justeringen innebär att andel naturmark har utökats på Lahallsåsen och kvartersmark för bostäder har justerats med flera natursläpp och passager till naturområdena. Bebyggelsen på Lahallsåsen möjliggör för allmänheten att röra sig genom området i de fall som terrängen upplevs som utmanade att röra sig i. Utöver detta skapas släpp mellan husen för att skapa så sammanhängande grönstråk som möjligt på Lahallsåsen. De västra delarna av Lahallsåsen har likt samrådsskedet planlagts som natur, vilket innebär att de befintliga utsiktsplatserna kommer att bevaras. Att delar av Lahallsåsen byggs med bostäder innebär också att närliggande skogsmark blir mer lättillgänglig än idag. Vidare så planläggs före detta åkermark i området som NATUR och PARK och blir därmed tillgänglig för närrekreation.

Naturvård
Länsstyrelsen anser att kommunen bör minska exploatering i områden med naturvärden, höga naturvärden samt i odlingslandskapet. Detta är särskilt motiverat i och med exploateringsgraden har fördubblats till 1000 bostäder sedan behovsbedömningskedet då antal planerade bostäder var 500. På sidan 10 i planbeskrivningen hänvisas till kommunens naturvårdsprogram i vilket står det att *"områden*

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

med naturvärden inte bör omfattas av exploatering såvida inte särskilda skäl föreligger och åtgärder vidtas för att begränsa skadan. Områden med höga naturvärden bör i sin tur endast i särskilda undantagsfall omfattas av exploatering såvida inte synnerligen särskilda skäl föreligger och åtgärder vidtas för att begränsa och kompensera eventuell skada".

Samtidigt gör planförslaget intrång i områden med naturvärden vilka betecknas som H och G i figuren på sidan 14 i planbeskrivningen. Även intrång i område A och B planeras trots att här finns höga naturvärden. I område A består intrången av bostäder och i område B av bostäder och parkmiljö samt dagvattendamm.

Kommentar

Planförslaget rymmer cirka 600 bostäder. Planförslaget har sedan samrådet reviderats utifrån den övergripande naturvärdesinventeringen som utförts efter samrådet. Utöver denna har inventering av hasselsnok, större vattensalamander, åkergroda, häckfåglar och fladdermöss utförts. Planförslaget har anpassats för att få minimal inverkan på skyddade djurarter och de naturvärdesobjekt/element med högst värden inom planområdet. I samband med naturvärdesinventeringen och ovan beskrivna inventeringar har en prioritering gjorts. De centrala delarna av planområdet innehåller de högsta naturvärdena. Här har bebyggelsen som i samrådsförslaget föreslagits i granskningshandlingen tagits bort. Detta för att spara värdefulle miljöer men också möjliggöra för åkergroda att röra sig mellan de dammar som finns i närområdet och den på Lahallsåsen, i vilken fynd av åkergroda gjordes i samband med inventeringen.

Den sista utförda NVI:n ger mer finmaskig avgränsning och värdering av naturvärdesobjekt. I den har området H uppdelats med tre naturvärdesobjekt (20, 13 och 34), därav objekt 13 är klassad med högt värde, och objekt 21 och 34 är klassade med påtagligt värde (se avsnitt Mark och vegetation i planbeskrivningen). Planförslaget medger natur inom områden som omfattas av objekt 13 och 34. I området som omfattas av objekt 21 (norr om Ingenjörsbostäderna) medges bostäder likt samrådsförslaget.

Beträffande förslaget att ta jordbruksmark i anspråk vill Länsstyrelsen uppmärksamma att stora delar av området är klassat som regionalt värdefullt odlingslandskap. Enligt 3 kap 4 § i MB så är jord- och skogsbruk av nationell betydelse och brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Ett av de regionala tilläggsmålen för Västra Götalands län är att bevara tätortsnära skog och brukningsvärd jordbruksmark. Detta mål anger att år 2020 ska städer, tätorter och annan bebyggd miljö, anläggningar och transportinfrastruktur utvecklas utan att tätortsnära brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk så att möjligheten till stadsnära odling och rekreation inte försämras.

Kommentar

I samband med ansökan om dispens från de generella biotopskydden för diken, stenmurar och åkerholme har en lokaliseringsutredning gjorts. Denna visar på att byggande av bostäder inom planområdet utgör ett väsentligt samhällsintresse.

Planens ambition har varit att bevara naturnära skog i möjligaste mån. Planområdets norra del (Lahallsåsen) omfattas av ett skogsområde. Planen medger cirka 33 000 m² kvartersmark för bostäder och cirka 100 000 m² naturmark inom detta område. Placering av förslagna byggnader på Lahallsåsen och andra områden med höga naturvärden är koncentrerad till områden som inte omfattar förhöjda naturvärden. Områdena med höga naturvärden har planlagts som NATUR.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

I samband med samråd om behovsbedömning ansåg Länsstyrelsen (se yttrandet från 2014-05-14) att en inventering av fågellivet borde göras. Anledning var att planområdet består av större orört område som ligger i nära anslutning till Göta älv samt bäckmiljön. Länsstyrelsen har inte hittat en sådan fågelinventering i planhandlingarna.

Kommentar
För planområdet har inventeringar utförts om häckfågel och fladdermöss. Gällande häckfågel resulterade inventeringen att områdets häckfågelfauna bedöms som trivial, men ett antal skyddade arter enligt Naturvårdsverkets definitioner påträffades. Av dessa bedöms nattskärra och trädlärka ha huvuddelen av sina revir utanför planområdet och bör inte påverkas nämnvärt av en exploatering enligt planförslaget. Andra skyddade arter, såsom ängspiplärka, törnskata, gulsparv och stare kan komma att påverkas av förlusten av de öppna jordbruksmarkerna. Dessa arters minskning har bland annat satts i samband med igenväxning och förlust av öppna jordbruksmarker samt förlust av buskrika kantzoner, brynmiljöer och åkerholmar, vilket i sin tur leder till minskad födotillgång. För att minska eventuellt negativ påverkan på dessa arter har planförslaget bearbetats så att i största möjliga utsträckning spara brynmiljöer, trädridån längs Lodingebäcken och liknande strukturer i planområdet. Planläggningen av natur- och parkområdets sydöstra del, runt åkerholmen, bedöms bidra till livsmiljön av arter som hör till det öppna jordbrukslandskapet.

Fladdermössinventeringen visade att sju till åtta fladdermusarter rör sig i området. I inventeringen påpekades att ingenjörsbostäderna, Backa säteris byggnader nordost om planområdet, samt den befintliga dammen på Lahallsåsen är viktiga element för fladdermöss. Planbeskrivningen har uppdaterats med inventeringens resultat. Planförslaget har justerats för att säkerställa en passage mellan byggnaderna i nordost och skogsbrynet i sydväst om planområdet. Justeringen innebär att en del av förslagna byggrätter har flyttats/tagits bort.

Risken för påverkan finns för gröngölingen och den mindre hackspetten, då dessa bland annat häckar i lövskog. Sett i ett större perspektiv finns dock gott om lövskogar i anslutning till Göta älvdalen. Backsvalan har häckningsplatser i sandiga brinkar i planområdets södra del. Detta område är markerat som naturmark i planen. Bedömningen är att häckningsplatserna kan kvarstå och att området inte blir mer stört än vid tidigare markanvändning, med bland annat go-cartbana.

Enligt Artportalen har det även funnits hasselsnok i anslutning till Lodingebäcken, vilket är en fridlyst och rödlistad art. En inventering bör genomföras för att utreda om arten fortfarande förekommer i området. I kommande planarbete behöver kommunen ta fram en komplett förteckning av biotopskyddade objekt i planområdet och ange vilka av dem som eventuellt kommer att tas bort och vilka som kommer att skyddas och på vilket sätt.

Kommentar
En inventering av hasselnoksmiljöer utfördes i planområdet år 2017, då gjordes inga fynd av hasselsnok vid inventeringen. Det visade sig att det finns sex områden som bedömdes vara värdefulla hasselsnoksmiljöer och tre områden som bedömdes ha ett visst värde som hasselsnoksmiljö. Planförslaget bevarar delar av dessa områden, bland annat områdena längs med Västra biflödet samt åkerholmen i planområdets sydöstra del.

Alla biotopsskyddade objekt inom planområdet har redovisats i den senaste NVI:n (2021). Resultatet från NVI:n har använts i planarbetet och planens påverkan på biotopskyddade objekt förytligats i planbeskrivningen. Dispens söktes för biotopsskyddade objekt som berörs av planförslaget och denna är beviljad.

Påverkan på Lodingebäckens västra fåra
Den funktion som bäcken har som tillflyktslokal för djur och växter i jordbrukslandskapet försvinner till stor del om man ersätter de miljöerna med parkmark där gräset klipps kort ända till strandkanten och de enda träden som tillåts är parkträd på utvalda ställen. Lek- och levnadsmiljöer för öringen är beroende av ett skuggande grenverk som håller nere temperaturen i vattnet och ger skydd mot

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

rovfåglar. Ur naturperspektiv vore det bättre att även detta vattendrag får samma planbestämmelser som resterande del av Lodingebäcken. Även om den västra delen av bäcken inte officiellt har pekats ut som riksintresse för naturvården så är biflödet enligt de inlämnade handlingarna ett habitat för öringen vilken i sig är en starkt bidragande orsak till att riksintresset sträcker sig från Göta älv upp i Lodingebäcken. Är utbytet med Göta älv dessutom avstängt p.g.a. ras i bäcken är varje litet habitat av stor vikt för populationen som helhet. Även avståndet från kvartersmark till denna bäck bör därför ökas.

I miljömålen som hänvisas till i planbeskrivningen anger man att biotopskyddade objekt i odlingslandskapet bör bevaras och utökas. Att då göra om Lodingebäckens västra del till en dagvattendamm avviker klart från miljömålen. Även om lokalt omhändertagande och öppna lösningar är positiva i sig ska de inte gå ut över skyddsvärd naturmiljö på platsen. Dagvattendammar behöver dessutom i regel utformas på specifika sätt och underhållas genom muddring och liknade vilket gör att samtliga värden bäcken har idag går förlorade. Utöver att habitatet för öringen, som omnämns i riksintresset, försvinner så motverkar åtgärden också miljömålen och skulle kräva en biotopskyddsdispens. Vid en eventuell dispens kan krav ställas på återskapande av den förlorade biotopen i sin helhet, vilket uppskattas till ca 500 meter, plus kompensation för synergieffekterna av störningar i naturmiljön under arbetets gång.

Kommentar

I samband med naturvärdesinventeringen konstaterades att det västra biflödet inte bör ingå i riksintresset. Det påträffades ingen öring.

Västra biflödet har planlagts som NATUR i dess östra sträckning. Västra delen av biflödet föreläggs inom parkmark. Dagvattenutredningen föreslår öppen dagvattenhantering längs västra biflödet. Åtgärderna kommer sannolikt att gynna djur- och växtliv. Utöver detta har kompensationsåtgärder kopplat till västra biflödets generella biotopskydd redovisats i inskickad ansökan om dispens från det generella biotopskyddet, som är beviljad av länsstyrelsen.

Buller

Kommunen tillämpar förordning (SFS 2015:216) om Trafikbuller vid bostadsbyggnader. Enligt bullerutredningen som finns i handlingarna klarar de flesta bostadshusen riktvärdena enligt förordningen. I vissa fall behövs det dock åtgärder som bullerplank och/eller fasadåtgärder. Eftersom riktvärdena har säkrats på plankartan och det finns utrymme inom kvartersmark för att uppföra bullerplank har Länsstyrelsen inga invändningar i bullerfrågan.

Länsstyrelsen anser dock att med utgångspunkt från miljömålet God bebyggd miljö kan de mest bullerutsatta bostäder som ligger närmast E45/Norge-Vänerbanan utgå och avståndet mellan bostäder till huvudgatan blir större för att en bättre ljudmiljö för bostäderna uppnås.

Trafikverket har också kommenterat bullerfrågan i sitt yttrande, daterat 2016-05-19. I yttrande tas upp bl.a. frågan om kostnader för bullerskyddande åtgärder och åtgärder för att klara inomhusvärden för de befintliga bruksbostäderna. Trafikverkets yttrande bifogas i sin helhet.

Kommentar

Bullerutredningen har sedan samrådet uppdaterats i samband med att trafikutredningen fick en uppdatering utifrån prognos år 2040. Utredningen visar på att de flesta husen uppfyller riktvärdena enligt förordningen. Där det kan komma att krävas bullerskydd tillåts bullerskärm uppföras enligt skyddsbestämmelse i plankartan.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

De befintliga bostäderna som ligger närmast vägen är inte en del av planområdet i granskningshandlingarna. Planbeskrivningen har uppdaterats med resultat från den uppdaterade bullerutredningen.

Dagvatten

En godtagbar dagvattenhantering bör säkerställas i planförslaget. På föreslagen plankarta anges områden där anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten får anordnas. Någon tvingande bestämmelse om dagvattenåtgärder saknas alltså. Mot bakgrund av recipientens känslighet är det väsentligt att det kan säkerställas med planbestämmelser att intentionerna i dagvattenutredningen kan uppfyllas.

Funktionen eller reningsgrad på dagvattendammarna ställs inte heller några krav på. Inte heller utformningen eller vilken typ av föroreningar som man avser rena från innan utsläpp. Biltvätt på gatan, avsköljning av målarfärg ur burkar och penslar, uthällning av kemikalier i dagvattennätet och utsläpp av grundvatten vid bergvärmeborrning är olämpliga och förbjudna åtgärder, dock kan förekomma i bostadsområden och kan få förödande konsekvenser på en lokal population av öring som är avstängd från havet eller på groddjur som leker.

Åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) bör utföras i största möjliga mån så att behovet av särskilda dagvattenmagasin/dammar kan minimeras. Dagvattenanläggningar som medför negativa fysiska ingrepp i naturliga vatten bör om möjligt undvikas. Bedömningen i MKB:n, att det huvudsakligen blir små negativa konsekvenser för vattenmiljöerna, förutsätter att nödvändiga dagvattenåtgärder kommer till utförande.

Länsstyrelsen anser att flödesberäkningar för 10 års regn är väldigt i underkant, speciellt med tanke på hur nära bostäder ligger de översvämningskänsliga vattendragen i området och att det planerade bostadsområdet har mycket längre livslängd än 10 år. Kommunen bör därför göra nya flödesberäkningar för att därmed bättre kunna dimensionera dagvattensystem. Det är visserligen svårt att bestämma ett intervall för vilka typer av återkommande regn man ska planera för. I det här sammanhanget kan kommunen utgå från livslängden på det dagvattensystem som planeras för. I sina flödesberäkningar bör kommunen använda sig av klimatfaktor 1,25 (som rekommenderar av SMHI) istället för klimatfaktor 1,2.

Kommentar

Dagvattenutredningen har uppdaterats med hänsyn till det senaste planförslaget. Den visar att efter beräkning av föroreningsmängder och föreslagna reningsåtgärder bedöms de flesta av mängderna vara något lägre än före exploatering.

Dagvatten sker på allmän plats och driftas av kommunen. Detta för att ha full kontroll på utlopp och rening av dagvatten i tillräcklig utsträckning för att möta MKN för vatten i recipienten. Plankartan har uppdaterats med upplysning om att dagvattendamm ska förses med avstängningsbar utlopp för att minimera risk om föroreningar från eventuellt släckvatten. Förslag på utformning och typer av dagvattenanläggningar har redovisats i den uppdaterade dagvattenutredningen.

MKB:n har uppdaterats efter den senaste dagvattenutredningen som visar att mängder föroreningar som når recipient bedöms vara mindre än före exploatering. Därför har bedömningen i MKB:n ändrats till att genomförandet av planen inte förväntas motverka möjligheten att följa MKN för ytvatten.

För flödesberäkningar i scenarierna före och efter exploatering har en klimatfaktor på 1,25 och ett 30-årsregn använts.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Översvämning
Vid höjdsättning av planområdet och placering av byggnader bör kommunen beakta risken för skyfall och undvika att skapa instängda områden.

Anledningen är att det södra området beskrivs i planbeskrivningen vara mycket flackt och risk föreligger att Lodingebäcken svämmar över till intilliggande ytor. Extrema regn uppges i MKB få en ökad belastning på bland annat Lodingebäcken och dammen.

Kommentar
Dagvattenutredningen visar resultat från en översiktlig lågpunktsanalys som har utförts för att få en uppfattning om var det finns en risk för att vatten ska bli stående i händelse av skyfall inom planområdet. Resultatet visar att risken för stående vatten till ett djup om minst 0,1 meter är låg, men däremot finns det undantag för några mindre områden i den södra delen av planområdet. Planförslaget har bearbetats enligt förslagna åtgärder i dagvattenutrednigen, bland annat de öppna dagvattenlösningar, ytor för dagvattendammar, och långsträckta dagvattenstråk för att hantera framtida flöden/skyfall. Därmed minskar risken för översvämningar kopplat till skyfall. Plankartan har även uppdaterat med en planbestämmelse om höjdsättning av byggnader med avseende på skyfall.

I den uppdaterade MKB:n bedöms risken för översvämningar från skyfall som små och acceptabel om föreslagna skyddsåtgärder avseende dagvattenhantering genomförs.

Farligt gods
Länsstyrelsen har inget att anmärka på planförslaget med hänsyn till transporter av farligt gods. Det kan dock vara lämpligt att om möjligt placera friskluftsintag bort från E45 även om avståndet dit är längre än 100 meter då en olycka med utsläpp av giftig gas kan ha ett mycket stort spridningsområde. Den här bedömningen bygger på att avståndet mellan riskkällorna, E45 och Norge-Vänerbanan, och den planerade bebyggelsen överstiger 100 meter förutom för de befintliga husen i väster där avståndet mellan vägkant och byggrätt är ca 80 meter. Här finns det dock en höjdskillnad på 20 meter vilket är positivt i det här sammanhanget.

Kommentar
Noteras. Inga bostäder inom aktuellt planområde ligger närmare än 120 meter från riksväg E45.

Vattenverksamheter
Planerade broar och andre åtgärder med bäckar och diken kan utgöra vattenverksamhet som kräver anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken. Samråd angående detta bör ske med Länsstyrelsens vattenavdelning.

Kommentar
Noteras. Anmälan om vattenverksamhet har skickats in för västra biflödet i den punkt där väg och cykelbana korsar detta. Ansökan är under handläggning. Utöver det innebär planförslaget ingen bro eller andra åtgärder.

Länsstyrelsen bedömer att det är mycket viktigt att försiktighetsmått och skyddsåtgärder vidtas under byggskedet för att skydda känsliga vattenmiljöer (se avsnitt 11 i MKB:n). Ett miljökontrollprogram som gäller för byggskedet bör tas fram för att inte orsaka onödig skada.

Kommentar
Ett miljökontrollprogram kommer att tas fram i samband med planens genomförande och inför projekteringsskedet.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Trafik

Trafikverket har lämnat ett yttrande, daterat 2016-05-19. I yttrandet står det bl.a. att, *”inför nästa skede måste utredas huruvida den befintliga korsningsutformningen klarar av den ökade trafikmängden utan att kapaciteten försämras på väg 1960. Även den ökade trafikmängden och påverkan på kopplingen till E45 bör beskrivas. I en sådan utredning ska beräkningarna ske med trafikmängder uppräknade till 20 år efter planen är genomförd”.*

Länsstyrelsen instämmer med Trafikverkets synpunkter. Trafikverkets yttrande bifogas i sin helhet.

Kommentar

Avstämning har skett med Trafikverket rörande korsningsutformningen vid väg 1960/Backavägen. Trafikutredning visar på att inga åtgärder behövs för att klara framtida trafikalstringar. Trafikverket uppger också att sikten i korsningen är fullgod. Gällande koppling till E45 genom motet vid Stora viken har även denna fråga stämts av och Trafikverket har genom sin handläggare meddelat att kapaciteten är tillräcklig.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

Det är positivt att frågan om miljömål har tagits upp i både MKB:n och i planbeskrivningen. Länsstyrelsen anser dock att planförslaget inte medverkar att nå miljömålen för ”Levande skogar” och ”Ett rikt odlingslandskap” samt ”God bebyggd miljö”.

Odlingslandskapet kommer i princip helt försvinna. Att bygga bostäder och dra väg i en kuperad terräng, vilket är fallet med skogen på Lahallasåsen, medför stora ingrepp i skogen. Stora delar av den kvarvarande skogen är för brant för att kunna användas för friluftsliv. Kvarvarande skogen kommer sannolikt kännas som ett semiprivat område tillhörande den planerade bostadsbebyggelsen vilket gör att boende från exempelvis Nödinge förmodligen inte kommer att besöka skogen.

I miljömålet God bebyggd miljö ingår bl.a. att natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas samt att byggnader och anläggningar lokaliseras och utformas så att långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Detta har, i avseende fornlämningar, inte uppfyllts tillfredställande och Länsstyrelsen anser att planförslaget inte medverkar till att målet om god bebyggd miljö uppfylls. (Läs mer under rubriken fornlämningar)

Kommentar

Synpunkten noteras. Kommunen delar med Länsstyrelsens bedömning att planen inte medverkar att nå miljömålen ”levande skogar” och ”ett rikt odlingslandskap”. I den uppdaterade MKB:n bedöms att planförslaget inte motverka möjligheterna för att nå miljökvalitetsmålen för levande skogar och ett rikt odlingslandskap.

Det är främst norra delen av Lahallsåsen som hyser de största kvaliteterna som rekreationsområde. Denna del planeras inte. I övrigt finns god tillgång till tätortsnära naturområden i och med Vättlefjäll. Planen har justerats på Lahallsåsen och ett flertal natursläpp har skapats mellan bostadskvarteren. Angående målet ”rikt odlingslandskap” ligger i nuläget odlingsmarken inom planområdet i träda och med planen kommer eventuellt brukandet av odlingsmarken att upphöra. Planen bevarar delar av landskapselementen som omfattas av det generella biotopskyddet medan de småskaliga landskapselementen som påverkas av föreslagen exploatering kompenseras. Beträffande målet ”god bebyggd miljö” bedöms planens genomförande som god hushållning med resurser, både sett till det föreslagna nyttjandet och de planerade åtgärderna inom själva planområdet och sett till den tillgång på service och infrastruktur som finns i planområdets närhet. De boende i området kommer att ha tillgång till naturmiljö och park, vilket bidrar till en god och hälsosam livsmiljö. Sammantaget bedöms därför planen medverka till att målet ”god bebyggd miljö” nås.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

I samband med ansökan om dispens från det generella biotopskyddet genomförde kommunen en lokaliseringsutredning. Slutsatserna i denna delas av Länsstyrelsen .

Synpunkter enligt annan lagstiftning, Kulturmiljölagen (KML)
KML är en bevarandelagstiftning. I 1 kap. 1 § anges: *"Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas".*

Till en fornlämning hör, enligt 2 kap. 2 § KML, *"ett så stort område på marken, sjö- eller havsbotten som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse".*
Detta område benämns fornlämningsområde och har samma lagskydd som själva fornlämningen.

Fornlämningar
Länsstyrelsen anser att planförslaget har stora brister i att anpassa exploateringsönskemålen till de kulturvärden i form av fornlämningar som finns inom området. Förslaget medför att ett stort antal fornlämningar försvinner och att läsbarheten mellan de kvarliggande lämningarna kraftigt reduceras. Det har inte heller tillräcklig hänsyn tagits till fornlämningarnas skyddsområde, benämnt fornlämningsområde enligt 2 kap 2 § KML.

Gällande de fornlämningar som enligt planförslaget ska bevaras anser Länsstyrelsen att tillräcklig hänsyn inte har tagits till deras lagskyddade fornlämningsområde. Det gäller särskilt för RAÄ Nödinge 109, 111, 112 och 120 där tänkt bebyggelse och vägar planerats i direkt anslutning till fornlämningarna, vilket innebär ingrepp i fornlämningsområde. Avseende de fornlämningar som ska bevaras ska lämpliga skyddsåtgärder under byggskedet redovisas för att säkerställa att inga skador uppstår.

Av planförslaget framgår att flera fornlämningar ligger inom tänkt väg- och kvartersmark. Arkeologiska undersökningar kommer krävas som villkor för ingrepp/borttagande för fornlämningar i samband med att marken tas i anspråk. Vid kommande exploatering av kvartersmark kan Länsstyrelsen komma att ställa krav på att hela fornlämningen undersökts vid ett tillfälle. Fornlämningar ska också markeras på plankarta och det ska finnas upplysning om att ingrepp i fornlämning, med tillhörande fornlämningsområde, kräver Länsstyrelsens tillstånd. På den aktuella plankartan är däremot fornlämningar som inte längre omfattas av kulturmiljölagens bestämmelser om skydd för fornlämning markerade. Dessa ska tas bort.

Föreslagen exploatering kommer att medföra ett mycket omfattande ingrepp i en rik och väl sammanhållen kulturmiljö/fornlämningsmiljö. Förutom att exploateringen bryter visuella samband mellan fornlämningar kommer förslaget medge ett slutligt och irreversibelt borttagande av 10 fornlämningar, varav flera av dessa har bedömts ha högt vetenskapligt och pedagogiskt värde. För kvarvarande fornlämningar kommer dessutom majoriteten av dessa bli så kringskurna av väg/kvartersmark att dess pedagogiska och upplevelsemässiga värden kraftigt reduceras eller begränsas, vilket får till följd att de fornlämningar som bevaras ges ett mycket begränsat upplevelsevärde/bevarandevärde.

MKB:n redogör på ett acceptabelt sätt för hur principen med värdering av kulturmiljön görs. Med något undantag har fornlämningarna värderats och graden av påverkan och effekt har i mer skiftande grad beskrivits. Det är däremot mycket otydligt om hur därefter slutsatser dragits kring konsekvensen för kulturmiljöns olika aspekter. Av beskrivningen anges: *"Påverkan på fornlämningsmiljön bedöms som måttlig eftersom planförslaget innebär ett intrång i kulturmiljön som helhet. De negativa konsekvenserna bedöms därför som måttliga."* Formuleringens innebörd är närmast obegriplig och behöver utvecklas och förtydligas

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

för att påverkan på kulturmiljön ska bli korrekt redovisad. Viktiga aspekter att väga in vid konsekvensbedömning kan vara följande: Kommer de kulturhistoriska huvuddragen att förstärkas eller försvagas? Kommer möjligheten att bevara och utveckla kulturhistoriska kvaliteter att öka eller minska? Medför projektet reversibla eller irreversibla förändringar/skador? Kommer möjligheten att uppleva kulturhistoriska kvaliteter att öka eller minska? Vad innebär förlusten av förlorade eller skadade värden? Förslagsvis bör antikvarisk kompetens anlitas för att dels fördjupa och förtydliga analysen i MKB, dels medverka till att i betydligt högre grad anpassa planförslaget till fornlämningsmiljön och de lagskyddade fornlämningarna inom planområdet. Därefter krävs fortsatt samråd med Länsstyrelsen för att tillräcklig hänsyn ska tas till berörda fornlämningar enligt 2 kap KML.

Kommentar

Kommunen har fört dialog med länsstyrelsen om samtliga fornlämningar inom området och har kommit överens om planens justeringar samt när olika undersökningar och åtgärder såsom utgrävning ska utföras för respektive fornlämning.

En ny bedömning har gjorts i MKB:n med avseende på planens påverkan på fornlämningar. Påverkan på fornlämningsmiljön bedöms som måttlig negativ, eftersom planförslaget innebär ett intrång i kulturmiljön som helhet, samt att vissa fornlämningar kommer att behöva tas bort. För några av de fornlämningar som tas bort eller påverkas indirekt genom marginellt ingrepp i fornlämningsområdet bedöms kulturmiljöns värde försvagas, men däremot inte gå helt förlorat då de viktigaste fornlämningarna och kulturmiljöerna bevaras inom natur-/parkmark. De fornlämningar som exploateras genomgår en arkeologisk slutundersökning innan borttagning. Det vetenskapliga värdet omsätts i ny kunskap men platsen i sig förlorar sitt vetenskapliga värde.

Behovsbedömning

Kommunen bedömer att förslaget innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har tagits fram av kommunen. MKB:n utgår från ca 500–600 bostäder vilket skiljer sig mycket från planförslag som avser ca 1000 bostäder. Beskrivning av alternativ planförslag är också nästan obefintlig.

Kommentar

Noteras. MKB:n har justerats och utgår från 600 bostäder samt kompletterats med resonemang till följd av detta. I den senaste MKB:n redovisas alternativa planförslag avseende ianspråktagande av jordbruksmark.

Beredning

Inför Länsstyrelsens bedömning i ärendet har berörda statliga sektorsföreträdare beretts tillfälle att lämna synpunkter. Ärendet har handlagts av Saeid Erfan och granskats av Paula Franco de Castro. Vad som angivits ovan gäller som statens samlade myndighetsuppfattning vid en avvägning mellan olika framförda synpunkter.

I den slutliga handläggningen har även Dan Hellman från Vattenavdelningen, John Thorbäck från Naturavdelningen, Therese Ahlin och Robert Jalvin från Miljöskyddsavdelningen, Patrik Jansson från enheten för samhällsskydd och beredskap samt Andreas Morner Åhman och Jan Ottander från Kulturmiljöenheten, deltagit.

2. Statens Geotekniska Institut (SGI)

Sammanfattningsvis ser SGI att det kvarstår, från geoteknisk säkerhetssynvinkel, oklarheter som behöver förtydligas i det fortsatta planarbetet. Krävs det åtgärder eller restriktioner ska dessa på ett plantekniskt godtagbart sätt säkerställas i planen.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN 2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN 2015.15 Handling: 1130149

Kommentarer
Planbeskrivningen har uppdaterats utifrån den kompletterade geotekniska utredningen som utförts efter planens samråd. På plankartan har nya bestämmelser tillagts om markbelastning och grundläggning.

SGI bedömer att den geotekniska utredningen bedöms uppfylla kraven avseende detaljerad utredning, och erforderlig säkerhetsfaktor har valts utifrån en bedömning av gynnsamma och icke gynnsamma förhållanden. SGI framför att förekomsten av kvicklera är styrande vid valet av säkerhetsfaktor vilket innebär att erforderlig säkerhetsfaktor har valts i den övre delen av intervallet. SGI gör utifrån översänt material ingen annan bedömning.

SGI noterar att det saknas samstämmighet i valda ingångsvärden i utförda beräkningar. Enligt exempelvis beräkningsbilaga 5 för sektion D och D2 har värdet på c´ inte valts till 0,1 av hållfastheten utan ett högt fixt hållfasthetsvärde. Detta innebär att säkerhetsfaktorn i kombinerad analys troligtvis är högre i redovisade beräkningar än om 0,1 gånger cu hade använts. SGI anser att stabilitetsberäkningarna generellt och jordmodellen i synnerhet behöver ses över och justeras. De vill dessutom uppmärksamma att föreslagna restriktioner kan påverkas av nya beräkningsresultat och att dessa eventuellt behöver kompletteras.

Kommentar
Geotekniska utredningen har bearbetats med 0,1 värde på c´. Till följd av ändringen har säkerhetsfaktorer försämrats något. Dessa ändringar, som är små, har inte föranlett några ändringar av restriktioner.

SGI påpekar att det i den geotekniska utredningens bedömning av sekundär skredutbredning inom område B inte är beskrivet hur maximal skredutbredning har bedömts och de anser att resonemanget behöver utvecklas. De framför att det är avgörande för markens lämplighet huruvida planområdets stabilitet, efter ett inträffat skred, uppfyller fullgod säkerhet. En sådan analys har inte medtagits i utredningen vilket medför att det i nuläget är oklart om ett lokalt skred, med efterföljande sekundära skred, påverkar planområdet eller ej. Dessutom vill SGI uppmärksamma att det inom kvickleraområden, där det förekommer slänter med säkerhetsfaktorer under 1,2 i kombinerad och 1,3 i odränerad analys, bör göras en bedömning av sekundär skredutbredning. SGI anser med hänsyn till att planen ligger i anslutning till ett kvickleraområde att slänten mellan sektion D och B bör utredas ytterligare.

Kommentar
Förtydliganden gällande sekundärskred inom område B har gjorts i den uppdaterade geotekniska utredningen.

Vidare visar utförda beräkningar att stabiliteten mot Lodingebäcken är tillfredsställande för samtliga sektioner utom B. Beräkningarna har utförts med en utbredd last på 20, alternativt 10 kPa. Dessutom visar beräkningar hur nära släntkrön föreslagen marklast kan accepteras utan att stabiliteten understiger vald erforderlig säkerhetsfaktor. Både tillåtna marklaster och avstånd till släntkrön återfinns i kapitlet med rubriken ”Rekommendationer och restriktioner” i utredningen. Eftersom markens lämplighet är kopplad till dessa rekommendationer ställer sig SGI frågande till om inte dessa ska säkerställas på plankartan och införas i planbeskrivningen.

SGI noterar att det förekommer slänter inom planområdet, en mellan delområde E och D och en mellan F och C, som inte har uppmärksammats i den geotekniska utredningen. Utifrån underlaget utläser SGI att dessa slänter har en lutning på ungefär 1:5, lokalt brantare, och ligger i områden med

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

lösa jordlager eller friktionsjord. Eftersom det inte är klarlagt att det råder tillfredsställande stabilitet i dessa slänter anser SGI att det är angeläget att detta klarläggs i det fortsatta planarbetet.

Kommentar

Det finns tre sonderingspunkter i närheten av gränsen mellan område C och E (116, GF12 och GF13). Dessa indikerar tillsammans med topografin att jordlagerföljden här är helt dominerad av friktionsjord fram till områdesgränsen, vilket gör att slänten kan behandlas som ett fastmarks problem. Det bedöms såsom tidigare att ytterligare fältundersökning och stabilitetsberäkningar inte är nödvändiga (Se bilaga 9 i geotekniska utredningen). Den övre delen (<1m) av lagerföljden kan ställvis bestå av leriga material. Den praktiska betydelsen av detta är dock liten.

Slutligen påpekar SGI att den bergtekniska utredningen visar att det förekommer en ”medelstor risk” för att det sker utglidning av skivor inom planområdet. Huruvida detta påverkar planförslaget framgår inte av utlåtandet. SGI anser att det bergtekniska utlåtandet behöver utvecklas och tydliggöra på vilka platser och på vilket sätt uppmärksammade risker påverkar planförslaget. Det behöver beskrivas var eventuellt åtgärder krävs för att uppnå en tillfredsställande stabilitet i bergslänter inom planområdet.

Kommentar

Den bergtekniska utredningen har kompletterats med ett nytt avsnitt i geotekniska utredningen, se avsnitt 9 och figur 9.1 för bergstabilitetsförhållanden. Inom område A, B och C (områdesindelning enligt geotekniska utredningen) är behoven för nya skärningar och schakter i berg obefintliga. Gällande område D, E och F bedöms det att de naturliga slänterna bedöms vara relativt säkra. I de flesta fall kan en släntlutning på 1:2,5 accepteras men eftersom bergarbeten (sprängning och schaktning) kan påverka bergets stabilitet ska en ny bedömning göras efter att byggnadsritningar gjorts tillgängliga. Därutöver medger planförslaget inga byggrätter inom slänter B1 och B2 (se figur 9.1 i geotekniska utredningen) där det finns risk för blockutfall.

3. Trafikverket

Trafikverket påpekar att den trafik som beräknas alstras från planområdet kommer att påverka huvudgatans anslutning till väg 1960. De anser att det inför nästa skede måste utredas huruvida den befintliga korsningsutformningen klarar av den ökade trafikmängden utan att kapaciteten försämras på väg 1960. Även den ökade trafikmängden och påverkan på kopplingen till E45 bör beskrivas. I en sådan utredning ska beräkningarna ske med trafikmängder uppräknade till 20 år efter planen är genomförd.

Kommentar

En ny trafikalstringsberäkning har genomförts med hjälp av Trafikverkets Trafikalstringsverktyg med prognosår 2040. Kapaciteten i korsningen Backavägen-Nödingevägen (väg 1960) har beräknats och resultatet visar på en belastningsgrad på 0,44 vilket ligger under gränsvärdet 0,60, som gäller för korsning med väjningsplikt enligt VGU. Inga åtgärder krävs för att klara kapaciteten med de antagna förutsättningarna för exploateringen. Resultatet kan dock påverkas av den befintliga timglashållplatsen som ligger 40 meter öster om korsningen. Timglashållplatsen kan vid bussangöring medföra att en kö bildas. Kön bedöms sällan kunna bli så lång att den påverkar korsningen, det vill säga att det blir fler än 6 bilar i kö.

Trafikverket noterar att planbeskrivningen, och tillhörande bullerutredning, beskriver att två områden inom detaljplanen är utsatta för bullernivåer från statlig infrastruktur som överskrider de riktvärden som finns i Förordningen om trafikbuller vid bostäder (SFS 2015:216), även med undantagen i §4. Bullerutredningen rekommenderar åtgärder i form av bullerplank och/eller fasadåtgärder. Eftersom kraven i Förordningen om trafikbuller vid bostäder (SFS 2015:216) finns med i planbestämmelserna och utrymme för bullerplank finns med på plankartan, anser Trafikverket att det säkerställs att kraven i förordningen klaras.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Trafikverket framför att de inte kommer att stå för några kostnader för bullerskyddande åtgärder för de nya byggrätterna. Om Trafikverket drabbas av kostnader till följd av kommunens planering kommer Trafikverket att överväga att ställa skadeståndsanspråk på kommunen. Angående de befintliga bruksbostäderna så har samrådet föregåtts av en dialog mellan kommunen och Trafikverket om möjlighet till åtgärder för att klara inomhusvärden (30 dBA ekvivalent och 45 dBA maximal ljudnivå i sovrum och umgängesrum) samt utomhusvärdet vid uteplats (55 dBA ekvivalent ljudnivå). Detta i enlighet med Trafikverkets åtgärdsprogram för att dämpa ljudnivåerna hos dem som är mest utsatta för buller vid statliga vägar och järnvägar i befintlig miljö.

För mer information hänvisar de till Trafikverkets hemsida:
http://www.trafikverket.se/om-oss/var-verksamhet/sa-har-jobbar-vi-med/Miljo-och-halsa/Halsa/Buller-och-vibrationer/Vad-gor-Trafikverket/Riktade-skyddsatgarder-mot-buller/

Kommentar
Synpunkten noteras. En ny bullerutredning har tagits fram utifrån trafikprognosår 2040.

4. Skogsstyrelsen
Skogsstyrelsen framför att detaljplanen inte rör några av dem kända höga natur- eller kulturmiljövärden utöver de som nämns i samrådshandlingarna. De har i egenskap av skoglig sektorsmyndighet inget att erinra mot föreslagen detaljplan.

Kommentar
Noteras.

5. Försvarsmakten
Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende. Planområdet omfattas ej av öppet redovisade riksintressen för totalförsvarets militära del.

Kommentar
Noteras.

6. Statens Geotekniska Undersökning (SGU)
SGU Avstår från att yttra sig.

Kommentar
Noteras.

7. Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten
Göteborgs stad, Kretslopp och vatten, framför att Göta älv är huvudvattentäkt i Göteborgsområdet, där de svarar för dricksvattenförsörjningen av ca en halv miljon människor. Det är av stor betydelse att vattenkvaliteten i Göta älv bibehålls och att föroreningsbelastningen på älven minimeras. Planområdet ligger idag inte inom Göta älvs vattenskyddsområde, men arbete med att utvidga vattenskyddsområdet pågår och kommer efter utökandet sannolikt innefatta planområdet.

Kretslopp och vattens ställningstagande
Spillvattennät och –pumpar måste dimensioneras för framtida flöden, med god marginal för eventuellt ökade nederbördsmängder och tillhörande inläckage av dagvatten. Nödavledning från spillvattenledningar och –pumpar är ett allvarligt hot mot råvattenkvaliteten.

Som påpekat i utredningarna finns risk för sättningar i marken och Kretslopp och vatten vill understryka att förstärkningar måste utföras vid ledningar och andra känsliga delar, speciellt de som kan leda till läckage av spillvatten.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN 2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN 2015.15 Handling: 1130149

Kommentar
Noteras.

Då de redovisade åtgärderna inte räcker för att omhänderta allt dagvatten förordar Kretslopp och vatten användande av öppna lösningar och ytterligare fördröjningar även i den fortsatta planeringen då dessa lösningar ofta ger viss rening av dagvattnet.

Dagvattenhanteringen vid större hårdgjorda ytor (>100 m^2), t.ex. parkeringar, bör utrustas med rening (t.ex. oljeavskiljare) om lokalt omhändertagande av dagvatten ej är möjlig.

Kommentar
Dagvattenutredningen har uppdaterats inför granskningsskedet (Sweco, 2021). Utredningen visar att med föreslagna reningsanläggningar bedöms 90 % av dagvattnet kunna fördröjas och mängderna ut från området bedöms vara mindre än före exploatering. Planen bedöms bidra till att miljökvalitetsnormerna för ytvatten uppnås.

De områdena med förhöjda PAH- och kopparhalter måste saneras på ett sätt så läckage av farliga ämnen ej når Göta älv. Endast rena massor får användas för fyllnad i området.

Kommentar
Ytterligare miljötekniska markundersökningar utfördes efter samrådet. Plankartan har uppdaterats med nya planbestämmelse om villkor för startsbesked med avseende på avhjälpning av markföroreningar inom planområdet.

Drivmedel och andra skadliga ämnen måste hanteras och förvaras med stor försiktighet vid saneringsarbete och byggnationer så att läckage till Göta älv undviks.

Materialval för utvändiga ytor bör väljas med hänsyn till miljön. Till exempel skall oskyddade ytor av koppar eller zink undvikas för att minimera risken för föroreningar i dagvattnet.

Då markförberedelser och byggnadsarbeten kan ha stor påverkan på vattenkvaliteten vill Kretslopp och vatten vara remissinstans även i fortsatt planering.

Kommentar
Noteras. Ett miljökontrollprogram tas fram i projekteringsskedet under planens genomförande.

8. Svenska Kraftnät

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har ingenting att erinra mot upprättat förslag. Det ser ut att finnas regionnät i anslutning till planområdet varför regionnätsägaren bör höras i ärendet.

Svenska kraftnät önskar inte medverka i det fortsatta remissförfarandet för ärendet.

Kommentar
Noteras.

9. Västtrafik

Västtrafik har inga synpunkter på detaljplanen. Tillkommande bebyggelse av bostäder och förskola i närhet till pendeltågstrafiken välkomnas. Västtrafik ser framtida möjligheter att trafikförsörja området med busstrafik.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Västtrafik vill påminna om vikten av tillgänglighet, trygghet och säkerhet på vägar till och från sina hållplatser.

Kommentar
Noteras.

10. Göteborg Energi
Ale Fjärrvärme vill uppmärksamma att de har fjärrvärmeledningar inom detaljplaneområdet och att dessa ska beaktas och ges planstöd i den fortsatta planläggningen. Fjärrvärmeledningarna finnas att tillgå via Ledningskollen.

GothNet upplyser om att de kan förlägga rör och leverera bredband, IT-tjänster, om intresse finns.

Lägeskarta med Gothnets befintliga optokablar och rör bifogas. Annars har GothNet inget att erinra.

Kommentar
Synpunkter noteras. Kartor från Ledningskollen och Göteborg Energi har använts som underlag till planarbetet. Plankartan har justerats i de delar där det finns befintliga fjärrvärmeledningar.

11. TeliaSonera Skanova Access AB
Skanova bifogar en lägeskarta där deras anläggningar inom och intill aktuellt område är markerade.

De noterar att de har en anläggning genom området, vilket också nämns i plan- och genomförandebeskrivningen, vilken i den södra delen av området kan komma i konflikt med planerad exploatering. De noterar även att luftledningen genom området berörs. De framför att undanflyttning av Skanovas anläggningar bekostas av exploatör.

För diskussion om hur dessa anläggningar skall hanteras i samband med exploateringen hänvisar de till att kontakt ska tas med Skanova via e-post; skanova-remisser-goteborg@skanova.se , vilket skall ske minst sex månader innan åtgärd krävs.

För digitala kartor samt utsättning av Skanovas anläggningar hänvisar de till www.ledningskollen.se

Kommentar
Synpunkten noteras.

12. Räddningstjänsten
Räddningstjänsten gör bedömningen att förslaget tillgodoser räddningstjänstens önskemål om redovisning avseende farligt gods, framkomlighet och brandvattenförsörjning. Räddningstjänsten har inget att erinra mot förslag till detaljplan.

Kommentar
Noteras.

13. Kultur- och fritidsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden framför att framtida lokaler som skola och förskola bör präglas av ett nytänkande, effektivt och flexibelt förhållningssätt vilket medför en möjlighet för andra verksamheter att nyttja lokalerna efter ordinarie verksamhetstid.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

De påpekar att Ale kommun befinner sig i en tillväxtfas där den kommunala servicen behöver vara av sådan kvalitet att det lockar nya invånare till kommunen. Alla exploateringar och därmed också ett ökat antal invånare ställer krav på att kommunen investerar i de nya medborgarnas behov av kultur- och fritidsaktiviteter.

Sektorn noterar att Västarvet genomfört en omfattande utredning rörande kulturhistoriska aspekter och har inget vidare att erinra.

Angående rekreationsområden framför Kultur- och fritidsnämnden att det är viktigt att det går att nyttja skolans och förskolans utemiljöer även efter verksamhetstid då en rörelse runt skolmiljön dels bidrar till att skapa trygghet del uppmuntrar barn och unga till rörelse även på fritiden.

Kommentar
Synpunkten noteras.

14. Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden noterar att planområdet finns med i kommunens översiktsplan antagen av kommunfullmäktige 2007 (ÖP07) och att förslaget har föregåtts av ett planprogram från 2009. De noterar också att nuvarande förslag till detaljplan avviker i vissa delar från ÖP07 samt att den senaste revideringen av planhandlingarna har inneburit en ökning av antalet bostäder från ca 600 till ca 1 000 bostäder. Detta menar de innebär ett markant ökat behov av tjänster som tillhandahålls av sektor utbildning, kultur och fritid.

Utbildningsnämnden påtalar att Ale kommun befinner sig i en tillväxtfas där den kommunala servicen behöver vara av sådan kvalitet att det lockar nya invånare till kommunen. Alla exploateringar och därmed också ett ökat antal invånare ställer krav på att kommunen investerar i nya skolor och förskolor för att kunna tillgodose de nya medborgarnas behov av barnomsorg och skola.

De framför också att det utöver detta finns ett kraftigt eftersatt underhåll av kommunens fastigheter vilket medför att nödvändiga byggnationer på grund av tillväxttakten konkurrerar om samma investeringsmedel som behövs för att säkerställa funktion, säkerhet och kvalitet på befintliga lokaler.

Det finns en oro hos sektor utbildning, kultur och fritid att kommande investeringar kommer att urholka utrymmet för driftskostnader och därmed får detta en direkt effekt på möjligheten att hålla en hög kvalitet i verksamheterna. Utbildningsnämnden framför att Sektorn har i uppdrag att ta fram behovet utifrån föreslagen tillväxttakt i kommunen. De påtalar att det bör säkerställas att det finns en finansieringsplan för kommunens planerade byggnation med anledning av fler invånare men också med hänsyn till det upprustningsbehov som nämnts i tidigare stycke. Ytterligare aspekter i sammanhanget är det antal enheter inom både skola och förskola som finns i kommunen idag samt dess storlek då detta påverkar det ekonomiska utrymmet för sektorn. Det har även tagits fram riktlinjer för barngruppernas storlek i förskolan på riksdagsnivå, om detta skall efterlevas så kommer det medföra ytterligare behov av investeringar i framtiden.

Utbildningsnämnden anser att framtida lokaler bör präglas av ett nytänkande, effektivt och flexibelt förhållningssätt vilket medför en möjlighet för andra verksamheter att nyttja lokalerna efter verksamhetstid.

Utbildningsnämnden noterar att det i planbeskrivningen omnämns att den planerade skoltomten har beräknats att kunna inrymma minst 400 elever. De påtalar att de siffrorna är baserade på tidigare antaganden om att bostadsbebyggelsen skulle uppgå till ca 600 bostäder. En ökning enligt förslaget med ytterligare 400 bostäder påverkar också behovet av fler skolplatser samt ett ökat behov av

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

barnomsorg. Detta bör säkerställas i planarbetet så att detaljplanen inte blir alltför begränsad i storlek på utemiljö och byggnaden eller höjden på densamma.

Utbildningsnämnden hänvisar till förslaget till fördjupning av översiktsplanen för Nödinge och instämmer med intentionerna där att det bör skapas förutsättningar för gående samt cyklister i området för att uppmuntra invånarna till ett minskat bilanvändande. De menar att det är viktigt ur flera aspekter, dels ur miljösynpunkt då minskade utsläpp bidrar till Ale kommuns mål om att ha 40% lägre utsläpp av växthusgaser till 2020, dels att barnen själva kan transportera sig på ett säkert sätt till sina ”arbetsplatser” samt även ur folkhälsosynpunkt då dagens samhälle innebär alltför mycket stillasittande.

De påtalar att kollektivtrafiken om möjligt bör stödja ovanstående argument för att ytterligare minska bilberoendet. Sektorn önskar att kommunen tittar på ett miljövänligt alternativ likt det som gjorts i Älvängen med elbussen för att på detta sätt bidra till minskade utsläpp samt lägre bullernivåer.

Utbildningsnämnden framför att planeringen av skolans och förskolans utemiljö samt övriga lekmiljöer i planområdet bör tas fram med avsikten att främja ett så brett användningsområde som möjligt. Utomhuspedagogiken inom både skola och förskola är en viktig del av verksamheten och en möjlighet till ytor av varierande karaktär främjar möjligheten till flexibla lärmiljöer.

De anser också att det är viktigt att det går att nyttja skolans utemiljö även efter verksamhetstid då en rörelse runt skolmiljön dels bidrar till att skapa trygghet samt att det uppmuntrar barn/unga till rörelse även på fritiden.

Kommentar
Synpunkter noteras. Aktuellt planförslag medger cirka 600 bostäder. Planarbetet har utförts i dialog med kommunens lokalstrateg. Kommunen bedömer att föreslagen förskola klarar behovet av antalet förskoleplatser inom planområdet. Frågan om kostnader för drift och underhåll av tillkommande förskola hanteras inte inom ramen för detaljplanen.

Föreslagen förskola är lokaliserad i anslutning till huvudgatan i området. Längs med huvudgatan kommer gång- och cykelbanor att anläggas, samt kollektivtrafik kommer att trafikeras på gatan.

15. Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Sektor arbete, trygghet och omsorg framför att kommunen har ett stort behov av boendeplatser inom funktionshinderverksamheten, både i nuläget och längre fram i tiden. I detaljplanearbeten framöver behöver detta tas i akt så att framtida detaljplaner möjliggör för bostäder med särskild service.

Sektorn påtalar att de önskar att planen skapar förutsättningar för bostad med särskild service samt att en diskussion förs med aktuell entreprenör kring att avsätta en lämplig tomt inom planområdet för detta ändamål. Sektorn föreslår även att kommunen ställer krav på att en viss andel lägenheter avsätts till personer med sociala kontrakt eller motsvarande vid eventuell bebyggelse av hyresrätter.

Kommentar
Synpunkten noteras. All kvartersmark möjliggör för byggande av bostäder för funktionshinderverksamheten. Då marken till stor del är privatägd kan inte kommunen ställa några krav på andel lägenheter som avsätts till personer med sociala kontrakt eller motsvarande. Kommunen äger dock del av marken och skulle vid en markanvisning, efter att detaljplanen vunnit laga kraft, kunna ställa krav i denna.

16. Utvecklingsavdelningen

Utvecklingsavdelningen framför att analys saknas av vilka typer av hushåll som förväntas flytta in i området för att kunna bedöma behovet av förskola, skola och serviceboenden. Analys saknas också av vilka typer av verksamheter som förväntas etableras i området och huruvida de skulle kunna påverka

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

kringliggande handelsområden som Ale torg och Klädkällaren. Utvecklingsavdelningen önskar en tydligare beskrivning av gemensamma mötesplatser och lekplatser samt vilka kvalitéer dessa ska ha. Utvecklingsavdelningen ser gärna att området erbjuder blandade bostäder, både i upplåtelseform och storlek för att locka olika målgrupper. Även bostäder för nyanlända bör inkluderas i området.

Kommentarer

I användningen bostäder ingår olika typer av bostäder bland annat serviceboende. Planförslaget hindrar inte att utföra bostäder för speciella målgrupper. Planen medger användningen skola som omfattar olika typer av utbildningslokaler.

I en detaljplan kan kommunen inte reglera upplåtelseformer. Däremot medger planen blandade bostadstyper, inklusive en/tvåfamiljshus, parhus och flerbostadshus.

Planförslaget medger centrumverksamheter i begränsad utsträckning. Syftet med att tillåta centrumverksamheter är att möjliggöra etablering av mindre matbutiker och matställen för lokalt behov. Nödinge centrum ligger i närheten av planområdet där det finns ett brett utbud av butiker och service. Det bedöms därmed att den tillåtna centrumverksamheten inte kommer att påverka befintliga verksamheter i Nödige centrum.

De framför också att det är av stor vikt att området utformas så att det uppmuntrar till hållbart resande och prioriterar gång och cykel. Detta skapar underlag för kollektivtrafik, ökar trafiksäkerheten och förbättrar folkhälsan. Det är också av stor vikt att huvudgatan genom området och rondellen vid Backavägen är anpassad för busstrafik med normalstor buss. Det är viktigt att hela situationen för kollektivtrafik utreds, såsom antalet hållplatser och placering av dessa samt trafiksäkerheten kring dem. Planen bör möjliggöra tre hållplatser. Anknytningen till Backavägen kan med fördel liga så långt åt öster som möjligt för att få in en större del av sydöstra Nödinge i sitt upptagningsområde. Genom att dra in linje 402 i området möjliggörs även en ytterligare hållplats längs Backavägen väster om den nya rondellen.

Kommentarer

Noteras. Gång- och cykelbanor ska finnas vid huvudgatan samt ett huvudstråk för gång och cykel ska finnas i nordsydlig riktning från områdets södra del till Denofa-bostäderna i områdets norra del. Dessa kompletteras med gångbanor som anläggs inom park- och naturområdena. Kollektivtrafik kommer att trafikera huvudgatan.

Lokalisering av busshållplatser görs inte under detaljplanearbetet, utan i ett senare skede i samråd med Infra-enheten och Västtrafik. Utrymme för hållplatser finns dock inom vägsektionen i plankartan.

För att prioritera gång- oh cykeltrafik och minska bilinnehavet i området menar utvecklingsavdelningen att det krävs gena gång- och cykelvägar, framförallt till skolan och kollektivtrafiken. Nordvästra delen av planområdet saknar gena gång- och cykelvägar till skolan.

Utvecklingsavdelningen saknar en redogörelse för hur barns säkra skolvägar ska säkerställas. Utanför skolan går huvudgatan som utöver trafik från området riskerar att få genomfartstrafik. För att minska biltrafiken förbi skolan föreslår utvecklingsavdelningen att ett hinder kan placeras i vägen utanför skolan föra att släppa förbi busstrafiken men inte bilar och på så vis förhindra genomfartstrafik i området.

Kommentarer

Kommande förskola ligger vid huvudgatan. Längs med gatan ska det anläggas gång- och cykelbanor. Inom nordvästra delen av planområdet ska en gång- och cykelbana anläggas längs med kommande gata som byggs inom detta område. Dessa säkerställer att förskolan kan nås via cykel och till fots från områdets olika delar. Delar av området som ligger

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

söder om huvudgatan kommer att anslutas till skoltomten genom att gång- och cykelbanor planläggs mellan kommande bostadskvarter söder om huvudgatan, samt genom ett gång- och cykelstråk som kopplar områdets sydvästra delar till huvudgatan. Detta stråk fortsätter norr om huvudgatan och ansluts (via Denfovägen) till befintliga gång- och cykelbanor norr om planområdet.
Förskolan nås också från områdets södra delar genom gång- och cykelbanor som byggs i park- och naturområdet inom denna del av området.

Utvecklingsavdelningen anser att parkering bör lösas gemensamt istället för i varje kvarter för att skapa längre gångavstånd och därmed öka kollektivtrafikens attraktivitet. Större delen av lokalgatorna bör endast tillåta gång- och cykeltrafik med gemensam parkering ut mot huvudgatan. Område för bilpoolsparkering bör avsättas. All parkering bör förberedas för installation av laddstolpar för elfordon.
Gemensamhetsanläggningar bör tillhandahålla cykelreparationsrum.

Kommentar
Noteras.

17. Mark- och exploateringsavdelningen

MEX framför att genomförandetiden för planen bör vara 15 år med tanke på den omfattande exploateringen om 1000 bostäder. Vidare fattas fastigheten Nödinge-Stommen 1:261, som kommer att få avstå mark, under fastighetskonsekvensbeskrivningen.

På plankartan under ”Utformning av allmänna platser” beskrivs maximalt antal parkeringsplatser och MEX påpekar att detta nog hamnat under fel rubrik då parkering sker på kvartersmark. MEX undrar också om begränsningen även ska gälla skoltomten efter som det i illustrationskartan är inritat fler p-platser inom skoltomten. MEX påpekar att på plankartan under ”Utnyttjandegrad” omöjliggör den angivna fastighetsstorleken etc för styckebyggnation.

Kommentar
Beaktas. Planens genomförandetid har ändrats till 15 år. Aktuellt planförslag medger cirka 600 bostäder. Planen omfattar del av fastigheten Nödinge-Stömmen 1:261. Fastighetskonsekvensbeskrivningen har förtydligats med hänsyn till denna synpunkt.

Bestämmelsen om maximalt antal parkeringsplatser har tagits bort. Planen reglerar inte antal parkeringsplatser för skoltomten. Planen har justerats vad gäller fastighetsstorlek och exploateringsgrad.

18. Verksamhet Teknik

Verksamhet Teknik anser att skoltomten borde vara större för att inte hamna i samma situation som Kronaskolan i Kronogården, där skolan är för liten redan innan den har öppnat. Det kan vara bra att ta hänsyn till att skolan kan komma att behöva byggas ut i framtiden.

Verksamhet teknik har sett att det i andra planer är brist på möjlighet att bygga förskolor. Det finns i den här planen en skoltomt men det skulle vara bra att ta till en möjlighet att bygga mer förskolor inom planområdet.

Kommentar
Planen medger användning skola som tillåter olika typer av utbildningslokaler. Kvarteret är cirka 12500 m² stort, med en tillåten BTA på 2700 m². Det möjliggör byggnation av en förskola med 10 avdelningar för 180 barn. Beräknad yta för förskolegården är cirka 7200 m², baserad på en yta på 40 m² per barn.

Renhållning

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Verksamhet teknik påpekar att Ale kommuns riktlinjer för gemensam avfallshantering ska följas.

Kommentar
Beaktas. Planen har upprättats i enlighet med riktlinjerna för gemensam avfallshantering.

VA
Verksamhet teknik noterar att det i planbeskrivningens läsanvisning står att delar av planområdet ska få utökat våningsantal. Detta medför att VA-utredningen bör kompletteras utefter nya siffror för att kunna försäkra sig om att dricksvattenförsörjningen och spillvattenavledningen fortsatt kan lösas.

Verksamhet teknik ser att både väg- och VA-projekteringen utförs av samma konsult. Förfrågningsunderlaget till upphandlingen ska därmed omfatta både väg och VA.

Medverkande tjänstemän inom verksamhet Teknik vill ha insyn i och vara med i utformningen av exploateringsavtalet rörande väg- och VA-utbyggnaden samt övertagandet av väg- och VA-ledningar. De vill även granska ett färdigt utkast innan exploateringsavtalet skrivs på. VA-anslutningsavgifter kommer att tas ut enligt gällande taxa.

Verksamhet teknik ställer frågan om det inom kvartersmark, där gator inte ska ha kommunalt huvudmannaskap, är tänkt att exploatören ska anlägga det VA-system som krävs för att knyta samman med den övriga kommunala VA-anläggningen i området?

De framför också att VA-ledningar och installationer ska anläggas enligt den kommunala standarden i gällande Teknisk handbok. Ledningsrätter ska upprättas av exploatören för alla ledningar som ska lämnas över till kommunen. Vid ett kommunalt övertagande ska ledningsnätet vara fullt utbyggt, eller etappvis sammanhängande utbyggt med huvudledningarna för att kommunen ska kunna driva och underhålla VA-systemet.

Verksamhet teknik framför att innan exploateringen av byggnader byggs ut behöver dammen i den norra delen vara färdig. De ställer frågan hur det är tänkt att dammen ska skötas med drift och underhåll? Hur är det tänkt att den ska utformas? Hur är det tänkt att man ska ta sig till dammen?

Kommentar
Utökat våningstal: VA-utredningen har kompletterats enligt senaste planförslaget vad gäller antal bostäder och exploateringsgrad, i samråd med Verksamhet teknik.

Exploateringsavtal: Under planarbetet har kontinuerlig dialog förts mellan dagvattenkonsulten, VA- och planenheten. VA-enhetens synpunkter om genomförande av väg och VA-ledningar har beaktats i planens genomförandebeskrivning.

Ledningar inom kvartersmark med enskilt huvudmannaskap har beaktas. Genomförandebeskrivningen har förtydligats i samband med denna synpunkt.

Kommunala standarden och övertagandet har beaktas. Genomförandebeskrivningen har förytligats med hänsyn till denna synpunkt.

Ledningsrätt har beaktas. Planens genomförandebeskrivning har justerats. Inom kvartersmark upplåts allmänna ledningar med ledningsrätt i form av u-område i plankartan.

Dammen i planens norra del: Dammen ligger inom allmän platsmark natur som ska underhållas av kommunen då huvudmannaskapet är kommunalt för allmän plats. Detta naturområde kan angöras genom förslagen lokalgata som planläggs inom området. Angöring har också säkerställts från väster och norr genom några natursläpp mellan förslagna bostadskvarter ned till dagvattendamm.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Trafik
Verksamhet teknik påtalar att Ale kommun arbetar för att barn ska kunna ta sig till skolan på egen hand i så stor utsträckning som möjligt. För att säkerställa en säker övergång menar de att en planskild passage är det bästa. De framför att det går att tillskapa en sådan genom att bygga en bro eller tunnel. Genomfartsleden är planerad med cirka 2500-3000 bilrörelser per dag. De anser att det gör att frågan om hur barnen tar sig säkert över leden till skolan behöver utredas.

Verksamhet teknik har upplevt en del kritik i samband med en annan nybyggd skola i kommunen. Där studerades inte en säker passage i detaljplaneskedet.

Kommentar
Planskild korsning är inte aktuellt i detta läge då det saknas förutsättningar för en sådan lösning. Lokalisering av förslagen förskola vid huvudgatan ger goda förutsättningar för att gående, cyklister och kollektivtrafikanter når denna.

Park
Verksamhet teknik framför att det inom det aktuella området behövs ett antal lekplatser, sällskapsytor som till exempel gräsytor för fotboll och dylikt som kommunen ska sköta drift och underhåll på. De ska planeras in på de ytor som är utpekade som natur- och parkmark på kartan. Det behövs på båda sidor om huvudleden för att barnen inte ska behöva ta sig över vägen för att komma till en lekplats.

De påtalar också att för alla natur- och parkytor inom planområdet behöver skötselavtal upprättas.

Kommentar
Noteras. Planen medger användningen park inom både södra och norra delar av området. Förslagna parkområden är tillräckligt stora för att bygga bollplan, lekplatser och sällskapsytor.

En skötselplan kommer att tas fram tillsammans med parkenheten och kommunekolog.

Parkering
Verksamhet teknik framför att det skulle kunna tillskapas en yta där det skulle gå att bygga parkering i kommunens regi. Detta för att möta upp om det i framtiden råder brist på parkering inom planområdet. Ytan får enligt dem gärna ligga i nära anslutning till huvudled och kollektivtrafik för att kunna kombinera sin resa och eventuell lämning av barn på förskolan.

De framför också att parkering även ska kunna nyttjas av besökare i området.

Kommentar
Parkering sker inom kvartersmark och i enlighet med kommunens parkeringsnorm.

Gata
Verksamhet teknik framför ett flertal detaljerade synpunkter angående gatornas utformning i planhandlingen som illustreras med urklipp ur plankartan. De anser att det behövs mer plats för vändzon i slutet på gatan på Lahallåsen, att flera gator som planeras som allmän platsmark passar bättre att hamna på kvartersmark och att det behövs yta för vändzon där allmänna vägar går över till kvartersmark så att till exempel renhållningsbilarna kan vända innan kvartersmarken. De anser också att cykelvägarna behöver vara minst 3 meter med en asfalterad yta och plats för dike, stödremsa och lyktstolpe. Därmed behövs minst 5 meter bred yta för att kommunens anläggning helt och hållet hamnar på allmän platsmark. De framför att en gata på allmän platsmark behöver ha en asfalterad yta på 5,5 meter som minst, det behövs plats för dike, stödremsa och lyktstolpar. Det behövs minst 10 meter för att få kommunens anläggning på allmän platsmark. De snösläpp som planerats in behöver

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

vara minst 5 meter breda. Det behöver planeras in mer snösläpp generellt i planområdet. Verksamhet Teknik ser gärna att cykel- och gångväg som ska förläggas på natur- och parkmark samförläggs.

Kommentar
Beaktas. Plankartan har reviderats efter samrådet. Ytor avsedda för gata och vändplatser har justerats med hänsyn till denna synpunkt. Bredd på cykelvägar inom gatuområden är 3 meter, och enskilda gång- och cykelbanor med kommunalt huvudmannaskap är minst 5 meter breda. Gatusektioner har bearbetats i hela planområdet.

19. Backa Säteri Fastighets AB

Backa Säteri Fastighets AB framför att området öster om Lodingebäcken bör detaljplaneläggas tillsammans med kommande utbyggnadsområde kring Backa Säteri för att uppnå så goda stadsbyggnadskvaliteter som möjligt. Är detta inte möjligt bör planen säkerställa utrymme för anslutning av lokalgata mellan områdena. För övrigt ställer sig Backa Säteri Fastighets AB positiva till planförslaget.

Kommentar
Noteras. Öster om Lodingebäcken planläggas detta i den pågående detaljplan för Nödinge-Stommen 1:261. I denna detaljplan utreds möjligheten för en anslutning mellan öster och väster om Lodingebäcken.

20. Backa Säteri Bostadsutveckling AB

Backa Säteri Bostadsutveckling AB framför att området öster om Lodingebäcken bör detaljplaneläggas tillsammans med kommande utbyggnadsområde kring Backa Säteri för att uppnå så goda stadsbyggnadskvaliteter som möjligt. Är detta inte möjligt bör planen säkerställa utrymme för anslutning av lokalgata mellan områdena. För övrigt ställer sig Backa Säteri Bostadsutveckling AB positiva till planförslaget.

Kommentar
Se svar till synpunkt 19.

21. SPF Seniorerna i Ale

SPF Seniorerna i Ale framför följande förslag:

1. Uppföra ett trygghetsboende, centralt med god tillgänglighet med cirka 25–30 lägenheter i området. Kan inrymmas i en 5–6 våningars byggnad som placeras centralt i det ”sociala” området.

2. Avsätta mark och inom de närmaste 5-6 åren planera och bygga ett äldreboende med cirka 50 lägenheter. Äldreboendet placeras lämpligen centralt med god tillgänglighet tillsammans med eller i direkt anslutning till trygghetsboendet.

De framför att den statliga utredningen (SOU 2015:85) föreslår att 200 miljoner kronor per år anslås för ett investeringsstöd till trygghetsbostäder under år 2017 ─ 2021.

Som motivering till punkt 2 ovan framför de att den beräknade demografiska utvecklingen i Ale kommun visar att det är behov av ett nytt äldreboende. För Ale kommun redovisas en beräknad ökning för åldersgruppen från och med 70 år öka med cirka 130 personer per år under perioden 2016 ─ 2020. En ytterligare motivering för nya boenden för äldre är att ”Ersätta skälig levnadsnivå med God levnadsnivå för pensionärer”.

SPF framför att deras motivering i stort sett följer Regeringens SOU 2015:85; Bygg för gemenskap i tillgänglighetssmarta boendemiljöer. Följande allmänna motivering framförs:

- Hur ska bostäder för äldre människor kunna tillgodoses framöver?

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

- Vilka möjligheter har kommunerna att möta efterfrågan på bostäder från en åldrande befolkning?
- Förbättrad tillgänglighet i nya bostäder reducerar riskerna för de mycket kostsamma fallolyckorna.
- De sammanlagda kostnaderna för hemtjänst och hemsjukvård kan komma att öka om fler av de äldsta bor kvar i vanliga bostäder, även med nedsatt funktionsförmåga. Men hemtjänst och hemsjukvård kostar normalt sett avsevärt mindre per person än vårdboende. Dessutom kan satsningar på tillgängliga bostäder, god närservice och boendeformer som främjar gemenskap bidra till att hålla tillbaka behovet av hemtjänst och hemsjukvård.
- Äldre personer som bor i lägenheter med god tillgänglighet och närhet till service blir mer självständiga och mindre beroende av hjälp.
- Gemenskap i boendet kan stimulera grannar att hjälpa och stödja varandra. Social stimulans genom möjligheter till gemenskap i boendet bidrar dessutom till att man håller sig frisk längre.
- Ökat behov av bostadsanpassningsbidrag? Behovet av bostadsanpassningsbidrag kan förväntas öka i takt med att befolkningen åldras, i synnerhet om en ökande andel av de allra äldsta bor kvar i vanliga bostäder. Om bostadsområdena kompletteras med nyproduktion som erbjuder attraktiva alternativ för äldre personer kan det hålla tillbaka behovet av bostadsanpassningsbidrag.

SPF framför att huvudfrågorna i utredningen SOU 2015:85 och de åtgärder som föreslås i detta betänkande syftar till att underlätta för äldre personer att inneha eller skaffa sig en lämplig bostad, dels att förbättra kommunernas möjligheter att möta behovet av bostäder för ett växande antal äldre invånare. De framför att åldersgruppen 65+ beräknas öka med över 30 000 personer om året i Sverige. Ökningen av antalet äldre kommer att fortgå lång tid framöver och till följd av den bristande tillgängligheten i bostadsbeståndet kan många äldre efter hand hamna i en ohållbar bostadssituation. Detta menar de är en stark motivering till att bostäder i för äldre i Ale kommun måste ökas.

SPF framför att tillgänglighetsfrågorna behöver komma i fokus och ensamhet och social isolering motverkas. Det växande antalet äldre människor kommer att vilja ha attraktiva bostäder som tillgodoser behov av trygghet, tillgänglighet och gemenskap. Det behövs ett varierat utbud av boendeformer som kan locka seniorer – med olika ekonomiska resurser – att i tid flytta till en bostad som fungerar att åldras i och samtidigt frigöra bostäder som eftertraktas av yngre hushåll.

SPF redovisar i sitt yttrande flera ytterliga förslag ur SOU 2015:85 och hänvisar till att mer information finns att läsa i denna.

Kommentar
Detaljplanen medger användningen bostäder som möjliggör olika typer av bostäder, inklusive äldreboende och trygghetsboende. Kommunen äger mark inom delar av området som planläggs för bostäder vilket möjliggör att uppföra trygghetsboende om efterfrågan och behovet finns. Kommunens strategiska avdelning behandlar sådan fråga om när och var trygghetsboende eller äldreboende kan etableras.

22. Boende på Backa Granbacka xxx (Backa x:xx)

Boenden framför synpunkten att förslaget kraftigt kommer att förändra och förstöra den naturupplevelse de har idag samt att de kommer att förlora sitt insynsskyddade läge. Vidare anser de att det finns risk att värdet på deras fastighet sjunker om bebyggelse uppförs enligt planförslaget. De framför också att skador kan uppstå på deras fastighet vid sprängning. En ökning av trafiken på Backavägen ser de boende som mycket olycklig då de redan idag ser den nuvarande trafiken som trafikfarlig. De framför att de dagligen ser ett beteende från bilister som i mötessituationer vill pressa sig fram i trafiken och att detta kommer att öka med den tänkta exploateringen.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Kommentar
Marken i direkt anslutning till fastigheten Granbacka xxx mot väster och planläggs som allmän platsmark natur, med en bredd på cirka 20 meter. Planerade bostäder närmast fastigheten Granbacka xxx ligger cirka 25 meter från fastighetens västra gräns och cirka 50 meter från bostadshuset inom fastigheten. Med hänsyn till dessa avstånd och befintliga träd inom naturområdet bedömer kommunen att planen inte medför betydande olägenheter för insyn till befintliga fastigheter.

Om det blir aktuellt med sprängning inom ett planlagt område krävs polismyndighetens tillstånd (3 kap 6 § Ordningslagen, 1993:1617). Vid utförande ska en sprängfirma kontakta en besiktningsfirma som avgör vilka hus i närheten av sprängplatsen som behöver besiktigas. Vilka hus som blir aktuella beror på flera saker till exempel vilken marktyp grunden står på, vilken typ av grund eller vad huset är byggt av för material. Det finns en rekommendation att hus inom 50 meter från sprängplatsen bör besiktigas, men det beror också på omständigheterna.

Planförslaget innebär att trafiken i området ökar. Den trafikutredning som utförts i samband med detaljplanen visar att Backavägen och korsningen Backavägen/Vikenvägen har kapacitet för den ökade trafiken som genereras av planförslaget. Planområdet är utpekat i ÖP 2022 och Fördjupade översiktsplan för Nödinge som ett utveckligområde i tätorten Nödinge. I detta sammanhang bedöms den ökade trafiken vara acceptabel då området anses bli en del av tätorten Nödinge. Planförslaget har tagits fram med hänsyn till gällande regler och rekommendationer för vägutformning för att säkerställa en god trafiksäkerhet.

23. Boende på Kuskvägen x (Nödinge-Stommen x:xxx)

Boenden framför att de sätter stort värde på de områden som påverkas av förslaget gällande rekreation i de naturområden som påverkas av den tänkta bebyggelsen samt möjlighet att spela golf på den närliggande golfbanan. Vidare anser de boende att landskapet kring golfbanan har ett stort värde för de som bor i närheten av den och som riskerar att gå förlorat om förutsättningarna skulle försämras för golfklubben. De anser att golfbanan sannolikt behöver minst nio hål för att kunna leva vidare och att det med nuvarande förslag ser ut att bara bli åtta hål kvar. De anser att utredning krävs för att se var det nionde hålet kan placeras för att kompensera detta alternativt minska ner området för den nya planen så den inte inverkar på golfbanan.

Boenden efterfrågar en utredning om vilket värde golfbanan har för Nödinge som samhälle och på vilket sätt den inverkar för allmänhetens bild av Nödinge. De ser golfbanan som den kanske största tillgången i Nödinge och något som på ett positivt sätt skiljer Nödinge från andra samhällen i regionen. De påpekar också att i samrådsförslaget för FÖP Nödinge lyfts golfbanan fram som ett av de områden som har högt sociotopvärde i orten. Boenden hoppas att kommunen utreder och tar hänsyn till detta i nuvarande och framtida planarbete. De hoppas också att de naturvärden som finns inom området kommer bevaras i den blivande detaljplanen, exempelvis den damm som ligger inom det aktuella området.

Kommentar
Aktuell detaljplan berör delar av golfbanan. Avsikten är att exploatören och golfbanan ska upprätta ett avtal gällande arrendering av mark som blir tillgänglig för golfbanan för att ersätta de hål som går förlorade i och med genomförandet av detaljplanen.

De boende bor på Kuskvägen i området Lillbacka. Den nya huvudgatan skall anslutas med en cirkulationsplats på nuvarande golfbana vilket i så fall blir precis utanför deras område. I trafikutredningen anges att det kan bli 600 bostäder i den nya planen. Planbeskrivningen anger 1 000 nya bostäder. Det anges också att det är troligt att stora delar av befintliga områden kommer att använda denna nya huvudgata för trafik söderut. Trots att trafikutredningen bara antar 600 bostäder i det nya området så kommer man fram till att trafiken utanför Kuskvägen kommer att mer än fördubblas. Med 1 000 nya bostäder blir det förmodligen än mer trafik. De boende framför att det på informationsmötet den 11/5 sas att man räknar med att de boende i det nya området kommer att ha

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15
Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

en bil per hushåll. De framför att det i alla nya områden omkring Kuskvägen flyttar in i huvudsak barnfamiljer eller blivande barnfamiljer och att de allra flesta i dessa områden har två bilar per hushåll. Boenden anser det vara osannolikt att en lång uppförsbacke skulle medföra att det nya områdets familjer skulle tycka att det är lättare att klara sig med bara en bil för att få vardagen att gå ihop. Boenden tror att med det i åtanke har trafikmängden kring den nya cirkulationsplatsen underskattats.

Kommentar
Planen medger cirka 600 bostäder. Detta har förtydligats i planbeskrivningen och använts som ingångsdata för en kompletterande trafikutredning som togs fram efter planens samråd. I denna utredning gjordes en ny uppskattning av resandet från planområdet söderut respektive norrut. Det innebär att antal fordon som körs norrut från nya bostadsområdet bör vara ungefär 58 procent och antal fordon som körs söderut bör vara 38 procent i framtiden. Trafiken på Backavägen i framtiden bör öka med ungefär 1350 fordon utifrån trafikalstringen från nya bostäder.

Antal bilar per hushåll för kommande boenden: Beräkningen av kommande trafikalstring gjordes med hjälp av Trafikverkets trafikalstringsverktyg. Verktyget beräknar antal resor per bostad och dygn. I utredningen gjordes en jämförelse med en resvaneundersökning som genomfördes 2017 i Ale kommun. Resvanundersökningen gav ett värde som är något högre men nära värdet från trafikalstringsverktyget. Trafikalstringsverktygets trafikalstringstal bedöms därför ge en rättvis bild av trafikgenerering från bostäder i Ale kommun. Kommunen bedömer därmed att den beräknade trafikalstringen är en rimlig övergripande bedömning av tillkommande trafik från hela planområdet, oavsett hur antal bilar per hushåll skiljer sig mellan bostadskvarteren i området.

I utredningen ingick också en kapacitetsanalys för korsningen Backavägen/Vikenvägen. Resultatet visade på en belastningsgrad med en god marginal under gränsvärdet som gäller för en korsning med väjningsplikt enligt Trafikverkets regler för vägar och gators utformning (VGU).

Boenden framför att även trafiken på Backavägen ökar påtagligt enligt den här planen och anser att man bör undvika att öka trafiken på Backavägen då den har flera utfarter med dålig sikt. De påtalar att man har försökt införa ett antal farthinder för att hålla nere hastigheten och att det dessutom finns många barn i området.

Kommentar
Trafik på Backavägen förväntas öka på följd av aktuell detaljplan. Gällande hastighetsgräns på Backavägen är 30 km/h. Hastighetsdämpande åtgärder har redan utförts på flera ställen vid Backavägen i form av avsmalningar och portar. Det är inte kommunens väg varför det är vägföreningen som får vidta ytterligare trafiksäkerhetsåtgärder om det behövs.

Boenden noterar att det i planen finns en skola planerad för F-6 för minst 400 elever. Idag ligger skolorna centralt i samhället för klasserna F-9. Boenden har inte hittat något om hur denna skola är tänkt att användas. De antar att denna skola kommer att användas för barn i hela samhället av flera anledningar, bland annat för att det verkar ineffektivt att bedriva flera skolor för exempelvis lågstadiet i samma samhälle. Eftersom det nya området ligger en bit ifrån de norra delarna av Nödinge antar de boende att dessa barn troligtvis kommer att få skjuts till skolan. Det här kommer i så fall också att påverka trafiksituationen påtagligt utanför deras gata.

Kommentar
Syftet med planen är att möjliggöra en förskola i området, men för att ge större flexibilitet med hänsyn till framtidens behov medger planen skola som tillåter olika typer av utbildningsverksamhet. Förslagen förskola har en kapacitet för 180 elever. Tillkommande trafiken från förskolan är inräknad i den totala beräknade trafiken för området. Resor till och från kommande förskolan bedöms i stora delar vara från själva planområdet och i mindre del utanför området. I och med att förskolan ligger vid huvudgatan i området finns det goda möjligheter för att skjutsa elever till förskolan med andra färdmedel än bil.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Boenden anser att trafiksituationen behöver lösas på något annat vis för att inte få en så stor trafikökning med de risker det medför för invånarna, framförallt barnen, i befintliga områden och det buller en cirkulationsplats medför med så mycket trafik.

Kommentar
Tillkommande biltrafik från planen kommer att fördelas mellan den norra och den södra anslutningen till området. Cirka 38 % av tillkommande trafik kommer att ske via den södra anslutningen enligt trafikutredningen som utförts i samband med planen. Med hänsyn till områdets topografi samt hushållning av mark och infrastruktur är en annan vägdragning mot Nödingevägen/Vikenvägen inte motiverad. Det är därmed de befintliga anslutningar som är möjliga alternativ. Att området får två trafikanslutningar innebär också en bättre framkomlighet för kollektivtrafiken och kortare restider.

Bullerskärmar finns längs med större delen av Backavägen, från den tillkommande cirkulationsplatsen till korsningen Backavägen/Vikenvägen. Gällande hastighetsgräns vid Backavägen i denna sträcka är 30 km/h. Mot denna bakgrund bedöms det att den ökade trafiken på Backavägen och förslagen cirkulationsplats kommer inte medföra betydande olägenheter gällande buller vid befintliga bostäder.

Kommunen bedömer att ökad trafik till följd av planförslaget är på en sådan nivå som är acceptabel för en tätortsmiljö.

24. Ägare av Backa x:x

Fastighetsägaren framför synpunkter på planförslaget avseende tillfartstrafiken via Backavägen och anser att planerat trafikflöde på Backavägen kommer att bli alltför stort och att vägen inte är dimensionerad för de krav som kan ställas på god trafiksäkerhet. Fastighetsägaren anser att en bättre trafiklösning måste tas fram och redovisas i detaljplanen. Vidare konstateras att den bifogade trafikutredningen baseras på siffror från 2012, före Backaområdet var fullt utbyggt, och att senare beräknade flöden överskrider det som bedöms dimensionerande. Fastighetsägaren noterar även att de fartreducerande åtgärder som vidtagits på senare tid inte fått avsedd effekt utan istället medfört att bilar kör utanför vägbanan.

Kommentar
Se svar till synpunkt 22 och 23. Trafikutredningen har uppdaterats med ny ingångsdata som gäller för befintliga och tillkommande bostäder.

25. Boende på Torkels kulle x

Boenden anser att det är fel att Backavägen är huvudgata i det nya området. Detta på grund av att gatan inte kan vara byggd för den ökning av trafiken som 1000 nya bostäder medför. Vidare framförs att Backavägen tidigare beskrivits som en liten slingrande gata genom en trädgårdsstad med lite trafik. Boenden anser att gatan är för smal och att gatubelysningen är mycket dålig.

Boenden påpekar att samtliga boende i det nya området kommer att använda Backavägen för att ta sig till Nödinge centrum eller Vimmervi och anser att den norra delen av vägen som då kommer att användas är ännu olämpligare för ökad trafik. Vidare anser boenden att all biltrafik ska ske via den nya gatan som mynnar ut på E45:an.

Kommentar
Se svar till synpunkt 22, 23 och 24.

26. Boende på Stallvägen xx (Nödinge-Stommen x:xxx)

Boenden ifrågasätter om tanken med förslaget är att leda mer trafik in på Backavägen och anser att vägen idag är väldigt överbelastad. Vidare anser boenden att trafiken i dagsläget är störande, särskilt den tunga trafiken. Boenden påpekar också att hål på golfbanan, det enda som gör Nödinge lite speciellt, försvinner.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

Kommentar
För synpunkten om trafik läs svar till synpunkt 22 och 23. För synpunkten om golfbana läs svar till synpunkt 23.

27. Boende i Ale kommun

Yttranden tycker inte om förslaget att bygga inom planområdet och tror inte att Backavägen kan klara trafiken eftersom den idag fungerar dåligt. Vidare anser yttranden att det blev konstigt när trottoaren gjordes om på Backavägen.

Kommentar
Inkommen synpunkt inskickades av en privat person och utan fastighetsbeteckning. Personens namn redovisas inte i denna handling i enlighet med Dataskyddsförordningen. Synpunkten finns i sin helhet hos planenheten.

För synpunkten om trafik läs svar till synpunkt 22 och 23. För synpunkten om golfbanan läs svar till synpunkt 23.

Gällande ombyggnation av trottoaren på Backavägen kan synpunkten inte besvaras inom ramen för detaljplanen.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

SAMMANFATTNING

Inkomna synpunkter har föranlett följande förändringar av planförslaget:

- Tillägg/förtydliganden har gjorts i planbeskrivningen med hänsyn till kompletterande utredningar som utförts efter samrådet samt utförda justeringar på plankartan.
- Plankartan har reviderats på flera ställen. Utförda justeringar sammanfattas nedan.

    - Planens avgränsning har reviderats med hänsyn till riksintresse för naturvård (Lodingebäcken) samt risk för erosion kopplad till bäcken.
    - Plankartan har reviderats med hänsyn till utförda undersökningar om fornlämningar inom området och utfört samråd med Länsstyrelsen.
    - Avgränsning av kvartersmark har justerats i områdets östra del med hänsyn till uppdaterade stabilitetsberäkningar för område A och B enligt geotekniska utredningen.
    - Plankartan har uppdaterats med bestämmelser om markbelastning enligt kompletterande geotekniska utredningen.
    - Avgränsning av kvartersmark har justerats på flera ställen i samband med resultat från uppdaterade naturvärdesinventeringen.
    - Avgränsning av kvartersmark och tillåten byggrätt har justerats inom planområdets västra delar i samband med resultat från inventering av fladdermöss.
    - Plankartan har uppdaterats med en bestämmelse om villkor för starsbesked avseende avhjälpning av förorenade massor.
    - Plankartan har kompletterats med en bestämmelse som möjliggör uppförande av bullerskärmar enligt resultat från uppdaterade bullerutredningen.
    - Plankartan har reviderats med hänsyn till Ale kommuns riktlinjer för gemensam avfallshantering. Det innebär att flera ytor är avsatta för avfallshantering inom kvartersmark för bostäder, samt som tekniska anläggningar.
    - Plankartan har reviderats med avseende på förslagen dagvattendamm i nordvästra delen av området (Lahallsåsen).
    - Plankartan har uppdaterats med nya bestämmelser om fastighetsstorlek inom delar av kvartersmark.
    - Plankartan har reviderats avseende genomförandetid som ändrats till 15 år.

- Planbeskrivningen har förtydligats avseende ansvar för dagvattenåtgärder.
- Planens genomförandebeskrivning har reviderats i samband med utförda justeringar på planförslaget.
- Fastighetskonsekvensbeskrivningen har förtydligats med hänsyn till synpunkt från Mark- och exploatering.

Utöver ändringar utifrån inkomna synpunkter har följande ändringar gjorts:

- Planbeskrivningen har uppdaterats i samband med kompletterande utredningar som utförts efter samrådet samt utförda justeringar i planförslaget.
- Avgränsning av förslagen kvartersmark för bostäder har reviderats i planens södra delar för att säkerställa ytor för gemensamhetsanläggningar för dike.
- Plankartan har reviderats i flera ställen för att förbättra framkomlighet vid vändplatser och korsningar.
- Plankartan har reviderats avseende utnyttjandegrad och utformningsbestämmelser för bostäder.
- Plankartan har reviderats avseende avgränsning av allmän platsmark gata samt gator inom kvartersmark.

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

- Plankartan har uppdaterats med bestämmelser för markreservat för underjordiska ledningar och gemensamhetsanläggningar för gata inom kvartersmark för bostäder.
- Plankartan har reviderats med tillägg av tekniska anläggning för återvinningsstation inom områdets södra del.
- Plankartan har uppdaterats med upplysningar om radon, dagvattendammar samt etappuppdelning för planens genomförande.

Synpunkter som inte har tillgodosetts

SPF seniorerna
Boende på Backa Granbacka xxx
Boende på Kuskvägen x (Nödinge-Stommen x:xxx)
Ägare av Backa x:x
Boende på Torkels kulle x
Boende på Stallvägen xx (Nödinge-Stommen x:xxx)
Boende i Ale kommun (Namn redovisas inte i denna handling i enlighet med Dataskyddsförordningen)

Besvärsberättigade

Boende på Backa Granbacka xxx (Backa x:xx)
Ägare av Backa x:x

SLUTSATS

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås godkänna samrådsredogörelsen och besluta om granskning

Sektor samhällsbyggnad, plan och myndighet
Alafors 2022–01-19

……
Kajsa Reimers
Enhetschef planering och exploateringsenheten

……
Martin Hallberg
Planarkitekt

Saeed Ebrahimabadi
Planarkitekt

Tillhör nämndsbeslut 2022-01-19 SBN § 10 PLAN.2015.15

Ankom: 2021-12-23 Ärende: PLAN.2015.15 Handling: 1130149

ALE KOMMUN

BEHOVSBEDÖMNING

Detaljplan för bostäder inom Backa 1:13 m fl, Södra Backa i Nödinge

Reviderad inför kompletterande samråd med Länsstyrelsen 2014-01-31

1. PLANENS SYFTE

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en fortsatt utveckling av Nödinge tätort söderut genom att skapa förutsättningar för att bygga nya bostäder i form av en- till tvåvåningshus i friliggande och sammanbyggda typer. Området, som bedöms kunna innehålla ca 500 nya bostäder, ska utformas med hänsyn till nuvarande värden och kvalitéer. Inom området planeras även för en skola.

2. PLANOMRÅDETS STORLEK OCH LÄGE

Området består av sammanlagt ca 80 hektar och är beläget i södra Nödinge i anslutning till befintlig bebyggelse och en golfbana. Väster om området ligger E45 och järnvägen. I anslutning till planområdets södra gräns ligger Vättlefjäll som ingår i riksintresse för friluftsliv. Planområdet sammanfaller i öster med Lodingebäcken som ligger inom riksintresse för naturvård och gränsar mot en golfbana. Planområdet har utökats något i förhållande till tidigare samråd om behovsbedömning med ett område motsvarande ungefär 3 ha på den östra sidan av Lodingebäcken.

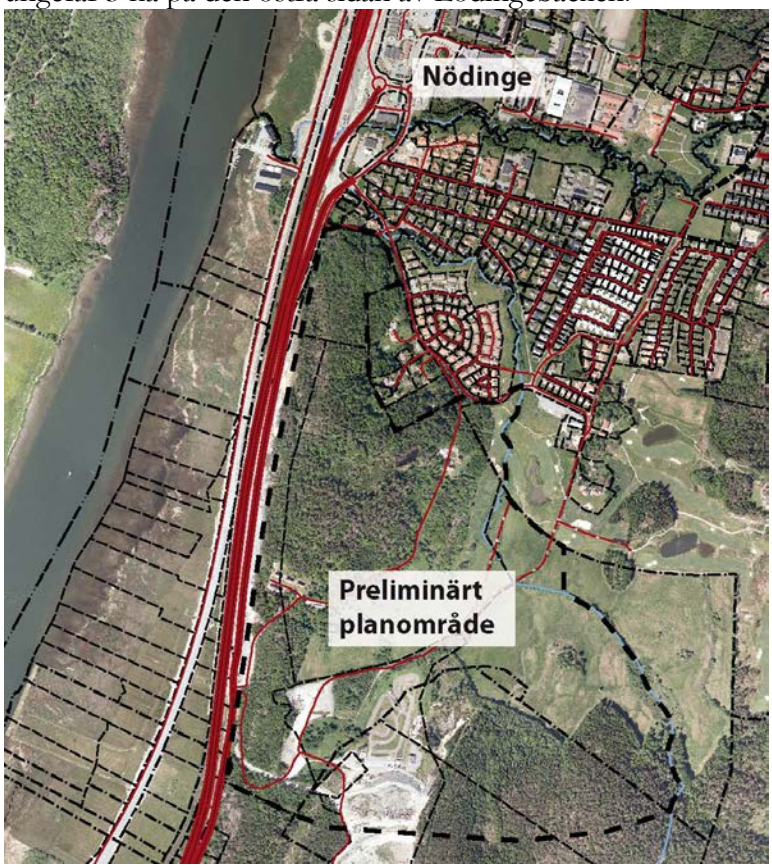

Planområdets ungefärliga avgränsning (svart streckad linje) i förhållande till Nödinge. Ortofoto från 2009.

3. BEDÖMNING AV KONSEKVENSER UTIFRÅN **BILAGA 4** I FÖRORDNINGEN OM MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Planområdet sammanfaller i öster med Lodingebäcken som ligger inom riksintresse för naturvård. I söder gränsar planområdet till Vättlefjäll som utgör riksintresse för friluftsliv. Delar av Lahallsåsen ligger inom Göta älvs riksintresse för friluftsliv. Riksintresset innefattar bland annat älvdalens landskapsbild. Väster om planområdet ligger E45 och järnvägen som utgör riksintresse för väg och järnväg. Negativ påverkan på riksintressena på grund av detaljplanen bör undvikas. Planområdet består delvis av ett skogsbevuxet bergigt höjdområde, Lahallsåsen, som innehar vissa naturvärden och värden för rekreation och friluftsliv.

Inom området finns ett flertal fornminnen. I samband med nyligen gjorda undersökningar hittades ytterligare områden, framförallt uppe på Lahallsåsen. De flesta fornlämningarna inom området är geografiskt avgränsade. Flera av fornlämningarna kommer att påverkas av den planerade bebyggelsen. Utredningar har visat att det är särskilt komplext på Lahallsåsen där topografin begränsar framkomligheten för vägar och placeringen av bebyggelse samtidigt som det finns såväl fornlämningar och naturvärden att beakta. Länsstyrelsen beslutar om förundersökning och eventuell utgrävning. De flesta av lämningarna består av boplatser och flintafynd.

En övergripande VA- och dagvattenutredning gjordes i samband med att ett planprogram togs fram för området. Denna utredning fördjupas under detaljplanearbetet. Utredningen, som är långt kommen, pressenterar ett förslag med övervägande öppna lösningar där utgångspunkten är att vattenmiljön i Lodingebäcken samt dammen på Lahallsåsen inte ska påverkas negativt. Exempelvis ska dagvattenflödena kontrolleras med avsikten att de varken ska öka eller minska i förhållande till nuvarande situation och samtliga anslutningar till Lodingebäcken ska vara avstängningsbara. Lokalt omhändertagande tillämpas i den mån det är möjligt.

I de naturinventeringar som gjorts för området har vissa delområden pekats ut som särskilt värdefulla. En framtida exploatering av dessa områden kan påverka växtlivet där negativt. Områden med höga naturvärden bör undantas från exploatering.

Det finns en damm inom området som utgör lekplats för groddjur. Dammen kan komma att påverkas av exploateringen framförallt av den nya väg som behöver anläggas för att komma upp på Lahallsåsen. Grodinventeringen visade även på en mindre mängd groddjur i Lodingebäckens västra gren.

Landskapsbilden för både åsen och det låglänta öppna området kan påverkas vid en exploatering. Byggnation på Lahallsåsen medför att en del vegetation behöver tas ner samt att utrymme för en väg behöver skapas. Den branta terrängen medför att vägutrymmet kräver stor yta, eventuellt behöver skärningar göras i berget. Det låglänta området består i dag av småskaligt haglandskap. De södra delarna av området, särskilt de uppfyllda delarna är synliga på långt håll.

Detaljplanen medför ökad trafik på Backavägen vilket kan leda till förhöjda bullervärden. Befintlig bebyggelse som ligger längs med vägen kan påverkas. Även trafiken på den nya

huvudgatan genom planområdet kan orsaka trafikbuller. Åtgärder för att minska bullret kan behöva vidtas. Bullerutredningar genomförs i planarbetet.

4. BEDÖMNING OM PLANEN ANSES MEDFÖRA EN BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Ale kommun bedömer att ett genomförande av planen för bostäder inom Södra Backa (Backa 1:13 m fl) kan leda till betydande påverkan på miljö, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra resurser enligt 5 kap. 18 § i PBL (plan- och bygglagen). En miljöbedömning för planen skall därför upprättas.

I samband med att programmet för delar av nu aktuellt planområde togs fram gjorde kommunen bedömningen att förslaget inte skulle innebära någon betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delade inte kommunens uppfattning utan ansåg att en miljökonsekvensbeskrivning skulle tas fram.

Planområdet som nu berörs sammanfaller inte helt med det område som avsågs i programmet, t ex har Lahallsåsen kommit till samt ett område motsvarande ca 3 ha öster om Lodingebäcken.

5. FÖRSLAG TILL AVGRÄNSNING AV MKB

Enligt ovan förda diskussion har nedanstående aspekter föranlett förslag till MKB:ns avgränsning och fokusering. Den betydande miljöpåverkan bedöms kunna omfatta följande aspekter:

- konsekvenser av avsevärd förändring av markanvändningen
- påverkan på riksintressen (naturvård, friluftsliv, väg, järnväg)
- påverkan på befintliga naturvärden
- påverkan på djurliv inom planområdet – groddjur och fiskar i dammen/bäckfåran
- påverkan på landskapsbild
- påverkan på fornlämningar i området
- trafikbuller, påverkan på befintlig och ny bebyggelse
- eventuella förorenade massor vid utfyllnadsområdet
- geotekniken

Behovsbedömningen är utförd av

		Reviderad av
Göran Fransson	Emely Lundahl	Magnus Lövdahl
Kommunekolog	Planarkitekt	Planarkitekt

Sektor samhällsbyggnad, plan och bygg
Alafors 2014-04-02

BILAGA 1: CHECKLISTA FÖR BEHOVSBEDÖMNING
BILAGA 2: LAGAR OCH PARAGRAFER

Detaljplan för Backa 1:13 m fl, Södra Backa

CHECKLISTA BEHOVSBEDÖMNING

	Betydande påverkan	Kan påverkas	Ingen påverkan	Kan ett genomförande av planen medföra:	**Kommentar**
GÄLLANDE REGLERINGAR OCH SKYDDSVÄRDEN					
Förordnanden och skydd		x		• Berör planen naturreservat, landskapsbild, strandskydd, område med geografiska bestämmelser, skyddsområden ex. vattentäkt, kulturreservat, byggnadsminnen eller fornminnen?	Planområdet omfattar ett flertal fornlämningar varav flera är förundersökta. Vissa har endast förundersökt i avgränsade syfte. Undersökningar har gjorts i samband med planarbetet och nya lämningar har upptäckts. Ytterligare undersökningar kommer troligen behövas. Planen berör även riksintresseområden enligt nedan.
Riksintressen		x		• Berör planen natur, kultur, rörligt friluftsliv eller Natura 2000?	Lodingebäcken som löper genom östra delarna av planområdet ligger inom riksintresse för naturvård. Strax söder om planområdet ligger Vättlefjällsområdet som innefattas av riksintresse för friluftsliv. Delar av Lahallsåsen ligger inom Göta älvs riksintresse för friluftsliv som bland annat omfattar landskapsbilden. E45 som ligger väster om planområdet utgör riksintresse för väg och järnvägen intill ligger inom riksintresse för järnväg.
Naturvårdsplan/program		x		• Berör planen länsstyrelsens naturvårdsprogram, kommunens naturvårdsprogram, Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotop eller sumpskogsinventering?	Lodingebäcken ingår i kommunens naturvårdsprogram med högsta naturvärdesklassning. Delar av Lahallsåsen innefattas av ett område som ingår i länsstyrelsens lövskogsinventering.
Ekologiskt särskilt känsligt område		x		• Berör planen områden utpekade som ”särskilt värdefull natur” i kommunens översiktsplan?	Lodingebäcken.
Fornlämningar	x			• Berör planen kända fornlämningar? • Ligger planområdet i närheten av område där känd fornlämning finns?	Ja. Det finns både sedan tidigare kända fornlämningar inom området och nya fynd som gjorts i samband med planarbetet varav flera påverkas av exploateringen.

Skyddsavstånd			x	• Kan verksamheter lokaliseras så att riktvärde för skyddsavstånd till befintlig bebyggelse enligt ”Bättre plats för arbete” inte uppfylls?	Söder om planområdet ligger en bergtäkt med pågående täktverksamhet med tillstånd fram till 2025. Täkten ligger ca 700 meter söder om planområdesgränsen, vilket är längre än de 500 meter som Boverket rekommenderar.
EFFEKTER PÅ MILJÖN					
Mark		x		• Finns instabilitet i markförhållanden eller geologiska grundförhållanden, risk för skred, ras etc? • Finns risk för skada eller förändring av någon värdefull geologisk formation? • Finns risk för erosion? • Finns risk för förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag, sjö eller havsområde? • Har området tidigare använts som tipp, utfyllnadsplats eller dylikt?	Geoteknisk utredning har utförts som visar att byggnation i stort sett kan ske enligt planarbetets intentioner. Delar av området har dock sättnings- och stabilitetsproblem där restriktioner behöver införas i planen. Det kan finnas risk för ökad sedimentation i Lodingebäcken och dammen. Den pågående dagvattenutredningen föreslår åtgärder som innebär att risken för detta minimeras. Enligt den geotekniska utredningen pågår ingen erosion av betydelse för stabiliteten. Ingen erosionsutredning har dock genomförts vilket ska göras i fortsatt planarbete. Den mittersta delen av södra planområdet består av ett tidigare grustag. Grustaget återfylldes med överskottsmassor under 1970-talet och har sedan använts som gokartbana. Gokartbanan och marken söder om denna har nyligen fyllts ut med massor från väg- och järnvägsprojektet. De stora utfyllnaderna gör att området kan vara sättningsbenäget. Miljöteknisk markundersökning har visat på förhöjda värden vad gäller PAH och koppar i fyllnadsmassorna, saneringsarbeten planeras.

Luft och klimat			x	Kan detaljplanen medföra • väsentligt luftutsläpp eller försämring av luftkvaliteten? • obehaglig lukt? • förändringar i luftrörelser, luftfuktighet, temperatur eller klimat?	
Vatten	x			Kan detaljplanen medföra • förändring i grundvattenkvalitet, flödesriktning grundvattnet, förändring i ytvattenkvalitet (bakteriologiskt eller kemiskt, temperatur och omblandning)? • minskning av vattentillgången i yt- eller grundvattentäkt? • förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster med risk för översvämning/uttorkning? • förändrat flöde, riktning eller strömförhållanden i något vattendrag, sjö eller havsområde? Krävs vattendom?	Att bebygga området innebär att infiltrationsförhållanden, avrinning och dräneringsmönster ändras. De hårdgjorda ytorna inom området bör minimeras för att underlätta infiltration. Lodingebäcken kan påverkas. Dagvatten ska hanteras på ett sätt som eftersträvar att nettoflöden inte förändras.
Vegetation		x		Kan detaljplanen medföra • betydande förändringar i antalet eller sammansättningen av växtarter eller växtsamhällen? • minskning av unik, sällsynt eller hotad växtart eller växtsamhälle? • införande av ny växtart?	Befintliga växtarter och växtsamhällen påverkas då området bebyggs.
Djurliv		x		Kan detaljplanen medföra • betydande förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter i området (däggdjur, fåglar, fiskar, reptiler, insekter)? • minskning av någon unik, sällsynt eller hotad djurart? • införande av nya djurarter i området eller verka som gräns för djurens förflyttningar och rörelser? • försämring av fiskevatten eller jaktmarker?	Planen kan påverka dammen och Lodingebäcken. Därmed skulle även groddjuren och öringen påverkas. Det finns befintliga jaktmarker inom planområdet som påverkas av byggnation, bl a på Lahallsåsen.
Landskapsbild		x		Kan detaljplanen medföra • att vacker utsikt eller landskapsmässigt skönhetsvärde försämras? • att det skapas någon för allmänheten obehaglig landskapsbild?	Landskapsbilden kan påverkas. Både Lahallsåsen och det låga, öppna området. Om man bygger uppe på höjden kan det påverka älvdalens landskap.
Miljöpåverkan från omgivning			x	• Kan befintlig miljöstörande verksamhet i omgivningen ha negativ inverkan på projektet? • Ligger befintlig miljöstörande verksamhet i omgivningen på otillräckligt skyddsavstånd enligt skriften (”Bättre plats för arbete”)?	Ca 700 meter söder om planområdet ligger en bergtäkt med pågående verksamhet. Enligt ”Bättre plats för arbete” bör bostäder inte placeras närmare än 500 meter från en täkt.

HÄLSOEFFEKTER					
Utsläpp, buller, vibrationer		x		• Kan detaljplanen medföra ökade utsläpp av hälsofarliga ämnen, ökning av nuvarande ljudnivå, människor exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden, vibrationer som stör människor?	Ökad trafik längs med Backavägen, utredning av trafikmängder och bullernivåer pågår. Buller kan komma att uppstå inom området, framförallt längs med den nya huvudgatan som planeras. I planarbetet ska det säkerställas att bullersituationen inom området blir förenlig med Boverkets riktvärden. Utredning pågår. Det finns även risk för bullerpåverkan från E45 och järnvägen i planområdets västra del.
Ljus och skarpt sken			x	• Kan detaljplanen medföra bländande ljussken?	
Säkerhet			x	• Kan detaljplanen medföra explosionsrisk eller risk för utsläpp av särskilt miljö och hälsofarliga ämnen vid händelse av olycka?	
HUSHÅLLNING MED MARK, VATTEN OCH ANDRA RESURSER					
Mark- och vattenanvändning	x			• Leder detaljplanen till avsevärd förändring av mark- eller vattenanvändningen?	Detaljplanen innebär en avsevärd förändring av användningen av marken då planområdet omfattar ett idag stort oexploaterat område.
Naturresurser			x	• Leder detaljplanen till avsevärt uttömmande av någon ej förnyelsebar naturresurs? • Motverkas mål och riktlinjer i grushushållningsplanen?	
Transporter/ kommunikationer		x		• Kan detaljplanen ge upphov till en betydande ökning av fordonstrafik?	Detaljplanen kan ge upphov till en betydande ökning av fordonstrafik i närområdet. Framförallt påverkas Backavägen.
Rekreation/Friluftsliv		x		• Försämras kvalitén eller kvantiteten på någon rekreationsmöjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning)?	Lahallsåsen används för friluftsliv och rekreation. I delar av området finns tydliga stigar. Möjligheten att använda området för detta syfte kan minska i och med byggnation. Strax söder om planområdet ligger Vättlefjäll som är av stort intresse för friluftsliv. Det är viktigt att detaljplanen inte försämrar tillgängligheten till området.

Kulturmiljö		x		• Kan detaljplanen medföra påverkan på område med fornlämningar eller annan kulturhistorisk värdefull miljö?	Det finns fornlämningar inom planområdet, se tidigare rubriker. Den befintliga bebyggelse som ligger inom området finns utpekad i kommunens kulturmiljöprogram och byggdes mellan 1910- till 1920-talet som tjänstemannabostäder för Denofa. Miljön kan påverkas av kompletterande bebyggelse som planeras i anslutning till den befintliga. Detta har utretts i en Kulturhistorisk utredning.
MILJÖBALKEN					
Miljöbalken 3&4 kap				• Är planens genomförande förenligt med bestämmelserna i 3 och 4 kap. Miljöbalken?	Ja
Miljöbalken 5 kap		x		• Kan detaljplanen medföra att gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. Miljöbalken överskrids?	Närmsta vattenförekomst som omfattas av mkn är Göta älv, sträckan Bohus-Nol. Älven anses idag ha ”måttlig ekologisk potential” och ska senast 2021 har uppnått ”god ekologisk potential”. Åtgärder som kan ha negativ påverkan på älven ska därför undvikas. Risken att denna detaljplan skulle leda till negativ påverkan på älven anses vara liten. Planförslaget bedöms inte motverka möjligheten att följa övriga uppställda miljökvalitetsnormer när det gäller luft, vatten och buller.
Anmälan, tillstånd		x		• Krävs tillstånd eller anmälan enligt Miljöbalken?	Det kan finnas bitopskyddade objekt inom planområdet som kan komma att påverkas.
ÖVERGRIPANDE MILJÖMÅL					
Långsiktiga miljömål		x		• Ökar ändliga lagerresurser (metaller, olja, kol etc.)? • Ökar användandet av stabila naturfrämmande ämnen (PCB, DDT, CFC etc.)? • Minskar/skadas naturens mångfald? • Är resursomsättningen ineffektiv/ökar resursslöseriet?	Exploateringen riskerar påverka naturens mångfald på ett negativt sätt då tänkt bebyggelse ta tidigare oexploaterad naturmark i anspråk samt riskerar påverka värdefulla biotoper så som vattendrag.

Nationella miljömål					
Regionala miljömål					
Kommunala miljömål					
Genomförande som var för sig är begränsade men tillsammans kan vara betydande		x			De av planen sammanlagda miljöeffekterna behöver bedömmas och redovisas i en miljökonsekvensbeskrivning för området.
Miljöeffekter som kan orsaka skada på människors hälsa, direkt eller indirekt			x		Nej

REGLER FÖR BEHOVSBEDÖMNING AV DETALJPLAN (Plan- och bygglagen, Miljöbalken, Förordning om miljökonsekvensbeskrivning)

När en kommun upprättar en plan eller program skall en behovsbedömning göras för att se om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet är att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas.

Kommunen ska göra sin bedömning enligt de kriterier som anges i **bilaga 4** till MKB-förordningen. För detaljplaner som medger en användning av planområdet för verksamheter som räknas upp i 5 kap. 18 § PBL:

1. industriändamål,
2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. hamn för fritidsbåtar,
5. hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. permanent campingplats,
7. nöjespark, eller
8. djurpark.

skall även kriterierna i **bilaga 2** till MKB-förordningen användas vid behovsbedömningen. Det får antas gälla flertalet detaljplaner.

Kommunen ska bedöma om någon enskild aspekt eller flera aspekter sammantaget kan leda till att planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Kriterierna för bedömning av miljöpåverkan innehåller framför allt negativa aspekter men även vissa positiva aspekter ska beaktas. Det är dock den negativa miljöpåverkan som är utslagsgivande vid kommunens ställningstagande till om en miljöbedömning ska göras eller inte. Osäkerhet om vilken miljöpåverkan planens genomförande kan få, bör hanteras som en risk för betydande negativ miljöpåverkan. En positiv påverkan ur en aspekt kan inte vägas mot en negativ påverkan ur en annan.

Samråd om behovsbedömningen
Innan kommunen tar ställning till om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå så ska den eller de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av planen eller programmet, ges tillfälle att yttra sig. *Tillfälle att yttra sig* är inte definierat och kräver till exempel inte muntliga samråd. Behovsbedömningen sker lämpligen i samband med upprättande av planprogrammet. Genom att följa PBL:s bestämmelser om samråd täcks även MKB-förordningens krav in.

Motiverat ställningstagande
Behovsbedömningen bör alltid utmynna i ett *motiverat ställningstagande*. När ställningstagandet är att en miljöbedömning inte behövs är det ett uttryckligt krav att skälen för ställningstagandet anges. Kommunens bedömning av miljöpåverkan bör göras tidigt och bedömningen ska göras tillgänglig för allmänheten. Det är tillräckligt att ställningstagandet, det vill säga kommunens bedömning i frågan om behovet av miljöbedömning, redovisas i protokollsutdrag och kungörelser och offentliggörs på kommunens anslagstavla. Därefter bör ställningstagandet och skälen för det redovisas i planbeskrivningen. Ställningstagandet görs lämpligen av det organ i kommunen som beslutar om godkännandet av planprogrammet, om sådant finns, eller av det organ som beslutat att planen ska upprättas.

Kriterier till MKB-förordningen för beslut om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Bilaga 2

1. Projektens karaktäristiska egenskaper

Projektets karaktäristiska egenskaper måste beaktas, särskilt

a) projektets omfattning,
b) projektets förening med andra projekt,
c) projektets utnyttjande av mark, vatten och andra resurser,
d) projektets alstrande av avfall,
e) föroreningar och störningar, och
f) risken för olyckor, särskilt när det gäller de ämnen och den teknik som har använts.

2. Projektens lokalisering

Miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade måste beaktas. Vid bedömningen skall särskild hänsyn tas till

a) nuvarande markanvändning,
b) markens, vattnets och andra resursers förekomst, kvalitet och förnyelseförmåga i området, och
c) den befintliga miljöns känslighet, med särskild uppmärksamhet på
- större opåverkade områden
- våtmarker,
- kustområden,
- bergs- och skogsområden,
- nationalparker, naturreservat, kulturreservat och andra områden som är skyddade enligt 7 kap. miljöbalken,
- områden där kvalitetsnormer har överträtts eller riskerar att överträdas,
- tätbefolkade områden, och
- historiskt, kulturellt eller arkeologiskt betydelsefulla markområden,

3. De möjliga effekternas karaktäristiska egenskaper

Projektets möjliga påverkan av betydelse måste beaktas i förhållande till de kriterier som finns under 1 och 2 och särskilt när det gäller

a) effekternas omfattning (geografiskt område och den berörda befolkningens storlek),
b) effekternas gränsöverskridande karaktär,
c) effekternas betydelse och komplexitet, varvid särskild hänsyn bör tas till allmänhetens behov av information,
d) effekternas sannolikhet, och
e) effekternas varaktighet, vanlighet och uppträdande (reversibilitet)

Bilaga 4

1. Planens eller programmets karaktäristiska egenskaper

I bedömningen skall särskilt beaktas i vilken utsträckning planen eller programmet

a) anger förutsättningarna för verksamheter eller åtgärder när det gäller plats, art, storlek och driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,
b) har betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan,
c) har betydelse för integreringen av miljöaspekter särskilt för att främja en hållbar utveckling,
d) innebär miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, eller
e) har betydelse för genomförandet av gemenskapens miljölagstiftning.

2. Typen av påverkan och det område som kan antas bli påverkat

I bedömningen skall särskilt beaktas

a) sannolikheten, varaktigheten och frekvensen av påverkan och möjligheten att avhjälpa den,
b) påverkans totaleffekt,
c) påverkans gränsöverskridande art,
d) riskerna för människors hälsa eller för miljön,
e) påverkans storlek och fysiska omfattning,
f) vilken betydelse och sårbarhet som det påverkade området har på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, kulturarvet eller speciella särdrag i naturen, och
g) påverkan på områden eller natur som har erkänd nationell, gemenskaps- eller internationell skyddsstatus. Förordning (*2005:356*)

Miljökonsekvensbeskrivning

ALE KOMMUN

MKB till detaljplan för bostäder och skola inom Backa 1:13 m.fl.

Malmö 2026-04-01

MKB till detaljplan för bostäder och skola inom Backa 1:13 m.fl.

Miljökonsekvensbeskrivning

Datum	2026-04-01
Uppdragsnummer	1320055911
Utgåva/Status	Slutversion

Adelina Osmani	Anders Nyman	Caroline Boström
Uppdragsledare	Handläggare	Granskare

Sammanfattning

Ale kommun är en expansiv kommun och som ett led i att öka befolkningen i kommunen planeras nya bostäder i de södra delarna av Nödinge. Detaljplan för bostäder och skola inom Backa 1:13 m.fl. har upprättats med syfte att möjliggöra en fortsatt utveckling av Nödinge tätort söderut genom att skapa förutsättningar för att bygga nya bostäder i form av såväl småhus som flerfamiljshus samt förskola.

Det föreslagna planområdet är i dagsläget till stor del oexploaterat. I den västra och norra delen av planförslaget är det främst skog samt ett tiotal befintliga bostäder som härstammar från tidigt 1900-tal. I den västra delen finns en damm som utgör lekvatten för grodor. I planens mellersta och östra delar finns åkermark och i den södra delen finns ett utfyllnadsområde. Inom området finns flera fornlämningar i form av boplatser från stenåldern. Främst skogsområdet i de västra delarna av planområdet används idag flitigt för rekreation och friluftsliv. Väster om planområdet går järnvägen och väg E45.

MKB:n har avgränsats till att behandla naturmiljö (land och vatten), kulturmiljö, landskapsbild, rekreation och friluftsliv, buller samt mark- och vattenanvändning. Kumulativa effekter och påverkan för alla berörda områden har bedömts.

Små negativa konsekvenser bedöms uppstå för buller och för vattenmiljön. Eftersom gällande riktvärden för buller kommer att innehållas bedöms konsekvenserna i detta avseende som små även om några av de planerade bostäderna påverkas av buller samt trafik till det nya bostadsområdet bidrar med buller vid befintliga fastigheter. För rekreation och friluftsliv bedöms konsekvenserna bli små och negativa. De negativa konsekvenserna till följd av att området exploateras motverkas dock till viss del av att stora ytor planläggs som naturmark och park. De negativa konsekvenserna för landskapsbilden bedöms bli små och negativa. Exploateringen innebär att stora områden med oexploaterad naturmark bebyggs och sammantaget bedöms genomförandet av planen innebära måttliga konsekvenser för naturmiljön på land. Konsekvenserna mildras av att detaljplanen bevarar delar av naturmarken med störst värden i form av element och objekt samt avsätter mark för parkanläggning. För naturmiljöer i vatten, främst Lodingebäcken och den naturliga dammen i nordväst, bedöms genomförande av planen medföra små negativa konsekvenser. De negativa konsekvenserna för kulturmiljön bedöms som små och negativa. Kulturmiljöns värden försvagas då (men går inte helt förlorade) då vissa fornlämningar och kulturhistoriska värden tas bort eller genom indirekt påverkan från exploatering. Däremot motverkas den negativa påverkan genom att bland annat skyddsavstånd säkerställs, vissa fornlämningar synliggörs inom planlagda naturområden, och att Denofa-ingenjörsbostäderna skyddas. Med föreslagen fördröjning och rening av dagvatten och med hänsyn till skyddszoner i form av naturmark kring Lodingebäcken och den naturliga dammen bedöms påverkan på vattenmiljön som positiv.

Planförslaget bedöms inte innebära risk för spridning av föroreningar, eller för ras och erosion om angivna rekommendationer och restriktioner följs. Risken för översvämningar från skyfall bedöms som liten och acceptabel om föreslagna skyddsåtgärder avseende dagvattenhantering genomförs. Planförslaget bedöms inte innebära någon betydande negativ inverkan på relevanta riksintressen, miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsmål.

Den samlade bedömningen av planförslaget är att konsekvenserna för miljöaspekterna blir små till måttliga negativa.

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
1.1 Bakgrund och syfte 1
1.2 Krav på miljöbedömning 1
2. Avgränsning av MKB 3
2.1 Innehållsmässig avgränsning 3
2.2 Geografisk avgränsning 4
2.3 Nollalternativ och jämförelseår 4
3. Övergripande förutsättningar 5
3.1 Kommunal planering 5
3.1.1 Översiktsplan och detaljplan 5
3.1.2 Planprogram 6
3.1.3 Planerat bostadsbyggande 7
3.2 Skyddsförordnanden 7
3.2.1 Biotopskydd 7
3.2.2 Riksintressen 8
3.2.3 Natura 2000 8
4. Planförslag 9
4.1 Övriga alternativ 10
5. Konsekvensbeskrivning 12
5.1 Metod för bedömning av effekter och konsekvenser 12
5.2 Naturmiljö 13
5.2.1 Landmiljö 13
5.2.2 Vattenmiljö 22
5.3 Kulturmiljö 28
5.3.1 Förutsättningar 28
5.3.2 Utvärderingskriterier 35
5.3.3 Konsekvenser av nollalternativet 36
5.3.4 Miljöåtgärder 36
5.3.5 Effekter och konsekvenser av planförslaget 36
5.4 Landskapsbild 39
5.4.1 Förutsättningar 39
5.4.2 Utvärderingskriterier 41
5.4.3 Konsekvenser av nollalternativet 41

5.4.4 Miljöåtgärder 41
5.4.5 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet 42
5.5 Rekreation och friluftsliv 42
5.5.1 Förutsättningar 42
5.5.2 Utvärderingskriterier 43
5.5.3 Konsekvenser av nollalternativet 43
5.5.4 Miljöåtgärder 43
5.5.5 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet 43
5.6 Buller 44
5.6.1 Förutsättningar 44
5.6.2 Konsekvenser av nollalternativet 45
5.6.3 Miljöåtgärder 45
5.6.4 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet 45
6. Risker 47
6.1 Förorenade massor 47
6.2 Rasrisk och sättningar 48
6.3 Erosion 49
6.4 Skyfall och översvämningar 49
6.5 Farligt gods 51
7. Kumulativa effekter 51
8. Hushållningsbestämmelser 52
8.1 Riksintressen 54
8.1.1 Riksintresse för naturvård 54
8.1.2 Riksintressen för friluftslivet 54
9. Miljökvalitetsnormer 55
10. Överensstämmelse med miljökvalitetsmål 57
10.1 Begränsad klimatpåverkan 58
10.2 Frisk luft 59
10.3 Levande sjöar och vattendrag 59
10.4 Levande skogar 60
10.5 Ett rikt odlingslandskap 61
10.6 God bebyggd miljö 61
10.7 Ett rikt växt- och djurliv 62
11. Samlad bedömning 64
12. Fortsatt miljöarbete 66
12.1 Byggskede 66

12.2 Behov av efterkommande prövningar 67
12.3 Miljöuppföljning 67
13. Sakkunskap 68
14. Källförteckning 69

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Nödinge är beläget i Ale kommun och är kommunens största samhälle med ca 5 000 invånare. Väster om Nödinge går E45 och järnvägen som erbjuder goda pendlingsmöjligheter till bland annat Göteborg. Ale kommun är en expansiv kommun och som ett led i att öka befolkningen i kommunen planeras nya bostäder i de södra delarna av Nödinge.

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som genomförts av Ramboll Sweden AB (uppdatering 2026) hör till detaljplan för bostäder och skola inom Backa 1:13 med flera, Ale kommun. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en fortsatt utveckling av Nödinge tätort söderut genom att skapa förutsättningar för att bygga nya bostäder i form av såväl småhus som flerfamiljshus. Området, som bedöms kunna innehålla ca 500–600 nya bostäder, ska utformas med hänsyn till nuvarande värden och kvalitéer. Inom området planeras även för en förskola.

Det primära syftet med en MKB för detaljplan är att möjliggöra en samlad bedömning av den inverkan planens maximala genomförande får på miljön, människors hälsa och hushållning med mark, vatten och andra resurser. MKB:n utgör ett beslutsunderlag för kommunens politiker inför antagande av planen, men syftar också till att ge alla berörda en samlad bild av planens miljökonsekvenser.

1.2 Krav på miljöbedömning

För alla detaljplaner ska en undersökning om betydande miljöpåverkan göras med syfte att avgöra om genomförandet av planen kan antas leda till betydande miljöpåverkan eller inte. Om så är fallet ska en miljöbedömning göras.

I planprogrammet som upprättades för området (se kapitel 3.1) gjorde kommunen bedömningen att planen inte skulle innebära betydande miljöpåverkan. En behovsbedömning, dåvarande benämningen på undersökning om betydande miljöpåverkan, gjordes för detaljplanen 2013 där det konstaterades att planområdet inte sammanfaller helt med planprogrammet och att den föreslagna planens genomförande kan komma att medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i bestämmelserna om miljöbedömning av planer och program. Under arbetet med detaljplanen framkom nya uppgifter om fornlämningsbilden i området, vilket delvis ändrade planens utformning. En ny behovsbedömning genomfördes därför 2015. Slutsatsen var densamma som i den föregående behovsbedömningen, det vill säga att planen kan komma att medföra betydande miljöpåverkan. Sedan 2016 har ett antal revideringar av detaljplanen skett. Dessutom har kompletterande naturvärdesinventeringar och utredningar utförts i området. Därmed ska en fortsatt miljöbedömning göras för planen och i den fortsatta miljöbedömningsprocessen ingår bland annat att det ska upprättas en MKB.

Innan en myndighet eller kommun bestämmer omfattning och detaljeringsgrad för miljökonsekvensbeskrivningen, ska myndigheten eller kommunen samråda med den eller de kommuner och länsstyrelser som berörs av programmet.

Samråd har genomförts med Länsstyrelsen i Västra Götalands län (dnr 402-12973-2014) år 2014. Länsstyrelsen instämde i kommunens behovsbedömning från 2014 att planförslaget kan innebära betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen framförde i sitt yttrande att följande punkter bör inkluderas i miljökonsekvensbeskrivningen i samrådsskedet:

- Eventuell påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten.
- Inventering av fågellivet med tanke på att det är ett större orört område och som ligger i nära anslutning till Göta älv samt bäckmiljön.
- Det är viktigt att bullerutredningen omfattar eventuella störningar från E45, järnvägen samt från lokala gator som kan påverka både befintlig och ny bebyggelse.
- MKB bör även omfatta riskerna med farligt gods från E45 och järnvägen.
- Länsstyrelsen kan komma att kräva arkeologisk förundersökning för de områden av planområdet som ännu inte är undersökta.

Ett planförslag med tillhörande MKB upprättad av Ramboll Sweden AB var på samråd under 2016, som Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnade synpunkter på. Sedan detaljplanens samrådskede har planförslaget reviderats på ett antal punkter och ett antal kompletterande utredningar och nya naturvärdesinventeringar har utförts under 2021 för granskning. Därmed har en revidering av miljökonsekvensbeskrivningen utförts i gällande dokument med fokus på bland annat kumulativa effekter, natur- och vattenmiljö, kulturmiljö, riksintressen, risker.

Kompletterande utredningar genomfördes mellan 2022–2026 inför planens antagande genomfördes efter att MKB:n levererades 2021. Dessa utredningar avser aspekterna artskydd samt riskbedömning kopplat till förorenade områden respektive rasrisk. Med avseende på detta har en uppdatering av MKB:n har under 2026 genomförts av Ramboll för slutleverans.

2. Avgränsning av MKB

2.1 Innehållsmässig avgränsning

MKB:ns innehåll ska avgränsas för att koncentrera arbetet till de miljöfrågor som är mest relevanta för aktuell plan. I Tabell 1 redogörs för vilka miljöaspekter som planförslaget bedöms kunna påverka på ett betydande sätt, samt en motivering. Uppdateringar som genomfördes i samband med upprättning 2026 inkluderar även en justering i avsnitt 6.1 för att komplettera MKB:n med bedömning kopplat till förorenade områden.

Tabell 1 Redovisning av vilka miljöaspekter som inkluderas i MKB:n och inte, samt en motivering.

Miljöaspekt	**Inkluderas i MKB**	**Motivering**
Naturmiljö	Ja, kapitel 5.2	Inom planområdet har delar pekats ut som särskilt värdefulla, och det finns exempelvis en damm inom planområdet som har stort värde för groddjursfaunan. Det finns även platser inom planområdet som omfattas av det generella biotopskyddet.
Kulturmiljö	Ja, kapitel 5.3	Inom planområdet finns ett flertal fornlämningar.
Landskapsbild	Ja, kapitel 5.4	Planförslaget innebär att skogs- och åkermark omvandlas till bostadsområde vilket har en inverkan på landskapsbilden.
Rekreation och friluftsliv	Ja, kapitel 5.5	Området och dess omgivningar används flitigt för närrekreation.
Människors hälsa - buller	Ja, kapitel 5.6	Planförslaget innebär ökade bullernivåer inom och i anslutning till planförslaget. Planförslaget bedöms inte innebära betydande effekter till följd av damning eller utsläpp till luft. Damning behandlas därmed inte vidare i denna MKB och utsläpp till luft behandlas kort i kapitel 9 om miljökvalitetsnormer. Enligt den tidigare geotekniska utredningen (ÅF, 2013) är det normalradonhalt inom området. Radon behandlas inte vidare i denna MKB.
Risker	Ja, kapitel 6	Då det inom planområdet föreligger höjdskillnader samt att det finns utfyllnadsmassor redovisas en bedömning av berg- och geoteknik, samt förorenade områden. En riskbeskrivning gällande skyfall och översvämning presenteras också. Farligt gods transporteras på E45, järnvägen och Göta älv som alla tre löper väster om planområdet.
Hushållning med naturresurser	Ja, kapitel 8	Det pågår inget omfattande skogs- och jordbruk som bedöms påverkas av planförslaget. Dock tas odlingsbar jordbruksmark i anspråk. Den förorenade marken i södra delen av planförslaget hanteras i särskild ordning i samverkan mellan Trafikverket och Ale kommun och kommer vid byggstart vara åtgärdat.
Indirekta och kumulativa effekter	Ja, kapitel 7	Planförslaget kan leda till kumulativ effekt gällande naturvärden, kulturmiljö, översvämningar och ianspråktagande av jordbruksmark.

MKB:n behandlar också utbyggnadens överensstämmelse med relevanta miljökvalitetsmål och miljökvalitetsnormer. Den innehåller även en alternativstudie för lokalisering samt föreslagna skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder enligt skadelindringshierarkin. Vidare bedöms detaljplanens påverkan på grön infrastruktur och ekosystemtjänster. MKB:n innehåller också avstämning mot generella och särskilda hushållningsbestämmelser och redovisar det fortsatta miljöarbetet.

Byggskedet, det vill säga den period då anläggningsarbeten pågår, hanteras endast översiktligt i kapitel 12.1. eftersom det är kommande exploateringsavtal, bygglov m.m. som är styrande för detta skede. Utöver den översiktliga redovisningen föreslås i detta avsnitt även lämpliga utredningar och kontroller inför och under byggskedet.

2.2 Geografisk avgränsning

MKB:n begränsas till det föreslagna planområdet. I de avseenden där planens genomförande kan komma att påverka miljöer utanför själva planområdet har dock hänsyn tagits till dessa förhållanden i den mån det varit av betydelse. Det gäller exempelvis påverkan på bullersituationen, naturmiljöer, vattenmiljöer, jordbruksmark och landskapsbild.

2.3 Nollalternativ och jämförelseår

För respektive miljöaspekt beskrivs den sannolika utvecklingen i utredningsområdet (planområdet med omnejd) om detaljplanen för Södra Backa inte genomförs. Alternativet benämns nollalternativ. Nollalternativet är inte en beskrivning av aktuella förhållanden eller ett antagande att inga åtgärder vidtas, utan inkluderar de åtgärder och de förändringar som kan förväntas inom området även utan den föreslagna exploateringen.

Nollalternativet utgör referensalternativ och planförslagets alternativ och nollalternativet ska därför jämföras med samma tidshorisont. För den aktuella MKB:n är avgränsningen gjord till den tidpunkt då planområdet bedöms kunna vara fullt utbyggt, vilket är cirka år 2037 med 15 års genomförandetid för planen om den vinner laga kraft som beräknat år 2022-2023. Eftersom planområdet är utpekat för bostäder i kommunens övergripande planering förutsätts det att ingen annan typ av exploatering har uppstått inom området vid tiden för nollalternativet.

3. Övergripande förutsättningar

3.1 Kommunal planering

3.1.1 Översiktsplan och detaljplan

I gällande översiktsplan för Ale kommun (Ale ÖP 07) är det aktuella planområdet markerat som bostäder och bostadskomplement (Lahallsåsen, B5). I område B5 identifieras en möjlig utbyggnad på 170-225 lägenheter. Inom området finns det även markerat en eventuell framtida matarväg. Det antogs en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Nödinge 2030 (Ale kommun, 2019) som bland annat omfattar bebyggelseutveckling, utveckling av centrala Nödinge, samt gröna stråk för att knyta ihop natur- och rekreationsområden. I FÖP Nödinge lyfts anslutning till Backa Säteri som en aspekt som ska bidra till förståelse av säteriets kulturhistoria, och FÖP:en utpekar även jordbruksmark som ska bevaras enligt regional bevarandeplan för odlingslandskap.

En ny översiktsplan håller på att tas fram och en föreslagen översiktsplan finns på utställning under sommaren 2021. MKB:n utgår dock enbart från gällande översiktsplanen.

Det nordöstra hörnet av det planerade detaljplaneområdet överlappar minimalt med en befintlig detaljplan, Plan 244 – Golfbana vid Backa Säteri, se Figur 1. Området som överlappar gränsar mot Lodingebäcken i öst, där en kantzon på 20 meter lämnas som naturmark längs med bäcken. Den västra delen av det överlappande området är där den nya vägen till området kommer att byggas.

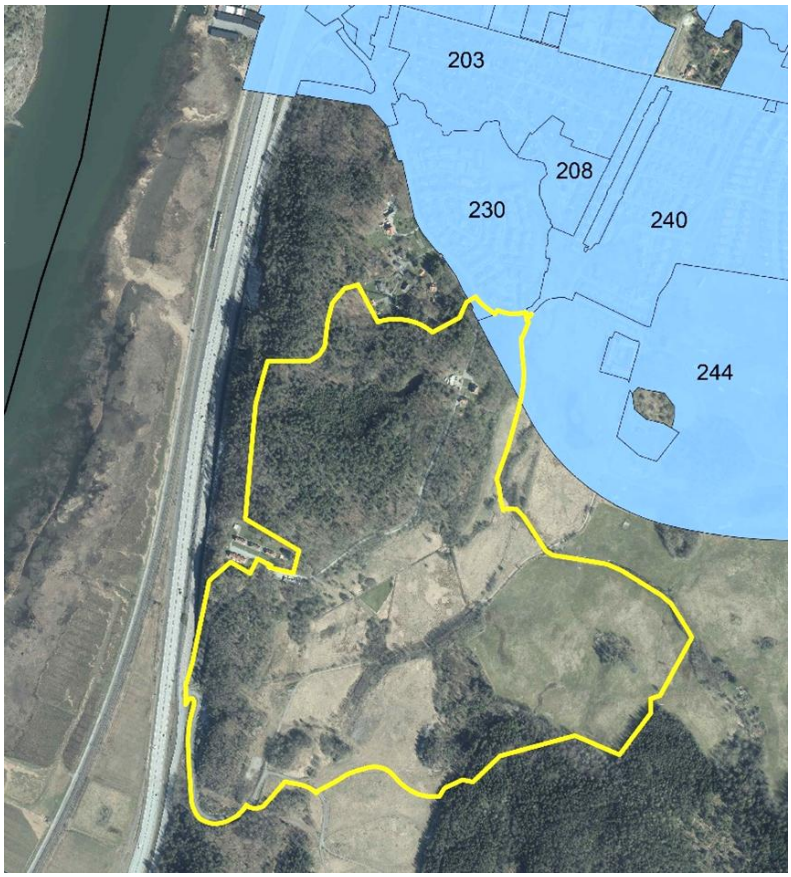

Figur 1 Överlapp av detaljplaner i planområdets nordöstra hörn

3.1.2 Planprogram

Ale kommun upprättade 2009 planprogrammet ”Utvidgning av Nödinge golfbana till 18 hål samt bostadsbebyggelse inom Södra Backa och vid Bräckans väg” (Figur 2). I planprogrammet föreslås bostadsområden för ca 240-280 bostäder/lägenheter med villor, parhus radhus/kedjehus och flerbostadshus i Södra Backa.

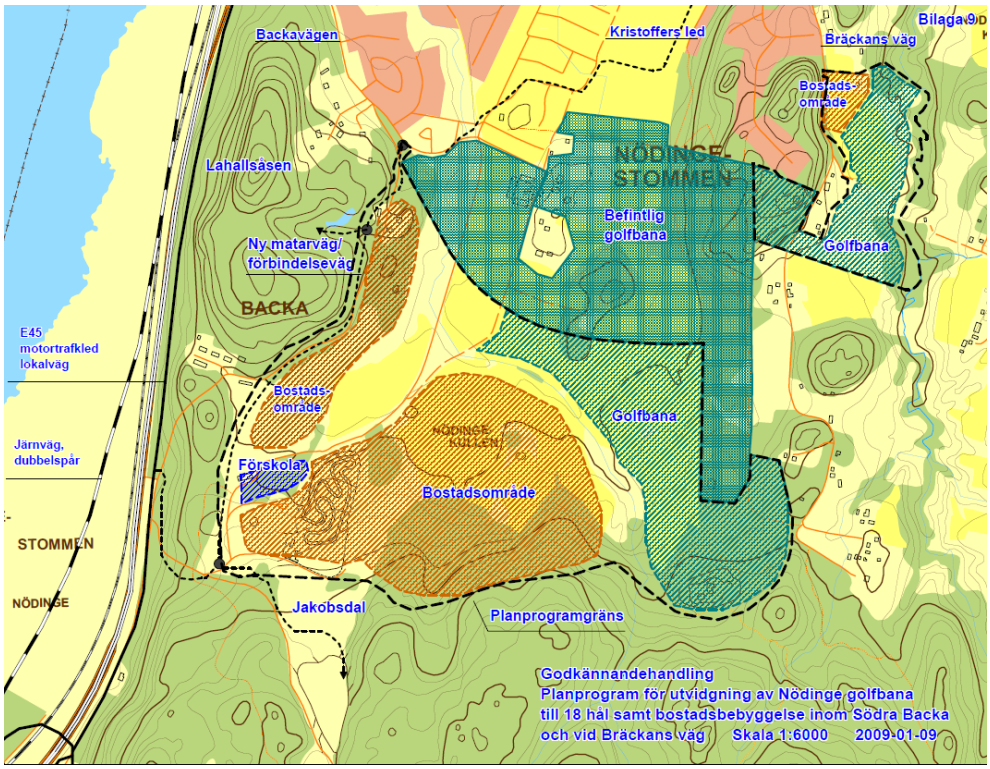

Figur 2 Plankarta enligt planprogrammet (Ale kommun, 2009).

3.1.3 Planerat bostadsbyggande

Det nämns övergripande i bostadsförsörjningsprogrammet för perioden 2017-2021 att nybyggnation av 450 bostäder per år behövs för att uppnå kommunens tillväxtmål. Majoriteten av dessa bostäder ska koncentreras till tätorterna Älvängen och Nödinge där drygt 260 bostäder per år ska byggas. Området Backa 1:13 m.fl. finns med i dokumentet Planerat bostadsbyggande Ale kommun.

Ale kommuns inriktningsmål vid bostadsbyggnation är bland annat att:

- Allt byggande ska anpassas så att det följer kommunens energi- och klimatplan.
- Nya bostäder ska lokaliseras så att de har god tillgänglighet till kollektivtrafik och en attraktiv närmiljö. Områdena utformas med utgångspunkt i landskapets och platsens förutsättningar samt ges en egen karaktär.
- Varierat bostadsutbud med blandade upplåtelseformer ska eftersträvas.

3.2 Skyddsförordnanden

3.2.1 Biotopskydd

I förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (SFS 1998:1252) regleras vilka mark- och vattenområden som omfattas av det generella

biotopskyddet. Inom planområdet finns diken, stenmurar, odlingsrösen och två åkerholmar som omfattas av biotopskydd. Se vidare i kapitel 5.2.

3.2.2 Riksintressen

I 3 kap miljöbalken redovisas grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområdet. I kapitlets 6 § regleras riksintressen för naturvård, kulturmiljövård eller friluftslivet. I nära anslutning till planområdet förekommer följande riksintressen:

- Riksintresse för naturvård, Göta och Nordre älvs dalgångar
- Riksintresse för friluftsliv, Göta älv
- Riksintresse för friluftsliv, Göta älv-Nordre Älv
- Riksintresse för friluftsliv, Vättlefjäll
- Riksintresse för befintlig väg, E45 genom Västra Götalands län
- Riksintresse för befintlig järnväg, Älvängen-Göteborg Marieholm och Öxnered-Göteborg Marieholm
- Riksintresse för befintlig järnväg, Trollhättan-Göteborg Marieholm

Riksintressena för naturvård och friluftsliv redovisas mer ingående i kapitel 8.1. Riksintressena för väg och järnväg redovisas inte vidare, då dessa inte bedöms påverkas av planförslaget.

3.2.3 Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av naturområden inom EU. Det är två EU-direktiv som ligger till grund för utpekandet av områden, dels art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och dels fågeldirektivet (79/409/EEG). Syftet med båda direktiven är att bidra till bevarande av den biologiska mångfalden inom gemenskapen. I bilagor till de båda direktiven listas de arter och naturtyper som ska skyddas och bevaras. Målet är att upprätthålla eller återställa gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och naturtyper.

Väster om planområdet på andra sidan Göta Älv finns Natura 2000-området Göta Älv-Nordre Älvs dalgång (SE0520035) som är utpekat enligt EU:s fågeldirektiv (direktiv 2009/147/EG). Se vidare i kapitel 5.2.

4. Planförslag

Planområdet ligger i södra Nödinge och ansluter till befintlig bebyggelse längs med Backavägen i norr. I öster avgränsas området av Lodingebäcken och västerut ligger E45, järnvägen och Göta älv. I söder ansluter planområdet till naturområdet Vättlefjäll. Området ligger ca 1-2 kilometer från Nödinge centrum och är ca 60 hektar stort. Det kommer att nås via en ny infart från Backavägen och den stora viken i söder.

Detaljplanen möjliggör en fortsatt utbyggnad av Nödinge tätort söderut. Området bedöms kunna innefatta ca 500-600 nya bostäder i form av parhus, radhus eller så kallade stadsvillor (friliggande villor med ett antal, ofta ca 4-8, lägenheter). Huvuddelen av byggrätterna har användningen bostäder med möjlighet för etablering av framförallt småskalig handel- och serviceverksamhet. Utöver detta planeras för skolverksamhet, kontor och centrumverksamhet (se senaste versionen av plankartan i Figur 3). Övergripande tillåts bebyggelse i upp till 3 våningar. Komplementbyggnader får ha en högsta byggnadshöjd på 3 meter.

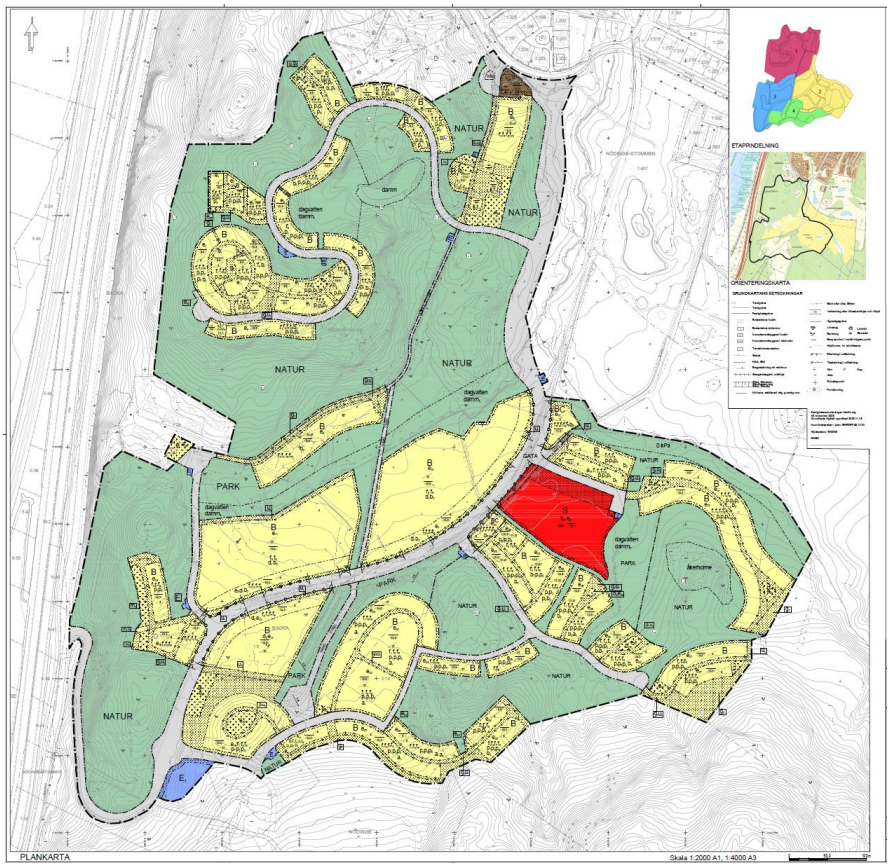

Figur 3 Nya detaljplanen för Backa 1:13, uppdaterad 2026-04-01. Gula områden avser bostadsområden, grönt avser Natur eller Park. Det röda området är planerat för skolverksamhet. Bruna området avser centrumverksamhet och kontor (upprättad 2026, Ale kommun).

4.1 Övriga alternativ

Under 2013 utarbetades ett planförslag för området som i stora drag liknar det valda planförslaget, men vissa anpassningar till värdena i området har gjorts.

Det tidigare planförslaget innebar exempelvis att lokalgatan i nordvästra delen av planen gick söder om dammen istället för norr om dammen, vilket innebar att vägen då skulle utgöra en barriär för grodorna som sannolikt övervintrar sydost om dammen. Det äldre planförslaget var även sämre anpassat till kulturmiljön än vad nuvarande planförslag är.

Med reviderat planförslag sedan samrådsskedet 2016 har en alternativstudie gällande lokalisering och ianspråktagande av jordbruksmark gjorts, då delar av föreslaget detaljplaneområde består av brukningsvärd jordbruksmark (Ale kommun, 2021). Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är sådan jordbruksmark av nationell betydelse och får endast tas i anspråk för att tillgodose väsentliga samhällsintressen som inte kan tillgodoses genom ianspråktagande av annan mark.

För att identifiera alternativa lokaliseringar har följande bedömningskriterier tagits fram:

- mark inom tre kilometer fågelavstånd från Nödinge centrum (Ale torg)
- mark i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse och väg
- mark högst 800 meter från befintlig busshållplats, och
- mark på minst 30 hektar

Nödinge är centralort och är i behov av expansion. Därför har lokaliseringsstudien fokuserat på närområdet kring Nödinge centrum. Alternativstudien visar att majoriteten av den mark som ligger inom tre kilometer från Nödinge centrum är redan i dag detaljplanelagd. Inom detta avstånd finns däremot viss mark som i dagsläget inte är detaljplanelagd. I alternativstudien redovisas 4 områden (se Figur 4) samt alternativ förtätning i centrala delarna av Nödinge. Sammanfattande bedömning av alternativstudien redovisas i kapitel 8 om hushållnings-bestämmelser.

Figur 4 Alternativ studerade för lokalisering och ianspråktagande av jordbruksmark.

Område 1 är beläget på ett liknande avstånd till centrum och har anslutning till befintlig väg och bostadsbebyggelse. Dock så är området utpekat som natur- och rekreationsområde och det används idag som naturområde av personer både i Nödinge och Nol. Område 2 ligger längre från centrum och är mer kuperat. FÖP Nödinge rekommenderar inte exploatering av detta område i närtid. Område 3 ligger längst bort från Ale torg och har en sämre anslutning till befintlig väg och bostadsbebyggelse. Område 4 utgörs till stor del av jordbruksmark och omfattar ett flertal privata fastigheter. Området är även utpekat i FÖP Nödinge som jordbruksmark som ska bevaras.

5. Konsekvensbeskrivning

5.1 Metod för bedömning av effekter och konsekvenser

I detta avsnitt redogörs för de miljöaspekter som har bedömts kunna påverkas på ett betydande sätt vid genomförandet av planen. För varje aspekt beskrivs nuläget, konsekvenser som uppstår om ingen utbyggnad sker (nollalternativet) samt effekter och konsekvenser av planförslaget i jämförelse med nollalternativet. Miljökonsekvenserna, det vill säga betydelsen av effekterna, av utbyggnadsalternativet görs för en situation med inarbetade miljöåtgärder. I de fall det finns förslag på ytterligare möjliga miljöåtgärder redovisas även dessa, men de inbegrips inte i konsekvensbedömningen. Det är både negativ och positiv miljöpåverkan som bedöms och analyseras.

Planförslagets miljöeffekter (förändringar av miljökvalitet som kan mätas eller registreras) beskrivs generellt enligt följande:

- Vilken utbredning de har – lokalt (0-10 km), regionalt eller globalt
- Vilken varaktighet de har – kortvariga/tillfälliga (månader), långvariga men reversibla (år) eller permanent/irreversibla
- Om de är direkta eller indirekta
- Om det kan uppstå kumulativa effekter

Miljökonsekvenserna är en värdering av miljöeffekternas betydelse. Bedömningen av miljökonsekvenserna redovisas i en tregradig skala; små, måttliga eller stora konsekvenser.

För de miljöaspekter där det trots inarbetade miljöåtgärder bedöms kvarstå negativa konsekvenser som är måttliga eller stora bedöms det föreligga en risk att ett fullt ut genomförande av planen kan medföra betydande miljöpåverkan.

Bedömningsgrunderna för att värdera miljöeffekten, det vill säga konsekvensbedömningen, skiljer sig åt mellan de olika miljöaspekterna. Betydelsen av effekterna värderas bland annat med hänsyn till relevanta bestämmelser, exempelvis miljöbalkens hushållningsbestämmelser, vedertagna rikt- eller gränsvärden och gällande miljökvalitetsnormer. För de olika bevarandeintressena är områdets specifika kvaliteter, särart och eventuellt lagstadgat skydd viktigt vid bedömning av miljökonsekvenserna. Effekternas utbredning och varaktighet har också betydelse för planens miljökonsekvenser. Planens inverkan på miljökvalitetsmålen ligger också till grund för konsekvensbedömningarna. De bedömningsgrunder som använts redovisas för respektive miljöaspekt i form av utvärderingskriterier.

5.2 Naturmiljö

5.2.1 Landmiljö

5.2.1.1 Förutsättningar

Det föreslagna planområdet är i dagsläget till stor del oexploaterat (se Figur 5). Den västra och norra delen av planförslaget består främst av skog samt ett tiotal befintliga bostäder. I planens mellersta och östra delar finns åkermark och i den södra delen finns ett utfyllnadsområde där det tidigare fanns en go-cartbana.

Figur 5 Foto över området med inritad plangräns.

Naturvärden

Ale kommun har genomfört tre naturvärdesinventeringar i området. Två översiktliga naturvärdesinventeringar utfördes med inriktning mot strukturer och biotoper i två olika delområden inom planområdet. En tredje detaljerad naturvärdesinventering har nyligen utförts på hela området med inriktning på biotoper och skyddsvärda arter. I den översiktliga naturvärdesinventeringen från 2008 konstaterades det att det inom planområdet finns många delområden med naturvärden, varav några har höga naturvärden (Ale kommun, 2008). I den

översiktliga inventeringen från 2011 redovisades värden på Lahallsåsen, där främst områden på nordvästra delen av Lahallsåsen pekas ut som områden med naturvärden (Ale kommun, 2011).

I den detaljerade naturvärdesinventeringen från 2021 identifierades 33 naturvärdesobjekt gällande landmiljö, varav 2 bedömdes ha högt naturvärde, 11 bedömdes ha påtagligt naturvärde och 20 bedömdes ha ett visst naturvärde. Då denna naturvärdesinventering är den mest detaljerade och den mest aktuella samt att den också har tagit ställning till och omfattar de tidigare utredningarna är det den som MKB:n utgår ifrån i sina beskrivningar och bedömningar (se Figur 6 - Figur 7). En artskyddsutredning för fåglar genomfördes under 2022 och resultatet av denna utredning återfinns i dokumentet under avsnittet ’Rödlistade och fridlysta arter (Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB, 2022).

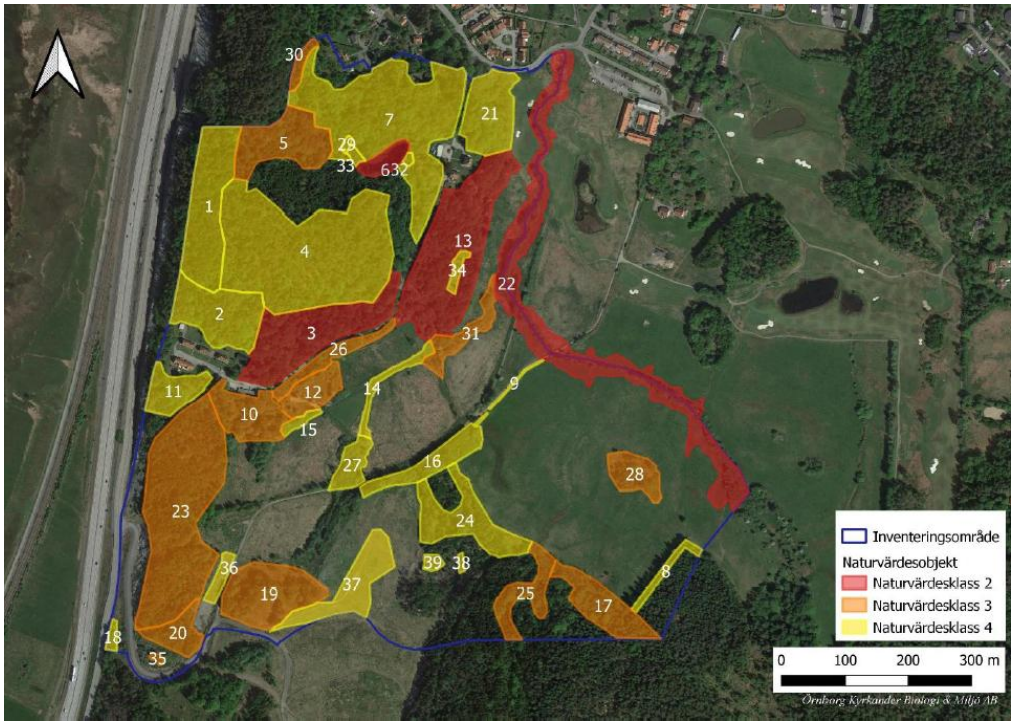

Figur 6 Områden som ingår i naturvärdesinventeringen (Örnborg Kyrkander, 2021).

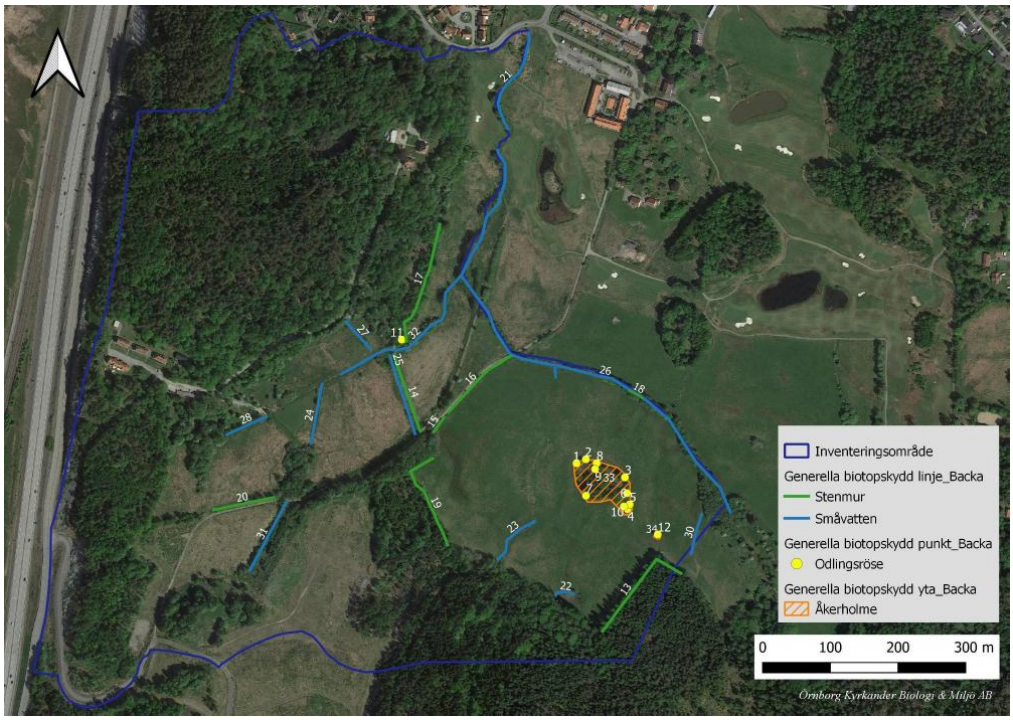

Figur 7 Naturvärdesobjekt som ingår i det generella biotopskyddet (Örnborg Kyrkander, 2021).

Inom planens område finns två landmiljöområden med höga naturvärden motsvarande naturvärdesklass 2. Se område 3 och 13 i Figur 6. Område 3 utgörs av blandlövskog dominerad av ek. Undervegetationen har bitvis röjts och det finns ett värdefullt bryn mot vägen. Det finns också stenmiljöer i form av rösen, rester av en stenmur och en lodyta. Denna variation av strukturer bidrar till att öka områdets värde för olika arter. Brynet mot vägen är utpekat som ett område med mycket goda förutsättningar för hasselsnok, även om ingen hasselsnok påträffats. Kopparödla och skogsödla har dock påträffats i området. Område 13 utgörs till stor del av lövskog med inslag av ädellöv där ett flertal skyddsvärda träd finns. Död ved, hålträd, snåriga partier, stenmiljöer och bäcken i söder innebär att området har ett påtagligt biotopvärde. Längs områdets sydöstra gräns finns en stenmur som omfattas av det generella biotopskyddet. Även här har fynd av kopparödla och skogsödla gjorts. Åtta fladdermusarter har registrerats i eller i anslutning till område 3 och 13, detsamma gäller område 12 och 26 (Örnborg Kyrkander, 2021). Den dominerande arten som noterats var nordfladdermus (*Eptesicus nilssonii*). En nyligen utförd fladdermusinventering påvisar att det med stor sannolikhet finns bofasta kolonier av fladdermöss i någon av byggnaderna nordväst om område 13, de så kallade ingenjörsbostäderna. Den verifierar även att områdena nämnda ovan är områden som fladdermössen nyttjar. Inventeringen föreslår att ett flygstråk för fladdermössen bör sparas inom området som visas i Figur 8 (Nattbakka natur, 2021).

Figur 8 Föreslaget bevarande av flygstråk för fladdermöss (Nattbakka natur, 2021).

Elva områden har bedömts ha ett påtagligt naturvärde motsvarande naturvärdesklass 3. Se orangefärgade områden i Figur 6. I planområdets nordvästra hörn i område 5 finns mycket ädellöv och hassel, död ved och stenmiljöer. Skyddsvärda träd finns. Området ligger även nära dammen, se område 6, som har stor potential för groddjur. Vid områdets norra gräns gjordes flera fynd av kopparödla. I närliggande område 30 finns en skyddad miljö av mindre bergsbranter. Området hålls fuktigt och har gott om mindre vrår som mindre djur kan nyttja samt en åldersvarierad blandskog med lövinslag och död ved. Inga artobservationer har gjorts.

Område 12 har en mosaikstruktur av ojämnt spridda träd och buskar varav flera av dessa blommar och sätter frukt eller bär. Detta innebär att området har goda förutsättningar för insekter vilket leder till att området med största sannolikhet används av fladdermöss och fågelliv för att jaga. Område 26 innehåller lövträd och

buskar varav flera arter blommar och har bär eller frukt, dessa skapar skyddade lövträdsmiljöer och bryn. Under den tidigare kräldjursinventeringen har fynd av huggorm och ett flertal kopparödlor gjorts i området.

I planens sydvästra del inom område 20 har skogsbruk och täktverksamhet bedrivits. Norr om området har det tidigare legat en gokart-bana. Trots detta har området ett visst biotopvärde, då det finns ädellöv och sälg som är viktiga för insekter samt solbelysta bryn. Utöver fynd av kopparödla har också spår efter signalarten myskbock påträffats i området. I angränsande större område, nummer 23, finns också brynmiljöer, död stående ved, vattenmurar och en liten vattenmiljö. Skogsödla och kopparödla har påträffats här. Inom område 19 finns förutsättningar för insektslivet i form av sälg och död ved. Kullen i området har identifierats som en dunge med vissa förutsättningar för hasselsnok. Dock förekommer gullregn och druvfläder som båda har hög risk för problematisk stark spridning, vilket är negativt för biotopvärdet. Huggorm och flera kopparödlor har påträffats här i en tidigare kräldjursinventering, vid fältbesöket för naturvärdesinventeringen har myskbock påträffats.

Här finns också död ved, grova träd, hålträd och mycket löv. Område 28 är en åkerholme som omfattas av det generella biotopskyddet. Utöver variationen åkerholmen ger i det omkringliggande odlingslandskapet finns det ett antal odlingsrösen, gamla träd, död ved och blommande träd. Åkerholmen har identifierats som en dunge med vissa förutsättningar för hasselsnok. Inga artobservationer har gjorts, däremot har fynd av kopparödla gjorts vid tidigare kräldjursinventering. Ytterligare en liten åkerholme är belägen sydöst om område 28. Då de ligger i samma område och påverkas på samma sätt av detaljplanen hanteras de i miljökonsekvensbeskrivningen som ett område (Örnborg Kyrkander, 2021).

Tjugo områden har bedömts ha ett visst naturvärde motsvarande naturvärdesklass 4. Dessa beskrivs inte i detalj i denna MKB. Generellt har dessa områden obetydliga värden för naturvårdsarter, men ett visst värde som biotoper. Övergripande har dessa områden bland annat lövinslag, variation i växtligheten, stenmiljöer, bryn samt att några av dem är sumpskogsområden (Örnborg Kyrkander, 2021).

Natura 2000

Väster om planområdet på andra sidan Göta Älv och vid förgreningen mot Nordre älv ända ut till utloppet i Nordre älvs estuarium finns Natura 2000-området Göta Älv-Nordre Älvs dalgång (SE0520035) som är utpekat enligt EU:s fågeldirektiv (direktiv 2009/147/EG). Området utnyttjas flitigt som rast- och övervintringslokal av bland annat vadare, svanar, andfåglar och en del rovfåglar, men utgör också häcknings- eller födosökslokal för många fågelarter. Området är utpekat för tolv fågelarter, såsom bivråk, blå kärrhök och tornfalk.

Biotopskydd

Inom planområdet finns det ett antal stenmurar, odlingsrösen och diken med småvatten som omfattas av det generella biotopskyddet (se Figur 7 ovan). Flera längre stenmurar finns längs med kantzonerna på det stora odlingslandskapet i planens sydöstra hörn. Dessa sträcker sig längs det nordvästra delområdet gränsande mot Lodingebäckens västra biflöde och mot skogspartierna i väster och syd. Det finns ytterligare två stenmurar i planområdet, se 17 och 20 i Figur 7. Som beskrivs ovan finns odlingsrösena inom åkerholmarna i samma område. Ett antal diken med småvatten är belägna i planens mellersta del i samband med Lodingebäckens västra biflöden. Det finns ytterligare objekt i planområdet som har värden, men som inte bedömts innefattas av det generella biotopskyddet såsom skyddsvärda träd, särskilt skyddsvärda träd och stenmurar, se vidare i naturvärdesinventeringen (Örnborg Kyrkander, 2021).

Rödlistade och fridlysta arter

Rödlistan är en redovisning av statusen för Sveriges djur, växter och svampar. Rödlistan tar upp vilka arter som riskerar att försvinna från Sverige och varför arterna är hotade. Rödlistan kan vara ett viktigt underlag vid till exempel planering av naturvårdsåtgärder och MKB. En rödlistad art har inte något formellt skydd om den inte är upptagen i Artskyddsförordningens (2007:845) bilaga 1 eller 2.

En artskyddsutredning för fåglar genomfördes Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB på beställning av Ale kommun (Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB, 2022), för en mer sammanhållen och strukturerad artskyddsutredning. Artskyddsutredningen inkluderar backsvala och bedömer planens påverkan på artens bevarandestatus och påverkan på arternas livsmiljöers kontinuerliga ekologiska funktion (KEF). Några av de fågelarter som identifierats i samband med artskyddsutredningen häckar i området, i övrigt noterades överflygande och i vissa fall gjordes inga observationer utöver äldre födosöksinhack.

Nedan listas de fågelarter som identifierats i området eller där det noterades överflygande men troligen ej häckar i området, för fullständig lista se (Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB, 2022).

- Björktrast (NT, KEF: Ringa)
- Entita (NT, KEF: Ingen)
- Fiskmås (NT, KEF: Ingen)
- Gråtrut (VU°, KEF: Ingen)
- Grönfink (EN, KEF: Ingen)
- Gulsparv (NT, KEF: Ringa)
- Havstrut (VU°, KEF: Ingen)
- Mindre hackspett (NT, KEF: Ringa)
- Rödvingetrast (NT, KEF: Ringa)
- Spillkråka (NT, KEF: Ringa, Fågeldirektiv bilaga 1 men inga observationer gjordes och arten bedöms inte häcka inom inventeringsområdet)
- Stare (VU, KEF: Ringa)

- Svartvit flugsnappare (NT, KEF: Ingen)
- Ärtsångare (NT, KEF: Ringa)
- Ärtsångare (NT, KEF: Ringa)

De arter som identifierats häcka i området är björktrast, entita, grönfink, gulsparv, stare, svartvit flugsnappare och ärtsångare. Samtliga är av stor population med måttlig till kraftig minskning de senaste 20 åren, förutom entita som är av medelstor population.

Som nämnts i naturvärdesbeskrivningen har det under tidigare kräldjursinventering och fladdermusinventering påträffats huggorm, skogsödla, kopparödla samt åtta arter av fladdermöss inom planområdet (Örnborg Kyrkander, 2021). Kopparödlan är fridlyst enligt svensk lagstiftning 6 § artskyddsförordningen och övriga arter är samtliga fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen (SFS 2007:845). Reglerna innebär att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och dessutom att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon av djuren. Utöver detta har ett fynd av revlummer, som är fridlyst, gjorts i planområdets nordvästra hörn. Rödlistade askar står i område 18 och 27, samt en rödlistad alm i område 25. I en inventering av bland annat större vattensalamander har dammen bedömts ha god potential som reproduktionsmiljö, dock har inga exemplar påträffats (Örnborg Kyrkander, 2021).

5.2.1.2 Utvärderingskriterier

För miljöaspekten landmiljö bygger bedömningen av effekter och konsekvenser på de olika miljöernas värde, betydelse, särart och eventuellt lagstadgat skydd.

5.2.1.3 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms inte ha någon inverkan på naturmiljön då ingen exploatering utförs och skogs- och åkermark bevaras.

5.2.1.4 Miljöåtgärder

<u>Inarbetade åtgärder</u>

- Bebyggelse inom de områden som har naturvärden är begränsad då bebyggelsen främst koncentrerats till områden utan förhöjda naturvärden.
- En stor del natur bevaras inom området och områden med höga naturvärden skyddas med skyddsbestämmelser.
- Bostäderna som planeras i planområdets sydvästra del har anpassats efter stenmurarna som finns inom området genom att byggnation minimeras där stenmurarna är belägna.
- Byggnationen i väst och sydväst anpassas för att ge utrymme för fladdermössens flygstråk. För mer detaljerad beskrivning, se bilaga 1 i fladdermusrapporten (Nattbakka natur, 2021).

- De så kallade ingenjörsbostäderna i planområdets norra del som misstänks utgöra bostad för fladdermöss erhåller via planbestämmelserna skydd via ett rivningsförbud.
- Stenmurarna och dikena i planområdets östra delar som kommer att försvinna vid genomförandet av planförslaget, kommer att kompenseras. Biotopskyddsdispens kommer att sökas innan planens antagande och i ansökan kommer kompensationsåtgärder att redovisas.
- Samtliga diken som påverkas av planförslaget och omfattas av det generella biotopskyddet kommer att kompenseras för i form av en damm som föreslås öster om planområdet.

Möjliga åtgärder

- Generellt begränsa belysningen av vatten och skogskanter för att skapa mörka passager för fladdermöss.
- Skapa gröna tak med örter för att minska den negativa effekten på fladdermöss till följd av hårdytor.
- För de eventuella huggormarna och kopparödlorna kan man göra ett flertal åtgärder. Byggnationsstart på våren minimerar risken att störa kräldjurens vintervila. Vid byggnationsstart föreslås ett enklare fältbesök för att fastställa huruvida arterna finns i området eller inte. För att förenkla deras levnadsmiljö kan eventuella stenar som finns i området läggas upp i stenkummel i närliggande områden.

5.2.1.5 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet

Skog och åkermark kommer att exploateras till följd av planförslaget. I naturvärdesinventeringen (Örnborg Kyrkander, 2021) framkommer det att det finns områden med naturvärden av de högre naturvärdesklasserna (Se röd- och orangemarkerade områden i Figur 6). Fem av dessa (3, 5, 13, 20, 30) planläggs som naturmark och bedöms därmed inte påverkas negativt av planförslaget. Skötselplan bör tas fram för planlagda naturmarksområden, och skötselplanen behöver också ta särskild hänsyn till kulturmiljöer i området (avsnitt 5.3) där det kan krävas intensiv röjning kring bland annat boplatser och betongfundament för att dessa inte ska förstöras av rötter/vegetations om välter. Platserna där fynd av revlummer samt de rödlistade träden har gjorts planläggs även de som naturmark.

I område 10 kan den allra nordligaste delen intill vägen samt den allra sydligaste gränsen påverkas av byggnation då byggnation sker tätt inpå området. Majoriteten av området planläggs dock som park. Då området har ett påtagligt biotopsvärde men ett obetydligt artvärde bedöms inte detaljplanen påverka området negativt i någon större utsträckning.

Område 12 som har goda förutsättningar för insektsliv och fladdermöss planläggs som park och bedöms heller inte påverkas negativt i någon större utsträckning.

Område 23 planläggs huvudsakligen som naturmark och stenmurarna kommer bevaras.

Majoriteten av område 19 och 26 planläggs som bostäder. Fynd av huggorm samt flera kopparödlor har gjorts i området. Dessa arter är fridlysta enligt § 6 i artskyddsförordningen. Dock så påträffades dessa inte under den senaste naturvärdesinventeringen, utan senast i en kräldjursinventering utförd 2017. Det finns inte heller information att finna huruvida områdena utgör övervintringsplats för kräldjuren eller inte. Givet att de möjliga åtgärder som presenterats ovan tas bedöms planläggningen av detta delområde medföra små till måttliga negativa konsekvenser.

Gällande fladdermusarterna som har registrerats i anslutning till ett flertal av områdena nämnda ovan så har byggnation anpassats för att fladdermössens flygstråk ska förbli intakt (se Figur 8 och bilaga 1 i fladdermusrapporten). De så kallade ingenjörsbostäderna i planområdets norra del som troligen utgör bostad för fladdermössen skyddas dessutom med rivningsförbud via planbestämmelserna. Givet att övriga föreslagna möjliga åtgärder för fladdermössen tas bedöms de inte påverkas negativt i någon större utsträckning av planläggningen.

Åkerholmarna i planens sydöstra hörn, se område 28 i Figur 6, som ingår i det generella biotopskyddet bedöms inte påverkas i någon större utsträckning då området planläggs som park.

Ett antal områden med naturvärdesklass 4 kommer att exploateras, främst i Lahallsåsen i planområdets nordvästra del. Då dessa områden har obetydliga artvärden och vissa biotopvärden bedöms det att de negativa konsekvenserna av byggnation för naturmiljön i dessa områden är små. Genom en planläggning av sammanhängande naturmarksområden där de enda barriärerna naturmarksområdena emellan är vägar, bibehålls en grön infrastruktur i området.

Den nya lokalgatan och en mindre anslutande väg kommer beröra område 13 som har högt naturvärde, se Figur 6 och Figur 3. Detta är ett område med ett högt naturvärde, men då ingreppet i form av byggnation av vägar är relativt litet, bedöms konsekvensen som måttligt negativ.

Bäcken, se biotopsobjekt 32 i Figur 7, kommer att bevaras, men diket, se biotopsobjekt 25, som omfattas av biotopskydd kommer att påverkas då området ska bebyggas med bostäder. Diket kommer att kompenseras genom den öppna dagvattenhanteringen som planeras inom området.

Natura 2000-området på andra sidan Göta älv, väster om planförslaget, bedöms inte påverkas då mark inom Natura 2000-området inte berörs. Inte heller bedöms att planförslaget ger någon indirekt påverkan på Natura 2000-området, då avståndet är relativt långt.

Stenmurar och diken som omfattas av det generella biotopskyddet och som kommer att försvinna vid genomförande av planförslaget kommer att kompenseras. Förslag på närliggande områden där berörda diken kan kompenseras och nya stenmurar kan sättas upp finns (Örnborg Kyrkander, 2021b). Kommunen har ansökt om biotopskyddsdispens och i ansökan redovisas kompensationsåtgärder. Det finns naturvärdesobjekt som kategoriserats som gränsfallsobjekt som berörs av planförslaget. Utöver detta finns ett par småvatten, främst i form av torrlagda diken. Utöver hänsyn tagen till det generella biotopskyddet planeras områdena med särskilt skyddsvärda träd som naturmark. Även de skyddsvärda träden samt stenmiljöerna finns i naturmarksplanerade områden (Örnborg Kyrkander, 2021).

Artskyddsutredningen (Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB, 2022) visar att rödlistade fågelarter i enstaka fall häckar i området. De rödlistade fågelarterna som finns inom eller i anslutning till området kan komma att påverkas. Planförslaget kan innebära en viss störning som eventuellt leder till att arterna flyttar på sig. På lokal skala kan störning avhjälpas genom att bland annat sätta upp holkar med tillräckligt litet ingångshål för till exempel entitan. Sammantaget visar resultatet från artskyddsutredningen att det inte föreligger någon risk för förbud enligt artskyddsförordningen.

Delar av skogs- och odlingsmarken omvandlas till bebyggelse, men bebyggelsen har väl anpassats efter de förhöjda naturvärden som finns i området och flera områden planläggs för naturmark och park. Konsekvenserna av att skogs- och åkermark tas i anspråk innebär att arter kopplade till dessa miljöer får ett minskat livsutrymme. En sammanhängande grön infrastruktur kvarstår dock inom planområdet via planlagd naturmark. Därutöver genomförs kompensationsåtgärder för att motverka den påverkan planens genomförande medför. De negativa konsekvenserna för naturmiljön bedöms sammantaget bli måttliga.

5.2.2 **Vattenmiljö**

5.2.2.1 Förutsättningar

Vattenmiljöer inom planområdet med höga naturvärden, motsvarande klass 2, är Lodingebäcken och en naturlig damm i områdets nordvästra del (se område 6 och 22 i Figur 6). Därutöver finns några mindre öppna vattenmiljöer i form av biflöden och diken som rinner till Lodingebäcken där område 31 bedöms ha klass 3 och övriga områden klass 4. Huvuddelen av planområdet avvattnas via Lodingebäcken till Göta älv. Den höjdrygg som sträcker sig i nordsydlig riktning i planområdets västra del utgör vattendelare och området väster om denna avvattnas direkt västerut mot väg E45.

Lodingebäcken

Lodingebäcken är ett litet vattendrag som först rinner ut till Hålldammsbäcken, och sedan mynnar ut i Göta älv (se 22 i Figur 6). Bäckfåran är 1,5–2 meter bred och till stor del kantad av en mer eller mindre tät kantzon med träd av främst klibbal men även vide och hägg. Enstaka äldre träd förekommer men huvudsakligen är träden unga eller medelålders. I norra delen utmed golfbanan har träd tagits ner i kantzonen som är helt öppen. Även på andra ställen har träd och buskar röjts undan. Det finns också ett svämplan som troligen tidvis översvämmas vilket är positivt (Örnborg Kyrkander, 2021). Bäcken hyser höga tätheter av havsöring till följd av de goda lek- och uppväxtmiljöerna.

I kommunens naturvårdsprogram pekas bäcken ut och bedöms ha höga naturvärden (Ale kommun, 2008). Lodingebäcken omfattas inte av strandskydd. Lodingebäcken mynnar ut i Göta älv vilken omfattas av MKN för vattenkvalitet och för fiskvatten, se vidare i kapitel 9. I dagsläget korsas bäcken på fem ställen; tre är mindre broar vid golfbanan samt i anslutning till den gamla åkermarken, och två är större broar, en vid den gamla järnvägsbanvallen och en vid den passerande grusvägen. De tre broarna och bron vid grusvägen bedömdes inte utgöra vandringshinder medan den större bron vid järnvägsbanvallen var svårbedömd då det inte var tydligt var vattnet rinner in under bron eller var det kommer fram nedströms. Trots mänsklig påverkan bedöms biotopen ha ett högt naturvärde (Örnborg Kyrkander, 2021).

Dammen

Inom planområdet, på Lahallsåsen, finns en ca 2 500 m^2 stor damm med öppen vattenyta (se område 6 i Figur 6) (Örnborg Kyrkander, 2021). Dammen kantas på tre sidor av skog och mot söder bryts granungskogen av med en liten glänta vilket gör att dammen blir solbelyst. I närområdet till dammen, inom 300-700 meter, på golfbanan utanför planområdet finns ytterligare fyra dammar (Örnborg Kyrkander, 2021).

En grodinventering i dammen har utförts av Naturcentrum AB (2012). Bedömningen i grodinventeringen är att dammen är av stort värde för groddjursfaunan i området. Två exemplar av åkergroda och en vanlig groda, samt två exemplar av mindre vattensalamander observerades, tillsammans med mycket stora mängder grodrom. Vid tidigare besök har ett hundratal grodor av båda arterna observerats spelande och ett 30-tal paddor har setts. Inga större vattensalamandrar har observerats (Örnborg Kyrkander, 2021). Vid en groddjursinventering utförd 2021 fann man samma arter vid dammen (Örnborg Kyrkander, 2021b). Uppehållsplatser för groddjur finns sannolikt runt omkring i skogsmarken men inga tydliga lekvandringsstråk har identifierats. Möjligen kan rörelser utefter bäcken från utloppet vara något mer frekventa än i övrigt. Samtliga observerade groddjur och kräldjur är fridlysta enligt svensk lagstiftning, 6 § artskyddsförordningen. Reglerna innebär att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och dessutom att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon av djuren. Därutöver är åkergrodan strikt skyddad i

enlighet med EU:s habitatdirektiv och artskyddsförordningen. Enligt en fladdermusinventering från 2019 ingår dammen i ett klass 1-område, vilket är det högsta naturvärdesklassen. Vattensamlingar är värdefulla miljöer för fladdermössen då de erbjuder vatten att dricka och goda jaktmöjligheter (Örnborg Kyrkander, 2021).

I planens sydöstra del utgörs område 17 och 25 av en ravin där en bäck rinner. I nedre delen av 25 finns också ett sumpområde. Område 17 ligger i skugga vilket är positivt då det ger en kallare och jämnare vattentemperatur. Område 31 (se Figur 6) är den sista delen av biflödet till Lodingebäcken innan de rinner samman och benämns i groddjursinventeringen från 2021 som ”Damm 1”. Den har en fåra på 0,5-1 meter. Som biotop är vattenmiljöer generellt värdefulla. Området innehåller bitvis täta snår och kan vara intressant för bland annat fåglar, samt är utpekat som goda biotoper för hasselmus. Vid tidigare groddjursinventering ansågs området ha förutsättningar som lekplats för groddjur och romklumpar av åkergroda har noterats. I groddjursinventeringen från 2021 har däremot värdet för groddjur minskat då denna damm i huvudsak var uttorkad och bedömdes därmed inte utgöra en lokal betydelse för groddjur (Örnborg Kyrkander, 2021).

Övriga områden (14 och 15 i Figur 6) har naturvärdesklass 4, visst naturvärde. De är delar av Lodingebäckens västra biflöden men kan båda kategoriseras som upprätade diken som avvattnar angränsande jordbruksmark. Områdena har obetydliga artvärden men ett visst biotopvärde då vattenmiljöer generellt är värdefulla och de finns i ett landskap med populationer av olika groddjur (Örnborg Kyrkander, 2021).

Dagvatten

En dagvattenutredning för detaljplanen är under framtagande av Sweco (2021). Redovisning och bedömning i MKB baseras på handling daterad 2021-10-07. Utredningen visar att det inom planområdet förekommer ett utfyllnadsområde (cirka 3-4 ha stort) på den södra delen av planområdet. Idag rinner det ut förorenat lakvatten som innehåller metaller och organiska föroreningar till dikena som finns i anslutning till detta område.

Större delen av planområdet utgörs idag av naturmark, varför dagvattenavrinningen huvudsakligen sker på ytan samt följer den naturliga topografin (Figur 9). Huvuddelen av planområdet avvattnas till Lodingebäcken. Den norra delen av området avvattnas via dammen som hyser groddjur. Medan den södra delen avvattnas via ett bäck-/dikessystem mot Lodingebäcken. Utfyllnadsområdet i söder avvattnas via en dagvattenledning till diken som ansluter till Lodingebäckens tillflöden. I de västra delarna av planområdet finns en vattendelare i form av en nord-sydlig höjdrygg utmed Lahallsåsen. Väster om höjdryggen avrinner dagvattnet västerut mot väg E45. All avrinning från exploateringsområdet rinner slutligen ut i Göta älv (Sweco, 2021).

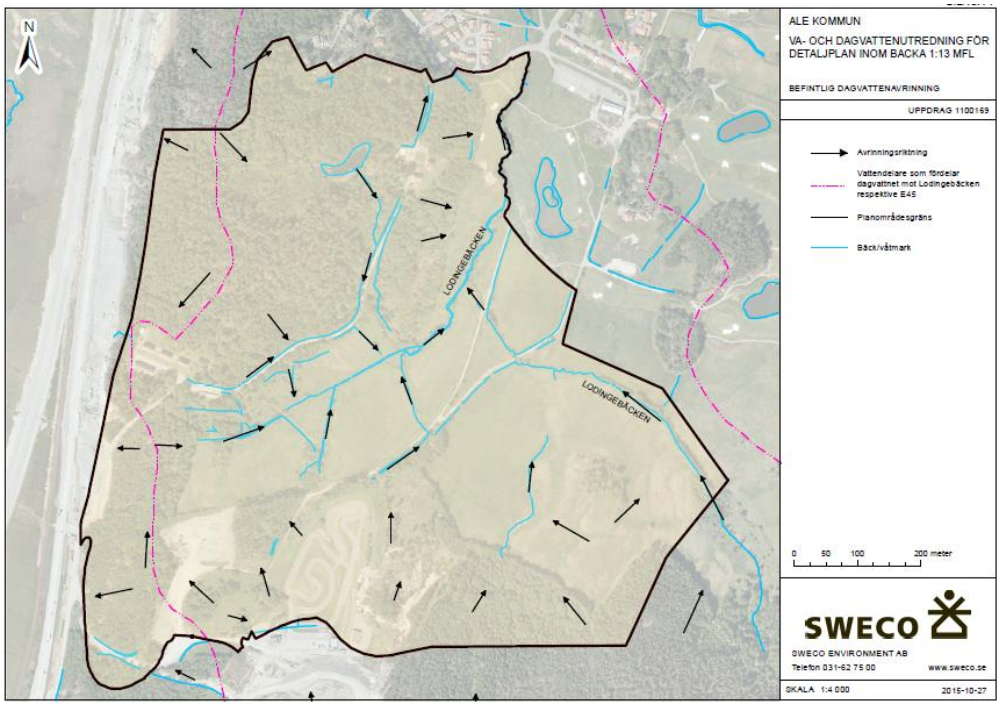

Figur 9 Befintlig avrinning i området med vattendrag, höjdryggar och avrinningsriktning (hämtad från Sweco:s VA- och dagvattenutredning, 2015-10-27).

5.2.2.2 *Utvärderingskriterier*

För miljöaspekten vattenmiljö bygger bedömningen av effekter och konsekvenser på de olika miljöernas värde, betydelse, särart och eventuellt lagstadgat skydd.

5.2.2.3 *Konsekvenser av nollalternativet*

I nollalternativet ligger marken i träda och den naturmark som finns i området återstår. Detta innebär att dagvattenavrinning sker främst på ytan och avrinningen sker huvudsakligen till Lodingebäcken med Göta Älv som slutlig recipient. I nollalternativet kommer åtgärder för att rena föroreningar i lakvatten att utföras även om föreslagen detaljplan inte vinner laga kraft och med föreslagna reningsanläggningar kommer dagvattenmängderna att minska även i nollalternativet. Därmed bedöms konsekvenserna i nollalternativet sammantaget som positiva.

5.2.2.4 *Miljöåtgärder*

Inarbetade åtgärder

- Lodingebäcken skyddas med en skyddszon på minst 20 meter.
- Damm (område 6) bevaras och området kring dammen planläggs som naturmark.
- Bron som anläggs över Lodingebäckens västra biflöde, utformas så att den begränsar påverkan på vattenmiljön. Anmälan om vattenverksamhet kommer behöva göras till Länsstyrelsen.
- VA-utredningen föreslår anläggningar per avrinningsområden för rening och magasinering av dagvatten. Vidare föreslås även rening i vägdiken.
- Diken i området som i dagsläget ofta är torrlagda stora delar av året kompenseras med ny damm som är tillräckligt djup för att inte torkas ut.
- En ny damm väster om befintlig på Lahallsåsen med liknande förutsättningar som dagens inarbetas också. Denna damm tar emot och renar dagvatten innan det rinner vidare till befintlig damm.

5.2.2.5 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet

Vid utformningen av planförslaget har särskild hänsyn tagits till både Lodingebäcken och dammen, där bäcken skyddas med en skyddszon på minst 20 meter och området kring dammen planläggs som skyddszoner i form av naturmark. För området utmed Lodingebäcken anges i planbestämmelserna att skuggande vegetation ska gynnas, och naturmarksområdet kring dammen är väl tilltaget, bland annat för att kunna rymma öppna dagvattenlösningar. Vidare har planens exploateringsområden anpassats så att det till exempel inte ska behövas genomföras några stabilitetsförbättrande åtgärder i eller nära Lodingebäcken.

Områdena 6, 17, 25 och 31 planläggs som naturmark och bedöms därmed inte påverkas negativt av planförslaget. Inte heller Lodingebäcken, område 22, bedöms påverkas negativt då detaljplanen går väster om bäcken med en skyddszon på minst 20 meter.

Dagvattenavrinningen från planområdet kommer att öka till följd av den planerade exploateringen samtidigt som befintligt system nedströms området är mycket hårt belastat. Därtill avvattnas större delen av området via Lodingebäcken och del av området till den naturliga dammen. Båda dessa är skyddsvärda och utgångspunkten för planerad dagvattenhantering har varit att flödet till dessa båda inte får öka jämfört med idag vid dimensionerande regn.

I dagvattenutredningen (Sweco, 2021) har framtida dagvattensystem inom planområdet dimensionerats för ett regn som har en klimatfaktor på 1,25 och som genererar 20 mm per producerad area. Resultaten visar att vid ett 100-årsregn faller regnet med en intensitet som överskrider vad dagvattensystemet är dimensionerat för och vattnet kommer därmed att transporteras längs markytan.

Den tidigare dagvattenutredningen (Sweco, 2015) föreslår i huvudsak tre större områden där utjämning av dagvatten kan ske, men nya förutsättningar innebär att det finns behov av att se över tidigare föreslagna åtgärder då

dagvattenanläggningarna behöver anpassas till befintliga förutsättningar för att fördröja och rena dagvatten. Rening och fördröjning kan förslagsvis åstadkommas med diken längs vägar. Vidare har det i den nya dagvattenutredningen (Sweco, 2021, Bilaga 2) redovisats förslag för att avleda dagvatten via ett system med ledningar och diken till utjämnings- och reningsanläggningar, se Figur 10. Föreslagna ledningar är dimensionerade för avledning av regn med 5 års återkomsttid. Dimensioneringen är dock grov och kan komma att förändras beroende på detaljplanens slutliga utformning. Fördröjningen av dagvatten kommer att ske på allmänplats och kommunen ansvarar för anläggningar för rening.

Figur 10 Visar topologin i området i en 3D-modell samt planerade byggnader (gult). Vidare visas föreslagna dagvattenlösningar i blått och planområdet avgränsas med röd linje (Sweco, 2021).

Syftet med det dagvattensystem som föreslås är att minska belastningen på de naturliga vattenmiljöerna, både avseende flöde och föroreningar. Förslagen inbegriper bland annat större öppna dagvattenanläggningar vilka på sikt kan utveckla kvaliteter som liknar naturliga vattenmiljöer med exempelvis lekande groddjur.

Dagvattenutredningen anger också att samtliga större utlopp i Lodingebäcken ska vara avstängningsbara för att möjliggöra en avstängning vid olycka eller spill av föroreningar i området. De kan också förhindra att brandsläckningsvatten når bäcken. Även för de mindre utloppen är avstängningsmöjlighet önskvärd.

Föroreningsberäkningar efter föreslagna reningsåtgärder i dagvattenutredningen visar att de flesta mängderna av föroreningar är något lägre efter genomförande av planförslag än före exploatering. De få ämnen som däremot är något högre vid genomförande av planförslaget kan minskas ytterligare genom större reningsanläggningar eller genom att använda material som inte släpper ut de

specifika ämnena. Vidare ska förorenat lakvatten från utfyllnadsområdet tas om hand och renas innan det når recipienten Lodingebäcken.

Sammantaget bedöms genomförandet av planen huvudsakligen innebära positiva konsekvenser för vattenmiljöerna. Det som ligger till grund för denna bedömning är bland annat de inarbetade åtgärderna i form av en skyddszon på minst 20 meter utmed Lodingebäcken och att området vid dammen planläggs som naturmark. De dagvattenåtgärder som föreslås i dagvattenutredningen, som bland annat inbegriper lösningar med nya öppna vatten, ny damm väster om befintlig på Lahallsåsen, och rening av förorenat lakvatten bidrar också till en förbättrad vattenmiljö. Vidare kommer de diken som finns i området och som i dagsläget främst är torrlagda stora delar av året, att kompenseras med ny damm som är tillräckligt djup för att inte torkas ut.

5.3 Kulturmiljö

5.3.1 Förutsättningar

Inom Backadalgången och på Lahallsåsen finns många boplatser från stenåldern på en relativt liten yta. Majoriteten av boplatserna härrör från den del av den äldre stenåldern som benämns mesolitikum (cirka 10000–4000 f Kr). Traditionellt rymmer mesolitikum i Västsverige tre kulturer som brukar kallas: Hensbacka- (9500–8000 f Kr), Sandarna- (8000–6000 f Kr) och Lihultkultur (6000–4000 f Kr). Under den här perioden var Göteborgsområdet en skärgård med gynnsamma miljöer för djur och människor att leva i. Majoriteten av stenåldersboplatserna ligger i skyddade topografiska lägen nära den dåvarande havsstranden.

Havsnivån stod mycket högre än idag. I och med att isen började smälta frigjordes stora vattenmassor, samtidigt som landhöjningen vidtog. Man kan med andra ord göra en relativ datering av mesolitiska boplatser utifrån vilken höjd över havet de ligger på, då man förutsätter att de varit strandbundna (Lödöse museum 2015:9). Det förhistoriska landskapet är möjligt att läsa in i dagens landskap.

Nödinge kyrkby hade länge kvar sin lantliga framtoning med kyrkan och Backa säteri som dominerande inslag i landskapet. De största strukturella och identitetsmässiga förändringarna skedde först under mitten av 1900-talet. Innan dess var Nödinge en stillsam kyrkby som sakta hade utvecklats till ett mindre järnvägssamhälle längs Bergslagsbanan.

Under tidigt 1900-tal började Svenska Denofa AB planera för att uppföra en kemisk fabrik i Nödinge. Fabriken planerade att tillverka planerade att tillverka tvättmedel och margarin. Redan år 1918 köpte bolaget in Backa säteri med tillhörande marker. Markerna som då varit i samma ägor sedan 1500-talet var till stora delar helt oförändrade. Planerna för Nödinge och den nya fabriken var storslagna. Äldre ritningar och skisser från åren kring 1919 visar att bolaget inte enbart planerade för en fabrik, utan för ett helt fabrikssamhälle för ca 1300 invånare.

De storslagna planerna kring etableringen av en kemisk industri i Nödinge med tillhörande samhälle kom av olika anledningar aldrig att genomföras. Bolaget hade innan nedläggningen bland annat hunnit anlägga en kajkant nere vid Göta älv samt de arbetar- och ingenjörsbostäder som finns bevarade på platsen idag (Figur 11). Spår efter den planerade verksamheten finns kvar i det aktuella planområdet i form av betongfundament av olika typer, samt en välbevarad cistern i anslutning till arbetarbostäderna (Västarvet 2013).

Figur 11 Lokalisering av Denofa-arbetar- och ingenjörsbostäder i området.

5.3.1.1 Fornlämningar

När planprogrammet togs fram gjordes en första arkeologisk undersökning (Lödöse museum, Rapport 2008:20). Under arbetet med detaljplanen gjordes en särskild arkeologisk utredning för att undersöka ifall det fanns tidigare okända fornlämningar i det berörda området (Lödöse museum 2012:05). Tre arkeologiska förundersökningar har även utförts för att beskriva, datera och avgränsa kända fornlämningar (Lödöse museum 2012:19, 2013:14 och 2015:9). På uppdrag av

Ale kommun gjorde Västarvet 2013 en kulturhistorisk utredning Södra Nödinge Denofaområdet (Västarvet 2013).

Under juni 2017 genomfördes en avgränsande förundersökning avseende en av fornlämningarna RAÄ Nödinge 25:1. Detta på grund av att fornlämningen inte undersöktes i samband med arkeologiska undersökningarna som utfördes av Västarvet kulturmiljö/Lödöse museum under 2013 (Lödöse museum, 2017).

Figur 12 Situationsplan. Fornlämningar inom planområdet visas i ljusgråa ytor.

I Figur 12 ovan och Tabell 2 nedan redovisas de fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar som berörs av planförslaget. Värderingen är gjord i ett arkeologiskt vetenskapligt perspektiv där en fornlämning bedöms ha antingen hög eller medelhög vetenskaplig och pedagogisk potential. En fornlämning bedöms ha hög vetenskaplig och pedagogisk potential om det finns få exempel från tidsperioden och den bedöms som välbevarad och möjlig att läsa in i sitt

landskapliga sammanhang. Vidare bedöms den som medelhög om det finns många exempel från tidsperioden samt den är välbevarad och har god läsbarhet.

Tabell 2 Beskrivning av berörda fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar.

Objekt	**Beskrivning och individuellt värde**	**Berörs direkt/indirekt**
Nödinge 5:1	Boplats från mesolitisk tid, bl.a. Sandarnakulturen. Rik på flinta. Hög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Berörs direkt (delvis av lokalgata och delvis av kvartersmark)
Nödinge 25:1	Boplats belägen på bergavsats. Delvis på tomtmark.	Berörs direkt
Boplats L1965:9007 (tidigare Nödinge 26:1)	Boplats L1965:9007 (tidigare Nödinge 26:1, boplats från Sandarna-/Lihultstid. Delvis på tomtmark. Medelhög vetenskaplig och pedagogisk potential). Efter avslutad förundersökning (Länsstyrelsen Västra Götaland, 2021a) ingen boplatsanläggning påträffats och fornlämningen har fått en ny gräns. Däremot påträffades ett fyndförande lager med bearbetad. Delar av ytan närmast bebyggelsen innehöll inga spår av boplatsen.	Eventuellt indirekt. Inga anläggningar konstaterades på boplatsen och flitförekomsten var sporadisk i den norra delen av förundersökningsområdet. Delar av ytan närmst bebyggelsen var påverkad under senare tid och innehåller inte spår efter boplatsen. Om utveckling däremot påverkar markerade områden i bilagan till förundersökningen finns behov av ytterligare undersökningar och eventuellt tillstånd enligt 2 kap. 12 § KML.
Nödinge 27:1	Boplats. Medelhög vetenskaplig och pedagogisk potential. Belägen på en åkerholme i det öppna landskapet.	Indirekt (Lokalgata <25 m från fornlämning)
Nödinge 100	Fyndplats (ej boplats). Övrig kulturhistorisk lämning.	-
Nödinge 103	Boplats (delvis störd miljö). Medelhög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Östra delen berörs direkt
Nödinge 104	Fyndplats. Övrig kulturhistorisk lämning.	-
L1960:9546 (Nödinge 109)	L1960:9546 (tidigare Nödinge 109) Nödinge 109, boplats från Hensbackakulturen. Hög vetenskaplig och pedagogisk potential). Efter avslutad förundersökning (Länsstyrelsen Västra Götaland, 2021b) har fornlämningen fått en ny gräns och berörs inte. I förundersökningen kunde inga anläggningar konstateras på boplatsen men däremot påträffades ett fyndförande lager med bearbetad flinta.	Ny gräns innebär att fornlämning inte längre berörs direkt. Om utveckling däremot påverkar markerade områden i bilagan till förundersökningen finns behov av ytterligare undersökningar och eventuellt tillstånd enligt 2 kap. 12 § KML.
Nödinge 110	Boplats från Hensbackakulturen. Hög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Berörs indirekt (kvartersmark <25 m från fornlämning)

Nödinge 111	Stor boplats från Sandarnakulturen. Hög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Berörs indirekt (befintliga bostadshus 25 m/ kvartersmark norr om <10 m från fornlämning)
Nödinge 112	Boplats från Sandarna eller Lihultskultur. Medelhög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Berörs indirekt (kvartersmark och lokalgata <10 m från fornlämning)
Nödinge 113	Boplats från Sandarnakulturen. Hög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Berörs direkt
Nödinge 114	Boplats från Hensbackakulturen.	Direkt berörd. Betraktas efter arkeologisk förundersökning som undersökt och borttagen.
Nödinge 115	Fyndplats för flinta. Övrig kulturhistorisk lämning.	Direkt berörd. Betraktas efter arkeologisk förundersökning som undersökt och borttagen.
Nödinge 116	Boplats från Sandarnakulturen. Belägen vid liten sjö. Hög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Berörs indirekt (kvartersmark <20 m från fornlämning)
Nödinge 117	Boplats från Sandarna/Lihultstid). Komplext fyndmaterial.	Berörs direkt
Nödinge 118	Fyndplats av flinta. Övrig kulturhistorisk lämning - tidigare del av Nödinge 109).	Berörs ej
Nödinge 119	Boplats från tidig Sandarnatid. Intressant topografiskt läge.	Direkt berörd. Betraktas efter arkeologisk förundersökning som undersökt och borttagen.
Nödinge 120	Boplats från Sandarnakulturen. Hög vetenskaplig och pedagogisk potential.	Berörs indirekt (lokalgata och kvartersmark <10 m fornlämning).

*Figur 13 I anslutning till de så kallade ingenjörsbostäderna ligger fornlämningen Nödinge 26:*1 *(Västarvet 2013).*

Södra Backas fornlämningsmiljö har i sin helhet höga värden eftersom den är avläsbar och begriplig i sitt landskapliga sammanhang och eftersom väsentliga delar av området i stort sett är oexploaterade. Fornlämningarna uppvisar en kontinuerlig användning under mesolitisk tid (äldre stenålder). Med förståelse för landhöjningens inverkan på dagens landskap kan närheten till vatten och skydd

för nordliga vindar uppfattas när man befinner sig på vissa av boplatserna. Detta ger möjlighet att leva sig in i den förhistoriska miljön, vilket har stor betydelse för det kulturhistoriska värdet. Fornlämningsmiljön som helhet bedöms vara värdefull.

5.3.1.2 Kulturhistorisk miljö

Söder om Lahallsåsen finns fyra arbetarbostäder med tillhörande bodar och garage, och öster om Lahallsåsen finns ingenjörsområdet som utgörs av två bostadshus samt garage från Denofatiden (Figur 15). Dessa byggnader är utpekade i ”Kultur i arv, värdefulla miljöer och åtgärdsförslag”- en fördjupande del av kulturarvs-planen för Ale kommun 2008.

Här finns en unik miljö som är relativt oförändrad sedan uppförandetiden. Den tydliga strukturen och tankarna om ett helt nytt samhälle går än idag att avläsa i den påkostade arkitekturen och byggnadernas placering i förhållande till landskapet. Det faktum att visionerna om en stor kemisk fabrik och ett intilliggande samhälle för ca 1300 invånare aldrig fullföljdes stärker byggnadernas och de kvarvarande lämningarnas värde ytterligare. Området har socialhistoriska värden då bland annat de två byggnadsgrupperna tydligt visar den tidens sociala struktur och hierarki.

Denofabostäderna bedöms ha stora socialhistoriska och estetiska värden (Figur 14). I detaljplanens tidigare skede ingick Denofa-arbetarbostäderna i planområdet men de omfattas inte av det aktuella planförslaget. Detta då bostäderna inte klarar riktvärden för trafikbuller med hänsyn till deras lokalisering i förhållande till E45. Även om de inte omfattas av det nya planförslaget skapar de en sammanhängande miljö med ingenjörsbostäderna. Byggnaderna samt den sammanbindande vägsträckningen bedöms inte tåla någon förändring då det skulle påverka läsbarheten

Figur 14 Denofas arbetarbostäder söder om Lahallsåsen, som dock inte omfattas av aktuell plan (Västarvet 2013).

Inom planområdet finns även industrihistoriska lämningar av kulturhistoriskt värde (Västarvet 2013): en vattencistern, ett kallmurat fundament för en linbana ner till kajen vid Göta älv, betongkonstruktion och ett antal betongfundament av olika typer (Figur 15).

Figur 15 Fundament för linbana vilken skulle förbinda Denofaområdet med kajen vid Göta älv (Västarvet 2013).

Ingenjörsbostadsområdet som är beläget inom det aktuella planområdet utgörs av två bostadshus, en bod och en garagelänga som är placerade längs Lahallsåsens östra sida (Figur 16). Bostadshusen är uppförda under början av 1920-talet och garaget åt väster har tillkommit senare. Bostadshusen var avsedda för ingenjörer och förmän som var anställda vid Denofa, men är idag hyresrätter med lägenheter av varierande storlek.

Ingenjörsbostäderna är goda representanter för tidens stilideal med hänsyn till materialval och utformning på takkupor, tak, fönster och öppna verandor. Trots exteriöra förändringar följer byggnaderna de arkitektoniska dragen som karakteriserar Denofahusen. Kulturmiljön i sin helhet bedöms därmed som värdefull.

Figur 16 Visar ingenjörsbostäderna sett från norr (Västarvet 2013).

5.3.2 Utvärderingskriterier

Värderingen av kulturmiljöerna görs på en glidande skala utifrån följande grunddefinitioner:

- Mycket värdefulla miljöer är av nationellt eller regionalt intresse. Miljön är sällsynt och bidrar till kunskap och förståelse om en historisk epok eller företeelse.
- Värdefulla miljöer är av regionalt eller kommunalt intresse. Miljön är ovanlig och bidrar till kunskap och förståelse om en historisk epok eller företeelse.
- Måttligt värdefulla miljöer är vanligt förekommande men bidrar till kunskap och förståelse om en historisk epok eller företeelse på lokal nivå.

Påverkan på kulturmiljön redovisas i en skala med både positiva och negativa effekter.

- Stora negativa effekter: Åtgärderna innebär ett direkt intrång i kulturmiljön eller att samband eller strukturer bryts. Miljöns värden går inte att återskapa och möjligheten till kunskap och förståelse går förlorad.
- Måttliga negativa effekter: Åtgärderna innebär ett intrång i kulturmiljön. Miljöns värden försvagas och möjligheten till kunskap och förståelse för de kulturhistoriska sammanhangen minskar.
- Små negativa effekter då kulturmiljövärdena inte förändras i någon större utsträckning, men sammanhanget kan bli mer svårläst.
- Ingen eller försumbar effekt: Åtgärderna förändrar inte kulturmiljövärdena.

- Måttliga till stora positiva effekter: Åtgärderna understödjer samband eller strukturer. Kulturmiljövärdet förstärks påtagligt.

Konsekvenserna bedöms utifrån områdets eller objektets kulturmiljövärde satt i relation till typen och graden av påverkan.

5.3.3 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms inte innebära någon påverkan på fornlämningar.

5.3.4 Miljöåtgärder

Inarbetade åtgärder

- Vissa fornlämningar (Nödinge 110, 111, 116, 118 och 120 och 27:1) bevaras och kan ligga kvar inom planområdets naturområden.
- Planen har anpassats till ett skyddsavstånd av 25 meter till fornlämningen Nödinge 27:1.
- Denofa-ingenjörsbostäderna skyddas genom bland annat rivningsförbud.
- Marken i direkt anslutning till ingenjörsbostäderna medger endast att komplementbyggnader uppförs.
- För att synliggöra och sprida kunskap om områdets historia är avsikten att de fornlämningar som bevaras ska synliggöras genom enkla åtgärder och markeringar i landskapet.

Möjliga åtgärder

- Samråd med länsstyrelsen om fastställelse av gränserna för ett fornlämningsområde, enligt kap. 2 KML, och därmed ta fram skyddsavstånd för lämningar som berörs indirekt.
- Ta fram förslag på skyddsåtgärder som kan vidtas under byggskedet för att säkerställa att inga skador på fornlämningar uppstår.

5.3.5 Effekter och konsekvenser av planförslaget

5.3.5.1 Fornlämningar

Fornlämningsmiljöns samlade värde bedöms som värdefullt då den är ovanlig och bidrar till kunskap och förståelse om en historisk epok.

Planförslaget medger att 8 fornlämningar (nämligen RAÄ Nödinge 103, 104, 113, 114, 115, 117, 119 och 5:1) påverkas direkt av exploatering enligt planförslaget genom bebyggelse eller väg. Några av fornlämningarna (nämligen RAÄ Nödinge 104, 115 och 119) har i samband med undersökningarna bedömts vara tillräckligt undersökta och dokumenterade, eller inte innehålla så stora värden att ytterligare undersökningar ska vara nödvändiga inför exploatering. Innan exploatering behöver fem fornlämningar (nämligen RAÄ Nödinge 103, 113, 114, 117 och 5:1) undersökas ytterligare för att klargöra bedömning. Övriga fornlämningar berörs mer eller mindre indirekt då omgivningen förändras. De topografiska

förutsättningarna (läsbarheten av det förhistoriska landskapet) bedöms kunna behållas. Intrånget blir främst visuellt och kan försämra möjligheten att läsa av och förstå platsens kulturhistoria.

Utöver dessa är flera fornlämningar (RAÄ Nödinge 100, 109, 112, 118, 120, 26:1, 27:1) påverkade av bebyggelse i sin närhet. Av dessa har Nödinge 100 bedömts vara en övrig kulturhistorisk lämning som inte kräver några ytterligare arkeologiska åtgärder. Exploateringen har vid dessa lämningar anpassats så att fornlämningarna inte blir direkt berörda av exploateringen.

RAÄ Nödinge 27:1 är belägen på en åkerholme i planområdets sydöstra del och bevaras och skyddas som naturmark. Ett fornlämningsavstånd om minst 25 meter från fornlämningen till närmsta ingrepp har säkerställts genom naturmarken. Bebyggelsen har planerats så att vägarna placeras närmast fornlämningen så långt det är möjligt för att skapa ytterligare distans till bebyggelsen.

Vid RAÄ Nödinge 109, 112 och 120 planeras ny byggnation i omedelbar närhet till fornlämningarna. Vid Nödinge 120 planeras tillkommande bebyggelse på östra och västra sidan av fornlämningen och lokalgatan upp på Lahallsåsen går omedelbart norr om den. Nödinge 109 får ny tillkommandebebyggelse omedelbart söder om fornlämningen och lokalgata i sydost. Nödinge 112 får ny tillkommande bebyggelse söder om fornlämningen och lokalgata norr om.
Vid RAÄ Nödinge 118 planeras lokalgata sydost om fornlämningen med bebyggelse på andra sidan vägen.

En fornlämning från Hensbackakulturen (Nödinge 110) kan bevaras i sin landskapliga kontext. Fornlämningen Nödinge 111 är orörd i sin helhet, däremot görs marginellt intrång i skyddsområdet i den norra delen av planförslaget. I förhållande till samrådshandling har byggnader utgått samt en justering av flera lägen för byggnader inom skyddsområdet i den norra och nordöstra delen av planförslaget. Enligt planförslaget stödjer natur och höjdkurvor intrånget, då intrånget sker på en väsentlig högre nivå än själva fornlämningen.

Vidare kommer det att utföras intrång i skyddsområdet för fornlämningen Nödinge 112. Själva fornlämningen är orörd i sin helhet, men vägdragningen kvarstår genom skyddsområdets norra del. Vilket i sin tur kommer att innebära utgrävning/utfyllnad i området. I skyddsområdets södra del får kvartersmark däremot inte göra intrång, vilket minskar påverkan på fornlämningens skyddsområde.

Planen kommer innebära att Nödinge 26:1 (Figur 13 ovan) tas bort då norra delen av fornlämningen påverkas av planerad kvartersmark. Maskiningrepp är i nuläget oklart, vilket behöver tydliggöras inför planerad åtgärd.

Övriga kända fornlämningar bedöms inte påverkas av planförslaget.

Sammantaget kommer fornlämningar att kunna bevaras som helhet eller i sin landskapliga kontext enligt planförslaget, då de har tydliga landskapliga sammanhang och pedagogiska värden (avser Nödinge 110, 111, 116, 120 och 27:1). Detta är i enlighet med planens huvudsakliga syfte som är att bland annat värna befintliga kulturvärden.

Påverkan på fornlämningsmiljön bedöms som måttlig negativ eftersom planförslaget innebär ett intrång i kulturmiljön som helhet, samt att vissa fornlämningar kommer behöva tas bort. För några av de fornlämningar som tas bort eller påverkas indirekt genom marginellt ingrepp i fornlämningsområdet bedöms kulturmiljöns värde försvagas, men däremot inte gå helt förlorat då de viktigaste fornlämningarna och kulturmiljöerna bevaras inom naturmark/parkmark. De fornlämningar som exploateras genomgår en arkeologisk slutundersökning innan borttagning. Det vetenskapliga värdet omsätts i ny kunskap men platsen i sig förlorar sitt vetenskapliga värde.

5.3.5.2 Kulturhistorisk bebyggelse

Den kulturhistoriska bebyggelsemiljön är värdefull i ett regionalt eller kommunalt perspektiv. Miljön är ovanlig och bidrar till kunskap och förståelse om en historisk epok eller företeelse. De två bostadsgrupperna ligger idag avskilda från annan bebyggelse och utgör tillsammans ett välbevarat område som nästan helt undgått senare påverkan. Som nämns ovan är däremot arbetsbostäderna söder om Lahallsåsen inte längre belägna inom aktuellt planområde.

Planförslaget innebär en stor påverkan på den miljö som omger bostäderna som bolaget Denofa uppförde öster om Lahallsåsen på 1920-talet. Ny bebyggelse längs befintlig väg inverkar negativt på den sammanhållna miljö och den läsbarhet som fortfarande finns kvar.

I planförslaget ges Denofa-ingenjörsbostäderna ett kulturhistoriskt skydd som idag saknas. Detta görs genom planbestämmelser vilka innebär att byggnader inte får rivas, och att förändring av fasaden inte får förvanska dess karaktär. Vidare innebär planförslaget också att ingen ny bebyggelse får uppföras i de befintliga bostädernas direkta närhet, med undantag för en byggnad norr om de befintliga ingenjörsbostäderna. Sammantaget bidrar detta till läsbarhet och förståelse av miljön, och minskar därmed den negativa påverkan som exploateringen kan innebära och därför bedöms de negativa konsekvenserna som små.

En breddning av den nuvarande grusvägen är nödvändig för att exploatering i området ska vara möjlig. Stengärdesgårdar som är en värdefull del av kulturlandskapet omfattas av biotopskydd och föreslås bevaras i stor utsträckning. Där genombrott krävs för till exempel väg/gata ska kompensationsåtgärder vidtas, se vidare i avsnitt om naturmiljö.

Industrilämningar i landskapet (betongkonstruktioner och stenfundament) bevaras till stora delar inom naturmark i planförslaget. En betongkonstruktion och en damm inom område 2 i den kulturhistoriska utredningen (Västarvet 2013) ligger däremot inom mark som planeras för bostäder och riskerar därmed att gå förlorad som en följd av planläggningen.

Förslaget anknyter till den utbyggnad av området som planerades av Denofa i början av förra seklet och som sedan avstannade. Planförslaget utgör en ny årsring i Nödinges historia där tidigare tidslager - från stenålderns boplatser till 20-talets arbetarbostäder – till stor del bevaras och lyfts fram för att stärka områdets karaktär och historiska kopplingar.

Vidare är den antikvariska bedömningen att bebyggelse högre än 2 våningar kommer att påverka landskapsbilden och därmed minska områdets kulturhistoriska värde. Planförslaget innebär bebyggelse upp till tre våningar vilket bedöms ha en viss negativ påverkan på landskapsbilden.

Sammanfattningsvis innebär planförslaget små negativa konsekvenser på befintliga kulturhistoriska värden/bebyggelse. Detta då skyddet för de kulturhistoriska en som bevaras förstärks.

5.3.5.3 Samlad bedömning avseende kulturmiljö

Området i södra Nödinge bedöms ha stora kulturhistoriska värden, i enlighet med de arkeologiska utredningar som utförts. Med hänsyn till att stora delar av området är obebyggt i nuläget bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser på kulturmiljön. Detta på grund av att vissa fornlämningar och kulturhistoriska värden tas bort, samt att exploateringen har indirekt påverkan på fornlämningar genom ingrepp i fornlämningsområdena. För vissa aspekter medför planen därför irreversibla förändringar. Dock så bevaras och synliggörs vissa fornlämningar inom planlagda naturområden, skyddsavstånd säkerställs och Denofa-ingenjörsbostädernas skyddas.

5.4 Landskapsbild

5.4.1 Förutsättningar

Landskapet är starkt präglat av närheten till Göta älv. På dalens botten, längs älven, finner man lerjordar, medan det i höjdområdena finns tunn ursvallad morän och kala berg. Kring älvens biflöden löper många djupt skurna raviner. En av dessa är Backadalgången. I den västra och norra delen sträcker sig en kraftigt upphöjd bergsrygg parallellt med Göta älv. Denna del av planområdet är till större delen oexploaterad och skogsbeklädd. Inom planområdet finns en stor topografisk variation. Högsta punkten på Lahallsåsen (se skogsområdet i Figur 17) ligger på 80 m ö h medan vattendraget i dalgången ligger på 20 m ö h. I planens mittersta och östra delar ligger åker- och betesmark. En åkerholme, bäcken och stengärdesgårdar bidrar till ett relativt småskaligt jordbrukslandskap (Figur 17-

Figur 19). I söder (utanför planområdet) ligger ett högt beläget gräsklätt jordupplag samt en tidigare go-cartbana.

Figur 17 Planområdet sett från Mareberget på andra sidan av Göta Älv, med Nödinge i Backadalgången till vänster i bilden.

Figur 18 Utblick mot nordväst mot Göta älv från jordupplaget söder om planlagt område. Lahallsåsen i mitten av bilden.

Figur 19 Åkerholme av viss betydelse för landskapsbilden i den öppna delen av planområdet.

Planområdets östra delar är utpekade som värdefullt odlingslandskap (Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1994) med klassningen 3 som innebär högt bevarandevärde (dock lägst av tre klasser). Området pekas ut för byggnaderna som tillhör Backa säteri samt den tilltalande landskapsbilden som är beroende av fortsatt odling.

5.4.2 Utvärderingskriterier

För miljöaspekten landskapsbild bygger bedömningen av effekter och konsekvenser på om påverkan är lokal eller om den påverkar ett större landskapsavsnitt.

Effekter som ger konsekvenser på landskapsbilden från långt håll och från ett större landskapsavsnitt kan vara sådant som påverkar orienteringen i landskapet. En känd silhuett förändras, ett landmärke döljs eller en utblick förhindras till exempel. Intrång i en för övrigt oexploaterad naturlig miljö kan likaså förändra och försämra landskapsbilden. Lokal påverkan på landskapsbilden kan vara förändrade terrängförhållanden som sprängningar eller utfyllnader.

5.4.3 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms inte innebära några konsekvenser på landskapsbilden, då skogs- och åkermark sannolikt kommer bevaras.

5.4.4 Miljöåtgärder

Inarbetade åtgärder

- Delar av skogsområdet i västra delen av planen bevaras,
- Åkerholmen i sydöstra delen bevaras,
- Vägarna är anpassade i största möjliga mån till topografin,
- Ytor med särskilda värden för natur- och kulturmiljö sparas och läggs inom allmänplats mark som Natur.

5.4.5 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet

Planförslaget innebär att landskapsbilden inom och utanför området förändras drastiskt. Lokalt och sett på håll omvandlas åker- och skogslandskap till att vara en del av Nödinge tätort.

Planförslaget i de kuperade delarna av området är anpassat till terrängen i den mån det är möjligt. Dock kommer genomförandet av planförslaget till viss del innebära sprängning och fyllnad för att möjliggöra bebyggelse och vägar.

Planförslaget tar uppskattningsvis cirka hälften av ytan som pekats ut som värdefullt odlingslandskap i anspråk och omvandlar odlingslandskapet till bostadsområden. Planförslaget påverkar inte byggnaderna som tillhör Backa säteri, men förändrar däremot landskapsbilden som är beroende av fortsatt odling. Då odlingslandskapet har den lägsta klassningen (Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1994) och delar av utpekad åkermark kommer att kvarstå bedöms planförslaget innebära måttliga negativa konsekvenser för det värdefulla odlingslandskapet. Det öppna landskapet öster om planområdet kvarstår och kommer att kunna beskådas från höjdområden i närheten.

Planlagd bebyggelse är upp till tre våningar och bebyggelse högre än två våningar bedöms påverka landskapsbilden till viss mån. Att bygga högre innebär dock en bättre hushållning av mark då fler människor kan bo på en mindre yta vilket resulterar i mindre exploatering av annan mark.

På det mindre planet kan vissa landskapselement som idag är synliga i området och ger det lokala landskapet en viss karaktär, såsom stengärdesgårdar och träd, komma att döljas eller försvinna helt som ett resultat av byggnationen.

Planförslaget innebär en stor lokal påverkan framförallt den skogsklädda västra delen. Även jordbrukslandskapet österut kommer att förändras kraftigt. De negativa konsekvenserna för landskapsbilden bedöms bli små eftersom påverkan främst är lokal och inte försämrar några känsliga vyer eller förtar viktiga landmärken. Vyn från såväl Mareberget som från väg E45 är starkt präglad av E45:ans höga bergskärningar och hårdgjorda ytor. Från Mareberget, som är en del av det populära och välbesökta naturreservatet Marieberg, förändras silhuetten av Lahallsåsen något vilket medför små negativa konsekvenser då den beskogade höjden får en annan karaktär.

5.5 Rekreation och friluftsliv

5.5.1 Förutsättningar

I naturvärdesinventeringen (Ale kommun, 2011) konstateras att området och dess omgivningar används flitigt för närrekreation. Genom området löper ett stort antal större och mindre stigar och på några platser finns kojor. Särskilt Lahallsåsen fungerar som en kulturell ekosystemtjänst när det gäller friluftslivet och är

välanvänt av närboende. Vid dammen finns en grillplats och den allra nordligaste delen av åsen används flitigt av skolgrupper som gör utflykter i området. Av betydelse för närrekreation är också de utsiktspunkter mot Göta älvdalen som finns längs områdets västra kant.

5.5.2 Utvärderingskriterier

För miljöaspekten rekreation och friluftsliv bygger bedömningen av effekter och konsekvenser på områdets kvaliteter för friluftsliv. Exempel på kvalitetsfaktorer är tillgänglighet och estetik, samt hur frekvent människor aktivt vistas i området i rekreativt syfte.

5.5.3 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms inte innebära några konsekvenser för friluftslivet.

5.5.4 Miljöåtgärder

Inarbetade åtgärder

- Sammanhängande naturområden kvarstår i västra delen av planförslaget.
- De västra delarna av planförslaget med utsikt mot Göta älv kvarstår.
- Tre parker kommer att anläggas i planområdet.

5.5.5 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet

Planförslaget innebär att delar av skogs- och odlingsmarker kommer att bebyggas. Delar av planförslaget, bland annat den nordliga delen som används vid skolutflykter, planläggs som naturmark med möjlighet till friluftsliv och rekreation och tre parker kommer att anläggas. De västra delarna av planområdet kommer att planläggas som naturmark, vilket innebär att de utsiktsplatser som finns i dagsläget kommer att bevaras.

Skogsområdets värden för närrekreation kommer dock att förändras genom planförslaget. Skogsmarken blir inte lika sammanhängande som idag och det gör att attraktiviteten för den som söker upplevelsen av ett större skogsområde minskar. Å andra sidan kommer den kvarvarande skogsmarken att vara mer lättillgänglig än idag, vilket kan vara ett värde för boende i det nya bostadsområdet. Vidare så blir tidigare otillgänglig jordbruksmark i området som planläggs som naturmark och park tillgänglig för närrekreation. Tillgång till attraktiva närrekreationsområden finns också i närliggande områden som exempelvis Vättlefjäll, som är ett stort sammanhängande skogs- och naturmarksområde.

Konsekvenserna för rekreation och friluftsliv bedöms bli små och negativa. Området som i dagsläget erbjuder kulturella ekosystemtjänster såsom friluftsliv som bidrar positivt till mänsklig hälsa minskar visserligen något och områdets karaktär ändras. Dock motverkas de negativa konsekvenserna av att

tillgängligheten till området ökar, stora områden planläggs för naturmark samt att tre parker anläggs.

5.6 Buller

5.6.1 Förutsättningar

Bullerkällor som i dagsläget påverkar ljudnivån inom planområdet är väg E45 och järnvägen som går väster om planområdet samt lokala vägar. Backaområdet angörs idag från Backavägen där den beräknade trafikmängden är 1 300-1 400 fordon/årsdygn (Ramböll och ÅF, 2015). Inom utbyggnadsområdet, längs Lahallsåsen, finns en grusväg som leder till totalt åtta befintliga flerfamiljshus, de s.k. arbetarbostäderna och ingenjörsbostäderna.

Utvärderingskriterier

Buller kan påverka människors hälsa negativt genom bland annat sömnstörningar och effekter på hjärta och kärl. Vid bedömning av bullerpåverkan från trafik tas främst hänsyn till ljud vid bostadshus (Figur 20).

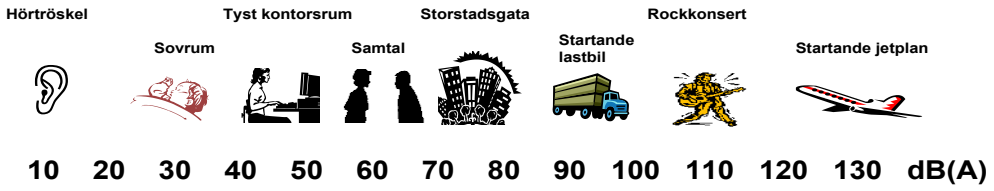

Figur 20 Ljudskala med ljudnivåer för vanligt förekommande ljud.

Vid bedömning av bullerpåverkan vid nybyggda bostäder från trafiken på nybyggda vägar utgår värderingen från de riktvärden som anges i Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:216) med ändringar till och med SFS 2017:359. Enligt 3 § bör inte buller från vägar överskrida 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad (65 dB(A) för en bostad om högst 35 m^2) och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå samt 70 dB(A) maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. Om riktvärdena ovan överskrids kan avstegsvillkor enligt 4 § användas. Då krävs att bostädernas rumslösning anpassas så att minst hälften av bostadsrummen i en bostad är vända mot en sida där 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden och minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dB(A) maximal ljudnivå inte överskrids mellan kl. 22.00 och 06.00 vid fasaden. Riktvärdet 70 dB(A) kan överskridas, dock bör det inte överskridas mer än 10 dB(A) maximal ljudnivå fem gånger per timme mellan 06.00 och 22.00 enligt 5 § samma förordning.

Vid bedömning av bullerpåverkan vid befintliga bostäder från befintliga vägar utgår värderingen från följande riktvärden som ofta omnämns som vägledande när åtgärder ska övervägas vid bostäder i samband med nybyggnad eller väsentlig

ombyggnad av väg eller järnväg: 60 dB(A) dygnsekvivalent ljudnivå vid fasad, 55 dB(A) dygnsekvivalent ljudnivå på uteplats och 70 dB(A) maximal ljudnivå på uteplats.

Om ljudnivåerna vid bostäder klarar riktvärdena för buller anses påverkan vara liten.

5.6.2 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet bedöms innebära att dagens bullernivåer i området kvarstår.

5.6.3 Miljöåtgärder

Inarbetade åtgärder

- Bullerskärm vid bostäderna i planen sydvästra del.
- Ekvivalenta och maximala ljudnivåer enligt gällande riktvärden och tillåtna avvikelser från dessa regleras i planen.

Möjliga åtgärder

- Lokal bullerskärm kan behövas vid bostadshus vid Lahallsåsen.

5.6.4 Effekter och konsekvenser av utbyggnadsalternativet

Planförslaget medger att en ny huvudgata anläggs genom planområdet. Den kommer att dras från Backavägen i norr till lokalgatan som går utmed E45. Det kommer även anläggas lokalgator inom planområdet.

Gärdhagen Akustik AB har under 2021 genomfört en bullerutredning. Riktvärdena i förordningens 3 § (SFS 2015:216 med ändringar till och med SFS 2017:359) uppfylls inte för tretton bostadshus. Dessa är belägna utmed huvudgatan, längs den sydvästra branten samt vid Lahallsåsen i nordväst (se gula, röda och lila områden i Figur 21). Utmed huvudgatan bedöms avstegsvillkoret enligt 4 § uppfyllas förutsatt att hälften av bostadsrummen vänds mot sida med högst 55 dB(A) dygnsekvivalent nivå och 70 dB(A) maximalnivå nattetid. Vid den sydvästra branten medger planen uppförande av en bullerskärm vilket gör att husen kommer uppfylla riktvärdena i 3 §. Vid Lahallsåsen kan ett bostadshus behöva en lokal bullerskärm vid uteplats.

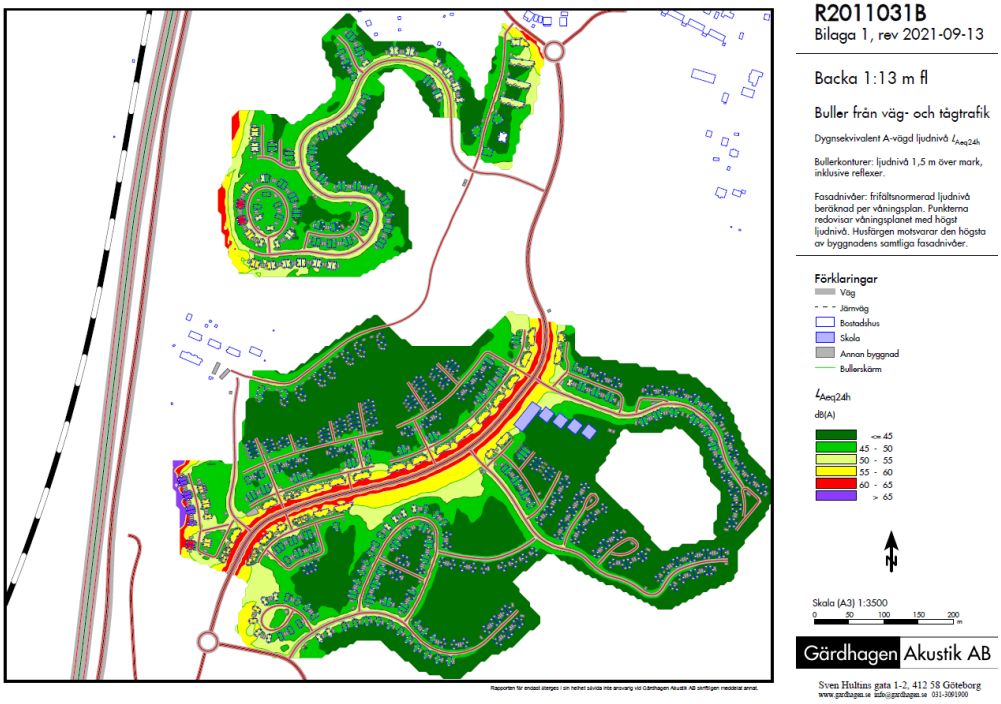

Figur 21 Buller från väg- och tågtrafik, dygnsekvivalent A-vägd ljudtrycksnivå 1,5 m över mark (Gärdhagen Akustik AB, 2021).

De befintliga så kallade arbetarbostäderna bedöms inte tillföras buller till följd av planförslaget. Planförslaget innebär att bullernivåerna ökar något vid de så kallade ingenjörbostäderna då den nya huvudgatan passerar dessa.

Planförslaget innebär att trafikmängden på Backavägen norr om planområdet kommer att öka. Längs med E45 och länsväg 1960 är prognostrafiken baserad på trafikräkningar för år 2013 och 2019, uppräknat till år 2040 i enlighet med Trafikverkets uppräkningstal. Trafikprognosen för huvudgatan har uppräknats till 4000 fordon/årsdygn (Gärdhagen Akustik AB, 2021). En kompletterande trafikanalys av Sweco har, på uppdrag av Ale kommun, studerat ett par framtidsscenarier, där ett av scenarierna är att trafikplats Nödinge södra antingen stängs eller flyttas längre söderut. Vid ett sådant scenario skulle trafikmängden på Backavägen öka till 3000 – 4000 fordon/vardagsdygn (Sweco, 2018). Vid ett sådant scenario är det rimligt att anta att trafiken även längs med huvudgatan kommer att öka.

Sammanfattningsvis bedöms planen medföra små negativa konsekvenser då en avsevärd mängd trafik i området tillkommer. Dock bedöms det att ingen försämring av bullernivåerna sker för befintliga bostäder, samt att tillkommande bostäder alla kan klara gällande riktvärden efter insatta åtgärder.

6. Risker

6.1 Förorenade massor

I planområdets södra delar finns ett utfyllnadsområde som under åren 2007 till 2012 fyllts ut med massor från projektet Bana Väg i Väst. Området hör till en gammal täkt och området benämns Jakobsdal (Figur 22). Utfyllnadsområdet visar generellt låga föroreningshalter, men där medelhalten polycykliska aromatiska kolväten med hög molekylvikt (PAH-H) är något förhöjd över KM. Riktvärdet för PAH-H är 1 mg/kg och medelvärdet i området är 1.4 mg/kg. Det förekommer också enstaka förhöjda halter av andra föroreningar som till exempel krom, koppar och kvicksilver, men i samtliga av dessa fall ligger medelvärdet långt under riktvärdena. En riskbedömning (Liljemark Consulting AB, 2025) har utförts som baseras på bland annat statiska data för området samt platsspecifika riktvärden och bedömningsgrunderna för miljöaspekten markmiljö bygger på Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) och känslig markanvändning (KM). Riskbedömningen visar att det inte föreligger några oacceptabla risker för varken markmiljö, spridning eller hälsa inom det aktuella området. I och med att föroreningshalterna i utfyllnadsområdet är förhöjda kommer dock en saneringsanmälan att behöva lämnas in till tillsynsmyndigheten för att säkerställa att överskottsmassor tas om hand på rätt sätt vid entreprenaden (Liljemark Consulting AB, 2025).

Figur 22 Riskbedömning har genomförts för det rödmarkerade området (Liljemark Consulting AB, 2025).

Vid planerad exploatering kommer utfyllnadsområdet att grävas ur för grundläggning av nya byggnader, vatten och avlopp, vägar, grönytor, med mera. En stor del av de ytliga massorna i området kommer dessutom att bytas ut mot ren jord i samband med att trädgårdar, gräsmattor, växtbäddar, med mera anläggs. Planförslaget bedöms därmed leda till positiva konsekvenser då lätt förorenad jord byts ut mot rena material. Förberedande anmälan om arbete i förorenad mark behöver göras innan exploateringen.

6.2 Rasrisk och sättningar

Inom planområdet förekommer höjdskillnader och i södra delen av planområdet finns utfyllnadsmassor (som nämns ovan). En geoteknisk utredning har genomförts för området (ÅF, 2013) som MKB:n från samrådsskedet 2016 utgick ifrån och en geoteknisk utredning tillkom i samband med uppdatering av MKB inför granskning (ÅF, 2020). Den geotekniska undersökningen från 2020 visade att i det sydöstra hörnet av planområdet (Figur 23) som gränsar mot Lodingebäcken krävs det stabiliserande åtgärder före byggnation och att ingen byggnation eller annan belastning ska ske på område B (delvis är planlagt som bostadsområde) om inga stabilitetshöjande åtgärder utförs samt att det till exempel i område A får endast lättare byggnader uppföras, detta gäller speciellt intill Lodingebäcken. Större byggnader ska grundläggas på pålar. De tidigare utredningarna visar också att det i område F, det tidigare gokart-området, bör byggnader bli grundlagda på pålar eller plintar för att undvika sättningsproblem (ÅF, 2013; ÅF, 2020).

Med avseende på ovanstående har en okulär bergteknisk inspektion med avseende på rasrisk för underlag till detaljplanen genomförts 2026 (AFRY, 2026). Syftet med utredningen är att bedöma om risk för blockutfall föreligger inom eller i anslutning till planområdet med fokus på område B2 (Figur 23). Resultatet visar att ett fåtal mindre block förekommer inom B2 som utgör låg sannolikhet för rasrisk. Sammantaget bedöms sannolikheten för blockutfall som låg och de block som observerats bedöms kunna rensas ned med hjälp av spett.

Däremot ökar risken för blockutfall om bergschaktning ska utföras inom planområdet. Det vill säga att om markarbeten såsom schaktning eller sprängning planeras inom eller i nära anslutning till planområdet bör enligt utredningen hänsyn tas till rådande förhållande, då denna typ av arbeten kan påverka blockens stabilitet. Planförslaget bedöms kunna genomföras om hänsyn till vad som framkommit i den geotekniska utredningen, och de rekommendationer och restriktioner som anges följs.

Vidare kommer det även genomföras ytterligare geotekniska undersökningar vid detaljprojektering för att ytterligare anpassa byggnader till rådande förutsättningar. Risken för ras och skador till följd av sättningar bedöms som små om angivna rekommendationer och restriktioner följs.

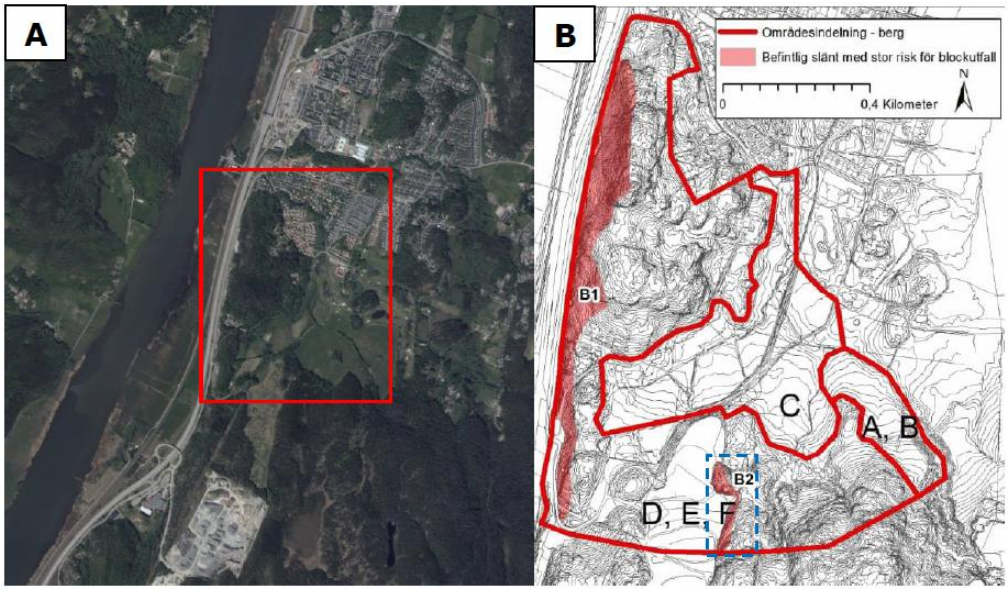

Figur 23 Där A visar Satellitbild över Nödinge, Ale kommun. Ale Backa 1:13 visas inom röd markering (bild från Lantmäteriet) och B visar Karta över detaljplanområdet med indelningar. Området som undersökts (B2) visas inom blå streckad markering (AFRY, 2026).

6.3 Erosion

En erosionsutredning för Lodingebäcken har genomförts av SGI (2014). I uppdaterad geoteknisk analys har även beräkningar av en känslighetsanalys med avseende på erosion och småskred i släntfoten utförts (ÅF, 2020).

Erosionsrisken bedöms som liten i den norra delen av planområdet, där bebyggelsen planeras en bit ifrån bäcken samt att förutsättningarna där för erosion är små till måttliga. Risken för erosion och ras är större i de södra delarna, främst norr om åkerholmen. Ytterligare erosionsutredning kommer att genomföras vid detaljprojektering. Den befintliga vegetationen utmed vattendraget kommer att bevaras, vilket bidrar till minskade erosionsproblem. Bron som anläggs över västra biflödet kommer att anläggas utan att det naturliga vattenflödet rubbas för att inte riskera ändrade vattenvägar och ökad risk för erosion. Därmed bedöms planförslaget inte ändra erosionsförhållandena och de planerade bostäderna bedöms kunna uppföras förutsatt att eventuella rekommendationer och restriktioner vid kommande erosionsutredning följs.

6.4 Skyfall och översvämningar

Den klimataspekt som bedöms mest relevant i gällande område är skyfall (extrem korttidsnederbörd). En aspekt som dessutom förväntas komma i ökad intensitet i framtiden på grund av klimatförändringarna.

Dagvattenutredningen (Sweco, 2021) visar resultat från en översiktlig lågpunktsanalys som har utförts för att få en uppfattning om var det finns en risk

för att vatten ska bli stående i händelse av kraftiga regn inom planområdet. Resultatet visar att risken för stående vatten till ett djup om minst 0,1 meter är låg, men det finns däremot undantag för några mindre områden i den södra delen av planområdet (se Figur 24). Instängda områden fylls enligt utredningen upp redan vid mindre volymer nederbörd. Även vid större nederbörd motsvarande ett 100-årsregn är det samma områden som ligger i riskzonen.

Figur 24 Resultatet från lågpunktsanalysen som visar skyfallstråk som har en tillrinnande yta på minst 5 ha samt instängda områden (Sweco, 2021).

Den exploatering som planen medför kommer resultera i ökade flöden p.g.a. att fler hårdgjorda ytor såsom parkeringsytor och gator tillkommer, vilket kan komma att påverka avrinningsvägarna. Som Figur 24 visar återfinns en del instängda områden där bland annat det södra området som avvattnas mot Lodingebäcken är väldigt flackt (Sweco, 2021). Vidare riskerar Lodingebäcken att översvämmas till intilliggande ytor vid ökade vattenflöden. Däremot föreslår dagvattenutredningen (se ovan i kap. 5.2.2) att åtgärder såsom öppna dagvattenlösningar, ytor för dagvattendammar, och långsträckta dagvattenstråk kan vidtas för att hantera framtida flöden/skyfall och därmed minska risken för översvämningar kopplat till skyfall.

Planen utpekar även ytor för natur- respektive parkmark som kan fungera som infiltrationsytor för att motverka översvämningsrisken. Med ytterligare åtgärder såsom omsorgsfull höjdsättning av byggnader och vägar, anläggande av trummor och bro på ett sätt så att de inte stoppar upp vatten och att instängda områden undviks, kan ytterligare minska risken för översvämningar (Sweco, 2021).

Sammantaget bedöms risken för översvämningar från skyfall som små och acceptabel om föreslagna skyddsåtgärder avseende dagvattenhantering genomförs.

6.5 Farligt gods

Farligt gods transporteras på E45, järnvägen och Göta älv som alla tre löper väster om planområdet. I riktlinjerna finns en zonindelning med rekommenderade skyddsavstånd från vägkant för farligt gods led till olika typer av markanvändning (Trafikverket, 2017).

Områden för bostäder och centrum som utpekas i planförslaget har ett skyddsavstånd som är mer än 100 meter från ovannämnda leder. Det avståndet klaras med god marginal för samtliga byggrätter i planförslaget. Med hänsyn till att avståndet överstiger 100 meter i samtliga fall för detaljplanen, förutom för befintliga bostäder bedöms inte planområdet påverkas av riskerna med farligt gods transporter i detta stråk.

7. Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när flera olika effekter samverkar med varandra. Det kan handla om att olika typer av effekter från en och samma plan/verksamhet samverkar, eller att effekter från olika planer/verksamheter samverkar. Efter samrådsskedet lyftes kumulativa effekter av tänkta eller redan genomförda exploateringar vad gäller exempelvis jordbruksmark, naturvärden, kulturmiljöer samt risk för översvämningar som eventuella frågor som kan anses som relevanta.

Det återfinns redan genomförda detaljplaner/områden som redan exploaterats norr och öster om planförslaget, med tätorten Nödinge i norr. Åt väst återfinns väg E45, järnvägen och därefter Göta älv som går längsmed plangränsen i väst. Detta visar på att landskapet utanför planområdet till viss del redan påverkats av andra ingrepp, däremot inte lika mycket inom plangränserna och precis söder om planområdet.

Gällande naturvärden så sammankopplas naturmiljöerna och hänsyn tas till biotoper och arter, alltså bedöms ingen kumulativ effekt ske i form av utdöende eller massutvandring av arter till följd av planförslaget.

Som nämns ovan präglas området av kulturvärden, de främsta är inom men också norr om planförslaget i redan exploaterade områden. Kulturminnen och fornlämningar med högt värde bibehålls och skyltning medför en ökad kunskap vilket kan innebära en kumulativ effekt i intresset för bevarandet av kulturlämningar i området som helhet.

Planen kommer innebära att jordbruksmark tas i anspråk för bland annat ny bebyggelse och gator, och delvis även Natur respektive Park. Med ytterligare exploatering minskar andelen tillgänglig mark i närområdet för odling vilket leder till en viss kumulativ effekt för andel jordbruksmark.

Ytterligare kumulativ effekt kan uppstå vad gäller risk för översvämning från skyfall med ökad andel hårdgjorda ytor. Detta kan dock motverkas genom att föreslagna åtgärder kopplat till dagvattenhantering.

8. Hushållningsbestämmelser

God hushållning med resurser som mark, vatten och den fysiska miljön för övrigt är en del av miljöbalkens grundläggande mål (1 kap 1 § miljöbalken). Mark- och vattenområden ska användas till det som de är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet samt läge och föreliggande behov. Viktiga medel för att nå dessa mål är de hushållningsbestämmelser som finns i miljöbalkens 3 och 4 kapitel.

Planområdet är till stora delar oexploaterat idag. Området är utpekat i gällande översiktsplan för Ale kommun (ÖP 07) för kommande bostadsbebyggelse, samt i FÖP Nödinge. I arbetet med översiktsplanen har avvägningar mellan olika mark- och vattenanvändningsintressen gjorts och då har det föreslagna planområdet befunnits vara ett av de områden som är lämpliga för utveckling av bostadsbebyggelsen i Nödinge. Områdets direkta närhet till kommunens största tätort, Nödinge, med väl utvecklad kommunal service och närhet till kollektivtrafik, både lokal och regional (väg E45 och järnväg), är några av de faktorer som gör området lämpligt för föreslagen användning (bostäder).

Som nämnt i kapitel 4.1 har en alternativstudie gällande lokalisering och ianspråktagande av jordbruksmark genomförts då sådan jordbruksmark enligt 3 kap 4 § miljöbalken endast får tas i anspråk för att tillgodose väsentliga samhällsintressen som inte kan tillgodoses genom ianspråktagande av annan mark.

Kriterierna för alternativ till lokalisering är att det eventuella området ska vara inom gällande översiktsplan för Nödinge (FÖP Nödinge), det ska ligga inom 3 kilometers fågelavstånd från Nödinge centrum, högst 800 meter från befintlig busshållplats, vara minst 30 hektar stort samt vara i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse och väg. Majoriteten av lämplig mark inom tre kilometer från

Nödinge centrum är redan detaljplanelagd. Trots detta har fyra möjliga alternativ lokaliserats och utvärderats, se Figur 4 ovan.

Aktuellt planområde är mer lämpligt för bostadsbyggande med hänsyn till dess närhet till Ale torg och befintligt vägnät och bostadsbebyggelse. Att exploatera i område 1, 2 och 3 innebär ianspråktagande av skogsmark. Område 1 skulle kunna vara ett tänkbart alternativ med hänsyn till avstånd till centrum och anslutning till befintlig väg och bebyggelse, men området är värdefullt för rekreation med dess anordnade naturlekplats och vandringslederna. Sammantaget bedöms det att förutsättningarna för att ta marken inom alternativområdena i anspråk inte är från en allmän synpunkt tillfredsställande.

Sammantaget bedöms genomförandet av planen innebära god hushållning med resurser, både sett till det föreslagna nyttjandet och de planerade åtgärderna inom själva planområdet samt sett till den tillgång på service och infrastruktur som finns i planområdets närhet. Planen är vidare förenlig med gällande ÖP och andra övergripande strategiska planeringsdokument för Ale kommun.

8.1 Riksintressen

I nära anslutning till planområdet förekommer riksintresse för naturvård och för friluftslivet, se Figur 25.

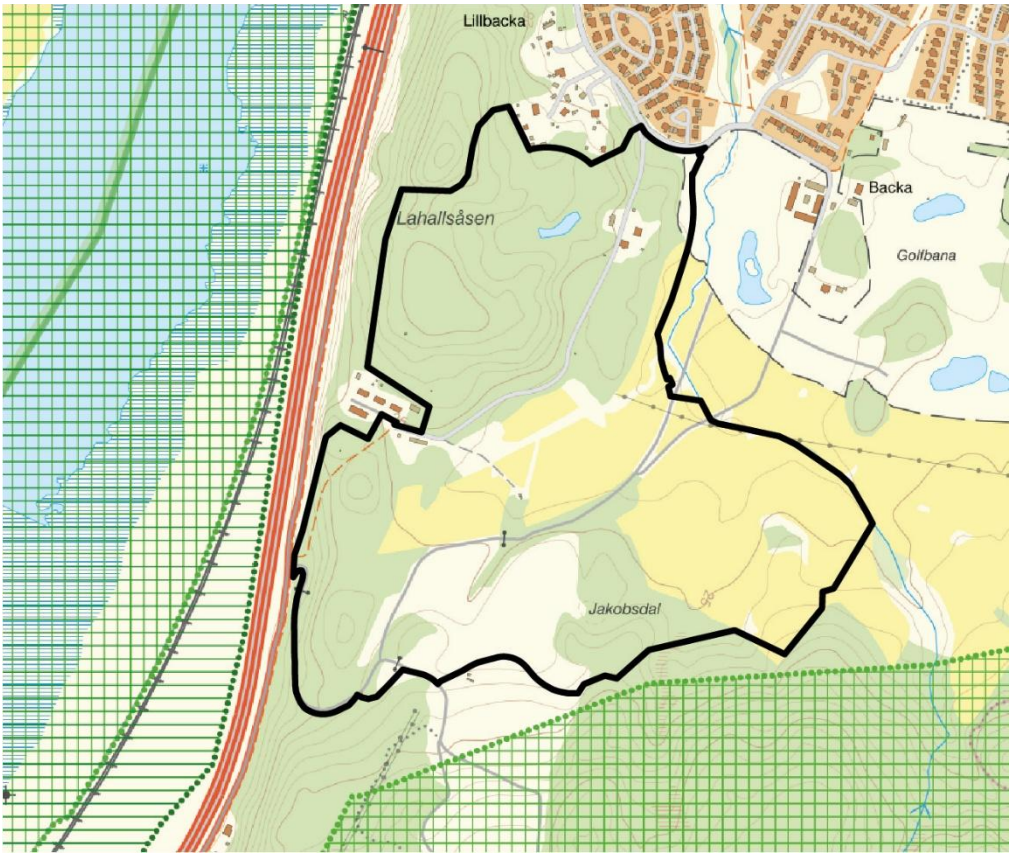

Figur 25 Riksintressen som finns i nära anslutning till planområdet. Svarta linjer visar planområdet, röd visar väg, brun visar järnväg, mörk grön visar område för riksintresset för naturvård och ljust grön visar område för riksintresse för friluftsliv.

8.1.1 Riksintresse för naturvård

Öster om planområdet ligger Göta Älv och de riksintressen som är kopplade till vattendraget. Lodingebäcken ingick tidigare i riksintresse för naturvård (NRO 14122 Göta och Nordre älvs dalgångar). Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset. Lodingebäcken bedöms tidigare i MKB:n kopplat till miljöaspekten ”vattenmiljö” i 5.2.2.

8.1.2 Riksintressen för friluftslivet

De södra delarna av föreslagen detaljplan ligger i nära anslutning till Vättlefjällsområdet som ligger inom riksintresse för friluftsliv (FO49). Vättlefjäll är mycket kuperat och av sprickdalstyp och är därmed även rikt på sjöar och utgör ett av regionens viktigaste storströvområden med två längre vandringsleder (nämligen Bohusleden och Vättlefjällsleden). I detta område finns rika miljöer med skogs, sjö- och myrlandskap. Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset.

Konsekvenserna för rekreation och friluftsliv bedöms tidigare i gällande MKB, se 5.5.

9. Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är juridiskt bindande styrmedel som regleras i miljöbalkens femte kapitel. En miljökvalitetsnorm ska tas fram på vetenskapliga grunder och ange den miljökvalitet som människan och/eller miljön kan anses tåla. För närvarande finns miljökvalitetsnormer för:

- Luftkvalitet (utomhusluft) omfattande kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, bensen, kolmonoxid, bly, partiklar och ozon
- Buller
- Vattenförekomster
- Fisk- och musselvatten

År 2012 genomförde luftvårdsprogrammet i Göteborgsregionen beräkningar för kvävedioxid i Nödinge och för partiklar i Nol. MKN innehölls i samtliga beräkningspunkter. De genomförde även under 2014 en luftkvalitetsmätning i Bohus i Ale kommun, som är beläget ca 6,5 km söder om Nödinge. Bohus ligger liksom Nödinge öster om E45 och järnvägen och bedöms därför vara jämförbart med Nödinge. Enligt mätningen ligger halterna av kvävedioxid och PM_{10} långt under MKN. Den tillkommande trafiken innebär ökade utsläpp till luft i och i anslutning till planområdet. Tillskottet är begränsat och bedöms inte motverka möjligheten att fortsatt följa MKN för luft i Nödinge.

I förordning om omgivningsbuller anges att skyldighet att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vid behov finns för kommuner med över 100 000 invånare. Ale kommun har ca 30 000 invånare och förordningen är således inte tillämplig.

Lodingebäcken som rinner längs östra gränsen av planområdet omfattas inte av MKN för ytvattenförekomster. Dock så omfattas Göta älv som rinner väster om planområdet. Detsamma gäller Hållsdammsbäcken som Lodingebäcken ansluter till strax före Hållsdammsbäckens utlopp i Göta Älv. Dagvattenutredningen (Sweco, 2021) visar att planens påverkan på MKN i vatten berör främst utgående mängder av näringsämnen, särskilda förorenande ämnen och prioriterade ämnen. Tabell 3 nedan redovisar nuvarande ekologisk status för Hållsdammsbäcken och Göta Älv samt en beskrivning över planens påverkan på de olika värdena (Sweco, 2021).

Kemisk status för Hållsdammsbäcken och för Göta älv är klassad som god, förutom för ämnena kvicksilver och polybromerade difenylterar vilka sänker kemisk status i alla Sveriges vattenförekomster. MKN är god och därmed uppfylld, och enskilda kvalitetsfaktorer får inte försämras.

Tabell 3 Visar nuvarande ekologisk status för recipienter. Vidare visar tabellen beskrivning av påverkan på dessa värden (Sweco, 2021).

Kvalitetsfaktor	Hållsdamms-bäcken	Göta älv	Beskrivning av påverkan efter exploatering
Biologiska kvalitetsfaktorer			
Fisk	Ej klassad	Måttlig	Planens påverkan på fisk bedöms som ringa med tanke på den lilla sträckan av Hållsdammsbäcken som planen kan komma att påverka samt att Göta älv bedöms till måttlig ekologisk potential. Halterna från planen efter föreslagna reningsåtgärder bedöms inte kunna medföra en försämring av kvalitetsfaktorn fisk.
Kiselalger	Ej klassad	Ej klassad	
Bottenfauna	God	Ej klassad	
Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer			
Näringsämnen	God	God	Med tanke på att mängden av näringsämnen i utgående vatten från planområdet bedöms mindre efter rening än före exploatering, bedöms planens genomförande ha möjlighet att påverka kvalitetsfaktorn positivt.
Försurning	Ej klassad	Ej klassad	
Särskilda förorenande ämnen	God	God	Mätningar av arsenik, koppar, krom, zink och ammoniak visar på halter som underskrider gränsvärdena. Mängderna av dessa ämnen bedöms minska efter genomförda reningsåtgärder.
Hydromorfologi			
Konnektivitet	Dålig	Hög	Vandringshinder förekommer inte i den aktuella vattenförekomsten utan enbart i nedströms vattenförekomster. Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer bedöms inte påverkas av planens genomförande.
Hydrologisk regim	Ej klassad	Dålig	Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer bedöms inte påverkas av planens genomförande.
Morfologiskt tillstånd	Måttlig	Måttlig	Vattendragets närområde och svämplanets struktur är i hög grad påverkat av anlagda ytor eller aktivt brukad mark (33-47 %). Med aktivt brukad mark menas påverkan från hyggen, aktivt brukad åkermark och fruktodling (ej betes- och slåttervall). Med anlagda ytor så menas hårdgjorda ytor i samband med exploateringar av olika slag, t.ex. bebyggelse, hus, väg eller järnväg. Genomsnittet av samtliga parametrar bestämmer status. Planen bedöms inte ligga inom vattenförekomsternas närområde.

I området finns det idag endast kommunala huvudvattenledningar som går i nord-sydlig riktning genom området, och det saknas kommunala spillvattenledningar i området. Dagvattenutredningen föreslår att spillvattenavledning från de norra delarna av området sker via en längre självfallsledning (PP315 mm) i riktning mot den sydvästra delen av Nödinge samhälle för att där anslutas till befintligt spillvattensystem. Genom att spillvatten från planområdet ledas till det kommunala VA-nätet sker ingen ökning av mängden utsläpp.

Med föreslagen dagvattenhantering och åtgärder för att minska risk för översvämningar (se ovan i avsnitt 5.2.2 respektive 6.4) kan dagvatten fördröjas och renas och mängder föroreningar som når recipient bedöms som mindre än före exploatering. Därigenom förväntas inte genomförandet av planen motverka möjligheten att följa MKN för ytvatten.

10. Överensstämmelse med miljökvalitetsmål

Sveriges riksdag har beslutat om 16 miljökvalitetsmål för en hållbar samhällsutveckling (Figur 26). Det innebär att nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god miljö utifrån sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter (Sveriges miljömål, u.å.). Detta avsnitt syftar till att beskriva huruvida den föreslagna detaljplanen medverkar eller motverkar till uppfyllelse av de nationella miljökvalitetsmålen.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Figur 26 Sveriges 16 nationella miljökvalitetsmål.

Ale kommun har inga specifika lokala miljömål.

De miljömål som i första hand berörs av en exploatering enligt planförslaget är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Levande sjöar och vattendrag
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

10.1 Begränsad klimatpåverkan

"Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås." (Sveriges miljömål, 2021a).

Figur 27 Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Nationellt bedöms målet inte uppnås inom utsatt tid då halterna av växthusgaser ökar. Ökningen beror framförallt på utsläpp från användning av fossilt bränsle, huvudsakligen i el- och värmeproduktion, industriprocesser och transporter. Ingen regional bedömning görs av målet.

Bedömning

Planförslaget innebär att skogsavverkning medges vilket minskar det lokala upptaget av koldioxid.

Lokalt kommer trafiken inom området att öka, då bostäder tillkommer samt att nya vägar anläggs, vilket lokalt kan öka utsläppen av växthusgaser. Dock ligger planområdet cirka 1 km från tågstationen i Nödinge, vilket innebär goda pendlingsmöjligheter med kollektivtrafik. Planförslaget medger även att bussar kan köra längst huvudgatan samt att det finns utrymme för busshållplatser längs med vägen. Gång- och cykelvägar planeras till och från de olika bostadsområdena inom planområdet. Dessa ansluter till gång- och cykelvägarna utmed Backavägen och lokalgatan utmed väg E45 vilket gör det möjligt att nå målpunkter inom hela Nödinge. Gång- och cykelvägarna och kollektivtrafiken ökar sannolikheten för att de boende ska lämna bilen hemma och istället förflytta sig på ett mer klimatvänligt sätt, vilket innebär en positiv inverkan på miljömålet.

Ale kommun ser gärna att exploatören sörjer för energieffektiva lösningar såsom passivhus eller lågenergihus och att solenergi eller annan förnyelsebar energi utnyttjas för uppvärmning av området, vilket främjar målet.

Planförslaget bedöms innebära en viss negativ inverkan på miljökvalitetsmålet men innebär även flera positiva aspekter som bidrar till målets uppfyllande. Planförslaget bedöms inte motverka möjligheten att nå målet.

10.2 Frisk luft

"Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas." (Sveriges miljömål, 2021b).

Figur 28 Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet Frisk luft.

Nationellt bedöms inte målet kunna uppnås inom utsatt tid trots en positiv trend med minskande halter av föroreningar. Detta för att luftföroreningar orsakar betydande skador på människors hälsa, växtlighet och kulturföremål. Länsstyrelsen bedömer att målet inte heller kommer att uppnås i regionen, men trenden bedöms vara neutral till följd av att halterna av flera luftföroreningar inte har minskat under 2000-talet.

Bedömning

Planförslaget innebär att en trafikökning kommer att ske inom och norr om planområdet, vilket innebär ökade utsläpp av bland annat kvävedioxider och partiklar. Det kommer anläggas GC-vägar och området ligger nära buss- och tågförbindelser, vilket ökar möjligheterna till hållbart resande till och från planområdet. Utsläppen till luft bedöms öka marginellt och bedöms inte påverka möjligheten att nå miljömålet.

10.3 Levande sjöar och vattendrag

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas." (Sveriges miljömål, 2021c).

Figur 29 Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag.

Målet bedöms nationellt och regionalt inte kunna uppnås då alltför få sjöar och vattendrag uppnår god ekologisk och kemisk status. Fysisk påverkan, övergödning, försurning och miljögifter utgör problem.

Bedömning

Bebyggelsen i området har placerats på ett sätt som undviker behov av erosions- och stabilitetssäkrande åtgärder i Lodingebäcken. Området ansluts till det kommunala VA-nätet vilket är positivt ur övergödningssynpunkt. Planerade åtgärder för att omhänderta dagvatten från planområdet innebär att flödet till de naturliga recipienterna Lodingebäcken och dammen inte ökar vid vanligt

förekommande nederbördssituationer. Dagvattensystemet dimensioneras för nederbörd med 10 års återkomst tid. Vid situationer som överstiger detta ökar således flödena och även risken för föroreningstransport till berörda närmaste recipienter. Dessa situationer förekommer dock sällan och mängden föroreningar som avrinner med dagvatten från den typ av markanvändning som planen ger utrymme för är begränsad. Sammantaget bedöms inte genomförandet av planen påverka möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag negativt.

10.4 Levande skogar

”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.” (Sveriges miljömål, 2021d).

Figur 30 Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet Levande skogar.

Målet bedöms inte kunna uppnås vare sig nationellt eller regionalt då bevarandestatusen är otillräcklig för flera skogstyper och många skogslevande arter är hotade.

Bedömning

En del av dagens skogsområde kommer att bebyggas. De flesta skogsområden som enligt naturvärdesinventeringen (Örnborg Kyrkander, 2021) tillmäts naturvärden planläggs som naturmark och bevaras därmed. Till viss del kommer dock mindre områden med naturvärden att påverkas. Skogsområdet hyser också kvaliteter för det rörliga friluftslivet. Det finns även fornlämningar inom skogsområdet där några av dessa berörs av planförslaget. Tillgängligheten till de kvarvarande skogsområdena ökar vid byggandet av bostadsområdet, vilket är positivt för skogens sociala värde.

Ett genomförande av planen påverkar de delar av miljökvalitetsmålet som rör biologisk mångfald och kulturmiljö negativt. Dock så kvarstår stora delar av skogen inom planområdet som naturmark och större delen av naturvärdena består. Området blir också mer tillgängligt för närboende tack vare byggnationen av bostadsområdena och tillhörande infrastruktur. Detta leder till att de sociala värdena i området värnas. Planen bedöms inte motverka möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet.

10.5 Ett rikt odlingslandskap

"Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.” (Sveriges miljömål, 2021e).

Figur 31 Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap.

Målet bedöms nationellt inte kunna uppnås då odlingslandskapet fortsätter att minska i omfattning och många naturtyper och arter inte har gynnsam bevarandestatus. Regionalt görs bedömningen att målet inte kommer att uppnås då utvecklingen i miljön är negativ.

Bedömning

I nuläget ligger odlingsmarken inom planområdet i träda och med planen kommer eventuellt brukandet av odlingsmarken att upphöra. Odlingsmarken inom planområdet pekas ut som värdefullt odlingslandskap för sin tilltalande landskapsbild och för Backa säteri som är en välbevarad bebyggelsemiljö. De småskaliga landskapselement som omfattas av det generella biotopskyddet och som påverkas av föreslagen exploatering kompenseras. Odlingsmarken pekas inte ut för biologiska värden men bedöms påverka den biologiska produktionen eller livsmedelproduktionen vid bebyggelse. Därmed bedöms inte genomförandet av planen motverka möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet om Ett rikt odlingslandskap.

10.6 God bebyggd miljö

> *"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas." (Sveriges miljömål, 2021f).*

Figur 32 Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö.

Nationellt bedöms målet inte kunna uppnås då insatser kopplade till bebyggelsestruktur, transporter, fysisk samhällsplanering, hållbara byggnader och hushållning med resurser behövs. Utveckling mot en hållbar bebyggelsestruktur i både de snabbt växande och de minskande tätorterna är den största utmaningen. Regionalt görs bedömningen att det både finns positiva och negativa utvecklingstrender för målet, men att målet inte kommer att uppnås.

Bedömning

Området är utpekat i gällande översiktsplan för Ale kommun (ÖP 07) för kommande bostadsbebyggelse, samt i FÖP Nödinge. I arbetet med översiktsplanen har avvägningar mellan olika mark- och vattenanvändningsintressen gjorts och då har det föreslagna planområdet befunnits vara ett av de områden som är lämpliga för utveckling av bostadsbebyggelsen i Nödinge. Även en alternativstudie gällande lokalisering och ianspråktagande av jordbruksmark har gjorts. Områdets direkta närhet till kommunens största tätort, Nödinge, med väl utvecklad kommunal service och närhet till kollektivtrafik, både lokal och regional (väg E45 och järnväg), är några av de faktorer som gör området lämpligt för föreslagen användning.

Järnvägen och vägar inom och utanför planområdet utgör bullerkällor. Enligt bullerutredningen bedöms gällande riktvärden innehållas för samtliga bostäder efter att skyddsåtgärder genomförts.

De skogsklädda höjdområdena har stora visuella värden och boende i Ale höjd kommer att få god tillgång till en varierad och upplevelserik närnatur.

Inom planområdet planeras för gemensam sophantering. Gemensamhetsanläggningar föreslås inrättas för detta ändamål och flera platser har i planen reserverats för detta.

Genomförandet av planen bedöms som god hushållning med resurser, både sett till det föreslagna nyttjandet och de planerade åtgärderna inom själva planområdet och sett till den tillgång på service och infrastruktur som finns i planområdets närhet. De boende i området kommer ha tillgång till naturmiljö och park, vilket bidrar till en god och hälsosam livsmiljö. Sammantaget bedöms därför planen medverka till att målet om en God bebyggd miljö nås.

10.7 Ett rikt växt- och djurliv

"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd."

Figur 33 Riksdagens definition av miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv.

Då det inte finns tillräckliga resurser för att på sikt kunna bevara biologisk mångfald och ekosystemtjänster är både den nationella och regionala bedömningen att målet inte kommer att uppnås.

Bedömning
Planen medger att skogs- och odlingsmark omvandlas till bebyggelse, vilket innebär att livsmiljöer försvinner. Dock finns det fortfarande en relativt sammanhängande grön infrastruktur i form av skogs- och odlingsmark inom eller i nära anslutning till planområdet. Lodingebäcken samt dammen som hyser grodor kommer att bevaras, vilket är positivt för den biologiska mångfalden. Det kommer även finnas öppen dagvattenhantering vilket är positivt för flera djur och växter.

En ökad andel bebyggelse innebär påverkan på miljökvalitetsmålet och detaljplaneförslaget bedöms inte motverka möjligheterna att nå målet.

11. Samlad bedömning

Tabell 4 redovisas omfattningen av de konsekvenser som nollalternativet respektive utbyggnadsalternativet bedöms medföra.

Tabell 4 Sammanfattning av miljökonsekvenser för nollalternativet och utbyggnadsalternativet.

Miljöaspekt	Noll-alternativet	Utbyggnadsalternativet
Landmiljö		Större delar av skogs- och odlingsmark omvandlas till bebyggelse men bebyggelsen har anpassats efter de förhöjda naturvärden som finns i området förutom i några enstaka fall.
Vattenmiljö	Konsekvenserna i nollalternativet bedöms som positiva med hänsyn till minskad mängd lakvatten som når ut till recipient.	Vid utformningen av planförslaget har särskild hänsyn tagits till både Lodingebäcken och den naturliga dammen. Med fördröjning och rening av dagvatten minskar mängden föroreningar till recipient, vilket kan förbättra vattenmiljön. De kompensationsåtgärder som föreslås kopplat till diken och ny damm bidrar också till positiv påverkan på vattenmiljön.
Kulturmiljö		De negativa konsekvenserna för fornlämningar och kulturmiljö bedöms som små. Kulturmiljöns värden försvagas då (men går inte helt förlorade) då vissa fornlämningar och kulturhistoriska värden tas bort eller genom indirekt påverkan från exploatering. Däremot motverkas den negativa påverkan genom att bland annat skyddsavstånd säkerställs, vissa fornlämningar synliggörs inom planlagda naturområden, och att Denofa-ingenjörsbostäderna skyddas.
Landskapsbild		De negativa konsekvenserna för landskapsbilden bedöms bli små eftersom påverkan främst är lokal och inte försämrar några känsliga vyer eller förtar viktiga landmärken.
Rekreation och friluftsliv		Området som i dagsläget är tillgängligt för friluftsliv minskar betydligt och områdets karaktär ändras. Dock motverkas de negativa konsekvenserna av att stora områden planläggs som naturmark samt att park anläggs, vilket

		möjliggör att fler har möjlighet att nyttja närrekreation.
Buller		Trafikmängden ökar. Dock bedöms det att gällande riktvärden kan innehållas vid de nya bostäderna, förutsatt att vissa av husen utformas med hälften av rummen mot en tystare sida.

Färgskala för Tabell 4	
	Inga konsekvenser
	Positiva konsekvenser
	Små negativa konsekvenser
	Måttliga negativa konsekvenser
	Stora negativa konsekvenser

Den samlade bedömningen av planförslaget är att de negativa konsekvenserna för miljöaspekterna bedöms bli små till måttliga. Planförslaget innebär måttlig och negativa konsekvenser för miljöaspekten landmiljö med hänsyn till att delar av skogs- och odlingsmark omvandlas till bebyggelse.

I nära anslutning till planområdet finns riksintressen för naturvård och friluftsliv. Planförslaget bedöms inte ha någon negativ inverkan på dessa.

De miljökvalitetsnormer som bedöms aktuella för planförslaget är MKN för luft, ytvatten och fiskvatten. Planförslaget innebär att trafiken ökar lokalt vilket bedöms påverka luftföroreningshalterna marginellt, men bedöms inte motverka möjligheten att innehålla MKN för luft. Med föreslagna åtgärder avseende dagvattenhantering och kompensation av diken och ny damm bedöms planförslaget bidra till positiv påverkan på vattenmiljöerna. Då dagvattenhantering kan minska risken för att förorenade ämnen når recipient bedöms planförslaget därmed inte påverka möjligheterna att innehålla MKN för ytvatten och fiskvatten.

Riskbedömningen visar att det inte föreligger några oacceptabla risker för spridning av föroreningar inom det aktuella området, men att en saneringsanmälan behöver lämnas in till tillsynsmyndigheten för att säkerställa att överskottsmassor tas hand om på rätt sätt i byggskedet. Förutsatt att de rekommendationer och restriktioner som anges i den geotekniska utredningen och erosionsutredningen följs, bedöms riskerna för olyckor till följd av ras och erosion vara små. Risken för översvämningar från skyfall bedöms som acceptabel om föreslagna skyddsåtgärder avseende dagvattenhantering genomförs.

Planförslaget bedöms vara i linje med hushållningsbestämmelserna. Sammantaget bedöms genomförandet av planen innebära god hushållning med resurser, både sett till det föreslagna nyttjandet och de planerade åtgärderna inom själva planområdet samt sett till den tillgång på service och infrastruktur som finns i planområdets närhet.

12. Fortsatt miljöarbete

12.1 Byggskede

Under tiden som mark- och anläggningsarbeten pågår inom planområdet, det vill säga när vägar, hus m.m. byggs, kommer miljön inom och i närheten av planområdet också att påverkas. Markarbetena kan innebära att grumlande partiklar når vattenmiljöerna och de maskiner som används orsakar buller. Det finns också en ökad risk för utsläpp av drivmedel och andra föroreningar från framförallt arbetsmaskinerna. Denna påverkan kan innebära negativa effekter och konsekvenser för exempelvis närboende samt djur och växter. Både Lodingebäcken och dammen bedöms vara känsliga för spridning av grumlande partiklar och föroreningar. Dammen är särskilt känslig under vår och sommar när groddjur leker och ynglen befinner sig i dammen. Dammens närområde är också känsligt under tiden för groddjurens lekvandring under våren. Utöver boende kan även fåglar i framförallt skogsområdet på Lahallsåsen störas av byggbuller.

Effekter som grumling och buller är övergående och upphör när arbetena är avslutade och anläggningarna färdigställda. För buller förutsätts att Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller följs. För att motverka grumling av exempelvis Lodingebäcken kan särskilda åtgärder krävas. Till exempel bör inte länshållningsvatten ledas direkt till bäcken eller tillflödande dike. En ofta väl fungerande åtgärd för att avskilja partiklar från länshållningsvatten är att låta det rinna diffust (översila) gräsbevuxna ytor. Det bör också säkerställas att det under hela byggtiden bibehålls gräsbevuxna ytor utmed öppna vatten. Det samma gäller för dammen. För att skydda groddjur under lekvandringen kan tillfälliga barriärer sättas upp utmed byggvägar och liknande. På så sätt kan vandrande groddjur samlas upp och flyttas till dammen.

Ett miljökontrollprogram som gäller för byggskedet är viktigt för att inte orsaka onödig skada. Exempel på åtgärder som ska finnas med i ett sådant program är att vegetation som ska sparas och eventuellt närliggande fornlämningar behöver märkas ut och skyddas under byggskedet. En viktig åtgärd under byggskedet är att byggdagvatten från schakter, utfyllnader och gjutningsarbeten inte bör avledas direkt till något öppet vattendrag utan först omhändertas för att grumlande partiklar och andra föroreningar ska kunna avskiljas.

Skyddsåtgärder och framtagande av kontrollprogram hanteras i kommande skeden som exploateringsavtal, bygglov m.m. som är styrande för detta skede.

Utöver miljöfrågor behöver även frågor avseende förorenade områden och geoteknik lösas vid detaljprojektering. Inför kommande entreprenader behöver en §28-anmälan upprättas, och eventuella överskottsmassor från området måste transporteras till en godkänd mottagningsanläggning. Förberedande anmälan om arbete i förorenad mark behöver göras innan exploateringen. Vidare bör en detaljerad bedömning av stabilitet göras vid detaljprojektering inför byggnation.

12.2 Behov av efterkommande prövningar

De fornlämningar som finns inom planområdet skyddas enligt Kulturmiljölagen och får inte skadas. De fasta fornlämningarna ska förundersökas om de berörs av en utbyggnad enligt detaljplanen för att fastställa utbredning, art, ålder och innehåll. Det krävs tillstånd från Länsstyrelsen för ingrepp i en fast fornlämning och om lämningarna påverkas i sådan utsträckning att de inte kan finnas kvar efter exploateringen ska de slutundersökas.

I det öppna odlingslandskapet finns flera småskaliga landskapselement som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken och förordning (1998:1252) om områdesskydd. Inom ett biotopskyddsområde får inte naturmiljön skadas. Länsstyrelsen kan medge dispens från förbudet om det finns särskilda skäl och ingrepp ska i princip alltid kompenseras. Dispens kommer att sökas för diken och stenmurar.

Arbete i vattenområde, till exempel anläggning av trumma, utfyllnad och grävning, betecknas som vattenverksamhet enligt miljöbalken (11 kap). För att genomföra en vattenverksamhet krävs anmälan eller tillstånd. Anmälan sker till länsstyrelsen och tillstånd prövas av Mark- och miljödomstolen. Om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas krävs dock varken anmälan eller tillstånd (11 kap 12 § miljöbalken). Genomförandet av planförslaget medför vattenverksamheter. Frågan om hanteringen av vattenverksamheter får samrådas med Länsstyrelsen i den fortsatta planprocessen.

12.3 Miljöuppföljning

Enligt 6 kap 12 § miljöbalken ska en MKB för detaljplan innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Det kan också behöva upprättas ett miljökontrollprogram för att följa miljöpåverkan under byggskedet.

Syftet med miljökontrollen är att upptäcka brister och hot så tidigt i byggskedet att man kan avhjälpa dem innan skadan hunnit bli stor. Även miljöuppföljningen syftar delvis till att upptäcka brister som behöver rättas till, men också till att i efterhand utvärdera effekten av de genomförda åtgärderna.

Den aktuella detaljplanen får måttligt negativa konsekvenser för miljöaspekten landmiljö samt en mindre miljöpåverkan på ett antal övriga aspekter. Uppföljningen bör fokusera på de inarbetade skyddsåtgärder som är relevanta för dessa miljöaspekter.

13. Sakkunskap

Den här rapporten avser konsekvensbedömning av detaljplan för Backa 1:13 m.fl. Rapporten har tagits fram av Ramboll Sweden AB, 2021, uppdaterat 2026 av följande personer:

Adelina Osmani (2021 & 2026), masterexamen med huvudområde miljövetenskap med fördjupning i tillämpad klimatstrategi, och som har erfarenhet från flera komplexa
MKB:er för detalj- och översiktsplanering. Adelina har varit uppdragsledare och har gjort miljöbedömningar.

Anders Nyman (2021), masterexamen med huvudområde miljövetenskap med fördjupning i tillämpad klimatstrategi. Anders har varit handläggare och har gjort miljöbedömningar.

Caroline Boström (2021), jägmästare, har många års erfarenhet inom MKB, bland annat för detaljplaner, översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner. Caroline har granskat MKB:n.

Källförteckning

AFRY (2026). Utredning rasrisk – Ale Backa 1:13 - PM Bergteknik.

Ale kommun. *Naturvårdsprogram – fakta och åtgärder*.

Ale kommun (2007). *Översiktsplan för Ale – Ale ÖP 07.* Antagen av Kommunfullmäktige 2007-09-24.

Ale kommun (2008). *Översiktlig naturinventering av programområdet för utvidgning av Nödinge golfbana samt bostäder söder om Backa Gård.*

Ale kommun (2009). *Utvidgning av Nödinge golfbana till 18 hål samt bostadsbebyggelse inom Södra Backa och vid Bräckans väg*. Godkännandehandling 2009-01-07. Dnr KS0236/07.

Ale kommun (2011). *Översiktlig naturinventering av detaljplaneområdet Lahallsåsen.*

Ale kommun (2012). *Bostadsförsörjningsprogram Ale kommun 2012 – 2016 - Riktlinjer för bostadsförsörjning.* Antaget av kommunfullmäktige 2012-04-23.

Ale kommun (2013). *Riktlinjer för riskhantering intill transportleder för farligt gods*. Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2013-08-29.

Ale kommun (2019) Fördjupad översiktsplan Nödinge. Antagen 2018, laga kraft 2019.

Ale kommun (2021). *Detaljplan för bostäder och skola inom Backa 1:13 m.fl. Ale kommun, Västra Götalands län. Planbeskrivning*.

Artportalen. (u.å.). *Artportalen.* [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting [2015-08-25].

Gärdhagen Akustik AB (2021). *Stenkil (Backa 1:13 m fl), bullerutredning*.

Göteborgs stad Miljöförvaltningen. *Luftföroreningar i Nordöstra korridoren mätningar och beräkningar av kvävedioxidhalter, okt 2001-jan 2002.* Rapport 129, 29 augusti 2002

Liljemark Consulting AB (2025). Jakobsdal Riskbedömning.

Luftvårdsprogrammet i Göteborgsregionen (2012). *Beräknade partikelhalter för år 2010 vid utvalda gatu- och vägavsnitt i Göteborgsregionen.* Rapport 156.

Luftvårdsprogrammet i Göteborgsregionen (2012). *Ren regionluft - Beräkningar av kvävedioxid i Ale kommun 2012*. Rapport 157-Ale.

Luftvårdsprogrammet i Göteborgsregionen (2014). *Luftkvalitetsmätning Bohus, Ale kommun 2014*. Rapport 157.

Länsstyrelsen Västra Götalands län. *Värdebeskrivning riksintresse för naturvård Västra Götalands län*. Beslut 2000-02-07, uppdaterat 2008-01-16.

Länsstyrelsen Västra Götalands län. *Områden av riksintresse för friluftsliv*.

Länsstyrelsen Västra Götalands län (2005). Bevarandeplan för Natura 2000-område. SE0520035 Göta älv-Nordre älvs dalgång. 2005-12-20.

Länsstyrelsen Västra Götaland (2021a). Resultat från arkeologisk förundersökning av fornlämning Boplats L1965:9007 (tidigare Nödinge 26:1).

Länsstyrelsen Västra Götaland (2021b). Resultat från arkeologisk förundersökning av fornlämning L1960:9546 (Nödinge 109).

Länsstyrelsen Västra Götalands län och Skogsstyrelsen (2006). *Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götalands län*. Beslut 2006-03-31.

Länsstyrelsen Älvsborgs län. *Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län*.

Länsstyrelsen Älvsborgs län (1989). *Lövskogsinventering i Ale kommun*.

Lödöse museum (2012). *Nyupptäckta fornlämningar inom fastigheten Backa 1:13, Särskild utredning.* Rapport 2012:5

Lödöse museum (2012). *Stenåldersboplatser i Backadalgången*. Rapport 2012:19

Lödöse museum (2013). *Stenåldersboplatser i Nödinge. Avgränsande arkeologisk förundersökning i Nödinge, Ale kommun.* Rapport 2013:14.

Lödöse museum (2015). *Arkeologi vid fem boplatser i Backadalgången. Arkeologisk förundersökning*. Rapport 2015:9.

Nattbakka natur (2021). Inventering av fladdermöss i Nödinge, Ale kommun.

Lödöse museum (2017). Kompletterande arkeologisk förundersökning, rapport Lödöse museum 2013:14.

SFS 1998:808. *Miljöbalk*. [Elektronisk]. Miljödepartementet. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808 [2021-07-13].

SFS 2007:845. *Artskyddsförordningen.* [Elektronisk]. Miljödepartementet. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845 [2021-07-05].

SFS 2015:216. *Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader.* [Elektronisk]. Finansdepartementet. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2015216-om-trafikbuller-vid_sfs-2015-216 [2021-07-13].

Naturcentrum AB (2012). *Grodinventering Backa, Nödinge, Ale kommun*. 2012-05-11.

Ramböll och ÅF (2015). *Stenkil (Backa 1:13 m.fl.) trafikutredning*.

Riksantikvarieämbetet. *Sök lämningar*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://app.raa.se/open/fornsok/lamning-query [2015-08-11].

SGI (2014). *Erosionsutredning för Lodingebäcken. Underlag för detaljplan inom Backa 1:13 m fl.* 2014-04-30.

SGU. (2020). *Klimatförändringar*. Hämtat från https://www.sgu.se/om-geologi/ett-klimat-i-standig-forandring/

Sveriges miljömål. (u.å.). *Sveriges miljömål.* [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/

Sveriges miljömål. (2021-03-31a). *Begränsad klimatpåverkan.* [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/begransad-klimatpaverkan/

Sveriges miljömål. (2021-03-31b). *Frisk luft.* [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/frisk-luft/

Sveriges miljömål. (2021-03-21c). *Levande sjöar och vattendrag.* [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/levande-sjoar-och-vattendrag/

Sveriges miljömål. (2021-03-31d). *Levande skogar.* [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/levande-skogar/

Sveriges miljömål. (2021-03-31e). *Ett rikt odlingslandskap.* [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/ett-rikt-odlingslandskap/

Sveriges miljömål. (2021-03-31f). God bebyggd miljö. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd-miljo/

Sweco (2015). *VA- och dagvattenutredning för detaljplan inom Backa 1:13 m.fl.* Tillgänglig: https://ale.se/download/18.6eba759b154b80f7389197/1524126355484/VA-%20och%20dagvattenutredning%202015-10-27.pdf [2021-08-20].

Sweco (2021). *Ale kommun. Backa 1-13 VAD-utredning.*

Sweco (2018). *Kompletterande trafikanalys Nödinge FÖP.* Tillgänglig: https://www.ale.se/download/18.51758386163fb0364153933/1529590395288/Kompletterande%20trafikanalys%20N%C3%B6dinge%202018-04-10.pdf [2021-08-20].

Trafikverket (2017). *Transporter av farligt gods i samhällsplaneringen*. Tillgänglig: https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Sakerhet-och-konflikter/Transporter-av-farligt-gods/ [2021-07-22]

Västarvet, Västra Götalandsregionen (2013). *Södra Nödinge – Denofaområdet. Kulturhistorisk utredning.*

ÅF (2013). *Geoteknisk utredning för detaljplan för Backa 1:13 m fl*.

ÅF (2020). *Geoteknisk utredning för detaljplan för Backa 1:13 m fl*. Teknisk PM Geoteknik. Uppdatering av tidigare utredningen ÅF (2013). Geoteknisk utredning för detaljplan för Backa 1:13 m fl.

Örnborg Kyrkander. (2021). *Naturvärdesinventering Backa, Ale kommun.* Rapport 2021:386.

Örnborg Kyrkander. (2021b). *Kompensationsåtgärder för biotopskyddsobjekt, Backa, Ale kommun.* Rapport 2021:409.

Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö AB (2022). Artskyddsutredning fåglar Backa, Ale kommun. Rapportnr 2022:540

Muntlig kontakt med Pelle Dalberg kring uppgifter om fågelarter i området.

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29
SBN § 111

SBN 2025/557

Detaljplan för bostäder och skola inom Backa 1:13 med flera

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna granskningsutlåtandet för detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att kommunfullmäktige beslutar att anta detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.

Motivering till beslut

Förvaltningen bedömer att planen är färdig för antagande då nödvändiga avtal har ingåtts med exploatör samt Trafikverket. Detaljplanen bedöms vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt 3, 4 och 5 kap Miljöbalken, samt kommunala och regionala styrdokument.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 17 november 2015 att ge sektor samhällsbyggnad i uppdrag att i enlighet med Plan och bygglagen 5 kap 2 § (SFS 2014:900) teckna planavtal med exploatören och påbörja detaljplanläggning. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 19 januari 2022 §10 att genomföra granskning av planförslaget. Granskning ägde rum under tiden 2022-02-09 – 2022-03-09. Under granskningstiden hölls ett digitalt informationsmöte den 23 februari 2022 där allmänheten var välkomna.

Detaljplanens syfte är att pröva lämpligheten av planområdet för i huvudsak bostadsbebyggelse och utbildningslokaler, samt för etablering av småskaliga kontors- och handelsverksamheter. Syftet är också att säkerställa befintliga natur- och kulturvärden, samt bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Området är cirka 60 ha stort och bedöms kunna innefatta ca 600 bostäder. I granskningen har 25 yttranden inkommit, varav 21 är från remissinstanser. Yttrandena sammanfattas och kommenteras i granskningsutlåtandet. Reaktionerna från de invånare som har yttrat sig under granskningen har varit både positiva och negativa Flera utredningar har reviderats mellan granskning och antagande efter synpunkter från Länsstyrelsen. Mindre justeringar har gjorts i handlingarna efter granskning, och mindre delar av planområdet har undantagits till antagande.

Aktuellt planområdet finns med i ÖP 2021 som utvecklingsområde för bostäder i anslutning till tätorten i Nödinge Planen följer intentionerna i Fördjupad översiktsplan (FÖP) Nödinge som pekar ut Södra Backa som bebyggelseområde för i huvudsak bostadsändamål.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-04-10
- Plankarta, 2026-04-01
- Illustrationskarta, 2026-03-05
- Planbeskrivning, 2026-04-01
- Granskningsutlåtande, 2026-04-01
- Samrådsredogörelse, 2022-01-19
- Behovsbedömning, 2014-01-31
- Miljökonsekvensbeskrivning, 2026-04-01

Beslutet skickas till

Planadministratör

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2025/557
Datum: 2026-04-10
Planarkitekt Karin Svensson Gustafsson

Samhällsbyggnadsnämnden

Detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 mfl

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna granskningsutlåtandet för detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att kommunfullmäktige beslutar att anta detaljplan för bostäder och utbildningslokaler inom Backa 1:13 med flera.

Motivering till beslut

Förvaltningen bedömer att planen är färdig för antagande då nödvändiga avtal har ingåtts med exploatör samt Trafikverket. Detaljplanen bedöms vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt 3, 4 och 5 kap Miljöbalken, samt kommunala och regionala styrdokument.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 17 november 2015 att ge sektor samhällsbyggnad i uppdrag att i enlighet med Plan och bygglagen 5 kap 2 § (SFS 2014:900) teckna planavtal med exploatören och påbörja detaljplanläggning. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 19 januari 2022 §10 att genomföra granskning av planförslaget. Granskning ägde rum under tiden 2022-02-09 – 2022-03-09. Under granskningstiden hölls ett digitalt informationsmöte den 23 februari 2022 där allmänheten var välkomna.

Detaljplanens syfte är att pröva lämpligheten av planområdet för i huvudsak bostadsbebyggelse och utbildningslokaler, samt för etablering av småskaliga kontors- och handelsverksamheter. Syftet är också att säkerställa befintliga natur- och kulturvärden, samt bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Området är cirka 60 ha stort och bedöms kunna innefatta ca 600 bostäder. I granskningen har 25 yttranden inkommit, varav 21 är från remissinstanser. Yttrandena sammanfattas och kommenteras i granskningsutlåtandet. Reaktionerna från de invånare som har yttrat sig under granskningen har varit både positiva och negativa Flera utredningar har reviderats mellan granskning och antagande efter synpunkter från Länsstyrelsen. Mindre justeringar har gjorts i handlingarna efter granskning, och mindre delar av planområdet har undantagits till antagande.

Aktuellt planområdet finns med i ÖP 2021 som utvecklingsområde för bostäder i anslutning till tätorten i Nödinge Planen följer intentionerna i Fördjupad översiktsplan (FÖP) Nödinge som pekar ut Södra Backa som bebyggelseområde för i huvudsak bostadsändamål.

Staffan Lekenstam

Samhällsbyggnadschef

Sonny Hellstrand

Verksamhetschef, plan och myndighet

Beslutsunderlag

- Plankarta, 2026-04-01
- Illustrationskarta, 2026-03-05
- Planbeskrivning, 2026-04-01
- Granskningsutlåtande, 2026-04-01
- Samrådsredogörelse, 2022-01-19
- Behovsbedömning, 2014-01-31
- Miljökonsekvensbeskrivning, 2026-04-01

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 30 november 2010 att uppdra åt Miljö- och byggförvaltningen att påbörja detaljplaneläggning av området för bostadsändamål. Kommunstyrelsen beslutade den 17 november 2015 att avsluta ovanstående uppdrag. Samtidigt togs beslut om att ge sektor samhällsbyggnad i uppdrag att i enlighet med Plan och bygglagen 5 kap 2 § (SFS 2014:900) teckna planavtal med exploatören och påbörja detaljplaneläggning. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 25 februari 2016 §12 att uppdra åt sektor samhällsbyggnad att genomföra samråd om planförslaget. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 19 januari 2022 §10 att genomföra granskning av planförslaget. Granskning ägde rum under tiden 2022-02-09 – 2022-03-09. Under granskningstiden hölls ett digitalt informationsmöte den 23 februari 2022 där allmänheten var välkomna. Marken ägs till största delen av Orkla Eiendom och Ale kommun.

Detaljplanens syfte är att pröva lämpligheten av planområdet för i huvudsak bostadsbebyggelse och utbildningslokaler. Planen möjliggör också för etablering av småskaliga kontors- och handelsverksamheter. Syftet är också att värna om befintliga natur- och kulturvärden, samt bevara goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv. Området är cirka 60 ha stort och bedöms kunna innefatta ca 600 nya bostäder.

Planeringen följer intentionerna i det planprogram som har godkänts av kommunstyrelsen 2009-02-10 och är en naturlig fortsättning på detta arbete. Aktuellt planområde finns med i ÖP 2021 som utvecklingsområde för bostäder i anslutning till tätorten Nödinge.

Inför antagandet har yttranden inkomna under granskningsperioden till stor del beaktats. Justeringar av planförslaget utgår från dessa och underbyggs av uppdaterade utredningar gällande artskyddsutredning för fåglar, riskbedömning av utfyllnadsmassor, PM bergteknik avseende rasrisk och risk för blocknedfall samt miljökonsekvensbeskrivning.

Planen medger bostäder i form av friliggande och sammanbyggda småhus samt flerbostadshus. Planområdet kommer att nås via en ny huvudgata genom området som ansluts till Backavägen i norr och till Vikenvägen som löper parallellt med E45 i sydväst. Inom planområdet planeras även utbildningslokaler avsatta för en förskola med plats för 180 förskoleelever som placeras centralt i området. Ett system av gång- och cykelvägar planeras inom planområdet som ansluter till det befintliga gång- och cykelvägar i Nödinge. Dessa bedöms ge god tillgänglighet för gående och cyklister såväl inom planområdet som till de centrala delarna av Nödinge. Planområdet innehåller flera områden med naturvärden i form av skogsmarker, åkerholmar, stengärdesgårdar, våtmarker och vattendrag. Dessa områden skyddas i stora delar i planen genom att planeras som natur- eller parkmark. I vissa områden innebär förslaget att naturmiljöer påverkas eller går förlorade. Dessa värden kommer att kompenseras genom kompensationsåtgärder.

Området innehar också kulturhistoriska värden i form av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, arkeologiska lämningar, stengärdesgårdar och rester från industriverksamhet som planerades i området av Svenska Denofa AB under tidigt 1900-tal. Stora delar av dessa miljöer bevaras och skyddas i planförslaget.

Planområdet innehåller områden med känslig geoteknik och geotekniska utredningar har genomförts. Planförslaget innehåller begränsningar i byggrätterna utifrån utredningens rekommendationer.

Dagvatten från området ska avledas till utjämnings- och reningsanläggningar genom ett system med ledningar och diken. Huvudsakligen har tre större ytor avsatts för dagvattendammar inom natur- eller parkmark.

I planområdets södra del har markföroreningar påträffats i utfyllnadsmassor från byggnationen av väg E45. Trafikverket är, som verksamhetsutövare, ansvarig för att utföra och driftsätta reningsanläggningarna inom detaljplanen. Trafikverket och kommunen upprättar avtal där kommunen tar över ansvaret för anläggande och drift av reningsanläggningen. Trafikverket ersätter kommunen för anläggnings och driftkostnader.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att detaljplanen är färdig för antagande. Yttrandena från granskningen har besvarats i granskningsutlåtandet, och utredningar och planhandlingar har reviderats utifrån yttrandena. Nödvändiga avtal avseende bland annat markföroreningarna i utfyllnadsmassorna har upprättats inför antagandet av detaljplanen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

För utbyggnad tillämpas självkostnadsprincipen och kostnader för utbyggnad fördelas genom exploateringsavtal, som ska antas innan planen vinner laga kraft. Kommunen kommer därför inte ta ut gatukostnadsersättning. Exploateringskostnaderna för genomförande och utbyggnad av allmän platsmark, fördelas mellan Ale kommun och Exploatören. Det omfattar fastighetsbildning, markåtkomst, utredningar och anläggande av gator och andra allmänna anläggningar.

Ale kommun får kostnader för utbyggnad av de allmänna anläggningarna-samt kostnader för ränta, avskrivningar drift, skötsel och underhåll av gator, GC-vägar och parkmark med tillhörande anordningar. Ale kommun får kostnader för iordningställande av mark samt för eventuella tillkommande utredningar och förrättningar inom kommunägd kvartersmark mark. Ska skolan ägas och förvaltas av Ale kommun tillkommer utbyggnadskostnader samt framtida drift och underhållskostnader för denna.

Ale kommun får genom exploateringen intäkter genom exploateringsbidrag samt från försäljning av kvartersmark för bostad samt exploateringsbidrag. Kommunen får även ökat skatteunderlag från omkring 600 nya hushåll samt viss verksamhet.

Ale kommun får intäkter från anslutningsavgifter till det kommunala VA-nätet samt intäkter genom brukningsavgifter. VA-nätet medför kostnader för utbyggnad och framtida ränta och avskrivningar samt framtida underhåll och drift av VA-anläggningarna.

De ekonomiska konsekvenserna och kostnadsfördelningen framgår av genomförandedelen i planbeskrivningen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Detaljplanen har samrådts och granskats i enlighet med plan- och bygglagen 2010:900, och huvuddelen av de invånare som yttrat sig är kritiska till förslaget. Planen görs med utökat förfarande då förslaget avviker från befintlig skala och därför kan antas vara av allmänt intresse. Förvaltningen bedömer att de frågor som uppkommit i samråd och granskning har hanterats och att den påverkan som förslaget innebär för kringboende blir acceptabel.

Kommuninvånare har bjudits in till öppet samrådsmöte på Ale torg, och till ett informationsmöte under granskningsperioden, samt haft möjlighet att yttra sig under samråds- och granskningstiden.

Områden som jämställdhet, socialt perspektiv, tillgänglighet har beaktats och beskrivs i planbeskrivningen. Planområdet och särskilt Lahallsåsen används som rekreationsområde. Vissa delar är ganska otillgängliga, medan andra delar har väl använda stigar. Uppe på åsen finns fina utsiktsplatser mot älvdalen. Den allra nordligaste delen av åsen används flitig av skolgrupper som gör utflykter i området. Detta område omfattas inte av detaljplanen. Även befintliga vägar i planområdet används idag för promenader av många i närområdet. Planförslaget försämrar inte möjligheten till rekreation i området, men ändrar karaktären på området.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

En miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) har gjorts för planen. Den samlade bedömningen av planförslaget är att de negativa konsekvenserna för miljöaspekterna som ingår i miljöbedömningen bedöms bli små till måttliga. Planförslaget innebär måttliga negativa konsekvenser för miljöaspekten landmiljö, då delar av skogs- och odlingsmark omvandlas till bebyggelse. Sammantaget bedöms genomförandet av planen innebära god hushållning med resurser, både sett till det föreslagna nyttjandet och de planerade åtgärderna inom själva planområdet samt sett till den tillgång på service och infrastruktur som finns i planområdets närhet.

Planförslaget innebär att trafiken ökar lokalt vilket bedöms påverka luftföroreningshalterna marginellt, men bedöms inte motverka möjligheten att innehålla MKN för luft. Med föreslagna åtgärder avseende dagvattenhantering och kompensation av diken och ny damm bedöms planförslaget bidra till positiv påverkan på vattenmiljöerna.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bidrar till kommunfullmäktiges mål om effektivitet och trygghet genom att möjliggöra nya bostäder och samhällsservice, säkerställa långsiktigt hållbar infrastruktur samt skapa trygga och tillgängliga boende- och rekreationsmiljöer.

Remiss och samberedning

Detaljplanen har samrådtts i enighet med PBL 2010:900. Under samrådstiden har 27 yttranden inkommit, dessa sammanfattas och kommenteras i samrådsredogörelsen. I granskningen har 25 yttranden inkommit, varav 21 yttranden kommit från remissinstanser. Yttrandena sammanfattas och kommenteras i planens granskningsutlåtande. Som följd av inkomna yttranden har justeringar gjorts i planhandlingarna.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Principer för genomförande beskrivs i detaljplanens genomförandebeskrivning och säkerställs genom exploateringsavtal.

Kommunens ansvarar för utbyggnaden av allmän plats i detaljplanen. Planeringen för genomförandet kan påbörjas omgående efter att detaljplanen vinner laga kraft. Utbyggnaden av området avses ske etappvis i fyra etapper och beräknas pågå under cirka 15 år fram till dess att den sista etappen är färdigställd. Tidplanen är preliminär och kan komma att påverkas av kommunens resurstillgång samt rådande marknadsförutsättningar.

Respektive exploatör ansvarar för utbyggnad inom sina respektive kvarter för anläggningar som ska nyttjas för kvarterets gemensamma ändamål såsom gator, dagvattenbrunnar, diken, lekytor

och andra anläggningar såsom gästparkeringar, soprum, postlådehantering och andra gemensamma ytor med tillhörande utrustning.

Kommunen och exploatören ska samverka för att kvartersgator och VA-ledningar inom kvartersmark anläggs effektivt ur genomförande- och kostnadssynpunkt, till exempel genom gemensamma entreprenader eller samarbete genom partnering.

Trafikverket är, som verksamhetsutövare, ansvarig för att utföra och driftsätta reningsanläggningarna för lakvatten från utfyllnadsområdet inom detaljplanen, om inte avtal kan uppnås mellan kommunen och Trafikverket.

Beslutet skickas till:

Planadministratör

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/315
Datum: 2026-08-03
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Redovisning av ej genomförda åtgärder utifrån revisionens rekommendationer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anteckna informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommuns styrmodell fastställer att revisionens granskningar ska redovisas till dess att alla beslutade åtgärder, utifrån revisionens rekommendationer, har genomförts. I redovisningen ska rekommendation, åtgärd, tidplan för åtgärd, ansvarig för åtgärd och status redovisas. Respektive granskning redovisas i detalj i bilaga *Ej genomförda åtgärder utifrån revisionens rekommendationer.*

Rapporten redovisar rekommendationer och åtgärder från de 16 granskningsrapporter där samtliga åtgärder ännu inte genomförts, eller där åtgärder genomförts sedan föregående års redovisning. Åtgärderna är antagna av respektive nämnd genom de svar som ansvarig nämnd har lämnat till revisorernas granskningar.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokrati

Beslutsunderlag

- Ej avslutade åtgärder utifrån revisorernas granskningar

Ärendet

Den kommunala revisionens rekommendationer är del av Ale kommun verksamhetsutveckling. Revisionen granskar kommunens verksamhet och ansvarstagande, och dess rekommendationer syftar ofta till att förbättra effektiviteten, ändamålsenligheten och styrningen. Genom att implementera dessa rekommendationer kan kommunen utveckla och förbättra sina processer och tjänster, vilket i sin tur kan leda till bättre resultat.

Ale kommuns styrmodell fastställer att revisionens granskningar ska redovisas till dess att alla beslutade åtgärder, utifrån revisionens rekommendationer, har genomförts. I redovisningen ska rekommendation, åtgärd, tidplan för åtgärd, ansvarig för åtgärd och status redovisas. Respektive granskning redovisas i detalj i bilaga *Ej genomförda åtgärder utifrån revisionens rekommendationer.*

Följande granskningsrapporter har en eller flera åtgärder som ej är genomförda:

- Granskning av bisysslor
- Kartläggande granskning av beredningsprocessen inför beslut om avtalssamberkan avseende överförmyndarsamverkan
- Granskning av kunskap och medvetenhet inom phishing
- Granskning av VA-verksamheten
- Granskning av särskilt stöd
- Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2022
- Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2023
- Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2024

För följande granskningsrapport har samtliga åtgärder genomförts sedan föregående redovisning:

- Fördjupad granskning av avtalstrohet
- Granskning av ägarstyrning 2024
- Grundläggande granskning 2024
- Granskning av arbetet med sjukfrånvaro
- Granskning av digitaliseringsarbetet
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat – Delårsrapport per 2025-08-31
- Granskning av lokalförsörjningsprocessen

För detaljer, se bilaga.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att styrmodellens krav om en årlig rapportering av ej genomförda rekommendationer uppfyllts.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Rapporteringen av ej genomförda åtgärder har ingen direkt koppling till kommunfullmäktiges mål men rekommendationerna syftar ofta till att förbättra effektiviteten, ändamålsenligheten och styrningen som är en viktigt utifrån alla tre mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Detta är informationsärende för att informera kommunfullmäktige om hur nämnderna hanterar revisionens rekommendationer. Ansvarig för att åtgärderna genomförs är respektive nämnd eller styrelse.

Beslutet skickas till:

Revisionen

Ej avslutade åtgärder utifrån revisorernas granskningar

Ale kommun (KF)

1 Sammanfattning

Rapporten redovisar rekommendationer och åtgärder för de revisionsgranskningar där samtliga åtgärder inte genomförts eller där åtgärderna genomförts sedan föregående års redovisning. Åtgärderna är antagna av respektive nämnd genom de svar som ansvarig nämnd har lämnat till revisorernas granskningar.

Tabellen nedan redovisar antal åtgärder och deras status, för respektive granskning. En mer detaljerad redovisning av åtgärderna och deras status redovisas i avsnitt 2.

Granskning	Statusfördelningsstapel - Åtgärder
Fördjupad granskning av avtalstrohet	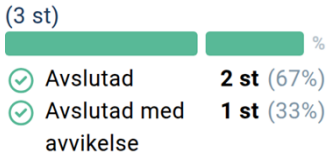
Granskning av ägarstyrning 2024	
Grundläggande granskning 2024	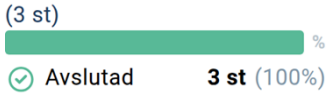
Granskning av arbetet med sjukfrånvaro	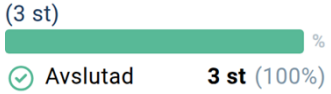
Granskning av bisysslor	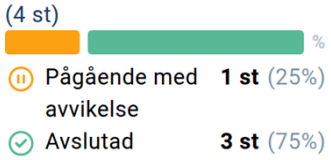
Kartläggande granskning av beredningsprocessen inför beslut om avtalssamverkan avseende överförmyndarverksamheten	
Granskning av digitaliseringsarbetet	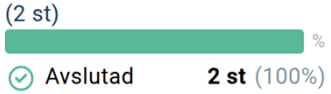

Granskning	Statusfördelningsstapel - Åtgärder
Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat - Delårsrapport per 2025-08-31	(1 st) Avslutad med avvikelse **1 st** (100%)
Granskning av kunskap och medvetenhet inom phishing	(2 st) Försenad **1 st** (50%) Avslutad med avvikelse **1 st** (50%)
Granskning av fastighetsunderhåll	(1 st) Pågående **1 st** (100%)
Granskning av lokalförsörjningsprocessen	(2 st) Avslutad **2 st** (100%)
Granskning av VA-verksamheten	(5 st) Pågående **2 st** (40%) Avslutad **3 st** (60%)
Granskning av särskilt stöd	(1 st) Pågående **1 st** (100%)
Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2022	(4 st) Pågående **2 st** (50%) Avslutad **2 st** (50%)
Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2023	(3 st) Pågående **2 st** (67%) Avslutad **1 st** (33%)

Granskning	Statusfördelningsstapel - Åtgärder
Lekmannarevisionens granskning- redogörelse år 2024	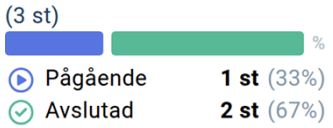

2 Granskningar

2.1 Fördjupad granskning av avtalstrohet

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

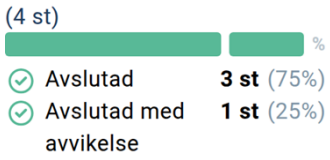

Rekommendation	Åtgärd	
Införa ett arbete med inköpsanalys så att kommunens inköp analyseras på en systematisk nivå så och där analysen kan utgöra en grund för ett kontinuerligt utvecklingsarbete inom inköp och upphandling. Som en del av analysen bör avtalstrohet följas upp så att upphandlingspolicyn efterlevs. •*Kommunstyrelsen*	Kommunstyrelsen har under Q1 2025 tagit fram rutin kring uppföljning av avtalstrohet samt gjort uppsättning i kommunens ekonomisystem så vi kan se vilka leverantörer som är ramavtalsleverantörer respektive inte är det. Rutin har tagits fram med stickprov och där vi systematiskt kan följa upp hur mycket vi köper från avtal respektive via direktupphandling. Kontroll kommer både att göras kommuncentralt via upphandlingsenheten tillsammans med redovisningsenheten samt att rutin är framtagen för hur förvaltningarna själva kan och ska göra stickprov på sina inköp samt följa upp sin avtalstrohet. Rutinen kommer också att signalera om vi kommer upp i nivåer av inköp av viss leverantör där avtal ej finns och upphandling krävs. Inköp och upphandling är också med i kommunstyrelsens internkontrollplan för 2025. Rutinen innehåller också tidplan när förvaltningar/nämnder ska återrapportera till kommunledningsförvaltningen sina iakttagelser av gjord kontroll under året och som i sin tur bereder en	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-13 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2025-06-30 **Status** Avslutad
Tydliggöra hur förvaltningarna ska följa upp och återrapportera sin avtalstrohet •*Kommunstyrelsen*	Kommunstyrelsen har under Q1 2025 tagit fram rutin kring uppföljning av avtalstrohet samt gjort uppsättning i kommunens ekonomisystem så vi kan se vilka leverantörer som är ramavtalsleverantörer respektive inte är det. Rutin har tagits fram med stickprov och där vi systematiskt kan följa upp hur mycket vi köper från avtal respektive via direktupphandling. Kontroll kommer både att göras kommuncentralt via upphandlingsenheten tillsammans med redovisningsenheten samt att rutin är framtagen för hur förvaltningarna själva kan och ska göra stickprov på sina inköp samt följa upp sin avtalstrohet. Rutinen kommer också att signalera om vi kommer upp i nivåer av inköp av viss leverantör där avtal ej finns och upphandling krävs. Inköp och upphandling är också med i kommunstyrelsens internkontrollplan för 2025. Rutinen innehåller också tidplan när förvaltningar/nämnder ska återrapportera till kommunledningsförvaltningen sina iakttagelser av gjord kontroll under året och som i sin tur bereder en	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-13 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2025-06-30 **Status** Avslutad

Rekommendation	Åtgärd	
Se över om en begränsning av antalet anställda med beställarbehörighet bör genomföras i syfte att minska riskerna för felaktiga och/eller undermåliga inköp. •*Kommunstyrelsen*		
Säkerställ att alla som har och ges beställarbehörighet först har genomgått lämplig utbildning inom området. •*Kommunstyrelsen*		
Tillse att utbildning för beställare genomförs med ett systematiskt intervall som bedöms som lämpligt. •*Kommunstyrelsen*		
Säkerställa att förvaltningarna i samråd med upphandlingsenheten enas om ett tillvägagångssätt för uppföljning av avtalstrohet. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Säkerställa att samhällsbyggnadsförvaltningen i samråd med upphandlingsenheten på kommunledningsförvaltningen enas om ett tillvägagångssätt för uppföljning av avtalstrohet samt att säkerställa att uppföljning av avtalstrohet därefter genomförs i enlighet med upphandlingspolicy och inköpshandbok	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-04-03 **Ansvarig handläggare** Staffan Lekenstam **Slutdatum** 2025-12-31 **Status** Avslutad med avvikelse Uppföljning av avtalstrohet har de senare åren skett under ledning från kommunstyrelsen med utgångspunkt i de beslutade styrdokumenten inom upphandling.
Säkerställa att uppföljning av avtalstrohet därefter genomförs i enlighet med upphandlingspolicy. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Samhällsbyggnadsförvaltningen avser att vidta åtgärder i enlighet med revisionens rekommendationer så fort som möjligt tillsammans med upphandlingsenheten och planerar att dessa kommer att vara genomförda senast under kvartal 4 2025	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-04-03 **Ansvarig handläggare** Staffan Lekenstam **Slutdatum** 2025-12-31 **Status** Avslutad Kontinuerlig uppföljning av avtalstrohet har varit en del av förvaltningens internkontroll och har genomförts under de senaste tre åren.

2.2 Granskning av ägarstyrning 2024

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

(1 st)

Avslutad **1 st** (100%)

Rekommendation	Åtgärd	
Tydliggöra på vilka grunder bolagets finansiella mål i ägardirektiv ska beräknas. •*Kommunstyrelsen*	I ägardirektivet behöver det förtydligas vad de finansiella målen ska beräknas utifrån, bokförda värden alternativt marknadsvärden av fastigheterna. En enklare utredning behöver genomföras för att se vad som är vedertaget inom allmännyttan och vad som är en god styrning utifrån en helhet för kommunen som ägare.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-08-27 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2024-12-31 **Status** Avslutad Det fastställdes att vi ska ha bokfört värde som beräkningsgrund och det är verkställt under 2025.
Tydliggöra bolagets roll i kommunens styrmodell, även i relation till de kommunövergripande styrdokument som gäller för bolaget •*Kommunstyrelsen*		
Se över behovet och möjligheten för dialog kring strategiska frågor mellan kommunstyrelsen och bolaget •*Kommunstyrelsen*		

2.3 Grundläggande granskning 2024

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

(3 st)

Avslutad **3 st** (100%)

Rekommendation	Åtgärd	
Säkerställa att kommunens internkontrollarbete utvecklas för att motsvara eventuellt nya krav som följer av prop. 2024/25:80 om tydligare intern kontroll i kommuner. •*Kommunstyrelsen*	Att översyn görs av riktlinje för internkontroll utifrån den nya lagstiftningen. En omvärldsanalys kommer inom ramen för detta genomföras för se hur andra kommuner hanterar den eventuellt nya lagstiftningen.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-13 **Ansvarig handläggare** Björn Wikman **Slutdatum** 2025-12-31 **Status** Avslutad Förvaltningen bedömer att den nya lagstiftningen inte föranleder några förändringar i kommunens riktlinje för intern kontroll. Omvärldsbevakning visar att andra kommuner hanterar den nya lagstiftningen inom ramen för internkontrollarbetets risk- och väsentlighetsanalys, exempelvis genom ökat fokus på välfärdsbrottslighet och andra risker som ryms inom begreppet oegentligheter. Förvaltningen arbetar med intern kontroll utifrån aktuell lagstiftning, vilket innebär att utforma den interna kontrollen så att den är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten.
Säkerställ att kommunfullmäktiges uppdrag genomförs. •*Servicenämnden* •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Via nämndplan för 2025 samt redovisning i DP 2 2025	**Åtgärd antagen av nämnd** Servicenämnden godkände åtgärd i samband med svar till revisionen på nämndmöte 2025-06-12 se dnr 2025/84 **Slutdatum** 2025-10-31 **Status** Avslutad Serviceförvaltningen har vidtagit en rad åtgärder enligt rekommendationerna för att säkerställa måluppfyllelse under 2025. En åtgärd genomfördes redan under 2025 var att tydligt visa på hur mål och uppdrag ska genomföras i nämndplanen för 2025. Status för uppdrag och mål redovisades också i delårsrapport 2 för 2025.
	Ta fram plan för hur uppdragen från kommunfullmäktige ska fullföljas, vilket innefattar att upprätta en tydlig uppdragsbeskrivning för varje uppdrag, där ansvar och tidsplan framgår. Detta arbetssätt kommer även att användas framöver vid nya mål och uppdrag från politiken.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-06-11 **Ansvarig handläggare** Jenny Ronnebro, Staffan Lekenstam **Slutdatum** 2025-12-31 **Status** Avslutad Förvaltningen har arbetat utefter den framtagna planen. Ansvar och tidsplan har varit tydliga vilket har lett till fler uppdrag genomförts.

2.4 Granskning av arbetet med sjukfrånvaro

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

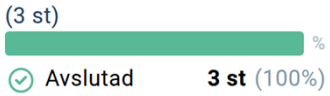

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att styrdokument och rutiner förankras och efterlevs i verksamheterna •*Kommunstyrelsen*	Under 2023 har förvaltningen skapat strukturer gällande hur sjukfrånvaro följs upp, på ledningsgrupper och skyddskommittéer. HR tar fram allt material till samtliga förvaltningar så att förvaltningarna ska kan följa sjukfrånvarostatistiken på ett likvärdigt sätt. Under 2023 har kommunledningsförvaltningen börjat följa antalet upprättade planer för återgång i internkontrollplanen. Det är en åtgärd för att säkerställa att rehabiliteringsarbete sker enligt reglerna och kan hjälpa till att främja friskare arbetsplatser och minska sjukfrånvaron. Uttag av data sker på kommun- och förvaltningsnivå och sammanställs så att utvecklingen av antalet planer kan följas över tid. Resultatet kommer att följas upp i kommunchefens ledningsgrupp samt i förvaltningarnas ledningsgrupper. HR ansvarar för denna uppföljning. För att säkerställa att det finns tillräcklig kompetens samt att styrdokument och rutiner är tillräckligt förankrade och efterlevs erbjuder HR kontinuerligt utbildningar. Det finns utbild	**Åtgärd antagen av nämnd** 2023-10-31 **Slutdatum** 2024-12-31 **Status** Avslutad **Kommunstyrelsen** HR-avdelningen tar fram statistik över sjukfrånvaro, tillbud och arbetsskador två gånger per år och levererar detta till samtliga skyddskommittéer. En gång per år presenteras även sammanställd statistik från företagshälsovården i skyddskommitté, där det framgår hur förvaltningarna har använt företagshälsovårdens tjänster samt hur de ekonomiska medlen har fördelats mellan förebyggande, främjande och rehabiliterande insatser. Syftet är att skapa en likvärdig uppföljning inom förvaltningarna och underlätta ett systematiskt arbetsmiljöarbete.
Säkerställa att det finns tillräckligt kompetens och stöd för chefer att verkställa sitt uppdrag i rehabiliteringsprocessen •*Kommunstyrelsen*	Under 2023 har förvaltningen skapat strukturer gällande hur sjukfrånvaro följs upp, på ledningsgrupper och skyddskommittéer. HR tar fram allt material till samtliga förvaltningar så att förvaltningarna ska kan följa sjukfrånvarostatistiken på ett likvärdigt sätt. Under 2023 har kommunledningsförvaltningen börjat följa antalet upprättade planer för återgång i internkontrollplanen. Det är en åtgärd för att säkerställa att rehabiliteringsarbete sker enligt reglerna och kan hjälpa till att främja friskare arbetsplatser och minska sjukfrånvaron. Uttag av data sker på kommun- och förvaltningsnivå och sammanställs så att utvecklingen av antalet planer kan följas över tid. Resultatet kommer att följas upp i kommunchefens ledningsgrupp samt i förvaltningarnas ledningsgrupper. HR ansvarar för denna uppföljning. För att säkerställa att det finns tillräcklig kompetens samt att styrdokument och rutiner är tillräckligt förankrade och efterlevs erbjuder HR kontinuerligt utbildningar. Det finns utbild	**Åtgärd antagen av nämnd** 2023-10-31 **Slutdatum** 2025-09-01 **Status** Avslutad **Kommunstyrelsen** HR erbjuder kontinuerligt stöd inom rehabiliteringsområdet, både genom utbildningsinsatser och genom att vid behov medverka i ledningsgrupper för att ge fördjupad kunskap inom önskade områden

Rekommendation	Åtgärd	
Säkerställa en tillräcklig uppföljning och analys av sjukfrånvaron som möjliggör beslut om åtgärder för att minska sjukfrånvaron •*Kommunstyrelsen*	Under 2023 har förvaltningen skapat strukturer gällande hur sjukfrånvaro följs upp, på ledningsgrupper och skyddskommittéer. HR tar fram allt material till samtliga förvaltningar så att förvaltningarna ska kan följa sjukfrånvarostatistiken på ett likvärdigt sätt. Under 2023 har kommunledningsförvaltningen börjat följa antalet upprättade planer för återgång i internkontrollplanen. Det är en åtgärd för att säkerställa att rehabiliteringsarbete sker enligt reglerna och kan hjälpa till att främja friskare arbetsplatser och minska sjukfrånvaron. Uttag av data sker på kommun- och förvaltningsnivå och sammanställs så att utvecklingen av antalet planer kan följas över tid. Resultatet kommer att följas upp i kommunchefens ledningsgrupp samt i förvaltningarnas ledningsgrupper. HR ansvarar för denna uppföljning. För att säkerställa att det finns tillräcklig kompetens samt att styrdokument och rutiner är tillräckligt förankrade och efterlevs erbjuder HR kontinuerligt utbildningar. Det finns utbild	**Åtgärd antagen av nämnd** 2023-10-31 **Ansvarig handläggare** Malin Olsson **Status** Avslutad Olle, den här är samma som en annan rubrik? Kan tas bort är genomförd som framgår på annat ställe.

2.5 Granskning av bisysslor

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

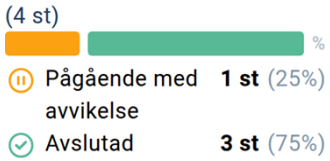

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att rapporterade bisysslor dokumenteras på ett samlat sätt. •*Kommunstyrelsen*	Det finns redan idag styrdokument som hanterar rekommendationen För att ta ytterligare steg i frågan kommer HR-enheten att ta fram plan för att digitalisera rapporteringen av bisysslor. En digitalisering av hanteringen, med tvingade svar och uppföljning av uteblivna svar, skulle säkerställa att varje medarbetare anmäler bisyssla samt att denna kan samlas på ett lämpligt ställe.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-01-16 **Status** Pågående med avvikelse **Kommunstyrelsen** HR-avdelningen är i slutfas avseende att digitalisera anmälan av bisyssla. Tillsammans med IT har en e-tjänst tagits fram som kommer skickas ut till medarbetare en gång per år, möjligheten att anmäla bisyssla under året via e-tjänsten kommer också vara möjligt. När e-tjänsten lanserats under hösten 2026 kommer statistik avseende bisyssla finnas Power BI. Redan idag ställs frågan om bisyssla vid medarbetarsamtalet, där den tas upp årligen. Det har införts en rutin som innebär att ett svar på frågan om bisyssla ska dokumenteras i samtalet. Eftersom båda parter efter avslutat medarbetarsamtal ska vara överens om samtalets innehåll, bedöms detta arbetssätt öka träffsäkerheten i uppgifterna om eventuella bisysslor.

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att samtliga anställda i kommunen görs medvetna om kommunens regelverk avseende bisysslor. •*Kommunstyrelsen*	Det finns redan idag styrdokument som hanterar rekommendationen För att ta ytterligare steg i frågan kommer HR-enheten att ta fram plan för att digitalisera rapporteringen av bisysslor. En digitalisering av hanteringen, med tvingade svar och uppföljning av uteblivna svar, skulle säkerställa att varje medarbetare anmäler bisyssla samt att denna kan samlas på ett lämpligt ställe.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-01-16 **Status** Avslutad **Kommunstyrelsen** Kommunens regelverk avseende bisysslor finns tillgängligt i HR-handboken för både chefer och medarbetare. Utöver detta har ett APT-material tagits fram för att underlätta för chefer att informera sina medarbetare om rättigheter och skyldigheter i anställningen, där frågan om bisyssla ingår som en del.
Överväga upptäckande kontroller avseende bisysslor för att säkerställa följsamheten till kommunens regelverk för bisysslor. •*Kommunstyrelsen*	Integrera frågan om bisyssla i medarbetarsamtal.	**Slutdatum** 2024-01-31 **Status** Avslutad **Kommunstyrelsen** HR-avdelningen har valt att inte gå vidare med riktade upptäckande kontroller avseende bisysslor. Bedömningen är att sådana kontroller skulle vara mycket resurskrävande i förhållande till den potentiella nyttan. Istället har frågan om bisyssla integrerats i det årliga medarbetarsamtalet, där chefen har ansvar att ställa frågan och dokumentera svaret. Detta skapar en kontinuerlig och systematisk kontrollfunktion, som samtidigt stärker dialogen mellan chef och medarbetare kring anställningens villkor.
Överväga införandet av förebyggande kontroller för att förebygga risken för förtroendeskadliga utbetalningar. •*Kommunstyrelsen*	Avseende att införa förbyggande kontroller har kontakt tagits med vår arbetsgivarorganisation Sveriges kommuner och regioner (SKR). De avråder från förbyggande kontroller utifrån deras bedömning av rättsläget och Justitieombudsmannens uttalande. Att göra förbyggande kontroll utan att det finns specifik misstanke är ett sådant ingrepp i den personliga integriteten som inte står i proportion till nyttan.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-01-16 **Status** Avslutad Inom löneenheten arbetar vi med ett antal kontrollmoment som syftar till att säkerställa korrekta utbetalningar och minska risken för fel och oegentligheter. Exempel på sådana kontroller är: • kontroller av löneutbetalningar och arvoden, • kontroll av personuppgifter mot folkbokföringsregistret vid upplägg av anställningar, • verifiering av kontonummer, • kontroller av orimliga bruttobelopp, • stickprov av utlägg som hanteras via lön. Dessa kontroller utgör en del av den interna kontrollen och bidrar till att upptäcka avvikelser och säkerställa korrekta utbetalningar.

2.6 Kartläggande granskning av beredningsprocessen inför beslut om avtalssamverkan avseende överförmyndarverksamheten

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

(3 st)

Pågående **2 st** (67%)
Avslutad **1 st** (33%)

Rekommendation	Åtgärd	
Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen överväga att formalisera den ärendeprocess som tillämpas i kommunen men som idag bara finns dokumenterad i ett informationsmaterial •*Kommunstyrelsen*	Ärendeberedningsprocessen finns idag dokumenterad i ett internt informationsmaterial och förvaltningen delar kommunrevisionens bedömning att en formellt beslutad process behöver tas fram. Arbetet har redan initierats som en del i det pågående arbetet med översyn av kommunfullmäktiges arbetsordning, översyn av reglementen och delegationsordningar samt framtagande av politikerhandbok. Arbetet leds av kommunledningsförvaltningens demokratiavdelning.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2026-09-23 **Ansvarig handläggare** Patrik Skog **Slutdatum** 2026-03-31 **Status** Avslutad Ärendehandbok som beskriver ärendeprocessen är fastställd av kommunchef.
Revisionen rekommenderar överförmyndarnämnden och kommunstyrelsen säkerställa att information från genomförda uppföljningar av samverkan kommer dem till del samt, i erforderlig omfattning, också redovisas till fullmäktige i Ale kommun. •*Kommunstyrelsen* •*Överförmyndarnämnden*	Förvaltningen bedömer att uppföljning av avtalssamverkan dels sker i det löpande arbetet med delårsrapporter, internkontroll och kommunstyrelsens uppsiktsdialoger. Dessa rapporteras löpande till kommunfullmäktige. Därtill träffas presidierna för de samverkande överförmyndarnämnderna två gånger per år för att diskutera verksamhetens förutsättningar och utveckling. Om en större uppföljning ska genomföras av Ale kommuns del i avtalssamverkan rekommenderar förvaltningen att en sådan genomförs tidigast under 2027 då tillräckligt med tid förflutit för att utvärdera avtalssamverkans effekter. En sådan utvärdering bör initieras av överförmyndarnämnden då nämnden enligt samverkansavtalet, § 15, har rätt till löpande insyn i verksamheten och de ärenden som behandlas inom ansvarsområdet. En sådan uppföljning bör dock beslutas och finansieras av kommunstyrelsen utifrån styrelsens uppsiktsplikt samt genomföras av en extern part för att säkerställa ett oberoende.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2026-09-23 **Ansvarig handläggare** Patrik Skog **Slutdatum** 2027-12-31 **Status** Pågående
	I avtalet mellan de tre kommunerna § 15 framgår att parterna har rätt att kontrollera och följa upp verksamheten. Parterna är skyldiga att medverka i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Uppdragstagare tar emot och följer upp eventuella klagomål mot verksamheten. Förvaltningen bedömer att uppföljning av avtalssamverkan dels sker i det löpande arbetet med delårsrapporter, internkontroll och kommunstyrelsens uppsiktsdialoger. Dessa rapporteras löpande till kommunfullmäktige. Därtill träffas presidierna för de samverkande överförmyndarnämnderna två gånger per år för att diskutera verksamhetens förutsättningar och utveckling.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2026-09-29 **Ansvarig handläggare** Patrik Skog **Slutdatum** 2027-12-31 **Status** Pågående

2.7 Granskning av digitaliseringsarbetet

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

(4 st)

Avslutad **4 st** (100%)

Rekommendation	Åtgärd	
Tydliggöra gränsdragningen mellan digitaliseringsprocessen och Ale kommuns projektmodell •*Kommunstyrelsen*	Se över digitaliseringsprocessen och projektmodellen för att ytterligare förtydliga processerna	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-12-02 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2026-12-31 **Status** Avslutad Genomgång är gjord och förtydliganden där så har setts behov är gjord och implementerad. Då processen nu funnits några år har efterlevnaden ökat och bedömningen är att den efterlevs till sin helhet.
Besluta om digitaliseringsprocessen samt säkerställa att processen efterlevs •*Kommunstyrelsen*	Se över digitaliseringsprocessen och projektmodellen för att ytterligare förtydliga processerna	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-12-02 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2026-12-31 **Status** Avslutad Genomgång är gjord och förtydliganden där så har setts behov är gjord och implementerad. Då processen nu funnits några år har efterlevnaden ökat och bedömningen är att den efterlevs till sin helhet.
Inom ramen för sin uppsiktsplikten tillse att överförmyndarnämnden och valnämnden utarbetar handlingsplaner för digitalisering i enlighet med digitaliseringspolicyn •*Kommunstyrelsen*		

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att digitaliseringsprojekt genomförs i enlighet med kommunens projektmodell och att nytto- och kostnadskalkyler samt behovsanalyser utarbetas enligt framtagen mall •*Kommunstyrelsen*	Göra insatser för att höja den generella kompetensen inom nytto- och kostnadskalkyler samt behovsanalyser sker genom nationellt framtagen fortbildning som erbjuds på kommunens utbildningsplattform Kunskapstorget	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-12-02 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2026-12-31 **Status** Avslutad Att göra en nyttokalkyl ingår i materialet som ska ingå när man vill få upp ett initiativ till beredningsgruppen inför beslut om aktiviteten. Det är dock svårt att alltid göra en adekvat nyttokalkyl som visar den verkliga nyttan då frågan kan vara ganska komplicerad att beräkna i vissa fall.
Tillse att arbetet med digitalisering följs upp i enlighet med digitaliseringspolicyn •*Kommunstyrelsen*	Se över digitaliseringsprocessen och projektmodellen för att ytterligare förtydliga processerna	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-12-02 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2026-12-31 **Status** Avslutad Genomgång är gjord och förtydliganden där så har setts behov är gjord och implementerad. Då processen nu funnits några år har efterlevnaden ökat och bedömningen är att den efterlevs till sin helhet.

2.8 Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat - Delårsrapport per 2025-08-31

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

Rekommendation	Åtgärd	
Bereda kriterierna för att bedöma måluppfyllelse/ utveckling avseende riktningsmålen för beslut i kommunfullmäktige •*Kommunstyrelsen*	Bedömningen av riktningsmålen kommer att förtydligas i kommande delår- och årsredovisningar	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-12-02 **Ansvarig handläggare** Ken Gunnesson **Slutdatum** 2026-04-30 **Status** Avslutad med avvikelse Bedömningen förtydligad i årsredovisning 2025. Och förslag till ny definition av God ekonomisk hushållning kommer att läggas fram för politiskt beslut hösten 2026.

2.9 Granskning av kunskap och medvetenhet inom phishing

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

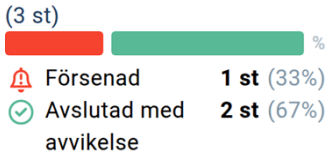

Rekommendation	Åtgärd	
Informera om riktlinjer för informationssäkerhet •*Kommunstyrelsen*	Riktlinjer för informationssäkerhet håller på att omformuleras och förtydligas. När reviderade riktlinjer finns fastställda kommer riktlinjerna att informeras utifrån fastställd rutin för hantering av styrdokument. I enlighet med riktlinje för chefer, fastställd av kommunstyrelsen 26 augusti 2025 (§ 166) ansvarar chefer för implementering och därmed att informera om alla typer av fastställda styrdokumenten.	**Åtgärd antagen av nämnd** Riktlinjer för informationssäkerhet håller på att omformuleras och förtydligas. När reviderade riktlinjer finns fastställda kommer riktlinjerna att informeras utifrån fastställd rutin för hantering av styrdokument. I enlighet med riktlinje för chefer, fastställd av kommunstyrelsen 26 augusti 2025 (§ 166) ansvarar chefer för implementering och därmed att informera om alla typer av fastställda styrdokumenten. **Ansvarig handläggare** Peter Dubrefjord, Jennifer Azzazi Andersson **Slutdatum** 2026-04-30 **Status** Avslutad med avvikelse Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd kommer att arbetas fram för beslut i augusti/september. Instruktioner för nätfiske (phishing) är granskade och godkända. Information om instruktionen kommer att kommuniceras till kommunens anställda i maj 2026. Incidentrapportering (e-tjänst) är framtagen för rapportering av informations- och cyberincidenter.
Tydliggör och informera om rutiner för rapportering av misstänkta e-postmeddelanden •*Kommunstyrelsen*	Riktlinjer för informationssäkerhet håller på att omformuleras och förtydligas. När reviderade riktlinjer finns fastställda kommer riktlinjerna att informeras utifrån fastställd rutin för hantering av styrdokument. I enlighet med riktlinje för chefer, fastställd av kommunstyrelsen 26 augusti 2025 (§ 166) ansvarar chefer för implementering och därmed att informera om alla typer av fastställda styrdokumenten.	**Åtgärd antagen av nämnd** Riktlinjer för informationssäkerhet håller på att omformuleras och förtydligas. När reviderade riktlinjer finns fastställda kommer riktlinjerna att informeras utifrån fastställd rutin för hantering av styrdokument. I enlighet med riktlinje för chefer, fastställd av kommunstyrelsen 26 augusti 2025 (§ 166) ansvarar chefer för implementering och därmed att informera om alla typer av fastställda styrdokumenten. **Ansvarig handläggare** Peter Dubrefjord, Jennifer Azzazi Andersson **Slutdatum** 2026-04-30 **Status** Avslutad med avvikelse Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd kommer att arbetas fram för beslut i augusti/september. Instruktioner för nätfiske (phishing) är granskade och godkända. Information om instruktionen kommer att kommuniceras till kommunens anställda i maj 2026. Incidentrapportering (e-tjänst) är framtagen för rapportering av informations- och cyberincidenter.

Rekommendation	Åtgärd	
Inför krav på teoretiska och praktiska utbildningar inom phishing •*Kommunstyrelsen*	Inom ramen för översyn av nuvarande styrdokument kommer krav på utbildningsinsatser att fastställas. Förvaltningen bedömer att kommunens utbildningsplattform Kunskapstorget kommer att vara en lämplig plats för denna typ av utbildningar.	**Åtgärd antagen av nämnd** Inom ramen för översyn av nuvarande styrdokument kommer krav på utbildningsinsatser att fastställas. Förvaltningen bedömer att kommunens utbildningsplattform Kunskapstorget kommer att vara en lämplig plats för denna typ av utbildningar. **Ansvarig handläggare** Peter Dubrefjord, Jennifer Azzazi Andersson **Slutdatum** 2026-06-30 **Status** Försenad Arbete pågår med att se över möjliga utbildningar inom området.

2.10 Granskning av fastighetsunderhåll

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

(5 st)

%

Pågående **5 st** (100%)

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att den kvalitativa standard som underhållet ska upprätthålla för fastighetsbeståndet definieras. •*Servicenämnden*	I samband med att byggstandard för Ale kommuns ägda lokaler blir fastställd, skall en kvalitativ standard som underhållet skall upprätthålla tas fram och dokumenteras. Vid samma tillfälle skall även möjligheter till en prioriteringsordning utöver lagkrav undersökas och dokumenteras. Mallar och rutiner som beskriver roller och arbetssätt för arbetet med fastighetsunderhåll skall tas fram och dokumenteras.För att stärka nämndens övergripande uppföljning av arbetet genom att ta del av dokumenterad uppföljning av utfallet utifrån underhållsplan samt analys utifrån relevanta nyckeltal skall årshjul utöver nuvarande rutiner med årligt godkännande av underhållsplan och uppföljning i samband med del- och årsbokslut, tas fram och godkännas av servicenämnd.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-02-29 **Ansvarig handläggare** Tony Jönsson **Status** Pågående Arbetet med gemensam byggstandard är klart och kommer att beslutas av servicenämnden vintern 2026/2027
Tillse att en prioriteringsordning för fastighetsunderhåll upprättas. •*Servicenämnden*	I samband med att byggstandard för Ale kommuns ägda lokaler blir fastställd, skall en kvalitativ standard som underhållet skall upprätthålla tas fram och dokumenteras. Vid samma tillfälle skall även möjligheter till en prioriteringsordning utöver lagkrav undersökas och dokumenteras. Mallar och rutiner som beskriver roller och arbetssätt för arbetet med fastighetsunderhåll skall tas fram och dokumenteras.För att stärka nämndens övergripande uppföljning av arbetet genom att ta del av dokumenterad uppföljning av utfallet utifrån underhållsplan samt analys utifrån relevanta nyckeltal skall årshjul utöver nuvarande rutiner med årligt godkännande av underhållsplan och uppföljning i samband med del- och årsbokslut, tas fram och godkännas av servicenämnd.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-02-29 **Ansvarig handläggare** Tony Jönsson **Status** Pågående Arbetet med gemensam byggstandard är klart och kommer att beslutas av servicenämnden vintern 2026/2027

Rekommendation	Åtgärd	
Fullfölja implementeringen av verksamhetssystem för fastighetsunderhåll samt följa att dokumenteringen av både planerat och utfört underhåll sker enligt rutin. •*Servicenämnden*	I samband med att byggstandard för Ale kommuns ägda lokaler blir fastställd, skall en kvalitativ standard som underhållet skall upprätthålla tas fram och dokumenteras. Vid samma tillfälle skall även möjligheter till en prioriteringsordning utöver lagkrav undersökas och dokumenteras. Mallar och rutiner som beskriver roller och arbetssätt för arbetet med fastighetsunderhåll skall tas fram och dokumenteras.För att stärka nämndens övergripande uppföljning av arbetet genom att ta del av dokumenterad uppföljning av utfallet utifrån underhållsplan samt analys utifrån relevanta nyckeltal skall årshjul utöver nuvarande rutiner med årligt godkännande av underhållsplan och uppföljning i samband med del- och årsbokslut, tas fram och godkännas av servicenämnd.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-02-29 **Ansvarig handläggare** Tony Jönsson **Status** Pågående Arbetet med gemensam byggstandard är klart och kommer att beslutas av servicenämnden vintern 2026/2027
Tillse att det tas fram mallar och rutiner som beskriver roller och arbetssätt för arbetet med fastighetsunderhåll. Detta för att säkerställa att det inte finns omotiverade skillnader i arbetssätt och för att minska organisationens sårbarhet. •*Servicenämnden*	I samband med att byggstandard för Ale kommuns ägda lokaler blir fastställd, skall en kvalitativ standard som underhållet skall upprätthålla tas fram och dokumenteras. Vid samma tillfälle skall även möjligheter till en prioriteringsordning utöver lagkrav undersökas och dokumenteras. Mallar och rutiner som beskriver roller och arbetssätt för arbetet med fastighetsunderhåll skall tas fram och dokumenteras.För att stärka nämndens övergripande uppföljning av arbetet genom att ta del av dokumenterad uppföljning av utfallet utifrån underhållsplan samt analys utifrån relevanta nyckeltal skall årshjul utöver nuvarande rutiner med årligt godkännande av underhållsplan och uppföljning i samband med del- och årsbokslut, tas fram och godkännas av servicenämnd.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-02-29 **Ansvarig handläggare** Tony Jönsson **Status** Pågående Arbetet med gemensam byggstandard är klart och kommer att beslutas av servicenämnden vintern 2026/2027
Stärka nämndens övergripande uppföljning av arbetet genom att ta del av dokumenterad uppföljning av utfallet utifrån underhållsplanen samt analys utifrån relevanta nyckeltal. •*Servicenämnden*	I samband med att byggstandard för Ale kommuns ägda lokaler blir fastställd, skall en kvalitativ standard som underhållet skall upprätthålla tas fram och dokumenteras. Vid samma tillfälle skall även möjligheter till en prioriteringsordning utöver lagkrav undersökas och dokumenteras. Mallar och rutiner som beskriver roller och arbetssätt för arbetet med fastighetsunderhåll skall tas fram och dokumenteras.För att stärka nämndens övergripande uppföljning av arbetet genom att ta del av dokumenterad uppföljning av utfallet utifrån underhållsplan samt analys utifrån relevanta nyckeltal skall årshjul utöver nuvarande rutiner med årligt godkännande av underhållsplan och uppföljning i samband med del- och årsbokslut, tas fram och godkännas av servicenämnd.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-02-29 **Ansvarig handläggare** Tony Jönsson **Status** Pågående Arbetet med gemensam byggstandard är klart och kommer att beslutas av servicenämnden vintern 2026/2027

2.11 Granskning av lokalförsörjningsprocessen

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

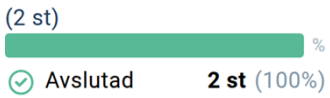

Rekommendation	Åtgärd	
Säkerställa en tydlig gemensam process, inklusive rutiner och riktlinjer, för lokalförsörjning i kommunen samt att denna process förankras hos samtliga parter. •*Servicenämnden*		
Tillse att roller och ansvar samt samverkansformer inom ramen för lokalförsörjningsprocessen formaliseras, tydliggörs och förankras. •*Servicenämnden*		
Säkerställa att principer för prioriteringsordning för lokalbehov beslutas och kommuniceras till kommunens nämnder. •*Servicenämnden*		
Säkerställa en styrning med kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet i användningen av befintliga lokaler samt en systematisk uppföljning av detta. •*Servicenämnden*	Serviceförvaltningens verksamhet fastighet och IT ges uppdrag att utreda metod för styrning och systematisk uppföljning och att utredningen presenteras senast den 15 december 2023	**Åtgärd antagen av nämnd** 2023-04-13 **Ansvarig handläggare** Tony Jönsson **Slutdatum** 2026-04-01 **Status** Avslutad Samtliga rekommendationer är omhändertagna i den nu av KF beslutade lokalförsörjningsprocessen som gäller fr.o.m 2026.04.01.
Säkerställa att kommunfullmäktiges mål gällande lokalförsörjning beaktas i arbetet med lokalförsörjning samt att en systematisk uppföljning av kommunfullmäktiges mål genomförs. •*Servicenämnden*	Rekommendationen avser styrdokumentet ”mål och strategier antagen 2017”. Detta styrdokument kommer att revideras av serviceförvaltningens verksamhet fastighet och IT under 2023 och ges uppdrag att i dokumentet arbeta in rutiner för systematisk uppföljning.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2023-04-13 **Ansvarig handläggare** Tony Jönsson **Slutdatum** 2026-04-01 **Status** Avslutad Samtliga rekommendationer är omhändertagna i den nu av KF beslutade lokalförsörjningsprocessen som gäller fr.o.m 2026.04.01.

2.12 Granskning av VA-verksamheten

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

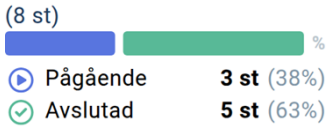

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att självfinansieringsprincipen efterlevs och att kostnader som är hänförliga till skattekollektivet inte belastar VA-kollektivet. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Ta fram ett förslag på publicering av särredovisningen som är lättillgänglig för fastighetsägarna som ingår i VA-kollektivet och en tydlig tidsrapportering för att säkerställa att självfinansieringsprincipen enligt lagen om allmänna vattentjänster efterlevs.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Slutdatum** 2026-12-31 **Status** Pågående Under våren har VA-enheterna upplysts om vikten att för sin tid rätt så att vi kan beräkna vilken tid som ska gå på projekt och vilken tid som belastar driftbudgeten. Uppföljning sker vid varje prognos. I samband med att ny VA-taxa antas kommer en mer tillgänglig version finnas tillgänglig på hemsidan.
Tillse att kommunen har förmåga att försörja hela kommunen med dricksvatten vid händelse av en krissituation. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Ta fram en utredning om reservvattentäkt, färdigställ nödvattenplanen och utred möjligheten till sammankoppling med Lilla Edets kommun.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Status** Avslutad Nödvattenplan har tagits fram. Kommunfullmäktige beslutar i ärendet vid sammanträde 2026-05-18.
Tillse att nödvattenplanen antas och att övriga samhällsviktiga verksamheter i kommunen görs delaktiga i arbetet med prioriteringar av nödvatten. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Ta fram en utredning om reservvattentäkt, färdigställ nödvattenplanen och utred möjligheten till sammankoppling med Lilla Edets kommun.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Status** Avslutad Nödvattenplan har tagits fram. Kommunfullmäktige beslutar i ärendet vid sammanträde 2026-05-18.

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att särredovisningen för VA-verksamheten hålls tillgänglig på kommunens hemsida. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Ta fram ett förslag på publicering av särredovisningen som är lättillgänglig för fastighetsägarna som ingår i VA-kollektivet och en tydlig tidsrapportering för att säkerställa att självfinansieringsprincipen enligt lagen om allmänna vattentjänster efterlevs.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Slutdatum** 2026-12-31 **Status** Pågående Under våren har VA-enheterna upplysts om vikten att för sin tid rätt så att vi kan beräkna vilken tid som ska gå på projekt och vilken tid som belastar driftbudgeten. Uppföljning sker vid varje prognos. I samband med att ny VA-taxa antas kommer en mer tillgänglig version finnas tillgänglig på hemsidan.
Tillse att samtliga styrdokument hålls aktuella. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Ta fram ett förslag kring regelbunden granskning och uppdatering av investerings- och underhållsplaner utifrån verksamhetens aktuella behov och framtida krav som säkerställer att avsatta medel motsvarar verksamhetens långsiktiga hållbarhet och driftsäkerhet.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Status** Avslutad Det finns framtaget planering med olika tidshorisonter, från flera år till aktuellt år. Varje månad stäms aktuella projekt av avseende tid och kostnader.
Tillse att VA-planen är förankrad i hela VA-verksamheten. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Ta fram ett förslag kring regelbunden granskning och uppdatering av investerings- och underhållsplaner utifrån verksamhetens aktuella behov och framtida krav som säkerställer att avsatta medel motsvarar verksamhetens långsiktiga hållbarhet och driftsäkerhet.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Status** Avslutad Det finns framtaget planering med olika tidshorisonter, från flera år till aktuellt år. Varje månad stäms aktuella projekt av avseende tid och kostnader.
	Ta fram en åtgärdsplan för att hantera kombinerade dag- och spillvattenledningar och minskad risk för översvämningar.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Status** Pågående Utredning om var vi har dessa kombinerade ledningar pågår hela tiden. Kvarstående arbete är att hitta ett bra arbetssätt att få fastighetsägare att koppla på sig och att kommunicierara vad, när och varför.

Rekommendation	Åtgärd	
Tillse att nämnden följer upp relevanta nyckeltal kopplade till VA-verksamheten. •*Samhällsbyggnadsnämnden*	Ta fram förslag på mätbara mål och nyckeltal för hållbarhet, kostnadseffektivitet och leveranssäkerhet.	**Åtgärd antagen av nämnd** 2025-05-07 **Slutdatum** 2026-06-30 **Status** Avslutad De mått som tagits fram är: Vattenssvinn: Köpt vatten som vi inte debiterat enskild kund av olika anledningar. Det rör sig om till exempel läckor, spolningar, brandvatten. Tillskottsvatten: Vatten som läcker in i spillvattenledningar som inte hör hemma där, till exempel dagvatten. Omläggningstakt av ledningsnätet räknat i antal år. Ej debiterbart vatten: Kubikmeter ej debiterat dricksvatten dividerat på kilometer ledning.

2.13 Granskning av särskilt stöd

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

Rekommendation	Åtgärd	
I enlighet med Skolverkets allmänna råd fastställa rutiner för att kontinuerligt följa upp hur arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd fungerar på skolenheterna •*Utbildningsnämnden*	Inkludera nyckeltal om särskilt stöd som en del av det pedagogsika bokslutet och tydliggöra arbetete med särskilt stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Revidering av rutinen för unikum Översyn av resursfördelningsmodellen för elevhälsan till budget 2026	**Åtgärd antagen av nämnd** 2024-12-11 **Ansvarig handläggare** Åsa Ericson **Status** Pågående

2.14 Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2022

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

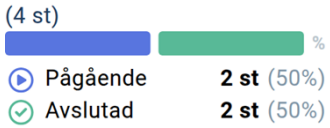

Rekommendation	Åtgärd
Tillse att bolagstämman fastställer kommunens styrmodell och kommunens riktlinjer för intern kontroll genom att bereda ärendena till stämman •*Alebyggen AB*	Dialog har förts med ägaren om tillämpning **Status** Avslutad Till bolagsstämma 2025 föreslås den reviderade styrmodellen att antas
Tillse att tillitsdialoger och nulägesanalys genomförs i enlighet med vad som föreskrivs i kommunens styrmodell •*Alebyggen AB*	Dialog har föts med ägaren om definitioner och tillämpning. **Status** Avslutad Reviderad styrmodell ställer inte krav på bolaget att genomföra tillitsdialoger och fastställa en nulägesanalys
Tydliggöra hur den allmännyttiga planen förhåller sig till kommunfullmäktiges verksamhetsplan för att klargöra styrning och uppföljning av mål i bolaget utifrån ägarens direktiv •*Alebyggen AB*	Dialog har föts med ägaren om definitioner och tillämpning. **Status** Pågående
Tillse att bolaget i sin årsredovisning följer upp bolagets egna mål och målen i ägardirektivet på ett systematiskt sätt. •*Alebyggen AB*	Utvecklas löpande **Status** Pågående

2.15 Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2023

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

(3 st)

Pågående **2 st** (67%)
Avslutad **1 st** (33%)

Rekommendation	Åtgärd
I dialog med ägaren tydliggöra hur bolagets finansiella mål ska beräknas. •*Alebyggen AB*	Dialog har förts med ägaren om målformulering. **Status** Avslutad Kommunfullmäktige fastställde den 3 mars 2025 en reviderat ägardirektiv där bolagets finansiella mål tydliggjordes
Verka för att ägardialoger genomförs. •*Alebyggen AB*	Uppsiktsdialog har hållits. Ägardialog har efterfrågats. **Status** Pågående Inom ramen för den antagna styrmodellen ska strategiska dialoger, hållas en gång per år med kommunstyrelsens arbetsutskott
Tydliggöra hur den allmännyttiga planen förhåller sig till kommunfullmäktiges verksamhetsplan för att klargöra styrning och uppföljning av mål i bolaget utifrån ägarens direktiv. •*Alebyggen AB*	Allmännyttig plan har justerats med hänsyn till verksamhetsplanens mål. **Status** Pågående

2.16 Lekmannarevisionens granskningsredogörelse år 2024

Statusfördelningsstapel - Åtgärd

(3 st)

Pågående **1 st** (33%)
Avslutad **2 st** (67%)

Rekommendation	Åtgärd
Tydliggöra hur den allmännyttiga planen förhåller sig till kommunfullmäktiges verksamhetsplan för att klargöra styrning och uppföljning av mål i bolaget utifrån ägarens direktiv. •*Alebyggen AB*	Värderas inför Allmännyttig plan 2026 **Status** Pågående
Stärka dokumentationen avseende internkontrollarbetet och tillse att risker och planerade kontroller beskrivs mer utförligt. •*Alebyggen AB*	Internkontrollplan är upprättad enligt kommunens framtagna modell. **Status** Avslutad Sker enligt mall. Utförligare dokumenterat i protokoll kvalitetsledning FR2000.
Tillse att det finns tillräckliga personella resurser för att kunna genomföra internkontroller och att de anställda som ansvarar för internkontroll har tillräcklig utbildning och kompetensen för att utföra sina uppgifter effektivt. •*Alebyggen AB*	Ingen åtgärd. Organisation tillräcklig. **Status** Avslutad

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/363
Datum: 2026-06-29
Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Åtgärder för budget i balans 2026 - Samhällsbyggnad

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med Delårsrapport 1 konstaterade samhällsbyggnadsförvaltningen att det förelåg risk för ett ekonomiskt resultat om – 3 mkr 2026. Förvaltningschefen presenterade en rad förslag till åtgärder såsom omprioritering av detaljplanearbetet som innebar en kostnadsreduktion motsvarande 1,9 mkr tillsammans med en rad andra åtgärder som uppgår till 1,1 mkr. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade i stället i enlighet med ett yrkande som innebär att kostnaderna avseende detaljplanearbetet i stället sänks med 0,5 mkr och fattade beslut om att be kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden för helåret 2026 redovisar ett budgetunderskott om 0,9 mkr för att inte behöva stoppa samhällsviktigt utredningsarbete. Förvaltningen har därmed att hantera behov av reducerade kostnader om ca 1,6 mkr vilket förvaltningen gjort genom en rad åtgärder såsom att stoppa alla kurser/konferenser, skjuta fram rekryteringar, skjuta på några planer med mera.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 139 2026-05-20
- Bilaga 1 - åtgärder för budget i balans 2026
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande 2025-05-08

Ärendet

I samband med Delårsrapport 1 kunde samhällsbyggnadsförvaltningen konstatera att det förelåg risk för ett ekonomiskt resultat om – 3 mkr om inga åtgärder vidtas. I huvudsak orsakat av att kostnaderna för interna detaljplaner bedömdes komma att överskrida budget med 3,5 mkr. Det i sin tur förklaras främst av det intensifierade arbetet med detaljplanen för Ale torg.

Av förvaltningschefers instruktion i Ale kommun framgår att när förvaltningens verksamhet inte utvecklas i enlighet med mål, budget och övriga beslut ska förvaltningschefen ta fram förslag till åtgärdsplaner med konsekvensanalyser. Förvaltningschefen beslutade därför att avvakta med en rekrytering av handläggare till plan och exploateringsenheten, samt avbryta arbete med tre planerade utredningar som rör skyfall, grundvatten och skog. De åtgärderna beräknas motsvara en kostnadsreduktion om cirka 1,1 mkr 2026.

I samband med nämndbeslutet om prioritering av detaljplanearbetet vid samhällsbyggnadsnämndens möte i april 2026 föreslog förvaltningen dessutom omprioriteringar som innebar en kostnadsreduktion motsvarande 1,9 mkr. Sammantaget var dessa åtgärder dimensionerade för att eliminera risken för ett negativt ekonomiskt resultat 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade i stället i enlighet med ett yrkande som innebär att kostnaderna avseende detaljplanearbetet i stället sänks med 0,5 mkr och fattade beslut om att be kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden för helåret 2026 redovisar ett budgetunderskott om 0,9 mkr för att inte behöva stoppa samhällsviktigt utredningsarbete. Förvaltningen har därmed att hantera behov av reducerade kostnader om ca 1,6 mkr vilket förvaltningen gjort genom en rad åtgärder såsom att stoppa alla kurser/konferenser, skjuta fram rekryteringar, skjuta på några planer med mera.

Förvaltningens bedömning

Enligt kommunens antagna riktlinjer ska förvaltning, om man upptäcker risk för negativ budgetavvikelse, ta fram en åtgärdsplan med konsekvensbeskrivning inom 20 dagar som ska tillställas sin nämnd på första nästkommande nämndmöte. Nämnden har möjlighet att lyfta ärendet till kommunfullmäktige om det är så att nämnden anser att konsekvenserna på uppdraget och uppsatta mål nämnden fått i budgeten från kommunfullmäktige blir påtagliga.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Åtgärder för att nå ett ekonomiskt resultat i balans är nödvändiga för att kommunens modell för ekonomistyrning ska fungera. Om inte åtgärder vidtas riskerar förvaltningen att uppvisa ett underskott vid årets slut – ett underskott som i förlängningen innebär att kommunens samlade

ekonomiska resultat påverkas. De föreslagna åtgärderna som förvaltningschef samhällsbyggnad beslutat om utifrån kravet att hitta åtgärder på 1,6 mkr är ÖP-utredningar pausas 300 tkr, belysningsplan skjuts fram 150 tkr, pausa konsulttjänster 430 tkr, stoppa alla utbildningar/kurser mm 300 tkr, skjuta upp underhållsplaner hyreshus 250 tkr, flytta fram rekryteringar 250 tkr.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Att arbete inom planeringsstrategin till översiktsplanen påverkas innebär att det samlade planarbetet i kommunen går långsammare. De direkta effekterna för invånare är inte särskilt märkbara, men de långsiktiga effekterna kan innebära en försämring av kommunens planarbete som gör att arbetet med t.ex. nya bostadsområden blir mer tidskrävande och kostsamt jämfört med om erforderliga planeringsunderlag finns framtagna.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Arbetet med plan för grön- och blåstruktur har tydlig påverkan på kommunens hållbarhetsarbete i och med att det inrymmer frågor om mark- och vattenanvändning, grönytor, skog och jordbruksmark med mera. En försening av arbetet får negativa konsekvenser.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Inte minst frågor om skred- och markanvändning har kopplingar till kommunfullmäktiges mål och trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet att avvakta med olika utredningar meddelas berörda chefer och handläggare i samhällsbyggnadsförvaltningen i linjen.

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef samhällsbyggnad

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-05-20
SBN § 139

SBN 2026/211

Åtgärd för resultat i balans

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden för helåret 2026 redovisar ett budgetunderskott om 900 tkr för att inte behöva stoppa samhällsviktigt utredningsarbete i enlighet med bilaga 1.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med Delårsrapport 1 kunde samhällsbyggnadsförvaltningen konstatera att det förelåg risk för ett ekonomiskt resultat om – 3 mkr 2026. Förvaltningschefen beslutade därför att avvakta med en rekrytering av handläggare till plan och exploateringsenheten och samt avbryta arbete med tre planerade utredningar. I nämndbeslutet om prioritering av detaljplanearbetet i april 2026 föreslog förvaltningen också omprioriteringar som innebar en kostnadsreduktion motsvarande 1,9 mkr. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade dock i enlighet med ett yrkande som innebär att kostnaderna i stället sänks med 500 tkr. Förvaltningen har därmed att hantera behov av reducerade kostnader om ca 1,4 mkr utöver vad som redan är beslutat.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-08
- Åtgärder för ett ekonomiskt resultat i balans 2026 (260507)
- Bilaga 1

Yrkande

Eddie Glans (M) yrkar på att:

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden för helåret 2026 redovisar ett budgetunderskott om 900 tkr för att inte behöva stoppa samhällsviktigt utredningsarbete i enlighet med bilaga 1.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef samhällsbyggnad
Ekonomichef kommunledningsförvaltningen

Bilaga 1 *Åtgärder för ekonomi i balans 2026*

Åtgärd	Ekonomisk effekt 2026	Konsekvens
Vakanssättning av tjänst som platsutvecklare inom PLEX	350 tkr	Visst planarbete går långsammare.
Skyfallsutredning Älvängen genomförs ej 2026	400 tkr	Strukturplan för vatten i täorten Älvängen försenas. Det påverkar arbetet med kommande DP i området.
Grundvattenutredning genomförs ej 2026	300 tkr	En samlad, kontinuerlig bild av hur grundvattnet beter sig i våra tätorter försenas. Utan detta underlag riskerar kommunen att investera i skyddsåtgärder som inte ger önskad effekt.
Grunddata för digital trädförvaltning	100 tkr	Krav på att planera för en större integrering av stadsgrönska när ny bebyggelse och infrastruktur planeras blir svåra att uppfylla när en inventering saknas.
Markplan inkl. skredrisk inleds ej 2026	800 tkr	En markplan behövs för att underlätta bostadsbyggande och hållbar stadsutveckling och behövs för att förenkla DP-arbete. Saknas den får frågor om markanvändning i större utsträckning hanteras i varje enskild DP.
Utredning för att värdera jordbruksmark skjuts på framtiden	400 tkr	En utredning där jordbruksmarken i kommunen värderas behövs för att bättre kunna balansera markanvändning mellan jordbruk, bostäder och infrastruktur. Svaga kunskaper om jordbruksmarken i kommunen försvårar DP-arbete och handläggning av

Ale kommun – Kommunikationsavdelningen – 2026-05-08

		bygglovsärenden.
Träd- och grönyteplan skjuts på framtiden	200 tkr	Utan plan saknas strategi för att öka den gröna infrastrukturen och anpassa Alessamhället till klimatförändringar. Som t.ex. åtgärder för att öka antalet träd och grönytor för att motverka värmeöar och hantera dagvattenproblem.

Ale kommun SE-449 80 Alafors
Organisationsnummer 212000-1439
Telefon 0303-70 30 00
E-post kommun@ale.se
Webb www.ale.se

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2026/211
Datum: 2026-05-08
Förvaltningschef Staffan Lekenstam

Samhällsbyggnadsnämnden

Åtgärder för budget i balans 2026

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med Delårsrapport 1 kunde samhällsbyggnadsförvaltningen konstatera att det förelåg risk för ett ekonomiskt resultat om – 3 mkr 2026. Förvaltningschefen beslutade därför att avvakta med en rekrytering av handläggare till plan och exploateringsenheten och samt avbryta arbete med tre planerade utredningar. I nämndbeslutet om prioritering av detaljplanearbetet i april 2026 föreslog förvaltningen också omprioriteringar som innebar en kostnadsreduktion motsvarande 1,9 mkr. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade dock i enlighet med ett yrkande som innebär att kostnaderna i stället sänks med 500 tkr. Förvaltningen har därmed att hantera behov av reducerade kostnader om ca 1,4 mkr utöver vad som redan är beslutat.

Staffan Lekenstam

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- Åtgärder för ett ekonomiskt resultat i balans 2026 (260507)

Ärendet

I samband med Delårsrapport 1 kunde samhällsbyggnadsförvaltningen konstatera att det förelåg risk för ett ekonomiskt resultat om – 3 mkr om inga åtgärder vidtas. I huvudsak orsakat av att kostnaderna för interna detaljplaner bedömdes komma att överskrida budget med 3,5 mkr. Det i sin tur förklaras främst av det intensifierade arbetet med detaljplanen för Ale torg.

Av förvaltningschefers instruktion i Ale kommun framgår att när förvaltningens verksamhet inte utvecklas i enlighet med mål, budget och övriga beslut ska förvaltningschefen ta fram förslag till åtgärdsplaner med konsekvensanalyser inom 30 dagar från upptäckt. Förvaltningschefen beslutade därför att avvakta med en rekrytering av handläggare till plan och exploateringsenheten, samt avbryta arbete med tre planerade utredningar som rör skyfall, grundvatten och skog. De åtgärderna beräknas motsvara en kostnadsreduktion om cirka 1,1 mkr 2026.

I samband med nämndbeslutet om prioritering av detaljplanearbetet vid samhällsbyggnadsnämndens möte i april 2026 föreslog förvaltningen dessutom omprioriteringar som innebar en kostnadsreduktion motsvarande 1,9 mkr. Sammantaget var dessa åtgärder dimensionerade för att eliminera risken för ett negativt ekonomiskt resultat 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade emellertid inte om omprioriteringar av detaljplanearbetet i enlighet med förvaltningens förslag utan beslutade i enlighet med ett yrkande som innebär att kostnaderna istället sänks med 500 tkr.

Därmed har förvaltningen att hantera behov av reducerade kostnader om ca 1,4 mkr utöver vad som redan är beslutat. Samhällsbyggnadsnämnden har via nämndens ordförande gett förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden i maj med ett ärende om åtgärder för resultat i balans.

Både redan beslutade och tillkommande åtgärder redogörs för i **bilaga 1**.

Förvaltningens bedömning

Med de redan planerade åtgärderna reduceras förvaltningens kostnader 2026 med motsvarande ca 1,1 mkr. Eftersom nämndens beslut om planprioritering resulterar i sänkta kostnader om 500 tkr i stället för 1,9 mkr behöver förvaltningen identifiera andra kostnadsreducerande åtgärder motsvarande ca 1,4 mkr.

Förvaltningen bedömer att det är mest rimligt och realistiskt att då avvakta med utredningar inom ramen för arbetet med den planeringsstrategi till kommunens översiktsplan som antogs av kommunfullmäktige för snart två år sedan (2024-09-09, § 163). Bland de planeringsunderlag som ingår i strategin finns plan för grön- och blåstruktur där arbete pågår i olika delprojekt. Kostnadsreduceringar kan uppnås genom att avvakta med jordbruksmarksutredning, utredningar till grund för kommunens vattenplan, utredningar i framtagandet av skred- och markplan och ytterligare andra utredningar.

Förvaltningen bedömer det mindre lämpligt att avvakta med pågående rekryteringar inom verksamhetsområde teknik eftersom arbetet med planerade investeringar i infrastruktur ännu inte har kommit upp till den nivå som är önskvärd och behov finns av att öka produktiviteten.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Åtgärder för att nå ett ekonomiskt resultat i balans är nödvändiga för att kommunens modell för ekonomistyrning ska fungera. Om inte åtgärder vidtas riskerar förvaltningen att uppvisa ett

underskott vid årets slut – ett underskott som i förlängningen innebär att kommunens samlade ekonomiska resultat påverkas.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Att arbete inom planeringsstrategin till översiktsplanen påverkas innebär att det samlade planarbetet i kommunen går långsammare. De direkta effekterna för invånare är inte särskilt märkbara, men de långsiktiga effekterna kan innebära en försämring av kommunens planarbete som gör att arbetet med t.ex. nya bostadsområden blir mer tidskrävande och kostsamt jämfört med om erforderliga planeringsunderlag finns framtagna.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Arbetet med plan för grön- och blåstruktur har tydlig påverkan på kommunens hållbarhetsarbete i och med att det inrymmer frågor om mark- och vattenanvändning, grönytor, skog och jordbruksmark med mera. En försening av arbetet får negativa konsekvenser.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Inte minst frågor om skred- och markanvändning har kopplingar till kommunfullmäktiges mål och trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet att avvakta med olika utredningar meddelas berörda chefer och handläggare i samhällsbyggnadsförvaltningen i linjen.

Beslutet skickas till:

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/496
Datum: 2026-07-09
Avdelningschef Patrik Skog

Kommunstyrelsen

Antagande av reglemente och samverkansavtal för Västsvenska Överförmyndarnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige besluta att

- Kommunfullmäktige godkänner att Vårgårda kommun från och med den 1 januari 2027 ingår i den gemensamma överförmyndarnämnden tillsammans med Alingsås, Lerums och Ale kommuner.
- Kommunfullmäktige antar reglemente och arbetsformer för Västsvenska Överförmyndarnämnden.
- Kommunfullmäktige godkänner samverkansavtal för gemensam överförmyndarnämnd mellan Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner.
- Reglementet och samverkansavtalet träder i kraft den 1 januari 2027. Därmed upphör tidigare reglemente och samverkansavtal avseende Överförmyndarsamverkan att gälla den 31 december 2026.
- Besluten gäller under förutsättning att motsvarande beslut fattas av kommunfullmäktige i Alingsås, Lerums, Ale och Vårgårda kommuner.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner har träffat överenskommelse om att från och med den 1 januari 2027 bedriva överförmyndarverksamheten genom en gemensam nämnd, Västsvenska Överförmyndarnämnden, med Alingsås kommun som värdkommun. För att den gemensamma nämnden ska kunna inrättas krävs att samtliga samverkanskommuner antar ett gemensamt reglemente och godkänner ett samverkansavtal. Den samlade bedömningen är att bildandet av Västsvenska Överförmyndarnämnden skapar bättre förutsättningar för en rättssäker, robust och långsiktigt hållbar överförmyndarverksamhet.

Maria Kosterlind-Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Utkast reglemente 2026-06-11
- Utkast samverkansavtal 2026-06-11
- Beslut KS 2026-06-02 § 127
- Beslut KF 2026-04-20 § 84

Ärendet

Den 10 september 2025 fattade kommunstyrelsen i Lerums kommun (KS25.222) beslut om att tillställa Ale och Alingsås kommuner en förfrågan om att gemensamt utreda förutsättningarna för att inrätta en gemensam överförmyndarnämnd. Den 1 oktober 2025 beslutade kommunstyrelsen i Alingsås kommun (2025.431 KS) att tillstyrka förfrågan om att delta i en sådan utredning. Därefter beslutade kommunstyrelsen i Ale kommun den 21 oktober 2025 §218 att ställa sig positiv till att tillsammans med Alingsås och Lerums kommuner utreda frågan om en gemensam överförmyndarnämnd.

Initiativet grundade sig i Lerums kommuns översyn av den politiska organisationen inför kommande mandatperiod. Samverkansformen, med tre separata överförmyndarnämnder och en gemensam tjänstemannaorganisation, innebär parallella styrkedjor, budgetprocesser och uppföljningssystem. Detta medför en administrativ belastning för såväl tjänstemannaorganisation som politiska organ. Syftet med utredningen var därför att analysera förutsättningarna för att samla det politiska ansvaret i en gemensam nämnd, tydliggöra styrningen och skapa en mer effektiv organisation där resurser i större utsträckning kan användas till verksamhetens kärnuppdrag.

Under december 2025 inkom även Vårgårda kommun med en förfrågan om att ansluta till den befintliga Överförmyndarsamverkan. Mot bakgrund av att en utredning om gemensam nämnd redan pågick beslutades att även inkludera Vårgårda kommun i det fortsatta arbetet.

Nuvarande samverkan

Alingsås, Lerums och Ale kommuner bedriver sedan tidigare överförmyndarverksamheten genom en gemensam tjänstemannaorganisation med Alingsås kommun som värdkommun. Samverkan har under flera år bidragit till att stärka kompetensförsörjningen, minska sårbarheten och skapa mer enhetliga arbetssätt mellan kommunerna. Överförmyndarverksamheten är ett område som ställer höga krav på rättssäkerhet, kontinuitet och specialiserad kompetens. Verksamheten omfattar bland annat tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare samt uppgifter enligt föräldrabalken och lagen om god man för ensamkommande barn.

Samtidigt står överförmyndarverksamheten inför ökade krav. Den 1 juli 2026 trädde ny lagstiftning i kraft som innebär att överförmyndarnämnderna övertar vissa uppgifter från tingsrätterna, bland annat beslut om anordnande av vissa godmanskap. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har bedömt att lagändringarna kan medföra en verksamhetsökning om cirka 20–40 procent. För den planerade gemensamma nämnden motsvarar detta ungefär behovet av en ytterligare heltidstjänst.

Gemensam nämnd

Mot denna bakgrund har kommunerna gemensamt utrett förutsättningarna för att från och med den 1 januari 2027 inrätta en gemensam överförmyndarnämnd för Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner. Den gemensamma nämnden föreslås benämnas Västsvenska Överförmyndarnämnden och Alingsås kommun föreslås fortsatt vara värdkommun.

En gemensam överförmyndarnämnd innebär att kommunerna fullgör sina uppgifter inom överförmyndarverksamheten genom en gemensam nämnd. Bestämmelser om gemensam nämnd finns i 9 kap. kommunallagen (2017:725). Av 19 kap. 16 § föräldrabalken framgår att kommuner får besluta att ha en gemensam överförmyndarnämnd samt att den gemensamma nämndens uppgifter ska preciseras genom en skriftlig överenskommelse mellan kommunerna. Kommunfullmäktige i Ale kommun ställde sig den 20 april 2026 §84 bakom förslaget att bilda en gemensam nämnd för överförmyndarfrågor tillsammans med övriga, och eventuellt tillkommande, samverkande kommuner.

För inrättande av en gemensam nämnd krävs att samtliga samverkanskommuner antar ett gemensamt reglemente och godkänner ett samverkansavtal. Reglementet reglerar nämndens uppdrag, ansvar, sammansättning och arbetsformer medan samverkansavtalet reglerar de ekonomiska, organisatoriska och administrativa förutsättningarna för samverkan.

Reglemente för Västsvenska Överförmyndarnämnden

För att den gemensamma nämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrag krävs ett gemensamt reglemente som antas av kommunfullmäktige i samtliga samverkanskommuner. Reglementet reglerar nämndens uppdrag, ansvar, sammansättning och arbetsformer samt kompletterar de bestämmelser som följer av kommunallagen, föräldrabalken och annan tillämplig lagstiftning. Kommunstyrelsen fick den 2 juni 2026 §127 utkast till reglemente för påseende och fick möjlighet att göra medskick i den fortsatta beredningen.

Nämndens sammansättning

Nämnden föreslås bestå av fyra ledamöter och fyra ersättare, där varje samverkanskommun utser en ledamot och en ersättare. Den föreslagna modellen innebär att samtliga samverkanskommuner ges ett likvärdigt inflytande över verksamheten, oavsett kommunstorlek. Överförmyndarverksamheten är en lagreglerad myndighetsverksamhet med ett relativt avgränsat uppdrag där nämndens huvudsakliga ansvar är att utöva tillsyn och fatta beslut inom ramen för gällande lagstiftning. Verksamheten är därför inte av sådan karaktär att det finns behov av en större politisk organisation för att säkerställa styrning eller representation.

Bedömningen är att en nämnd bestående av en ledamot och en ersättare från varje samverkanskommun skapar en väl avvägd balans mellan demokratisk representation och effektiv styrning. Samtliga kommuner garanteras representation i nämnden samtidigt som antalet förtroendevalda hålls på en nivå som är proportionerlig till verksamhetens omfattning. Den föreslagna modellen ligger också i linje med hur många andra gemensamma nämnder organiseras i Sverige, där samtliga samverkanskommuner ges likvärdig representation genom en ledamot och en ersättare per kommun.

Roterande ordförandeskap och tjänstgöring

För att skapa ett långsiktigt och balanserat inflytande mellan samverkanskommunerna föreslås att ordförande- och vice ordförandeskapet roterar mellan kommunerna enligt en i reglementet fastställd ordning. Den gemensamma överförmyndarnämnden regleras genom särskilda bestämmelser i föräldrabalken och beslutas för en mandatperiod i taget. Detta innebär att den överenskomna fördelningen av ordförande- och vice ordförandeskapet mellan samverkanskommunerna ligger fast under mandatperioden och att eventuella förändringar av rotationsordningen hanteras inför nästkommande mandatperiod.

Reglementet innehåller även bestämmelser om ersättarnas tjänstgöring och inträdesordning. Regleringen syftar till att säkerställa en stabil beslutsförhet och en tydlig ordning vid frånvaro av ordinarie ledamöter. Liksom för ordförande- och vice ordförandeskapet bygger inträdesordningen på principen om likvärdigt inflytande mellan samverkanskommunerna. Genom en roterande inträdesordning ges samtliga kommuner över tid likvärdiga möjligheter att delta i nämndens beslutsfattande, vilket stärker den demokratiska legitimiteten och den gemensamma nämndens karaktär som ett gemensamt organ för samtliga samverkanskommuner.

Rapportskyldighet och internkontroll

För att säkerställa insyn och god uppföljning reglerar reglementet nämndens rapporteringsskyldighet till samverkanskommunerna. Nämnden ska överlämna budget och årsbokslut till kommunstyrelserna i samtliga samverkanskommuner samt fortlöpande hålla kommunstyrelserna informerade om verksamhetens utveckling. Reglementet tydliggör även att respektive kommunfullmäktige självständigt prövar frågan om ansvarsfrihet för nämnden i enlighet med kommunallagens bestämmelser.

Reglementet innehåller vidare bestämmelser om intern kontroll. Nämnden ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs i enlighet med värdkommunens riktlinjer för intern kontroll. Bestämmelsen syftar till att säkerställa en god ekonomisk hushållning, en rättssäker myndighetsutövning och en ändamålsenlig verksamhet.

Beredskap

Mot bakgrund av det förändrade omvärldsläget och de ökade krav som ställs på kommunernas arbete med civil beredskap innehåller reglementet särskilda bestämmelser om extraordinära händelser och höjd beredskap. Syftet är att säkerställa att överförmyndarverksamheten även under störda förhållanden kan fullgöra sitt lagstadgade uppdrag och upprätthålla en rättssäker verksamhet.

Reglementet tydliggör ansvarsfördelningen mellan den gemensamma nämnden, värdkommunen och samverkanskommunerna. Respektive samverkanskommuns krisledningsnämnd, eller den nämnd som fullgör dess uppgifter, ges möjlighet att vid behov överta hela eller delar av verksamheten som berör den egna kommunen. Samtidigt ansvarar värdkommunen för samordning av den gemensamma nämndens verksamhet vid kriser som påverkar flera kommuner.

Regleringen bygger på den kommunala ansvarsprincipen, vilket innebär att den organisation som ansvarar för verksamheten under normala förhållanden också ansvarar för den vid kris och höjd beredskap i den utsträckning det är möjligt. Samverkanskommunerna ansvarar även för att den

gemensamma nämndens verksamhet omfattas av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser samt beredskapsplanering.

Sammantaget bedöms regleringen stärka verksamhetens robusthet, kontinuitet och förmåga att hantera extraordinära händelser och höjd beredskap samtidigt som ansvarsfördelningen mellan den gemensamma nämnden och samverkanskommunerna tydliggörs.

Arbetsformer och administrativ samordning

Reglementet innehåller bestämmelser om kallelser, sammanträden på distans, justering av protokoll, närvarorätt och formerna för beslutsfattande enligt föräldrabalken. Syftet är att skapa tydliga och förutsägbara arbetsformer samtidigt som ett modernt och effektivt arbetssätt möjliggörs.

I de delar där det varit möjligt har reglementet harmoniserats med Alingsås kommuns övriga nämndreglementen. Detta skapar enhetliga arbetssätt inom värdkommunen och underlättar administration, nämndhantering och stöd till den gemensamma nämnden. En gemensam struktur och terminologi bedöms bidra till ökad tydlighet, effektivitet och rättssäkerhet i nämndens arbete.

Samverkansavtal

Samverkansavtalet reglerar de organisatoriska, administrativa och juridiska förutsättningarna för den gemensamma nämnden och kompletterar reglementet. Avtalet tydliggör ansvarsfördelningen mellan värdkommunen och övriga samverkanskommuner samt reglerar bland annat ekonomi, arkivhantering, personuppgiftsansvar, informationssäkerhet, revision, rapportering och formerna för samverkan. Genom avtalet skapas tydliga ansvarsförhållanden och långsiktiga förutsättningar för en stabil, rättssäker och effektiv verksamhet. Kommunstyrelsen fick den 2 juni 2026 §127 utkast till samverkansavtal för påseende och fick möjlighet att göra medskick i den fortsatta beredningen. De viktigaste delarna i samverkansavtalet är följande:

Värdkommun och organisation

Alingsås kommun är värdkommun för den gemensamma nämnden och ansvarar för den gemensamma tjänstemannaorganisationen. Verksamheten bedrivs inom värdkommunens organisation samtidigt som den gemensamma nämnden fullgör uppgifter för samtliga samverkanskommuner.

Ersättningar från Migrationsverket

Avtalet innehåller även bestämmelser om ansvar för uppföljning och hantering av statliga ersättningar från Migrationsverket avseende ensamkommande barn. Genom regleringen samlas ansvaret för återsökning, uppföljning och administration hos den gemensamma organisationen, samtidigt som ersättningarna även fortsättningsvis fördelas mellan berörda verksamheter i respektive kommun enligt gällande regelverk och lokala överenskommelser.

Arkiv och informationshantering

Avtalet reglerar ansvar för dokumenthantering, arkiv och slutarkivering. Handlingar som uppkommer inom verksamheten hanteras gemensamt under pågående verksamhetstid, medan slutarkivering sker hos respektive samverkanskommun. Detta innebär att respektive kommun även fortsättningsvis ansvarar för bevarande och arkivansvar för handlingar hänförliga till den

egna kommunen. Regleringen syftar till att säkerställa rättssäker hantering av allmänna handlingar och ett tydligt ansvar över tid.

Personuppgiftsansvar och informationssäkerhet

Samverkansavtalet innehåller bestämmelser om personuppgiftsansvar, informationssäkerhet och incidenthantering. Regleringen tydliggör ansvarsfördelningen mellan kommunerna och säkerställer att verksamheten uppfyller kraven enligt dataskyddsförordningen (GDPR) och annan relevant lagstiftning. Avtalet innehåller även bestämmelser om säker hantering av IT-system och externa leverantörer.

Extraordinära händelser och höjd beredskap

Avtalet reglerar ansvarsfördelningen mellan samverkanskommunerna och värdkommunen vid extraordinära händelser och höjd beredskap. Regleringen säkerställer att verksamheten kan upprätthållas även under störda förhållanden samt tydliggör respektive kommuns ansvar inom ramen för det kommunala beredskapsarbetet.

Rapportering och samverkan

Den gemensamma nämnden ska fortlöpande informera samverkanskommunerna om verksamhetens utveckling. Samverkanskommunerna ska utse kontaktpersoner för löpande dialog med nämnden och värdkommunen. Vid behov kan samråd genomföras i frågor av gemensam betydelse för verksamheten.

Lokal närvaro och mottagande av handlingar

Även om verksamheten organiseras i en gemensam nämnd ska tillgängligheten för kommuninvånarna bibehållas. Samverkanskommunerna ska därför bistå med mottagande av handlingar, tillhandahålla lokaler för bokade besök och utbildningar samt medverka i informationsinsatser kring rekrytering och utbildning av ställföreträdare. Ställföreträdare och enskilda ska även fortsättningsvis kunna få lokal service i samtliga samverkanskommuner. För ställföreträdare, huvudmän och andra enskilda innebär den föreslagna organisationen tydligare kontaktvägar. Överförmyndarsamverkan kommer att hantera samtliga kontakter för den gemensamma nämndens räkning, vilket innebär att det blir tydligare vart allmänheten ska vända sig med frågor, ansökningar och andra ärenden. Risken för dubbelhantering och att ärenden behöver skickas mellan olika kommuner minskar därmed.

Samtidigt säkerställs en fortsatt lokal tillgänglighet genom att ställföreträdare och enskilda vid behov ska kunna boka möten i samtliga samverkanskommuner. Handlingar ska även kunna lämnas in lokalt i respektive kommun, vilket bidrar till att verksamheten upplevs som tillgänglig även om administrationen är gemensam.

Den gemensamma organisationen innebär också förenklingar för ställföreträdarna. Genom att arvoden och kostnadsersättningar hanteras samlat av värdkommunen får ställföreträdarna en tydligare och mer enhetlig hantering oavsett i vilken samverkanskommun huvudmannen är folkbokförd. Detta bedöms minska administrationen och skapa en mer förutsägbar process för både ställföreträdare och verksamheten.

Sammantaget bedöms den föreslagna modellen kombinera fördelarna med en gemensam och effektiv administration med en fortsatt lokal närvaro och god tillgänglighet för kommuninvånare och ställföreträdare.

Utträde, anslutning och avveckling
Samverkansavtalet innehåller bestämmelser om anslutning av nya kommuner, utträde ur samverkan och avveckling av verksamheten. Regleringen syftar till att skapa långsiktighet och förutsägbarhet samtidigt som kommunerna ges möjlighet att ompröva sitt deltagande inför kommande mandatperioder. Genom tydliga regler för förändringar i samverkan säkerställs stabila organisatoriska förutsättningar för verksamheten.

För överförmyndarverksamheten gäller särskilda bestämmelser i föräldrabalken. Enligt föräldrabalkens bestämmelser om gemensam överförmyndarnämnd är nämndorganisationen knuten till mandatperioden, vilket innebär att förändringar av vilka kommuner som ingår i nämnden endast kan genomföras mellan två mandatperioder. En samverkanskommun kan enligt samverkansavtalets bestämmelser säga upp sitt deltagande i samverkan. En sådan uppsägning påverkar dock inte den gemensamma överförmyndarnämndens fortsatta existens eller sammansättning under pågående mandatperiod. Den gemensamma nämnden består till mandatperiodens utgång och eventuella förändringar av samverkanskretsen får därefter hanteras genom beslut i berörda kommunfullmäktige inför nästkommande mandatperiod.

Uppföljning, återrapportering och ansvarsprövning

Den gemensamma överförmyndarnämnden kommer att följa Alingsås kommuns styr- och uppföljningsmodell avseende budget, ekonomisk uppföljning, intern kontroll och bokslut. Eftersom nämnden organisatoriskt ingår i värdkommunen bedöms det vara ändamålsenligt att styrning, rapportering och uppföljning samordnas med värdkommunens ordinarie processer.

Nämnden ansvarar för löpande uppföljning av verksamhetens ekonomi, kvalitet och måluppfyllelse genom bland annat månadsuppföljningar, delårsbokslut och årsbokslut. Vid avvikelser från budget eller verksamhetsmål ansvarar nämnden för att vidta nödvändiga åtgärder samt informera samverkanskommunerna när avvikelserna bedöms vara av betydelse. Delårs- och årsbokslut ska översändas till samverkanskommunerna som underlag för uppsiktsplikt, ekonomisk uppföljning och budgetarbete.

Nämnden ansvarar även för att årligen upprätta förslag till budget inom de ekonomiska ramar som fastställs av samverkanskommunerna. Budgeten ska tas fram efter samråd med kommunerna och innehålla verksamhetsplanering, ekonomisk fördelning och intern kontroll. Revisionen av den gemensamma nämnden genomförs av revisorerna i samtliga samverkanskommuner. Granskningen ska ske enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och med stöd av sakkunniga biträden.

Revisorerna redovisar resultatet av sin granskning till respektive kommunfullmäktige och uttalar sig i frågan om ansvarsfrihet. Ansvarsprövningen sker därefter separat i varje samverkanskommun. Varje kommunfullmäktige prövar ansvarsfriheten för de ledamöter och ersättare som kommunen själv har utsett till den gemensamma nämnden. Genom denna ordning behåller samtliga kommuner ett direkt demokratiskt inflytande över verksamheten samtidigt som den gemensamma nämnden granskas ur flera perspektiv.

Förvaltningens bedömning

Överförmyndarverksamheten är en myndighetsutövande verksamhet som ställer höga krav på rättssäkerhet, likabehandling och specialistkompetens. Genom att samla verksamheten i en

gemensam nämnd skapas bättre förutsättningar för en enhetlig rättstillämpning genom gemensamma rutiner, riktlinjer och arbetssätt. Detta minskar risken för skillnader i bedömningar mellan kommunerna och bidrar till ökad likvärdighet för de enskilda som kommer i kontakt med verksamheten.

En större organisation ger även bättre möjligheter att upprätthålla och utveckla specialistkompetens inom verksamhetsområdet. Samlade resurser och bredare kompetens skapar bättre förutsättningar att följa rättsutvecklingen, genomföra kompetensutveckling och hantera alltmer komplexa ärenden. Samtidigt minskar verksamhetens sårbarhet genom att beroendet av enskilda medarbetare minskar och förmågan att hantera frånvaro, personalomsättning och arbetstoppar stärks.

Effektivitet och resursutnyttjande

Den föreslagna organisationen bedöms ge ett mer effektivt resursutnyttjande genom att administration, ledning, systemförvaltning och stödfunktioner samordnas inom en gemensam struktur. Gemensamma processer för budget, uppföljning, intern kontroll och verksamhetsplanering minskar behovet av parallella arbetssätt och skapar en mer sammanhållen verksamhet.

Även utbildningsinsatser för ställföreträdare och kompetensutveckling för personal kan samordnas, vilket ger både kvalitetsvinster och ekonomiska fördelar. Genom att minska den administrativa belastningen kan mer resurser användas till verksamhetens kärnuppdrag – tillsyn, handläggning och stöd till gode män, förvaltare och förmyndare.

Robusthet

Överförmyndarverksamheten står inför ökade krav, inte minst genom den nya lagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2026 och som innebar att överförmyndarnämnderna övertog vissa uppgifter från tingsrätterna. SKR bedömer att förändringarna kan innebära en verksamhetsökning om cirka 20–40 procent.

En större gemensam organisation bedöms ha bättre förutsättningar att möta dessa krav genom större flexibilitet, bredare kompetens och minskad sårbarhet. Samverkan stärker även verksamhetens robusthet ur ett beredskaps- och kontinuitetsperspektiv samt skapar bättre förutsättningar att arbeta systematiskt med informationssäkerhet, digital utveckling och kontinuitetsplanering.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att bildandet av Västsvenska Överförmyndarnämnden skapar bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar, rättssäker och effektiv överförmyndarverksamhet än om verksamheten även fortsättningsvis bedrivs genom flera separata nämnder. Den föreslagna organisationen innebär att det politiska ansvaret samlas i en gemensam nämnd samtidigt som den befintliga samverkan inom tjänstemannaorganisationen vidareutvecklas och förstärks.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Överförmyndarverksamheten står inför ökade krav under de kommande åren. Den 1 juli 2026 trädde ny lagstiftning i kraft som innebar att överförmyndarnämnderna övertar vissa uppgifter från tingsrätterna, bland annat beslut om anordnande av vissa godmanskap. Lagändringen

innebär inte nödvändigtvis fler ärenden, men väl mer omfattande och kvalificerad handläggning. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har bedömt att reformen kan medföra en verksamhetsökning om cirka 20–40 procent. För den planerade gemensamma nämnden motsvarar detta ungefär behovet av en ytterligare heltidstjänst.

Denna kostnadsökning uppstår oavsett organisationsform. Fördelen med den gemensamma nämnden är att kostnadsökningen kan hanteras inom en större organisation där resurser, kompetens och administrativa funktioner delas mellan flera kommuner. Därigenom skapas bättre förutsättningar för att möta de ökade kraven på ett kostnadseffektivt sätt.
Den ekonomiska modellen i samverkansavtalet bygger på att kostnaderna delas mellan samverkanskommunerna utifrån både fasta och rörliga komponenter. Modellen syftar till att skapa en rättvis fördelning där hänsyn tas till såväl kommunernas storlek som den faktiska belastningen på verksamheten.

En grundavgift tas ut av samtliga samverkanskommuner för att finansiera gemensamma fasta kostnader såsom ledning, systemstöd, administration och andra funktioner som krävs oavsett verksamhetens omfattning. Därutöver fördelas verksamhetens kostnader enligt en modell som beaktar både kommunernas invånarantal och antalet aktuella ärenden. Syftet är att kostnadsfördelningen ska spegla både kommunernas storlek och den faktiska nyttan av verksamheten. Fördelningsmodellen bygger på 60 procent invånarantal och 40 procent antal aktuella ärenden.

Kostnader för arvoden och kostnadsersättningar till gode män, förvaltare och förmyndare ingår i den gemensamma nämndens budget. Värdkommunen ansvarar för administration och utbetalning av arvoden till ställföreträdare, medan kostnaden belastar den kommun där huvudmannen är folkbokförd. På motsvarande sätt ansvarar respektive samverkanskommun för kostnader hänförliga till sina egna förtroendevalda, exempelvis sammanträdesarvoden och övriga politiska ersättningar.

Kommun	Ram 2027	*Verksamhet*	*Arvoden till ställföretärdare*	*Politisk organisation*
Alingsås	4 800 000	*3 050 000*	*1 550 000*	*200 000*
Lerum	4 030 000	*2 900 000*	*1 030 000*	*100 000*
Ale	3 335 000	*2 330 000*	*905 000*	*100 000*
Vårgårda	1 510 000	*1 030 000*	*380 000*	*100 000*
Total ram	**13 675 000**	***9 310 000***	***3 865 000***	***500 000***

Tabellen visar den preliminära budgetramen för Västsvenska Överförmyndarnämnden 2027 fördelad mellan samverkanskommunerna. Budgeten omfattar verksamhetskostnader, arvoden till ställföreträdare samt kostnader för den politiska organisationen. Fördelningen sker enligt de principer som anges i samverkansavtalet. Den högre kostnaden för politisk organisation i Alingsås kommun förklaras av att Alingsås innehar ordförandeskapet under den första mandatperioden och därmed bär de fasta kostnader som är kopplade till ordförandeuppdraget.

För år 2026 har överförmyndarnämnden i Ale kommun en total budget på 3429 tkr av vilka 3277 tkr bland annat omfattar kostnader för ersättning till Alingsås kommun för samverkan samt arvoden till ställföreträdare. Övriga 152 tkr i budgeten utgör kommunens kostnader för förtroendevaldas arvoden. För Ale kommuns del minskar kostnaden preliminärt med 94 tkr utifrån ny fördelningsmodell inklusive utökningen med en årsarbetare som krävs för att täcka volymökningen till följd av ny lagstiftning.

Den ekonomiska modellen innehåller även bestämmelser om budgetprocess, ekonomisk uppföljning, fakturering och slutavräkning. Den gemensamma nämnden ansvarar för att årligen upprätta budgetförslag efter samråd med samverkanskommunerna. Genom löpande ekonomisk uppföljning, delårsbokslut och årsbokslut säkerställs att kommunerna fortlöpande kan följa verksamhetens ekonomi och vid behov vidta åtgärder.

Den samlade bedömningen är att den ekonomiska modellen skapar långsiktiga och förutsägbara förutsättningar för samverkan samtidigt som den ger en rimlig balans mellan gemensamt ansvarstagande och kostnadsansvar utifrån respektive kommuns storlek och verksamhetsvolym. Genom att verksamheten bedrivs i en större organisation skapas dessutom bättre förutsättningar att hantera de kostnadsökningar som följer av ny lagstiftning, ökade krav på rättssäkerhet och behovet av specialistkompetens. Sammantaget bedöms den gemensamma nämnden skapa bättre förutsättningar att möta de ökade krav som följer av ny lagstiftning samtidigt som verksamhetens kvalitet, robusthet och långsiktiga hållbarhet stärks.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Även om verksamheten organiseras i en gemensam nämnd ska tillgängligheten för kommuninvånarna lokalt bibehållas. Samverkanskommunerna ska likt idag bistå med mottagande av handlingar, tillhandahålla lokaler för bokade besök och utbildningar samt medverka i informationsinsatser kring rekrytering och utbildning av ställföreträdare. Ställföreträdare och enskilda ska även fortsättningsvis kunna få lokal service i samtliga samverkanskommuner.

För ställföreträdare, huvudmän och andra enskilda innebär den föreslagna organisationen tydligare kontaktvägar. Överförmyndarsamverkan kommer att hantera samtliga kontakter för den gemensamma nämndens räkning, vilket innebär att det blir tydligare vart allmänheten ska vända sig med frågor, ansökningar och andra ärenden vilket minskar risken för dubbelhantering.

Den gemensamma organisationen innebär också förenklingar för ställföreträdarna. Genom att arvoden och kostnadsersättningar hanteras samlat av värdkommunen får ställföreträdarna en tydligare och mer enhetlig hantering oavsett i vilken samverkanskommun huvudmannen är folkbokförd. Detta bedöms minska administrationen och skapa en mer förutsägbar process för både ställföreträdare och verksamhet.

Ärendet har inte någon påverkan på kommunens näringsliv. Hur ansvaret fördelas avseende civil beredskap eller vid tider av höjd beredskap regleras av reglemente och samverkansavtal.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktigesmål om både kundnytta och effektivitet.

Remiss och samberedning

Ärendet har samberetts tillsammans med tjänstepersoner från Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner. Förslag till reglemente och samverkansavtal har diskuterats på politisk nivå mellan överförmyndarnämndernas presidier vid samrådsmöte 2026-05-21. Respektive kommunstyrelse alternativt kommunstyrelsens arbetsutskott i de samverkande kommunerna har haft uppe reglemente och samverkansavtal för synpunkter och medskick. I Ale kommun genomfördes detta vid kommunstyrelsens sammanträde den 2 juni 2026 § 127.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Efter beslut i respektive kommunfullmäktige kommer arbetet med att förbereda för uppstarten av den gemensamma nämnden att inledas. Dels kommer förvaltningen i Alingsås kommun rent praktiskt ansluta Vårgårda kommun till samverkan genom bland annat övertagande av ärenden och anpassning av IT-stöd. Utöver detta ska befintliga styrdokument omarbetas och lokala styrdokument ses över eller upphävas. Kommunernas lokala planerings- och uppföljningsprocesser liksom revision behöver anpassas utifrån den gemensamma nämnden. Kommunikationsinsatser kommer att genomföras till relevanta aktörer som tillsynsmyndigheter och tingsrätt liksom ställföreträdare.

Beslutet skickas till:

Överförmyndarnämnden
Revisionen
Socialnämnden
Alingsås kommun
Lerums kommun
Vårgårda kommun
Överförmyndare i samverkan Alingsås kommun

Antaget av kommunfullmäktige Alingsås kommun 2026-

Antaget av kommunfullmäktige Lerums kommun 2026-

Antaget av kommunfullmäktige Ale kommun 2026-

Antaget av kommunfullmäktige Vårgårda kommun 2026-

Reglemente för Västsvenska Överförmyndarnämnden

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen, föräldrabalken, och övrig tillämplig lagstiftning, gäller bestämmelserna i detta reglemente för den gemensamma nämnden.

Reglementet träder i kraft den 1 januari 2027. Reglementet ska inför varje ny mandatperiod ses över och vid behov revideras.

§ 1 Kommunal samverkan

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som enligt lag ska finnas i varje kommun. Kommunfullmäktige får besluta att inrätta en gemensam nämnd tillsammans med en annan kommun och att kommunen ska fullgöra sina uppgifter genom en sådan nämnd. Bestämmelser om gemensam nämnd finns i 9 kap. 19–22 §§ kommunallagen.

Av 19 kap. 16 § föräldrabalken framgår att kommuner får besluta att ha en gemensam överförmyndarnämnd samt att bestämmelserna om gemensam nämnd i kommunallagen även gäller för en sådan nämnd. Den gemensamma nämndens uppgifter ska närmare preciseras i en överenskommelse mellan de berörda kommunerna.

Kommunerna Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda, benämnda samverkanskommunerna, har i avtal kommit överens om att inrätta en gemensam överförmyndarnämnd och organisation för överförmyndarverksamheten. Nämnden kallas för Västsvenska Överförmyndarnämnden.

§ 2 Värdkommun

Alingsås kommun är värdkommun för den gemensamma nämnden. Nämnden ingår i värdkommunens organisation.

För beredning och verkställighet av nämndens uppgifter finns en särskild tjänstemannaorganisation. Samtliga arbetstagare inom denna organisation är anställda i Alingsås kommun.

§ 3 Överförmyndarnämndens verksamhetsområde

Nämnden ansvarar för och verkställer överförmyndarverksamheten i Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner. Nämnden är en kommunal förvaltningsmyndighet i första instans. Nämndens huvudsakliga uppgift är att utöva tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet.

Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt föräldrabalken, lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn samt enligt vad som i övrigt föreskrivs i lag eller annan författning i fråga om överförmyndarnämndens verksamhet.

§ 4 Nämndens rapporteringsskyldighet och internkontroll

När nämnden fastställer budget och behandlar sitt årsbokslut ska dessa utan dröjsmål överlämnas till kommunstyrelsen i samtliga samverkanskommuner.

Ekonomiska frågor regleras i samverkansavtalet.

Nämnden ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig och bedrivs i enlighet med värdkommunens riktlinjer för intern kontroll. Nämnden ska till kommunfullmäktige i samtliga samverkanskommuner lämna de redovisningar som krävs för uppföljning och prövning av verksamheten.

Respektive samverkanskommuns revision granskar den gemensamma nämndens verksamhet i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Varje kommunfullmäktige prövar frågan om ansvarsfrihet för de ledamöter och ersättare som kommunen har utsett.

Nämnden ska även i övrigt fortlöpande hålla respektive kommunstyrelse informerad om sin verksamhet. Detta ska i första hand ske genom dialog med kommunstyrelserna eller av kommunerna utsedda kontaktpersoner.

§ 5 Övriga uppgifter

Nämnden ska samverka med berörda aktörer samt följa utvecklingen inom sitt verksamhetsområde och vid behov lämna förslag till berörda kommunala organ.

§ 6 Delegering från kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige i respektive samverkanskommun delegerar, i de delar som berör den egna kommunen, till nämnden att inom sitt verksamhetsområde och utan kommunfullmäktiges särskilda godkännande, under förutsättning att ärendet inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt:

1. själv eller genom ombud föra samverkanskommunernas talan i alla mål och ärenden som faller inom nämndens verksamhetsområde
2. för respektive samverkanskommun träffa överenskommelse om betalning, ingå förlikning och sluta annat ekonomiskt avtal.
3. överklaga andra myndigheters beslut

4. lämna yttranden i offentliga utredningar, promemorior, lagförslag och motsvarande i de fall frågan endast berör nämndens verksamhetsområde och inte bedöms vara av strategisk betydelse för kommunen.

§ 7 Delgivning

Delgivning med överförmyndarnämnden sker med ordföranden eller anställd som nämnden bestämmer.

§ 8 Undertecknande av handlingar

Avtal samt andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämnden och som riktar sig externt ska signeras av ordföranden eller, vid förfall, av vice ordföranden. Vid förfall även för vice ordföranden får ledamot eller anställd som nämnden utser signera handlingen. Nämnden får i övrigt besluta om vem som har rätt att signera handlingar om inte annat följer av delegationsordning.

§ 9 Arkiv och personuppgifter

Nämnden är arkivansvarig för verksamheten och ansvarar för att dess handlingar hanteras i enlighet med gällande lagstiftning och värdkommunens arkivreglemente.

Nämnden ansvarar för sitt diarium och sitt arkiv. Slutarkivering av handlingar sker i respektive samverkanskommun enligt tillämpliga arkivbestämmelser.

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker inom dess verksamhet.

§ 10 Personal

Värdkommunen är arbetsgivare för den personal som är anställd för verksamheten och ansvarar därmed för arbetsgivar- och arbetsmiljöfrågor.

§ 11 Extraordinära händelser och höjd beredskap

Vid fredstida krissituation som avses i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, eller den lag som ersätter denna, får respektive samverkanskommuns krisledningsnämnd, eller den nämnd som fullgör dess uppgifter, i den omfattning som följer av lag, överta hela eller delar av nämndens verksamhetsområde som berör den egna kommunen.

När förhållandena medger det ska uppgifterna återgå till nämnden.

Vid höjd beredskap ska nämndens verksamhet bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning.

Arbetsformer för Västsvenska Överförmyndarnämnden.

§ 1 Nämndens sammansättning

Nämnden består av fyra ledamöter och fyra ersättare. Varje kommun väljer en ledamot och en ersättare.

Ledamot eller ersättare, eller dennes make, maka eller sambo eller andra närstående får inte ha uppdrag som god man eller förvaltare inom nämndens verksamhetsområde.

§ 2 Utskott

Nämnden ska inte ha något utskott.

§ 3 Ordförandeskap och presidium

Ordförande och vice ordförande utses av kommunfullmäktige i den eller de samverkanskommuner som enligt denna paragraf innehar respektive uppdrag under mandatperioden.

Ordförandeskapet ska rotera mellan samverkanskommunerna enligt följande ordning:
2027 till 2030 – Alingsås
2031 till 2034 – Lerum
2035 till 2038 – Ale
2039 till 2042 – Vårgårda

Vice ordförandeskapet ska rotera mellan samverkanskommunerna enligt följande ordning:
2027 till 2030 – Lerum
2031 till 2034 – Ale
2035 till 2038 – Vårgårda
2039 till 2042 – Alingsås

Därefter fortsätter rotationen enligt samma ordning om inte kommunfullmäktige i samtliga samverkanskommuner beslutar annat.

§ 4 Ordförandes arbetsuppgifter

Det åligger ordföranden

1. att leda nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
3. kalla ersättare,
4. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda,
5. se till att färdigbehandlade ärenden snarast behandlas i nämnden,
6. bevaka att nämndens beslut verkställs,

7. följa frågor av betydelse för nämndens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
8. främja samverkan mellan nämnden och övriga nämnder samt
9. representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte nämnden bestämt annat i ett särskilt fall.

§ 5 Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättare har rätt att närvara vid sammanträdet även om ordinarie ledamot tjänstgör. Ersättare har yttranderätt och rätt att få avvikande mening antecknad i protokollet.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, efter att ärendet har behandlats.

§ 6 Ersättare för ordförande

Om varken ordförande eller vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet har förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i nämnden längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller vice ordföranden inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/vice ordförandens uppgifter.

§ 7 Nämndens inträdesordning

Då ledamot är frånvarande träder i första hand ersättare från samma kommun in.

I andra hand träder övriga ersättare in i följande ordning:

För Alingsås:

1. Lerum
2. Ale
3. Vårgårda

För Lerum:

1. Ale
2. Vårgårda
3. Alingsås

För Ale:

1. Vårgårda
2. Alingsås
3. Lerum

För Vårgårda

1. Alingsås
2. Lerum
3. Ale

§ 8 Kallelse till sammanträde

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträden. När varken ordföranden eller vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fem dagar före sammanträdesdagen. Kallelse ska ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordföranden bestämmer formen för kallelse. I undantagsfall får kallelse ske inom annan tid och/eller på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista, Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utlämnande av handlingar har skett.

§ 9 Sammanträden

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden beslutar. Ordföranden och vice ordföranden har rätt att kalla till extra nämnd när behov uppkommer, likaså kan presidiet ställa in ett sammanträde om särskilda skäl föreligger.

Nämnden sammanträder i värdkommunen om inte nämnden i särskilt fall beslutar något annat.

Nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga ledamöter kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

Nämndens sammanträden ska hållas inom stängda dörrar.

Chefen för samverkansorganisationen bestämmer om sekreterarskap för nämndens sammanträden.

§ 10 Votering enligt Föräldrabalken

Om skiljaktiga meningar uppkommer i nämnden i ett ärende enligt föräldrabalken ska omröstning ske i enlighet med 19 kap. 13 § föräldrabalken och 16 kap. rättegångsbalken. Vid omröstningen gäller följande:

Den yngste ledamoten yttrar sig först. Därefter går man vidare i turordning utifrån ledamöternas placering i nämnden. Ordföranden yttrar sig sist. Varje ledamot ska ange skälen för sin uppfattning.

Beslutet blir den mening som får stöd av mer än hälften av ledamöterna. Om två meningar får lika många röster och ordförandens röst ingår i en av dem, är det den meningen som gäller (ordförandens utslagsröst).

§ 11 Reservation

En ledamot som har reserverat sig mot ett beslut får lämna en skriftlig motivering till reservationen, vilken ska lämnas före den tidpunkt som fastställts för justering av protokollet.

§ 12 Närvarorätt

Nämnden beslutar om närvarorätt vid sina sammanträden.

Nämndens sekreterare samt chef och föredragande tjänstepersoner har rätt att närvara och delta i överläggningarna. Nämnden får även medge annan att närvara vid sammanträde.

§ 13 Justering av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot. Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Nämndens protokoll ska anslås på respektive medlemskommuns anslagstavla.

§ 14 Delegation av beslutanderätt

Omfattningen av den delegation som den gemensamma nämnden beslutat om redovisas i en särskild delegationsordning som fastställs av nämnden.

Samverkansavtal för gemensam överförmyndarnämnd mellan Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner

1 § Parter

Detta avtal har ingåtts mellan Alingsås kommun, Lerums kommun, Ale kommun och Vårgårda kommun (nedan gemensamt benämnda samverkanskommunerna).

Detta avtal ersätter från och med ikraftträdandet tidigare avtal och överenskommelser avseende samverkan inom överförmyndarverksamheten mellan samverkanskommunerna.

2 § Bakgrund och syfte

Samverkanskommunerna har med stöd av 9 kap. 19 § kommunallagen (2017:725) och 19 kap. 16 § föräldrabalken (1949:381) beslutat att inrätta en gemensam överförmyndarnämnd.

Syftet med samverkan är att säkerställa en rättssäker, effektiv och långsiktigt hållbar överförmyndarverksamhet med hög kvalitet, god tillgänglighet och robust kompetensförsörjning.

Samverkan ska särskilt främja:

- en enhetlig rättstillämpning
- en effektiv resursanvändning
- minskad sårbarhet
- förbättrade möjligheter till verksamhetsutveckling.

3 § Organisationsform

Samverkanskommunerna bedriver överförmyndarverksamheten genom en gemensam nämnd.

Nämnden benämns Västsvenska Överförmyndarnämnden.

Nämndens uppdrag, befogenheter och arbetsformer regleras i särskilt reglemente, beslutat av respektive kommunfullmäktige.

Vid motstridighet mellan detta avtal och reglementet ska reglementet äga företräde i frågor som rör nämndens organisation och arbetsformer, i övriga frågor ska avtalet äga företräde.

4 § Värdkommun

Alingsås kommun är värdkommun för den gemensamma nämnden.

Den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens organisation.

Värdkommunen ansvarar för:

- att tillhandahålla tjänstemannaorganisation
- arbetsgivaransvar för samtliga anställda
- lokaler, system och administrativa stödfunktioner

5 § Verksamhetens omfattning

Den gemensamma nämnden fullgör samverkanskommunernas uppgifter enligt:

- föräldrabalken (1949:381)
- lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn
- annan tillämplig lagstiftning

Nämnden utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare samt ansvarar för övriga uppgifter som enligt lag åligger en överförmyndarnämnd.

Samverkanskommunerna ansvarar gemensamt för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning.

6 § Tjänstemannaorganisation

För beredning och verkställighet av nämndens uppgifter finns en gemensam tjänstemannaorganisation.

Organisationen ska:

1. bereda ärenden till nämnden
2. fatta beslut på delegation
3. handlägga och följa upp ärenden inom ramen för nämndens tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare
4. rekrytera och utbilda ställföreträdare
5. tillhandahålla service till allmänheten
6. svara för diarieföring, arkiv- och registerhantering
7. ta fram underlag för styrning, uppföljning och utveckling
8. upprätta statistik och rapportera till tillsynsmyndigheter
9. initiera och bereda ärenden som inte omfattas av delegation
10. löpande informera nämnden om förändringar i lagstiftning och praxis

Värdkommunen ska säkerställa att verksamheten kan upprätthållas med tillräcklig kontinuitet även vid störningar i personalförsörjning, system eller andra verksamhetskritiska funktioner.

Delegation regleras i nämndens delegationsordning.

7 § Styrning, insyn och uppföljning

Den gemensamma nämnden ansvarar för verksamhetens mål, inriktning, kvalitet och uppföljning.

Nämnden ska:

- upprätta budget
- följa upp verksamhet och intern kontroll
- lämna årsbokslut och delårsbokslut

Nämnden ska till kommunstyrelsen i respektive samverkanskommun lämna de uppgifter som krävs för uppföljning och samordning. Nämnden ska även tillhandahålla samverkanskommunerna relevant underlag för:

- budgetarbete
- uppföljning
- intern styrning och kontroll

Samverkanskommunerna ska ges insyn i verksamheten i den omfattning som krävs för uppföljning, styrning och samordning samt i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Kommunfullmäktige i respektive samverkanskommun har rätt att begära upplysningar från den gemensamma nämnden i den omfattning som följer av kommunallagen.

Respektive samverkanskommuns revision granskar den gemensamma nämndens verksamhet i enlighet med kommunallagens bestämmelser.

Nämnden ska utan dröjsmål informera samverkanskommunerna om väsentliga förändringar i verksamheten.

Med väsentliga förändringar avses särskilt:

- förändringar i lagstiftning eller rättspraxis som påverkar verksamheten
- större organisatoriska förändringar
- avvikelser av betydelse från budget eller verksamhetsplan, särskilt vid risk för budgetöverskridande
- brister eller händelser som kan påverka rättssäkerhet eller förtroende

8 § Extraordinära händelser och höjd beredskap

Vid extraordinära händelser enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har respektive samverkanskommuns krisledningsnämnd eller den nämnd som fullgör dess uppgifter, rätt att, i den omfattning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning, överta hela eller delar av den gemensamma nämndens verksamhetsområde som berör den egna kommunen.

När förhållandena medger det ska verksamheten återgå till den gemensamma nämnden.

Värdkommunen ansvarar för att samordna hanteringen av händelser som påverkar den gemensamma nämndens verksamhet. Detta innefattar särskilt ansvar för:

- ledning och samordning av verksamheten
- arbetsmiljö och säkerhet för personal
- kontakter med berörda myndigheter och externa aktörer

Respektive samverkanskommun ansvarar för att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt upprätta och vidmakthålla planer för extraordinära händelser och höjd beredskap. Dessa ska, i tillämpliga delar, omfatta den verksamhet som bedrivs inom den gemensamma nämnden.

Vid höjd beredskap ska verksamheten så långt som möjligt upprätthållas i enlighet med gällande lagstiftning och ansvarsprincipen.

9 § Kommunikation och media

Den gemensamma nämnden ansvarar för extern kommunikation avseende verksamheten.

Ordföranden företräder nämnden i kontakter med media, om inte nämnden beslutar annat.

Värdkommunen ska tillhandahålla stöd för kommunikation och mediahantering.

Samverkanskommunerna ska vid behov samordna sin kommunikation i frågor som rör den gemensamma nämnden.

Nämnden ska särskilt beakta vikten av förtroendeskapande kommunikation gentemot allmänheten.

10 § Ekonomi och finansiering

10.1 § Gemensam budget

Den gemensamma nämnden ansvarar för att uppställa förslag till budget för verksamheten.

Budgeten ska fastställas av nämnden inom de ekonomiska ramar som fastställs av respektive samverkanskommun och i enlighet med respektive kommuns budgetprocess.

Budgetförslaget ska, i enlighet med 9 kap. 26 § kommunallagen (2017:725), upprättas efter samråd med de övriga samverkanskommunerna.

Om samverkanskommunerna inte kan enas om budget eller fördelningsmodell ska frågan hanteras genom omförhandling enligt § 22.

10.2 § Verksamhetskostnader

Verksamhetens kostnader för enheten Överförmyndarsamverkan fördelas mellan samverkanskommunerna i två delar: en fast del och en rörlig del.

Fast del

Varje samverkanskommun erlägger en fast grundavgift om 300 000 kronor per år, fördelad enligt följande:

- 150 000 kronor avser gemensamma fasta kostnader såsom ledning, system och administration.
- 150 000 kronor avser ersättning för köpta arvoden till ställföreträdare.

Grundavgiften ska justeras årligen i enlighet med löne- och prisutveckling (SKR:s PKV-index) om inte annat beslutas av samtliga samverkanskommuner.

Rörlig del

Den rörliga delen utgörs av verksamhetens totala kostnader efter avdrag för samtliga fasta avgifter. Den rörliga delen fördelas mellan samverkanskommunerna enligt följande nyckel:

- 60 procent baseras på respektive kommuns folkbokförda befolkning per den 31 december föregående år, enligt uppgift från Statistiska centralbyrån (SCB).
- 40 procent baseras på antalet aktuella ärenden. Med aktuella ärenden avses ärenden som är aktiva per den 31 december föregående år.

10.3 § Arvoden till ställföreträdare

Värdkommunen ansvarar för utbetalning av arvoden och kostnadsersättningar till ställföreträdare för samtliga samverkanskommuner.

Arvodeskostnaderna är kommunspecifika och baseras på nämndens arvodesbestämmelser. Varje samverkanskommun svarar fullt ut för de faktiska kostnaderna för arvoden och kostnadsersättningar som avser den egna kommunen, utöver vad som täcks av grundavgiften enligt § 10.2.

10.4 § Kostnader för politisk organisation

Respektive samverkanskommun svarar för kostnader hänförliga till den politiska organisationen, inklusive arvoden, ersättningar och övriga kostnader för nämndens ledamöter och ersättare från den egna kommunen.

Dessa kostnader ingår inte i verksamhetskostnaderna enligt § 10.2 och faktureras inte via värdkommunen.

10.5 § Fakturering och betalning

Värdkommunen ska fakturera samverkanskommunerna för:

- Fast grundavgift enligt § 10.2
- Rörlig del av verksamhetskostnader enligt § 10.2
- Faktiska arvodeskostnader utöver grundavgiftens del för köpta arvoden enligt § 10.3

Fakturering av grundavgift och beräknad rörlig del ska ske halvårsvis i förskott, om inte annat överenskommes mellan parterna. Arvodeskostnader faktureras löpande eller halvårsvis i efterskott.

Vid väsentliga avvikelser har värdkommunen, efter information till samverkanskommunerna, rätt att justera debiteringen under löpande år.

Betalning ska erläggas senast trettio (30) dagar från fakturans ankomstdag.

Vid försenad betalning har värdkommunen rätt att debitera dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635).

Slutavräkning av årets faktiska kostnader ska ske i samband med årsbokslut, dock senast den 31 mars påföljande år. Eventuella över- eller underskott regleras i enlighet med § 11.

10.6 § Interna stödfunktioner

Värdkommunen ansvarar för att tillhandahålla nödvändiga stödfunktioner för verksamheten, såsom ekonomi, HR, IT, juridik och kommunikation. Kostnaderna för dessa ingår i verksamhetskostnaderna enligt § 10.2.

10.7 § Justering av fördelningsmodell och investeringar

Fördelningsmodellen ska vid behov ses över, dock minst en gång per mandatperiod.

Värdkommunen ansvarar för nödvändiga investeringar i lokaler, system och utrustning för verksamheten inom ramen för beslutad budget. Beslut om större investeringar ska fattas av nämnden inom ramen för beslutad budget.

Tillgångar som anskaffas för verksamheten ägs av värdkommunen om inte annat särskilt beslutas.

Kostnader för investeringar ska ingå i verksamhetens totala kostnader och fördelas enligt § 10.2, om inte annat särskilt beslutas.

11 § Redovisning och ekonomisk reglering

Den gemensamma nämnden ska årligen redovisa verksamhetens resultat och ekonomi till samverkanskommunerna.

Över- eller underskott avseende verksamhetens rörliga kostnader ska fördelas mellan samverkanskommunerna enligt den fördelningsmodell som gällt för det aktuella verksamhetsåret.

12 § Ersättning från Migrationsverket avseende ensamkommande barn

Ansvaret för uppföljning och hantering av ersättning från Migrationsverket avseende ensamkommande barn överförs till den gemensamma nämnden.

Den gemensamma nämnden ansvarar för att ansöka om, ta emot och redovisa ersättningarna i den del de avser överförmyndarverksamheten.

I de fall ersättningen även avser socialtjänstens ansvarsområde ska ersättningen fördelas mellan den gemensamma nämnden och berörd samverkanskommun enligt överenskommelse.

13 § Arkiv och handlingar

Den gemensamma nämnden är arkivansvarig för verksamheten.

Värdkommunen ansvarar, på uppdrag av nämnden, för den löpande arkivhanteringen, inklusive förvaring, registrering och strukturering av handlingar under pågående handläggning.

Handlingar ska hanteras i enlighet med gällande arkivlagstiftning samt tillämpliga föreskrifter från respektive samverkanskommuns arkivmyndighet.

Slutarkivering sker i respektive samverkanskommun enligt överenskommen ordning.

Vid samverkans upphörande ska samtliga handlingar och register överlämnas till respektive kommun.

14 § System och digital infrastruktur

Värdkommunen ansvarar för att tillhandahålla och förvalta verksamhetssystem och tekniska lösningar som krävs för verksamheten.

Systemen ska vara tillgängliga för samtliga samverkanskommuner och uppfylla krav på informationssäkerhet.

Värdkommunen ska säkerställa att systemen drivs på ett säkert sätt genom riskbaserade åtgärder såsom åtkomstkontroll, drift, kontinuitet och återställning.

Värdkommunen ska även säkerställa att externa leverantörer och tjänster som används inom verksamheten uppfyller tillämpliga säkerhetskrav.

15 § Personuppgiftsansvar (GDPR) och informationssäkerhet

Den gemensamma nämnden är personuppgiftsansvarig för all behandling av personuppgifter som sker inom verksamheten, i enlighet med Dataskyddsförordningen (GDPR).

Värdkommunen ansvarar för att tillhandahålla nödvändiga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för informationshanteringen inom samverkan. Åtgärderna ska uppfylla tillämpliga krav på informationssäkerhet, inklusive tillämplig lagstiftning inom informations- och cybersäkerhetsområde, samt utgöra sådana skyddsåtgärder som krävs enligt GDPR för behandling av personuppgifter.

Detta omfattar skydd av informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

15.1 § Sekretess

Den gemensamma nämnden och samverkanskommunerna ansvarar för att bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) följs.

15.2 § Incidenter

Parterna ska utan dröjsmål informera varandra om incidenter som rör personuppgifter eller informationssäkerhet, som påverkar samverkan.

15.3 § Rutiner

Parterna ska säkerställa att det finns ändamålsenliga och dokumenterade rutiner för att:

- hantera registrerades rättigheter i enlighet med artiklarna 12-22 i Dataskyddsförordningen (GDPR)
- identifiera, rapportera och följa upp personuppgiftsincidenter, samt informations- och cybersäkerhetsincidenter.

16 § Personal och arbetsgivaransvar

Värdkommunen är arbetsgivare för samtliga anställda inom verksamheten och ansvarar för arbetsmiljö, kompetensförsörjning och personaladministration.

17 § Kvalitet och rättstillämpning

Den gemensamma nämnden ska verka för en enhetlig och rättssäker handläggning i samtliga samverkanskommuner.

Detta innefattar att:

- gemensamma rutiner och riktlinjer ska tas fram och tillämpas

- avvikelser i rättstillämpning ska följas upp
- systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas
- ta emot, utreda och följa upp klagomål som rör verksamheten.

18 § Tillgänglighet och service

Verksamheten ska upprätthålla god tillgänglighet i enlighet med förvaltningslagen.

Detta innefattar att:

- ta emot bokade besök under kontorstid i samtliga samverkanskommuner
- vid behov och efter särskild överenskommelse kunna erbjuda besök utanför ordinarie kontorstid
- vara tillgänglig via telefon under helgfria vardagar
- ha en funktionsbrevlåda som bevakas varje helgfri vardag
- säkerställa skyndsam hantering av inkommande post
- skyndsamt hantera begäran om utlämnade av allmän handling

Tillgängligheten ska vara likvärdig för samtliga samverkanskommuner.

19 § Stöd från samverkanskommunerna

Respektive samverkanskommun ska vid behov vara behjälplig med att:

- ta emot handlingar från enskilda och vidarebefordra dessa till värdkommunen
- bistå med lokal för bokade besök och utbildningar
- bistå med informationsspridning i kommunens kommunikationskanaler avseende rekrytering och utbildning av ställföreträdare

Respektive samverkanskommun ska utse en kontaktperson för samordning och löpande dialog med den gemensamma nämnden och dess tjänstemannaorganisation.

Värdkommunen ska vid behov kalla de utsedda kontaktpersonerna till samråd i frågor av gemensam betydelse för samverkan, verksamhetens utveckling eller genomförandet av detta avtal.

20 § Utökning av samverkan

Ytterligare kommuner kan ansluta till samverkan efter:

- beslut i respektive kommunfullmäktige
- godkännande av samtliga samverkanskommuner

Villkoren för anslutning ska regleras genom erforderliga ändringar i samverkansavtalet och reglementet.

21 § Avtalstid och uppsägning

Avtalet gäller från och med den 1 januari 2027 och tills vidare.

Uppsägning ska ske skriftligen och gäller vid det årsskifte som inträffar minst tolv (12) månader efter uppsägningen.

Vid utträde ska den utträdande kommunen ersätta de kostnader som uppkommer till följd av utträdet.

22 § Omförhandling

Part har rätt att begära omförhandling av avtalet om förutsättningarna förändras väsentligt.

23 § Särskild omförhandling och uppsägning

Om en part väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt detta avtal ska parterna skyndsamt inleda dialog och omförhandling. Om rättelse inte sker inom skälig tid efter skriftlig erinran har övriga samverkanskommuner rätt att säga upp avtalet i förhållande till den berörda parten.

24 § Avveckling

Vid samverkans upphörande ska:

- tillgångar och skulder fördelas mellan samverkanskommunerna
- verksamheten avvecklas i ordnade former
- återförande av handlingar och register ska ske i ordnat och strukturerat skick utan oskäligt merarbete för mottagande kommun.

Erlagd grundavgift enligt § 10.2, inklusive såväl del avseende gemensamma fasta kostnader som del avseende köpta arvoden till ställföreträdare, återbetalas inte vid samverkans upphörande eller utträde under pågående verksamhetsår, om inte samverkanskommunerna beslutar annat.

25 § Force majeure

Part är befriad från ansvar för underlåtenhet att fullgöra viss förpliktelse enligt avtalet om underlåtenheten har sin grund i omständighet utanför partens kontroll.

Ingen part ansvarar för indirekta skador som uppstår till följd av detta avtal.

Part ska utan dröjsmål underrätta övriga parter om sådan omständighet samt när den upphör.

Om verksamheten inte kan upprätthållas ska samverkanskommunerna, i den utsträckning som är nödvändig, ha rätt att tillfälligt utföra uppgifter inom den egna kommunen.

26 § Tvist

Tvist ska i första hand lösas genom förhandling.

Om enighet inte kan nås ska tvist avgöras av allmän domstol enligt svensk rätt, med Alingsås tingsrätt som första instans.

27 § Giltighet

Avtalet är giltigt under förutsättning att det godkänns av kommunfullmäktige i samtliga samverkanskommuner samt vinner laga kraft.

28 § Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg till detta avtal ska, för att vara giltiga, vara skriftliga och godkännas av samtliga samverkanskommuner genom beslut av respektive kommunfullmäktige.

29 § Överlåtelse av avtal

Detta avtal får inte överlåtas till annan part utan skriftligt medgivande från samtliga samverkanskommuner.

30 § Undertecknande

Detta avtal har upprättats i lika många exemplar som antalet samverkanskommuner, varav parterna tagit var sitt.

Avtalet får undertecknas elektroniskt.

Underskrifter

Detta avtal har godkänts av kommunfullmäktige i respektive samverkanskommun och undertecknas av behöriga företrädare för parterna.

För Alingsås kommun
Ort och datum
Namn
Titel

För Ale kommun
Ort och datum
Namn
Titel

För Lerums kommun
Ort och datum
Namn
Titel

För Vårgårda kommun
Ort och datum
Namn
Titel

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-06-02
KS § 127

KS 2025/496

Information om samverkansavtal och reglemente överförmyndarnämnden

Beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning

Patrik Skog, avdelningschef demokrati informerar om samverkansavtal och reglemente överförmyndarnämnden.

Kommunstyrelsen ges möjlighet att inkomma med synpunkter. Avdelningschef Patrik Skog tar med sig synpunkterna som framförs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Protokollsanteckning

Christer Pålsson (V) lämnar för Vänsterpartiets räkning följande protokollsanteckning:

Vi anser att 1 + 1 per kommun i nämnden har ett demokratiskt underskott då det innebär att majoriteten har 100 % av alla ordinarie platser och i värsta fall kan ett parti sitta på 100 % av alla ordinarie platser då varje kommun väljer sina representanter. Vi anser därför att det minst skall vara 2 + 2.

Beslutet skickas till

Alingsås kommun

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-04-20
KF § 84

KS 2025/496

Inrättande av en gemensam överförmyndarnämnd

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

1. Ale kommun ska från och med den 1 januari 2027 ingå i en gemensam överförmyndarnämnd med Alingsås kommun som värdkommun tillsammans med de kommuner som fattar motsvarande beslut.

2. Den gemensamma överförmyndarnämnden ska vara öppen för att ytterligare kommuner kan ansluta efter beslut av respektive ansökande kommuns kommunfullmäktige samt efter att samverkansavtalet därefter godkänts av samtliga samverkande kommuner.

3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med de samverkande kommunerna, ta fram förslag på reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.

4. Ale kommun gör medskicket att särskilt lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet.

Sammanfattning

Kommunerna Ale, Alingsås och Lerum har efter beslut i respektive kommunstyrelse under hösten 2025 gemensamt utrett förutsättningarna för att bilda en gemensam överförmyndarnämnd. Kommunstyrelsen remitterade den färdiga utredningen till överförmyndarnämnden för inhämtande av synpunkter. Utredningen föreslår att de tre kommunerna bildar en gemensam överförmyndarnämnd och lämnar ett antal rekommendationer kopplat till detta. Överförmyndarnämnden beslutade 2026-02-23 §14 att ställa sig bakom utredningen.

Under utredningens gång har Vårgårda ansökt om att ingå i avtalssamverkan med Alingsås, Lerum och Ale. Ärendet har lyfts till överförmyndarnämnden för information. Även Herrljunga har inlett dialog med Alingsås kring ett eventuellt inträde i samverkan. Avtalssamverkan och gemensam överförmyndarnämnd kan

därmed komma att omfatta fler kommuner än de tre som utredningen omfattar. Den formella hanteringen av detta hanteras i separata ärenden.

Om beslut om gemensam nämnd fattas behöver de samverkande kommunerna gemensamt ta fram reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 80 2026-04-07
- Tjänsteutlåtande kommunledningsförvaltningen, 2026-03-18
- Överförmyndarnämndens beslut § 13 2026-02-23
- Tjänsteutlåtande, svar på remiss – Utredning om förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd, 2026-02-17
- Presentation av gemensam överförmyndarnämnd 2026-01-30
- Förutsättningar för en gemensam överförmyndarnämnd 2026-01-23
- Kommunstyrelsens beslut § 218 2025-10-21

Yrkande

Christer Pålsson (V) yrkar bifall till tredje att-satsen i kommunstyrelsens förslag.

> Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med de samverkande kommunerna, ta fram förslag på reglemente och uppdaterat samverkansavtal samt förslag till hur utredningens slutsatser i övrigt omhändertas i relevanta styrdokument.

Christer Pålsson (V) yrkar avslag till första, andra och fjärde att-satsen i kommunstyrelsens förslag.

> Ale kommun ska från och med den 1 januari 2027 ingå i en gemensam överförmyndarnämnd med Alingsås kommun som värdkommun tillsammans med de kommuner som fattar motsvarande beslut.
>
> Den gemensamma överförmyndarnämnden ska vara öppen för att ytterligare kommuner kan ansluta efter beslut av respektive ansökande kommuns kommunfullmäktige samt efter att samverkansavtalet därefter godkänts av samtliga samverkande kommuner.
>
> Ale kommun gör medskicket att särskilt lyfta vikten av att de positiva aspekterna för medborgare och ställföreträdare tydliggörs i det fortsatta arbetet.

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag i sin helhet och yrkar avslag till Christer Pålssons (V) yrkanden.

Beslutsgång

Kommunfullmäktige godkänner nedanstående beslutsordning.

Ordförande Claes-Anders Bengtsson ställer proposition på dels kommunstyrelsens förslag, dels på Christer Pålssons yrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Reservation

Vänsterpartiets ledamöter reserverar sig till förmån för eget förslag. Christer Pålsson (V) inkommer med följande skriftlig reservation:

Vänsterpartiet reserverar sig mot att införa en gemensam nämnd utan att först ha ett reglemente att förhålla oss till. Vänsterpartiet vill ha information om för och nackdelar med en gemensam nämnd inte en reklamkampanj.

Så först reglemente sedan eventuell gemensam nämnd.

Beslutet skickas till

Överförmyndarnämnden
Alingsås kommun
Lerums kommun
Kommunchef

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2024/1128
Datum: 2026-08-12
Utvecklingsledare Sara Botö

Kommunstyrelsen

Återrapportering av uppdraget – förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att förklara uppdraget ”att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag” som fullgjort.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I augusti 2024 inkom ”Motion om att utreda eventuell kommunal resursskola” från Gunnar Skaven (S) med följande yrkanden:

- att utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Ale kommuns upptagningsområde
- att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag
- att revidera ”Riktlinje för skolskjuts i Ale kommun”

Kommunfullmäktige beslutade i september 2025 att bifalla motionen i den del som avsåg att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro och som kommunen ej lyckats hantera idag. Motionen fördelades till utbildningsförvaltningen för vidare hantering.

Utbildningsförvaltningen har genomfört en utredning som beskriver nuläget kring skolfrånvaro i både riket och i Ale samt presenterar utvecklingsförslag med tillhörande kostnadsberäkningar för att både minska frånvaro och främja närvaro.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Utbildningsnämndens beslut § 72 2026-04-29
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-08
- Utredning Förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro i Ale kommun 2026-04-29
- Protokoll IFM Motion resursskola MBL 19, daterat 2026-03-03
- Riktlinje för skolnärvaro
- Kommunfullmäktiges beslut § 151 2025-09-08
- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-04-24
- Motion från Gunnar Skaven (S) om resursskola, inkommen 2024-04-05

Ärendet

I augusti 2024 inkom ”Motion om att utreda eventuell kommunal resursskola” från Gunnar Skaven (S) med följande yrkanden:

- att utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Ale kommuns upptagningsområde
- att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag
- att revidera ”Riktlinje för skolskjuts i Ale kommun”

Kommunfullmäktige beslutade i september 2025 att bifalla motionen i den del som avsåg att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro och som kommunen ej lyckats hantera idag. Motionen fördelades till utbildningsförvaltningen för vidare hantering.

Utbildningsförvaltningen har genomfört en utredning som beskriver nuläget kring skolfrånvaro i både riket och i Ale samt presenterar utvecklingsförslag med tillhörande kostnadsberäkningar för att både minska frånvaro och främja närvaro.

Elever med hög frånvaro, så kallad problematisk skolfrånvaro, är elever vars frånvaro oavsett giltig eller ogiltig har blivit så omfattande att den påverkar lärande, hälsa och framtida möjligheter. Bakomliggande orsaker är ofta komplexa och rör allt från psykisk ohälsa, social oro och bristande trygghet i skolan till neuropsykiatriska svårigheter (NPF) eller stressfyllda hemmiljöer. Ett systematiskt förebyggande arbete utifrån de olika perspektiven är avgörande. Det är betydligt enklare att agera när frånvaron just börjar öka än när mönstret blivit etablerat.

Utredningen har mot bakgrund av detta valt en bredare ansats än att enbart besvara yrkandet då utbildningsförvaltningen ser ett behov av att ställa om från ett reaktivt och åtgärdande arbetssätt till ett tidigt, förebyggande och främjande arbetssätt för att fånga upp elever som vars frånvaro precis börjat öka. Forskning och beprövad erfarenhet visar också att tidiga insatser är det mest verksamma sätter att rikta resurser.

För att förhindra skolfrånvaro, men också för att skapa möjligheter att hitta vägar tillbaka till skolan när frånvaron blivit problematisk finns i utredningen två utpekade fokusområden som kan skapa förutsättningar för en ökad skolnärvaro; att stärka resurserna som riktar sig till yngre åldrar och att stärka arbetet som sker mellan klassrummet och hemmet.

De utvecklingsförslag för både främjande, förebyggande och åtgärdande arbete som utbildningsförvaltningen föreslår i utredningen är i korthet:

- Stärka resurserna till yngre åldrar
    - Förstärk och utveckla barn- och elevhälsan i Ale

- Stärka arbetet mellan hem, skola och socialtjänst
    - Utöka skolsociala team till varje skolenhet
    - Behålla och utveckla arbetet med att minska skolfrånvaron utifrån Mål och budget 2026 (elevkoordinatorerna)
    - Förstärkt resurstilldelning till socialtjänsten

Utöver ovanstående föreslås på det åtgärdande området också två alternativ till den ordinarie skolgången för de elever som redan idag har hög frånvaro och som under en period behöver erbjudas andra undervisningsformer för att inte hamna efter i skolarbetet.

- Utveckla fjärr- och distansundervisning i Ale kommun
- Erbjuda undervisning utanför ordinarie schema

Utbildningsförvaltningen bedömer att både det främjande och det åtgärdande arbetet behöver förstärkas för att möta både elever i riskzon och de med redan etablerad frånvaro. Alla insatser som föreslås i utredningen bedöms av utbildningsförvaltningen som möjliga att starta utifrån beskriven finansiering. Insatser behöver ske över tid då området är komplext och eventuella effekter inte kan beläggas på kort sikt. Arbetet med att få tillbaka en elev med hög problematisk frånvaro till skolan beskriver utbildningsförvaltningen som både tids- och resurskrävande och hänvisar till att flera modeller pekar på ett tidsspann på ett till två år från det att en elev är helt frånvarande.

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2026-04-29 §72 att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att förklara uppdraget som fullgjort.

Skolfrånvaro – omfattningen i Ale idag

Uppdraget från kommunfullmäktige omfattar att utreda åtgärder för de elever som har hög skolfrånvaro idag och som kommunen inte lyckas hantera. I skollagen används begreppet ”upprepad eller hög frånvaro” vilket visar bredden i begreppet frånvaro.

I Ale kommun är det 30% av alla elever i grundskolan som har en frånvaro som överstiger 10%. Det finns ingen exakt procentgräns för när skolfrånvaro klassas som hög men 15% frånvaro

beskrivs i utbildningsförvaltningens utredning som en brytpunkt där risken ökar markant för att frånvaron cementeras och riskerar att öka. 15% frånvaro är ungefär 6 skoldagar på två månader eller runt 13 dagar på en termin.

Sett över en tioårsperiod motsvarar 10% frånvaro ett helt års förlorad undervisningstid. Vid 20 % handlar det om två års missad undervisning. Antalet elever i grundskolan i Ale som har en frånvaro på mer än 50% är cirka 100. Merparten av dessa, ungefär 70%, går på högstadiet. 40 av eleverna har mer än 70% frånvaro (siffror från vårterminen 2026).

Av Ales elever i årskurs 9 lämnade 77 grundskolan utan behörighet till nationella program på gymnasiet. 41 av de 77 eleverna hade över 20 procents frånvaro (siffror från vårterminen 2025).

Frånvaroutredning

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses vara obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en rektor startar en utredning av en elevs skolfrånvaro ska detta enligt 7 kap. 19a §Skollagen (2010:800) snarast anmälas till huvudman. I diagrammet nedan visas antal påbörjade frånvaroutredningar för de senaste terminerna (inte pågående eller avslutade). VT26 omfattar inte helår utan perioden 2026-01-01 till och med 2026-04-10.

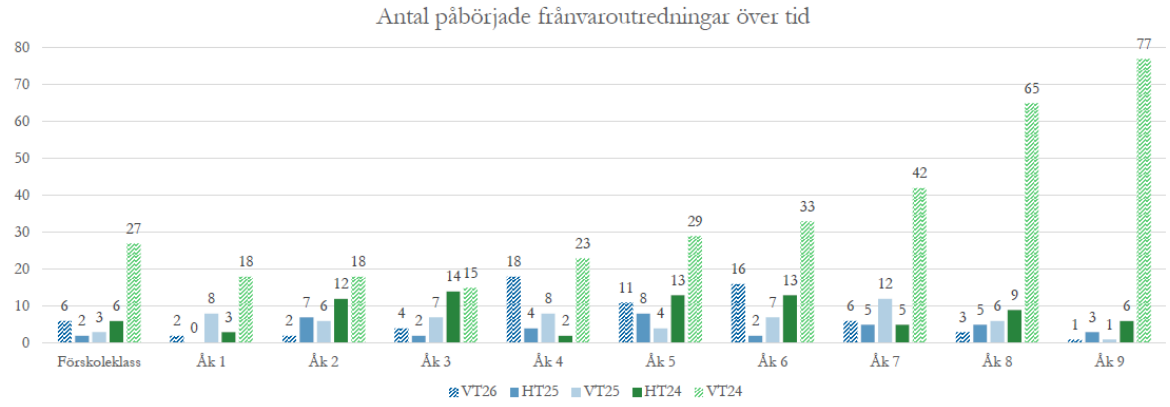

I februari fattade utbildningsnämnden beslut om en ny riktlinje ”Riktlinje för skolnärvaro” Dnr UBN 2026/20 §45. I denna beskrivs att ”resultatet av frånvaroutredningen styr det åtgärdande arbetet. Rektor, elevhälsa, huvudman och andra aktörer behöver tillsammans se över hur man genom riktade insatser kan skapa möjligheter för eleven att komma tillbaka i undervisning. Dessa insatser behöver utgå från den enskilde elevens behov och förutsättningar. Ärendet följs upp och dokumenteras i Prorenata. Rektors ansvar för en frånvarande elev kvarstår alltid så länge eleven är inskriven i skolan. Om det finns misstanke att en elev far illa ska rektor alltid göra en anmälan om oro till socialtjänsten”.

Syftet med den nya riktlinjen är bland annat att säkerställa alla elevers rätt till god utbildning, främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro, men också att alla elever med en upprepad eller längre skolfrånvaro får sin skolfrånvaro utredd i enlighet med skollagen.
Den nya riktlinjen är ett resultat av att revisionen rekommenderat en revidering av den tidigare ”Riktlinje vid skolfrånvaro för utbildningsnämnden” samt att utbildningsnämndens egen internkontroll uppmärksammade att följsamheten till den tidigare riktlinjen behövde stärkas för att säkerställa ett mer rättssäkert, ändamålsenligt och närvarofrämjande arbete.

Riktlinjen börjar gälla 2026-08-01 och beskriver vilket ansvar för skolplikten och skolnärvaron vårdnadshavare, lärare, rektor respektive huvudman har, samt vilka processer som ska startas upp beroende på om insatsen är främjande, förebyggande eller åtgärdande.

Pågående insatser och projekt
I utbildningsförvaltningens utredning lyfts ett antal projekt och satsningar som förvaltningen är en del i för att på olika sätt främja närvaron i skolan. Kommunledningsförvaltningen kompletterar här med ytterligare ett antal som har bäring på elevers mående utifrån olika perspektiv och som därmed kan påverka närvaron i en positiv riktning.

Projekt Föräldrahälsa i Ale
Det är inte bara skolmiljön som påverkar elevers mående utan också hur hemmasituationen är och hur vårdnadshavare mår. I Ale kommun finns på varje skola ett team med bland annat skolsköterska, kurator och psykolog som arbetar förebyggande med elevernas hälsa, elevhälsoteam (EHT). Satsningen på föräldrahälsa består i att varje gång en elev kommer i kontakt med elevhälsoteamen så får vårdnadshavaren ett sms med ett erbjudande om ett kostnadsfritt hälsosamtal på närmsta vårdcentral. Hälsosamtalet syftar till att ta reda på hur vårdnadshavaren mår och efter samtalet kan vårdnadshavaren få stöd, rådgivning eller vidare behandling utifrån individuella behov. Uppföljning med vårdnadshavare som tackat ja sker efter fyra månader. Projektet har tidigare genomförts i en begränsad variant i Skepplanda med goda resultat där man kunde se tydliga förbättringar i vårdnadshavares hälsa, en förbättrad skolnärvaro och framför allt en positiv respons från deltagande vårdnadshavare, skola och vårdcentral.

När vårdnadshavare har svårigheter kopplade till egen ohälsa kan samarbetet med skolan försvåras, vilket i sin tur riskerar att försämra effekterna av skolans insatser. En förbättrad föräldrahälsa väntas stärka föräldraförmågan och därmed främja barns skolnärvaro, mående och prestation. Projektet riktar sig till alla elever från förskoleklass till nian och det övergripande syftet med projektet är att förbättra barns mående och skolresultat så att de klarar av grundskolan.

Tvålärarsystem
Under hösten 2026 genomförs en satsning på tvålärarsystem i årskurs 7 vilket innebär att varje klass kommer att ha två pedagoger närvarande i klassrummet. I årskurs 7 byter många elever både klass och skola och en extra lärare i klassrummet kan utöver att lärartätheten blir högre också verka trygghetsskapande. En trygg lärmiljö är avgörande för att barn, elever och studerande ska kunna nå sin fulla potential i skolan. Utmaningarna med hög frånvaro är generellt som störst på högstadiet.

TSI – Tidigt samordnade insatser

En viktig del i Ale kommuns arbete för att förebygga och minska problematisk skolfrånvaro är samverkansforumet Tidiga Samordnade Insatser (TSI). TSI är en kommunövergripande struktur för samverkan kring barn, unga och familj och fungerar som ett strategiskt forum för gemensamma prioriteringar, utvecklingsområden och samordning mellan kommunens verksamheter. Genom de aktiviteter och samverkansformer som bedrivs inom ramen för TSI stärks kommunens förutsättningar att tidigt identifiera behov och erbjuda ett samordnat stöd. TSI är därmed en viktig del i det kommunövergripande arbetet för att förebygga problematisk skolfrånvaro och främja skolnärvaro.

Trygga och meningsfulla sammanhang utanför skolan

Arbetet med att förebygga och minska problematisk skolfrånvaro behöver omfatta hela barnets livssituation och inte enbart tiden i skolan. En meningsfull fritid kan utgöra en viktig skyddsfaktor genom att bidra till ökad psykisk hälsa, social gemenskap, delaktighet och känsla av sammanhang. Forskning visar att meningsfulla och strukturerade fritidsaktiviteter kan stärka ungas välbefinnande och bidra till förutsättningar för skoltrivsel och skolframgång[1]

Ale kommuns öppna ungdomsverksamhet erbjuder mötesplatser, aktiviteter och sammanhang där ungdomar ges möjlighet till gemenskap, inflytande och känsla av trygghet. Verksamheten utformas i dialog med ungdomarna själva och omfattar såväl återkommande fritidsaktiviteter som särskilda satsningar under exempelvis sommarlov. Genom att erbjuda trygga och meningsfulla sammanhang utanför skoltid stärks skyddsfaktorer som kan bidra till ökad närvaro och delaktighet även i skolan.

Som en del av den öppna ungdomsverksamheten arbetar fältverksamheten uppsökande för att skapa relationer, trygghet och tidig kontakt med ungdomar i åldern 12–19 år. Arbetet bedrivs på dagtid, kvällar och helger samt i nära samverkan med andra kommunala verksamheter, föreningsliv och andra aktörer. Genom sin närvaro och sina relationer utgör även fältverksamheten en viktig resurs i det förebyggande arbetet kring barn och ungas hälsa, utveckling och skolnärvaro.

Seniorer i skolan

Hösten 2026 inleder Ale kommun volontärsatsningen Seniorer i skolan. Syftet är att skapa möten mellan människor i olika åldrar och med olika bakgrund och erfarenheter men också att ta vara på seniorers kunskap och engagemang. Genom att fler vuxna finns runt barn och elever kan språk och lärande stärkas i vardagen. Seniorerna kommer att hjälpa till med lästräning och/eller

- [1] Gotfredsen, A., & Strömbäck, M. (2023). *Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa – rättigheter, möjligheter och hinder: Kunskapsläge och forskningsbehov*. Stockholm: Forte. Samt Persson Osowski, C., Bälter, K. m.fl. (2024). Studie inom forskningsprojektet ACTION (Åtgärder för hållbar utbildning och hälsa bland ungdomar), Mälardalens universitet.

läxhjälp och förhoppningen är att de ska bidra till en tryggare och lugnare skolmiljö genom närvaro i korridorer, matsal och på raster. En trygg skolmiljö kan bidra till ökad skolnärvaro.

Förvaltningens bedömning

Motionen som initierade utbildningsförvaltningens utredning berörde hög frånvaro för framför allt elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) och som kommunen inte lyckas hantera idag. Den efterföljande utredningen omfattar alla elever oavsett skäl till frånvaron samt breddar också perspektivet från enbart åtgärdande arbete till att också inkludera främjande och förebyggande insatser. En hög skolfrånvaro är ur ett individ- och samhällsperspektiv en riskfaktor för framtida utanförskap då en ofullständig skolgång försvårar ett aktivt deltagande i arbets- och samhällslivet. Oavsett anledning till frånvaron är det avgörande att frånvaron utreds och rätt insatser sätts in.

De insatser som utbildningsförvaltningen beskriver i sin utredning och som kopplar till motionärens yrkande ”att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag” är framför allt förslagen om ett stärkt arbete mellan hem, skola och socialtjänst samt verktygen fjärr- och distansundervisning samt undervisning på tid utanför ordinarie schema.

Utbildningsförvaltningen har vidare beskrivit att kommunen behöver ställa om från ett reaktivt och åtgärdande arbetssätt till ett tidigt, förebyggande och samordnat system – där skola, hem och andra aktörer tillsammans skapar förutsättningar för att alla elever ska kunna vara närvarande och lyckas i skolan.

Förvaltningen har kompletterat utbildningsförvaltningens underlag med viss statistik och information i syfte att ge en ännu tydligare bild av omfattningen på antal elever som har problematisk frånvaro men också för att visa på den bredd av insatser som pågår och som kommer att startas upp inom den närmsta tiden.

Förvaltningen anser i likhet med utbildningsförvaltningen att uppdraget är slutfört och föreslår därför kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta så.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Utbildningsförvaltningens föreslagna alternativ för åtgärdande, främjande och förebyggande insatser har kostnadsberäknats och presenteras nedan. Utförligare beskrivningar av respektive insats återfinns i utbildningsnämndens tjänsteutlåtande.

Föreslagen insats	**Kostnad**
Utöka skolsociala team till varje skolenhet	20 565 000 i lönekostnader (varav 10 275 000 på socialnämnden och 10 290 000 på utbildningsnämnden)

Behålla och utveckla arbetet med att minska skolfrånvaron utifrån mål och budget 2026 (elevkoordinatorer)	8 000 000 i lönekostnader
Utveckla fjärr- och distansundervisning i Ale kommun Köpta platser på befintlig skola som bedriver fjärr- och distansundervisning kostar 155 000 kr/elev. Som alternativ till att köpa platser för fjärr- och distansundervisning kan Ale kommun utveckla en sådan verksamhet i egen regi.	155 000 kr/elev och läsår (jfr kostnad för en ordinarie elevplats 125 000 kr/elev och läsår)
Erbjuda undervisning utanför ordinarie schema, en lärartjänst per skolenhet	10 220 000 i lönekostnader

Antalet elever i grundskolan i Ale som har en frånvaro på mer än 50% är cirka 100, varav 40 har mer än 70% frånvaro (siffror från vårterminen 2026). De åtgärdande insatser som sätts in för att öka den enskilde elevens närvaro är högst individanpassade beroende på orsaken till frånvaron. Insatsen fjärr- och distansundervisning är därmed inte möjlig att beräkna totalkostnad för då det högst troligt inte är en aktuell insats för hela gruppen som har hög problematisk frånvaro.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Att stärka och utöka arbetet med insatser för att minska skolfrånvaron skapar tydligt värde för både elever, vårdnadshavare och samhället. För eleverna innebär ett mer sammanhållet och tidigt stöd att deras möjligheter att lyckas i skolan förbättras, vilket i sin tur stärker självkänsla, trygghet och förutsättningar för fortsatt studiegång. För vårdnadshavare innebär ett förstärkt närvarofrämjande arbete en ökad tillgång till stöd och en minskad belastning i vardagen. På längre sikt bidrar arbetet till att fler barn och unga etablerar stabil skolnärvaro, vilket skapar förutsättningar för gymnasiebehörighet, framtida egenförsörjning och delaktighet i samhället. De föreslagna insatserna stärker kommunens sociala hållbarhet genom att skapa bättre förutsättningar för delaktighet, trygghet och långsiktigt välbefinnande hos barn och unga.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till målen om kundnytta, effektivare organisation och trygghet genom att säkerställa elevers rätt till utbildning och skapa en strukturerad återgång till skola och utbildning.

Remiss och samberedning

Som en del i kommunledningsförvaltningens beredning har utvecklingsledare folkhälsa samt verksamhetsutvecklare vid utbildningsförvaltningens stab rådfrågats på området.

Behandlad enligt MBL 2026-03-03

Informerad av utbildningsförvaltningen på informations- och förhandlingsmöte (IFM).

Beslutets påverkan och genomförande

Genomförandet kommer att ske inom utbildningsförvaltningen och/eller socialförvaltningen, beroende på vilka beslut som fattas, och i vissa fall krävs ett gemensamt genomförande mellan båda förvaltningarna. Utbildningsförvaltningen ansvarar för att initiera och operativt implementera de delar som berör skolorganisationen, medan socialförvaltningen har motsvarande ansvar för utvecklingen av de familjeinriktade behandlingsinsatserna. Samverkansforumet TSI kan fylla en viktig funktion i det framtida arbetet.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen
Förvaltningschef socialförvaltningen
Utvecklingsledare folkhälsa

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29
UBN § 72

UBN 2024/336

Förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro i Ale kommun

Beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att förklara uppdraget att ”utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag” som fullgjort.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I augusti 2024 inkom en motion avseende: att utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Alekommuns upptagningsområde; att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag samt att revidera ”Riktlinje för skolskjuts i Ale kommun”. Kommunfullmäktige beslutade i september 2025 att bifalla motionen i den del som avsåg att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro. Mot denna bakgrund har förvaltningen genomfört föreliggande utredning, som sammanfattar behov och nuläge samt redovisar förslag på utvecklingsinriktade åtgärder för att stärka kommunens förmåga att stödja dessa elever.

Utredningen pekar på behovet av prioriteringar och långsiktiga strukturer för att främja skolnärvaro. Föreslagna åtgärder är att stärka resurser i yngre åldrar, utöka skolsociala team till varje skola, behålla samt utveckla elevkoordinatorer, förstärka socialtjänstens resurser, utveckla fjärr- och distansundervisning samt erbjuda undervisning utanför ordinarie schema.

Förvaltningen bedömer att både det främjande och det åtgärdande arbete behöver förstärkas för att möta elever i riskzon och de med etablerad frånvaro. Ekonomiska konsekvenser varierar utifrån inriktning och ambitionsnivå och innefattar bland annat satsningar på elevpeng, personal och alternativa undervisningsformer.

Beslutsunderlag

- Motion om resursskola 2024/336

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29

- Utredning Förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro i Ale Kommun
- Beslut KF 2025-09-08 Svar på motion från Gunnar Skaven (S) om kommunal resursskola
- Tjänsteutlåtande daterat 2026-03-08

Beslutet skickas till

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Förvaltningschef socialförvaltningen

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2024/336
Datum: 2026-03-08
Verksamhetschef Linda Hoffberg

Utbildningsnämnden

Förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro i Ale kommun

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att förklara uppdraget att ”utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag” som fullgjort.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I augusti 2024 inkom en motion avseende: att utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Alekommuns upptagningsområde; att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag samt att revidera ”Riktlinje för skolskjuts i Ale kommun”. Kommunfullmäktige beslutade i september 2025 att bifalla motionen i den del som avsåg att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro. Mot denna bakgrund har förvaltningen genomfört föreliggande utredning, som sammanfattar behov och nuläge samt redovisar förslag på utvecklingsinriktade åtgärder för att stärka kommunens förmåga att stödja dessa elever.

Utredningen pekar på behovet av prioriteringar och långsiktiga strukturer för att främja skolnärvaro. Föreslagna åtgärder är att stärka resurser i yngre åldrar, utöka skolsociala team till varje skola, behålla samt utveckla elevkoordinatorer, förstärka socialtjänstens resurser, utveckla fjärr- och distansundervisning samt erbjuda undervisning utanför ordinarie schema.

Förvaltningen bedömer att både det främjande och det åtgärdande arbete behöver förstärkas för att möta elever i riskzon och de med etablerad frånvaro. Ekonomiska konsekvenser varierar utifrån inriktning och ambitionsnivå och innefattar bland annat satsningar på elevpeng, personal och alternativa undervisningsformer.

Åsa Ericsson
Förvaltningschef

Linda Hoffberg
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Motion om resursskola 2024/336
- Utredning Förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro i Ale Kommun
- Beslut KF 2025-09-08 Svar på motion från Gunnar Skaven (S) om kommunal resursskola

Ärendet

I augusti 2024 inkom en motion avseende: att utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Alekommuns upptagningsområde; att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag samt att revidera ”Riktlinje för skolskjuts i Ale kommun”. Kommunfullmäktige beslutade i september 2025 att bifalla motionen i den del som avsåg att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro. Mot denna bakgrund har förvaltningen genomfört föreliggande utredning, som sammanfattar behov och nuläge samt redovisar förslag på utvecklingsinriktade åtgärder för att stärka kommunens förmåga att stödja dessa elever.

Skolfrånvaro har under de senaste åren utvecklats till en omfattande nationell utmaning. Forskningen visar tydligt att effektiva insatser kräver ett tidigt, samordnat och uthålligt arbete där flera samhällsaktörer samverkar och tar ett gemensamt ansvar. Mot denna bakgrund behöver förvaltningen vidareutveckla sina arbetssätt och pröva nya angreppssätt för att möta de utmaningar som blir alltmer framträdande.

Motionens intention berörde de elever som idag har hög skolfrånvaro och kommunen inte lyckas möta. Då det är mycket svårt att i en åtgärdande fas vända till skolframgång finns i svaret också en hel del fokus på det främjande och förebyggande arbetet. Det handlar inte bara om att det är viktigt att förebygga att ingen ska hamna i skolfrånvaro utan också om var möjligheterna att sätta in verkningsfulla åtgärder främst finns.

Långsiktig styrning och prioritering krävs för att bygga hållbara strukturer för ett effektivt närvarofrämjande arbete där insatser hinner ge effekt. Genom att prioritera och rikta resurser kan man skapa förutsättningar för att bygga systemstrukturer för tidigare insatser och stärkt samordning över verksamhetsgränser. Det måste också finnas möjlighet att kontinuerligt ompröva och justera för att öka möjligheterna att nå resultat avseende skolnärvaron.

Utifrån utredningen *”Utveckla arbetet kring skolnärvaro i Ale kommun”* lämnas följande förslag på åtgärder för att stärka arbetet med skolnärvaro i Ale kommun:

Stärka resurserna till yngre åldrar

Stärk huvudmannens kapacitet genom att långsiktigt styra resurser mot tidiga insatser i hela utbildningskedjan.

Genom att bygga upp främjande och förebyggande strukturer i de yngre åldrarna där riskmönster uppstår kan man arbeta med tidiga insatser för att förhindra att problematisk skolfrånvaro uppstår. Utveckla barn- och elevhälsan och integrera arbetet tydligare med förskolans uppdrag.

Utöka skolsociala team till varje skolenhet

Ett förslag är att de skolsociala teamen utökas från dagens tre team, som är riktade mot årskurs 4–9, till att omfatta ett team per skolenhet. En sådan organisering skulle möjliggöra ett mer heltäckande och tillgängligt stöd nära elevernas vardag. Den nuvarande strukturen innebär att insatsen är begränsad i omfattning och därmed inte fullt ut kan möta skolornas faktiska behov, särskilt när det gäller tidiga och samordnade insatser för att främja närvaro och motverka uppkomsten av problematisk skolfrånvaro.

Behålla och utveckla arbetet med att minska skolfrånvaro utifrån Mål och budget 2026

Kommunfullmäktige beslutade inför 2026 att satsa på elevhälsoteam (EHT) för att minska skolfrånvaron. Efter förankring förändrades skrivningen till satsning på skolsociala team. Då skolsociala team förutsätter en samtidig resursförstärkning till socialtjänsten blev satsningen enbart på utbildningsförvaltningens del vilket utgörs av elevkoordinatorer. Dessa riktades till kommunens mellanstadieskolor. Under 2026 har fyra miljoner kronor använts för att under 1 år anställa elevkoordinatorer vid kommunens skolor med årskurserna 4–6. Deras huvudsakliga uppdrag är att arbeta trygghetsskapande i skolornas mellanrum och därigenom bidra till ökad studiero, trygghet och tillgänglighet i undervisningen. Mot denna bakgrund föreslås att arbetet fortsätter och förstärks till samtliga skolenheter i kommunen. Detta skulle skapa en mer likvärdig stödorganisation och stärka kommunens förmåga att arbeta förebyggande och trygghetsskapande i hela grundskolan.

Förstärkt resurstilldelning till socialtjänsten

En förstärkning av medel till utveckling av insatser inom ramen för individ- och familjeomsorgens familjestöd skulle leda till effekter även för skolans arbete, då individ- och familjeomsorgens arbete kompletterar och tar vid där skolans räckvidd tar slut. En förstärkning av medel till socialtjänstens personella kostnader inom skolsociala team, skulle leda till att fler vårdnadshavare och elever kan få tidigare stöd.

Utveckla fjärr- och distansundervisning i Ale kommun

För att stärka kommunens förmåga att erbjuda flexibla undervisningsformer för elever som tillfälligt inte kan delta i ordinarie undervisning finns en betydande möjlighet att vidareutveckla fjärr- och distansundervisningen.

I dagsläget saknas liknande strukturerade lösningar för elever med etablerad problematisk skolfrånvaro, vilket innebär att de riskerar att stå utan undervisning och därmed också riskera isolering, utanförskap och försämrat psykiskt mående. Genom att utveckla fjärr- och distansundervisningen kan Ale kommun skapa mer hållbara och inkluderande utbildningsmöjligheter som kompletterar befintliga insatser.

Erbjuda undervisning utanför ordinarie schema

För att kunna erbjuda elever en bredd av insatser kan man inom grundskola och gymnasium pröva ett arbetssätt som innebär att man undervisar elever i skolan efter ordinarie undervisningstid i miljöer som bättre möter elevernas behov. Att erbjuda detta på samtliga av kommunens skolor skulle skapa möjligheter för elever att behålla kontakt med sin hemskola och ge förutsättningar för en tillbakagång.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att utredningen ”Utveckla arbetet kring skolnärvaro i Ale kommun” redovisar behov och möjliga lösningar på ett relevant sätt utifrån uppdraget. Utredningens förslag har mer bredd mot främjande och förebyggande än åtgärdande för de elever som kommunen inte lyckas möta idag. Denna bredare ansats grundas i att det visat sig vara det mest verksamma sättet att rikta resurser.

Alla föreslagna insatser är möjliga att starta utifrån beskriven finansiering. Det kommer dock inte vara möjligt att belägga samband mellan insatser och effekter på kort sikt inom detta komplexa område.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Den ekonomiska effekten styrs av vilka samt i vilken utsträckning de föreslagna insatsområdena prioriteras.

Långsiktig plan för resursförskjutning

För att uppnå störst långsiktig effekt bedöms en förstärkning av resurserna i de yngre åldrarna vara en central och strategiskt viktig åtgärd. Utmaningen är under de första åren att samtidigt arbeta med det omfattande åtgärdande arbetet för de äldre. Utredningen beskriver hur man över en sjuårsperiod kan inleda med riktade medel till alla årskurser för att successivt minska och fokusera medel mot förskola och tidigare skolår.

Utöka skolsociala team till varje skolenhet

En utökning till ett team på varje skolenhet skulle medföra en personalkostnad om 20 565 000kr uppdelat på 10 290 000 kr för utbildningsförvaltningen och 10 275 000 kr på socialtjänsten.

Det finns statsbidrag att söka för skolsociala team, där bidraget täcker hälften av kostnaderna för skolpersonal och socialtjänstpersonal i teamen.

Statsbidraget är begränsat och fördelas efter ansökan där prioriteringar och tillgängliga medel avgör vilka sökande som beviljas bidrag. Det innebär att det skulle vara möjligt men inte troligt att få totalt ca 10 Mkr täckta.

Förstärkning av medel till socialtjänst

En generell förstärkning av resurserna inom individ- och familjeomsorgens familjestöd skulle skapa ökade möjligheter för socialtjänsten att ge stöd till fler vårdnadshavare och barn i ett tidigare skede. Ett utökat familjestöd stärker socialtjänstens kapacitet att arbeta förebyggande, avlasta skolorna och bidra till att bryta negativa frånvaromönster innan de hinner befästas. Vidare skulle en förstärkning av socialtjänstens personella resurser inom de skolsociala teamen skapa förutsättningar för att både vårdnadshavare och elever snabbare får tillgång till ett samordnat och kvalificerat stöd.

Som tidigare beskrivet skulle etableringen av skolsociala team på samtliga skolor med en ökad personalkostnad om 10 275 000 kronor ge förutsättningar att skapa en mer likvärdig och tillgänglig stödstruktur för kommunens barn och unga.

Behålla och utveckla arbetet med att minska skolfrånvaro utifrån Mål och budget 2026

Kommunfullmäktige beslutade inför 2026 att satsa på elevhälsoteam (EHT) för att minska skolfrånvaron. Efter förankring förändrades skrivningen till satsning på skolsociala team. Då skolsociala team förutsätter en samtidig resursförstärkning till socialtjänsten blev satsningen enbart på utbildningsförvaltningens del vilket utgörs av elevkoordinatorer. Dessa riktades till kommunens mellanstadieskolor. För 2026 tillsattes under ett år medel på 4 miljoner kronor. Att behålla och utöka dessa tjänster till samtliga grundskolor skulle innebära en kostnad om cirka 8 miljoner kronor årligen.

Utveckla fjärr- och distansundervisning i Ale kommun

Idag finns det tre skolor i Sverige som har tillstånd att bedriva fjärr- och distansundervisning. Ale kommun kan köpa platser på någon av dessa skolor till en kostnad av ca 155 000 kr per elev och läsår. Utöver det kan andra kostnader tillkomma såsom resor och övernattningar beroende på var eleven får plats.

Ale kommun skulle också kunna utveckla en fjärr- och distansverksamhet för grundskolan i egen regi som fungerar som ett samordnande nav där relevanta aktörer kan samarbeta och eleven ges möjlighet till undervisning både på plats och via distans.

Som jämförelse kan nämnas att Göteborgs stad, vid etableringen av sin motsvarande verksamhet under 2024, hade en initial uppstartskostnad på cirka 2,8 miljoner kronor och för 2026 är den budgeterade kostnadsnivån för Göteborg Distans beräknad till omkring 6,5 miljoner kronor.

Erbjuda undervisning utanför ordinarie schema

Förslaget att erbjuda undervisning på tid utanför ordinarie schema skulle innebära en ökad kostnad för fler lärartjänster. Ca en lärartjänst per skola går åt för att täcka eftermiddagsundervisning och kostar 730 000 kr i snitt per år. Omfattningen en extra lärare på varje grundskoleenhet innebär 14 tjänster vilket ger en total kostnad om 10 220 000 kr.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Att stärka och utöka arbetet med insatser för att minska skolfrånvaron skapar tydligt värde för både elever, vårdnadshavare och samhället. För eleverna innebär ett mer sammanhållet och tidigt stöd att deras möjligheter att lyckas i skolan förbättras, vilket i sin tur stärker självkänsla, trygghet och förutsättningar för fortsatt studiegång. För vårdnadshavare innebär ett förstärkt närvarofrämjande arbete en ökad tillgång till stöd och en minskad belastning i vardagen. På längre sikt bidrar arbetet till att fler barn och unga etablerar stabil skolnärvaro, vilket skapar förutsättningar för gymnasiebehörighet, framtida egenförsörjning och delaktighet i samhället. De föreslagna insatserna stärker kommunens sociala hållbarhet genom att skapa bättre förutsättningar för delaktighet, trygghet och långsiktigt välbefinnande hos barn och unga.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till målen om kundnytta, effektivare organisation och trygghet genom att säkerställa elevers rätt till utbildning och skapa en strukturerad återgång till skola och utbildning.

Remiss och samberedning

Ärendet har samberetts med socialförvaltningen, individ- och familjeomsorgen, familjestödsenheten.

Behandlad enligt MBL 2026-03-03

Informerad enligt MBL 2026-03-03. Se protokoll som bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Genomförandet kommer att ske inom utbildningsförvaltningen eller socialförvaltningen, beroende på vilka beslut som fattas, och i vissa fall krävs ett gemensamt genomförande mellan båda förvaltningarna. Utbildningsförvaltningen ansvarar för att initiera och operativt implementera de delar som berör skolorganisationen, medan socialförvaltningen har motsvarande ansvar för utvecklingen av de familjeinriktade behandlingsinsatserna.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Förvaltningschef socialförvaltningen

Utbildningsförvaltningen

Diarienummer: 2024/336
Datum: 24 april 2026

Handläggare: Verksamhetschef, Linda Hoffberg

Förebygga och åtgärda problematisk skolfrånvaro i Ale kommun

Innehåll

1 Inledning och bakgrund 3

1.1 Elever med problematisk skolfrånvaro 3

1.2 Skolans organisation, lärmiljö och tillgänglighet 4

1.3 Elevhälsans arbete 4

1.4 Elevperspektivet 4

1.5 Samarbete med hemmet 4

1.6 Förskolan 5

1.7 Skolanknytning 5

2 Nuläge i Ale 6

2.1 Främjande närvaroarbete - skolklimat, relationer och motivation 7

2.1.1 Rektors ledarskap och elevhälsans arbete 7

2.1.2 Skolanknytning och närvaro- SAON 7

2.2 Förebyggande närvaroarbete- tidig upptäckt och samverkan 8

2.2.1 Tydlig frånvarohantering och tidig upptäckt 8

2.2.2 Satsning "skolsociala insatser" med elevkoordinatorer i årskurs 4-6 för ökad skolnärvaro och trygghet 8

2.2.3 Skolsociala team 8

3 Åtgärdande närvaroarbete- utredning, åtgärder, rapportering 8

3.1 Tidigare prövad insats inom det åtgärdande fältet- Närvaroteam Ale, NÄTA- till nuvarande skolsociala team 9

3.2 Individ- och familjeomsorg inom socialtjänsten 9

4 Utvecklingsförslag 10

4.1 Stärka resurserna till yngre åldrar 10

4.1.1 Förstärk och utveckla barn- och elevhälsan i Ale 10

4.2 Stärk arbetet mellan hem, skola och socialtjänst 11

4.2.1 Elevkoordinatorer och skolsociala team 11

4.3 Distans- och fjärrundervisning 12

4.4 Erbjuda undervisning på tid utanför ordinarie schema 13

5 Ekonomisk analys 13

5.1 Stärka resurserna till yngre åldrar 13

5.2 Utöka skolsociala team till varje skolenhet 13

5.3 Förstärkning av medel till socialtjänst 13

5.4 Behåll och utveckla arbetet med elevkoordinatorer 14

5.5 Utveckla fjärr- och distansundervisning i Ale kommun 14
5.6 Erbjuda undervisning utanför ordinarie schema 14
6 Sammanfattning 14
7 Referenser: 16

1 Inledning och bakgrund

Skolfrånvaron i Sverige har under de senaste åren utvecklats till en alltmer komplex samhällsutmaning. Nationella kartläggningar visar att frånvaron ligger kvar på en högre nivå än före pandemin och att antalet elever med problematisk skolfrånvaro ökat markant. Denna utveckling påverkar inte bara elevernas rätt till utbildning, utan får även konsekvenser för kommunens långsiktiga sociala och ekonomiska hållbarhet (Regeringens rapport 2024).

Det finns inget nationellt frånvaroregister eller motsvarande där det går att följa upp elevers skolfrånvaro på nationell nivå. Däremot har Skolverket kartlagt skolfrånvaro 2023 och 2021, och även tidigare år. I den senaste mätningen framgick bland annat att omkring 20 procent av skolpliktiga elever under höstterminen 2023 hade en frånvaro på minst 15 procent (Skolverket 2024).

Socialstyrelsens rapport (2026), *Att arbeta tillsammans kring skolfrånvaro*,belyser vikten av att skolfrånvaro inte kan hanteras av skolan ensam. För att vända utvecklingen krävs tidiga, samordnade och uthålliga insatser där flera samhällsaktörer – skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård samt vårdnadshavare – tar ett gemensamt ansvar. Kommunens styrning och prioriteringar är avgörande för att skapa de strukturer som möjliggör detta arbete.

Problematisk skolfrånvaro är ett symtom på flera samverkande faktorer – inte ett isolerat elevbeteende. Forskning visar att frånvaro sällan har en enkel orsak utan formas i mötet mellan elevens individuella förutsättningar, familjens situation och skolans klimat och organisation. När dessa delar brister, eller när skolan missar att upptäcka och anpassa sig till elevens behov, ökar risken för undvikande av skolmiljön. Skolinspektionen visar att insatser ofta sätts in sent och utan tillräcklig orsaksanalys, vilket minskar träffsäkerheten. Samtidigt betonar Skolverket skolans skyldighet att utreda all upprepad eller längre frånvaro och säkerställa elevens rätt till utbildning. Tidig upptäckt och systematisk analys är därför avgörande för att vända frånvaro till närvaro.

Internationell och svensk forskning visar samstämmigt att frånvaro tenderar att förstärka sig själv – frånvaro föder frånvaro. Det är därför avgörande att tidigt identifiera elever med oroande frånvaromönster och rikta insatser mot dem. En frånvaro på 15 % beskrivs ofta som en ”tipping point”, där risken ökar markant för att frånvaron cementeras och fortsätter stiga (SOU, 2016:94). Det tidiga förebyggande arbetet blir därför avgörande för att elever inte ska cementera en problematisk skolfrånvaro.

1.1 Elever med problematisk skolfrånvaro

Elever med problematisk skolfrånvaro är elever vars frånvaro—oavsett giltig eller ogiltig—har blivit så omfattande att den påverkar lärande, hälsa och framtida möjligheter. Bakomliggande orsaker är ofta komplexa och rör allt från psykisk ohälsa, social oro och bristande trygghet i skolan till neuropsykiatriska svårigheter eller stressfyllda hemmiljöer. Därför är ett systematiskt förebyggande arbete avgörande: det är betydligt enklare att agera när frånvaron just börjar öka än när mönstret blivit etablerat. En trygg, förutsägbar och relationsbärande skolmiljö minskar risken för att elever successivt tappar sin skolanknytning.

Vägen tillbaka tar ofta lång tid eftersom eleven behöver återuppbygga både rutiner, självförtroende och en känsla av sammanhang. Återgången sker vanligtvis stegvis med anpassade krav, tydliga strukturer och tät uppföljning. För många elever krävs även samverkan med andra aktörer, exempelvis elevhälsa, socialtjänst eller BUP, för att säkerställa att både individens och familjens behov möts. En lyckad återgång bygger på att alla involverade arbetar mot samma mål: en möjlig, meningsfull och trygg skolvardag för eleven

1.2 Skolans organisation, lärmiljö och tillgänglighet

När elever vistas i en miljö där de känner trygghet, struktur och meningsfullhet i lärandet stärks deras skolanknytning och risken för undvikande beteenden minskar. Detta förutsätter en undervisning med tydligt ledarskap, varierade arbetssätt och tillgängliga lärmiljöer där elever känner sig sedda och där lärandet upplevs som relevant.

När dessa grundläggande förutsättningar saknas ökar risken för att elever – särskilt de med psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) – drar sig undan och utvecklar frånvaro. Här visar forskningen på att det finns könsspecifika aspekter. Flickor med NPF kan ofta missas, därför att de inte är utagerande i klassrummet och deras svårigheter blir mindre synliga. Resultatet kan bli sen diagnos, bristande anpassningar och smygande frånvaro. En lärmiljö som är tydlig, förutsägbar och erbjuder flexibilitet är därför både en pedagogisk fråga och en hälsofrämjande insats.

1.3 Elevhälsans arbete

Petri Partanens kunskapsöversikt för Skolverket (2019) sammanfattar ett centralt samband-”hälsa för lärande – lärande för hälsa”. Det innebär att elever som mår bra har bättre förutsättningar att lära, och att en undervisning som lyckas och ger känslan av kompetens och delaktighet i sin tur stärker elevens psykiska välbefinnande.

I den tillgängliga skolmiljön spelar den undervisningsnära elevhälsan en särskild roll: inte som ett parallellt spår, utan som en integrerad del av planering, genomförande och uppföljning av undervisningen.

Partanen lyfter vikten av ett *helaskolan*-perspektiv, där elevhälsan inte är en separat funktion som aktiveras först vid problem, utan en integrerad del av undervisningens planering och analys. Elevhälsan ska bidra med kunskap om hur lärmiljön påverkar hälsa och närvaro, och hur små justeringar i undervisningen kan förebygga stora problem. Detta kräver analyskompetens och förståelse för sambanden mellan skolans organisation, undervisningens upplägg och elevernas psykiska välbefinnande.

När huvudmannen bygger kapacitet för detta – genom fortbildning, gemensamma rutiner och tvärprofessionella team – skapas förutsättningar för att vända frånvaro till närvaro på ett hållbart sätt.

1.4 Elevperspektivet

Forskning beskriver hur upplevda misslyckanden i klassrummet, bristande tillhörighet och otrygghet i sociala situationer blir starka drivkrafter för undvikande. När frånvaron blir långvarig tillkommer ofta vidmakthållande faktorer – eleven hamnar efter, ångesten ökar och osäkerheten att umgås utanför hemmet växer. Om inte detta bryts tidigt cementeras frånvaron. Här spelar språket och kommunikationen med eleven roll: att reducera elever till etiketter som ”hemmasittare” riskerar att låsa antaganden om orsak och skapa distans, medan ett synsätt där eleven ses som elev – ”elev, fast på avstånd” – öppnar för delaktighet och lösningar. (Forsell, 2020)

1.5 Samarbete med hemmet

De första varningssignalerna uppmärksammas ofta av vårdnadshavare, exempelvis i form av återkommande magont, huvudvärk eller uttalad stress efter skoldagen. Utan tydliga och etablerade kontaktvägar mellan hem och förskola eller skola riskerar dock stödinsatser att initieras sent. Vid omständigheter som kräver insatser visar erfarenhet att sådana strukturer ofta saknas i det tidiga skedet. Även möjlighet för vårdnadshavare att söka hjälp hos andra aktörer än skolan, exempelvis socialtjänst, samt aktörer inom hälso- och sjukvård, behöver bli tydligare och mer lättillgängliga för vårdnadshavare.

Att säkerställa fungerande kommunikationsvägar och att genomföra tidiga samtal för att skapa en gemensam förståelse av hindren utgör därför en central åtgärd för att förhindra att frånvaron utvecklas till en nivå där återgången blir avsevärt mer komplex.

Vid problematisk skolfrånvaro blir även socialtjänstens roll betydelsefull. Forskning inom socialt arbete betonar vikten av ett bemötande präglat av värme, respekt och delaktighet, då graden av förtroende mellan socialtjänst och familj i hög utsträckning påverkar vilka insatser som accepteras och får avsedd effekt. Socialtjänsten som en naturlig insats behöver bli en naturligare del av föräldraskapet och inte en laddad insats där vårdnadshavare känner sig hotade. (Kunskapsguiden, 2025)

1.6 Förskolan

Indikationer på svårigheter att ta sig till skolmiljön visar sig ofta redan i förskoleåldern. Förskolans bemötande av barn och deras vårdnadshavare är därför av central betydelse, då det kan påverka vilka strategier barnen utvecklar för att hantera skolmiljön under de kommande skolåren. Kartläggningar av elever som senare utvecklat problematisk skolfrånvaro visar att många redan under förskoletiden uppvisat ströfrånvaro. Malin Gren Landell (2015), lyfter särskilt fram så kallade ängsliga barn som en riskgrupp, eftersom de känslomässigt kan ha svårt att tillgodogöra sig skolmiljön och tidigt uppvisar undvikandebeteenden.

1.7 Skolanknytning

Skolanknytningen, det vill säga elevens känsla av samhörighet, meningsfullhet och trygghet i skolan, lyfts i flera studier som en central skyddsfaktor. En stark skolanknytning kan både förebygga och motverka utvecklingen av problematisk frånvaro genom att eleven upplever skolan som en plats där eleven är betydelsefull och där vuxna reagerar i tid. I skolor där relationellt arbete prioriteras och där undervisningen anpassas efter elevers behov, minskar risken för att frånvaro normaliseras eller förbises.

Det närvarofrämjande arbetet blir därför inte bara en fråga om registrering och uppföljning, utan om att skapa inkluderande lärmiljöer där elever utvecklar en förtroendefull relation till både undervisningen och de vuxna runt omkring dem. Ett tydligt, systematiskt arbete med skolanknytning bidrar därmed till att tidiga insatser inte bara identifieras korrekt utan också får högre kvalitet och större effekt. (Skolverket)

2 Nuläge i Ale

I likhet med flera andra kommuner har Ale utmaningar kopplade till skolnärvaro. Under höstterminen 2025 syns dock en positiv utveckling: andelen elever med mindre än 10 % frånvaro har ökat, samtidigt som elever med 10%-20% och elever med mer än 20 % frånvaro har minskat.

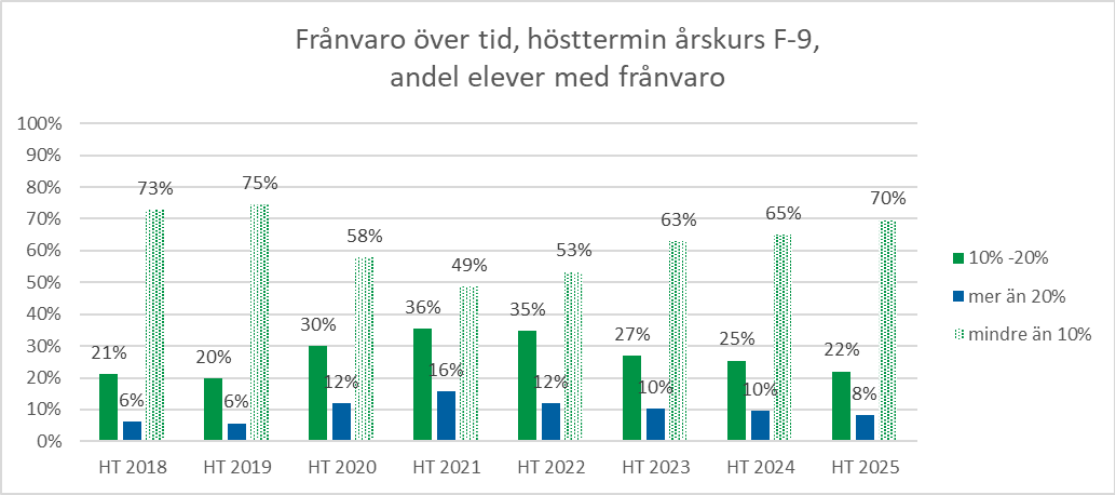

Diagram: Frånvaro i Ale kommuns grundskolor under ht-2018 - ht 2025.

Sett över en tioårsperiod motsvarar 10 % frånvaro ett helt års förlorad undervisningstid. Vid 20 % handlar det om två års missad undervisning. I ljuset av detta blir det tydligt att alltför många elever i kommunen går miste om betydande delar av sin kunskapsutveckling. Samtidigt finns en stor grupp elever som redan ligger över tipping point - 15% (SOU 2016:94), och därmed befinner sig i riskzonen för att utveckla problematisk skolfrånvaro.

År 2023 antog utbildningsförvaltningen *riktlinje vid frånvaro*. Efter revision gavs uppdrag att revidera den tidigare riktlinjen. I uppföljningen av utbildningsnämndens internkontroll för 2025 lyftes behovet av att stärka följsamheten till riktlinjen för att säkerställa ett mer rättssäkert, ändamålsenligt och närvarofrämjande arbete.

Granskningar visar bland annat att elevers frånvaro delvis kartläggs, men att kartläggningen ofta inte leder till förändring. Flera elever kartläggs upprepade gånger med samma metod, utan att närvaron förbättras eller att adekvata åtgärder vidtas.

I februari 2026 antogs en ny riktlinje – *Riktlinje för ökad skolnärvaro*. Syftet är att både öka närvaron och förebygga problematisk skolfrånvaro genom tidiga insatser.
Riktlinjen omfattar tre nivåer: främjande, förebyggande och åtgärdande närvaroarbete. Till skillnad från tidigare riktlinjer anges inga procentsatser, vilket ger enheterna större ansvar att arbeta förebyggande utifrån sina lokala behov. En central del är att systematiskt följa elevers närvaromönster för att tidigt upptäcka förändringar, men också att fokusera på det förebyggande och främjande arbetet. För att nå framgång i närvaroarbetet behöver insatser bedrivas i samtliga delar av triangeln.

2.1 Främjande närvaroarbete - skolklimat, relationer och motivation

På främjande nivå handlar arbetet om att bygga en närvarokultur där närvaro är norm och frånvaro uppmärksammas snabbt och med ett lösningsorienterat förhållningssätt. SPSM (2024) lyfter betydelsen av trygghet, tillitsfulla relationer och elevdelaktighet. Det är viktigt att mentorer, lärare och elevhälsa arbetar samlat och tillsammans med hemmen för att skapa tillgängliga lärmiljöer, med tydligt ledarskap i klassrummet, variation i arbetssätt, och strukturer som gör att elever känner sig inkluderade och förstår syftet med undervisningen.

Det komplexa huvudmannauppdraget omfattar också att avgöra vilka funktioner och insatser som ska finnas i systemet och var gränsen går för vad skolan själv ska klara inom ramen för ordinarie verksamhet. För att minska antalet ärenden som kräver stora och kostsamma insatser behöver basen stärkas – det vill säga det främjande och förebyggande arbetet i klassrummet och i skolans kultur. Här finns en stor potential i att förändra synsätt och arbetssätt kring barn- och elevhälsoarbetet, från att vara reaktivt och individfokuserat till att bli systemstärkande och undervisningsnära. Det handlar om att se elevhälsan som en integrerad del av undervisningen, där hälsofrämjande lärmiljöer skapas genom tydlig struktur, förutsägbarhet, goda relationer och anpassningar som gör lärandet tillgängligt för alla elever.

När lärmiljön är trygg och begriplig, minskar stress och ångest, vilket är särskilt viktigt för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa. Detta är inte bara en pedagogisk fråga – det är en hälsofrämjande insats som stärker skolanknytningen och förebygger frånvaro.

2.1.1 Rektors ledarskap och elevhälsans arbete

Rektors ledarskap är en avgörande faktor. Forskning visar att en trygg, stödjande och välorganiserad lärmiljö – något som i hög grad formas av rektors arbete – har direkt påverkan på elevers motivation, delaktighet och närvaro. Genom att skapa strukturer för tidig upptäckt av frånvaro, leda det systematiska närvaroarbetet och säkerställa att undervisning, elevhälsa och samverkan fungerar som en helhet, lägger rektor grunden för ett närvarofrämjande arbetssätt. Ett tydligt ledarskap, en god arbetsmiljö för personalen och ett aktivt arbete med skolans kultur bidrar till att etablera en miljö där elever vill och kan vara – något som både SPSM och Skolverket lyfter fram som centralt för att främja närvaro och förebygga frånvaro.

Som ett led i att förbättra och stötta rektorer i sitt ledarskap, är Ale kommun delaktig i ett treårigt IFous-projekt, *Rektorers undervisningsnära ledarskap*. Projektet syftar till att stärka rektorer i att vara nära undervisningen i vardagen och tillsammans med lärarna utveckla undervisningens kvalitet. Utgångspunkten är att skolledares pedagogiska ledarskap får störst effekt när det bygger på gemensamt lärande, kontinuerliga samtal om undervisning och ett tydligt stöd från hela styrkedjan. Genom praktiknära forskning, kollegialt lärande och strukturer som gör det möjligt för rektorer att följa, förstå och påverka undervisningen i klassrummet, syftar projektet till att skapa likvärdig och förbättrad undervisning.

2.1.2 Skolanknytning och närvaro- SAON

Elevers skolanknytning är en viktig förutsättning för god skolnärvaro. En av kommunens grundskolor Da Vinciskolan och Älvgymnasiet har deltagit i GR-projektet *Skolanknytning och närvaro*.

Da Vinciskolans arbete inom projektet SAON har fokuserat på trygghet, delaktighet och gemenskap. Skolan har sett att arbetet har gett förbättrad trivsel och bättre skolresultat.

Erfarenheterna visar tydligt hur relationsskapande och kulturbyggande insatser, särskilt i övergångar mellan stadier och skolor, är avgörande för att stärka skolanknytningen – inte minst i miljöer där elever kommer från olika bakgrunder och skolor (fullfoljdastudier.se).

2.2 Förebyggande närvaroarbete- tidig upptäckt och samverkan

2.2.1 Tydlig frånvarohantering och tidig upptäckt

Forskning pekar på att skolor som har ett framgångsrikt närvaroarbete har en konsensus kring vad frånvaro är och när den är problematisk. Otydlighet kring hantering av frånvaro bidrar till uteblivna, sena eller fel insatta åtgärder (Årmyr, 2025).

I en skolkontext innebär detta att samtliga professioner behöver dela en gemensam förståelse för hur närvaro följs upp, dokumenteras och kommuniceras. För att lyckas krävs strukturer som gör att lärare, elevhälsa och skolledning arbetar utifrån samma principer och tolkar signaler om ökad frånvaro på ett likvärdigt sätt. När rutinerna är tydliga skapas också bättre förutsättningar för att snabbt kunna rikta insatser mot de elever som visar tidiga tecken på skolfrånvaro (Skolverket).

2.2.2 Satsning "skolsociala insatser" med elevkoordinatorer i årskurs 4-6 för ökad skolnärvaro och trygghet

Ale kommun prövar under 2026 ett nytt arbetssätt för att stärka det förebyggande närvararbetet genom att införa elevkoordinatorer i årskurs 4–6. Sex koordinatorer placeras på kommunens sju mellanstadieskolor med uppdrag att bygga förtroendefulla relationer, skapa trygghet och främja studiero.

Elevkoordinatorerna fungerar som en länk mellan elever, personal, vårdnadshavare och vid behov koppla samman till socialtjänst. Satsningen är ettårig och undersöker om en tydlig relationsskapande funktion kan fånga upp tidiga signaler kring frånvaro samt minska risken för problematisk frånvaro. Förhoppningen är också att arbetet kan bidra till att stärka en positiv skolmiljö där elever blir sedda och bekräftade.

2.2.3 Skolsociala team

Ale kommun har tre skolsociala team, som arbetar tvärprofessionellt. Teamen består av medarbetare anställda av utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Teamen är knutna till skolområdena norr, mitt och söder, med fokus på elever i årskurs 4–9 med begynnande eller etablerad problematisk skolfrånvaro.

Teamens uppdrag är att stärka samarbetet mellan hem och skola, skapa förtroende hos vårdnadshavare och samordna insatser när flera aktörer behöver bidra. De är särskilt viktiga när frånvaron hänger samman med familjefaktorer eller social problematik.

Skolsociala team utgör en central del av kommunens helhetsarbete för ökad skolnärvaro. Kombinationen av pedagogiskt stöd, socialt arbete och familjeinriktade insatser möter den komplexa problembild som skolfrånvaro innebär.

3 Åtgärdande närvaroarbete- utredning, åtgärder, rapportering

Arbetet med att få tillbaka en elev till skolan är både tids- och resurskrävande. Flera modeller pekar på ett tidsspann på ett till två år om en elev är helt frånvarande. Många gånger behöver man återuppbygga förlorade relationer och förtroenden. Den stora förloraren i detta blir eleven som under tillbakagången i värsta fall inte erbjuds någon adekvat undervisning alls. Detta gör att elev för varje dag som går hamnar efter i kunskapsutvecklingen och en tillbakagång känns längre och längre bort. Därför är det alltid av största vikt att arbeta förebyggande och främjande istället för åtgärdande. Insatserna har mycket större chans att nå effekt inom det förebyggande och främjande området.

Kommunen behöver utveckla fler samverkansstrukturer när en elev inte klarar av att närma sig skolan. Elevens höga frånvaro gör det svårt för skolan att nå eleven och vårdnadshavare. Här behöver ett överbryggande arbete mellan hem och skola upprättas på ett för elev och hem hjälpsamt sätt. Finns inte förtroende från vårdnadshavares sida kan det vara svårt för socialtjänst att få till ett gynnsamt arbete som leder till tillbaka gång för eleven.

3.1 Tidigare prövad insats inom det åtgärdande fältet- Närvaroteam Ale, NÄTA- till nuvarande skolsociala team

Mellan 2018-2025 arbetade Närvaroteam Ale, NÄTA, med insatser riktade till elever med mycket omfattande skolfrånvaro på högstadiet. Teamet bestod av 2 specialpedagoger och 1 socialpedagog från utbildningsförvaltningen och 3 familjebehandlare från socialtjänsten, individ- och familjeomsorgen. Teamets mål var att bidra till ökad skolnärvaro hos eleven, att eleven nådde behörighet till gymnasiet, stärka elevens psykiska mående, trygghet och självförtroende och förebygga socialt utanförskap.

Arbetet bestod av att skapa rutiner, bygga motivation, hitta strategier för att eleven ska komma tillbaka till skolan och samordna stödinsatser från hem, skola och socialtjänst. Då målgruppen hade varit frånvarande från skolan under en längre tid krävdes ett omfattande och långsiktigt arbete. NÄTA:s insatser sträckte sig vanligtvis över minst nio månader och kunde i vissa fall pågå i upp till ett och ett halvt år eller längre. Det blev tydligt att elever med långvarig problematisk skolfrånvaro behövde betydande tid och stöd för att förändra en negativ skolupplevelse och återfå förmågan att delta i undervisningen.

Vid utvärderingar av NÄTAs insatser framkom att positiva förändringar kunde identifieras inom områdena närvaro, psykiskt mående, social förmåga samt basala förmågor såsom sömn, kost och hygien. Trots dessa framsteg innebar en avslutad insats inte att eleverna nådde full skolnärvaro; i de flesta fall deltog de i undervisningen endast några dagar per vecka. När det gäller betyg och måluppfyllelse återstod ofta ett betydande arbete, då många elever hade en lång väg kvar innan de nådde upp till kunskapskraven. Då målgruppen var elever på högstadiet, blev det ofta arbete med inskolning på ett introduktionsprogram (IM) på gymnasiet, snarare än återgång högstadiet.

Efter ett gemensamt omtag och ett fördjupat utvecklingsarbete beslutade utbildningsverksamheten tillsammans med socialtjänsten att omorganisera de skolsociala teamens uppdrag. I den nya strukturen övergick teamen från att ha sin arbetsplats centralt, utanför skolenheterna, till att i stället vara stationerade på skolenheten. De skolsociala teamens målgrupp har också förändrats. Insatserna riktas numera mot elever i årskurs 4–9 som uppvisar tecken på risk för att utveckla problematisk skolfrånvaro, i stället för den tidigare målgruppen som i princip redan var helt frånvarande från skolan. Syftet med denna förändring är att kunna sätta in stöd i ett betydligt tidigare skede, när det fortfarande finns goda möjligheter att påverka utvecklingen och skapa förutsättningar för att vända en negativ närvarotrend.

3.2 Individ- och familjeomsorg inom socialtjänsten

Familjer som upplever problem kopplade till omfattande skolfrånvaro kan själva vända sig till socialtjänstens mottagningsgrupp för Barn och unga för att ansöka om stöd. Detta skapar en ingång för familjer som behöver hjälp att hantera en komplex situation där skolsvårigheter ofta är en del av en bredare helhetsproblematik. Individ- och familjeomsorgens familjebehandlare arbetar motiverande för att stärka eleven i att ta emot det stöd som bäst svarar mot de identifierade behoven och att skapa förutsättningar för en hållbar återgång till skolan.

Insatsen riktar sig också till vårdnadshavarna. Familjebehandlarna erbjuder stöd i föräldraskapet, praktiskt stöd och samordning med andra aktörer. Vid behov kan även hälso- och sjukvården involveras, exempelvis för

barn där psykisk ohälsa, neuropsykiatriska diagnoser eller medicinska tillstånd påverkar förmågan att delta i undervisningen.

I vissa fall kan skolan behöva göra en orosanmälan till mottagningsgruppen, exempelvis när skolan bedömer att eleven far illa eller att familjen behöver samordnade stödinsatser för att elevens situation ska stabiliseras. En sådan anmälan säkerställer att familjen får tillgång till rätt stöd i rätt tid och att elevens behov hanteras utifrån ett helhets- och samverkansperspektiv.

4 Utvecklingsförslag

Forskningen är samstämmig, det mest framgångsrika sättet att åtgärda problematisk skolfrånvaro är att arbeta så förebyggande att vi undviker att våra elever hamnar i den. Det handlar inte bara om att det är viktigt att förebygga att ingen ska hamna i skolfrånvaro utan också om var möjligheterna att sätta in verkningsfulla åtgärder främst finns. Skolfrånvaro är komplext och inte bara skolans enskilda angelägenhet – hela samhället behöver arbeta mot att unga hamnar i en problematisk skolfrånvaro samt vara aktiva i arbetet att hitta tillbaka till skola och utbildning.

Huvudmannen strävar mot att ha ett omfattande närvaroarbete med flera insatser både på huvudmannanivå och lokal nivå. Tillsammans arbetar hela förvaltningen aktivt för att främja närvaro, förebygga att frånvaro uppstår och i det åtgärdande arbetet arbetar man aktivt för att hitta vägar tillbaka till skolan. Trots det har kommunen utmaningar kring skolnärvaron.

För att förhindra skolfrånvaro, men också för att skapa möjligheter att hitta vägar tillbaka till skolan när frånvaron blivit problematisk ser man två fokusområden som enligt forskning och beprövad erfarenhet kan skapa förutsättningar för en ökad skolnärvaro; stärk resurserna som riktar sig till yngre åldrar, samt att stärka arbetet som sker mellan klassrummet och hemmet både i det förebyggande och åtgärdande arbetet.

4.1 Stärka resurserna till yngre åldrar

Forskning visar att arbete med att främja skolnärvaro kräver kapacitetsbyggande i skolorganisationen.

För att barns och elevers behov ska tillgodoses på bästa sätt krävs en strategisk och långsiktig resursfördelning, vilket är en av huvudmannens mest komplexa uppgifter. Skolverket och Socialstyrelsen (2022) betonar att tidiga insatser bygger en robust grund för fortsatt lärande och minskar behovet av omfattande åtgärder senare, medan sena insatser ofta är mer resurskrävande och har begränsad effekt.

Att förskjuta resurser mot de yngre åldrarna är därför en prioriterad strategi, men kräver en omställningsperiod där huvudmannen parallellt måste hantera akuta behov i senare skeden och samtidigt bygga upp en stark bas av främjande och förebyggande strukturer. Detta förutsätter en aktiv och kontinuerlig dialog mellan politik, förvaltningsledning och rektorer om hur resurser kan stärka på kort och lång sikt, och hur balansen ska se ut mellan främjande, förebyggande och åtgärdande nivåer. Skolverkets riktlinjer för systematiskt kvalitetsarbete understryker att detta är en central del av huvudmannens kapacitetsbyggande. Det innebär att i en sådan kapacitetsbyggande period krävs resurser i hela kedjan från förskolan och uppåt. I takt med att insatser stärker underifrån kan de åtgärdande resurserna för äldre elever minska. Idag finns inte kostnaderna för skolfrånvaro specificerade och därmed är det svårt att beskriva en sådan förflyttning i kronor. Ett förenklat exempel syns under rubriken *Ekonomisk beräkning*.

4.1.1 Förstärk och utveckla barn- och elevhälsan i Ale

För att stärka det förebyggande och främjande arbetet behöver kommunens barn- och elevhälsa utvecklas och integreras tydligare med både förskolans och skolans arbete.

Förskolan utgör grunden för barnets fortsatta skolrelationer, och tidiga insatser lyfts återkommande fram som en avgörande framgångsfaktor i arbetet med att främja skolnärvaro. Mönster och utmaningar visar sig ofta redan i förskolan, vilket understryker behovet av att systematisera och vidareutveckla barn- och elevhälsans arbete.

Frånvaro i förskolan behöver belysas och problematiseras. Tendenser till framtida frånvaroproblematik kan ofta identifieras redan under förskoleåren, särskilt hos barn som visar tidiga tecken på oro, otrygghet eller svårigheter i övergångar. Skolverket och SPSM lyfter att förskolan spelar en central roll i att etablera positiva skolrelationer, vilket är en av de starkaste skyddsfaktorerna för framtida skolnärvaro.

Det finns exempel på där kommuner har infört socionomtjänster i förskolan. En representant från socialtjänstens individ- och familjeomsorg (IFO) arbetar nära barn och vårdnadshavare. Erfarenheter visar att detta skapar förutsättningar för att tidigt identifiera familjer i behov av stöd, möjliggöra en lättillgänglig och avdramatiserad insats, samt att bygga ett samarbete som är gynnsamt inför skolstart och vidare skolgång.

Ale kommun har påbörjat ett arbete med att undersöka möjligheten att införa socionom i förskolan. Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen ska under våren 2026 under processledning arbeta fram ett förslag på hur detta arbete skulle kunna utformas utifrån Ales kontex. Satsningen planeras att startas genom ett pilotprojekt på 1-2 förskolor för att senare skala upp insatsen om man ser positiva effekter.

4.2 Stärk arbetet mellan hem, skola och socialtjänst

Kommunen behöver utveckla ett arbete för att möta de elever som trots ett flitigt förebyggande arbete hamnar i problematisk skolfrånvaro. Här finns ett behov av att stärka mellanrummet mellan skola och hem, samt mellan skola och socialtjänst. Ett sätt är att utveckla arbetet med elevkoordinatorer och skolsociala team. En förstärkning av medel till utveckling av insatser inom ramen för individ- och familjeomsorgens familjestöd skulle också leda till effekter för skolans arbete, då individ- och familjeomsorgens arbete kompletterar och tar vid där skolans räckvidd tar slut. En förstärkning av medel till socialtjänstens personella kostnader inom skolsociala team, skulle leda till att fler vårdnadshavare och elever kan få tidigare stöd.

4.2.1 Elevkoordinatorer och skolsociala team

Socialstyrelsen och Skolverket (2022) betonar att tidig samverkan är en av de mest avgörande faktorerna för att motverka problematisk skolfrånvaro och att insatserna behöver vara både samordnade och långsiktiga. Genom att arbeta strukturerat och samordnat med en helhetssyn på barnet skapas bättre förutsättningar för att insatser kompletterar varandra och att ansvarsfördelningen blir tydlig. (Socialstyrelsen 2026)

I dag råder en brist på gemensamt språkbruk och samsyn mellan olika samhällsaktörer när det gäller definitioner, bedömningar och förståelse av problematisk skolfrånvaro. Detta försvårar både tidiga insatser och långsiktigt stöd. Socialstyrelsen och Skolverket (2022) framhåller behovet av gemensamma samverkansplattformar där aktörer kan utveckla gemensamma begrepp, arbetssätt och perspektiv.

Ett sätt att stärka och organisera samverkan är att arbeta med elevkoordinatorer och skolsociala team.

Ett förslag är att de skolsociala teamen utökas från dagens tre team, som är riktade mot årskurs 4–9, till att omfatta ett team per skolenhet. En sådan organisering skulle möjliggöra ett mer heltäckande och tillgängligt stöd nära elevernas vardag. Den nuvarande strukturen innebär att insatsen är begränsad i omfattning och därmed inte fullt ut kan möta skolornas faktiska behov, särskilt när det gäller tidiga och samordnade insatser för att främja närvaro och motverka uppkomsten av problematisk skolfrånvaro.

Elevkoordinatorernas uppdrag är att arbeta trygghetsskapande i skolornas mellanrum och stödja elevernas sociala sammanhang, vilket har visat sig fylla ett tydligt behov i verksamheterna. Funktionen ska bidra till förbättrad studiero och en mer stabil skolmiljö för både elever och personal.

För att långsiktigt säkerställa dessa effekter och skapa likvärdighet mellan skolorna skulle en permanentning och utvidgning av elevkoordinatorfunktionen till att omfatta samtliga grundskolor i kommunen vara en möjlig väg framåt. En breddning av uppdraget skulle ge kommunen förbättrade förutsättningar att arbeta mer strukturerat och förebyggande med trygghet och socialt stöd i skolmiljön, samt bidra till att tidigt fånga upp elever i behov av extra stöd. Sammantaget innebär detta att kommunen skulle kunna stärka kontinuiteten i elevstödet och skapa mer hållbara förutsättningar för en positiv utveckling av skolnärvaron på alla skolenheter.

4.3 Distans- och fjärrundervisning

För att underlätta återgången för elever som kommit långt från skolmiljön behöver huvudmannen utveckla ett mer systematiskt arbete med flexibla undervisningsformer. Skolverket lyfter att flexibla undervisningsformer kan vara avgörande för elever som tillfälligt inte klarar full fysisk närvaro, och att sådana lösningar måste vara tidsbegränsade, målstyrda och kopplade till en plan för återgång (Skolverket 2021; Skolverket 2023).

Fjärrundervisning i utvalda ämnen kan fungera som ett realistiskt steg tillbaka mot ordinarie närundervisning för elever som befinner sig långt från skolan. För elever som av dokumenterade medicinska, psykiska eller sociala skäl inte kan delta i ordinarie undervisning kan även distansundervisning som särskilt stöd prövas, i enlighet med gällande regelverk (Skolverket 2023). Detta stöd ska vara individuellt prövat, noggrant följt upp och utformat för att stärka elevens möjlighet att återgå till fysisk undervisning.

Göteborgs Stad har utvecklat en modell som ger värdefulla erfarenheter. I verksamheten Göteborg Distans (Elyseum) erbjuds distansundervisning som särskilt stöd i årskurs 6–9. Upplägget kombinerar inslag av fjärrundervisning och undervisning på plats i Elyseums anpassade lokaler. Planeringen omfattar definierade ämnen och följs upp genom omprövning varje halvår med tydligt mål om återgång till hemskolan. Rapporter från Göteborgs Stad visar att en majoritet av eleverna rört sig närmare ordinarie undervisning, vilket indikerar att formatet kan vara verksamt för en snäv målgrupp när det kombineras med tydliga återgångsmål, nära samverkan med hemskolan och strukturerad uppföljning (Göteborgs Stad, 2025).

De beskrivna fördelarna med distansundervisning är att den möjliggör kontinuitet i studierna för elever som tillfälligt inte klarar fysisk närvaro, samtidigt som den kan fungera som en bro tillbaka till hemskolan när den planeras med gradvis återgång. Skolverket betonar att distansundervisning aldrig får ersätta skolans ansvar för att återföra eleven till fysisk närvaro, utan ska ses som ett kompletterande och tidsbegränsat stöd (Skolverket 2023). Samtidigt finns viktiga risker att beakta. Forskning och nationella vägledningar lyfter att distansundervisning för vissa elever kan innebära ökad social isolering, försvagade relationer och risk för att lösningen blir permanent om den inte styrs tydligt. Distansundervisning ställer höga krav på styrning, uppföljning och teknikstöd, och brister i dessa delar minskar effekten av insatsen (Skolverket 2021; Skolverket 2023). Därför bör distansundervisning endast användas för en snävt definierad målgrupp, vara tidsbegränsad, och alltid kopplas till tydliga återgångsmål och tät samverkan med hemskolan.

Ale kommun kan antingen utveckla en verksamhet för distansundervisning och anpassade miljöer i egen regi eller köpa in motsvarande tjänster. Kommunen har redan etablerat ett framgångsrikt arbetssätt inom det kommunala aktivitetsansvaret genom Lärcentrum, och en vidareutveckling av denna struktur kan utgöra en möjlig väg framåt. Genom att stärka och bredda Lärcentrum kan unga med omfattande frånvaro få tillgång till en neutral, trygg och tvärprofessionell miljö.

Forskning och nationella vägledningar (Skolverket & Socialstyrelsen, 2022) lyfter fram att just denna typ av samordnade nav – där skola, socialtjänst och andra relevanta aktörer arbetar tillsammans – är en av de mest verksamma insatserna för elever med långvarig problematisk skolfrånvaro. En neutral plats minskar trösklarna för återgång och skapar förutsättningar för kontinuitet, stabila relationer och tydlig struktur.

4.4 Erbjuda undervisning på tid utanför ordinarie schema

För att kunna erbjuda elever en bredare palett av stödinsatser kan grundskolan och gymnasiet pröva ett arbetssätt som innebär att elever välkomnas tillbaka till skolan utanför ordinarie undervisningstid, i särskilt anpassade och lugna lokaler. Ett sådant upplägg skapar alternativa vägar in i skolmiljön för elever som för närvarande har svårt att delta under den reguljära skoldagen, och kan fungera som ett steg i att återetablera trygghet, struktur och studieförmåga. Genom att erbjuda denna möjlighet på samtliga av kommunens skolor stärks även möjligheten för elever att behålla anknytningen till sin hemskola. Detta bidrar till kontinuitet i relationer, underlättar samordning med ordinarie undervisning och skapar bättre förutsättningar för en gradvis och hållbar återgång till full skolnärvaro. För att detta ska kunna genomföras behövs fler lärare anställas.

5 Ekonomisk analys

Ovan beskrivna behov av att bygga ut Ales verksamheter i syfte att förebygga problematisk skolfrånvaro, samt att åtgärda etablerad problematisk skolfrånvaro kräver ekonomiska förutsättningar.

5.1 Stärka resurserna till yngre åldrar

Huvudmannen kapacitet kan stärkas genom att över en tid förstärka och långsiktigt styra resurser mot tidiga insatser i hela utbildningskedjan, dock behövs samtidigt åtgärdande insatser för äldre. Genom att bygga upp främjande och förebyggande strukturer i de yngre åldrarna där riskmönster uppstår kan man arbeta med tidiga insatser för att förhindra att problematisk skolfrånvaro uppstår. En vidareutveckling av barn- och elevhälsan, där dess kompetenser integreras tydligare med förskolans uppdrag och tidiga arbetssätt, kan därmed fungera som en central del i en sammanhållen struktur för att tidigt identifiera behov och erbjuda stöd innan problemen växer sig stora.
En resursförstärkning och senare omfördelning av insatser mot främjande och förebyggande skulle kunna exemplifieras med en bred satsning ett första år som trappas ned med en årskurs i taget per år och till slut främst består av förebyggande och främjande insatser för de yngre. Då *tidigt skede* och *tidiga åldrar* är två olika saker är verkligheten mer komplex men ett tankeexempel blir, om man satser 1 Mkr/årskurs från 3 åringarna i förskolan till åk 9 totalt 13 Mkr första året som sedan minskas med 1 Mkr per år över 7 år. Då kvarstår satsningen på yngre och insatser för de äldre finansieras av ordinarie elevpeng.

5.2 Utöka skolsociala team till varje skolenhet

De skolsociala teamen behöver börja arbeta med eleverna tidigare under skolgången, samtidigt behövs de redan etablerade teamen på mellan- och högstadiet utökas. För att möjliggöra skolsociala team, så det finns ett team på varje skolenhet på grundskolan, anpassad grundskola och gymnasiet, skulle dagens 3 team behöva utökas till totalt 15 team.

En utökning till sammanlagt 15 team, ett team på varje skolenhet, skulle medföra en personalkostnad om 20 565 000kr uppdelat på 10 290 000 kr för utbildningsförvaltningen och 10 275 000 kr på socialtjänsten. Det finns statsbidrag att söka för skolsociala team, där bidraget täcker hälften av kostnaderna för skolpersonal och socialtjänstpersonal i teamen. Det innebär att det skulle vara möjligt men inte troligt att få totalt ca 10 Mkr täckta.

5.3 Förstärkning av medel till socialtjänst

En generell förstärkning av resurserna inom individ- och familjeomsorgens familjestöd skulle skapa ökade möjligheter för socialtjänsten att ge stöd till fler vårdnadshavare och barn i ett tidigare skede. Ett utökat familjestöd stärker socialtjänstens kapacitet att arbeta förebyggande, samverka med skolorna och bidra till att

bryta negativa frånvaromönster innan de hinner befästas. Vidare skulle en förstärkning av socialtjänstens personella resurser inom de skolsociala teamen skapa förutsättningar för att både vårdnadshavare och elever snabbare får tillgång till ett samordnat och kvalificerat stöd.

Som tidigare beskrivet skulle en ökad personalkostnad om 10 275 000 kronor ge förutsättningar att etablera skolsociala team på samtliga grundskolor, anpassad grundskola och gymnasiet, vilket i sin tur skulle skapa en mer likvärdig och tillgänglig stödstruktur för kommunens barn och unga.

5.4 Behåll och utveckla arbetet med elevkoordinatorer

För 2026 tillsattes under ett år medel på 4 miljoner för skolsociala insatser med elevkoordinatorer på kommunens mellanstadieskolor. Att behålla och utöka dessa tjänster till samtliga grundskolor skulle innebära en kostnad om cirka 8 miljoner kronor årligen.

5.5 Utveckla fjärr- och distansundervisning i Ale kommun

För att möta behoven hos de elever som redan har etablerad frånvaro krävs andra former av undervisning och skolmiljöer. I dag finns det tre skolor i Sverige som har tillstånd att bedriva distansundervisning. Ale kommun kan köpa platser på någon av dessa skolor till en kostnad av ca 155 000 kr per elev och läsår. Man behöver räkna med att andra kostnader exempelvis resor och övernattningar tillkommer. Ale kommun skulle också kunna utveckla en verksamhet i egen regi som fungerar som ett samordnande nav, till exempel inom ramen för Lärcentrum, där relevanta aktörer kan samarbeta och eleven ges möjlighet till undervisning både på plats och via distans. Syftet är att skapa förutsättningar för en hållbar tillbakagång till skolan.

Göteborg Distans startade upp distansundervisning under vt-24. Som en kostnadsreferens för den kommunen, hade de under uppstartsåret kostnader på cirka 2,8 mkr. Året var uppdelat i två faser där fas 1 avsåg planeringen och där fas 2 avsåg uppstarten av distansundervisningen med ett fåtal elever. Idag har Göteborg Distans budgeterade kostnader på cirka 6,5 mkr för 2026. Den största delen av kostnaden (5 716 tkr) innefattar verksamheten med 40 elever. Övriga kostnader så som leasing av datorer, lokalkostnad, It tjänster samt kostnader för centralt utredningsteam elevhälsa som gör den individuella prövningen innefattar resterande summa (813 tkr). Att utveckla Lärcentrum som en bas för fjärr- och distansundervisning och samtidigt ett utbildningsnav för elever i behov av annan miljö och ett aktivt arbete tillbaka till sina hemskolor skulle innebära kostnader. Vad det skulle kosta för Ale kommun utifrån vilka resurser som finns på plats redan och i hur stor utsträckning man behöver komplettera och bygga ut redan befintlig verksamhet kräver ytterligare utredningsarbete.

5.6 Erbjuda undervisning utanför ordinarie schema

Förslaget att erbjuda undervisning på tid utanför ordinarie schema skulle innebära en ökad kostnad för fler lärartjänster. Ca en lärartjänst per skola går åt för att täcka eftermiddagsundervisning och kostar 730 000 kr i snitt per år. Omfattningen en extra lärartjänst på varje grundskoleenhet innebär 14 tjänster vilket ger en total kostnad om 10 220 000 kr.

6 Sammanfattning

Skolfrånvaron i Sverige har under de senaste åren utvecklats till en växande och komplex samhällsutmaning. Nationella kartläggningar visar att frånvaron ligger kvar på en klart högre nivå än före pandemin, och att allt fler elever uppvisar omfattande eller problematisk skolfrånvaro. Denna utveckling påverkar inte bara elevens rätt till utbildning, utan har även långsiktiga sociala och ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Forskning och nationella rapporter från bland annat Skolverket och Socialstyrelsen understryker att skolfrånvaro varken kan eller bör hanteras av skolan ensam. För att vända utvecklingen krävs tidiga, samordnade och uthålliga

insatser där undervisning, elevhälsa, socialtjänst, vårdnadshavare och hälso- och sjukvård arbetar gemensamt och strukturerat.

Problematisk skolfrånvaro är inte ett enskilt elevbeteende, utan ett symtom på flera samverkande faktorer såsom psykisk ohälsa, bristande trygghet i skolan, otillräckliga anpassningar, familjeproblematik eller social oro. Forskningen är tydlig: frånvaro tenderar att förstärka sig själv och etableras snabbt om den inte fångas upp tidigt. Elever som passerar en viss nivå av frånvaro (cirka 15 procent) löper markant ökad risk att utveckla långvariga svårigheter och tappa sin skolanknytning. När frånvaron väl blivit omfattande tar vägen tillbaka ofta lång tid, kräver samordnade insatser mellan flera aktörer och innebär betydande risk för utebliven kunskapsutveckling och negativa psykosociala konsekvenser för eleven.

Ale kommun delar denna nationella utmaning. Även om vissa positiva tendenser syns i kommunens närvarostatistik är nivåerna av frånvaro fortfarande höga, särskilt i intervallet 10–20 procent. Granskningar visar att kartläggning av frånvaro ofta görs men att uppföljningen inte alltid leder till förändring. Den *nya Riktlinjen för ökad skolnärvaro* (2026) syftar till att stärka det systematiska arbetet genom att betona tidig upptäckt, främjande arbete och uppföljning av närvaromönster. För att riktlinjen ska få avsedd effekt krävs dock långsiktig kapacitetsuppbyggnad, gemensamma arbetssätt och en tydlig samsyn.

Utredningen pekar på två centrala vidareutvecklingsområden. Det första är att stärka resurser i yngre åldrar – forskning visar att tidiga insatser ger störst effekt och minskar behovet av kostsamma åtgärder senare. Detta innefattar att utveckla barn- och elevhälsans roll även i förskolan och att pröva modeller som socionom i förskolan. Det andra är att stärka arbetet i mellanrummen mellan hem, skola och socialtjänst genom utveckling av elevkoordinatorer och skolsociala team, särskilt i de tidiga skolåren.

För elever som redan utvecklat omfattande skolfrånvaro krävs flexibla och alternativa ingångar till undervisning. Fjärr- och distansundervisning, i kombination med anpassade lokaler och tydliga återgångsplaner, lyfts som en möjlig väg för en liten men resurskrävande målgrupp. Erfarenheter från bland annat Göteborg Distans visar att detta kan ge struktur och kontinuitet när fysisk närvaro tillfälligt inte är möjlig. Samtidigt måste lösningen vara tidsbegränsad och noggrant styrd för att undvika social isolering eller långvarigt avskiljande från skolan.

De ekonomiska beräkningarna visar att en långsiktig omställning mot tidiga insatser kräver riktade resurser och tydliga prioriteringar. En förstärkning av arbetet i de yngre åldrarna, utbyggnad av skolsociala team, utveckling av elevkoordinatorfunktionen samt insatser för mer flexibla undervisningsformer innebär investeringar – men forskning visar att tidiga och samordnade åtgärder bidrar till både ökad skolnärvaro och förbättrade livschanser på sikt. Det handlar inte bara om att det är viktigt att förebygga att ingen ska hamna i skolfrånvaro utan också om var möjligheterna att sätta in verkningsfulla åtgärder främst finns. Ett helhetsgrepp om skolfrånvaro skapar därmed inte bara bättre villkor för lärande utan är även en strategiskt viktig satsning för kommunens långsiktiga sociala hållbarhet och kostnadseffektivitet.

7 Referenser:

Ale kommun. (n.d.). *Dokumentation kring Lärcentrum och kommunalt aktivitetsansvar (KAA).*

Bergström, E; Eriksson, E. (2025). *Hemmasittande ungdomar: En komplex problematik och dess konsekvenser.* Umeå universitet.

Elevhälsan.se. (2023). *Är hemmasittare verkligen rätt begrepp?* www.elevhalsan.se/aktuellt/ar-hemmasittare-verkligen-ratt-begrepp/

Flera kommuner. (n.d.). *Kommunala modeller för socionomer i förskolan.*

Fornander, M., & Kearney, C. A. (2016). *School refusal behavior and absenteeism.* University of Nevada, Las Vegas.

Forsell, T. (2020). *"Man är ju typ elev, fast på avstånd".* Umeå universitet.

Forskning.se. (2023). *Hemmasittare – snabb insats viktig vid skolfrånvaro.* https://forskning.se/2023/02/14/kalla-oss-inte-hemmasittare-nytt-hopp-far-elever-till-skolan-igen

Göteborgs Stad. (2024). *Nu startar Sveriges första distansundervisning och Göteborgs första resursskola.* www.mynewsdesk.com/se/goteborgsstad/pressreleases/nu-startar-sveriges-foersta-distansundervisning-och-goeteborgs-foersta-resursskola-3337484

Göteborgs Stad. (2025). *Så fungerar distansundervisning som särskilt stöd i grundskola.* https://goteborg.se/wps/portal/start/forskola-och-utbildning/grundskola/anpassningar-och-stod-till-elever/distansundervisning-som-sarskilt-stod/sa-fungerar-distansundervisning-som-sarskilt-stod-i-grundskola

Grundskoletidningen. (2025). *Distansundervisning som särskilt stöd är nu i gång.* https://www.grundskoletidningen.se/1-2025/distansundervisning-som-sarskilt-stod-ar-nu-i-gang

It-pedagogen.se. (2024). *"Hemmasittare visar skolans osynliga gift" – debattartikel i Vi Lärare.* https://it-pedagogen.se/hemmasittare-visar-skolans-osynliga-gift/

Kopp, S. (2010-01-10). *Flickor med Autism med Svenny Kopp - Betaniapodden - en LSS pod.* Poddtoppen.se.

Kunskapsguiden. (2024). *Förebygga skolfrånvaro.* https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/tidiga-och-samordnade-insatser-tsi/forebygga-skolfranvaro/

Kunskapsguiden. (2025). *Bemötande och delaktighet.* https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/psykisk-ohalsa/personligt-ombud/bemotande-och-delaktighet/

Partanen, P. (2012). *Att utveckla elevhälsa.* Skolutvecklarna Sverige.

Regeringskansliet. (2024, 21 november). *Rapport visar på fortsatt hög skolfrånvaro i grundskolan – här är regeringens åtgärder.* https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/11/rapport-visar-pa-fortsatt-hog-skolfranvaro-i-grundskolan---har-ar-regeringens-atgarder/

Skolinspektionen. (2024). *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp – fokus årskurs 4–9.* https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2024/sug/undervisningens-kvalitet-i-sarskild-undervisningsgrupp.pdf

Skolverket. (2019). *Hälsa för lärande – lärande för hälsa.* https://www.skolverket.se/sok-publikationer/publikationsserier/forskning-for-skolan/2019/halsa-for-larande---larande-for-halsa

Skolverket. (n.d.). *Distansundervisning.* https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/

Skolverket.(n.d). *Främja närvaro och förebygga frånvaro – Skolverket* https://www.skolverket.se/larande-och-trygghet/elevhalsa-och-stodinsatser/framja-narvaro-och-forebygga-franvaro

Socialstyrelsen. (2026). *Att arbeta tillsammans kring skolfrånvaro – stöd för en strukturerad samverkan mellan skola och socialtjänst.* https://www.socialstyrelsen.se/contentassets/d5eafdbc43bb45c29fd3aadad75f5aaa/2026-1-10032.pdf

Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2024). *Tillgängliga lärmiljöer i grundskolan – referensdokument.*

Statens offentliga utredningar. (2017). *Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera (SOU 2016:94).* https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/01/sou-201694/

Sveriges Kommuner och Regioner. (n.d.). *Skolnärvaro: Nyckeln till framtida möjligheter.* https://skr.se/skolaochutbildning/elevhalsa/psykiskhalsaiskolan/skolnarvaronyckelntillframtidamojligheter.7734.html

Uppdrag Psykisk Hälsa. (2020). *Ifous fokuserar Att utreda närvaroproblem i skolan.* Ifous.

UR Play. (2015). *UR Samtiden – Skolforum: Blyga och ängsliga elever i skolan.* https://urplay.se/program/192843-ur-samtiden-skolforum-2015-blyga-och-angsliga-elever-i-skolan

UR Play. (n.d.). *Flickor och kvinnor med autism: Flickor med autism.* https://urplay.se/serie/209667-ur-samtiden-flickor-och-kvinnor-med-autism

Vårt Göteborg. (2025). *Distansundervisning i grundskolan har gett goda resultat.* https://vartgoteborg.se/p/distansundervisning-i-grundskolan-har-gett-goda-resultat/

Ärmyr, E.-L. (2025). *Handbok för ökad skolnärvaro.* Vulkan.

IFM-informations- och förhandlingsmöte

Plats	Teams
Datum	2026-03-03
Tid	13:00-14:30
Parter	För arbetsgivarparten Åsa Ericson, Förvaltningschef Ulrika Elmqvist, Verksamhetschef Linda Hoffberg, Verksamhetschef Sofia Grebner, Verksamhetschef Johanna Jonsson, Verksamhetsutvecklare Caroline Friberg, HR För arbetstagarparten Jenny Nord, Kommunal Katrin Jönsson, Vision Jenny Johansson, Sveriges Lärare Åse Hagborg Aleberg, Sveriges Lärare

1. *Information enligt MBL 19 §*

- Motion resursskola: rapport på attsats nummer två i motionen: *utred och presentera andra möjliga lösningar* [ä*n resursskola*] *för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag.* – Linda H
  I augusti 2024 inkom en motion som gav utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda etablering av kommunal resursskola. Kommunfullmäktige beslutade i september 2025 att bifalla motionen i den del som rör att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats möta på ett ändamålsenligt sätt. Mot denna bakgrund har förvaltningen genomfört föreliggande utredning, som sammanfattar analys av behov och nuläge samt redovisar förslag på utvecklingsinriktade åtgärder för att stärka kommunens förmåga att stödja dessa elever. Man har utmaningar med elevernas skolfrånvaro och man ser ett tydligt behov att börja med insatser tidigt, både i process och tidigt i ålder. Man presenterar olika utvecklingsområden i rapporten så som att hitta bryggan mellan lärare, vårdnadshavare samt socialtjänsten, man presenterar distans och fjärrundervisning, att man skulle kunna utveckla det.

För arbetsgivarparten

Ort och datum	
Underskrift	
Åsa Ericson, Förvaltningschef	

Riktlinje för skolnärvaro

Fastställt av:	Utbildningsnämnden
Fastställandedatum:	2026-02-25
Beslutsparagraf:	§45
Dokumentansvarig:	Utbildningsförvaltningen, Ale kommun
Dokumentet gäller för:	Utbildningsförvaltningen, Ale kommun
Diarienummer:	2026/20
Giltighetstid:	2026-08-01 - tills vidare

Innehåll

Riktlinje för skolnärvaro Utbildningsförvaltningen 2
Inledning 2
Ansvarsnivåer för skolplikt och skolnärvaro 2
Syfte med riktlinje för skolnärvaro på huvudmannanivå 2
Att främja skolnärvaro i Ale kommun 3
Främjande närvaroarbete - skolklimat, relationer, motivation *3*
Förebyggande närvaroarbete – tidig upptäckt, samverkan *4*
Åtgärdande närvaroarbete – utredning, åtgärder, rapportering *4*
Föreläggande om vite beträffande skolplikt 4

Riktlinje för skolnärvaro Utbildningsförvaltningen

Inledning

Enligt Skollagen har alla barn bosatta i Sverige skolplikt och rätt att gå i skolan. Alla elever ska ha likvärdiga möjligheter att utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål, och skolnärvaro är en nyckelfaktor för god måluppfyllelse.

Ansvarsnivåer för skolplikt och skolnärvaro

- **Vårdnadshavare** ansvarar för att barnet fullgör sin skolplikt.
- **Lärare** ansvarar för daglig närvarorapportering och uppföljning av förändrad skolnärvaro.
- **Rektor** ansvarar för att arbeta närvarofrämjande, följa upp frånvaro, initiera utredning och informera huvudmannen enligt utbildningsförvaltningens rutiner.
- **Huvudmannen** ansvarar för att eleverna fullgör sin skolgång och att det finns rutiner för att arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande.

Syfte med riktlinje för skolnärvaro på huvudmannanivå

Säkerställa elevers rätt till god utbildning, främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro.

Säkerställa att alla elever med en upprepad eller längre skolfrånvaro får sin skolfrånvaro utredd i enlighet med skollagen.

Säkerställa att alla påbörjade utredningar av frånvaro anmäls till huvudmannen, i enlighet med krav i skollagen.

Att främja skolnärvaro i Ale kommun

Huvudmannen ansvarar för att skolnärvaron främjas i enlighet med skollagen.
Detta innebär att arbetet med närvaro ska följas upp systematiskt, att skolorna ges stöd i sitt arbete och att rutiner för utredning och rapportering är väl etablerade. Utbildningsförvaltningen i Ale kommun utgår från Triangelmodellen för främjande-, förebyggande- och åtgärdande arbetet.

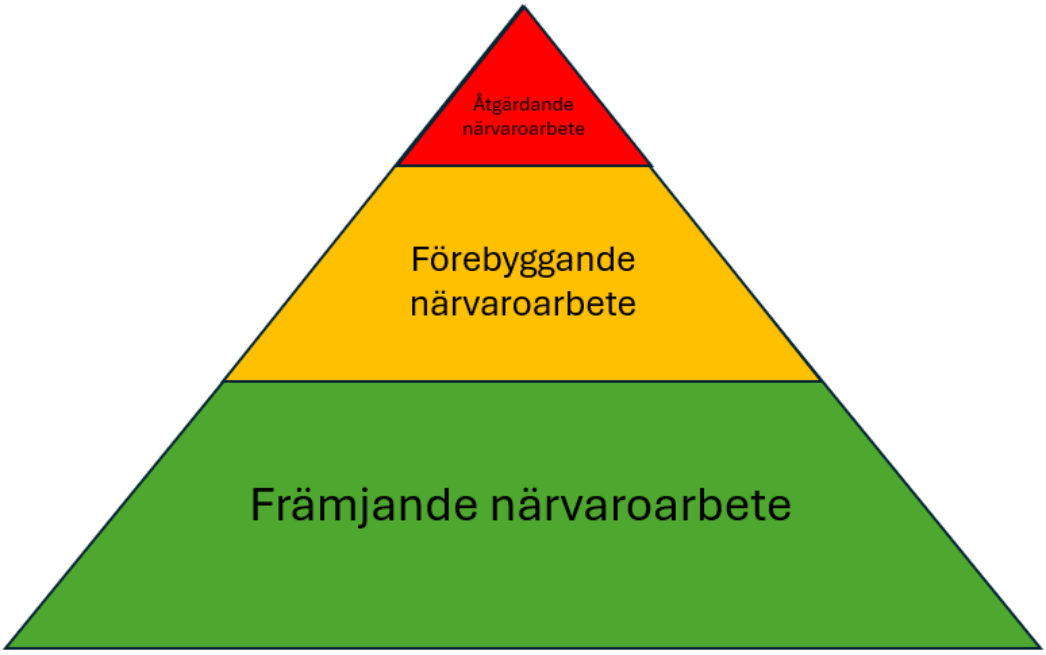

Främjande närvaroarbete - skolklimat, relationer, motivation

Rektor ansvarar för att främja skolnärvaro och förebygga frånvaro enligt huvudmannens riktlinje med generella insatser riktade till alla elever. En lärmiljö med undervisning av god kvalitet där eleverna får de utmaningar och det stöd dem behöver i sitt lärande främjar elevens motivation att delta i utbildningen. Likaså främjar ett respektfullt bemötande och goda relationer mellan vuxna, elever och hemmet skolnärvaro.

Förebyggande närvaroarbete – tidig upptäckt, samverkan

Skolorna ska arbeta systematiskt för att upptäcka, utreda och åtgärda frånvaro i ett tidigt skede för att genom riktade insatser förhindra att ströfrånvaro övergår till regelbunden skolfrånvaro. Detta gäller såväl ogiltigt frånvarande elever som elever med hög giltig frånvaro.

Skolans rutiner för närvarokontroll och frånvarorapportering samt åtgärder vid skolfrånvaro ska vara kända av personal, elever och vårdnadshavare. Det ska råda samsyn bland personal kring vikten av en hög rapporteringsgrad samt vikten av att skolan uppmärksammar och agerar på förändrade närvaromönster i ett tidigt skede för att förebygga problematisk skolfrånvaro.

Åtgärdande närvaroarbete – utredning, åtgärder, rapportering

Vid upprepad eller längre frånvaro i de obligatoriska och frivilliga skolformerna ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är uppenbart obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om eleven är över 18 år genomförs utredningen i samråd med myndig elev och elevhälsan. När en utredning om elevs frånvaro inleds ska rektorn snarast se till att detta anmäls till huvudmannen.

Antal utredningar om problematisk frånvaro på huvudmannanivå rapporteras till nämnd kvartalsvis. För elev från annan kommun anmäls frånvaroutredningen till elevens hemkommun. Resultatet av utredningen styr det åtgärdande arbetet. Rektor, elevhälsa, huvudman och andra aktörer behöver tillsammans se över hur man genom riktade insatser kan skapa möjligheter för eleven att komma tillbaka i undervisning. Dessa insatser behöver utgå från den enskilde elevens behov och förutsättningar. Ärendet följs upp och dokumenteras i Prorenata. Rektors ansvar för en frånvarande elev kvarstår alltid så länge eleven är inskriven i skolan. Om det finns misstanke att en elev far illa ska rektor alltid göra en anmälan om oro till socialtjänsten**.**

Föreläggande om vite beträffande skolplikt

Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett föreläggande enligt ovan får förenas med vite.

Referenser

Socialtjänstlagen 2025:400

Skolförordning 2011:185

Skollag 2010:80

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2025-09-08
KF § 151

KF 2024/1128

Svar på motion från Gunnar Skaven (S) om kommunal resursskola

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen i den del som rör att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Linda Hoffberg (C) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Gunnar Skaven (S) har till kommunfullmäktige inkommit med en motion om att utreda eventuell kommunal resursskola. Motionen fördelades till utbildningsförvaltningen för beredning. Utbildningsförvaltningen har berett ärendet och har i sitt tjänsteutlåtande beskrivit vilka förutsättningar som krävs avseende lokaler, organisation, bemanning och ekonomi för att bedriva en resursskola. En mindre omvärldsbevakning av kommunala resursskolor i närområdet (Lerum och Stenungsund) har genomförts. Utbildningsförvaltningen har också gjort en kortare analys av forskningsläget generellt kring resursskolor samt sett över lagkrav och praxis i Göteborgsregionen kring tillhandahållande av skolskjuts.

Utbildningsnämnden fattade beslut i ärendet vid sitt sammanträde 2025-04-02.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 174 2025-08-25
- Tjänsteutlåtande kommunledningsförvaltningen, daterat 2025-04-24
- Motion om att utreda eventuell kommunal resursskola, daterad 2024-08-30
- Tjänsteutlåtande utbildningsförvaltningen, daterat 2025-04-15
- Utbildningsnämndens beslut § 45 2025-04-02

Yrkande

Gunnar Skaven (S) yrkar bifall till motionens första och andra attsats och avslag på tredje attsatsen.

Ingrid Inhammar (S) och Monica Samuelsson (S) yrkar bifall till motionens första och andra attsats.

Christer Pålsson (V) och Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar bifall till motionens första och andra attsats.

Eva Lans Samuelsson (L) yrkar för Liberalernas räkning bifall till motionens första och andra attsats.

Jenny Sandkvist (MP) yrkar bifall till motionens första och andra attsats.

Henrik Fogelklou (M) yrkar avslag på kommunstyrelsens förslag till beslut. Vidare yrkar Henrik Fogelklou (M) att kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen i den del som rör att utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag.

Lena Camp (SD), Annika Westdahl-Eriksson (SD) och Renée Palmnäs (FiA) ställer sig bakom Henrik Fogelklous (M) yrkanden.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) finner att det finns tre förslag till beslut:

1. Kommunstyrelsens förslag
2. Bifall till motionens första och andra attsats
3. Henrik Fogelklous (M) yrkande (som består av avslag på kommunstyrelsens förslag och nytt yrkande)

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer kommunstyrelsens förslag mot Henrik Fogelklous (M) förslag och finner att Henrik Fogelklous (M) förslag får bifall.

Därefter ställer ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) proposition på Henrik Fogelklous (M) yrkande mot bifall till motionens första och andra attsats och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Henrik Fogelklous (M) yrkande.

Omröstning

Omröstning begärs. Följande omröstningsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till Henrik Fogelklous (M) yrkande.

Nej-röst för bifall till motionens första och andra attsats.

Med 27-ja röster mot 21-nej röster beslutar kommunfullmäktige enligt Henrik Fogelklous (M) yrkande.

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Mikael Berglund (M)	X		
Henrik Fogelklou (M)	X		
Maj Holmström (M)	X		
Gay Johansson (M)	X		
Lars Kopp (M)	X		
Kristina Fogelklou (M)	X		
Johan Zenténius (M)	X		
Erik Liljeberg (M)	X		
Susanna Mouvitz (M)	X		
Jan Skog (M)	X		
Jessika Loftbring (C)	X		
Dan Sandros (C)	X		
Eva Lans Samuelsson (L)		X	
Inga-Lena Lindenau (L)		X	

Börje Ohlsson (KD)	X		
Claes-Anders Bengtsson (KD)	X		
Lennart Borgvall (KD)	X		
Dennis Ljunggren (S)		X	
Elaine Björkman (S)		X	
Johnny Sundling (S)		X	
Anette Håkansson (S)		X	
Johan Nordin (S)		X	
Seppo Tallheden (S)		X	
Niklas Ulfheden (S)		X	
Lena Orstadius (S)		X	
Gunnar Skaven (S)		X	
Ingrid Inhammar (S)		X	
Aree Said Gaff (S)		X	
Paula Örn (S)		X	
Krister Hemström Bergenhus (S)		X	
Monica Samuelsson (S)		X	
Ann-Sofie Hellvard (V)		X	
Linda Knutsson (V)		X	

Christer Pålsson (V)		X	
Anders Börjesson (V)		X	
Jenny Sandkvist (MP)		X	
Robert Jansson (SD)	X		
Lena Camp (SD)	X		
Jari Tolkki (SD)	X		
Rainer Andreasson (SD)	X		
Claes Mellander (SD)	X		
Kennet Sandow (SD)	X		
Puck Jonson Palm (SD)	X		
Robert Roos (SD)	X		
Annica Westdahl-Eriksson (SD)	X		
Marita Henriksson (SD)	X		
Tyrone Hansson (FiA)	X		
Renée Palmnäs (FiA)	X		

Reservation

Socialdemokraternas ledamöter, Vänsterpartiets ledamöter, Liberalernas ledamöter och Miljöpartiets ledamot reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2025-09-08

Protokollsanteckning

Gunnar Skaven (S) lämnar följande protokollsanteckning:

Vi inser att frågan gällande skolskjuts är lite mer komplicerad än vad vi först tänkte oss och även om vi yrkar på avslag idag ser vi gärna att man fortsätter att titta på en lösning som gör att vårdnadshavare till elever med behov av särskilt stöd inte skall drabbas av ökade kostnader när Ale kommun inte lyckats ge rätt förutsättningar för dessa elever inom egen regi.

Beslutet skickas till

Utbildningsnämnden
Förvaltningschef utbildningsförvaltningen
Verksamhetschef social hållbarhet och barn- och elevhälsan

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2024/1128
Datum: 2025-04-24
Utvecklingsledare Sara Botö

Kommunstyrelsen

Svar på motion om kommunal resursskola

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen i den del som rör att Ale kommun ska utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Ale kommuns upptagningsområde.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen i den del som rör att Ale kommun utöver etableringen av kommunal resursskola utreder och presenterar andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen i den del som rör att revidera ”Riktlinje för skolskjuts i Ale kommun” så att det framgår att kommunen beviljar skolskjuts för elever i behov av särskilt stöd även utanför kommungränsen och till/från friskolor för att underlätta för familjer med barn som är i behov av särskilt stöd.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Gunnar Skaven (S) har till kommunfullmäktige inkommit med en motion om att utreda eventuell kommunal resursskola. Motionen fördelades till utbildningsförvaltningen för beredning. Utbildningsförvaltningen har berett ärendet och har i sitt tjänsteutlåtande beskrivit vilka förutsättningar som krävs avseende lokaler, organisation, bemanning och ekonomi för att bedriva en resursskola. En mindre omvärldsbevakning av kommunala resursskolor i närområdet (Lerum och Stenungsund) har genomförts. Utbildningsförvaltningen har också gjort en kortare analys av forskningsläget generellt kring resursskolor samt sett över lagkrav och praxis i Göteborgsregionen kring tillhandahållande av skolskjuts.

Utbildningsnämnden fattade beslut i ärendet vid sitt sammanträde 2025-04-02.

Maria Kosterlind-Reinholdsson Patrik Skog

Kommunchef

Avd.chef avdelning demokrati

Beslutsunderlag

- Motion om att utreda eventuell kommunal resursskola 2024-08-30
- Tjänsteutlåtande – Svar avseende motion om resursskola 2025-04-02
- Beslut UBN Svar avseende motion om resursskola 2025-04-02

Ärendet

Gunnar Skaven (S) har till kommunfullmäktige inkommit med en motion om att utreda eventuell kommunal resursskola. Motionen fördelades till utbildningsförvaltningen för beredning.

Motionären beskriver att ökande skolfrånvaro och ökad psykisk ohälsa hos unga är en av vår tids största utmaningar. Ale kommun har för att möta utmaningen under flera år försökt arbeta efter devisen ”Lika möjlighet till framgångsrikt lärande” vilket för många barn inte varit möjligt inom Ales skolväsen då lokaler ej varit anpassade och resurser ej funnits för elever i särskilt behov av stöd. Motionären beskriver vidare att enligt skollagen ska alla barn i Sverige få den hjälp de behöver, inte bara för att klara skolan utan för att utvecklas så långt som möjligt. Skolverket ger möjlighet till kommunala resursskolor som är någonting som hjälpt många barn att kunna återvända till skolan och få ta del av en trygg skolmiljö i ett mindre sammanhang med resurser som är anpassade för eleverna.

Motionären föreslår därför att Ale kommun ska:

- utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Ale kommuns upptagningsområde
- utöver etableringen av kommunal resursskola utreda och presentera andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag.
- revidera riktlinjen för skolskjuts i Ale så att det framgår att kommunen beviljar skolskjuts för elever i behov av särskilt stöd även utanför kommungränsen och till/från friskolor för att underlätta för familjer med barn som är i behov av särskilt stöd.

I sin beredning av ärendet har utbildningsförvaltningen beskrivit vad som kännetecknar en resursskola samt vilka förutsättningar avseende lokaler, organisation, bemanning och ekonomi som krävs för att bedriva en sådan. En mindre omvärldsbevakning av kommunala resursskolor i närområdet (Lerum och Stenungsund) har genomförts. Utbildningsförvaltningen har också gjort en kortare analys av forskningsläget generellt kring resursskolor samt sett över lagkrav och praxis i Göteborgsregionen kring tillhandahållande av skolskjuts.

Utbildningsförvaltningen bedömer att forskningsläget är svagt kring resursskolors effekter och att den forskning som finns inte är entydig. De studier som genomförts visar på olika slutsatser såsom att resursskolor ger goda förutsättningar för elevers sociala utveckling, men att de också skapar en känsla av exkludering. Det finns enligt utbildningsförvaltningen inte någon forskning som visar på vare sig positiva eller negativa effekter på elevernas kunskapsinlärning.

I sitt tjänsteutlåtande beskriver utbildningsförvaltningen vidare att elevplatser på en resursskola kräver mer ekonomiska resurser än ordinarie elevplatser. En plats för en elev i kommunal resursskola ligger, enligt underlag från Lerum och Stenungsund, på mellan cirka 570-670 tkr per elev och år. En ordinarie elevplats i Ale kostar cirka 125 tkr per elev och år. Valet av antal elever till en resursskola är till viss del svår att göra i förväg då antalet är beroende av aktuella elever och deras behov, men en hypotes som utbildningsförvaltningen föreslår är 20 elever. Med en uppskattning om 20 elever i resursskola skulle ca 9-11 mkr behövas för att driva verksamheten. För att kunna bedriva en fungerande och resurseffektiv enhet behövs det en viss volym elever, samtidigt som utbildningsförvaltningen anser att det är en utmaning att ha många elever med behov av ett litet sammanhang på samma enhet.

Förutom valet av antal elever behöver kommunen bestämma sig för en inriktning för resursskolans målgrupp. Kommunen behöver prioritera mellan de olika målgrupper som kan vara i behov av resursskola, men också mellan elever i inom samma målgrupp. Ett sådant urval kan enligt utbildningsförvaltningens bedömning riskera att inte skapa den nytta och nöjdhet som avses. Även om det finns möjlighet att tillföra de ekonomiska medel som krävs anser utbildningsförvaltningen, mot bakgrund av erfarenheter från andra kommuner, att det kan upplevas som att utbudet i den resursskola som erbjuds inte matchar efterfrågan.

Det svaga forskningsläget samt svårigheten i att prioritera bland målgrupper och elever gör att utbildningsförvaltningen bedömer att det genom en utredning om resursskola inte kommer att visas huruvida en resursskola är en god prioritering av insatser och medel. Förvaltningen bedömer istället att potentialen ligger i att utreda olika förslag i syfte att utveckla kommunens arbete för att minska skolfrånvaron för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro. Vid en utredning av andra lösningar än resursskola bedömer utbildningsförvaltningen att det enklare går att anpassa insatser efter tillskott i finansiering på olika kostnadsnivåer, beroende på vilka insatser som presenteras som alternativ i en sådan utredning.

Avseende revidering av riktlinjen vid skolskjuts beskriver utbildningsförvaltningen att riktlinjen nyligen är reviderad och där fastslås att Ale erbjuder skolskjuts på motsvarande sätt som de andra kommunerna i Göteborgsregionen, vilket inte medger den typ av skolskjutslösning som motionären föreslår.

Utbildningsnämnden har vid sitt sammanträde 2025-04-02 §45 beslutat att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen i de delar som rör utredning av resursskola samt revidering av riktlinje för skolskjuts samt att bifalla den del av motionen som rör utredning av andra möjliga lösningar för de elever som har hög långvarig skolfrånvaro och som kommunen ej lyckats hantera idag.

Förvaltningens bedömning

Utbildningsförvaltningen har i sin beredning gjort en mindre utredning där en övergripande analys av forskningsläget kring resursskolor gjorts. En beskrivning av resursskola som företeelse samt förutsättningarna för en sådan har beskrivits och en mindre omvärldsbevakning gjorts.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att utbildningsförvaltningen har berett ärendet och ställer sig bakom utbildningsnämndens förslag till beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Det är tydligt, utan att fullständig utredning är genomförd, att för att etablera en resursskola behövs finansiering. Utan genomförd utredning är en hypotes 9-11 mkr.

Vid en utredning av andra lösningar går det att anpassa insatser efter tillskott i finansiering på olika kostnadsnivåer, beroende på vilka insatser som presenteras som alternativ i utredningen.

Vid en revidering av Riktlinjen för skolskjuts skulle det innebära en kostnadsökning om cirka 270 tkr per elev och år för taxiresor utanför kommunen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Ale kommun har vårdnadshavare som uttrycker önskemål om placering i resursskola eller särskild undervisningsgrupp för sitt barn som idag inte har tillgång till det. Dessa barn tillhör olika målgrupper och de har sina individuella behov. Det finns också vårdnadshavare som uttrycker önskemål om fler lärarresurser och mindre klasser i ordinarie undervisning. Det betyder att invånarna verkar ha olika perspektiv på prioriteringar av medel varför den ekonomiska aspekten är av vikt för bedömning av invånarperspektivet.

Kommunen beslutar om placering av en elev vid en kommunal resursskola och då ska de elever som har störst behov prioriteras. Även elevgruppens sammansättning kan behöva vägas in vid bedömningen av vilka elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder. Denna bedömning kräver omfattande tid av specialister samt omfattande dokumentation för att vara rättssäker. Omvärldsbevakningen med kringliggande kommuner visade att ansökningarna till resursskolorna var betydligt fler än tillgängliga platser, varför sådan bedömning är krävande och urvalsprocessen ger negativa effekter för alla som inte får placering. De som kommer att få plats kommer i olika utsträckning att vara nöjda med verksamheten i resursskolan. Sammantaget påverkar detta invånarnas nytta av att utreda förutsättningarna för resursskola.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet är kopplat till kommunfullmäktiges mål om kundnytta och trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Utbildningsförvaltningen är den förvaltning som påverkas av beslutet och genomför en eventuell utredning.

Beslutet skickas till:

Utbildningsnämnden

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Verksamhetschef social hållbarhet och barn- och elevhälsan

Motion om att utreda eventuell kommunal resursskola

Ökande skolfrånvaro och ökad psykisk ohälsa hos unga är en av vår tids största utmaningar. Ale kommun har under flera år försökt arbeta efter devisen ”Lika möjligt till framgångsrikt lärande”, men för många barn inom Ales skolväsen har detta tyvärr inte varit möjligt då lokaler ej varit anpassade och resurser ej funnits för elever i behov av särskilt stöd.
Enligt skollagen skall alla barn i Sverige få den hjälp de behöver, inte bara för att klara skolan utan för att utvecklas så långt som möjligt.
Undersökningar visar att endast 20 % av föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) anser att deras barn får den hjälp de behöver i skolan.

Utöver barnets mående innebär också den höga skolfrånvaron också psykisk ohälsa hos föräldrar där undersökning visar på att 38% av föräldrarna tvingats gå ner i arbetstid, samt att 69% av föräldrarna upplever att deras egna psykiska hälsa har försämrats.

Skolverket ger möjlighet till kommunala resursskolor som är någonting som hjälpt många barn att kunna återvända till skolan och få ta del av en trygg skolmiljö i ett mindre sammanhang med resurser som är anpassade för eleverna.

I dagsläget behöver en förälder till barn i behov av särskilt stöd söka sig till omkringliggande kommuner för att deras barn skall få det stöd de behöver, vilket innebär att man också behöver hantera skolskjuts på egen hand till och från skolan då kommunen ger avslag på skolskjuts till annan kommun, trots att orsaken till att familjen valt att söka resursskola beror på att Ale kommun som huvudman inte lyckats i sitt uppdrag att skapa en trygg skolgång gällande dessa elever.
Att själv kunna ta sig till och från skolan stärker också självkänslan för eleverna och kan ge en ökad förmåga att återgå till kommunal skola när eleven blir äldre.

Därför föreslås följande:

Att Kommunfullmäktige beslutar att Ale kommun skall utreda möjligheten att etablera en kommunal resursskola i Ale kommuns upptagningsområde.

Att Kommunfullmäktige beslutar att Ale kommun utöver etableringen av kommunal resursskola utreder och presenterar andra möjliga lösningar för de elever som idag har hög långvarig skolfrånvaro som kommunen ej lyckats hantera idag.

Att Kommunfullmäktige beslutar att revidera ”Riktlinje för skolskjuts i Ale kommun” så att det framgår att kommunen beviljar skolskjuts för elever i behov av särskilt stöd även utanför kommungränsen och till/från friskolor för att underlätta för familjer med barn som är i behov av särskilt stöd.

/Gunnar Skaven – Ledamot i Kommunfullmäktige för Socialdemokraterna

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/42
Datum: 2026-08-11
Kommunchef Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunstyrelsen

Serviceorganisation i Ale

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

- ge Servicenämnden i uppdrag att genomföra utredningens rekommendationer
- ge Servicenämnden i uppdrag att arbeta om tjänstedeklarationer/SLA, inklusive ta fram en process som formaliserar framtida uppdateringar, tillsammans med övriga nämnder och kommunstyrelsen
- ge Servicenämnden i uppdrag att utreda behov av och möjligheten att förlägga verksamhet vid annan tid än vardagar 07.00-16.00
- ge Servicenämnden och Utbildningsnämnden i uppdrag att arbeta igenom Utbildningsnämndens listor för att komma fram till beslut om hur dessa hanteras på ett relevant sätt inklusive eventuell resursåtgång
- arbetet ska delredovisas till kommunstyrelsen i januari 2027 samt slutredovisas i maj 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Under hösten 2025 tog konsult fram en rapport rörande kommunens Serviceorganisation efter återkommande synpunkter från verksamheterna. Rapporten har hanterats med remisser till Utbildningsnämnden, Socialnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Servicenämnden samt Kultur- och fritidsutskottet. Samhällsbyggnadsnämnden har inte besvarat remissen.

Maria Kosterlind Reinholdsson

kommunchef

Beslutsunderlag

- Rapport rörande Serviceorganisation
- Remissvar från SN, KoF-utskott, SerN samt UBN inklusive listor

Ärendet

Bakgrund

Under 2024 och 2025 genomförde heltidskommunalråden verksamhetsbesök för att skaffa sig kunskap om och insyn i kommunens diversifierade organisation. Under dessa besök framkom vid ett flertal tillfällen frustration hos medarbetare och första linjens chefer kring utvecklingen av serviceorganisationens uppdrag. Vid inledningen av hösten 2025 intervjuade kommunchef drygt 20 representanter från Utbildningsnämndens verksamheter. Det var rektorer, pedagoger, administratörer med mera. Dessutom intervjuades ett serviceteam med två medarbetare och två arbetsledare. Intervjuerna bekräftade den bild kommunalråden förmedlat och under senhösten upphandlades en genomlysning med uppdrag att identifiera utvecklingsområden. Rapporten har sedan remitterats till nämnderna samt kultur- och fritidsutskottet. Samhällsbyggnadsnämnden har avstått från att lämna synpunkter.

Historik

Under 2014 och 2015 genomlyste ett externt konsultföretag möjligheterna att skapa en serviceorganisation. Konsultrapporten inbegrep förslag till tjänstedeklarationer eller så kallade ”service-level-agreement”(SLA). Avtal med konsulter har registrerats men de underliggande rapporterna inklusive ursprungliga tjänstedeklarationer har inte registrerats i diariet. 2015 beslutades om ”En ny serviceorganisation som skall omfatta fastighetsförvaltning, kost, lokalvård, gemensam bilhantering, kontorsservice, vaktmästeri samt jour och beredskap. Serviceorganisationen kommer vid uppstart att bestå av cirka 350 medarbetare”. Verksamheten benämndes Intern service och organiserades under kommunstyrelsen.

2018 bildas en Servicenämnd och i och med den nya nämnden flyttade verksamhetsområdet Intern service från kommunstyrelsen till Servicenämnden.

2019 och 2020 var ekonomiskt utmanade för kommunen och Servicenämnden tillsammans med andra hade utmaningar med sparbeting.

2019 infördes en tredje verksamhetschef och förvaltningen(sektorn) tog bort tjänsten som verksamhetsutvecklare.

2020 genomfördes en organisationsförändring som innebar att medarbetare flyttades från Verksamhetsservice-vaktmästeri och fordon till Fastighet-drift och underhåll. I oktober samma år flyttade IT över till Servicenämnden från Kommunstyrelsen. Bemanningsenheten som servat både Utbildningsnämnden och Socialnämnden avvecklades.

Från 2020 har allt flera av verksamheterna inom Servicenämnden gått från intäktsfinansiering till ramfinansiering. I dagsläget är endast internhyra, delar av IT samt delar av fordonsorganisationen intäktsfinansierad.

2024/25 var frågan kring fordonshantering remitterad då Servicenämnden hade behov av klargörande kring ansvar och mandat. I budget 2024 fick Servicenämnden i uppdrag att effektivisera IT-enheten. Externa utredningar kring organisation och ekonomi genomfördes under 2025. Utredningarna gav inget entydigt svar och inga förändringar genomfördes inklusive ansvarsfördelningen mellan IT och Digitalisering.

Remissvar

SerN - Serviceförvaltningen har valt att inte bedöma sin egen organisation utan hänvisar till kunderna. Förvaltningen instämmer i de utvecklingsområden som identifierats och betonar att arbete med dessa redan pågår. Fokus ligger på tydligare serviceflöden, stärkt kundfokus, bättre uppföljning och utvecklat systemstöd.

Arbete sker med att tydliggöra tjänster och utveckla processer kopplade till SLA för mer enhetlig och transparent service. Vidare utvecklas systemet Pythagoras för att förenkla hanteringen och öka transparensen. Sammantaget vill förvaltningen vidareutveckla befintlig organisation, stärka samverkan och tydliggöra ansvar för en effektiv service i hela kommunen.

SN har samlat svaren en skrivning- Socialnämnden anser att kostverksamheten fungerar bra men lyfter betydande brister i övriga serviceområden. Det är idag otydligt och krångligt att beställa tjänster, och en enklare väg in samt bättre ärendefördelning och återkoppling efterfrågas. Det finns ett glapp mellan verksamheternas behov och serviceförvaltningens leveranser, vilket påverkar både kvalitet och arbetsmiljö.

Systemet Pythagoras upplevs som tungrott och ineffektivt. Även inom fastighetsområdet finns problem med förseningar, otydlig ansvarsfördelning och bristande kommunikation, vilket gör att verksamheterna själva får driva processerna.

Det saknas också anpassning till förändrade behov över tid, och verksamheterna får ibland ta över uppgifter som borde ligga på serviceförvaltningen. Slutligen lyfts sårbarhet i organisationen, bland annat kopplat till kompetensbortfall och bristande tillgänglighet vid störningar och under ledigheter.

Nulägesbeskrivning och serviceverksamhetens påverkan på utskottets verksamheter.

KoF - Serviceverksamheten har stor påverkan på kultur- och fritidsverksamheterna, särskilt utifrån föreningslivets behov. Det finns återkommande problem med lokalbokning och städning av lokaler. Behovet av vaktmästeritjänster är tydligt men det råder otydlighet kring vad som ingår i tjänsterna. Före omorganisationen fanns ett serviceteam tillgängligt fram till kl. 22.30 för att hantera mer akuta ärenden. Efter omorganisationen hanteras detta av externa väktare, vilket försvårar arbetet.

UBN – Utbildningsnämndens verksamheter påverkas i mycket hög grad av serviceförvaltningens arbete. Allt ifrån större strategiska lokalförsörjningsfrågor till lokalvårdens arbete varje dag. Det som inte fungerar väl eller förändringar som görs får konsekvenser för, i första ledet många eller de flesta av nämndens 1000 medarbetare samt viktigast för barn och elever.

Anser nämnden att rapporten speglar nuläge och de utvecklingsbehov/möjligheter som nämndens verksamheter berörs av?

KoF - Flera utvecklingsmöjligheter bedöms som relevanta, särskilt behovet av tydligare gränsdragning kring serviceorganisationens tjänster, deras innehåll och kostnader, i samverkan med verksamheterna. Ärendehanteringen i Pythagoras upplevs som tung och långsam, vilket påverkar verksamheternas effektivitet negativt. Bristande återkoppling, särskilt vid vidarehantering till externa aktörer, skapar dessutom otydlighet kring ansvar och uppföljning.

UBN - Utbildningsförvaltningen delar delvis utredningens bild och ser både goda samarbeten och brister i serviceleveranserna. Det finns återkommande problem med uteblivna, försenade eller bristfälliga tjänster från verksamhetsservice. Införandet av serviceteam har inneburit merkostnader i arbetstid på grund av bristande kunskap och upplärning.

Det finns behov av tydligare beskrivning av tjänsteleveranser, bättre styrning av ansvar och finansiering samt eventuellt omfördelning av arbetsuppgifter. Förvaltningen betonar vikten av att rätt kompetens utför rätt arbetsuppgifter, så att pedagogisk personal kan fokusera på sitt kärnuppdrag. Sammantaget finns behov av högre kvalitet, tydligare ansvarsfördelning och bättre stöd för verksamheterna.

Har nämnden förslag på utveckling eller förändring utifrån verksamhetens behov?

KoF - Kultur- och fritidsutskottet ser behov av tydligare gränsdragning och kostnadsbild för serviceorganisationens tjänster för att förbättra samverkan. De föreslår även en effektivare ärendehantering i Pythagoras med snabbare återkoppling. Samtidigt betonas vikten av fungerande lokaler, bokning och städning för att säkerställa goda förutsättningar för föreningslivet.

UBN - Det finns behov av gemensam styrning och helhetssyn för att nå måluppfyllelse, med fokus på brukarnytta snarare än enskilda budgetar. Nuvarande budgetstyrning riskerar suboptimering och bör kompletteras med incitament för gemensamt ansvar.

En central förbättring är att serviceteamen först behöver leverera enligt nuvarande uppdrag och stärka förtroendet genom bättre uppföljning och snabb återkoppling. Därefter bör tjänsteutbud och arbetsfördelning ses över så att servicemedarbetare avlastar pedagogisk personal, vilket både ökar kvaliteten och kan sänka kostnader.

Tydligare ansvar, mandat och beslut om arbetsfördelning i budgetprocessen lyfts som avgörande, liksom att förändringar alltid analyseras utifrån kostnad, arbetsmiljö och brukarpåverkan. Det har tidigare framförts förslag om att överta vaktmästeri och det är fortfarande en möjlig väg.

Rapportens rekommendationer

Rapporten rekommenderar utveckling inom 10 områden

- Servicebegreppet - varje medarbetare behöver förstå nämndens ansvar och uppdrag
- Serviceflöde – en process som beskriver kundens resa och organisationens interna arbete
- Kundfokus – vem kunden är påverkar hur kommunikation mm behöver utformas
- Uppföljning och mätning – effektivitet, produktivitet, kundupplevelse, resultat för invånaren
- Kommunikation – information om vad som händer, när det händer mm är centralt
- Förväntningar och resurser – nuvarande obalans mellan utförare och verksamhet behöver hanteras
- Ekonomiska förutsättningar – vissa tjänster är samfinansierade andra inte. Det behövs förtydligande
- Dokumentstruktur – tydliga tjänsteleveranser/SLA och avtal
- Pythagoras – användarvänlighet samt koppling till tjänsteleveranser/SLA
- Utbildning för servicemedarbetare – kompetensutveckling inom vaktmästeri

Serviceförvaltningen har påbörjat ett arbete med rapporten som underlag för ständiga förbättringar. En utmaning är frågan om relevanta nyckeltal och jämförelser då flertalet kommuner samt databasen KOLADA inte följer nyckeltal i någon större utsträckning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser behov av utveckling som sammantaget siktar mot den leverans kommunen har som ambitionsnivå direkt till kommunens invånare. I den lokala och nationella debatten om resursfördelning till de så kallade kärnverksamheterna som t.ex antal elever per pedagog, äldreboendeplatser per vårdpersonal mm pratas sällan eller aldrig om hur de resurser som finns används. Om undersköterskans tid i direkt möte med äldre minskas till förmån för administration, lokalvård eller omflyttning av möbler så är de jämförelser rörande resursfördelning som görs mellan kommuner obsoleta.

Kommunfullmäktige reglerar ansvaret mellan nämnderna i reglementen samt via resursfördelning och målstyrning. Hur tydliga dessa beslut än är kommer kommunen att behöva hantera både ordinarie verksamhet och ”sällanuppgifter” som kräver samarbete i alla led i organisationen för att leveransen närmast Aleborna ska vara behovsstyrd och relevant. Nämnder och dess genomförande tjänsteorganisationer måste se Alebon som både finansiär och mottagare av tjänst.

Resursfördelningen i sig är ingen exakt vetenskap. För att möjliggöra analys av relevant budgetering krävs kostnadsanalyser där det finns någon form av jämförelsemått. Produktivitet och effektivitet inom t.ex fastighet, VA, myndighetsutövning inom miljö och bygg har inte tagits fram på samma sätt som inom socialtjänstens och utbildnings verksamheter.

Utmaningarna som beskrivs i rapporten rörande tjänsteleveranser/SLA, kommunikation och Pythagoras som digitalt verktyg delas av berörda nämnder. Dessutom finns en uppfattning att genomförandet har utvecklingspotential både avseende tid och kvalitet.

I arbetet med Servicenämndens tjänsteleveranser måste konsekvensbedömningar göras kring faktisk påverkan på invånare, besökare och näringsliv. Ett litet exempel från nuläget är frågan kring avfallshantering. I dagens SLA står att servicen i lokaler enbart hanterar att tömma papperskorgar. Återvinning, matavfall och blöjpåsar töms ej av serviceteam. Idag finns lagkrav samt kommunala krav på att öka återvinning och minska restavfallet. Antalet papperskorgar minskas till förmån för källsortering. Det innebär att arbetsuppgifterna minskar för serviceteamen och ökar för övrig personal.

Förvaltningen bedömer att nuvarande tjänstebeskrivningar/SLA behöver gås igenom utifrån perspektiven – rätt kompetens för arbetsuppgiften, resursoptimering, resurssättning. Beslut om revideringar bör fortsättningsvis hanteras med formella remisser och beslut som inkluderar konsekvensbeskrivningar där invånarperspektivet synliggörs.

Utbildningsnämnden har redogjort för ett antal arbetsuppgifter som nämnden bedömer lämpligen hanteras av medarbetare inom Servicenämndens tjänsteorganisation. Dessa listor bör hanteras genomensamt av nämnderna för att hitta en relevant fördelning av arbetsuppgifter samt resurser. Fokus bör vara resursoptimering med invånaren/barnet i fokus.

Vid intervjuer framkom två specifika områden som främst rör Utbildningsnämnden. Det ena är hygienutmaningar inom primärt förskolan och det andra är enkla reparationer/underhåll och andra vaktmästarinsatser. Hygienkravet i sammanhang där barn, unga och vuxna ständigt samlas i större grupper och där smittspridning är vanligt behöver beaktas. Verksamheterna har behov av cykelreparationer. omflyttning av möbler, krokar på plats mm. Omfånget och den ständiga förändringen där barn/elever ständigt rör sig i systemet ger slitage, skadegörelse, ständiga behovsanpassningar och mycket annat som är likvärdigt inom förskolor och skolor över landet.

Lokalvården måste klara hygienkrav och ansvarsfördelningen mellan pedagogerna och servicepersonalen måste vara relevant sett till barnens behov.

Den tidigare lokala vaktmästaren kände till sin skola, hanterade tillsyn och åtgärder löpande. De serviceteam som arbetar inom förskola och skola behöver ha en annan roll än de som arbetar i främst kontorsmiljöer.

Flera verksamheter inom Ale kommun är tillgängliga för invånare stor del av dygn och vecka där vissa inom socialnämnden är igång 24/7. Det finns en utmaning i att service för dessa verksamheter enbart finns tillgängligt vardagar 07.00-15.30. I samband med nämndernas svar rörande engagemang vid 6:e juni framgick att servicenämnden inte tjänstgör under helger och kvällar. Frågor kring tjänstefördelning över större del av dygn och vecka bör genomlysas i jämförelse med andra kommuner. Underhåll och lokalvård är till exempel uppdrag som kan genomföras på andra tider.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

De direkta kostnaderna består främst av arbetstid för att genomföra beslutet. Ärendet kan leda till behov av omfördelning av resurser i framtiden.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Ale kommun bedriver samhällsviktig verksamhet för att möte behov hos invånare, besökare och näringsliv. En väl fungerande resurs och ansvarsfördelning är en förutsättning. Den enskilde ska aldrig behöva veta hur en myndighet är organiserad eller vem som ansvarar för vad. Helhetssyn och intressenten i fokus kräver samarbete i alla led.

Kvalitetsbristkostnader som den tid som ägnas åt rutinbrister, klagomål, felaktiga förväntningar och tappade uppdrag genererar brister i leverans som direkt påverkar de som berörs av kommunens verksamhet

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet berör de tre inriktningsmålen om effektivitet, trygghet och kundnytta. Kommunens gemensamma leverans är det som märks i lokalsamhället.

Remiss och samberedning

Rapporten har remitterats till berörda nämnder. Samhällsbyggnadsnämnden har inte besvarat remissen. Remissvaren biläggs tjänsteutlåtandet.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet innebär att UBN, SN, SBN samt KS behöver bidra i fortsatt arbete. Ansvarig nämnd för beslutet är Servicenämnden.

Beslutet skickas till:

- Servicenämnden
- Socialnämnden
- Utbildningsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Kultur- och fritidsutskottet

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SERN § 63

SERN 2026/45

Remiss rörande serviceorganisationen

Beslut

Servicenämnden beslutar att anta bifogat remissvar som sitt eget och översända till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En genomlysning av serviceförvaltningen har genomförts på uppdrag av kommunchefen med fokus på organisation, serviceleverans och utvecklingsmöjligheter. Förvaltningen delar i huvudsak de utvecklingsområden som identifierats, men konstaterar samtidigt att dessa redan varit föremål för ett pågående utvecklingsarbete och att genomlysningen därmed bekräftar nuvarande inriktning. Arbetet omfattar bland annat utveckling av serviceflöde, kundfokus, uppföljning, tjänstebeskrivningar och SLA. En NKI-mätning planeras under augusti–september för att stärka uppföljningen, vilket tidigare inte varit möjligt på grund av kommunövergripande ställningstaganden. Vidare utvecklas systemstödet Pythagoras i syfte att förbättra användbarhet och transparens. Förvaltningen bedömer att fokus bör ligga på att vidareutveckla befintlig organisation och stärka samverkan. Vad gäller gemensam support bedöms frågan som komplex och kräver ytterligare utredning innan ställning kan tas till eventuell förändring.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-06-03
- Remissfrågor
- Rapport genomlysning

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/45
Datum: 2026-06-03
Förvaltningschef Maria Augustsson

Servicenämnden

Remissvar servicenämnden rapport genomlysning av serviceförvaltningen

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att anta bifogat remissvar som sitt eget och översända till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En genomlysning av serviceförvaltningen har genomförts på uppdrag av kommunchefen med fokus på organisation, serviceleverans och utvecklingsmöjligheter. Förvaltningen delar i huvudsak de utvecklingsområden som identifierats, men konstaterar samtidigt att dessa redan varit föremål för ett pågående utvecklingsarbete och att genomlysningen därmed bekräftar nuvarande inriktning. Arbetet omfattar bland annat utveckling av serviceflöde, kundfokus, uppföljning, tjänstebeskrivningar och SLA. En NKI-mätning planeras under augusti–september för att stärka uppföljningen, vilket tidigare inte varit möjligt på grund av kommunövergripande ställningstaganden. Vidare utvecklas systemstödet Pythagoras i syfte att förbättra användbarhet och transparens. Förvaltningen bedömer att fokus bör ligga på att vidareutveckla befintlig organisation och stärka samverkan. Vad gäller gemensam support bedöms frågan som komplex och kräver ytterligare utredning innan ställning kan tas till eventuell förändring.

Maria Augustsson

Förvaltningschef serviceförvaltningen Ale kommun

Beslutsunderlag

- Remissfrågor
- Rapport genomlysning

Ärendet

En utredning avseende serviceförvaltningen har genomförts av extern upphandlad part i syfte att om möjligt få en bild av effektivitet, produktivitet samt utvecklingsbehov. Utredningen inklusive ett antal frågeställningar har remitterats till övriga nämnder för synpunkter. Förevarande ärende utgör servicenämndens remissvar.

Förvaltningens bedömning

Frågor rörande serviceorganisationen

Serviceförvaltningen har valt att inte besvara frågor som avser bedömning av den egna organisationens nuvarande struktur, då dessa frågor bedöms bäst besvaras av mottagare av serviceleveranserna.

Avseende genomlysningens övergripande bedömningar delar förvaltningen bilden av de utvecklingsområden som identifierats. Förvaltningen vill samtidigt betona att dessa utvecklingsområden i stor utsträckning redan har varit föremål för ett pågående och prioriterat utvecklingsarbete innan genomlysningen genomfördes. Genomlysningen bekräftar därmed i huvudsak den inriktning som förvaltningen redan har arbetat utifrån.

Detta gäller särskilt behovet av ett tydligare serviceflöde, stärkt kundfokus, förbättrad uppföljning samt utvecklat systemstöd. Förvaltningen arbetar sedan tidigare löpande med att tydliggöra tjänstebeskrivningar och utveckla processer kopplade till servicenivåavtal (SLA) i syfte att skapa en mer enhetlig, transparent och förutsägbar serviceleverans.

För att ytterligare stärka den systematiska uppföljningen planerar förvaltningen att genomföra en NKI-mätning under augusti–september. NKI har tidigare varit en önskad del av uppföljningen men har inte kunnat genomföras under en period på grund av kommunövergripande ställningstaganden. Det kommande genomförandet skapar nu bättre förutsättningar för en sammanhållen och kontinuerlig utveckling utifrån kundernas behov.

Vidare pågår sedan tidigare ett utvecklingsarbete av ärendehanteringssystemet Pythagoras i syfte att förenkla användningen, öka transparensen i ärendehanteringen samt säkerställa att systemstödet i högre grad speglar tjänsteutbud, processer och uppföljningsbehov.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att fokus fortsatt bör ligga på att vidareutveckla befintlig organisation, stärka gemensamma arbetssätt och skapa ökad tydlighet gentemot kunderna. En viktig del i detta är också att utveckla samverkan mellan förvaltningar och tydliggöra det gemensamma ansvaret för en effektiv och ändamålsenlig serviceleverans i hela kommunen.

Frågor rörande kontaktcenter och gemensam support

Förvaltningen delar bilden av att det finns utvecklingspotential i hur supportfunktionerna organiseras och samordnas, men bedömer samtidigt att frågan är komplex och kräver ytterligare analys innan ställning kan tas till en eventuell förändring av organisationen.

En samlad supportfunktion kan innebära vissa fördelar, såsom ökad tillgänglighet och tydligare ingångar. Samtidigt pekar både genomlysningen och förvaltningens egna erfarenheter på att det finns betydande utmaningar kopplade till en sådan förändring, inte minst avseende risken för att specialistkompetens går förlorad eller behöver byggas upp parallellt i andra former.

Förvaltningen bedömer därför att en eventuell samordning av intern och extern support inte är en självklar lösning, utan att det finns behov av fördjupad utredning tillsammans med berörda verksamheter. En sådan utredning behöver särskilt belysa konsekvenser för kvalitet, effektivitet, kompetensförsörjning samt ansvarsfördelning mellan funktioner.

Det är även viktigt att utgå från verksamheternas olika behov och förutsättningar, där vissa delar av supporten kan vara lämpade för samordning medan andra kräver fortsatt nära koppling till respektive verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att fokus i nuläget bör ligga på att vidareutveckla befintliga arbetssätt och tydliggöra serviceflöde, ansvar och kontaktvägar, snarare än att genomföra organisatoriska förändringar. Frågan om en gemensam supportfunktion bör hanteras i ett fortsatt, fördjupat utredningsarbete innan inriktning fastställs.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Utredningen har bäring på samtliga av kommunfullmäktiges riktningsmål

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Utvecklingsarbetet fortsätter inom ramen för serviceförvaltningens ordinarie verksamhetsutveckling och kommer att följas upp genom mätningar, dialog och återrapportering till nämnd.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Ärendet

En utredning avseende serviceförvaltningen har genomförts av extern upphandlad part i syfte att om möjligt få en bild av effektivitet, produktivitet samt utvecklingsbehov. Utredningen inklusive ett antal frågeställningar har remitterats till övriga nämnder för synpunkter. Förevarande ärende utgör socialnämndens remissvar.

Yttrande/remissvar

I tjänsteutlåtandet från kommunstyrelsen konstateras att verksamhetsområde kost i stort sett fungerar bra vilket också är socialnämndens uppfattning varför detta remissvar endast omfattar övriga verksamhetsområden inom serviceförvaltningen.

Analogt med att kommunens verksamheter ska hjälpa kommuninvånarna rätt oavsett var i organisationen kontakten sker behövs en enklare hantering och en väg in för verksamheterna avseende de tjänster som serviceförvaltningen tillhandahåller. Det är idag för otydligt och komplicerat att göra en ”riktig beställning” och många användare är sällananvändare. Serviceförvaltningen behöver ha en process som säkerställer att ärenden fördelas rätt (oavsett hur de har inkommit) och att återkoppling sker till kund. Extra viktigt är detta i det fall beställningen är förenad med någon ytterligare kostnad (det vill säga inte ingår i basutbudet).

Att leveranserna från serviceförvaltningen motsvarar verksamheternas behov är en förutsättning för att kunna bedriva en kärnverksamhet med god kvalitet gentemot målgrupperna samt att säkerställa en god arbetsmiljö för nämndens medarbetare. I dagsläget föreligger dock ett glapp mellan det som serviceförvaltningen levererar och verksamhetens behov, vilket får en påverkan på både operativ och strategisk nivå. Det förefaller saknas förutsättningar för serviceförvaltningen att på ett icke administrativt betungande sätt tillmötesgå behoven i verksamheten. Huruvida verksamheterna erhåller det som faktiskt ska levereras är inte möjligt att bedöma då det är otydligt vad som ingår i de tjänster som tillhandahålls. Uppdaterade/aktuella SLA:er skulle bidra till förväntningar på rätt nivå, liksom regelbundna möten för att stämma av leverans jämfört med behov. Det är rimligt att anta att det finns ett dolt behov som verksamheterna själva tillgodoser då det upplevs som för komplicerat att beställa/ta hjälp av serviceförvaltningen vilket tar tid och resurser i anspråk från kärnverksamheten. Det förekommer också (vilket även utredningen lyfter) att ärenden i Pythagoras avslutas utan att någon åtgärd eller återkoppling till verksamheten har genomförts.

Själva systemet, Pythagoras, som används för ärendehantering, felanmälan och beställning av tjänster, lyfts i sig i rapporten och beskrivs där som tungrott, omodernt och tidskrävande. Socialnämndens verksamheter delar den uppfattningen och konstaterar att systemet behöver vara utformat för att stödja *hela* processen både på beställar- och utförarsidan och här behöver även externa leverantörer beaktas. Som beskrivits ovan behöver det var lätt att göra en beställning eller felanmälan samtidigt som utförarsidan behöver få nödvändig information via systemet för att kunna utföra sin del. Utgångspunkten i utformningen av systemet behöver vara att beställarsidan till största del utgörs av sällananvändare utan kompetens inom serviceförvaltningens verksamheter eller organisation. Statistik för att följa antal ärenden,

ledtider, typ av ärenden etc behöver gå att ta ut både som beställare och som utförare för att underlätta uppföljning och helhetssyn.

Även gällande verksamhet fastighet är nämnden beroende av att få leverans avseende de behov som nämnden lämnat i den årliga lokalbehovsanalysen. Leveransen avseende boenden för målgrupperna har blivit markant försenad och i vissa fall uteblivit helt. Verksamhet fastighet har i sin tur beroenden avseende exempelvis tillgång till tomter, detaljplaner etc och det är inte alltid tydligt var i processen förseningen uppstått. Nämnden upplever bristfällig kommunikation i dessa processer där beslut fattade av exempelvis samhällsbyggnadsnämnden inte alltid meddelas behovsnämnden. Vidare saknas en funktion som tar ansvar för helheten oavsett vilken nämnd som är ansvarig för de olika ingående delarna. Det är möjligt att den nyligen omarbetade processen avseende lokalförsörjningen omfattar en sådan funktion, men hittills har detta varit bristfälligt och otydligt. Som kund tvingas nämndens verksamheter idag att själva samordna ingående delar, efterfråga besked etc för att processen ska gå framåt. Detta blir speciellt tydligt i fastighetsfrågor men problematiken återfinns även avseende verksamhetsservice. Det saknas också kunskap om socialnämndens verksamheter vilket får till följd att dessa ibland blir involverade alldeles för sent i vissa processer.

Serviceförvaltningens erbjudande till verksamheterna behöver också utvecklas över tid i takt med behoven. Nya lagkrav, målgrupper etc bidrar till att behoven hos verksamheterna förändras över tid. Här saknas idag en struktur och lyhördhet för att omhänderta nya och förändrade behov hos verksamheterna. Idag ses en viss överstjälpningseffekt där verksamheterna utför uppgifter som rimligen skulle kunna rymmas inom serviceförvaltningens uppdrag.

Något som inte lyfts i utredningen är sårbarheten i serviceorganisationen både avseende att unik kompetens går förlorad när medarbetare slutar samt beredskap dygnet runt. Vid oönskade avbrott avseende exempelvis trygghetslarm, IT-drift eller vid oväntade händelser behöver serviceförvaltningens verksamheter finnas tillgängliga och vara lätta att nå. Under semesterperioder, storhelger eller andra ledigheter behöver ersättare finnas för vitala funktioner (inkluderat arbetsledning) och detta behöver också kommuniceras med berörda verksamheter.

I medskickade frågeställningar lyfts kontaktcenters roll och huruvida supportfunktioner skulle kunna samlas där. Vilka ärenden som avses och vad som innefattas i begreppet *supportfunktioner* är oklart. Utredningen beskriver rätt kortfattat kontaktcenters funktion och det framgår inte vad man i rapporten avser med att kontaktcenter ska hantera frågor och ärenden från både interna och externa kunder. Oavsett vilken funktion eller enhet som ansvarar för supportfunktioner har socialnämndens verksamheter behov av support dygnet runt. Flera system och funktioner (så som exempelvis verksamhetssystemen Treserva och TES, trygghetslarm, telefoni och personlarm) är avgörande för att medarbetarna i socialnämndens verksamheter ska kunna utföra en god och säker vård och omsorg och vid avbrott/oväntade händelser behöver åtgärder vidtas omedelbart för att säkerställa funktionalitet.

Angående rapporten i sig bygger inhämtat material delvis på intervjuer. Dessa är dock relativt få till antalet och utgörs till övervägande del av personer i roller som förvaltningschef, verksamhetschef eller liknande. Det hade varit önskvärt att inhämta fler bilder från medarbetare längre ut i organisationen, som utgör beställarna/kunderna avseende serviceförvaltningens tjänster, för att få ett mer gediget underlag. I övrigt upplevs rapporten som rörig och otydlig vilket inte gör det möjligt att ta ställning till frågan om huruvida rapporten speglar nuläge och de utvecklingsbehov/möjligheter som nämndens verksamheter berörs av. Oavsett hur serviceförvaltningen struktureras framgent ser socialnämndens verksamheter behov av en tydligare styrning av uppdraget med kundnyttan i fokus. Uppdraget behöver vara tydligt både för serviceförvaltningen i sig och för samtliga behovsnämnders verksamheter.

Avseende hantering av kommunens fordonsflotta hänvisas till socialnämndens remissvar i ärende SN 2024/288.

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-06-09
SN § 68

SN 2026/117

Remiss rörande serviceorganisationen

Beslut

Socialnämnden beslutar att anta bifogat remissvar som sitt eget och översända till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En utredning avseende serviceförvaltningen har genomförts av extern upphandlad part i syfte att om möjligt få en bild av effektivitet, produktivitet samt utvecklingsbehov. Utredningen inklusive ett antal frågeställningar har remitterats till övriga nämnder för synpunkter. Förevarande ärende utgör socialnämndens remissvar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-05-22
- Remissvar avseende serviceförvaltningen, 2026-05-06
- Beslut KS 2026-02-24 Rapport rörande serviceorganisation
- Remitterade frågor till nämnder och utskott
- Rapport rörande serviceorganisation (tjänsteutlåtande KS)
- Rapport Genomlysning serviceförvaltningen
- Protokoll 27 april2015
- KS 2015 tjänsteutlåtande

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

8/19/2026
Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/164
Datum: Godkänd datum skrivs automatiskt in
Avdelningschef Jenny Svärdsäter

Remissvar Kultur- och fritidsutskottet

Frågor rörande serviceorganisationen

Nulägesbeskrivning och serviceverksamhetens påverkan på utskottets verksamheter.

Serviceverksamheten har en betydande påverkan på kultur- och fritidsverksamheterna, där föreningslivets behov utgör en central aspekt. Ett återkommande exempel är behovet av fungerande lokalbokning samt tillfredsställande städning av de lokaler som nyttjas. Föreningsrådet har under de senaste åren särskilt lyft problematiken kring otillräcklig städning i idrottshallar, vilket påverkar både verksamhetens kvalitet och användarupplevelsen.

En annan viktig faktor är verksamheternas behov av vaktmästeritjänster. Det finns en upplevd otydlighet kring vad verksamheterna kan förvänta sig från serviceförvaltningen avseende leverans och omfattning av dessa tjänster. Vidare upplevs hanteringen av felanmälningar i systemet Pythagoras som tidskrävande, med långa svarstider och bristande återkoppling. Verksamheterna efterfrågar en mer direkt och transparent återkoppling på sina ärenden, inklusive tydlig information om eventuella kostnader vid beställningar. I dagsläget bedöms dessa processer inte fungera optimalt.

Lokalerna i Ale kulturrum nyttjas i stor utsträckning även under kvällar och helger av kommunala verksamheter samt genom uthyrning till föreningsliv och externa aktörer. Byggnaden är komplex och omfattar stora ytor, vilket innebär att olika typer av akuta situationer kan uppstå, såsom larm som utlöses, stopp eller nedskräpning i sanitetsutrymmen eller problem för föreningslivet med inpassering vid bokning av idrottshallen. Dessa situationer ställer krav på tillgänglig och kompetent personal.

Före omorganisationen fanns ett serviceteam tillgängligt fram till kl. 22.30 för att hantera denna typ av ärenden. I nuläget hänvisas istället till ett journummer, där det i första hand är extern väktare som rycker ut. Dessa saknar dock inte sällan tillräcklig kännedom om byggnaden, vilket kan försvåra och fördröja hanteringen av uppkomna problem.

Anser nämnden att rapporten speglar nuläge och de utvecklingsbehov/möjligheter som nämndens verksamheter berörs av?

Bedömningen är att flera av de identifierade utvecklingsmöjligheterna är relevanta och välgrundade. Förvaltningen delar uppfattningen att det i dagsläget råder en otydlighet kring hur gränsdragningar avseende vilka tjänster serviceorganisationen kan leverera till verksamheterna, hur de tagits fram samt vilka kostnader som är förknippade med dessa. Viktigt är att tjänsteleveranser och gränsdragningar tas fram i samverkan med "kunden" och utgår ifrån verksamheternas faktiska behov.

Ale kommun – Kommunikationsavdelningen – 2026-08-19

Vidare upplevs ärendehanteringen i systemet Pythagoras som administrativt betungande. Processerna präglas i vissa fall av långa handläggningstider, vilket medför att felanmälningar och beställningar inte åtgärdas inom önskvärd tid. Detta påverkar verksamheternas effektivitet och förutsättningar att bedriva sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt. I vissa fall skickas ärenden vidare till externa aktörer där återkoppling till verksamheterna sedan uteblir helt eftersom ärendet då anses avslutat. Detta bidrar till otydlighet för verksamheterna då det inte står klart till vilken instans man ska återkoppla om åtgärden uteblir.

Har nämnden förslag på utveckling eller förändring utifrån verksamhetens behov?

Kultur- och fritidsutskottet bedömer att det finns behov av att tydliggöra gränsdragningar kring vilka tjänster serviceorganisationen ska leverera till verksamheterna samt vilka kostnader som är kopplade till dessa. En ökad transparens och förutsägbarhet i detta avseende bedöms kunna bidra till en mer effektiv samverkan mellan verksamheterna och serviceförvaltningen.

Vidare föreslås en översyn av ärendehanteringsprocessen i Pythagoras i syfte att minska den administrativa belastningen och förkorta handläggningstiderna. Det bedöms särskilt angeläget att säkerställa snabbare återkoppling vid felanmälningar och beställningar, samt att förbättra kommunikationen kring ärendestatus och eventuella kostnader.

Det finns även ett behov av att tydligare beakta föreningslivets förutsättningar. Föreningar är i hög grad beroende av tillgång till ändamålsenliga lokaler och att dessa håller en god och jämn kvalitet. Det innefattar bland annat fungerande rutiner för bokning, tillträde till lokaler samt att lokalerna är städade och i ordning vid användning. Brister i dessa delar riskerar att påverka föreningarnas verksamhet negativt.

Frågor rörande kontaktcenter

-Delar nämnden/utskottet rapportens bild av kontaktcenter?
-Anser ni att det är möjligt att samla supportfunktionerna för intern och extern support i ett kontaktcenter? Om ja vilka supportfunktioner ser nämnden som relevanta att samla?

Kultur och Fritid ser positivt på en samlad intern och extern supportfunktion i ett kontaktcenter där ärenden som felanmälningar, lokalbokningar och vaktmästeri skulle underlättas av ett enklare och mer sammanhållet serviceflöde och systemstöd.

Kontaktcenter kan fungera som:

- Central mottagare av ärenden
- Registrering och kategorisering av ärenden
- Vidarefördelning till rätt specialist eller verksamhet

Hur uppgifterna därefter fördelas och utförs är inte av samma betydelse för användarupplevelsen.

Ale kommun SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 212000-1439 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** kommun@ale.se | **Webb** www.ale.se

Detta ligger väl i linje med rapportens rekommendation om att införa ett sammanhållet serviceflöde, där mottagning, bedömning och prioritering sker centralt.

-Ser nämnden några fördelar eller nackdelar med en sammanslagning av servicesupport hos kontaktcenter?
-Har nämnden några tankar kring kontaktcenters organisatoriska tillhörighet?

Kultur- och fritidsverksamheten och kommunens kontaktcenter har i grunden olika uppdrag, logiker och utvecklingsdrivkrafter. Även om båda ytterst syftar till att skapa värde för invånare och föreningar, verkar de på olika nivåer i kommunens styrning och serviceleverans. Detta talar för att kontaktcenter långsiktigt bör organiseras skilt från kultur- och fritidsverksamheten.

Kultur- och fritidsverksamheten är en kärnverksamhet med innehålls- och relationsuppdrag, där fokus ligger på upplevelse, delaktighet, långsiktig verksamhetsutveckling och lokal förankring. Verksamheten är till stora delar platsbunden, målgruppsspecifik och starkt kopplad till föreningsliv, barn och unga samt kulturella uttryck.

Kontaktcenter har i stället ett övergripande, samordnande och processdrivet uppdrag som kommunens huvudsakliga ingång för invånare, företag och föreningar. Uppdraget handlar om likvärdig service, tillgänglighet, korrekt myndighetsinformation, effektiv ärendehantering och vägledning genom hela den kommunala organisationen.

Kontaktcenter är en central aktör i kommunens fortsatta utveckling av:

- digitala kontaktvägar och e-tjänster
- automatiserad ärendehantering
- chattfunktioner och virtuella assistenter
- AI-baserad vägledning, triagering och kunskapsstöd

Denna utveckling kräver digital kompetens, informationsarkitektur, datalogik och samspel med IT, webb, informationsförvaltning och juridik. Det är kompetensområden som ligger långt ifrån kultur- och fritidsverksamhetens kärnuppdrag, men nära funktioner som kommunikation, demokrati, digital utveckling och övergripande styrning.

Vilka tider är det viktigt för er att kunna få direktkontakt med supportfunktionen?

Kultur- och fritids verksamheter (bibliotek, kulturskola, öppen ungdoms- och fältverksamhet samt enhet kultur och fritidsutveckling) har behov av support dagtid, kvällar och helger, vilket behöver beaktas i serviceorganisationen.

Har nämnden regelmässigt behov av åtgärder med anledning av händelser utanför det som beskrivs som ”kontorstid”? I så fall beskriv omfattning och exemplifiera

Kultur- och fritidsutskottets verksamheter har regelmässigt behov av supportfunktion och åtgärder utanför kontorstid. Biblioteket har öppet dagtid, kväll (till 19:00) och helg. Utöver

Ale kommun SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 212000-1439 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** kommun@ale.se | **Webb** www.ale.se

ordinarie bemannade öppettider så har biblioteken meröppet. Kulturskolan har sin ordinarie verksamhet till 19:00 på vardagar, men lektionstider skiftar utifrån terminsplanering och efterfrågan. Öppen ungdomsverksamhet och fält samt kultur- och fritidsutveckling (kulturevenemang) bedriver verksamhet helger och även sena kvällar. Utöver detta hanterar verksamheten uthyrning av teatern i Ale kulturrum som är bokningsbar mellan 08-22 varje dag. Idag används främst fastighetsjouren och väktarbolag utanför kontorstid. Dessa saknar ibland tillräcklig kännedom om byggnaden (Tex externa väktarbolag i ale kulturrum), vilket kan försvåra och fördröja hanteringen av uppkomna problem. Det akuta behovet kvällar och helger handlar främst om fastighetsproblem för verksamheterna men kan även vara behov av väktare vid hotfulla situationer eller behov av kontakt med socialtjänstjour.

Föreningslivet har behov av support under kvällar och helger till 22:30 där det framför allt gäller anläggningsfrågor (tex inpassering vid bokade träningstider, problem med städ eller fastighetsproblem på den bokade anläggningen vid en cup).

Vilka kontaktkanaler behöver ni för kontakt med supportfunktionen?

Telefonkontakt är önskvärt när det är akut och i annat fall digital kontakt av lämpligt och enkelt slag.

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webb
www.ale.se

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-05-26
KS-KFu § 42

KS 2026/164

Remiss rörande serviceorganisationen

Beslut

Kultur- och fritidsutskottet beslutar att översända remissvaret till kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fattade 2015-04-27 beslut om att inrätta en serviceorganisation. Den nya organisationen trädde i kraft 2016-01-01. Under de 10 år som gått sedan starten har verksamheten förändrats. Relationen mellan servicenämnden och övriga nämnder påverkar stora delar av den verksamhet som vänder sig till Aleborna. Den rapport som remitteras visar på utvecklingsmöjligheter för att säkerställa relevant kvalitet och resursfördelning mellan nämnderna.

Kommunstyrelsen har dessutom ett äldre uppdrag som av flera skäl inte prioriterats rörande samordnad supportfunktion. Remissen inbegriper synpunkter kring kontaktcenter och möjlig utveckling.

Sammanfattning av remissvar
Serviceorganisationen har stor påverkan på kultur- och fritidsverksamheterna. Viktiga problemområden är:

- Bristande städning i lokaler, särskilt idrottshallar
- Otydlighet kring vaktmästeritjänster och vad som ingår
- Ineffektiv ärendehantering i Pythagoras (långa svarstider, bristande återkoppling)
- Otillräcklig tillgänglighet vid akuta problem, särskilt efter att kvälls-bemannat serviceteam ersatts av extern jour.

Detta påverkar både verksamheternas kvalitet och föreningslivets möjligheter att bedriva sin verksamhet.

Rapporten anses i stort spegla nuläget och identifiera relevanta utvecklingsbehov, särskilt:

- Otydliga gränsdragningar mellan verksamhet och serviceorganisation
- Bristande transparens kring tjänster och kostnader
- Administrativt tung och ineffektiv ärendehantering

Det finns behov av en tydligare definition av vilka tjänster som erbjuds samt vilka kostnader som är kopplade till dessa. Vidare efterfrågas ökad transparens och förbättrad samverkan mellan serviceorganisationen och verksamheterna. En översyn av ärendehanteringssystemet Pythagoras bör genomföras i syfte att möjliggöra snabbare handläggning och bättre återkoppling. Slutligen behöver förutsättningarna för föreningslivet stärkas genom förbättringar av lokaler, bokningsrutiner, tillgång och städning.

Kontaktcenter föreslås vara organisatoriskt skilt från kultur- och fritidsverksamheten, eftersom de har olika uppdrag och verkar på olika nivåer i kommunens styrning och serviceleverans.
Kultur- och fritidsverksamheter har behov av support även kvällar och helger, vilket behöver beaktas i serviceorganisationen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-16
- Remissvar KoF rapport serviceorganisation, 2026-04-15

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-04-29
UBN § 74

UBN 2026/81

Remissvar slutrapport serviceorganisation

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta förvaltningens förslag till remissvar och översända det till kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har getts möjlighet att svara på remiss avseende Rapport genomlysning serviceförvaltningen. Svar och resonemang tar sin utgångspunkt i kommunperspektivet och kundnytta samt utbildningsförvaltningens samlade bilder av nuläget.

I flera delar instämmer utbildningsnämnden med rapportens slutsatser. Ett antal utmaningar förtydligas utifrån nuläget och i förslagen till förbättringar lyfts också andra perspektiv på styrning i syfte att förbättra nyttan för barn och elever.

Beslutsunderlag

- Rapport Genomlysning Serviceförvaltningen SLUTLIG, 2026-02-25
- Remitterade frågor till nämnder och utskott, 2026-02-25
- Arbetsuppgifter
- Tjänsteutlåtande daterad 2026-04-10

Beslutet skickas till

Kommunchef

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/81
Datum: 2026-04-10
Verksamhetsutvecklare Johanna Jonsson

Utbildningsnämnden

Remissvar slutrapport serviceorganisation

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta förvaltningens förslag till remissvar och översända det till kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har getts möjlighet att svara på remiss avseende Rapport genomlysning serviceförvaltningen. Svar och resonemang tar sin utgångspunkt i kommunperspektivet och kundnytta samt utbildningsförvaltningens samlade bilder av nuläget.

I flera delar instämmer utbildningsnämnden med rapportens slutsatser. Ett antal utmaningar förtydligas utifrån nuläget och i förslagen till förbättringar lyfts också andra perspektiv på styrning i syfte att förbättra nyttan för barn och elever.

Åsa Ericson

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- Rapport Genomlysning Serviceförvaltningen SLUTLIG, 2026-02-25
- Remitterade frågor till nämnder och utskott, 2026-02-25
- Arbetsuppgifter

Ärendet

Utbildningsnämnden har getts möjlighet att svara på remiss avseende Rapport genomlysning serviceförvaltningen. Svar och resonemang tar sin utgångspunkt i kommunperspektivet och kundnytta samt utbildningsförvaltningens samlade bilder av nuläget.

Dagens organisation med en separat förvaltning kan ha lett till de utmaningar som identifieras här. En sådan organisation har också sina fördelar men när organisatoriska och framför allt budgetmässiga gränser dras finns ökad risk för suboptimering. Vissa sådana konsekvenser kan återfinnas mellan serviceförvaltningen och utbildningsförvaltningen, t ex mellanrum,

transaktionskostnader och längre ledtider. Även om båda strävar mot kundnytta och effektivitet i sin del så har inte en samlad bästa nytta uppnåtts ännu. Fördelning av budget är ett starkt incitament för styrning och när ingendera bedömer sig ha råd att finansiera en arbetsuppgift uppstår fall av ansvarsförskjutning snarare än ansvarstagande.

Nya strukturer och en kultur av helhetsperspektiv med samlad kundnytta i fokus behöver till för att motverka ovanstående effekter. För att hitta relevanta vägar framåt bör fokus inte vara på vem gör vad utan vad leder kommunens valda arbetssätt till för våra brukare.

Beskriv nämndens nuläge sett till serviceverksamhetens påverkan på nämndens verksamheter

Utbildningsnämndens verksamheter påverkas i mycket hög grad av serviceförvaltningens arbete. Allt ifrån större strategiska lokalförsörjningsfrågor till lokalvårdens arbete varje dag. Det som inte fungerar väl eller förändringar som görs får konsekvenser för, i första ledet många eller de flesta av nämndens 1000 medarbetare samt viktigast för barn och elever.

Anser nämnden att rapporten speglar nuläge och de utvecklingsbehov/möjligheter som nämndens verksamheter berörs av?

I flera avseenden är utbildningsförvaltningens uppfattning att bilden som ges i utredningen är korrekt. Det finns många exempel på god leverans och god dialog mellan flera av verksamheterna inom serviceförvaltningen och utbildningsverksamheterna. De olika verksamheterna stödjer dock i olika utsträckning kärnuppdraget och gör det med olika god leverans.

Det utbildningsförvaltningen inte ser framskrivet i utredningen är den bristande leveransen avseende verksamhetsservice och de överenskomna tjänsterna under en flerårig period. Det finns otaliga exempel på icke utförda, bristfälligt eller sent utförda tjänster. Utbildningsförvaltningens medarbetare och chefer har återkommande beskrivit sina synpunkter.

Under perioden med vaktmästartjänster fanns stora brister och hittills med serviceteam har det funnits stora brister. Medarbetare inom utbildningsförvaltningen har i olika stor utsträckning i olika perioder lagt arbetstimmar på sådant som skulle ha utförts av verksamhetsservice. Den nya ordningen med serviceteam infördes utan att det fanns kunskap hos de aktuella medarbetarna och upplärningsfasen tog pedagoger och chefer konsekvenserna av genom många extra timmar av arbete som inte vanligtvis tillhör deras arbetsuppgifter. Detta innefattade till exempel att ta reda på vilket sorts verktyg och material som behövdes och ordna fram dem, hemifrån eller genom att beställa, samt själva ta bort sådant som inte utförts tillfredsställande och utföra tjänsterna själva istället.

Förslag på nya arbetssätt har framförts i avstämningar mellan förvaltningarna så som tydlighet i beskrivning av tjänsteleverans, en förändrad reglering av mandat i hur överenskommelserna av servicetjänster kan förändras kopplat till finansiering, samt återtagande av viss verksamhet till utbildningsförvaltningen.

Det kan vara så att det är andra styrprinciper än SLA som ska användas för att optimera den samlade effekten på kommunnivå, med mer gemensamt ägarskap för hela processer och gemensam måluppfyllelse av kundnytta för invånare och brukare. Om SLA är den fortsatta vägen

krävs, som utredarna beskriver, ett tydliggörande av SLA men det som utbildningsförvaltningen anser behöver belysas är om det är en rimlig fördelning av arbetsuppgifter som är beskriven (se bilaga för de arbetsuppgifter som önskas fördelas till service). Att rätt kompetens arbetar med rätt arbetsuppgifter och att det belyses ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är viktigt. Det har tidigare skrivits fram i nämndplaner och kompetensförsörjningsplaner ett behov av att få arbeta med dessa frågor tillsammans med serviceförvaltningen. Dels handlar det om att finansieringen ska bli rätt utifrån vilken nämnd som budgeterar för vilka arbetsuppgifter och dels handlar det om de kompetensförsörjningsutmaningar som gör att pedagogisk personal kan främst behöva ägna sig åt pedagogiska arbetsuppgifter.

Kostverksamheten och utbildningsverksamheterna arbetar i flera avseenden väl tillsammans till exempel så är kostnadsdelen en viktig aspekt där vi samarbetar för att hålla kostnaderna nere, både avseende matsvinn och menyval.

Ett exempel på överföring av arbetsuppgifter har skett där kosten förra året initierade en omfördelning av arbetsuppgifter kopplade till anpassad kost. Numera gör utbildningsförvaltningens medarbetare arbetsuppgifter med bedömning och formaliahanteringen av detta. Syftet var att minska andelen elever med anpassad kost. Fördelen som utbildningsförvaltningen ser är att bedömningen hamnar närmre eleven och dennes behov. Nackdelen är mängden arbetstid och ett systemstöd som inte fungerat ändamålsenligt. Andelen anpassad kost var tidigare i nivå med andra jämförbara kommuner och har hittills inte minskat genom förfarandet.

Avseende lokalvård så har förskolorna fått föreläggande från Miljö och Hälsa beträffande städfrekvens och rutiner. Det avser i många avseenden sådant som verksamheten idag ska ansvara för och i mindre del det som ska utföras av serviceförvaltningen, sammantaget handlar det dock om det gemensamma ansvaret för barns och medarbetares hälsa där hälsorisker tydligt lyfts med den nuvarande hygiennivån. Det behövs först högre frekvens och likvärdig kvalitet på service nuvarande tjänster, Miljö och hälsa rekommenderar också att storstädning utförs 2-3 ggr/år vilket enligt dagens arbetssätt ska utföras löpande. Utöver det behövs en ny fördelning då det inte är möjligt för verksamheten att prioritera alla de städuppgifter som åläggs pedagoger idag, se bilaga Arbetsuppgifter.

Har nämnden förslag på utveckling eller förändring utifrån verksamhetens behov?
Det behövs en tydlig styrbarhet på gemensam måluppfyllelse på kommunnivå. En gemensam helhetssyn är eftersträvansvärd. Det skulle kunna gestaltas i gemensam uppföljning av både nyttan för brukarna där förvaltningarna tillsammans undersöker och får syn på effekterna, inte ur ett interkundperspektiv utan tillsammans med brukaren i fokus. Det är mer komplext att få syn på men mer relevant och ger incitament till ett gemensamt ansvarstagande.

Budget är en mycket stark styrning och för att motverka suboptimering för att alla i första hand vill hålla sin egen budget bör alternativa modeller övervägas alternativt andra mycket starka incitament skapas som blir överordnade.

En konkret förbättring skulle vara att serviceteamen som steg ett levererar enligt nuvarande uppdrag. Förtroendet är lågt avseende detta och en förbättrad nivå samt strukturerade möjligheter till avvikelseanmälningar med snabb återkoppling vore av värde.

Nästa steg handlar om förändra det definierade utbudet av service. Idag uppfattas utbudet av tjänster beskrivet utifrån vad man kan finansiera, serviceförvaltningen är medveten om att det inte är önskad nivå av tjänsteutbud utifrån utbildningsverksamheternas behov. Rimligheten i det ska naturligtvis bedömas med totala kundnyttan i fokus, för mer information se listan av arbetsuppgifter i bilaga 3 som antingen görs av verksamheten idag eller inte alls.

De timmar som då skulle kunna läggas av servicemedarbetare istället för pedagoger skulle ge sin viktigaste effekt i fler arbetade timmar med barn och elever men också uppfattningen av sin arbetssituation för utbildningsnämndens medarbetare och därmed arbetsgivarvarumärket. Dessutom skulle de totalt sett utgöra en besparing för kommunen då timkostnaden är lägre för dessa befattningar.

Förändringförslag kopplade till struktur är att fördelningen av arbetsuppgifter och därmed resurser fastställs av nämnderna i samband med budget. Flytt av uppgifter bör föregås av analys av bl a påverkan på brukare, total kostnad och arbetsmiljö. En tydlig mandat- och ansvarsfördelning gör att problem lyfts till rätt nivå i rätt tid och inte stannar på någon nivå.

Det har tidigare framförts förslag till serviceförvaltningen om att aktualisera frågan om att överta vaktmästeri och det är fortfarande en möjlig väg. Rimligen borde det dock inte vara avgörande vem som är chef eftersom alla arbetar med samma syfte och uppdrag med brukaren och kundnytta i fokus.

Frågor rörande kontaktcenter samlat
I allt väsentligt delas bilden av kontaktcenter. Det bör vara möjligt att samla supportfunktionerna. Ska de samlas är det enklast för medarbetare att alla funktioner samlas, i annat fall behöver alla ändå hålla reda på vart man ska höra av sig. Fördelar kan vara att olika suboptimeringar lättare identifieras och helhetsperspektivet förbättras.

Utbildningsverksamheterna har öppet 6-18 och medarbetare kan behöva nå support 5.45 till 18.15. Telefonkontakt är önskvärt när det är akut och i annat fall digital kontakt av lämpligt och enkelt slag.

Idag används främst fastighetsjouren och väktarbolag utanför kontorstid. Omfattningen av samt kontakten kring insatser kan utvecklas. Vad gäller nuvarande omfattning av detta finns dokumentationen hos serviceförvaltningen. Exempel enligt ovan kan vara att en städinsats behövs efter en krossad ruta innan ett klassrum kan användas eller en förskolegård kan behöva röjas från glas eller andra föremål som lämnats av ”besökare”, innan barnen kan gå ut.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen anser att remissen besvaras i sin helhet med ovanstående innehåll samt bilaga Arbetsuppgifter.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Remissvaret syftar till att stödja arbetet med kundnytta och effektivitet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Kommunchef

Följande arbetsuppgifter önskar utb görs av service (görs idag av pedagoger eller inte med tillräcklig frekvens eller inte alls)

Grovavtorkning av bord och stolar i klassrummen, en gång per termin
Grovatorkning av bord och stolar i matsalen, en gång per termin
Rengöring av gymnastikredskap i alla kommunens idrottshallar, förutom redskap som skolorna har inlåsta i egna förråd, två gånger per termin
Mattor inkl. samlingsmattor dammsugs av lokalvården, varje dag
Stoppade möbler såsom soffor och övriga textila möbler dammsugs och rengörs, två gånger per termin inkl. personalutrymmen.
Gardiner som finns i klassrum, personalrum och övriga lokaler på skolan tvättas, en gång per termin
Leksaker som finns på fritids rengörs, en gång per termin
Vid kräkning, Personal häller på supersorb, lokalvården städar upp.
Hantering och inköp av förbrukningsmaterial till hygienutrymmen, personalrum, fritidsrum och pedagogiska lokaler, såsom tvål, pappershanddukar, toalettpapper, påsar till papperskorgar, sanitetspåsar, handdiskmedel, maskindiskmedel, disktrasor, diskborstar, handsprit och tossor.
Entrémattor, beställning och hantering av dessa
Golvvård, maskinkörning, dagligen
Fönsterputsning, in och utvändigt, 2 gång per år, gäller även inomhus.
Tömma matavfall, återvinning (exempelvis papp, kontorspapper, glas, plast) och blöjpåsar, gäller även i personalutrymmen, dagligen
Ta hand om verksamhetsavfall, till exempel pappersåtervinning eller annan återvinning.
Rengöring av speglar, toaletter, handfat och annan sanitär inredning i hygienutrymmen, dagligen
Fylla på material i hygienutrymmen
Avtorkning av whiteboardtavla i klassrum, konferensrum, dagligen
Torkning utvändigt av skåp såsom kökskåp, diskmaskin, kyl/frys, månadsvis
Avfläcka innedörrar och entrédörrar. Glaspartier, handtag, beröringsytor samt lysknapp, dagligen
Dörrhandtag behöver göras rent varje dag
Damning av fria ytor, tex. Golvlister, dörrkarmar, fönsterbänkar, hyllor, hängande armaturer, radiatorer, ventiler, en gång i veckan
Avtorka rör, listor, väggar på toaletter, en gång i veckan
Höghöjdsstädning, en gång per månad
Höghöjdsstädning som kräver lift, en gång per termin
Damning/avtorkning av torkskåp utvändigt och invändigt, en gång i veckan
Damning utvändigt av ventilationsdon, en gång i månaden
Avtorkning av köksbänkar, bord och stolar i personalrummet, dagligen
Tömning av papperskorgar, dagligen
Rengörning och fläckborttagning av textila golv och möbler, en gång per termin.
Vid skadegörelse, klotter, borttagning.

Inköp av material såsom skruvar, spikar, glödlampor och dylikt inför montering. Gäller även vid lagning av befintliga möbler/inredning.
Akut utvänding och invändig städning vid t.ex. skadegörelse och glaskross
Invändig och utvändig tillsyn och hantering av upptäckta brister av inredning och inventarier och felanmäl, dagligen
När fel upptäcks, åtgärda snarast eller göra felanmälan själva som servicemedarbetare.
Ommöbleringar på skolorna, tex flytt av möbler mellan två klassrum
Större möblering vid tex stormöte (APT, tillitsdialoger, vallokal), både innan och efter.
Hjälpa till att hålla rent från material och avfall vid nödutgångar och utrymningsvägar
Ta hand om lastpallar och EU-pallar från skolans leveranser, även sågspån och övriga avfall från slöjdsalarna.
Reparation och underhåll av befintlig inredning och inventarier.
Uppsättning av hyllor, kapprumsinredning, whiteboards och dylikt
Montering av möbler, hyllor osv om det inte ingår i upphandling och det ska vara säkrat innan användning
Beställning av container för skräp om verksamheten önskar det, även extra tömning av restavfall och återvinning.
Hantering och bortforsling av grovsopor,tex. Gamla möbler och trasiga inventarier, två gånger per termin
Hantera farligt avfall tex. Färg, elektronik, batterier, lysrör, glödlampor
Sortering och märkning av avfall inför hämtning av grovsopor

Godmottagning och säker hantering utifrån brandsäkerhet
Fylla på papper till kopieringsrummet, ej i kopieringsmaskinen utan till kopieringsrummet.
Flaggning på vardagar
Skottning/sandning/saltning på skolgårdar vid entréerna
Tillhandahålla flyttkartonger
Laga leksaker såsom sparkcyklar, när någon skruv eller liknande saknas.
Transporter mellan enheterna av mindre saker, så att inte personalen själva behöver flytta saker mellan enheterna
Beställning av externa tjänster (till exempel flyttbil, flyttstäd)

Följande arbetsuppgifter önskar utb görs av service (görs idag av pedagoger eller inte med tillräcklig frekvens eller inte alls)

Leksaker rengörs, en gång per termin
Rengöring av bord och stolar i matsal och andra pedagogiska utrymmen, en gång per termin
Tvätt av draperier, mattor, avtagbar klädsel på möbler och annan inredning en gång per termin
Gardiner som finns på avdelningar, personalrum tvättas, en gång per termin
Mattor inkl. samlingsmattor dammsugning, varje dag
Stoppade möbler såsom soffor och övriga textila möbler dammsugning varje dag
Golvvård, maskinkörning, dagligen på alla förskolor
Storstäd av golv under stängningsveckor (v.28-V.31) då mattor är på tvätt
Heltäckningsmatta dammsugning varje dag
Vid kräkning utförlig städning av ytan, efter det akuta
Inköp och upppackning av förbrukningsmaterial hygienutrymmen, pedagogiska lokaler, såsom tvål, pappershanddukar, toalettpapper, påsar till papperskorgar, sanitetspåsar, handdiskmedel, maskindiskmedel, disktrasor, diskborstar, handsprit och tossor.
Entrémattor, beställning och hantering av dessa
Damning utvändigt av ventilationsdon, en gång i månaden
Fönsterputsning, 1 gång per år
Rengöring av speglar, toaletter, handfat och annan sanitär inredning i hygienutrymmen, dagligen även skötbord kompinerat med handfat, duschar behöver rengöras + golvbrunnar för lukten skull
Fylla på material i hygienutrymmen, dagligen
Dammning och rengöring av bullerabsorbenter samt av väggar med stuktur och ojämnhter en gång per halvår
Torkning invändigt av skåp såsom kökskåp
Avfläcka innedörrar och entrédörrar. Glaspartier, handtag, beröringsytor samt lysknapp, dagligen
Dörrhandtag behöver göras rent varje dag
Damning av fria ytor, tex. Golvlister, dörrkarmar, fönsterbänkar, hyllor, hängande armaturer, radiatorer, ventiler, skrivbord en gång i veckan
Avtorka rör, listor, väggar på toaletter, en gång i veckan
Höghöjdsstädning, en gång per termin
Damning/avtorkning av torkskåp utvändigt och invändigt, en gång i veckan
Akut utvänding och invändig städning vid t.ex. skadegörelse och glaskross
Spola toaletterna/duschar/vattenlås
Städ i personalutrymme, inkludera avtorkning av möbler, dagligen
Tömning av papperskorgar, dagligen
Rengörning och fläckborttagning av textila golv och möbler, en gång per termin
Vid skadegörelse, klotter, ta bort.
Lagning av leksaker tex cykel som saknar en mutter, sopskaft som ska sättas fast
Inköp av material såsom skruvar, spikar och dylikt inför montering
Inköp av material som vi inte har kunskap om tex hasp
Invändig och utvändig rond, tillsyn och hantering av upptäckta brister av inredning och inventarier och felanmäl

Beställning och hantering av av vitvaror till verksamheten
Hålla rent från material och avfall vid nödutgångar och utrymningsvägar
Reparation och underhåll av befintlig inredning och inventarier
Uppsättning av hyllor, kapprumsinredning, whiteboards och dylikt
Montering av möbler, hyllor och andra varor (till exempel Lekmaterial) osv om det inte ingår i upphandling och säkrat innan användning
Beställning av container för skräp (ej kostnaden)
Hantering och bortforsling av grovsopor,tex. Gamla möbler och trasiga inventarier, två gånger per termin
Hantera farligt avfall
Sortering och märkning av avfall inför hämtning av grovsopor
Godmottagning och säker hantering utifrån brandsäkerhet
Snöskottning av entre

Beställning av externa tjänster (till exempel flyttbil, flyttstäd)
Tillhandahålla flyttkartonger
Större möblering vid tex stormöte (APT, tillitsdialoger, vallokal), både innan och efter.
Ta hand om lastpallar och EU-pallar från skolans leveranser.
I de förskolor med matsalar, duka fram porslin och mat (alla måltider) och plocka bort (alla måltider), fylla på under måltiderna, torka av bord och stolar samt sopa av golven efter varje måltid, tömma diskmaskinen, köra ner diskvagnar, plocka av ren disk från vagnarna, tvätta av haklappar

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/445
Datum: 2026-08-03
Kommunchef Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunstyrelsen

Bolagsordning och särskilt ägardirektiv för Ale kommun moderbolag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta särskilda ägardirektiv samt bolagsordning för Ale kommuns moderbolag.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att moderbolaget benämns Ett Ale AB med alternativen EttAle AB eller 1Ale AB.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att välja Henrik Fogelklou till ordförande och Dennis Ljunggren till vice ordförande ……datum?

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att överlåta samtliga aktier i nuvarande bolag, AB Alebyggen inkl Skå-dal 31:3 AB, Ale Utveckling AB, Ale projekt Viken AB samt Nödinge 1:22 till moderbolaget.

Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktige att ge kommunchefen i uppdrag att kalla till den konstituerande bolagsstämman.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att Ale kommuns ombud vid årsstämma, röstar för att årsstämman ska anta det särskilda ägardirektivet samt bolagsordning för.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2026-05-18 om inrättade av ett moderbolag ska kommunen fastställa relevanta styrdokument.
Kommunallagen ställer krav på att ägaren ska fastställa ändamål och styrprinciper för bolag.

Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunchef

Beslutsunderlag

- Bolagsordning
- Särskilt ägardirektiv

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2026-05-18 att organisera kommunens bolag i ett moderbolag. Syftet med moderbolag är att En kommun kan ha ett moderbolag för att styra och samordna sina kommunala bolag.

- **Samlad ägarstyrning** – i stället för att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen styr varje bolag direkt kan moderbolaget utöva ägarrollen
- **Koncernperspektiv** – moderbolaget kan samordna ekonomi, finansiering, investeringar och strategiska frågor för hela kommunkoncernen.
- **Effektiv administration** – vissa funktioner, som ekonomi, upphandling eller juridik, kan delas inom koncernen.
- **Tydligare ansvarsfördelning** – kommunen är ägare till moderbolaget, som i sin tur äger dotterbolagen.

Inför registrering av bolaget krävs bolagsordning samt ägardirektiv. Ale kommun har generella ägardirektiv för samtliga bolag som kompletteras av särskilda ägardirektiv för respektive bolag.

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

Aktiebolagslagen är även den styrande för kommunala bolag. Enligt Aktiebolagslagen kapitel 8 § 46 ska en styrelse i ett publikt bolag ha minst tre ledamöter. Lagen fastställer i 50 § att publika bolag ska ha en verkställande direktör och i 49 § att styrelseordförande inte får vara verkställande direktör.

Bolagsverket kräver att kommunen väljer styrelse, ordförande och vice ordförande, revisor samt lämnar in tre namnalternativ.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att föreslagna styrdokument utgör den grund som behövs för att moderbolaget ska kunna tjäna relevant syfte.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kopplar främst till målet om effektivitet då syftet med moderbolag är en effektiv ägarstyrning med koncernperspektiv.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bolaget ska registreras hos bolagsverket och därefter skall bolagsstämman anta styrdokumenten. I anslutning till den nya mandatperioden efter det allmänna valet till kommunfullmäktige kommer ny styrelse och lekmannarevisorer att väljas av det nya kommunfullmäktige. Valen ska bekräftas av bolagsstämman.

Styrelsen beslutar sedan om tillsättande av VD.

Beslutet skickas till:

- AB Alebyggen
- Ale Utveckling AB

Bolagsordning för Ett Ale AB

Antagen av kommunfullmäktige:	XXXX-XX-XX §XX
Ansvarig förvaltning:	Kommunledningsförvaltningen
Ikraftträdande	XXXX-XX-XX
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	ZZ XXXX/XX
Ansvarig handläggare	Kommunchef, Kommunstyrelsen

§ 1 Firma

Bolagets firma är Ett Ale AB.

§ 2 Säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Ale kommun, Västra Götalands län.

§ 3 Verksamhetsföremål

Bolaget, som är ett kommunalt bolag, har till föremål för sin verksamhet att som moderbolag äga och förvalta aktier och andelar i Ale kommuns bolag, samt svara för strategisk styrning av och företrädande av Ale kommuns intressen i nämnda bolag i enlighet med ägardirektiv beslutade av kommunfullmäktige.

§ 4 Ändamål med bolagets verksamhet

Bolagets syfte är att, på fullmäktiges delegation, utöva den operativa ägarrollen av och inom koncernen. Bolaget ska inom ramen för detta verka för ett optimalt resursutnyttjande och samordning av verksamheterna inom koncernen.

Bolagets verksamhet ska vara förenlig med de kommunalrättsliga bestämmelser och principer som gäller.

Skulle bolaget upplösas, ska samtliga tillgångar tillfalla Ale kommun för samma ändamål som anges i §§ 3 och 4.

§ 5 Offentlighet

Allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och enligt offentlighets- och sekretesslagen.

§ 6 Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Ale och kommunens revisorer äger rätt att när som helst ta del av bolagets räkenskaper och övriga handlingar samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 7 Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ska bereda fullmäktige i Ale kommun möjlighet att ta ställning innan beslut som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

§ 8 Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst 25 000 kronor och högst 100 000 kronor.

§ 9 Antal aktier

I bolaget ska finnas lägst 500 aktier och högst 2 000 aktier.

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

§ 10 Styrelse

Styrelsen ska bestå av fem till sju ledamöter samt upp till tre suppleanter.

Styrelsen utses av fullmäktige i Ale kommun för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Suppleanter har närvaro- och yttranderätt på styrelsens sammanträden. Suppleanterna inträder i den ordning de blivit valda av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser också för samma tid ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

§ 11 Revisorer

För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, bolagets årsredovisning samt räkenskaper ska upp till två revisorer med upp till två suppleanter utses.

Revisorernas och suppleanternas uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls det fjärde året efter revisorsvalet.

§ 12 Lekmannarevisorer

För samma mandatperiod som för § 11 ska kommunfullmäktige utse upp till två lekmannarevisorer.

§ 13 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma ska ske genom fysiskt eller elektroniskt brev tidigast sex veckor och senast två veckor före stämman.

Styrelsen och verkställande direktören ska dock senast sex veckor före ordinarie stämma överlämna årsredovisningen till revisorerna.

§ 14 Ärenden på ordinarie bolagsstämma

På ordinarie bolagsstämma ska följande ärenden förekomma till behandling.

1. Stämmans öppnande,
2. Val av ordförande vid stämman,
3. Upprättande och fastställande av röstlängd,
4. Val av två justerare,
5. Godkännande av dagordning,
6. Fråga om kallelse till stämman skett i behörig ordning,
7. Föredragning av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport,

8. Beslut om
    a. fastställande av resultat- och balansräkning,
    b. dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
    c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören,
9. Fastställande av arvoden åt styrelseledamöter, revisorer, lekmannarevisorer och suppleanter,
10. I förekommande fall val av revisorer med suppleanter,
11. I förekommande fall anmälan om kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter med suppleanter, ordförande och vice ordförande i styrelsen samt lekmannarevisorer och suppleanter för dessa,
12. Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen,
13. Stämmans avslut.

§ 15 Öppen bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma ska vara offentlig och samtliga ledamöter och ersättare i fullmäktige i Ale kommun som närvarar vid bolagsstämman har rätt att ställa frågor i anslutning till verksamhet och årsredovisning.

§ 16 Räkenskapsår

Kalenderår ska vara bolagets räkenskapsår.

§ 17 Firmateckning

Bolagets firma tecknas, förutom av styrelsen, av de personer två i förening som styrelsen därtill bemyndigar.

§ 18 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Ale.

Särskilt ägardirektiv för Ett Ale AB (organisationsnummer)

Fastställt av:	kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Kommunledningsförvaltningen – kommunchef
Dokumentet gäller för:	Ett Ale AB
Diarienummer:	2026/445
Giltighetstid:	2026-XX-XX tills vidare

Innehåll

1 Allmänt 2

2 Bolagets verksamhet och ändamål 2

2.1 Bolagets syfte 2

2.2 Bolagets Uppdrag 2

2.3 Bolagets begränsningar 2

3 Ekonomi 2

3.1 Budget och verksamhetsplan 3

3.2 Kommunal koncernredovisning och budget 3

4 Styrprinciper 3

4.1 Styrdokument 3

4.2 VD 3

4.3 Fullmäktiges ställningstagande 3

4.4 Rapportering till ägare 4

1 Allmänt

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet, i följande prioritetsordning, av:

1. Bolagsordning Ett Ale AB
2. Styrdokument för helägda bolag i Ale kommun
3. Generella ägardirektiv för kommunens bolag
4. Särskilt ägardirektiv för Ett Ale AB

2 Bolagets verksamhet och ändamål

Bolaget är Ale kommuns moderbolag i kommunens koncernbildning av de kommunala bolagen. Bolaget äger och förvaltar aktierna i dotterbolagen. Dotterbolag kan äga egna bolag.

2.1 Bolagets syfte

Det övergripande syftet med moderbolaget och bolagskoncernen är att skapa nytta för Ale kommun och medverka till en god och hållbar tillväxt och utveckling av och i kommunen. Bolaget ska även bidra till god resurshushållning och resultatutveckling i kommunkoncernen.

2.2 Bolagets Uppdrag

Bolaget utövar på uppdrag av kommunfullmäktige den aktiva och operativa ägarrollen för de kommunala bolagen i syfte att uppnå ett optimalt resursutnyttjande och samordning av verksamheterna inom koncernen. I detta uppdrag ingår:

- Ekonomisk och verksamhetsmässig uppföljning av koncernens dotterbolag
- Verka för en övergripande samordning av koncernens resurser
- Verkar för en övergripande planering av koncernens verksamheter
- Kapitalbildning för dotterbolagen genom nyemission och aktieägartillskott
- Årlig fastställning av utdelning, koncernbidrag, ägartillskott i dotterbolagen

Bolagets ägarstyrning ska utgå ifrån kommunkoncernens perspektiv. Bolaget svarar för styrningen på en strategisk nivå inom bolagskoncernen. Bolaget ska förmedla ägarens (kommunfullmäktiges) direktiv och tillse att de fastställda målen för koncernen uppfylls. Bolaget ska löpande följa upp koncernens verksamhet utifrån gällande kommunala styrdokument.

2.3 Bolagets begränsningar

Bolaget får ej bedriva verksamhet som oförenlig med bolagsordningen.

3 Ekonomi

Bolagets verksamhet ska drivas på affärsmässiga grunder.

Inriktningen är att bolagets nettokostnader varje år ska täckas helt eller delvis av utdelningen eller koncernbidrag.

Bolaget ansvarar för att koncernens samlade skattesituationer samordnas på bästa sätt.

Bolaget ska ha ett långsiktigt mål att soliditeten ska överstiga 30%.

3.1 Budget och verksamhetsplan

Bolaget ska årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål och budget (resultaträkning, balansräkning och investeringar) för nästkommande räkenskapsår samt resultatbudget för ytterligare två år. Fastställd verksamhetsplan och budget ska tillställas kommunstyrelse senast under december månad.

3.2 Kommunal koncernredovisning och budget

Bolaget ska till kommunstyrelsen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av årsredovisning och delårsrapport enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

Bolaget ska till kommunstyrelsen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av kommunens budget.

4 Styrprinciper

4.1 Styrdokument

Styrdokument för helägda bolag i Ale kommun, antagna av fullmäktige 2025-04-07 §75 gäller för bolaget och dess dotterbolag. Bolagets ansvarar för att styrdokumentet antas och implementeras.

4.2 VD

Bolagets styrelse får utse en VD. Om styrelsen tillsätter en VD ska styrelse besluta om en VD-instruktion. VDs arbete och prestationer ska utvärderas av styrelsen i samband med årsbokslutet. VD-instruktionen ska vid samma tidpunkt utvärderas och uppdateras.

4.3 Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige bereds möjlighet att ta ställning inför sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Exempel på sådana principiella frågor eller frågor av större vikt är där fullmäktiges ställningstagande ska inhämtas:

- Ändring av bolagsordningen.
- Ändring av aktiekapitalet.
- Fusion eller likvidering av bolag.

- Förvärv, bildande eller avyttring av indirekt helägda bolag oavsett värde som inte ligger i linje med ett av fullmäktige beslutat mål eller tilldelat uppdrag.
- Förvärv, bildande eller avyttring av aktier i bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till verksamhetens art eller omständigheter i övrigt.
- Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar den enskilda bolagets eller koncernens långsiktiga ekonomi.
- Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde.
- Beslut som väsentligt påverkar bolagets, koncernens eller kommunens ekonomi eller medför annan risk (t.ex. större investeringar eller avtal).
- Bildandet av stiftelse.

4.4 Rapportering till ägare

Bolaget ska löpande informera ägaren om sin och koncernens verksamhet.

Bolagets ska utan dröjsmål förse kommunstyrelsen med

- Protokoll från bolagsstämma
- Protokoll från styrelsemöte

Bolaget ska skyndsamt underrätta kommunstyrelsen vid betydande avvikelser mot planer och budget. Vid negativa avvikelser ska bolaget rapportera vilka åtgärder som planeras eller har genomförts.

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2026/239
Datum: 2026-07-08

Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Om beslut fattas om nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera föreslås att

Förändringar i arvodesbestämmelser och arbetsordning med anledning av beslutet hanteras som verkställighet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att låta kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen bereda ett initiativärende från Henrik Fogelklou (M) avseende Alesamverkans förslag till nya arvodesbestämmelser. Kommunstyrelsens beslutade den 5 maj 2026 att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärendets förslag, men med justering av initiativärendets ursprungliga förslag enligt ett inlämnat ändringsförslag från Alesamverkan. Förslaget innebär bland annat en minskning av tjänstgöringsgrad och arvode för flertalet fast arvoderade uppdrag.

Kommunfullmäktige behandlade ärendet 18 maj 2026 (§ 110) och beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera ärendet. Återremissyrkandet anger 15 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av förslaget. Förvaltningen har utrett återremissyrkandets frågor, som besvaras i bilagan ”Svar på återremiss”.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

Nya underlag efter återremiss i kommunfullmäktige

- Svar till återremiss, 2026-07-07

Beslut om återremiss i kommunfullmäktige

- Beslut KF 2026-05-18 § 110
- Återremiss från S, 2026-05-18

Kommunstyrelsens beredning av initiativärendet

- Beslut KS 2026-05-05 § 106
- Tjänsteutlåtande: Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera, 2026-05-05
- Sammanfattning av kommunstyrelsens förslag till beslut rörande politisk organisation samt arvoden
- Alesamverkans ändringsförslag, 2026-05-05

Demokratiberedningens beredning av initiativärendet

- Beslut DB 2026-05-04 § 7
- Protokollsanteckning från V, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från L och MP, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från S, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från C, 2026-05-04
- Beslut DB 2026-04-20 § 3

Underlag från förvaltningen till demokratiberedningen och kommunstyrelsens beredning av initiativärendet

- Rättsutredning avseende förslag till nya bestämmelser i arvodesbestämmelserna, 2026-04-17
- Bilaga till rättsutredning, 2026-04-29

Kommunstyrelsens ursprungliga behandling av initiativärendet

- Beslut KS 2026-04-07 § 68
- Initiativärende, 2026-04-07
- Alesamverkans förslag till ändringar – arvodesbestämmelser, 2026-04-07
- Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun, antagen av kommunfullmäktige genom 2023-06-19 § 108

Ärendet

Initiativärenden om nya arvodesbestämmelser, ny politisk organisation och nytt partistöd

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 (§ 68) att låta kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen bereda ett initiativärende från Henrik Fogelklou (M) avseende Alesamverkans förslag till nya arvodesbestämmelser. Henrik Fogelklou (M) har även lämnat in ett initiativärende om förslag till ny politisk organisation samt ett initiativärende om förslag till nytt partistöd, som även dessa beretts av kommunstyrelsen och demokratiberedningen. Förslagen om ny politisk organisation och nytt partistöd utgör separata ärenden (KS 2026/240 och KS 2026/241).

Beredning av initiativärende om nya arvodesbestämmelser

Demokratiberedningen sammanträdde den 20 april 2026 och den 4 maj 2026 för att bereda ärendena om förslag till nya arvodesbestämmelser, ny politisk organisation och nytt partistöd. Demokratiberedningen beslutade att lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut samt att överlämna protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag. De aktuella protokollsanteckningarna bilades de aktuella ärendena vid efterföljande behandling i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige.

Förvaltningen genomförde en utredning av förslagets förenlighet med 4 kap. 12–18 §§ kommunallagen. Utredningens slutsats var att initiativärendet i delar är förenligt med kommunallagen, men att flera punkter förutsätter ändringar i andra styrande dokument och att det finns delar i förslaget som är direkt oförenliga med gällande rätt.

Kommunstyrelsen beslutade den 5 maj 2026 (§ 106) att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärendets förslag till nya arvodesbestämmelser, men med justering av initiativärendets ursprungliga förslag enligt ett inlämnat ändringsförslag från Alesamverkan. Ändringsförslaget avser de delar i det ursprungliga förslaget som i förvaltningens rättsutredning bedömts vara oförenliga med kommunallagen.

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet

Kommunfullmäktige behandlade ärendet 18 maj 2026 (§ 110) och beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera ärendet. Återremissyrkandet anger 15 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av förslaget.

Svar på återremissens frågor

Förvaltningen har arbetat fram ett underlag som besvarar återremissens frågor.

Beskrivning av förslaget med justeringar enligt ändringsförslag

Förslaget till nya arvodesbestämmelser, med justeringar enligt ändringsförslag, innebär en minskad beräknad tjänstgöringsgrad och ett minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i samtliga nämnder utom kommunstyrelsen. Minskningen motsvarar en minskad beräknad tjänstgöringsgrad med runt en tredjedel och ett minskat arvode med runt två tredjedelar för dessa uppdrag. Minskningen i arvode varierar mer än minskningen i beräknad tjänstgöringsgrad beroende på nuvarande bestämmelsers skillnad i arvoden för ordförande och

oppositionens vice ordförande mellan nämnder, medan förslaget till nya arvodesbestämmelser är mer enhetligt mellan uppdrag i olika nämnder i detta avseende.

Förslaget innebär vidare en ökning av tjänstgöringsgrad och arvode för majoritetens vice ordförande i de fyra större nämnderna, kommunstyrelsen borträknad. Ökningen innebär runt en dubblering av den beräknade tjänstgöringsgraden och en ökning av arvodet med runt 50 procent för dessa uppdrag. Efter dessa förändringar är beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för oppositionens vice ordförande 75 procent av vad den är för ordförande i samma nämnd. För majoritetens vice ordförande är andelen 50 procent.

Förändringen i beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för socialnämndens presidium sammanfaller med att socialnämndens och individutskottets respektive presidium delas upp, så att samma personer inte väljs till båda dessa uppdrag. Uppdraget som kultur- och fritidsutskottets ordförande och vice ordförande tillkommer som särskilt årsarvoderade uppdrag. Uppdragen som kommunstyrelsens ordförande och den vice ordförande i kommunstyrelsen som utses av oppositionen (de två kommunalråden) kvarstår i förslaget på heltid med samma arvode som tidigare.

Förändringarna innebär också att samtliga förtroendevalda i kommunen, med undantag för de två kommunalråden, har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst som uppkommer till följd av uppdraget. Det beror på att den beräknade tjänstgöringsgraden för samtliga uppdrag är lägre än gränsen för vad som anses som betydande del av heltid, vilket enligt förarbeten till kommunallagen är runt 40 procent av heltid eller högre. I nuvarande bestämmelser är ordförande och förste vice ordförande i samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden undantagna från den rätten eftersom uppdragen har en beräknad tjänstgöringsgrad över gränsen för betydande del av heltid.

Förvaltningens bedömning

Återremissens frågor

Förvaltningen har tagit fram ett samlat underlag som besvarar återremissens frågor för de tre återremitterade ärendena om ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd. Underlaget finns i bilagan ”Svar på återremiss”. Genom detta bedömer förvaltningen att återremissen är besvarad.

I övrigt gör förvaltningen ingen bedömning i ärendet.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Förvaltningen har beräknat den sammanlagda ekonomiska effekten av förslagen till ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Beräkningen utgår från de nämnd- och fullmäktigesammanträden som faktiskt hölls under år 2025 och jämför kostnaden för dessa med vad kostnaden för motsvarande sammanträden skulle bli med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena. Beräkningen omfattar även sammanträden för

nämndernas arbetsutskott, kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott, socialnämndens individutskott och demokratiberedningen.

Jämförelsen visar att den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena skulle innebära en besparing på runt 2,4 miljoner kronor, beräknat på 2025 års politiska verksamhet och kostnadsnivå, vilket motsvarar en besparing på 22 procent. Huvuddelen av besparingen, runt 2,2 miljoner kronor, avser minskade kostnader för fasta arvoden. Resterande minskning består till största del av minskade kostnader för sammanträdesarvoden med runt 170 tusen kronor.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

De föreslagna förändringarna i arvodesbestämmelserna innebär en minskad tjänstgöringsgrad och en minskning av fasta arvoden för ett antal deltidsuppdrag. Minskningen av fasta arvoden för dessa uppdrag kan i varierande utsträckning kompenseras av rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Förändringen kan, beroende på förutsättningarna för den enskilda, ha en positiv eller negativ påverkan på möjligheten att anta ett fast arvoderat förtroendeuppdrag på deltid.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Ärendet har, så som beskrivs under rubriken ”Ärendet”, även beretts av demokratiberedningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Förvaltningen reviderar arvodesbestämmelser och arbetsordning i enlighet med beslutet.

Beslutet skickas till:

Kanslichef

Lönechef

Svar på återremiss i ärendena KS 2026/239–241

Kommunfullmäktige behandlade 18 maj 2026 (§§ 110–112) tre initiativärenden från Henrik Fogelklou (M). Ärendena avser förslag till ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd. Kommunfullmäktige beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera alla tre ärenden. Återremissyrkandet anger totalt 36 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av initiativärendenas förslag.

Här besvaras återremissens frågor för samtliga tre ärenden. Avsnitt 1 besvarar de frågor som avser förslaget om ny politisk organisation. Avsnitt 2 besvarar de frågor som avser förslaget om nya arvodesbestämmelser. Avsnitt 3 besvarar de frågor som avser förslaget om nya partistöd. Två frågor i återremissen har krävt mer omfattande ekonomiska beräkningar. Resultatet av de ekonomiska beräkningarna redovisas separat i avsnitt 4, tillsammans med en redogörelse för de antaganden som legat till grund för beräkningarna.

Innehåll

1 Initiativärende, förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M) 2

1.1 Beskrivning av förslaget 2

1.2 Svar på återremiss 2

2 Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M) 5

2.1 Beskrivning av förslaget 5

2.2 Svar på återremiss 5

3 Initiativärende – Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M) 10

3.1 Beskrivning av förslaget 10

3.2 Svar på återremiss 10

4 Ekonomisk jämförelse 14

4.1 Utgångspunkter för den ekonomiska jämförelsen 14

4.2 Resultat av den ekonomiska jämförelsen 14

1 Initiativärende, förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/240

1.1 Beskrivning av förslaget

Den politiska organisationen föreslås förändras enligt tabellen nedan. Det innebär att demokratiberedningen tas bort i sin helhet. Överförmyndarnämnden övergår i gemensam nämnd tillsammans med Alingsås och Lerum.

Antalet ordinarie ledamöter övriga nämnder och bolag minskar med 8.

Antalet ersättare i övriga nämnder och bolag minskar med 24.

	Nuvarande		**Förslag**	
Nämnd/styrelse	Ledamöter	Ersättare	Ledamöter	Ersättare
Kommunstyrelsen	9	9	9	5
Utbildningsnämnden	9	9	9	5
Socialnämnden	9	9	9	5
Samhällsbyggnadsnämnden	9	9	9	5
Servicenämnden	7	7	5	5
Valnämnd	9	9	5	5
Överförmyndarnämnden	5	3	1	1
Demokratiberedning	11	9	0	0
Alebyggen	7	7	5	3
Ale Utveckling	3	0	3	2
Summa	**78**	**71**	**55**	**36**

Grönt = oförändrat Blått = minskat Rött = ökat

Individutskottet föreslås bestå av andra ledamöter än nämndens presidium.

1.2 Svar på återremiss

Det finns flera statliga utredningar som behandlat förutsättningarna för förtroendevalda i kommuner och de förtroendevaldas roll i den lokala demokratin. Förvaltningens svar på återremissens frågor utgår i stora delar från de resonemang som förs i dessa utredningar och i de propositioner som de resulterat i. En viktig utgångspunkt är ändå att den kommunala självstyrelsen ger utrymme för att inom lagens ramar utforma exempelvis politisk organisation och arvodesbestämmelser utifrån lokala förhållanden.

I rapporten ”Den lokala demokratins utmaningar” (Gilljam och Karlsson 2015), författad på uppdrag av 2014 års statliga demokratiutredning *Låt fler forma framtiden* (SOU 2016:5), diskuteras bland annat villkoren för förtroendevalda i kommuner. Antalet förtroendevalda i kommunerna har minskat över en lång tid, först genom flera steg av kommunindelningsreformer och sedan genom att antalet nämnder minskat i många kommuner. Förändringen har sammanfallit med en professionalisering av kommunernas förvaltning. Gilljam och Karlsson lyfter ur ett demokratiperspektiv argument både för och emot en minskning av antalet nämndpolitiker. Till nackdel menar rapportförfattarna att färre politiker innebär att kontaktytan mellan medborgare och kommunpolitik krymper, och att kraven på de uppdrag som blir kvar ökar. Genom ökande krav och färre instegsuppdrag riskerar tröskeln för inträde till politiken att bli högre, enligt rapporten. Till fördel ur ett demokratiperspektiv menar rapportförfattarna att färre och starkare politiker ökar de förtroendevaldas möjlighet att styra förvaltningen, vilket är positivt ur ett demokratiperspektiv (Gilljam och Karlsson 2015, s. 14–15). Det bör nämnas att diskussionen i

första hand avser minskning av antalet uppdrag genom nämndavveckling, snarare än minskat antal ledamöter och/eller ersättare per nämnd. Rapporten konstaterar också att minskande antal nämnduppdrag får märkbara konsekvenser för små partier, som jämfört med större partier får svårare att upprätthålla ett antal företrädare i kommunpolitiken för att bevaka kommunens olika ansvarsområden.

I 2014 års statliga demokratiutredning, refereras också till tidigare propositioner och utredningar som behandlat villkoren för förtroendevalda i kommunerna. Med stöd i de tidigare utredningarna menar 2014 års demokratiutredning att det finns ett särskilt värde av ett stort antal uppdrag i kommunpolitiken. Utredningen anser att det främjar åsikts- och social representativitet bland förtroendevalda och möjliggör för fler individer att få erfarenhet av politik, inte minst genom ersättarposter (SOU 2016:5, s. 267–268).

Vad gäller oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande, utreddes inför 2017 års nya kommunallag möjligheten att genomföra försök med majoritetsstyre i kommuner (SOU 2015:24). Majoritetsstyre i en kommunal kontext innebär i det här fallet att den politiska majoriteten besätter samtliga platser i kommunstyrelsen. Tanken var att modellen skulle kunna förtydliga majoritetens ansvar för den förda politiken, jämfört med den existerande modellen där alla partier kan representeras i de exekutiva organen i form av kommunstyrelse och nämnder (SOU 2015:24, s. 198f.). Försöket genomfördes aldrig. Erfarenheter från Norge, där kommuner kan välja majoritetsstyre, visar dock att oppositionen där upplever just en försämrad insyn vid majoritetsstyre (SOU 2015:24, s. 160–161, s. 200–201). Detta innebär att oppositionens ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen och nämnderna kan antas vara viktiga för oppositionens upplevelse av möjlighet till insyn i verksamheten och i aktuella frågor.

1. **Om förslaget påverkar det proportionella valsättets funktion i praktiken, särskilt för mindre partier och partier som inte ingår i valteknisk samverkan.**

Förslaget påverkar i praktiken utfallet av proportionella val, eftersom färre platser höjer det röstetal som krävs för en plats, vilket kan missgynna mindre partier och partier utanför valteknisk samverkan. Det är en demokratisk effekt, men utgör inte en rättslig brist. Reglerna om proportionella val garanterar endast en proportionell fördelning av de platser som finns, inte ett minsta antal platser.

2. **Om minskningen av antalet ersättare från 59 till 36 försämrar insyn, återväxt och möjlighet till politiskt deltagande, särskilt för yngre, yrkesverksamma, småbarnsföräldrar och nya förtroendevalda.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

I statliga utredningar framhålls både fördelar och nackdelar med ett minskat antal förtroendeuppdrag i nämnderna, men med en betoning på den positiva betydelse som ett tillräckligt stort antal förtroendevalda har av flera skäl. Betydelsen av ett stort antal förtroendevalda lyfts särskilt i ljuset av den minskning av antalet förtroendevalda i kommuner som skett över längre tid. Den historiska förändringen av antalet förtroendevalda kan samtidigt inte skiljas från den motsvarande professionalisering av kommunens förvaltning och formalisering i lag av förhållandet mellan förtroendevalda och anställda, som har skett under samma tid.

3. **Om minskningen av uppdrag kan innebära att makt koncentreras till färre personer på ett sätt som försämrar den demokratiska kontrollen över nämnder, bolag och styrelser.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

4. **Om förslaget påverkar oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande.**

Ett minskat antal ledamöter och/eller ersättare så som föreslås i initiativärendet innebär inte att oppositionen får en minskad andel ledamöter eller ersättare i styrelsen eller nämnderna, jämfört med majoriteten. Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

5. **Om förslaget riskerar att otillbörligt gynna större partier eller etablerade partikonstellationer genom att minska antalet platser på ett sätt som gör det svårare för mindre partier att delta i nämnd- och bolagsarbetet.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

En minskning av antalet nämnduppdrag kan innebära att små partier, jämfört med större partier, får svårare att upprätthålla en grupp företrädare som kan bevaka kommunens olika ansvarsområden. Att antalet förtroendevalda i nämnder från ett parti beror på partiets antal mandat i fullmäktige är en avsedd effekt av reglerna om proportionella val.

6. **Om förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grundprinciper, inklusive kravet på att den kommunala verksamheten ska vila på demokratins grund.**

Förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grund. Kravet att verksamheten ska vila på demokratins grund är en portalbestämmelse med en allmän målsättning, inte en preciserad norm som ensam kan grunda att ett beslut upphävs vid laglighetsprövning.

7. **Om det finns risk att beslutet kan upphävas vid laglighetsprövning på grund av bristande beredning, otydligt beslutsunderlag, otillräcklig rättslig analys eller bristande klarhet i vilka följdbeslut som faktiskt fattas.**

Förvaltningen bedömer risken för att beslutet upphävs som låg. Bristande djup i beredningen eller utebliven konsekvensanalys kan inte grunda ett upphävande.

8. **Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.**

Frågan besvaras i avsnitt 4.

2 Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/239

2.1 Beskrivning av förslaget

Förslaget till nya arvodesbestämmelser, med justeringar enligt ändringsförslag, innebär en minskad beräknad tjänstgöringsgrad och ett minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i samtliga nämnder utom kommunstyrelsen. Minskningen motsvarar en minskad beräknad tjänstgöringsgrad med runt en tredjedel och ett minskat arvode med runt två tredjedelar för dessa uppdrag. Minskningen i arvode varierar mer än minskningen i beräknad tjänstgöringsgrad beroende på nuvarande bestämmelsers skillnad i arvoden för ordförande och oppositionens vice ordförande mellan nämnder, medan förslaget till nya arvodesbestämmelser är mer enhetligt mellan uppdrag i olika nämnder i detta avseende.

Förslaget innebär vidare en ökning av tjänstgöringsgrad och arvode för majoritetens vice ordförande i de fyra större nämnderna, kommunstyrelsen borträknad. Ökningen innebär runt en dubblering av den beräknade tjänstgöringsgraden och en ökning av arvodet med runt 50 procent för dessa uppdrag. Efter dessa förändringar är beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för oppositionens vice ordförande 75 procent av vad den är för ordförande i samma nämnd. För majoritetens vice ordförande är andelen 50 procent.

Förändringen i beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för socialnämndens presidium sammanfaller med att socialnämndens och individutskottets respektive presidium delas upp, så att samma personer inte väljs till båda dessa uppdrag. Uppdraget som kultur- och fritidsutskottets ordförande och vice ordförande tillkommer som särskilt årsarvoderade uppdrag. Uppdragen som kommunstyrelsens ordförande och den vice ordförande i kommunstyrelsen som utses av oppositionen (de två kommunalråden) kvarstår i förslaget på heltid med samma arvode som tidigare.

Förändringarna innebär också att samtliga förtroendevalda i kommunen, med undantag för de två kommunalråden, har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst som uppkommer till följd av uppdraget. Det beror på att den beräknade tjänstgöringsgraden för samtliga uppdrag är lägre än gränsen för vad som anses som betydande del av heltid, vilket enligt förarbeten till kommunallagen är runt 40 procent av heltid eller högre. I nuvarande bestämmelser är ordförande och förste vice ordförande i samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden undantagna från den rätten eftersom uppdragen har en beräknad tjänstgöringsgrad över gränsen för betydande del av heltid.

2.2 Svar på återremiss

1. **Om ärendet är tillräckligt berett enligt kommunallagen, med hänsyn till att flera delar enligt kommunens egen rättsutredning är oförenliga med eller kräver kompletterande beslut enligt kommunallagen.**

Det formella beredningskravet i 5 kap. 26 § KL är uppfyllt, eftersom ärendet beretts av kommunstyrelsen, kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen. Att beredningen saknar en fördjupad demokratisk konsekvensanalys utgör inte en självständig grund för upphävande.

2. **Vilken faktisk demokratisk analys som har genomförts, utöver att notera informationen.**[1]

[1] Förvaltningen har tolkat det fullständiga återremissyrkandet som att frågan avser demokratiberedningens beredning.

Av kommunfullmäktiges arbetsordning framgår att en demokratiberedning ska väljas, med uppdrag att bereda fullmäktigeärenden avseende politisk organisation, arvoden, pensioner eller andra förmåner till förtroendevalda.

Demokratiberedningen sammanträdde den 20 april 2026 och den 4 maj 2026 för att bereda ärendena om förslag till ny politisk organisation, revidering av arvodesbestämmelser för förtroendevalda, förslag till nya arvodesbestämmelser, omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Ale kommun och förslag till nya partistöd. Av protokoll från 2026-04-20 framgår att samtliga ärenden diskuterades och att information till demokratiberedningen noterades i samtliga ärenden. Av protokoll från demokratiberedningens sammanträde den 4 maj 2026 framgår att demokratiberedningen i samtliga ärenden beslutade att

- lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut
- överlämna bifogade protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag.

Bifogade protokollsanteckningar bilades de aktuella ärendena vid efterföljande behandling i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige. Den demokratiska analys som har genomförts inom ramen för demokratiberedningens beredning är därmed den som framgår av de protokollsanteckningar som överlämnades som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag i de aktuella ärendena.

3. **Om demokratiberedningens behandling är tillräcklig beredning, när protokollet endast visar att information noterats och vissa frågor diskuterats.**

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen ska ett ärende, innan det avgörs av fullmäktige, ha beretts av en nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Regeln innebär att det finns ett beredningskrav, men ställer inte något krav på kvaliteten i beredningen. Det är upp till fullmäktige att avgöra om beredningen ger tillräckligt underlag för beslut.

4. **Om arvodesärendet kan beslutas innan ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat, eftersom arvodesförslaget bygger på förändringar i organisation, nämndstruktur, presidier och bolag.**

Förvaltningens bedömning är att ärendet om nya arvoden kan beslutas innan det att ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat. Arvodesförslaget kan i princip genomföras utan att de förändringar som föreslås i ärendet om ny politisk organisation genomförs.

5. **Om föreslagna uppdragsskyldigheter kan hanteras genom arvodesbestämmelserna, eller om de först måste beslutas i fullmäktiges arbetsordning, nämndernas reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv.**

Uppdragsskyldigheter kan inte skapas genom arvodesbestämmelserna. Sådana skyldigheter, som närvarokrav, verksamhetsbesök och regelbundna möten, måste först beslutas och antas i berörda nämnders reglementen, i fullmäktiges arbetsordning samt i bolagsordningar eller ägardirektiv. Först därefter kan arvodesbestämmelserna reglera den ekonomiska ersättningen för uppdraget.

Förvaltningens förslag till beslut i ärendet innebär att förändringar i arvodesbestämmelser och arbetsordning med anledning av beslutet hanteras som verkställighet.

6. **Om obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande på kommunstyrelsens sammanträden är lagligt möjlig, särskilt om personen inte är ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, och hur sekretess, yttranderätt och ansvar ska hanteras.**

Fullmäktige kan besluta att fullmäktiges ordförande ska ha rätt att närvara vid kommunstyrelsens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten (4 kap. 28 § KL). Vill man säkra faktisk närvaro är den hållbara vägen att besluta om sådan närvarorätt. Yttranderätt följer av

närvarorätten. Rösträtt är utesluten. Fullmäktiges ordförande är bunden av samma tystnadsplikt som gäller för övriga ledamöter.

7. **Om föreslaget system med arvode plus förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen, särskilt för uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.**

Systemet med arvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen för förtroendevalda vars uppdrag inte fullgörs på heltid eller betydande del av heltid. För uppdrag som fullgörs på heltid eller betydande del av heltid ska ersättning för förlorad arbetsförtjänst inte utgå.

Som en följd av det ändringsförslag som avses i kommunstyrelsens beslut den 5 maj 2026 (§ 106), vilket innebär ett antal justeringar av initiativärendets ursprungliga förslag, föreslås inte längre rätt till förlorad arbetsinkomst för något uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.

8. **Vilka uppdrag som i Ale kommun ska anses motsvara heltid eller betydande del av heltid, och vilka rättsliga konsekvenser detta får för ersättning för förlorad arbetsinkomst.**

Vilka uppdrag som ska anses utgöra heltid eller betydande del av heltid är ytterst en politisk fråga som fullmäktige avgör. Den rättsliga konsekvensen är däremot bestämd: för sådana uppdrag utgår inte ersättning för förlorad arbetsförtjänst, och kravet på lika belopp för lika uppdrag gäller inte. Kommunens rättsutredning utgår från en gräns vid omkring 40 procent av heltid.

9. **Om borttagande av årsarvoden för vissa uppdrag är sakligt motiverat, med dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll, ansvar, tillgänglighet, delegation och arbetsbelastning.**

Arvodesförslaget innebär att valnämndens ordförande och vice ordförande föreslås arvoderas med timarvode i stället för årsarvode. Valnämndens ordförande och vice ordförande har i nuvarande bestämmelser en tjänstgöringsgrad om 4 respektive 2,5 procent av heltid under valår, och timarvode övriga år. Det motsvarar ungefär 7 respektive 4 timmar i månaden under valår. Förvaltningens bedömning är att valnämndens karaktär, där antalet sammanträden och ärenden varierar kraftigt beroende på om val genomförs kommande, innevarande eller föregående år, innebär att uppdragets omfattning inte kan likställas med uppdrag som ordförande eller vice ordförande i en annan nämnd. Det kan därmed vara sakligt motiverat att arvode för dessa två uppdrag inte bestäms till lika med motsvarande uppdrag i någon annan nämnd.

10. **Om förslaget innebär dubbelkompensation, genom både mandatbaserat partistöd och mandatbaserad gruppledarersättning.**

Förslaget innebär en dubbelkompensation. Partierna får redan ett mandatbaserat partistöd genom mandatstödet, och en mandatbaserad gruppledarersättning är i sak ytterligare ett mandatbaserat partistöd under beteckningen arvode. Eftersom gruppledarskapet inte är ett förtroendeuppdrag saknas rättslig grund för arvode, och ekonomiskt stöd till partigrupper ska i stället hanteras inom partistödet.

11. **Om förslaget påverkar möjligheten för yrkesverksamma, småbarnsföräldrar, personer med lägre inkomster, personer utan flexibla arbeten och nya förtroendevalda att ta politiska uppdrag.**

Det rättsliga skyddet för att personer med arbete, barn eller lägre inkomster ska kunna ta politiska uppdrag finns i rätten till skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst och för barntillsyn (4 kap. 12 och 14 §§ KL). Dessa rättigheter kvarstår för de förtroendevalda i förslaget som inte fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. För övriga förtroendevalda saknas det alltså

möjlighet att positivt särbehandla dessa med anledning av att de exempelvis har lägre inkomster, ett arbete utan flexibla arbeten eller är nya som förtroendevalda.

12. Om förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

Den minskade beräknade tjänstgöringsgraden och det minskade arvodet för ordförande och oppositionens vice ordförande i samhällsbyggnads-, service-, social- och utbildningsnämnden innebär att de beräknas lägga runt en tredjedel mindre tid på sitt uppdrag, jämfört med idag. Det minskade arvodet kan helt eller delvis, beroende på den förtroendevaldas förutsättningar, kompenseras genom möjligheten att få ersättning för förlorad arbetsinkomst.[2] Samtidigt ökar i förslaget tjänstgöringsgraden och arvodet för majoritetens vice ordförande, och tjänstgöringsgrad och arvode kvarstår på samma nivå för de båda kommunalråden. Förslaget innebär också att en förtroendevald inte ska väljas till flera årsarvoderade roller, så att den sammanlagda tjänstgöringsgraden uppgår till betydande del av heltid. Det betyder att de uppdrag som finns behöver fördelas på fler förtroendevalda.

Sammantaget innebär förslagets kombination av

- minskad tid med runt en tredjedel och minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i samhällsbyggnads-, service-, social- och utbildningsnämnden
- dubblerad tid och ökat arvode för majoritetens vice ordförande i samma nämnder, till hälften av ordförande och två tredjedelar av oppositionens vice ordförande
- rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst för ett antal ordförande- och vice ordförandeuppdrag som tidigare inte haft detta
- totalt fem tillkommande årsarvoderade uppdrag i två utskottspresidier
- en princip om att inte välja samma person till flera större årsarvoderade uppdrag

att förvaltningen bedömer risken som liten att förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

13. Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

Frågan besvaras i avsnitt 4.

14. Hur kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter, särskilt representation, återväxt, insyn och delaktighet.

Den proposition som i huvudsak ligger till grund för de nuvarande bestämmelserna i lag om arvoden och ersättningar till förtroendevalda är prop. 1982/83:97, *Om de förtroendevaldas arbetsförutsättningar i kommuner och landstingskommuner, m.m.* Propositionen föregicks i tid av en minskning av antalet förtroendevalda, och en ökning av förtroendevalda med uppdrag på heltid eller med mer omfattande deltidsuppdrag. Denna utveckling lyfts som positiv ur både demokrati- och effektivitetssynpunkt, exempelvis att heltids- och deltidsengagerade politiker (i motsats till fritidspolitiker) försäkrar ett politiskt inflytande över den omfattande och professionaliserade kommunala förvaltningen, som hade varit svårt för enbart fritidspolitiker att uppnå (s. 14). Den utredning som låg till grund för den aktuella propositionen ansåg att behovet av återhållsamhet med kommunala medel inte i sig får utgöra ett hinder för inrättande av nya förtroendeuppdrag (s.

[2] Detta gäller inte servicenämnden, vars presidieledamöter redan i dag har en tjänstgöringsgrad under gränsen för betydande del av heltid.

14). En god representation är, enligt propositionen, beroende av goda förutsättningar för förtroendevaldas arbete. Till goda förutsättningar hör tillräckliga ekonomiska förutsättningar, tillräcklig utbildning och stöd, kvalitativa och lättillgängliga beslutsunderlag, och anpassade sammanträdestider (s. 15–16) Som tidigare nämnts framhålls i flera statliga utredningar både fördelar och nackdelar med det, sett över lång tid, minskande antalet förtroendeuppdrag i nämnderna, men med en betoning på den positiva betydelse som ett tillräckligt stort antal förtroendevalda har exempelvis för att främja åsikts- och social representativitet bland förtroendevalda och för att möjliggöra för fler individer att få erfarenhet av politik.

När kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter är det alltså relevant att ta hänsyn till

- behovet av heltidsuppdrag och mer omfattande deltidsuppdrag för politiskt inflytande över den kommunala förvaltningen
- de demokratiska fördelarna med ett förhållandevis stort antal förtroendeuppdrag, exempelvis vad gäller representation och delaktighet
- att återhållsamhet med kommunala medel inte nödvändigtvis bör tillåtas utgöra ett hinder för en ändamålsenlig politisk organisation
- att goda förutsättningar för förtroendevalda beror på ett antal faktorer som i flera delar inte har direkt koppling till den politisk organisationen eller de ekonomiska förutsättningarna för förtroendevalda.

15. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, särskilt med hänsyn till de rättsliga brister som redan identifierats i kommunens egen rättsutredning.

Förvaltningen bedömer risken som låg för att ett beslut i enlighet med förslaget skulle upphävas vid laglighetsprövning. Det ändringsförslag som avses i kommunstyrelsens beslut den 5 maj 2026 (§ 106), innebär ett antal justeringar av initiativärendets ursprungliga förslag. Förvaltningen bedömer att ändringsförslaget har minskat risken för att beslut enligt initiativärendets förslag skulle upphävas vid prövning.

3 Initiativärende – Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/241

3.1 Beskrivning av förslaget

Partistöd består av ett grundstöd och ett mandatstöd. Grundstödet utges per parti och mandatstödet utges per mandat i kommunfullmäktige. Både grundstöd och mandatstöd betalas ut per kalenderhalvår och beräknas som procentandel av ett prisbasbelopp det aktuella året. År 2026 är prisbasbeloppet 59 200 kr.

Med nuvarande bestämmelser utgör grundstödet varje kalenderhalvår 40 procent av prisbasbeloppet, och mandatstödet varje kalenderhalvår 26,5 procent av prisbasbeloppet per mandat i kommunfullmäktige. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp är den totala utbetalningen av partistöd till 1 963 664 kr årligen. 22 procent av detta fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 78 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förslaget till nya partistöd innebär att mandatstödet ändras så att det för varje kalenderhalvår utgör 20 procent av prisbasbeloppet, per mandat i kommunfullmäktige. Grundstödet ändras inte enligt förslaget. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp, med 51 mandat i stället för 49 och med 9 partier representerade i fullmäktige, skulle partistödet totalt uppgå till 1 633 920 kr årligen. 26 procent av detta ska enligt förslaget fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 74 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

3.2 Svar på återremiss

Enligt 4 kap. 29 § får partistöd inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti. Av förarbeten till kommunallagen och av tidigare rättsfall framgår att det ska tolkas som att det är otillräckligt med bara ett mandatbaserat stöd (Prop. 2026/17:171 *En ny kommunallag*, s. 324; RÅ 1994 ref. 104; RÅ 2000 ref. 2). En väsentlig del av partistödet behöver därmed utgöras av ett grundstöd, för att inte otillbörligt missgynna små partier. Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti. Det föreligger därmed inga kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet enligt förslaget.

1. **Hur sänkningen av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag, inklusive medlemsverksamhet, utbildning, kommunikation, möten, valförberedelser, politikutveckling och stöd till förtroendevalda.**

Partistödets ändamål är att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd för detta syfte. Begreppet stöd markerar dock att syftet med partistödet inte är att helt avlasta partierna deras eget ansvar för finansiering av verksamheten (se Madell & Lundin, 9 feb. 2026, JUNO, kommentaren till 4 kap. 29 §).

2. **Hur förslaget påverkar mindre partier jämfört med större partier, särskilt partier med färre mandat, begränsad organisation och mindre administrativ kapacitet.**

Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti. Ett helt mandatbaserat stöd utan grundstöd hade varit otillräckligt utifrån den rättviseprincip som finns i

KL 4 kap. 30 §. Förslaget innebär tvärtom att grundstödet ökar som andel av det totala partistödet.

3. **Om sänkningen riskerar att förstärka skillnader mellan partier med starka externa resurser och partier som i högre grad är beroende av kommunalt partistöd.**

Partistödet är ett stöd och syftar inte till att helt avlasta partierna deras eget ansvar för finansiering av verksamheten. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd från kommunen för att stärka sin ställning i den kommunala demokratin.

4. **Om förslaget riskerar att försämra återväxten i den lokala demokratin, särskilt möjligheten att rekrytera och utbilda yngre, yrkesverksamma och nya förtroendevalda.**

Partistödets ändamål är att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd för detta ändamål. Återväxten i den lokala demokratin beror inte enbart på partistödet; exempelvis kan det antas spela roll med förutsättningarna för förtroendevalda, som diskuteras under ärendena om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Förvaltningen kan inte bedöma i vilken utsträckning återväxten i den lokala demokratin riskerar att påverkas negativt av den föreslagna sänkningen av mandatstödet.

5. **Hur förslaget påverkar oppositionens möjligheter till granskning, insyn och politiskt arbete, särskilt om det kombineras med färre uppdrag och färre ersättarplatser.**

Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd från kommunen för att stärka sin ställning i den kommunala demokratin. Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. På samma sätt påverkar den föreslagna förändringen relativt sett en större partigruppering med negativt än en mindre.

6. **Hur partistödet ska bedömas i relation till förslagen om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser, eftersom de tre ärendena tillsammans påverkar partiernas och de förtroendevaldas arbetsvillkor.**

Se svar på fråga 11.

7. **Om det är sakligt motiverat att endast sänka mandatstödet, i stället för att pröva hela partistödsmodellen, inklusive grundstöd, mandatstöd, redovisningskrav, sparade medel och stödets faktiska användning.**

Förvaltningen bedömer att det inte föreligger några kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet enligt förslaget.

8. **Om förslaget påverkar proportionaliteten mellan grundstöd och mandatstöd, och vilka demokratiska effekter detta får för små respektive stora partier.**

Enligt nuvarande bestämmelser om partistöd fördelas 22 procent av partistödet jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 78 procent mellan partierna i förhållande till erhållna mandat. Enligt förslaget till nya partistöd fördelas 26 procent av partistödet jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 74 procent mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förslaget till nya partistöd innebär därmed att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti.

9. **Om förändringen bör gälla först från nästkommande mandatperiod, eftersom partierna redan har planerat sin verksamhet utifrån nuvarande stödmodell.**

Förvaltningen gör ingen bedömning av frågan, mer än att det inte bedöms föreligga några juridiska hinder för att införa förslaget från 1 januari 2027.

10. **Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, exempelvis på grund av bristande beredning, oklar beslutsformulering eller felaktig hantering av ändringar i partistödsbestämmelserna.**

Förvaltningen bedömer risken som låg för att ett beslut i enlighet med förslaget skulle upphävas vid laglighetsprövning.

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen ska ett ärende, innan det avgörs av fullmäktige, ha beretts av en nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Regeln innebär att det finns ett beredningskrav, men ställer inte något krav på kvaliteten i beredningen. Det är upp till fullmäktige att avgöra om beredningen ger tillräckligt underlag för beslut.

11. **Vilken sammanlagd demokratisk och ekonomisk effekt förslaget får, när det vägs samman med samtidiga förslag om färre politiska uppdrag, förändrade arvodesbestämmelser och förändrad politisk organisation.**

Förslaget till nya partistöd innebär, beräknat efter 2026 års prisbasbelopp, en minskning med totalt ca 330 000 kr per år, fördelat mellan partierna efter antal mandat i fullmäktige. Förslaget till ny politisk organisation innebär till största del färre antal ersättare i nämnderna, men även att demokratiberedningen avskaffas samt att servicenämnden går från 7 till 5 ledamöter. Förslaget till nya arvodesbestämmelser innebär att ordförande och oppositionens vice ordförande i nämnderna får en minskad beräknad tjänstgöringsgrad och ett minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i de fyra större nämnderna, kommunstyrelsen borträknad. Arvodet minskas för dessa roller med två tredjedelar jämfört med idag. Detta kompenseras med rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. För majoritetens vice ordförande i samma nämnder ökar både tjänstgöringsgrad och arvode. Tillsammans minskar förslagen det ekonomiska stödet till partierna och arvodet till de förtroendevalda. Det sker genom färre uppdrag, mindre mandatstöd samt lägre fasta arvoden. Samtidigt minskar även den förväntade tjänstgöringsgraden för ett antal deltidsarvoderade uppdrag. Den ekonomiska effekten av förslagen till ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser beskrivs närmare i avsnitt 4. Den ekonomiska effekten av förslaget till nya partistöd beskrivs under rubrik 3.1.

Den demokratiska effekten beskrivs i många av svaren till återremissens olika frågor. Sammantaget ryms förslagen inom kommunens beslutanderätt. I förarbeten till de lagar som reglerar de aktuella frågorna lyfts vikten av att kommuner, inom lagens ramar, får utforma politisk organisation, system för arvoden och ersättningar och partistöd utifrån lokala förutsättningar. Förvaltningens utredning av frågan visar att statliga utredningar framhåller både fördelar och nackdelar med ett minskat antal förtroendeuppdrag i kommuner, men med en betoning på den positiva betydelsen av ett tillräckligt stort antal förtroendevalda ur ett demokratiskt perspektiv. Mot det står att goda förutsättningar för förtroendevalda även är beroende av sådant som saknar direkt koppling till den politiska organisationen och de ekonomiska förutsättningarna, så som tillräcklig utbildning och stöd, kvalitativa och lättillgängliga beslutsunderlag, och anpassade sammanträdestider.

12. **Vilka alternativa modeller som har prövats, exempelvis lägre total kostnad men bibehållen demokratisk bredd, förändrad balans mellan grundstöd och mandatstöd, tak för sparade medel, tydligare redovisning eller riktade krav på lokal demokratisk verksamhet.**

Förvaltningen har inte prövat alternativa modeller.

13. Hur det säkerställs att partistödet även framöver stärker partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är partistödets lagstadgade syfte.

Det är frivilligt för en kommun att betala ut partistöd. Om partistöd betalas ut är partistödets ändamål att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är ett brett ändamål som syftar till att fånga in all sådan verksamhet som tillgodoser partistödssystemets syfte (prop. 2013/14:5 *Vital kommunal demokrati*, s. 70). Förvaltningen bedömer att förslaget till minskat partistöd i form av minskat mandatstöd inte i sig riskerar att leda till att partierna inte skulle använda partistödet till det lagstadgade ändamålet.

4 Ekonomisk jämförelse

Två frågor i återremissen har krävt mer omfattande ekonomiska beräkningar. Resultatet av de ekonomiska beräkningarna redovisas separat här, tillsammans med en redogörelse för de antaganden som legat till grund för beräkningarna. De två frågor som besvaras genom detta avsnitt är:

- **Fråga 8 avseende förslaget om ny politisk organisation.**
  Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.
- **Fråga 13 avseende förslaget om nya arvodesbestämmelser.**
  Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

4.1 Utgångspunkter för den ekonomiska jämförelsen

Beräkningen utgår från de nämnd- och fullmäktigesammanträden som faktiskt hölls under år 2025 och jämför kostnaden för dessa med vad kostnaden för motsvarande sammanträden skulle bli med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena. Beräkningen omfattar även sammanträden för nämndernas arbetsutskott, kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott, socialnämndens individutskott och demokratiberedningen.

Beräkningen av sammanträdesarvoden utgår från ledamöters och ersättare faktiska närvaro under 2025, som framgår av protokoll och arvodesunderlag. För jämförelsen med initiativärendenas förslag har ett antagande om närvarograd gjorts för de nämnder där antalet ersättare och/eller ledamöter ändras, med utgångspunkt i den faktiska närvaron 2025. Beräkningen tar utöver förslaget även hänsyn till den beslutade utökningen av platser i fullmäktige från 49 till 51, som kommer att ske efter valet 2026.

Flera saker gör det svårt att beräkna den verkliga kostnaden för politisk verksamhet för 2027. Exempelvis har kommunen kostnader för politisk verksamhet som inte är kostnader för sammanträden, så som verksamhetsbesök, utbildningar och möten mellan olika organ. Dessa finns inte med i beräkningen. Arvoden till förtroendevalda räknas upp med riksdagsledamöters arvode, som ännu inte är beslutat för år 2027. Det är heller inte beslutat hur många sammanträden som ska hållas i nämnder och fullmäktige under 2027, och kostnaden beror vidare på både närvaron och sammanträdenas längd. På grund av dessa svårigheter utgår beräkningen från 2025 och är begränsad till att besvara frågan om vad kostnaderna under 2025 kan antas ha blivit med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena och ska läsas och förstås som just en sådan jämförelse.

4.2 Resultat av den ekonomiska jämförelsen

Jämförelsen visar att den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena skulle innebära en besparing på runt 2,4 miljoner kronor, beräknat på 2025 års politiska verksamhet och kostnadsnivå, vilket motsvarar en besparing på 22 procent. Huvuddelen av besparingen, runt 2,2 miljoner kronor, avser minskade kostnader för fasta arvoden. Resterande minskning består till största del av minskade kostnader för sammanträdesarvoden med runt 170 tusen kronor.

Fördelat per nämnd skulle den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena innebära en besparing på runt 470 tusen kronor för kommunstyrelsen inklusive

kultur- och fritidsutskottet, besparingar på runt 600–700 tusen kronor var för samhällsbyggnads-, social- och utbildningsnämnden samt besparingar i storleksordningen kring 100 tusen kronor var för servicenämnden och överförmyndarnämnden. Förslagen skulle innebära en kostnadsökning på runt 160 tusen kronor för kommunfullmäktige, vilket inkluderar avskaffande av demokratiberedningen och utökning av antalet platser. Tabellerna nedan redovisar även dessa siffror uppräknat med 2026 års riksdagsarvode.

Jämförelse enligt 2025 års kostnadsnivå i tkr			
Ersättning	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Fast arvode	7 984	5 752	-2 232
Sammanträdesarvoden	1 555	1 390	-165
Ers förlorad arbetsförtjänst	1 329	1 301	-28
Bilersättningar	85	85	0
Summa	**10 953**	**8 528**	**-2 425**

Jämförelse enligt 2025 års kostnadsnivå i tkr			
Kostnad per nämnd	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Kommunfullmäktige	1 806	1 970	164
Kommunstyrelsen inkl KoF-utskottet	3 585	3 112	-473
Samhällsbyggnadsnämnden	1 520	907	-613
Utbildningsnämnden	1 327	737	-590
Socialnämnden inkl individutskottet	1 959	1 253	-706
Servicenämnden	642	509	-133
Överförmyndarnämnden	114	33	-81
Jävsnämnd	0	7	7
Summa	**10 953**	**8 528**	**-2 425**

Jämförelse enligt 2026 års kostnadsnivå i tkr			
Ersättning	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Fast arvode	8 276	5 965	-2 311
Sammanträdesarvoden	1 612	1 443	-169
Ers förlorad arbetsförtjänst	1 369	1 339	-30
Bilersättningar	85	85	0
Summa	**11 342**	**8 832**	**-2 510**

Jämförelse enligt 2026 års kostnadsnivå i tkr			
Kostnad per nämnd	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Kommunfullmäktige	1 870	2 041	171
Kommunstyrelsen inkl KoF-utskottet	3 711	3 224	-487
Samhällsbyggnadsnämnden	1 574	938	-636
Utbildningsnämnden	1 375	764	-611
Socialnämnden inkl individutskottet	2 029	1 297	-732
Servicenämnden	665	527	-138
Överförmyndarnämnden	118	34	-84
Jävsnämnd	0	7	7
Summa	**11 342**	**8 832**	**-2 510**

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-05-18
KF § 110

KS 2026/239

Initiativärende - förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet med en minoritetsåterremiss enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har lämnat in ett initiativärende om förslag till nya arvodesbestämmelser. Förslaget innebär förändringar i arvodesnivåer för årsarvoderade förtroendevalda, att vissa uppdrag inte längre arvoderas med årsarvode samt att arvodesbestämmelserna förteckning över arbetsuppgifter för årsarvoderade utökas.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 106 2026-05-05
- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 68
- Initiativärende, 2026-04-07
- Alesamverkans förslag till ändringar – arvodesbestämmelser, 2026-04-07
- Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun, antagen av kommunfullmäktige genom 2023-06-19 § 108
- Rättsutredning avseende förslag till nya bestämmelser i arvodesbestämmelserna, 2026-04-17
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar
- Demokratiberedningens beslut 2026-04-20 § 3
- Demokratiberedningens beslut 2026-06-04 § 7
- Protokollsanteckning V
- Yrkande/synpunkter från L och MP
- Yrkande/synpunkt från S till Samverkan
- Yrkande/synpunkt från C gällande organisation och arvode
- Ändringsförslag

- Sammanfattning av kommunstyrelsens förslag till beslut rörande politisk organisation samt arvoden
- Återremissyrkande från Socialdemokraterna

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Robert Jansson (SD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Dennis Ljunggren (S) yrkar för Socialdemokraternas räkning på att ärendet återremitteras enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

Henning Ankarudd (C) yrkar för Centerpartiets räkning bifall till Dennis Ljunggrens (S) återremissyrkande.

Eva Lans Samuelsson (L) yrkar för Liberalernas räkning bifall till Dennis Ljunggrens (S) återremissyrkande.

Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar för Vänsterpartiets räkning bifall till Dennis Ljunggrens (S) återremissyrkande.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning

Omröstning begärs.

Följande omröstningsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till att ärendet ska avgöras idag.

Nej-röst för bifall till Dennis Ljunggrens (S) återremissyrkande.

Med 25 ja-röster mot 24 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att återremittera ärendet med en minoritetsåterremiss enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-05-18

Ledamot	Parti	Ja (25)	Nej (24)	Avstår (0)
Mikael Berglund	M	Ja		
Henrik Fogelklou	M	Ja		
Jan Murray	M	Ja		
Gay Johansson	M	Ja		
Lars Kopp	M	Ja		
Kristina Fogelklou	M	Ja		
Johan Zenténius	M	Ja		
Johan Bankel	M	Ja		
Fredrik Johansson	M	Ja		
Jan Skog	M	Ja		
Jessika Loftbring	C		Nej	
Dan Sandros	C		Nej	
Henning Ankarudd	C		Nej	
Eva Lans Samuelsson	L		Nej	
Inga-Lena Lindenau	L		Nej	
Sune Rydén	KD	Ja		
Claes-Anders Bengtsson	KD	Ja		
Börje Ohlsson	KD	Ja		
Dennis Ljunggren	S		Nej	
Elaine Björkman	S		Nej	
Johnny Sundling	S		Nej	
Anette Håkansson	S		Nej	
Johan Nordin	S		Nej	
Seppo Tallheden	S		Nej	

Niklas Ulfheden	S		Nej	
Lena Orstadius	S		Nej	
Gunnar Skaven	S		Nej	
Ingrid Inhammar	S		Nej	
Aree Said Gaff	S		Nej	
Christina Oskarsson	S		Nej	
Krister Hemström Bergenhus	S		Nej	
Monica Samuelsson	S		Nej	
Ann-Sofie Hellvard	V		Nej	
Linda Knutsson	V		Nej	
Christer Pålsson	V		Nej	
Anders Börjesson	V		Nej	
Jenny Sandkvist	MP		Nej	
Robert Jansson	SD	Ja		
Lena Camp	SD	Ja		
Jari Tolkki	SD	Ja		
Pernilla Johansson	SD	Ja		
Claes Mellander	SD	Ja		
Kennet Sandow	SD	Ja		
Elisabeth Pinberg	SD	Ja		
Robert Roos	SD	Ja		
Rainer Andreasson	SD	Ja		
Marita Henriksson	SD	Ja		
Stefan Gustafsson	FiA	Ja		
Renée Palmnäs	FiA	Ja		

Reservation

Sverigedemokraternas ledamöter, Moderaternas ledamöter, Kristdemokraternas ledamöter och Framtid i Ales ledamöter reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutet skickas till

Avdelning demokrati

Yrkande om återremiss Politisk organisation

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser en omfattande förändring av Ale kommuns politiska organisation och innebär att antalet politiska uppdrag minskas kraftigt. Förslaget minskar antalet ordinarie uppdrag med 23 och antalet ersättaruppdrag med 35. Det innebär en betydande förändring av kommunens demokratiska struktur, oppositionens möjligheter till insyn, mindre partiers representation och nya förtroendevaldas möjlighet att komma in i det politiska arbetet.

Vi menar att ärendet inte är tillräckligt berett för beslut. Kommunallagen anger att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, bland annat om nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare samt grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda. Det är därför tydligt att detta är ett ärende av sådan principiell betydelse att det kräver en fördjupad beredning.

Enligt kommunallagen ska ett ärende som avgörs av fullmäktige som huvudregel ha beretts av berörd nämnd eller fullmäktigeberedning. I ärendet anges dessutom uttryckligen att frågor om politisk organisation och arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige. Mot den bakgrunden behöver det klarläggas om beredningen är tillräcklig, särskilt eftersom förslaget samtidigt innebär att demokratiberedningen avskaffas.

Vi anser också att den juridiska frågan om proportionalitet och minoritetsrepresentation behöver utredas. Kommunallagen anger att val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar ska vara proportionella under de förutsättningar som anges i lagen om proportionella val. Lagen om proportionella val anger att ett val ska vara proportionellt om tillräckligt många väljande begär det. Förslaget minskar antalet platser på ett sätt som kan påverka den faktiska möjligheten för partier, särskilt mindre partier och partier utanför valteknisk samverkan, att få representation och insyn i nämnder och bolag. Det behöver därför utredas om förslaget i praktiken försvagar det minoritetsskydd som reglerna om proportionella val är avsedda att säkerställa.

Ärendet behöver också pröva om det är förenligt med kommunallagens demokratiska grund. Kommuner ska enligt kommunallagen sköta sina angelägenheter på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund. SKR beskriver den kommunala självstyrelsen som ett system där väl fungerande demokratiska institutioner ska upprätthållas, samtidigt som fullmäktige har stor frihet att forma den politiska organisationen. Den friheten innebär inte att demokratiska konsekvenser kan lämnas outredda.

Återremissen ska därför besvara följande frågor:

1. Om förslaget påverkar det proportionella valsättets funktion i praktiken, särskilt för mindre partier och partier som inte ingår i valteknisk samverkan.

2. Om minskningen av antalet ersättare från 59 till 36 försämrar insyn, återväxt och möjlighet till politiskt deltagande, särskilt för yngre, yrkesverksamma, småbarnsföräldrar och nya förtroendevalda.

3. Om minskningen av uppdrag kan innebära att makt koncentreras till färre personer

på ett sätt som försämrar den demokratiska kontrollen över nämnder, bolag och styrelser.

4. Om förslaget påverkar oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande.
5. Om förslaget riskerar att otillbörligt gynna större partier eller etablerade partikonstellationer genom att minska antalet platser på ett sätt som gör det svårare för mindre partier att delta i nämnd- och bolagsarbetet.
6. Om förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grundprinciper, inklusive kravet på att den kommunala verksamheten ska vila på demokratins grund.
7. Om det finns risk att beslutet kan upphävas vid laglighetsprövning på grund av bristande beredning, otydligt beslutsunderlag, otillräcklig rättslig analys eller bristande klarhet i vilka följdbeslut som faktiskt fattas.
8. Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.

Yrkande om återremiss arvode

Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda i Ale kommun. Förslaget innebär inte enbart förändrade ersättningsnivåer, utan påverkar också uppdragsskyldigheter, formerna för politiskt arbete, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, årsarvoden, gruppledarersättning och kopplingen mellan arvoden, partistöd och politisk organisation.

Det är därför inte möjligt att behandla ärendet som en isolerad teknisk justering av arvoden. Förslaget påverkar i praktiken vilka som har ekonomiska och praktiska möjligheter att ta politiska uppdrag, hur uppdrag kan kombineras med arbete och familjeliv, hur oppositionens och mindre partiers arbete finansieras samt hur makt och insyn fördelas i den politiska organisationen.

Kommunallagen reglerar ekonomiska förmåner till förtroendevalda i 4 kap. 12–18 §§. Förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst, men denna rätt gäller inte för förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. Fullmäktige får besluta om arvoden, men arvoden ska bestämmas till lika belopp för lika uppdrag, med de undantag som följer av lagen. Kommunallagen reglerar även partistöd särskilt i 4 kap. 29–32 §§.

Kommunens egen rättsutredning visar att flera delar av förslaget är juridiskt problematiska eller direkt oförenliga med gällande rätt. Det gäller särskilt:

1. att uppdragsskyldigheter inte kan skapas genom arvodesbestämmelserna,
2. att vissa uppdrag över cirka 40 procent inte samtidigt ska ersättas med förlorad arbetsförtjänst,
3. att så kallade risktillägg kräver saklig och dokumenterad grund,
4. att borttagande av årsarvoden kräver dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll,
5. att gruppledararvode saknar rättslig grund som arvode eftersom gruppledare inte är ett förtroendeuppdrag enligt kommunallagen.

Mot denna bakgrund är ärendet inte tillräckligt utrett för beslut.

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att ärendet skulle beredas av kommunstyrelseförvaltningen och demokratiberedningen. Kommunstyrelsen beslutade också att beredningen skulle beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Demokratiberedningens protokoll visar dock endast att beredningen noterat informationen och diskuterat arvodesnivåer, ordförandearvoden och gruppledararvode. Det framgår inte att demokratiberedningen tagit del av någon demokratisk konsekvensanalys, prövat alternativa modeller eller fått tagit ställning till hur förslaget påverkar bredd, återväxt,

oppositionens insyn eller mindre partiers praktiska möjlighet att delta i det politiska arbetet.

Det är särskilt allvarligt eftersom tjänsteutlåtandet själv anger att ärenden rörande arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige. Om demokratiberedningens medverkan begränsas till att notera information uppstår frågan om kommunstyrelsens beredningsuppdrag verkligen är uppfyllt.

Ärendet behöver också belysa risken för att arvodesmodellen får en odemokratisk effekt. Ett arvodes- och ersättningssystem ska inte bara vara billigt eller administrativt enkelt. Det ska göra det möjligt för människor med olika arbetsliv, inkomster, familjesituationer och livsvillkor att ta politiska uppdrag. Om ersättningssystemet utformas så att vissa grupper får svårare att bära uppdrag, riskerar den politiska representationen att bli smalare.

Det finns även skäl att ifrågasätta om förslagets koppling till den nya politiska organisationen gör att ärendet inte kan avgöras fristående. Förslaget om arvoden bygger på förändringar i politisk organisation, antal uppdrag, presidier, bolagsrepresentation och avskaffande av demokratiberedningen. Om organisationsförslaget inte är beslutat, rättsligt prövat och konsekvensanalyserat saknas en stabil grund för att besluta om nya arvodesbestämmelser.

Återremissen ska därför besvara följande frågor innan ärendet kan avgöras:

1. Om ärendet är tillräckligt berett enligt kommunallagen, med hänsyn till att flera delar enligt kommunens egen rättsutredning är oförenliga med eller kräver kompletterande beslut enligt kommunallagen.

2. Vilken faktisk demokratisk analys som har genomfört, utöver att notera informationen.

3. Om demokratiberedningens behandling är tillräcklig beredning, när protokollet endast visar att information noterats och vissa frågor diskuterats.

4. Om arvodesärendet kan beslutas innan ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat, eftersom arvodesförslaget bygger på förändringar i organisation, nämndstruktur, presidier och bolag.

5. Om föreslagna uppdragsskyldigheter kan hanteras genom arvodesbestämmelserna, eller om de först måste beslutas i fullmäktiges arbetsordning, nämndernas reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv.

6. Om obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande på kommunstyrelsens sammanträden är lagligt möjlig, särskilt om personen inte är ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, och hur sekretess, yttranderätt och ansvar ska hanteras.

7. Om föreslaget system med arvode plus förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen, särskilt för uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.

8. Vilka uppdrag som i Ale kommun ska anses motsvara heltid eller betydande del av heltid, och vilka rättsliga konsekvenser detta får för ersättning för förlorad arbetsinkomst.

9. Om borttagande av årsarvoden för vissa uppdrag är sakligt motiverat, med dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll, ansvar, tillgänglighet, delegation och arbetsbelastning.

10. Om förslaget innebär dubbelkompensation, genom både mandatbaserat partistöd och mandatbaserad gruppledarersättning.

11. Om förslaget påverkar möjligheten för yrkesverksamma, småbarnsföräldrar, personer med lägre inkomster, personer utan flexibla arbeten och nya förtroendevalda att ta politiska uppdrag.

12. Om förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

13. Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

14. Hur kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter, särskilt representation, återväxt, insyn och delaktighet.

15. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, särskilt med hänsyn till de rättsliga brister som redan identifierats i kommunens egen rättsutredning.

Yrkande om återremiss partistöd

Initiativärende – förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser förändring av Ale kommuns partistöd genom att mandatstödet sänks från 26,5 procent av prisbasbeloppet till 20 procent av prisbasbeloppet. Enligt underlaget innebär detta en minskning med 377 104 kronor per år för de partier som är representerade i kommunfullmäktige.

Detta är inte endast en teknisk justering av ett belopp. Partistödet är en del av den kommunala demokratins infrastruktur. Syftet med kommunalt partistöd är enligt kommunallagen att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin. Partistödet regleras i 4 kap. 29–32 §§ kommunallagen och ska beslutas av fullmäktige, som också beslutar om stödets omfattning och former. Partier som får stöd ska årligen redovisa att stödet har använts för sitt ändamål.

En sänkning av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att bedriva lokal demokratisk verksamhet, utbilda förtroendevalda, möta invånare, ta fram politik, informera medlemmar och väljare samt bära det demokratiska uppdrag som följer av representation i kommunfullmäktige.

Det är därför inte tillräckligt att endast konstatera att det inte föreligger kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet. Frågan är om förslaget är demokratiskt hållbart, tillräckligt berett och konsekvensanalyserat utifrån partiernas faktiska möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag.

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att ärendet skulle beredas av kommunstyrelseförvaltningen och demokratiberedningen. Kommunstyrelsen beslutade också att beredningen skulle beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Av demokratiberedningens protokoll framgår dock endast att beredningen noterar informationen och att den diskuterat partistödets användning och hantering samt mandatstödets och gruppstödets storlek. Det framgår inte att demokratiberedningen har tagit del av någon demokratisk konsekvensanalys, prövat alternativa modeller eller analyserat hur sänkningen påverkar partiernas möjlighet att rekrytera, utbilda och stödja förtroendevalda.

Partistödet måste också ses tillsammans med de övriga ärendena om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Om antalet politiska uppdrag minskar, ersättarplatser tas bort, arvoden förändras och partistödet samtidigt sänks, kan den samlade effekten bli att det blir svårare för partier att rekrytera, utbilda och stödja nya förtroendevalda. Det riskerar att särskilt påverka mindre partier, partier utan stora administrativa resurser och partier med många nya eller yrkesverksamma förtroendevalda.

Det är också otillräckligt att beskriva förändringar i partistödet som ren verkställighet. Bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun är antagna av kommunfullmäktige. En ändring av mandatstödets nivå påverkar stödets omfattning och därmed partiernas demokratiska arbetsvillkor. Kommunallagen anger att fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och former. En sådan ändring bör därför behandlas som ett politiskt beslut av principiell betydelse, inte reduceras till administrativ verkställighet.

Återremissen ska därför besvara följande frågor innan ärendet kan avgöras:

1. Hur sänkningen av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag, inklusive medlemsverksamhet, utbildning, kommunikation, möten, valförberedelser, politikutveckling och stöd till förtroendevalda.

2. Hur förslaget påverkar mindre partier jämfört med större partier, särskilt partier med färre mandat, begränsad organisation och mindre administrativ kapacitet.

3. Om sänkningen riskerar att förstärka skillnader mellan partier med starka externa resurser och partier som i högre grad är beroende av kommunalt partistöd.

4. Om förslaget riskerar att försämra återväxten i den lokala demokratin, särskilt möjligheten att rekrytera och utbilda yngre, yrkesverksamma och nya förtroendevalda.

5. Hur förslaget påverkar oppositionens möjligheter till granskning, insyn och politiskt arbete, särskilt om det kombineras med färre uppdrag och färre ersättarplatser.

6. Hur partistödet ska bedömas i relation till förslagen om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser, eftersom de tre ärendena tillsammans påverkar partiernas och de förtroendevaldas arbetsvillkor.

7. Om det är sakligt motiverat att endast sänka mandatstödet, i stället för att pröva hela partistödsmodellen, inklusive grundstöd, mandatstöd, redovisningskrav, sparade medel och stödets faktiska användning.

8. Om förslaget påverkar proportionaliteten mellan grundstöd och mandatstöd, och vilka demokratiska effekter detta får för små respektive stora partier.

9. Om förändringen bör gälla först från nästkommande mandatperiod, eftersom partierna redan har planerat sin verksamhet utifrån nuvarande stödmodell.

10. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, exempelvis på grund av bristande beredning, oklar beslutsformulering eller felaktig hantering av ändringar i partistödsbestämmelserna.

11. Vilken sammanlagd demokratisk och ekonomisk effekt förslaget får, när det vägs samman med samtidiga förslag om färre politiska uppdrag, förändrade arvodesbestämmelser och förändrad politisk organisation.

12. Vilka alternativa modeller som har prövats, exempelvis lägre total kostnad men bibehållen demokratisk bredd, förändrad balans mellan grundstöd och mandatstöd, tak för sparade medel, tydligare redovisning eller riktade krav på lokal demokratisk verksamhet.

13. Hur det säkerställs att partistödet även framöver stärker partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är partistödets lagstadgade syfte.

Mot bakgrund av att partistödet är en grundläggande del av den kommunala demokratins funktionssätt, att demokratiberedningens faktiska analys inte framgår, att den samlade effekten tillsammans med organisations- och arvodesförslagen inte har utretts och att frågan om verkställighet är otillräckligt belyst, kan ärendet inte avgöras i nuvarande skick.

Vi yrkar därför att ärendet återremitteras för en fullständig demokratisk, juridisk och ekonomisk konsekvensutredning.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
KS § 106

KS 2026/239

Initiativärende - förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärende ”förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou” med följande ändringar och tillägg:

- att justera ursprungligt initiativärende med innehåll i inlämnat ”ändringsförslag”.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har lämnat in ett initiativärende om förslag till nya arvodesbestämmelser. Förslaget innebär förändringar i arvodesnivåer för årsarvoderade förtroendevalda, att vissa uppdrag inte längre arvoderas med årsarvode samt att arvodesbestämmelserna förteckning över arbetsuppgifter för årsarvoderade utökas.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 68
- Initiativärende, 2026-04-07
- Alesamverkans förslag till ändringar – arvodesbestämmelser, 2026-04-07
- Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun, antagen av kommunfullmäktige genom 2023-06-19 § 108
- Rättsutredning avseende förslag till nya bestämmelser i arvodesbestämmelserna, 2026-04-17
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar
- Demokratiberedningens beslut 2026-04-20 § 3
- Demokratiberedningens beslut 2026-06-04 § 7
- Protokollsanteckning V
- Yrkande/synpunkter från L och MP
- Yrkande/synpunkt från S till Samverkan

- Yrkande/synpunkt från C gällande organisation och arvode
- Ändringsförslag

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) gör följande yrkanden:

- Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärende ”förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou” med följande ändringar och tillägg:

- Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att justera ursprungligt initiativärende med innehåll i inlämnat ”ändringsförslag”

Dennis Ljunggren (S) yrkar för Socialdemokraternas räkning avslag på förslaget i sin helhet.

Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar bifall till Dennis Ljunggrens (S) avslagsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer sina egna yrkanden mot avslagsyrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med hans egna yrkanden.

Reservation

Socialdemokraternas ledamöter och Vänsterpartiets ledamot reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Protokollsanteckning

Dennis Ljunggren (S) lämnar för Socialdemokraternas räkning följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna yrkar avslag på förslaget i sin helhet då det är mycket otydligt vad förslaget egentligen innebär. Det är anmärkningsvärt att det inte finns ett dokument som vi kan ta del av utan vi hänvisas till flera olika dokument såsom ändringsförslag som delgivit oss ca 10 timmar innan kommunstyrelsens sammanträde. Det verkar också som att den rättsliga frågan ännu inte är fullt klargjorda huruvida det nya regelverket kan implementeras.

Ann-Sofie Hellvard (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Följande förslag drabbar mindre partier hårt och ses som en försämring av demokratin. Dessutom med en process som varit forcerad och där demokratisk förankring i flera delar varit omöjlig att genomföra. Vi yrkar avslag till förslaget och reserverar oss till förmån för att behålla de nuvarande arvodesbestämmelserna.

Jessika Loftbring (C) lämnar följande protokollsanteckning:

Centerpartiet ser att majoritetens förslag till ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser, samt förslag till nytt partistöd innehåller delar som är bra. Det är dock på sittande möte mycket svårt att få en helhetsbild av förslaget och dessutom saknas en jämförelse med befintligt system.

Centerpartiet vill att det till kommunfullmäktige bifogas en tydlig sammanställning på huvudförslaget, samt de inspel som tjänstepersonerna gjort med anledning av förslaget. Till det bör också en jämförelse med befintligt system bifogas.

Centerpartiet anser också att det i respektive del bör redovisas vilka kostnadsökningar, alternativt besparingar som förslagen innebär för kommunen.

Beslutet skickas till

Avdelning demokrati

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/239
Datum: 2026-04-23
Kommunchef Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunstyrelsen

Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Om beslut fattas om nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera föreslås att

Förändringar i arvodesbestämmelser och arbetsordning med anledning av beslutet hanteras som verkställighet enligt bilaga.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har lämnat in ett initiativärende om förslag till nya arvodesbestämmelser. Förslaget innebär förändringar i arvodesnivåer för årsarvoderade förtroendevalda, att vissa uppdrag inte längre arvoderas med årsarvode samt att arvodesbestämmelsernas förteckning över arbetsuppgifter för årsarvoderade utökas.

Henrik Fogelklou (M) har även lämnat in ett initiativärende om förslag till ny politisk organisation. Förslaget innebär förändrade antal ledamöter och ersättare i kommunens nämnder och styrelser för helägda bolag, samt att fullmäktiges demokratiberedning avskaffas. Förslaget om ny politisk organisation hanteras i ett eget ärende, men de båda förslagen är sammankopplade.

Förvaltningens bedömning är att initiativärendet i delar är förenligt med kommunallagen, men att flera punkter förutsätter ändringar i andra styrande dokument eller är direkt oförenliga med gällande rätt.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Demokratichef

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 68
- Initiativärende, 2026-04-07
- Alesamverkans förslag till ändringar – arvodesbestämmelser, 2026-04-07
- Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun, antagen av kommunfullmäktige genom 2023-06-19 § 108
- Rättsutredning avseende förslag till nya bestämmelser i arvodesbestämmelserna, 2026-04-17
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar
- Beslut DB 2026-04-20 §

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 (§ 68) att låta kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen bereda ett initiativärende från Henrik Fogelklou (M) avseende Alesamverkans förslag till nya arvodesbestämmelser. Beredningen ska därutöver kompletteras med en differentierad beräkningsmodell för gruppledararvode utifrån antal fullmäktigemandat samt belysa hur den föreslagna organisationen påverkar bemanning, kontinuitet, insyn och delaktighet i den demokratiska processen. Detta tjänsteutlåtande prövar förslagets förenlighet med 4 kap. 12–18 §§ kommunallagen (KL) och de övriga aspekter som beslutet anger.

Förvaltningens bedömning

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att förslaget i delar är förenligt med KL, men att flera punkter förutsätter ändringar eller är direkt oförenliga med gällande rätt. De föreslagna preciseringarna i bilaga 5 (prioriterad fysisk närvaro vid OG/OLG, tio verksamhetsbesök per år, månatliga en-till-en-samtal samt obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande vid kommunstyrelsens sammanträden) kan införas, men förutsätter att motsvarande skyldigheter först regleras i fullmäktiges arbetsordning och i berörda nämnders reglementen. Arvodesbestämmelserna kan inte i sig konstituera nya uppdragsskyldigheter.

Förslaget om en enhetlig ersättningsmodell med både arvode och förlorad arbetsförtjänst för samtliga förtroendevalda utöver kommunalråd och oppositionsråd är oförenligt med 4 kap. 17 § KL, eftersom flera av de uppdrag som anges i bilaga 1 till arvodesbestämmelserna fullgörs på minst 40 procent av heltid och därmed är undantagna från rätten till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Däremot finns inget hinder mot att ge vissa ordföranden ett tillägg för uppdragets särskilda utsatthet, eftersom ordförandeskap i olika nämnder inte utgör lika uppdrag i den mening som avses i 4 kap. 16 § andra stycket KL. Att ta bort årsarvodet för vissa angivna uppdrag och i stället ersätta dessa med sammanträdesarvoden är möjligt, men kräver en saklig motivering till varför uppdragen inte är jämförbara med övriga årsarvoderade uppdrag.

Den föreslagna differentieringen av gruppledarersättning utifrån antal mandat är problematisk eftersom rollen som gruppledare är en partiintern angelägenhet och inte ett förtroendeuppdrag i 4 kap. 16 § första stycket andra punkten KL:s mening.

Sammantaget bedöms förslaget kunna stärka tydlighet och kontinuitet i vissa centrala uppdrag, men samtidigt riskera att minska bredden bland förtroendevalda som har praktisk möjlighet att åta sig uppdrag, samt koncentrera insyn och delaktighet till ett mindre antal centrala roller.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Förslaget kan påverka kommunens kostnader för den politiska organisationen. Någon fullständig ekonomisk analys görs inte i detta tjänsteutlåtande.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms som ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Ärenden rörande arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om beslut fattas om förändringar i den politiska organisationen måste nuvarande reglemente, arbetsordning för kommunfullmäktige samt bolagsordningar förändras. Dessa förändringar kan hanteras som verkställighet under förutsättning att det finns tillräckligt preciserade beslut.

Beslutet skickas till:

Avdelning demokrati

Sammanfattning av kommunstyrelsens förslag till beslut rörande politisk organisation samt arvoden

Den politiska organisationen föreslås förändras enligt tabell. Det innebär att demokratiberedningen tas bort i sin helhet. Överförmyndarnämnden övergår i gemensam nämnd tillsammans med Alingsås och Lerum.

Antalet ordinarie ledamöter övriga nämnder och bolag minskar med 8.
Antalet ersättare i övriga nämnder och bolag minskar med 24.

	Nuvarande		**Förslag**	
Nämnd/styrelse	Ordinarie	Ersättare	Ledamöter	Ersättare
Kommunstyrelsen	9	9	9	5
Utbildningsnämnden	9	9	9	5
Socialnämnden	9	9	9	5
Samhällsbyggnadsnämnden	9	9	9	5
Servicenämnden	7	7	5	5
Valnämnd	9	9	5	5
Överförmyndarnämnden	5	3	1	1
Demokratiberedning	11	9	0	0
Alebyggen	7	7	5	3
Ale Utveckling	3	0	3	2
Summa	**78**	**71**	**55**	**36**

Grönt = oförändrat Blått = minskat Rött = ökat

Arvodena förslås förändras till att med undantag för heltidskommunalråden omräknas från andel av heltid till timmar. Då inga uppdrag motsvarar 40% av heltid eller mer kompenseras alla med arvode och förlorad arbetsförtjänst. Stapling av uppdrag är enligt förslaget primärt begränsat till 40%. Om någon når 40% av heltid försvinner rätten till förlorad arbetsförtjänst enligt kommunallagen. Kommunstyrelsen ska avgöra om den som når 40% ska ha ett alternativt arvode.

Individutskottet föreslås bestå av andra ledamöter än nämndens presidie.

Exempelkalkyl på förändring

Nuvarande arvode för en ordförande i Utbildningsnämnden jämförs med förslaget från majoriteten. I förslaget redovisas möjlig ersättning avseende arvode samt förlorad arbetsförtjänst utifrån fyra olika lönenivåer. Den förlorade arbetsförtjänsten är beräknad utifrån att halva tjänstgöringen genomförs under ordinarie arbetstid dvs är ledig från sitt

arbete.

	Nuvarande arvode 40% av 81 400kr	Förslag arvode 60 tim/ månad à mötesarvode	Inkl förlorad arbetsförtjänst i olika lönelägen			
			30 000 kr	42 000 kr	55 000 kr	81 400 kr
Utbildningsnämndens ordförande	32 560 kr	12 210 kr	17 612 kr	19 773 kr	22 114 kr	26 868 kr

	Tim/månad	Andel av riksdagsmans arvode	Ersättning kr/månad
Kommunstyrelsens ordförande	Heltid	0,9	73260
Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande	Heltid	0,8	65120
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande	40	0,100	8140
Kultur och Fritidsutskottets ordförande	30	0,075	6105
Kultur och Fritidsutskottets 1:e vice ordförande	20	0,050	4070
Utbildningsnämndens ordförande	60	0,150	12210
Utbildningsnämndens 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Utbildningsnämndens 2:e vice ordförande	45	0,113	9158
Socialnämndens ordförande	50	0,125	10175
Socialnämndens 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Socialnämndens 2:e vice ordförande	45	0,113	9158
Individutskottets ordförande	60	0,150	12210
Individutskottets 1:e vice ordförande	45	0,113	9158
Individutskottets 2:e vice ordförande	40	0,100	8140
Samhällsbyggnadsnämndens ordförande	60	0,150	12210
Samhällsbyggnadsnämndens 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Samhällsbyggnadsnämndens 2:e vice ordförande	45	0,113	9158
Servicenämndens ordförande	50	0,125	10175
Servicenämndens 1:e vice ordförande	25	0,063	5088
Servicenämndens 2:e vice ordförande	37,5	0,094	7631
Kommunfullmäktiges ordförande inkl. demb.	60	0,150	12210
Kommunfullmäktiges 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Kommunfullmäktiges 2:e vice ordförande inkl. demb.	20	0,050	4070
AB Alebyggens styrelseordförande	40	0,100	8140
AB Alebyggens vice styrelseordförande	30	0,075	6105
Ale Utveckling styrelseordförande	16	0,040	3256
Ale Utveckling vice styrelseordförande	12	0,030	2442
Revisionens ordförande	24	0,060	4884
Revisionens vice ordförande	20	0,050	4070
Överförmyndarnämndens 1:e vice ordförande	8	0,020	1628

Arvoden till gruppledare Nuvarande 0,045 = 3 663 kr

Mandat		
1	0,04	3 256 kr
2	0,044	3 582 kr
3	0,048	3 907 kr
4	0,052	4 233 kr
5	0,056	4 558 kr
6	0,06	4 884 kr
7	0,064	5 210 kr
8	0,068	5 535 kr
9	0,072	5 861 kr
10	0,076	6 186 kr
11	0,08	6 512 kr
12	0,084	6 838 kr
13	0,088	7 163 kr
14	0,092	7 489 kr
15	0,096	7 814 kr
16	0,1	8 140 kr
17	0,104	8 466 kr
18	0,108	8 791 kr

Ändringsförslag

1.
Så kallad stapling av uppdrag är tillåtet men till en maxnivå motsvarande max 40% tjänstgöringsgrad.

2.
Socialnämndens presidium särskils från individutskottet, förslag på tjänstegrad och ersättning nedan:

Socialnämndens ordförande	50	0,125	10175
Socialnämndens 1:e vice ordförande	25	0,063	5088
Socialnämndens 2:e vice ordförande	37,5	0,094	7631

Individutskottets ordförande	60	0,150	12210
Individutskottets 1:e vice ordförande	45	0,113	9158
Individutskottets 2:e vice ordförande	40	0,100	8140

Individutskottet är inte "politiskt", till stor del samma arbete och inläsning, likt KF, därav att ersättningen inte följer gängse nämnd med 100/50/75 modellen. Ordförandebesluten är primära anledningen till differentieringen.

3.
Hela delen om utsatt utgår.

~~Visa uppdrag är mer utsatta än andra och för detta ersätts de med:~~
~~Ordf. KS 2000kr/v~~
~~Ordf. Social 1500kr/v~~
~~Ordf. Utbildning 1000kr/v~~
~~Ordf. Bolag (Alebyggen och Ale Utveckling) 1000kr/v~~

4.
Samma förhållande mellan ordförande och vice skall gälla för bolagen, se tabell nedan

AB Alebyggens styrelseordförande	40	0,140	8140
AB Alebyggens vice styrelseordförande	30	0,105	6105

Ale Utveckling styrelseordförande	16	0,056	3256
Ale Utveckling vice styrelseordförande	12	0,042	2442

5.

Gruppledararvodet justeras till att vara mandatbaserat

Mandat		
1	0,04	3256
2	0,044	3582
3	0,048	3907
4	0,052	4233
5	0,056	4558
6	0,06	4884
7	0,064	5210
8	0,068	5535
9	0,072	5861
10	0,076	6186
11	0,08	6512
12	0,084	6838
13	0,088	7163
14	0,092	7489
15	0,096	7814
16	0,1	8140
17	0,104	8466
18	0,108	8791

PROTOKOLL
Demokratiberedningen
Sammanträdesdatum: 2026-05-04
DB § 7

KS 2026/239

Initiativärende - förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Demokratiberedningen beslutar att lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut.

Demokratiberedningen överlämnar bifogade protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkan ursprungliga förslag.

Demokratiberedningen beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har lämnat in ett initiativärende om förslag till nya arvodesbestämmelser. Förslaget innebär förändringar i arvodesnivåer för årsarvoderade förtroendevalda, att vissa uppdrag inte längre arvoderas med årsarvode samt att arvodesbestämmelsernas förteckning över arbetsuppgifter för årsarvoderade utökas.

Henrik Fogelklou (M) har även lämnat in ett initiativärende om förslag till ny politisk organisation. Förslaget innebär förändrade antal ledamöter och ersättare i kommunens nämnder och styrelser för helägda bolag, samt att fullmäktiges demokratiberedning avskaffas. Förslaget om ny politisk organisation hanteras i ett eget ärende, men de båda förslagen är sammankopplade.

Förvaltningens bedömning är att initiativärendet i delar är förenligt med kommunallagen, men att flera punkter förutsätter ändringar i andra styrande dokument eller är direkt oförenliga med gällande rätt.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 68
- Initiativärende, 2026-04-07
- Alesamverkans förslag till ändringar – arvodesbestämmelser, 2026-04-07

PROTOKOLL
Demokratiberedningen
Sammanträdesdatum: 2026-05-04

- Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun, antagen av kommunfullmäktige genom 2023-06-19 § 108
- Rättsutredning avseende förslag till nya bestämmelser i arvodesbestämmelserna, 2026-04-17
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar
- Beslut DB 2026-04-20 §

Protokollsanteckning

Christer Pålsson (V) har lämnat in protokollsanteckning som bifogas.
Dan Sandros (C) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.
Monica Samuelsson (S) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.
Eva Lans Samuelsson (L) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.

V Christer Pålsson 2

Initiativärende förslag till nya arvodesbestämmelser

Protokollsanteckning

Gruppledaren för ett parti med färre mandat har ett större arbete att hålla sig ajour med vad som händer i de olika nämnderna då de inte har någon som sitter där som kan informera dem som i de större partierna. Ersättningen bör därför inte vara lägre utan det är rimligt om ersättningen är densamma för alla gruppledare.

From: "Eva Lans Samuelsson" <eva.lans-samuelsson@ale.se>
Sent: 5/4/2026 12:02:27 PM
To: "FN-Kansli" <kansli@ale.se>; "Madeleine Arvidsson Wäli" <madeleine.arvidsson-wali@ale.se>
Cc: "Jenny Sandkvist" <Jenny.Sandkvist@ale.se>
Subject: Synpunkter från L o Mp
Categories: Anna - kolla här

Hej

Nedan kommer synpunkter på förslagen från demokratiberedningen från Liberalerna samt Miljöpartiet

1. Revidering av arvodesbestämmelser
    a. Vi anser att möjligheten för personer som har behov av speciellt stöd vid barntillsyn ska gälla alla förtroendevalda som ska ha rätt till detta.
2. Nya arvodesbestämmelser
    a. Att införa en diffrentierad ersättning för gruppledare är vi inte för utan anser att den ska kvarstå som det är idag.
    b. Vi står inte bakom förslaget med veckotillägg för alla som förslås idag. Vi anser inte att det ska gälla ordförande för kommunfullmäktige, Alebyggen samt Ale utveckling.
    Ersättningen kan med fördel ingå i månadsersättningen.
3. Ny politisk organisation
    a. Vi anser att demokratigruppen ska vara kvar, det blir annars ännu svårare att för mindre partier vara med och utveckla demokratin
    b. Att antalet ledamöter och ersättare ska vara kvar som idag förutom överförmyndarnämnden där vi bifaller förslaget.
4. Mandatstöd för politiska partier
    a. Vi anser att mandatstödet inte ska minskas
    b. Tydliga riktlinjer om hur mandatstödet ska användas tas fram
    c. Med stödet ska förutsättningar för mindre partier att driva en valrörelse ska finnas.

mvh Eva Lans Samuelsson (L) samt Jenny Sandqvist (Mp)

När vi tittat på antal politiker i Ale i förhållande till riket samt kostnaden per invånare så har vi sett detta:

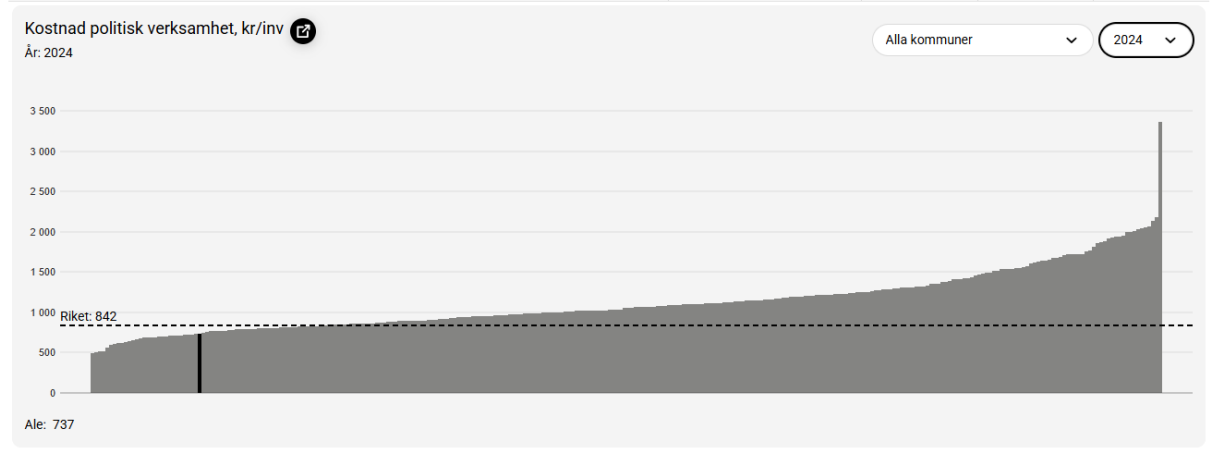

Vi ser inte ut att lägga så mycket på politiken i förhållande till riket i alla fall. Och redan relativt få politiker per invånare.

Men vi ser även:

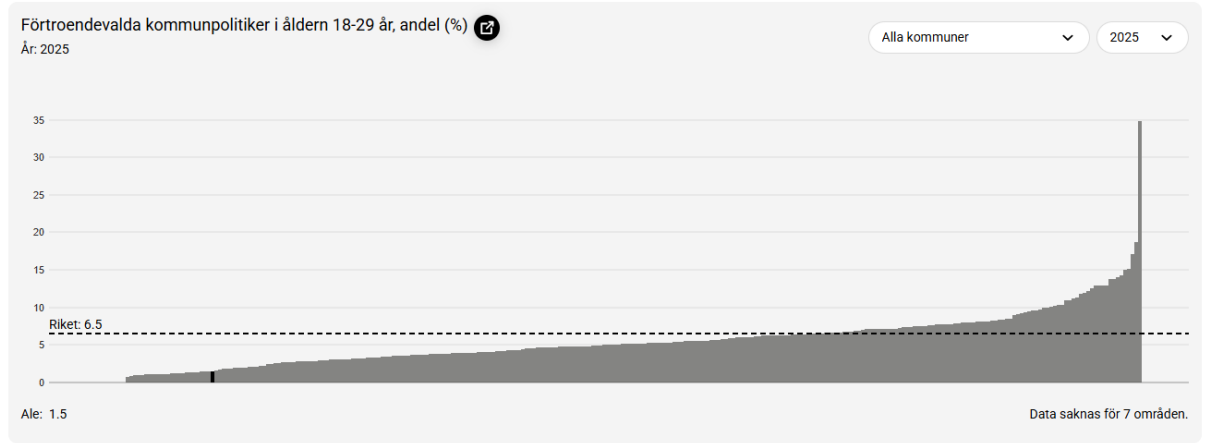

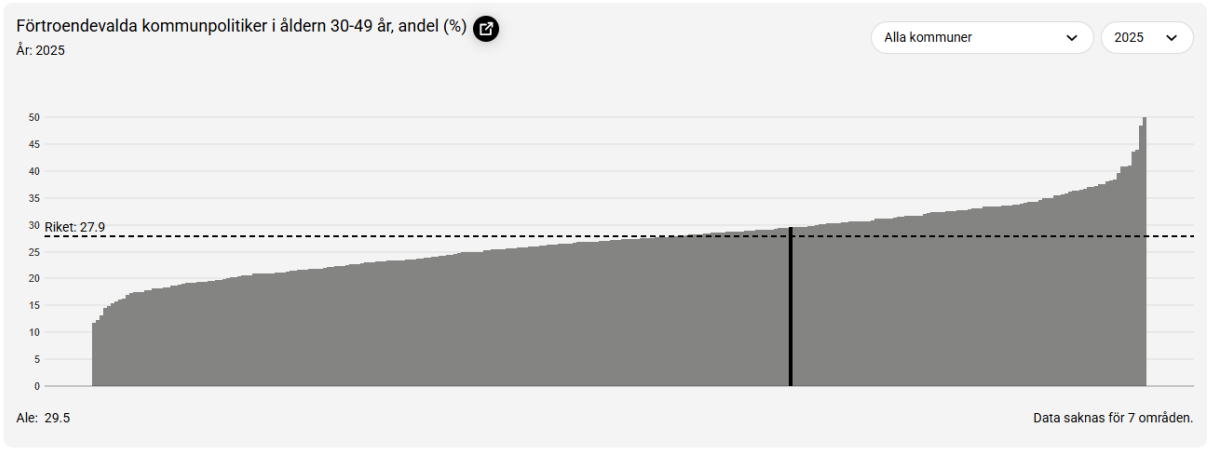

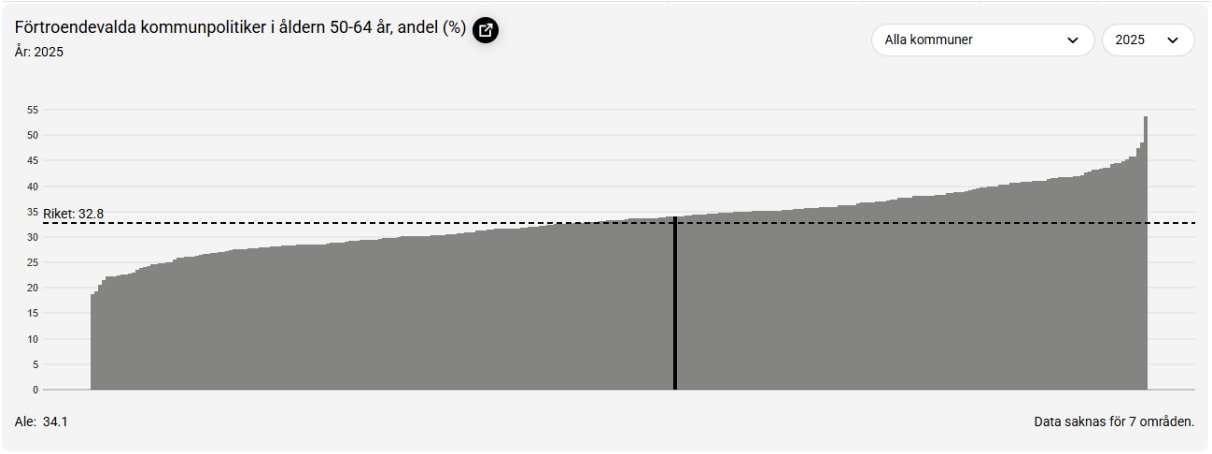

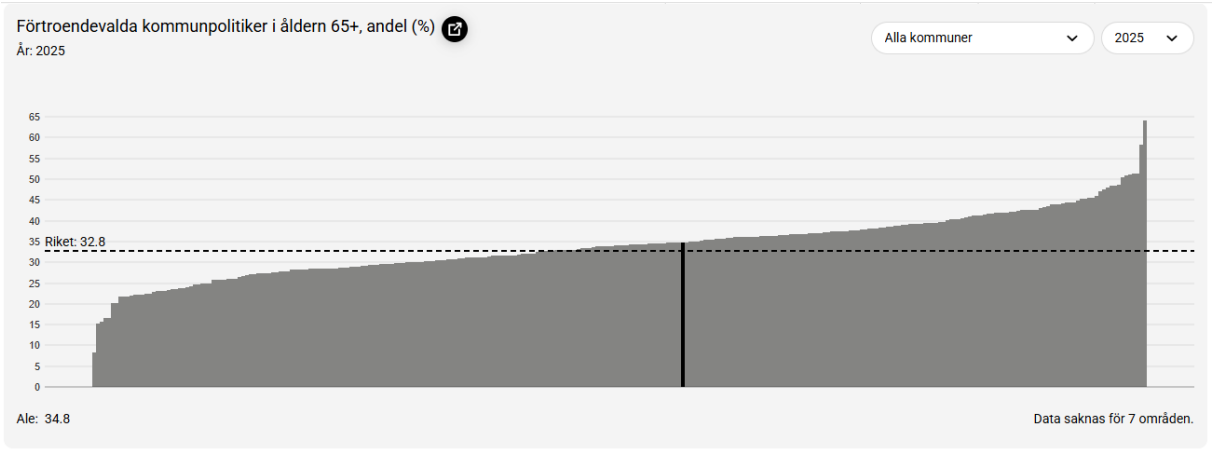

Vi har få unga politiker och relativt åldrande församling politiker. Detta ser vi som ett problem på sikt. Och vi ser att antalet politiker i nämnderna påverkar detta. Mer ersättare gör trösklarna lägre för att ta ett uppdrag.

Men i undersökningar om hur invånarna ser oss i politiken i Ale ser vi detta

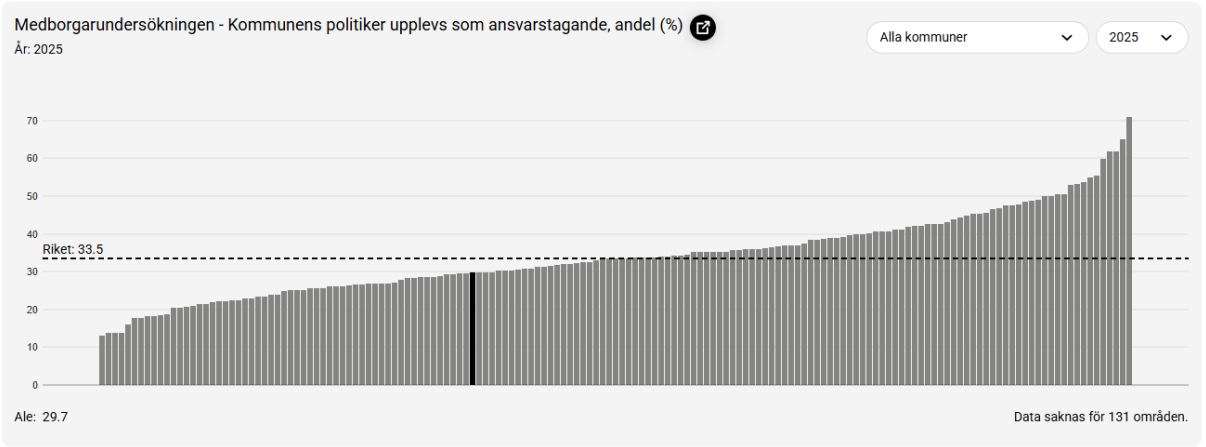

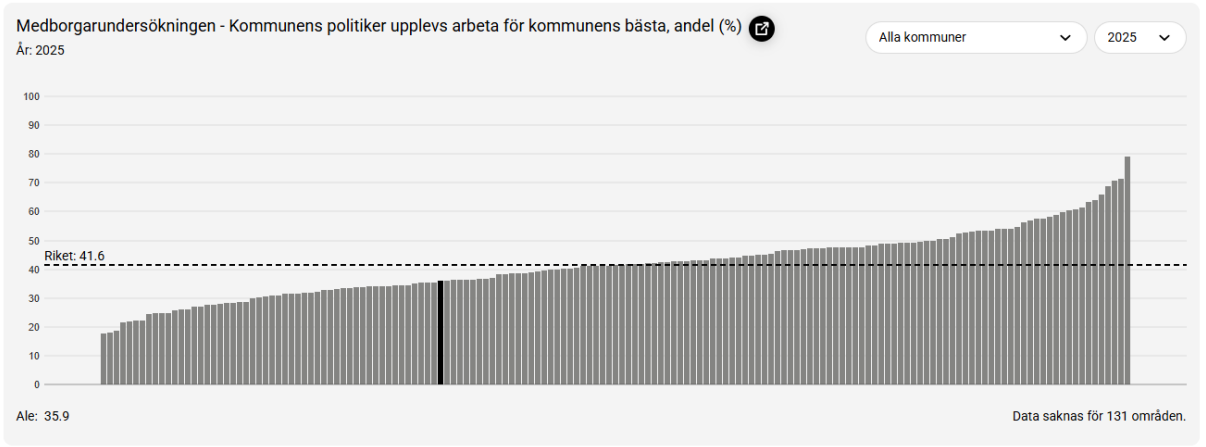

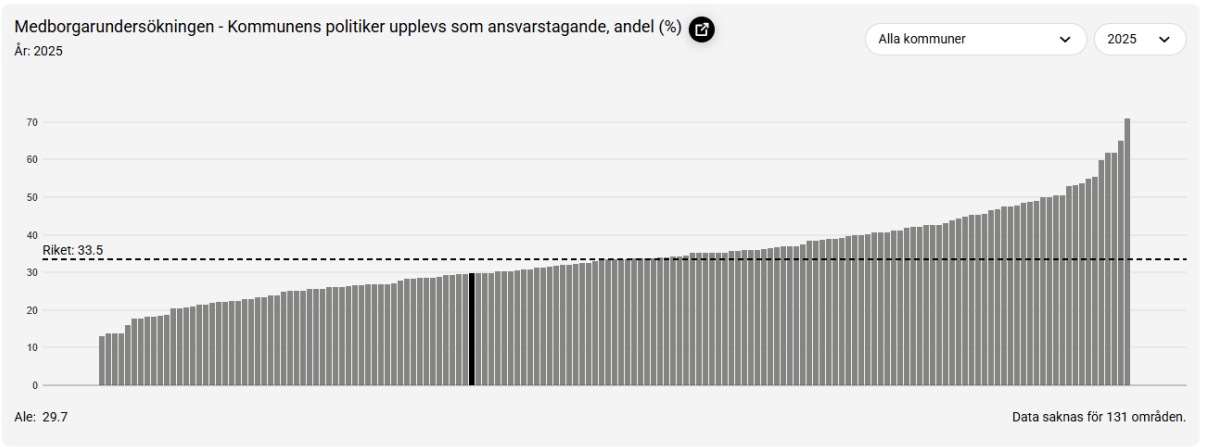

Dessa siffror kan vi bara följa till 2023 och de är sjunkande. De säger inte så mycket då mättiden är kort. Men annan forskning visar ju fler som känner en politiker påverkar dessa siffror, så det påverkar även hur vi ser på antalet politiker.

Så för det första vill vi se tydligare begränsningar när det gäller hur många årsarvoderade uppdrag en och samma person kan ha. Vår utgångspunkt är att årsarvoderade uppdrag som väljs av kommunfullmäktige bör fördelas på fler personer. Det stärker den demokratiska bredden, minskar maktkoncentration och gör organisationen mindre sårbar.
Därför vill vi att det ska framgå tydligt att en person som huvudregel inte ska kunna ha fler än två årsarvoderade uppdrag som väljs av fullmäktige.

Vi ser också behov av en tydligare generell begränsning av antalet uppdrag per person. Som utgångspunkt ser vi som huvudregel att fyra uppdrag per person är rimligt. Detta rör alla uppdrag som utgår från fullmäktige.

vi vill i huvudsak behålla antalet ledamöter och ersättare i nämnderna som det ser ut idag. Vi ser ett värde i bred representation och i att fler förtroendevalda har möjlighet att delta i det politiska arbetet.
Däremot kan vi tänka oss att se över vissa delar av organisationen, exempelvis att valnämnden tas bort som särskild arvoderad funktion och att demokratiberedning tas bort och att detta hanteras av gruppledarna.
Vi ser att att gruppledarna kan ha ett högre och tydligare arvoderat ansvar för samordning, dialog och demokratiska frågor. Samt att valnämnden som ytterst inte är rent politisk skulle få en representation av alla KFs partier. Ett högre arvode medger även mer politisk tid även för partier som inte fått det genom egen kraft eller valteknisk samverkan.

Vi ser inte behovet av särskild extra ersättning för uppdrag som beskrivs som särskilt utsatta. Vår uppfattning är att ersättningssystemet ska vara tydligt och bygga på fasta grundprinciper, inte på särskilda tillägg av detta slag.
Om ett uppdrag innebär en större arbetsinsats bör det i stället hanteras genom tydlig arbetsomfattning och, där det är relevant, rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst inom bestämda ramar.

För det andra vill vi ha skarpare och tydligare regler för partistödet. Partistödet ska användas till att stärka partiernas arbete i den kommunala demokratin i Ale och inte kunna flyta iväg till andra ändamål.
Därför bör det vara tydligt reglerat hur stor del som får sparas, hur stor del som får gå till avgifter till andra delar av partiorganisationen och att huvuddelen ska användas till verksamhet i kommunen.
Om partistöd inte används enligt reglerna bör det återbetalas till kommunen eller avräknas mot kommande års partistöd efter fullmäktiges prövning.
Vi ser i grunden inte behovet av att ändra mandatstödet. Men skulle kunna tänka oss en lösning där man får ersättning för partilokal av kommunen, detta naturligtvis emot uppvisande av hyresavtal. Det skall naturligtvis vara en rimlig yta och kostnad utifrån marknadsnivåerna.

Vi ser i grunden positivt på en modell där ersättningen för årsarvoderade uppdrag delas upp i en fast del och en del som avser ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Det förutsätter dock att systemet blir tydligt, lätt att tillämpa och att det finns en fungerande administration som gör det enkelt för den förtroendevalda att begära ersättning och för kommunen att kontrollera att utbetalningarna blir korrekta. Den förlorade arbetsersättningen skall utgå samma månad som avdraget sker hos arbetsgivaren, annars kan detta omöjliggöra uppdrag för visa om det krävs att du skall kunna undan vara stor del av månadsinkomsten.

Vi ser alltså inte något problem i sig med att en större del av ersättningen knyts till faktisk förlorad arbetsförtjänst. Tvärtom kan det vara en rimlig modell, så länge den utformas så att den inte blir onödigt krånglig.
För anställda bör detta bygga på arbetsgivarintyg eller motsvarande löneunderlag. För egna företagare bör ersättningen utgå från sjukpenninggrundande inkomst, SGI, eller annat likvärdigt underlag som kommunen godkänner.
Den principen finns också redan tydligt beskriven i det reviderade förslaget. På så sätt kan systemet ta hänsyn till olika former av arbetsinkomst utan att bli godtyckligt.

Samtidigt menar vi att ett sådant system kräver någon form av kontroll- och uppföljningsfunktion. När ersättningen i större utsträckning bygger på underlag om förlorad arbetsförtjänst behöver kommunen kunna följa upp att reglerna tillämpas lika, att rätt underlag lämnas in och att utbetalningarna blir korrekta.
Det handlar inte om att försvåra för de förtroendevalda, utan om att skapa legitimitet, rättssäkerhet och förtroende för systemet. Det bör därför övervägas att införa en tydlig kontrollfunktion eller revisionsmässig uppföljning av utbetalningar av arvoden och ersättning för förlorad arbetsförtjänst, så att modellen fungerar på ett enkelt sätt för den som begär ersättning, men samtidigt håller för granskning.

Vi ser också att det fortfarande finns behov av att tydligare beskriva vilka arbetsuppgifter som faktiskt ska anses ingå i de olika årsarvoderade uppdragen. Det gäller särskilt i relation till presidieroller och förste vice ordförande, där det i praktiken ofta finns uppgifter som är svåra att delegera fullt ut. Exempel på sådana uppgifter kan vara externa besök, samverkansgrupper, representation, kontakter med andra kommuner och deltagande i olika forum där det politiska ledarskapet behöver finnas på plats.
Därför behövs en tydligare genomgång av vilka arbetsuppgifter som normalt bör ligga på ordförande, vilka som kan delas med vice ordförande och vilka som faktiskt ska anses omfattas av det årsarvoderade uppdraget. Det ligger också nära ert eget resonemang om att bilaga 5 behöver kompletteras och förtydligas så att det bättre framgår vad som faktiskt förväntas ingå i ett årsarvoderat uppdrag.

Vår samlade bedömning är därför att modellen med grundarvode kombinerat med ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan vara bra, men att den måste bygga på fyra saker, tydliga nivåer, enkla regler för underlag, fungerande kontroll och en mer konkret beskrivning av vilka arbetsuppgifter som faktiskt ingår i respektive uppdrag. Först då blir det ett system som både är rättvist för den förtroendevalda, begripligt för organisationen och hållbart över tid.

Att ersättning för egna företagare ska kunna grundas på sjukpenninggrundande inkomst eller annat av kommunen godkänt underlag.

Att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram tydliga rutiner för kontroll, uppföljning och revision av utbetalda arvoden och ersättningar för förlorad arbetsförtjänst.

Att bilaga 5 eller motsvarande bestämmelser kompletteras med en tydligare genomgång av vilka arbetsuppgifter som ska anses ingå i respektive årsarvoderat uppdrag och vilka delar som kan fullgöras av vice ordförande eller annan presidiefunktion.

Att nuvarande antal ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, servicenämnden, i huvudsak ska kvarstå enligt dagens organisation.

Att Ingen ledamot eller ersättare från annan nämnd eller bolag i kommunen skall ingå i kommunstyrelsen. Detta för att säkra uppsiktsplikten på ett mer rent sätt.

Att demokratiberedningens uppgifter i stället ska kunna hanteras inom den ordinarie politiska organisationen, i första hand genom gruppledarna i kommunfullmäktige.

Att det införs en tydlig begränsning så att ingen förtroendevald samtidigt får inneha fler än två årsarvoderade uppdrag som väljs av Ale kommunfullmäktige.

Att det därutöver införs en begränsning så att ingen förtroendevald samtidigt får inneha fler än fyra uppdrag som väljs eller utses av Ale kommunfullmäktige.

Att för årsarvoderade uppdrag ska fast arvode utgå med de grundbelopp, men att tillägg för särskild utsatthet inte ska utgå.

Att den förtroendevalda därutöver ska ha rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst upp till den arbetsomfattning som enligt tidigare gällande arvodesbestämmelser har ansetts följa av uppdraget, efter styrkt inkomstbortfall.

Att kommunstyrelsen får i uppdrag att fastställa hur arbetsomfattningen i tidigare gällande arvodesbestämmelser ska översättas till högsta ersättningsgrundande nivå för respektive uppdrag.

Att kommunalt partistöd i Ale kommun fortsatt ska användas för att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin i Ale kommun.

Att högst 25 procent av det totala partistödet för året får sparas till kommande år.

Att högst 5 procent av det totala partistödet får användas till kansliavgifter, medlemsavgifter eller andra avgifter till partidistrikt, regionorganisation, riksorganisation eller annan del av partiet.

Att minst 70 procent av det totala partistödet ska användas till kommunal demokratisk verksamhet i Ale kommun, såsom utåtriktade aktiviteter, utbildningar, intern mötesverksamhet samt informations- och dialoginsatser riktade till medlemmar eller invånare i kommunen.

Att partistöd inte får användas för att arvodera förtroendevalda inom den lokala föreningen.

Att medel som inte har använts i enlighet med dessa bestämmelser ska återbetalas till kommunen eller avräknas mot kommande års partistöd efter kommunfullmäktiges prövning.

Att mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning samt granskningsrapport i enlighet med kommunallagen, där det även ska framgå hur stor del av stödet som sparats, hur stor del som använts till kansli- och medlemsavgifter samt hur stor andel som använts till kommunal demokratisk verksamhet i Ale kommun.

Organisation, arvode och partistöd

- Vi ser risker med att sänka antalet ledamöter och vi skulle vilja att dessa belyses i en ”risk och konsekvensanalys”. Vi skulle vilja ha en ekonomisk beräkning på de besparingar som förväntas komma av ett nytt förslag. Vi tror att ersättare kan vara ett sätt att få människor att våga ta ett uppdrag och att det vore synd om flertalet av dessa tas bort.

- Vi vill också att risken att politiken blir mer centrerad till stora partier belyses. Eftersom det förslag som nu ligger på bordet genererar uppdrag primärt till stora partier och kräver att man hittar samverkan (Vi ser inte nödvändigtvis att det är orimligt att stora partier får fler platser. Men vi ser demokratiska risker som bör belysas).

- Det kan finnas poänger med att göra en omvärldsbevakning för att se hur andra kommuner formerat sig

- Vi föreslår att Servicenämndens ska vara formerad så som Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden, och utbildningsnämnden. Servicenämnden har tagit över uppgifter från de övriga nämnderna och kontinuerligt fått mer ansvar och fler områden att hantera.

- Vi föreslår att det ska vara samma princip vad gäller tid som uppdraget omfattar för ordförande och vice ordförande i nämnder och styrelser.

- Vi föreslår att ingen ”extra ersättning” ska utgå relaterat till ordförandeskapets ”tyngd”. Detta med anledning av att det riskerar att bli en godtycklig bedömning kring vad som är ”svårt” eller ej. Däremot anser vi att uppdragets ”tyngd” ska visas i det ordinarie arvodet, utifrån en rimlig modell.

  Om denna ordning ändå ska tillämpas tycker vi att det är lämpligt att alla ordförande, samt andre vice ordförande får en ”extra ersättning

- Vi föreslår att ordförande och vice ordförande i KFU inte ska sitta i KS (om det är juridiskt möjligt). Om presidiet i KFU också sitter i KS, så bör dessa inte också sitta i KSAU, relaterat till uppsiktsplikten som primärt utövas av KSAU.

- Vi vill behålla funktionen som demokratiberedningen varit tänkt att fylla. Men om beslut fattas om att denna ska tas bort så förslår vi att det tydligt ska regleras vart och hur arvodes och organisationsfrågor ska hanteras. Vi anser att alla partier som har mandat i kommunfullmäktige bör få utrycka sin åsikt och vara delaktiga i arbetet om kommande förändringar gällande arvode och organisation.

- Vi föreslår att vi särskiljer uppdraget att utgöra individutskott från socialnämndens presidium. Detta för att fördela tungt arbete på fler individer, och för att skapa förutsättningar för ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande att tydligare kunna fokusera på hela nämndsområdet.

- Vi föreslår att arvodet för gruppledare specificeras tydligare. Detta då vi inte fullt ut håller med om att uppdraget behöver vara ”större” för att man har en större fullmäktigegrupp. Det styrs av även av interna arbetsmodeller, vad man ”väger in” i uppdraget från person till person osv. Men om det ska vara differentierat så bör det finnas fler nivåer.

- Vi ser behov av att tydliggöra vad partistödet ska användas till och att redovisningen förbättras.

PROTOKOLL
Demokratiberedningen
Sammanträdesdatum: 2026-04-20
DB § 3

KS 2026/239

Initiativärende - förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Demokratiberedningen noterar informationen.

Sammanfattning

Demokratiberedningen diskuterar kring initiativärendet gällande:

- Arvodesnivåerna och med koppling till de olika förtroendeuppdragen
- Arvode med koppling till ordförandeuppdraget
- Arvode för gruppledare

Diarienummer: 2026/239
Datum: 29 april 2026
Handläggare: Kommunjurist Adam Strandberg Hassellind
E-post: adam.strandberg-hassellind@ale.se

Rättsutredning avseende förslag till nya bestämmelser i arvodesbestämmelserna

Bakgrund till ärendet

Kommunstyrelsen har efter väckt initiativärende och beslut (KS 2026-04-07 § 68) inkommit med ett förslag till nya arvodesbestämmelser och beslutat att dessa ska beredas av kommunstyrelseförvaltningen och demokratiberedningen. Av beslutet framgår att beredningen ska utgå från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag (handlingsid KS 2026.1340) och att beredningsunderlaget ska kompletteras med en ändrad beräkningskonstruktion vad gäller ersättning till gruppledare för partigrupp i kommunfullmäktige. Den ändrade beräkningskonstruktionen skiljer sig från den tidigare på så sätt att ersättningen differentieras utifrån antal fullmäktigemandat i partigruppen. Slutligen anger beslutet att beredningen även ska beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd, samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Syfte och avgränsning

Rättsutredningen syftar till att pröva om beredningsunderlaget är förenligt med kommunallagens bestämmelser om ekonomisk ersättning till förtroendevalda och med de allmänna kommunalrättsliga principer som har bäring på frågan. Frågor om den föreslagna organisationens konsekvenser för bemanning, insyn och delaktighet behandlas inte i denna utredning.

Frågeställningar

Den första frågan är om det är förenligt med kommunallagen att i bilaga 5 till arvodesbestämmelserna införa de skyldigheter som anges i Alesamverkans förslag, det vill säga prioriterad fysisk närvaro, tio verksamhetsbesök per år, månatliga en-till-en-samtal mellan ordförande och kommunstyrelsens ordförande samt obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande vid kommunstyrelsens sammanträden. Frågan gäller ytterst om arvodesbestämmelserna är ett rättsligt korrekt instrument för att reglera uppdragsskyldigheterna.

Den andra frågan är om det är förenligt med kommunallagen att tillämpa samma ersättningssystem, bestående av både arvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst, för samtliga förtroendevalda med undantag för kommunalrådet och oppositionsrådet.

Den tredje frågan är om det är förenligt med kommunallagen att ha ”risktillägg” för vissa ordförandeuppdrag.

Den fjärde frågan är om det är förenligt med kommunallagen att ta bort årsarvoden för vissa ordförandeposter och ersätta dessa med annan ersättningsform.

Den femte frågan är om det är förenligt med kommunallagen att differentiera ersättningen till gruppledare för partigrupp i kommunfullmäktige utifrån antalet mandat i partigruppen.

Gällande rätt

Förtroendevald är enligt 4 kap. 1 § KL ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar, de som fullgör förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid enligt 2 § första stycket samt revisorer. Med förtroendevalda avses också ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen, förbundsstyrelsen eller någon annan nämnd, de beslutande församlingarnas beredningar samt revisorer i ett kommunalförbund.

I 4 kap. 12–18 §§ kommunallagen, förkortad KL, framgår grundläggande bestämmelser om ersättning till förtroendevalda. Av 12 § följer att förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster som de förlorar när de fullgör sina uppdrag. Detta är något som fullmäktige ska besluta om enligt 15 §. Fullmäktige får enligt 16 § första stycket också besluta att förtroendevalda i skälig omfattning ska få, bland annat, arvode för det arbete som är förenat med uppdraget, pension och andra ekonomiska förmåner. Om fullmäktige beslutar att sådana arvoden enligt 16 § ska betalas ut, ska arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag, vilket framgår av andra stycket i bestämmelsen.

Bestämmelsen i 12 § (rätt till skälig ersättning för förlorade arbetsinkomster och andra ekonomiska förmåner) gäller inte för förtroendevalda som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid (se 2 §), vilket följer av 17 §. Det följer även av 17 § att arvodet ska bestämmas till lika belopp för lika uppdrag (16 § andra stycket) inte gäller för sådan förtroendevald som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid enligt 2 § (kommunalråd, o.d.).

Med *förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid* framgår enligt förarbeten att en naturlig gräns kan vara 40 procent av heltid, men att gränsdragningen utifrån lokala förhållanden och omständigheterna i det enskilda fallet kan variera. Det framgår också att kommuner har en betydande frihet att utforma kommunalrådsinstitutet utifrån egna utgångspunkter (prop. 2016/16:171, s. 310–311). Av äldre förarbeten framgår att grundtanken mellan denna distinktion är att större politiska uppdrag snarare ska ses som ett slags huvudsaklig sysselsättning, och inte som enstaka frånvaro från ordinarie arbete.

Av den anledningen ska sådana större uppdrag i stället ersättas enbart med fasta arvoden och inte med ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Gränsen vid cirka 40 procent av heltid används för att skilja sådana uppdrag från mindre uppdrag, där ersättning för faktisk inkomstförlust fortfarande anses rimlig (prop. 1982/83:97, s. 24–25).

Vad som sagts ovan innebär alltså att den som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid inte ska erhålla ersättning för förlorad arbetsförtjänst samt att dennes ersättning inte behöver vara lika för lika uppdrag. Motsatsvis innebär det också att den som inte fullgör ett sådant större förtroendeuppdrag har rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst samt att eventuella arvoden som fullmäktige beslutar om ska vara lika belopp för lika uppdrag.

Enligt 5 kap. 72 § KL ska fullmäktige i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för fullmäktiges sammanträden och handläggningen av ärenden. Enligt 6 kap. 44 § KL ska fullmäktige utfärda reglementen med närmare föreskrifter om nämndernas verksamhet och arbetsformer. Uppdragsskyldigheter för förtroendevalda i nämnderna regleras således i reglemente, medan motsvarande för fullmäktiges ledamöter regleras i arbetsordningen.

Enligt 4 kap. 29–32 §§ KL får kommuner ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Partistöd får ges ut till de politiska partier som är representerade i fullmäktige. Fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och formerna för det, och mottagarna ska årligen redovisa att stödet använts för sitt ändamål.

Rättslig bedömning

Första frågan – uppdragsskyldigheter i arvodesbestämmelserna

Arvodesbestämmelsernas rättsliga funktion är att reglera ekonomisk ersättning till förtroendevalda. De utgör inte ett instrument för att reglera det materiella innehållet i de förtroendeuppdrag som finns i kommunen. Uppdragsskyldigheter för ledamöter i kommunstyrelsen och övriga nämnder ska regleras i nämndens reglemente enligt 6 kap. 44 § KL, medan motsvarande för kommunfullmäktige ska regleras i arbetsordningen enligt 5 kap. 72 § KL. Vad gäller kommunala bolag och liknande, ska dessa uppdragsskyldigheter framgå av bolagsordning eller ägardirektiv.

Att införa materiella uppdragsskyldigheter, såsom närvarokrav, verksamhetsbesök och vissa regelbundna möten, i arvodesbestämmelserna är därmed inte ett korrekt tillvägagångssätt. Detta får emellertid framgå av arvodesbestämmelserna, men förutsätter då att själva uppdragsskyldigheterna har beslutats och antagits i kommunfullmäktiges arbetsordning, i berörd nämnds reglemente samt i bolagsordning eller ägardirektiv för de kommunala bolagen. Det är med andra ord inte möjligt att skapa nya uppdragsskyldigheter i arvodesbestämmelserna.

Punkten om obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande vid kommunstyrelsens sammanträden aktualiserar därutöver en organisatorisk fråga. Kommunfullmäktiges ordförande är inte ledamot i kommunstyrelsen om inte fullmäktige har beslutat att samma person är ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen. En närvaroplikt för en person som inte ingår i organet är en organisatorisk reglering som bör hanteras i kommunstyrelsens reglemente, inklusive frågor om yttranderätt och hantering vid sekretesskyddade delar av sammanträdet. Det är i denna del emellertid inte klart huruvida ett sådant införande i kommunstyrelsens reglemente över huvud taget är gångbar. Anledningen till det är eftersom 6 kap. 44 § KL endast reglerar nämndernas verksamhet och arbetsformer. Formellt så ingår inte kommunfullmäktiges ordförande i nämnden, och det är av den anledningen svårt att se hur en sådan föreslagen förpliktelse är förenlig med den nyss nämnda bestämmelsen. I stället bör denna fråga lämpligen hanteras inom ramen för fullmäktiges arbetsordning samtidigt som bestämmelser om närvarorätt m.m. måste föras in i reglementet.

Förvaltningens bedömning är att skyldigheter enligt bilaga 5 inte ska införas i arvodesbestämmelserna. De skyldigheter som bedöms önskvärda bör i stället beredas för införande i berörda nämnders reglementen, kommunfullmäktiges arbetsordning samt bolagsordningar och ägardirektiv för de kommunala bolagen.

Andra frågan – enhetligt ersättningssystem

Bilaga 1 till arvodesbestämmelserna innehåller en förteckning över förtroendeuppdrag med en sysselsättningsgrad motsvarande 40 procent av heltid eller mer. Följande uppdrag anges.

- Kommunstyrelsens ordförande
- Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande
- Utbildningsnämndens ordförande
- Utbildningsnämndens 1:e vice ordförande
- Socialnämndens ordförande
- Socialnämndens 1:e vice ordförande

- Samhällsbyggnadsnämndens ordförande
- Samhällsbyggnadsnämndens 1:e vice ordförande

Det följer av gällande rätt att förtroendeuppdrag med en sysselsättningsgrad över 40 procent av heltid i regel inte ska erhålla ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Eftersom förslaget innebär att vissa förtroendeuppdrag som redan har en sysselsättningsgrad över 40 procent av heltid också skulle få ersättning för förlorad arbetsförtjänst, strider förslaget mot gällande rätt.

Tredje frågan – tillägg för vissa ordförandeuppdrag

För att kunna bedöma om det tillägg för särskilt utsatta ordförandeuppdrag (hädanefter benämnt ”risktillägg”) är förenligt med 4 kap. 16 § andra stycket KL krävs att tilläggets grund är tydligt redovisad. Av underlaget framgår inte entydigt vad tillägget är avsett att kompensera för, eller hur beloppsdifferentieringen motiveras.

Om tillägget är avsett att spegla skillnader mellan olika nämnders verksamhet i fråga om arbetsbelastning, komplexitet eller ansvarets karaktär, ligger det inom ramen för vad 4 kap. 16 § andra stycket KL medger. Bestämmelsens krav på lika belopp för lika uppdrag förutsätter att uppdragen är jämförbara. Ordförandeuppdrag i olika nämnder är regelmässigt inte lika uppdrag i bestämmelsens mening, eftersom nämndernas verksamhetsområden, ärendemängd och beslutsbefogenheter skiljer sig åt. En differentiering mellan ordförandeuppdrag i olika nämnder är i sig inte oförenligt med kommunallagen. Det ska dock noteras att de ordförandeuppdrag som har en sysselsättningsgrad över 40 procent av heltid är undantagna från kravet att lika belopp för lika uppdrag.

Om tillägget däremot är avsett för att kompensera för något utöver uppdragets omfattning och karaktär, exempelvis för utsatthet, hot eller mediebevakning, aktualiseras sannolikt likställighetsprincipen i 2 kap. 3 § KL och kravet på sakliga skäl för differentieringen. Ett sådant tillägg förutsätter att grunden kan redovisas och dokumenteras. Om grunden inte kan motiveras på sakliga skäl, eller om tillägget i praktiken träffar uppdrag som är jämförbara med uppdrag som inte får tillägget, finns en rättslig risk att beslutet kan upphävas vid laglighetsprövning enligt 13 kap. KL.

Förvaltningens bedömning är att ett tillägg kan införas, men att dess grund, tillämpningsområde och beloppsdifferentiering måste redovisas i beslutsunderlaget innan tillägget antas.

Fjärde frågan – borttagande av vissa årsarvoden

Kravet på lika belopp för lika uppdrag i 4 kap. 16 § andra stycket KL gäller även ersättningens form. Att vissa ordförandeuppdrag har årsarvode medan andra har sammanträdesarvode är oförenligt med lagen endast om uppdragen inte är lika i bestämmelsens mening.

Årsarvode används normalt för uppdrag som innefattar löpande ansvar mellan sammanträden, representationsuppgifter, beredningsansvar, beslutanderätt genom delegation och tillgänglighet utöver sammanträdestid. Om ett sådant uppdrag görs om till sammanträdesarvoderat uppstår en diskrepans mellan uppdragets faktiska innehåll och ersättningens form, som kan ifrågasättas både utifrån 4 kap. 16 § andra stycket KL och utifrån kravet på skälig ersättning i 4 kap. 16 § första stycket KL.

Förvaltningens bedömning är att borttagande av årsarvode för vissa ordförandeuppdrag förutsätter en dokumenterad bedömning av dessa uppdrags faktiska innehåll och en motivering av att de inte är jämförbara med de uppdrag som behåller årsarvode. En sådan bedömning saknas i underlaget och behöver kompletteras innan förslaget kan antas.

Femte frågan – differentierad gruppledarersättning

Uppdraget som gruppledare för en partigrupp i kommunfullmäktige är inte ett förtroendeuppdrag i kommunallagens mening. Av 4 kap. 2 § KL framgår att förtroendevalda är ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer. Gruppledare utses internt inom en partigrupp och har ingen funktion i den kommunala organisationen enligt kommunallagen.

Eftersom gruppledarskapet inte utgör ett förtroendeuppdrag saknas rättslig grund för att bevilja arvode för uppdraget enligt 4 kap. 16 § första stycket KL. Bestämmelsens tillämpningsområde är begränsat till det arbete som är förenat med ett förtroendeuppdrag.

Ekonomiskt stöd till partigrupper i fullmäktige regleras i stället genom partistödet i 4 kap. 29–32 §§ KL. Partistödet får differentieras utifrån mandat i fullmäktige, beslutas av fullmäktige och är föremål för krav på årlig redovisning enligt 4 kap. 31 § KL. Att i stället kanalisera ekonomiskt stöd till partigrupper genom en differentierad gruppledarersättning i arvodesbestämmelserna innebär att partistödssystemets reglering och transparenskrav kringgås samt riskerar att dubbelkompenseras.

Förvaltningens bedömning är att förslaget om att i arvodesbestämmelserna medge gruppledararvode saknar rättslig grund och dessutom utgör ett kringgående av partistödssystemet i 4 kap. 29–32 §§ KL. Om ytterligare stöd till partigrupperna bedöms önskvärt bör detta hanteras genom en höjning eller omfördelning inom partistödet. Partistödet innehåller för närvarande även ett mandatstöd, vilket innebär att en sådan föreslagen differentiering utifrån antalet mandat redan görs.

Sammanfattande slutsatser

Att införa uppdragsskyldigheter i bilaga 5 till arvodesbestämmelserna bör inte införas utan att först i berörda nämnders reglementen, kommunfullmäktiges arbetsordning samt de kommunala bolagens bolagsordningar eller ägardirektiv, besluta och anta sådana uppdragsskyldigheter. Arvodesbestämmelserna får efter sådant beslut och antagande reglera den ekonomiska ersättningen.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst ska inte utgå till förtroendevalda vars uppdrag fullgörs på heltid eller betydande del av heltid, det vill säga uppdragen i bilaga 1 till arvodesbestämmelserna.

Ett tillägg för vissa ordförandeuppdrag kan införas, men förutsätter att tilläggets grund och beloppsdifferentiering redovisas och kan motiveras på sakliga skäl.

Borttagande av årsarvode för vissa ordförandeuppdrag förutsätter en dokumenterad bedömning av att dessa uppdrag inte är jämförbara med de uppdrag som behåller årsarvode.

Gruppledararvode saknar rättsligt stöd i 4 kap. 16 § KL. Ekonomiskt stöd till partigrupper ska hanteras inom ramen för partistödet i 4 kap. 29–32 §§ KL.

I tjänsten,

Adam Strandberg Hassellind

Kommunjurist

Demokrati

Bilaga till rättsutredning

1. **Kan man ha differentierade arvoden om du har under 40% eller över 40% uppdrag? Politiken räknar på antal timmar.**

Svar på frågan
Ja. Det är tillåtet att differentiera arvodesnivåer mellan grupperna ”40-procentare” och ”icke 40-procentare”. Exempelvis kan kommunens timarvode för sammanträden och förrättningar vara 203,50 kr per timme samtidigt som det beräknade arvodet per timme för uppdraget som socialnämndens ordförande (som i exemplet är en s.k. 40-procentare) är det dubbla, eller något annat.

Det är även tillåtet att differentiera inom gruppen 40-procentare. Principen om lika arvode för lika uppdrag gäller inte för denna grupp förtroendevalda.

För gruppen ”icke 40-procentare” gäller lika arvode för lika uppdrag enligt 4 kap. 16 § kommunallagen. Eventuella skillnader i arvode mellan förtroendevalda i denna grupp behöver därför motiveras med motsvarande skillnader mellan deras respektive uppdrag.

Förtydligande av begreppet 40-procentare och vad som i lag och förarbeten sägs om skillnader i ersättningssystem mellan dessa och andra förtroendevalda
Vi vill också göra ett förtydligande av vad som ligger i begreppet ”40-procentare”. Många av bestämmelserna i lagstiftningen skiljer mellan de förtroendevalda som omfattas av 4. kap 2 § kommunallagen, och övriga förtroendevalda. Den första gruppen är de som fullgör förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid. Enligt förarbeten kan 40 procent anses vara en naturlig gräns för vad som är betydande del av heltid.

Ett sätt att tänka kring skillnaden mellan dessa grupper är att den första gruppen är ”heltidspolitiker” (i en vidare mening som här inkluderar mer omfattande deltidsuppdrag) och den andra är ”fritidspolitiker”. Benämningarna används inte i lag eller förarbeten utan har ett pedagogiskt syfte i detta sammanhang. Gränsdragningsproblematiken gör att en ganska liten skillnad i ett uppdrags omfattning kan påverka huruvida en förtroendevald räknas som heltids- eller fritidspolitiker. I lagens mening är det dock olika grupper som ska behandlas olika. I *Kommunallagen: en kommentar* finns följande att läsa om detta: ”I förarbetena till lagstiftningen uttalas att heltidsuppdrag och de mer omfattande deltidsuppdragen från ersättningssynpunkt bör jämföras med ett vanligt arbete.”

Det är enligt denna logik som kommunallagen inte ger ”heltidspolitiker” rätt till ersättning för förlorade arbetsinkomster. I prop. 1982/83:97[1] ges uttryck för uppfattningen att då en förtroendevald tar ett förtroendeuppdrag på heltid eller mer omfattande deltid kan det ”visserligen leda till ändrade inkomstförhållanden men knappast i vedertagen mening till förlorad arbetsförtjänst” (s. 24). Alternativet, att rätten till ersättning för förlorad arbetsinkomst skulle gälla även kommunalråd med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid diskuteras i propositionen. Följden av ett sådant system skulle bli att ersättning för ”heltidspolitiker” beror på deras inkomstförhållanden vid valtillfället. Detta anses inte önskvärt i propositionen, som ligger till grund för nuvarande bestämmelser i lag.

Av detta följer att det är naturligt att vad som är ett skäligt arvode (räknat per timme uppdraget beräknas uppta) kan skilja sig åt mellan grupperna. Ett skäligt arvode för en ”fritidspolitiker” kan

[1] Propositionen låg till grund för nuvarande bestämmelser om förlorad arbetsinkomst och heter *Regeringens proposition om de förtroendevaldas arbetsförutsättningar i kommuner och landstingskommuner, m.m.*

vara lägre än vad som är skäligt för en ”heltidspolitiker”, där ett skäligt arvode bör vara jämförligt med ett vanligt arbete. Även detta resoneras kring i prop. 1982/83:97. Av propositionen framgår att gruppen ”fritidspolitiker”, det vill säga de som omfattas av rätt till ersättning för förlorade arbetsinkomster, ”[bör] kunna ersättas med ett särskilt arvode per sammanträde som då utgör en för alla lika ersättning för den prestation som engagemanget i ett kommunalt uppdrag måste anses utgöra” (s. 25).

Sammantaget framgår en grundläggande skillnad mellan de två grupperna med avseende på hur lag och förarbeten tänker sig deras respektive ersättningssystem. För ”heltidspolitiker” ska ersättningen bestå av arvode, som *ska vara jämförlig med ersättning/lön för ett vanligt arbete*. För ”fritidspolitiker” ska ersättningen bestå av ersättning för förlorade arbetsinkomster. Utöver denna ersättning bör dessa förtroendevalda kunna ersättas med ett arvode som skälig ersättning för engagemanget i förtroendeuppdraget. Denna ersättning behöver *inte* vara jämförlig med ersättning/lön för ett vanligt arbete *eftersom den förtroendevalda har rätt till ersättning för förlorade arbetsinkomster*.

2. **Hur hanterar man att du har 203 kr i timarvode som grund för beräkning av arvode som ger en pensionsförlust. En som har 70 tkr i månadslön då blir timkostnaden 417 före skatt i jämförelse med föreslaget timarvode som är 203,50. Hur får kommunen hantera mellanskillnaden mellan den förtroendevaldas pensionsavsättning som arbetsgivaren gör i förhållande till den förlust som görs i och med tjänstledigheten för politiska uppdrag.**

Svar på frågan
Rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån faller inte bort för att en förtroendevald får ”kommunal pension” (OPF-pensionen). Det innebär att en förtroendevald får *både* pension på arvodet (OPF-pensionen) *och* ersättning för förlorad pensionsförmån som uppkommer i samband med sådan förlorad arbetsinkomst som ersätts. Den kommunala pensionen – pensionen på arvodet – förhindrar med andra ord inte att förlorad pensionsförmån ersätts av kommunen.

Siffran 4,5 procent förekommer av naturliga skäl i både den kommunala pensionen och i den schabloniserade ersättningen för förlorad pensionsförmån, eftersom de två stora tjänstepensionsavtalen för privatanställda avsätter just 4,5 procent av inkomsten. Dessa två delar ska inte förväxlas och beskrivs nedan.

OPF-pension
Alla förtroendevalda som får arvode, får även en pensionsavsättning i form av 4,5 procent av det totala arvodet under ett år. Detta kallas även för ”kommunal pension” och påverkar inte eventuell ersättning för förlorad pensionsförmån som uppkommer i samband med ledighet från anställning och förlorade arbetsinkomster. Pensionsavsättningens storlek regleras i kommunens nuvarande bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda, som benämns OPF-KR 18. Om fullmäktige antar OPF-KR 26, enligt förvaltningens förslag, är avsättningen framöver 6 procent av arvodet.

Ersättning för förlorad pensionsförmån
I nuvarande bestämmelser beräknas ersättning för förlorad pensionsförmån schablonmässigt till 4,5 procent av den förlorade arbetsinkomsten. Ersättningen är att anse som skälig eftersom de två stora tjänstepensionsavtalen för privatanställda avsätter just 4,5 procent. Om den förtroendevalda kan visa en större faktisk förlorad pensionsförmån, exempelvis till följd av ett mer förmånligt tjänstepensionsavtal, så ersätter kommunen även detta. Denna situation kan exempelvis uppstå för den som har en årsinkomst överstigande 7,5 inkomstbasbelopp (motsvarar

2026 en månadslön på 52 125 kr), över vilken tjänstepensionsavtalen avsätter en avsevärt högre andel än 4,5 procent.

Kommunens förvaltning har under tiden dessa bestämmelser funnits inte varit med om att någon förtroendevald yrkat på ersättning för förlorad pensionsförmån som är större än schablonen. I förvaltningens förslag har därför möjligheten att få ersättning för förlorad pensionsförmån större än schablonen tagits bort för att förenkla för förvaltningen och för kommunens förtroendevalda. Förvaltningen bedömer att detta ryms inom vad som avses med skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst och andra ekonomiska förmåner. Om kommunstyrelsen vill föreslå att möjligheten till högre ersättning ska kvarstå som i nuvarande bestämmelser ser förvaltningen inga hinder för detta.

Effekt på allmän pension
Utöver den ”kommunala pensionen” (OPF-pensionen) på arvodet och ersättningen för förlorad pensionsförmån i form av förlorad tjänstepension behöver den allmänna pensionen beaktas. Den allmänna pensionen beräknas efter den pensionsgrundande inkomsten (PGI). När PGI beräknas ingår både inkomst från anställning och inkomst i form av arvoden och ersättningar för förtroendeuppdrag. Förlorad arbetsinkomst från arbetsgivaren till följd av förtroendeuppdrag ersätts av kommunen och därmed påverkas inte den förtroendevaldas PGI. Någon förlust av pensionsförmån i form av allmän pension till följs av förtroendeuppdrag i kommunen föreligger därför inte.

3. **Hur kan man hantera de 6% i OPF så att de inte betalas ut i ”lön” utan placeras i någon form av pensionslösning (Kungälvsmodellen?)**

Vi tolkar frågan som att den inte avser den procentandel av arvodet som (i enlighet med gällande OPF-bestämmelser) redan idag avsätts i pensionslösning genom KPA[2], utan ersättningen för förlorad pensionsförmån som idag betalas ut kontant tillsammans med övriga arvoden och ersättningar. ”Kungälvsmodellen” är, vad vi förstår, just att hantera ersättning för förlorad pensionsförmån som en pensionsavgift på samma sätt som redan sker med OPF-pension på arvode. Frågan är viderabefordrad till kommunens pensionshandläggare som återkommer.

Kärnan i rättsutredningen
Rättsutredningen består av fem olika frågor som besvaras. Jag går nu igenom alla frågor så kortfattat jag kan.

Fråga 1 är om man kan föra in arbetsuppgifter i arvodesbestämmelserna. Svaret är att man bara kan det om samma arbetsuppgifter redan står i arbetsordningen eller reglementen. Arvodesbestämmelserna hanterar ekonomisk ersättning och inte vad man ska göra.

Fråga 2 är om man kan ha samma ersättningssystem (arvode + förlorad arbetsförtjänst) för alla förutom kommunalrådet och oppositionsrådet. Svaret är att de som har över 40% i årsarvode (i sysselsättningsgrad) som utgångspunkt inte ska få förlorad arbetsförtjänst.

Fråga 3 är om man kan införa ett ”risktillägg” för vissa ordförandeuppdrag. Svaret är att man kan införa ett sådant tillägg. Man måste dock motivera varför risktilläggen är olika. Om sysselsättningsgraden är över 40% behöver man inte motivera.

[2] I nuvarande bestämmelser OPF-KR 18 är det dock 4,5 procent som avsätts. 6 procent ska avsättas enligt OPF-KR 26 som förvaltningen föreslår att anta som nya bestämmelser.

Fråga 4 är om man kan ta bort vissa årsarvoden och i stället ersätta dessa med sammanträdesarvode. Svaret är att det går att göra, så länge man visar att varför dessa uppdrag inte är jämförbara med andra.

Fråga 5 är om man kan ha olika gruppledararvoden beroende på hur många mandat som ingår i partigruppen. Svaret är att det inte är ett arvode, eftersom ”gruppledare” inte är vald av någon kommunal beslutande församling (typ KF). Det är i stället en fråga om ett partistöd (mandatstöd). Att ha olika ersättning beroende på antal mandat är OK, men ska bestämmas i ”Bestämmelser om kommunalt partistöd”. Om partiet vill att gruppledaren själv ska få ett arvode så får partiet bestämma det själva och betala ut detta.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 68

KS 2026/239

Initiativärende - förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.

Kommunstyrelsen beslutar att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

Kommunstyrelsen beslutar att lägga till följande som beredningsunderlag i förslag till ändringar arvodesbestämmelser:

Gruppledare för partigrupp i kommunfullmäktige	I månaden	Befintligt	0,0045	3663
	1-4 mandat		0,045	3663
	5-9 mandat		0,06	4884
	10+ mandat		0,08	6512

Kommunstyrelsen beslutar att beredningen även ska beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd, samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Deltagande i beslut

Socialdemokraternas ledamöter och Vänsterpartiets ledamot deltar ej i beslutet.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07

Sammanfattning

Ordförande Henrik Fogelklou (M) väcker ett initiativärende avseende förslag till nya arvodesbestämmelser med följande förslag till beslut:

- att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.

- att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2026-03-31
- Förslag till ändringar, inkommen 2026-04-01

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till förslagen i initiativet och gör följande tilläggsyrkande:

att lägga till följande som beredningsunderlag i förslag till ändringar arvodesbestämmelser:

Gruppledare för partigrupp i kommunfullmäktige	I månaden	Befintligt	0,0045	3663
	1-4 mandat		0,045	3663
	5-9 mandat		0,06	4884
	10+ mandat		0,08	6512

Jessika Loftbring (C) yrkar

1. Att ett nytt system för partistöd, politisk organisation, samt arvodesbestämmelser tas fram, där syftet är att uppnå ett mer rättvist och modernt system.

2. Att beredningen även ska beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd, samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

3. Att ärendet skickas på beredning till kommunstyrelseförvaltningen, samt demokratiberedningen

4. Att beredningen som en del kan utgå från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på Jessika Loftbrings (C) fyra att-satser var för sig och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla att-sats 2 samt att avslå att-sats 1, 3 och 4.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på förslagen i initiativet och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på sitt tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Protokollsanteckning

Socialdemokraterna lämnar följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna deltar i dagsläget inte i beslutet rörande föreslagna förändringar då vi inte på något sätt har insyn i vad som ligger bakom slutsatserna i förslagen.

Vänsterpartiet lämnar följande protokollsanteckning:

Vänsterpartiet avstår från beslutet i ärendet. Då det ej förts en dialog kring förslaget som skall beredas.

Beslutet skickas till

Kommunchef

Vårt samlade förslagsdokument kommer absolut senast på torsdag fm.

Initiativärende ”förslag till nya arvodesbestämmelser”

I syfte att och uppnå ett mer rättvis och modernt system samt hantera skattemedel respektfullt föreslås en ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd.

Alesamverkans förslag i sin helhet, bifogas.

Vi vill därför

- att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.
- Att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

För Alesamverkan, genom Henrik Fogelklou

Förslag till ändringar

Bilaga 5 i arvodesbestämmelser kompletteras/förtydligas
Prioriterad fysisk närvaro vid möten för politisk ledningsgrupp, så kallade OG/OLG
10st verksamhetsbesök/år
Månatliga 1-till-1 samtal mellan ordförande och KSO
KFO obligatorisk närvaro på KS

Arvode

Samtliga förutom Kommunalråd KS och Kommunalråd KS opposition skall ha samma system för ersättning vilken är arvode + förlorad arbetsförtjänst.
Maximala timmar förlorad arbetsförtjänst är uppskattad tid för uppdraget/månad.

Visa uppdrag är mer utsatta än andra och för detta ersätts de med:
Ordf. KS 2000kr/v
Ordf. Social 1500kr/v
Ordf. Utbildning 1000kr/v
Ordf. Kommunfullmäktige 1000kr/v
Ordf. Bolag (Alebyggen och Ale Utveckling) 1000kr/v

Förslag att arvode ej längre skall utgå för uppdraget:
Individ och familjeutskottets 2:e vice ordförande
Valnämnden ordförande
Valnämndens vice ordförande
Överförmyndarnämnden ordförande
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Tabell på nästa sida beskriver tid för uppdraget och ersättning.
Befintliga beräkningsmodellen för timarvode används.

Riksdagsledamots arvode 81400 0,0025

203,5

	Tim/månad	Ersättning	Särskild utsatt
Kommunstyrelsens ordförande	Heltid	73260	8667
Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande	Heltid	65120	
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande	40	8140	
Kultur och Fritidsutskottets ordförande	30	6105	
Kultur och Fritidsutskottets 1:e vice ordförande	20	4070	
Utbildningsnämndens ordförande	60	12210	4333
Utbildningsnämndens 1:e vice ordförande	30	6105	
Utbildningsnämndens 2:e vice ordförande	45	9158	
Socialnämndens ordförande	80	16280	6500
Socialnämndens 1:e vice ordförande	40	8140	
Socialnämndens 2:e vice ordförande	60	12210	
Samhällsbyggnadsnämndens ordförande	60	12210	
Samhällsbyggnadsnämndens 1:e vice ordförande	30	6105	
Samhällsbyggnadsnämndens 2:e vice ordförande	45	9158	
Servicenämndens ordförande	50	10175	
Servicenämndens 1:e vice ordförande	25	5088	
Servicenämndens 2:e vice ordförande	37,5	7631	
Kommunfullmäktiges ordförande	60	12210	4333
Kommunfullmäktiges 1:e vice ordförande	30	6105	
Kommunfullmäktiges 2:e vice ordförande	20	4070	
AB Alebyggens styrelseordförande	40	8140	4333
AB Alebyggens vice styrelseordförande	40	8140	
Ale Utveckling styrelseordförande	15	3053	4333
Ale Utveckling vice styrelseordförande	15	3053	
Revisionens ordförande	24	4884	
Revisionens vice ordförande	20	4070	
Överförmyndarnämndens 1:e vice ordförande	8	1628	+ vanligt mötesarvode

Arvodesbestämmelser för förtroendevalda m fl i Ale kommun

Antagna av kommunfullmäktige 2015-06-15, § 101

Ändrade av kommunfullmäktige 2016-12-19, § 249

Ändrade av kommunfullmäktige 2018-06-18, § 109
Diarienummer KS.2017.410
Ändringarna träder i kraft vid olika datum mellan den 1 juli 2018 och den 1 januari 2019, se fullmäktiges protokoll.

Ändrade av kommunfullmäktige 2018-12-17, § 228
Diarienummer KS.2018.338
Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2019, men ska avseende politiskt sakkunniga samt ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i servicenämnden tillämpas från och med den 1 december 2018, se fullmäktiges protokoll.

Ändrade av kommunfullmäktige 2019-12-16, § 207
Diarienummer KS.2019.159
Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2020.

Ändrade av kommunfullmäktige 2022-06-20, § 112
Diarienummer KS.2020.229
Ändringarna träder i kraft den 1 november 2022 för kommunstyrelsen samt den 1 december för övriga nämnder. För AB Alebyggen träder bestämmelserna i kraft efter beslut på årsstämma 2023.

Ändrade av kommunfullmäktige 2022-11-14, § 179
Diarienummer KS.2022.560.

Ändrade av kommunfullmäktige 2023-01-23, § 25
Diarienummer KS.2022.679
Ändringarna träder i kraft den 1 februari 2023.

Ändrade av kommunfullmäktige 2023-06-19, § 108
Diarienummer VN.2022.55
Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2023.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Arvodesbestämmelser för förtroendevalda m fl i Ale kommun

1. Allmänna bestämmelser

1.1 Uppdrag som omfattas

Dessa arvodesbestämmelser gäller för förtroendevalda i Ale kommun inklusive styrelsen i AB Alebyggen samt de som innehar ett uppdrag upptaget i bilaga 4.

1.2 Definitioner

I dessa arvodesbestämmelser avses med
arvode ersättning för fullgörande av ett uppdrag
ersättning ersättning för kostnader eller förlorade förmåner vid fullgörande av ett uppdrag
förtroendevald ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer och till kommunfullmäktige anmälda politiskt sakkunniga
nämnd kommunens styrelser och nämnder
SGI sjukpenninggrundande inkomst per timma enligt försäkringskassans beräkningsgrunder

2. Ersättningar för kostnader i samband med fullgörande av uppdrag

Förtroendevalda har i vissa fall rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, förlorad semesterförmån, rese- och traktamentsersättning samt ersättning för barntillsyn förorsakade av förtroendeuppdrag för Ale kommun.

Föredragande i fullmäktige eller nämnd som erhåller övrigt arvode med stöd av bilaga 4, ska vid tillämpningen av avsnitt 2 jämställas med förtroendevald med rätt till sammanträdesarvode. Arvoderade för övriga uppdrag upptagna i bilaga 4 har endast rätt till ersättningar för kostnader förorsakade av uppdraget om detta är angivet i avsnitt 2.4 (rese- och traktamentsersättning).

2.1 Förlorad arbetsinkomst m m

2.1.1 Årsarvoderade med en sysselsättningsgrad på 100 procent

Årsarvoderade med en beräknad sysselsättningsgrad om 100 procent har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

2.1.2 Årsarvoderade med en sysselsättningsgrad på mellan 40 och 99 procent

Årsarvoderade med en beräknad sysselsättningsgrad på mellan 40 och 99 procent har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst för uppdrag som omfattas av årsarvode. Erhåller den årsarvoderade sammanträdesarvode för annat uppdrag, har han eller hon rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst i samband med detta uppdrag i enlighet med vad som gäller för övriga förtroendevalda enligt avsnitt 2.1.3.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

2.1.3 Övriga förtroendevalda

Årsarvoderade med en beräknad sysselsättningsgrad under 40 procent och förtroendevalda med sammanträdesarvode har för dessa uppdrag rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst m m i följande fall.

1. Förtroendevalda som är anställda eller egna företagare har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst som kan styrkas. Den förlorade arbetsinkomsten ska beräknas efter hur många timmar en förtroendevald inte har kunnat arbeta och beräknas på samma sätt som SGI, men utan tillämpning av bestämmelserna om tak för SGI.

2. Förtroendevalda som är arbetslösa har rätt till ersättning för förlorad arbetslösersättning som kan styrkas.

3. I det fall förtroendevald bryter föräldraledighet för att fullgöra sitt förtroendeuppdrag så skall ersättning betalas ut baserad på arbetsinkomsten från den tjänst som den förtroendevalde är föräldraledig ifrån.

I kommunen anställd, som på sin ordinarie arbetstid fullgör sitt förtroendeuppdrag, är berättigad till ledighet med bibehållna löneförmåner och har då inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst avser den faktiska arbetstid som den förtroendevalda har gått miste om. Detta innebär att ersättning kan utges för förlorad arbetsinkomst till följd av arbetstidslagens föreskrifter om nattvila.

Ersättning för förlorad arbetsinkomst m m utges med ett belopp per timme om högst 0,006 av vid varje tid gällande månadsarvode för en riksdagsman.

2.2 Förlorad pensionsförmån

Den som har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst m m enligt avsnitt 2.1.2 eller 2.1.3 har rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån när de fullgör uppdrag för vilka ersättning för förlorad arbetsinkomst m m utges. Ersättningen utges kalenderårsvis i efterskott och beräknas som 4,5 procent av den förtroendevaldas sammanlagda ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Ersättningen för förlorad pensionsförmån utges som en schablon till förtroendevald upp till 67 års ålder.

Ersättningsberättigad vars förlorade pensionsförmån är större än schablonen, har rätt till ersättning med verklig förlust i stället för med schablonen, om den ersättningsberättigade kan styrka den verkliga förlustens storlek, dock maximalt med 30 procent av den ersättningsberättigades sammanlagda ersättning för förlorad arbetsinkomst. Av punkten 5.4 framgår att ansökan ska göras inom viss tid.

Motsvarande ersättning till förtroendevald i annan ålder utges om den förtroendevalde kan styrka att han eller hon har haft en verklig förlust. Av punkten 5.4 framgår att ansökan ska göras inom viss tid.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

2.3 Förlorad semesterförmån

Den som har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst m m enligt avsnitt 2.1.2 eller 2.1.3 har rätt till ersättning för förlorad semesterförmån som kan styrkas när de fullgör uppdrag för vilka ersättning för förlorad arbetsinkomst m m utges. Detta gäller dock inte om förlorad semesterförmån är inräknad i underlaget för framräkning av förlorad arbetsinkomst.

Ersättning för förlorad semesterförmån utges kalenderårsvis i efterskott. Om den förlorade förmånen består i förlorade semesterdagar beräknas ersättningen utifrån antalet förlorade semesterdagar värderade som den lön den förtroendevalda hade erhållit från aktuell arbetsgivare för motsvarande antal arbetsdagar. Består den förlorade semesterförmånen i ett förlorat belopp utgår ersättning med det beloppet.

Av punkten 5.4 framgår att ansökan ska göras inom viss tid.

2.4 Rese- och traktamentsersättning

2.4.1 Sammanträde eller förrättning inom Ale kommun

Förtroendevald som har resekostnader vid sammanträde och vid förrättning inom kommunen, har rätt till ersättning enligt samma villkor som gäller för kommunens anställda i allmänhet, om inte annat är särskilt föreskrivet. Detsamma gäller den som har övrigt arvode för uppdrag som gruppledare, föredragande i fullmäktige eller nämnd, ordförande, 1:e vice ordförande eller 2:e vice ordförande för ortsutvecklingsmöte samt ordförande, vice ordförande, ledamot eller ersättare i kommunala pensionärsrådet eller rådet för funktionshinderfrågor i Ale enligt avsnitt 3.3 och bilaga 4.

Ersättning ska utges om avståndet mellan bostaden (eller i förkommande fall ordinarie arbetsplats) och sammanträdesstället (eller platsen för en förrättning) överstiger 3 km.

Har privat periodbiljett (dygns-,månads- eller årsbiljett)) på Västtrafik använts utges ersättning med ett schablonbelopp om 20 kr för ersättningsberättigad resa (enkelresa), om inte en ersättning med schablonbeloppet medför att högre ersättning skulle komma att utges än vad den ersättningsberättigade har köpt biljetten för. Ersättning ska i så fall utges med ett belopp som är så stort att den sammanlagda ersättningen som utges för periodbiljetten motsvarar vad den ersättningsberättigade har betalat för periodbiljetten.

2.4.2 Sammanträde eller förrättning utom Ale kommun

Förtroendevalda som har resekostnader vid sammanträde eller förrättning utom kommunen har rätt till ersättning för resekostnaderna och traktamente enligt samma villkor som gäller för kommunens anställda i allmänhet, om inte annat är särskilt föreskrivet. Detsamma gäller den som har övrigt arvode för uppdrag som gruppledare, föredragande i fullmäktige eller nämnd, ordförande, 1:e vice ordförande eller 2:e vice ordförande för ortsutvecklingsmöte samt ordförande, vice ordförande, ledamot eller ersättare i kommunala pensionärsrådet eller rådet för funktionshinderfrågor i Ale enligt avsnitt 3.3 och bilaga 4.

I delägda bolag där bolaget ej står för reseersättning utgår reseersättning från Ale kommun.

Traktamente ska utges om förrättning skett mer än 50 km (närmaste färdväg) från antingen den förtroendevaldas arbetsplats eller den förtroendevaldas bostad.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Har privat periodbiljett (dygns-, månads- eller årsbiljett) på Västtrafik använts utges ersättning med 20 kr för ersättningsberättigad resa, dock maximalt vad biljetten har kostat att köpa.

2.4.3 Resekostnader i övriga fall

Förtroendevald som har funktionshinder har rätt till ersättning för resekostnader även i andra fall än vad som framgår av punkterna 2.4.1 och 2.4.2. Ersättning för resekostnader utges om den förtroendevaldas funktionshinder medför att han eller hon annars inte kan delta i ett sammanträde eller i en förrättning. Ersättning utges för billigaste transportsätt som är möjligt att välja i det enskilda fallet. Detsamma gäller den som har övrigt arvode för uppdrag som gruppledare, föredragande i fullmäktige eller nämnd, ordförande, 1:e vice ordförande eller 2:e vice ordförande för ortsutvecklingsmöte samt ordförande, vice ordförande, ledamot eller ersättare i kommunala pensionärsrådet eller rådet för funktionshinderfrågor i Ale enligt avsnitt 3.3 och bilaga 4.

2.4.4 Gemensamma bestämmelser för reseersättningar och traktamenten

Resa som inte sker med Västtrafik, färdtjänst eller eget transportmedel bör beställas genom kommunens reseleverantör. Blir resa inställd, ska den förtroendevalda eller ersättningsberättigad rådsmedlem som har beställt resan se till att den avbokas så snart det är möjligt.

Av punkten 5.4 framgår att ansökan ska göras inom viss tid.

2.5 Ersättning för barntillsyn

2.5.1 Årsarvoderade med en sysselsättningsgrad på 100 procent

Årsarvoderade med en beräknad sysselsättningsgrad på 100 procent har inte rätt till ersättning för barntillsyn.

2.5.2 Årsarvoderade med en sysselsättningsgrad på mellan 40 och 99 procent

Årsarvoderade för förtroendeuppdrag omfattande en sysselsättningsgrad på mellan 40 och 99 procent har inte rätt till ersättning för barntillsyn för det uppdrag som omfattas av årsarvode. Erhåller den årsarvoderade sammanträdesarvode för annat uppdrag, har han eller hon rätt till ersättning för barntillsyn i samband med detta uppdrag enligt vad som gäller övriga förtroendevalda enligt avsnitt 2.5.3.

2.5.3 Övriga förtroendevalda

Årsarvoderade med en beräknad sysselsättningsgrad under 40 procent och förtroendevalda med sammanträdesarvode har rätt till ersättning för kostnader för barntillsyn som uppkommer när de fullgör dessa uppdrag, i vilket ingår ett gruppmöte per nämnd eller motsvarande. Ersättning för styrkta kostnader utges för tillsyn av barn, om barnet inte har fyllt 12 år och ingår i den förtroendevaldas familj. Ersättning utges inte för tillsyn som ingår i ordinarie tillsyn av barnet.

Ersättning utges med max 200 kr i timmen exklusive RUT-avdrag.

Av punkten 5.4 framgår att ansökan ska göras inom viss tid.

2.6 Gemensamma bestämmelser för ersättningar

Vid ett inställt planerat sammanträde har förtroendevald rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån och förlorad semesterförmån i enlighet med punkterna

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

2.1-2.3, om sammanträdet ställs in senare än två veckor före sammanträdet och den förtroendevalda inte har möjlighet att gå i tjänst i sin ordinarie verksamhet.

Vid ett inställt planerat sammanträde har förtroendevald och ersättningsberättigad rådsmedlem rätt till rese- och traktamentsersättning enligt punkten 2.4, om sammanträdet ställs in senare än en dag före sammanträdet och den förtroendevalda inte har nåtts av informationen om att sammanträdet är inställt och i onödan har företagit en resa till sammanträdet.

Vid ett inställt planerat sammanträde har förtroendevald rätt till ersättning för barntillsyn i enlighet med punkten 2.5, om sammanträdet ställs in senare än en dag före sammanträdet och den förtroendevalda inte har möjlighet att avboka planerad barntillsyn utan ersättningsskyldighet.

3 Arvoden

3.1 Årsarvoden

3.1.1 Årsarvoden vid en sysselsättningsgrad på 40 procent eller mer

Innehavare av förtroendeuppdrag upptagna i bilaga 1 har rätt till arvode med i bilagan angiven del av vid varje tid gällande arvode för en riksdagsledamot.

Förtroendevalds beräknade sysselsättningsgrad framgår av bilagan.

3.1.2 Årsarvoden vid en sysselsättningsgrad som är lägre än 40 procent

Innehavare av förtroendeuppdrag upptagna i bilaga 2 har rätt till arvode med i bilagan angiven del av vid varje tid gällande arvode för en riksdagsledamot.

Förtroendevalds beräknade sysselsättningsgrad framgår av bilagan.

3.1.3 Gemensamma bestämmelser för årsarvoden

Årsarvoderade med en beräknad sysselsättningsgrad om 100 procent (heltid) har inte rätt till ytterligare arvode från kommunen.

För uppdrag inom den nämnd som ett årsarvode utgår för, har årsarvoderad med en beräknad sysselsättningsgrad under 100 procent utöver årsarvodet endast rätt till annat arvode (tilläggsarvode) vid särskilda och avgränsade uppdrag som har beslutats av kommunstyrelsen. Beslut om tilläggsarvode ska innehålla orsaken till varför arvodet utges, arvodets storlek och tidsperioden under vilken arvodet utges. För ett tilläggsarvode gäller de bestämmelser som gäller för den förtroendevaldas årsarvoderade uppdrag, dock ska inte den beräknade sysselsättningsgraden ändras.

Årsarvodet omfattar i övrigt all nedlagd tid inom nämndens verksamhetsområde, vilket innebär att årsarvoderad inte har rätt till ytterligare arvode från egen nämnd.

Årsarvoderade med en beräknad sysselsättningsgrad under 100 procent har rätt till sammanträdesarvode enligt avsnitt 3.2 för uppdrag i annan nämnd än den som årsarvode erhålls ifrån eller för uppdrag beslutat av annan nämnd än den som årsarvode erhålls ifrån.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Årsarvoderade ska rapportera från sitt deltagande i kurser och konferenser vid närmast följande sammanträde med egen nämnd.

Bilaga 5 innehåller en förteckning över vilka uppgifter som ingår i ett fast arvode.

Om ett uppdrag, som enligt bilaga 5 ingår i ett uppdrag för en årsarvoderad förtroendevald, inte ingår i den förtroendevaldas uppdrag och det icke ingående uppdraget kan förväntas påverka sysselsättningsgraden i icke obetydlig omfattning, ska kommunstyrelsen bestämma det årsarvoderade uppdragets arvode och beräknade sysselsättningsgrad. Förtroendevald som utses till det icke ingående uppdraget erhåller årsarvode eller sammanträdesarvode i enlighet med dessa bestämmelser.

Utses en förtroendevald till flera årsarvoderade uppdrag har den förtroendevalda rätt till summan av årsarvodena, dock max för en beräknad sysselsättningsgrad om 100 procent (heltid). Överstiger den beräknade sysselsättningsgraden 100 procent, ska de högst betalda arvodena utges i första hand. Utgör eller överstiger den sammanlagda beräknade sysselsättningsgraden 40 procent och har något av de ingående uppdragen en beräknad sysselsättningsgrad under 40 procent, ska kommunstyrelsen bestämma arvodet för den förtroendevaldas uppdrag. Vid bestämmandet av arvodet ska beaktas att rätten till ersättning för förlorad arbetsinkomst m m upphör för uppdrag med en beräknad sysselsättningsgrad om 40 procent eller mer.

Om årsarvoderad är sjuk bibehåller han eller hon årsarvodet under 2 månader. Ersättare erhåller årsarvode från och med den tredje månaden. Vid frånvaro på annan grund än sjukdom, bestämmer kommunstyrelsen om ersättning till den årsarvoderade och ersättare.

3.2 Sammanträdesarvoden

Innehavare av förtroendeuppdrag upptagna i bilaga 3 har rätt till sammanträdesarvode för varje påbörjad timma ett sammanträde pågår med ett belopp som motsvarar i bilagan angiven del av vid varje tid gällande månadsarvode för en riksdagsledamot.

Förtroendevald som under samma dygn deltar i ett eller flera sammanträden som pågår mindre än sammanlagt 5 timmar utges ett arvode för 5 timmar.

Sammanträdesarvode utges för deltagande i sammanträde och på förhand beslutad eller i efterhand godkänd förrättning. För deltagande i kurs eller konferens utgår halvt sammanträdesarvode. Sammanträdesarvodet utgör ersättning för inläsning, sammanträde och justering av protokoll.

Sammanträde och förrättning ska anses pågå från den tid som mötet börjar till den tid det slutar. Tiden för lunch anses ingå i sammanträdestiden om mötet avbryts för lunch och därefter fortsätter. Detsamma gäller vid annan kortare ajournering.

För valberedning i anslutning till fullmäktigesammanträde utgår inte sammanträdesarvode.

Inställelsetid och gruppmöte ersätts inte, med undantag för gruppmöte i direkt anslutning till arvoderat fullmäktige- eller nämndsammanträde. Sammanträdesarvode utges i dessa fall som om sammanträdet och gruppmötet vore ett sammanträde, om den förtroendevalda i samband med

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

ifyllande av uppgifter om arvodesunderlag till mötets sekreterare även fyller i den tid han eller hon varit närvarande på anslutande gruppmöte.

Av punkten 5.4 framgår att ansökan om arvode för förrättning ska göras inom viss tid.

3.3 Övriga arvoden

3.3.1. Gruppledare

Gruppledare för partigrupp av ledamöter som i allmänt val har erhållit plats i kommunfullmäktige under partiets beteckning, har rätt till arvode under fullmäktiges mandatperiod under förutsättning att partiet har anmält namnet på gruppledaren till fullmäktige på nya fullmäktiges första sammanträde. Sker anmälan senare så utgår arvodet från den dag gruppledaren anmäldes till fullmäktige. Gruppledarens rätt till gruppledararvode upphör det fullmäktigesammanträde partiet anmäler en annan gruppledare eller anmäler att partiet inte har någon gruppledare.

Gruppledare i kommunfullmäktige har rätt till ett månadsarvode med i bilaga 4 angiven del av vid varje tid gällande arvode för en riksdagsledamot.

Gruppledare har rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst och reseersättning för ordförandemöten och gruppledarmöten samt annars i de fall när de kallas av kommunstyrelsens ordförande eller förste vice ordförande.

Gruppledares kommunala uppgifter framgår av arbetsordning för Ale kommunfullmäktige.

3.3.2. Särskilda uppdrag

Innehavare av andra uppdrag upptagna i bilaga 4 än gruppledare, har rätt till arvode från kommunen för den i bilagan angivna tiden och med ett belopp som motsvarar i bilagan angiven del av vid varje tid gällande månadsarvode för en riksdagsledamot.

För ordförande, vice ordförande, ledamöter och ersättare i kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor i Ale, vilka inte har utsetts av ett kommunalt organ gäller följande.

1. Arvode utges för deltagande i rådens sammanträden. För deltagande i kurs eller konferens beslutat av rådet utgår halvt timarvode. Arvodet utgör ersättning för inläsning, sammanträde och justering av protokoll.
2. Sammanträde ska anses pågå från den tid som sammanträdet börjar till den tid det slutar. Tiden för lunch anses ingå i sammanträdestiden om sammanträdet avbryts för lunch och därefter fortsätter. Detsamma gäller vid annan kortare ajournering.
3. Inställelsetid ersätts inte.
4. För deltagande i sammanträde per telefon eller motsvarande tekniskt system utges dock inte något arvode, om inte sammanträdet pågår mer än en timma.
5. För sammanträde som pågår mindre än 5 timmar utges ett arvode för 5 timmar.

Av punkten 5.4 framgår att ansökan ska göras inom viss tid.

4 Pension

Att förtroendevald i vissa fall har rätt till pension framgår av särskilda bestämmelser.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

5 Gemensamma bestämmelser

5.1 Tak för arvode och ersättningar

Förtroendevalda med en beräknad sysselsättningsgrad under 100 procent har inte rätt till arvoden och ersättningar till ett sammanlagt månadsbelopp överstigande vid varje tid gällande månadsarvode för kommunstyrelsens 1:e vice ordförande. I ersättningar ska dock inte inräknas rese- och traktamentesersättningar enligt avsnitt 2.4.

5.2 Utbetalning av arvoden och ersättningar

Årsarvoden och sammanträdesarvoden för kommunala sammanträden utbetalas utan särskilt yrkande. Sammanträdets sekreterare för deltagarförteckning och närvarotid för deltagare. Det ankommer på sammanträdets sekreterare att inge underlag för utbetalning av sammanträdesarvode för kommunala sammanträden. Detsamma gäller övrigt arvode för ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande för ortsutvecklingsmöte samt ordförande, vice ordförande, ledamot eller ersättare i kommunala pensionärsrådet eller rådet för funktionshinderfrågor i Ale enligt avsnitt 3.3.2 och bilaga 4.

Ersättningsberättigad som erhåller sammanträdesarvode eller övrigt arvode, ska vid sammanträdet till sekreteraren anmäla om han eller hon

1. har deltagit eller avser att delta i annat kommunalt möte samma dag för vilket sammanträdesarvode utges genom att ange aktuellt eller aktuella möten eller
2. har deltagit i gruppmöte i anslutning till fullmäktige- eller nämndsammanträde (avsnitt 3.2 om sammanträdesarvode) genom att ange klockslagen mellan vilka gruppmötet pågick.

Sammanträdesarvoden för förrättningar, andra övriga arvoden och ersättningar utbetalas efter yrkande från den förtroendevalda eller annan berättigad. Metod för ansökan om ersättningar, på papper eller digitalt, anges av kommunstyrelsens kansli. Yrkande om ersättning för förlorad arbetsinkomst eller för resekostnader får i stället framställas på sekreterarens underlag för utbetalning av sammanträdesarvode om sekreteraren medger det.

Den som yrkar ersättning för resekostnader ska vid resa

1. med privat bil ange kilometerantal för ersättningsberättigad resa.
2. med Västtrafik med periodbiljett (dygns-, månads- eller årsbiljett) i stället ange den ersättning den förtroendevalda har rätt till enligt avsnitt 2.4 eller
3. med Västtrafik med annan biljettyp ange använd biljettyp och ange kostnaden för biljetten.

Den som yrkar ersättning för förlorad arbetsinkomst ska ange antal timmar inkomstbortfall den arvodesberättigade aktiviteten har förorsakat.

Om förberedande ortsutvecklingsmöte eller annat sammanträde eller möte hålls utan att sekreterare finns närvarande, ansvarar ordföranden för att sekreterarens uppgifter enligt dessa arvodesbestämmelser fullgörs.

Årsarvode utbetalas med 1/12 per månad den månad arvodet avser. Övriga arvoden och ersättningar utbetalas en gång per månad i samband med kommunens ordinarie löneutbetalning senast månaden efter det ett yrkande om ersättning har inkommit till kommunen. Utbetalning i annan ordning får beslutas av kommunstyrelsen.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

5.3 Uppgiftsskyldighet

5.3.1 Arbetsinkomsts storlek

För att erhålla ersättning för förlorad arbetsinkomst, ska den förtroendevalda till personalavdelningen i Ale kommun lämna ett intyg utvisande sin inkomst.

1. För anställd ska intyget vara utfärdat av arbetsgivare.
2. För företagare ska intyget vara utfärdat av försäkringskassan. Intyget ska vara baserat på modellen SGI.
3. För arbetslös ska intyget vara utfärdat av arbetslöshetskassa eller myndighet.

Förtroendevald ska lämna intyg på arbetsinkomstens storlek årligen och vid förändringar av inkomst.

5.3.2 Reseersättning och ersättning för barntillsyn

För att erhålla reseersättning (avsnitt 2.4) ska den ersättningsberättigad styrka utlägg med kvitton, om inte utlägget avser resa med privat bil eller med Västtrafik. Erfordras kvitton ska dessa bifogas yrkandet om ersättning.

För att erhålla ersättning för barntillsyn (avsnitt 2.5) ska den ersättningsberättigade styrka utlägg med kvitton som ska bifogas ett yrkande.

5.3.3 Övriga uppgifter

Förtroendevald ska kunna styrka övriga uppgifter som krävs för att kunna avgöra om den förtroendevalda har rätt till ersättning.

Om kommunstyrelsen begär att sådan uppgift styrks, ska den förtroendevalda styrka uppgiften. Intill dess att detta skett ska någon ersättning inte utbetalas.

5.4 Preskriptionsregler

Yrkande om sammanträdesarvode för förrättning enligt punkten 3.2, övriga arvoden enligt punkten 3.3.2, ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt punkten 2.1, rese- och traktamentsersättning enligt punkten 2.4 och ersättning för barntillsyn enligt punkten 2.5 ska lämnas in senast 6 månader efter dagen för förrättningen eller sammanträdet till vilket arvodet, förlusten respektive kostnaden hänför sig.

Yrkande om förlorad pensionsförmån enligt punkten 2.2 eller förlorad semesterförmån enligt punkten 2.3 ska lämnas in till kommunen senast kalenderåret efter det år förlusten har uppkommit.

Har yrkande om ersättning eller arvode inkommit efter föreskriven tid, har rätten till ersättning förfallit och ersättningen utbetalas inte. Kommunstyrelsen får om den förtroendevalda har haft beaktansvärda skäl för förseningen besluta att ersättningen ändå ska utbetalas.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

6 Tolkning av arvodesbestämmelser

Kommunstyrelsen ansvarar för tolkning och tillämpning av dessa arvodesbestämmelser.

7 Övergångsbestämmelser m m

Dessa arvodesbestämmelser träder i kraft den 1 juli 2015, då tidigare arvodesbestämmelser upphör att gälla.

Tidigare bestämmelser ska dock fortsätta att gälla för arvoden, pensioner och ersättningar inarbetade före ikraftträdandet.

För revisionens ordförande och vice ordförande ska i stället de nya bestämmelserna tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2015.

För årsarvoderade som för annat uppdrag har erhållit sammanträdesarvode ska i stället de nya bestämmelsernas regler om rätt till ersättning tillämpas retroaktivt från och med de nu upphävda arvodesbestämmelsernas ikraftträdande. Yrkande om ersättning för förlorad arbetsinkomst och ersättning för barntillsyn avseende tiden före den 1 juli 2015 ska lämnas till kommunen senast den 31 december 2015 i stället för vad som anges i avsnitt 5.4 första stycket.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Bilaga 1

Förteckning över förtroendeuppdrag med en sysselsättningsgrad motsvarande 40 procent eller mer

Förtroendeuppdrag	Syssel-sättnings-grad i procent av heltid	Del av arvodet för en riksdagsledamot per månad
Kommunstyrelsens ordförande	100	0,90
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande	100	0,80
Utbildningsnämndens ordförande	50	0,40
Utbildningsnämndens 1:e vice ordförande	40	0,30
Socialnämndens ordförande	65	0,55
Socialnämndens 1:e vice ordförande	52,5	0,47
Samhällsbyggnadsnämndens ordförande	50	0,40
Samhällsbyggnadsnämndens 1:e vice ordförande	40	0,30

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Bilaga 2

Förteckning över förtroendeuppdrag med en sysselsättningsgrad motsvarande mindre än 40 procent

Förtroendeuppdrag	Syssel-sättnings-grad i procent av heltid	Del av arvodet för en riksdagsledamot per månad
Servicenämndens ordförande och kommunstyrelsens 2:e vice ordförande	30	0,180
Individ- och familjeutskottets 2:e vice ordförande	12,5	0,090
Servicenämndens 1:e vice ordförande	20	0,130
Valnämndens ordförande[1]	4	0,030
Valnämndens 1:e vice ordförande[1]	2,5	0,019
Överförmyndarnämndens ordförande	4	0,030
Överförmyndarnämndens 1:e vice ordförande	2,5	0,019
Revisionens ordförande	8	0,060
Revisionens vice ordförande	7	0,050
Kommunstyrelsens arbetsutskotts ledamöter (ej ordförande, 1:e samt 2:e vice ordförande)	25	0,150
Kommunfullmäktiges och service-nämndens 2:e vice ordförande	3,5	0,026
Utbildningsnämndens, socialnämndens samt samhällsbyggnadsnämndens 2:e vice ordförande	7	0,050
Kommunfullmäktiges ordförande	33	0,198
Kommunfullmäktiges 1:e vice ordförande	22	0,143
AB Alebyggens styrelseordförande	25	0,15
AB Alebyggens vice styrelseordförande	25	0,15

[1] Årsarvode erhålls endast under valår eller folkomröstningsår. Andra år erhålls sammanträdesarvode.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Bilaga 3

Förteckning över förtroendeuppdrag som arvoderas med sammanträdesarvoden

Förtroendeuppdrag	Del av månadsarvodet för en riksdagsledamot per timme
Revisorer (ej ordförande och vice ordförande) samt ledamot i kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott	0,0050
Ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige och nämnder samt övriga förtroendevalda som inte arvoderas på annat sätt	0,0025

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Bilaga 4

Förteckning över övriga arvoden

Uppdrag		Del av arvodet för en riksdagsledamot
Vigselförrättare	**för vigselakt**	**0,02**
Borgerlig begravningsofficiant	**för begravningsakt**	**0,045**
Gruppledare för partigrupp i kommunfullmäktige	**i månaden**	**0,045**
Ordförande för valdistrikt	**för valdag med för- och efterarbete**	**0,070**
Vice ordförande för valdistrikt	**för valdag med för- och efterarbete**	**0,063**
Andra röstmottagare för valdistrikt (än ordförande och vice ordförande)	**för valdag med för- och efterarbete**	**0,049**
Reserv för röstmottagare som ej kallas in att tjänstgöra på valdag	**för beredskap att tjänstgöra på valdag med förarbete**	**0,031**
Ambulerande röstmottagare	**för förtids-röstningsperiod med för- och efterarbete**	**0,036**
Representanter i kommunala brukarråd	**för varje påbörjad timma under sammanträdestid**	**0,0025**
Skolelever ingående i kommunala projektgrupper för skolor	**för sammanträde**	**0,0014**
Representanter i ungdomsrådet	**för sammanträde**	**0,005**
Icke kommunalt utsedda ledamöter och ersättare i kommunala pensionärsrådet i Ale kommun[1]	**för varje påbörjad timma under sammanträdestid**	**0,0025**
Icke kommunalt utsedda ledamöter och ersättare i rådet för funktionshinderfrågor i Ale[1]	**för varje påbörjad timma under sammanträdestid**	**0,0025**

[1] För kommunalt utsedda ledamöter och ersättare utges arvode och ersättning för förtroendevalda enligt dessa arvodesbestämmelser. För icke kommunalt utsedda ledamöter och ersättare utges övrigt arvode enligt avsnitt 3.3.2 och bilaga 4 samt rese- och traktamentsersättning enligt avsnitt 2.4 i dessa arvodesbestämmelser.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Kommunalt valda styrelseledamöter och revisorer i stiftelser, föreningar och fonder om ersättning inte utges från stiftelsen eller föreningen	**för varje påbörjad timma under sammanträdestid**	**0,0025**
Ordförande för ortsutvecklingsmöte	**för ortsutvecklingsmöte[2]** **för centralt planeringsmöte[3]** **för centralt uppföljningsmöte[3]** **för lokalt planeringsmöte[4]**	**0,010** **0,005** **0,005** **0,005**
Förste och andre vice ordförande för ortsutvecklingsmöte	**för ortsutvecklingsmöte[2]** **för centralt planeringsmöte[3]** **för centralt uppföljningsmöte[3]** **för lokalt planeringsmöte[4]**	**0,005** **0,005** **0,005** **0,005**
Föredragande i fullmäktige eller nämnd[5]	**för föredragning**	**0,005**

[2] I presidiets arvode för ett ortsutvecklingsmöte ingår ersättning för allt arbete för mötet inklusive för- och efterarbete med undantag för max ett förberedelsemöte, som särskilt arvode utgår för. Tjänstgör en vice ordförande som ordförande på ortsutvecklingsmötet på grund av att ordföranden är förhindrad att vara ordförande, utges ordförandearvodet till vice ordföranden.

[3] För deltagande i centralt möte om ortsutvecklingsmöten utsatt av kommunfullmäktiges presidium.

[4] För deltagande i lokalt planeringsmöte. Ersättning utges för maximalt ett möte inför varje ortsutvecklingsmöte.

[5] Arvode utges till förtroendevald i kommunen eller kommunalförbund som kommunen är medlem i, om han eller hon har erhållit uppdrag av fullmäktiges eller nämnds ordförande att i fullmäktige eller nämnden vara föredragande inom ett ärende som inte arvode utges för enligt annan bestämmelse eller enligt avtal. Den som har rätt till arvode har även rätt till kostnadsersättningar enligt avsnitt 2, inledningens andra stycke.

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Bilaga 5

Följande ingår i uppdraget som årsarvoderad

För årsarvoderad som har erhållit ett uppdrag inom ett kommunalt organ ingår nedanstående i uppdraget och därmed i det fasta arvodet.

- Organets sammanträden
- Organets utskottssammanträden
- Justering av protokoll
- Presidiemöten
- Ordförandeberedning inför möten
- Medverkan i kommunens budget- och bokslutsarbete
- Möten med revisionen avseende organets verksamhet
- Förrättningar (enligt kallelse) inom organets verksamhetsområde
- Medverkan på andra möten inom organets verksamhetsområde
- Deltagande i kurser och konferenser för organets räkning, om deltagandet sker på eget initiativ
- Delegationsbeslut (till exempel ordförandebeslut)
- Föredragningar på kommunfullmäktiges möten
- Uppföljningar med kommunstyrelsen och dess arbetsutskott
- Ordförandemöten
- Kommunal representant på årsmöten i organisationer kommunen är medlem i
- Plansamrådsmöten
- Representation

Ankom: 2023-03-15 Ärende: KS.2023.272 Handling: 1221323

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2026/240
Datum: 2026-07-08

Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till ny politisk organisation

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Om beslut fattas om ny politisk organisation föreslås att

Förändringar i reglemente och arbetsordning med anledning av beslutet hanteras som verkställighet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att låta kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen bereda ett initiativärende från Henrik Fogelklou (M) avseende Alesamverkans förslag till ny politisk organisation. Kommunstyrelsen beslutade den 5 maj 2026 att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärendets förslag, men med justering av initiativärendets ursprungliga förslag enligt ett inlämnat ändringsförslag från Alesamverkan. Förslaget innebär bland annat en minskning av antalet ersättare i flertalet av kommunens nämnder.

Kommunfullmäktige behandlade ärendet 18 maj 2026 (§ 111) och beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera ärendet. Återremissyrkandet anger 8 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av förslaget. Förvaltningen har utrett återremissyrkandets frågor, som besvaras i bilagan ”Svar på återremiss”.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

Underlag från förvaltningen efter återremiss i kommunfullmäktige

- Svar till återremiss, 2026-07-07

Beslut om återremiss i kommunfullmäktige

- Beslut KF 2026-05-18 § 111
- Återremiss från S, 2026-05-18

Kommunstyrelsens beredning av initiativärendet

- Beslut KS 2026-05-05 § 105
- Tjänsteutlåtande: Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till ny politisk organisation, 2026-05-05
- Sammanfattning av kommunstyrelsens förslag till beslut rörande politisk organisation samt arvoden
- Alesamverkans ändringsförslag, 2026-05-05

Demokratiberedningens beredning av initiativärendet

- Beslut DB 2026-05-04 § 8
- Protokollsanteckning från V, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från L och MP, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från S, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från C, 2026-05-04
- Beslut DB 2026-04-20 § 1

Kommunstyrelsens ursprungliga behandling av initiativärendet

- Beslut KS 2026-04-07 § 67
- Initiativärende, 2026-04-07
- Alesamverkans förslag till ändringar – organisationsförändringar, 2026-04-07

Ärendet

Initiativärenden om nya arvodesbestämmelser, ny politisk organisation och nytt partistöd

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 (§ 67) att låta kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen bereda ett initiativärende från Henrik Fogelklou (M) avseende Alesamverkans förslag till ny politisk organisation. Henrik Fogelklou (M) har även lämnat in ett initiativärende om förslag till nya partistöd samt ett initiativärende om förslag till nya arvodesbestämmelser, som även dessa beretts av kommunstyrelsen och demokratiberedningen. Förslagen om nya partistöd och nya arvodesbestämmelser utgör separata ärenden (KS 2026/241 och KS 2026/239).

Beredning av initiativärende om ny politisk organisation

Demokratiberedningen sammanträdde den 20 april 2026 och den 4 maj 2026 för att bereda ärendena om förslag till nya arvodesbestämmelser, ny politisk organisation och nya partistöd. Demokratiberedningen beslutade att lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut samt att överlämna protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag. De aktuella protokollsanteckningarna bilades de aktuella ärendena vid efterföljande behandling i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen beslutade den 5 maj 2026 (§ 105) att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärendets förslag till ny politisk organisation, men med justering av initiativärendets ursprungliga förslag enligt ett inlämnat ändringsförslag från Alesamverkan.

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet

Kommunfullmäktige behandlade ärendet 18 maj 2026 (§ 111) och beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera ärendet. Återremissyrkandet anger 8 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av förslaget.

Svar på återremissens frågor

Förvaltningen har arbetat fram ett underlag som besvarar återremissens frågor. Underlaget finns i bilagan ”Svar på återremiss”.

Beskrivning av förslaget, med ändringsförslagets justeringar

Den politiska organisationen föreslås förändras enligt tabellen nedan. Det innebär att demokratiberedningen tas bort i sin helhet. Överförmyndarnämnden övergår i gemensam nämnd tillsammans med Alingsås och Lerum.

Antalet ordinarie ledamöter övriga nämnder och bolag minskar med 8.

Antalet ersättare i övriga nämnder och bolag minskar med 24.

	Nuvarande		**Förslag**	
Nämnd/styrelse	Ledamöter	Ersättare	Ledamöter	Ersättare
Kommunstyrelsen	9	9	9	5
Utbildningsnämnden	9	9	9	5
Socialnämnden	9	9	9	5
Samhällsbyggnadsnämnden	9	9	9	5
Servicenämnden	7	7	5	5
Valnämnd	9	9	5	5
Överförmyndarnämnden	5	3	1	1
Demokratiberedning	11	9	0	0
Alebyggen	7	7	5	3
Ale Utveckling	3	0	3	2
Summa	**78**	**71**	**55**	**36**

Grönt = oförändrat Blått = minskat Rött = ökat

Individutskottet föreslås bestå av andra ledamöter än nämndens presidium.

Tabellen nedan visar Ale kommuns nuvarande politiska organisation, inklusive kostnaden för partistöd och politisk verksamhet, jämfört med liknande kommuner nationellt och liknande kommuner som är medlemmar i kommunalförbundet Göteborgsregionen. Av tabellen framgår att de föreslagna förändringarna av den politiska organisationen innebär att Ale kommun kommer ha ett relativt sett mindre antal ledamöter och ersättare i nämnder jämfört med de flesta liknande kommuner. Samtidigt har Ale kommun också färre nämnder än jämförelsekommunerna.

Liknande kommuner nationellt samt i GR	Invånare	Nämnder inkl Val & ÖFN	Ledamöter i KF		Partistöd/inv	Kostnader inkl arvoden mm för nämnder och styrelse exkl affärs-verksamhet kr/inv	Ledamöter Nämnd + KS	Ersättare Nämnd + KS	Antal uppdrag
Eslöv	35 126	8	51	31	53,00 kr	317,00 kr	71	64	217
Mark	35 134	8	51	28	56,00 kr	515,00 kr	93	93	265
Kävlinge	32 655	8	49	28	60,00 kr	409,00 kr	68	64	209
Nynäshamn	30 610	7	41	29	48,00 kr	546,00 kr	72	71	213
ALE	32 581	6	49	29	60,00 kr	421,00 kr	57	54	189
Alingsås	42 869	8	51	29	45,00 kr	587,00 kr	97	69	246
Lerum	43 673	8	51	27	40,00 kr	326,00 kr	73	61	212
Kungälv	50 453	4	51	31	31,00 kr	380,00 kr	37	29	148
Stenungsund	27 864	4	51	25	47,00 kr	380,00 kr	36	27	139
Riket					47,00 kr	393,00 kr			

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har tagit fram ett samlat underlag som besvarar återremissens frågor för de tre återremitterade ärendena om ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd. Underlaget finns i bilagan ”Svar på återremiss”. Genom detta bedömer förvaltningen att återremissen är besvarad.

I övrigt gör förvaltningen ingen bedömning i ärendet.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Förvaltningen har beräknat den sammanlagda ekonomiska effekten av förslagen till ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Beräkningen utgår från de nämnd- och fullmäktigesammanträden som faktiskt hölls under år 2025 och jämför kostnaden för dessa med vad kostnaden för motsvarande sammanträden skulle bli med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena. Beräkningen omfattar även sammanträden för nämndernas arbetsutskott, kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott, socialnämndens individutskott och demokratiberedningen.

Jämförelsen visar att den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena skulle innebära en besparing på runt 2,4 miljoner kronor, beräknat på 2025 års politiska verksamhet och kostnadsnivå, vilket motsvarar en besparing på 22 procent. Huvuddelen av besparingen, runt 2,2 miljoner kronor, avser minskade kostnader för fasta arvoden. Resterande minskning består till största del av minskade kostnader för sammanträdesarvoden med runt 170 tusen kronor.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

De föreslagna förändringarna i den politiska organisationen innebär en minskning av antalet politiska förtroendeuppdrag i kommunen.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Ärendet har, så som beskrivs under rubriken ”Ärendet”, även beretts av demokratiberedningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Förvaltningen reviderar reglemente och arbetsordning i enlighet med beslutet.

Beslutet skickas till:

Avdelningschef demokratiavdelningen

Svar på återremiss i ärendena KS 2026/239–241

Kommunfullmäktige behandlade 18 maj 2026 (§§ 110–112) tre initiativärenden från Henrik Fogelklou (M). Ärendena avser förslag till ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd. Kommunfullmäktige beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera alla tre ärenden. Återremissyrkandet anger totalt 36 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av initiativärendenas förslag.

Här besvaras återremissens frågor för samtliga tre ärenden. Avsnitt 1 besvarar de frågor som avser förslaget om ny politisk organisation. Avsnitt 2 besvarar de frågor som avser förslaget om nya arvodesbestämmelser. Avsnitt 3 besvarar de frågor som avser förslaget om nya partistöd. Två frågor i återremissen har krävt mer omfattande ekonomiska beräkningar. Resultatet av de ekonomiska beräkningarna redovisas separat i avsnitt 4, tillsammans med en redogörelse för de antaganden som legat till grund för beräkningarna.

Innehåll

1 Initiativärende, förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M) 2

1.1 Beskrivning av förslaget 2

1.2 Svar på återremiss 2

2 Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M) 5

2.1 Beskrivning av förslaget 5

2.2 Svar på återremiss 5

3 Initiativärende – Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M) 10

3.1 Beskrivning av förslaget 10

3.2 Svar på återremiss 10

4 Ekonomisk jämförelse 14

4.1 Utgångspunkter för den ekonomiska jämförelsen 14

4.2 Resultat av den ekonomiska jämförelsen 14

1 Initiativärende, förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/240

1.1 Beskrivning av förslaget

Den politiska organisationen föreslås förändras enligt tabellen nedan. Det innebär att demokratiberedningen tas bort i sin helhet. Överförmyndarnämnden övergår i gemensam nämnd tillsammans med Alingsås och Lerum.

Antalet ordinarie ledamöter övriga nämnder och bolag minskar med 8.

Antalet ersättare i övriga nämnder och bolag minskar med 24.

	Nuvarande		**Förslag**	
Nämnd/styrelse	Ledamöter	Ersättare	Ledamöter	Ersättare
Kommunstyrelsen	9	9	9	5
Utbildningsnämnden	9	9	9	5
Socialnämnden	9	9	9	5
Samhällsbyggnadsnämnden	9	9	9	5
Servicenämnden	7	7	5	5
Valnämnd	9	9	5	5
Överförmyndarnämnden	5	3	1	1
Demokratiberedning	11	9	0	0
Alebyggen	7	7	5	3
Ale Utveckling	3	0	3	2
Summa	**78**	**71**	**55**	**36**

Grönt = oförändrat Blått = minskat Rött = ökat

Individutskottet föreslås bestå av andra ledamöter än nämndens presidium.

1.2 Svar på återremiss

Det finns flera statliga utredningar som behandlat förutsättningarna för förtroendevalda i kommuner och de förtroendevaldas roll i den lokala demokratin. Förvaltningens svar på återremissens frågor utgår i stora delar från de resonemang som förs i dessa utredningar och i de propositioner som de resulterat i. En viktig utgångspunkt är ändå att den kommunala självstyrelsen ger utrymme för att inom lagens ramar utforma exempelvis politisk organisation och arvodesbestämmelser utifrån lokala förhållanden.

I rapporten ”Den lokala demokratins utmaningar” (Gilljam och Karlsson 2015), författad på uppdrag av 2014 års statliga demokratiutredning *Låt fler forma framtiden* (SOU 2016:5), diskuteras bland annat villkoren för förtroendevalda i kommuner. Antalet förtroendevalda i kommunerna har minskat över en lång tid, först genom flera steg av kommunindelningsreformer och sedan genom att antalet nämnder minskat i många kommuner. Förändringen har sammanfallit med en professionalisering av kommunernas förvaltning. Gilljam och Karlsson lyfter ur ett demokratiperspektiv argument både för och emot en minskning av antalet nämndpolitiker. Till nackdel menar rapportförfattarna att färre politiker innebär att kontaktytan mellan medborgare och kommunpolitik krymper, och att kraven på de uppdrag som blir kvar ökar. Genom ökande krav och färre instegsuppdrag riskerar tröskeln för inträde till politiken att bli högre, enligt rapporten. Till fördel ur ett demokratiperspektiv menar rapportförfattarna att färre och starkare politiker ökar de förtroendevaldas möjlighet att styra förvaltningen, vilket är positivt ur ett demokratiperspektiv (Gilljam och Karlsson 2015, s. 14–15). Det bör nämnas att diskussionen i

första hand avser minskning av antalet uppdrag genom nämndavveckling, snarare än minskat antal ledamöter och/eller ersättare per nämnd. Rapporten konstaterar också att minskande antal nämnduppdrag får märkbara konsekvenser för små partier, som jämfört med större partier får svårare att upprätthålla ett antal företrädare i kommunpolitiken för att bevaka kommunens olika ansvarsområden.

I 2014 års statliga demokratiutredning, refereras också till tidigare propositioner och utredningar som behandlat villkoren för förtroendevalda i kommunerna. Med stöd i de tidigare utredningarna menar 2014 års demokratiutredning att det finns ett särskilt värde av ett stort antal uppdrag i kommunpolitiken. Utredningen anser att det främjar åsikts- och social representativitet bland förtroendevalda och möjliggör för fler individer att få erfarenhet av politik, inte minst genom ersättarposter (SOU 2016:5, s. 267–268).

Vad gäller oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande, utreddes inför 2017 års nya kommunallag möjligheten att genomföra försök med majoritetsstyre i kommuner (SOU 2015:24). Majoritetsstyre i en kommunal kontext innebär i det här fallet att den politiska majoriteten besätter samtliga platser i kommunstyrelsen. Tanken var att modellen skulle kunna förtydliga majoritetens ansvar för den förda politiken, jämfört med den existerande modellen där alla partier kan representeras i de exekutiva organen i form av kommunstyrelse och nämnder (SOU 2015:24, s. 198f.). Försöket genomfördes aldrig. Erfarenheter från Norge, där kommuner kan välja majoritetsstyre, visar dock att oppositionen där upplever just en försämrad insyn vid majoritetsstyre (SOU 2015:24, s. 160–161, s. 200–201). Detta innebär att oppositionens ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen och nämnderna kan antas vara viktiga för oppositionens upplevelse av möjlighet till insyn i verksamheten och i aktuella frågor.

1. **Om förslaget påverkar det proportionella valsättets funktion i praktiken, särskilt för mindre partier och partier som inte ingår i valteknisk samverkan.**

Förslaget påverkar i praktiken utfallet av proportionella val, eftersom färre platser höjer det röstetal som krävs för en plats, vilket kan missgynna mindre partier och partier utanför valteknisk samverkan. Det är en demokratisk effekt, men utgör inte en rättslig brist. Reglerna om proportionella val garanterar endast en proportionell fördelning av de platser som finns, inte ett minsta antal platser.

2. **Om minskningen av antalet ersättare från 59 till 36 försämrar insyn, återväxt och möjlighet till politiskt deltagande, särskilt för yngre, yrkesverksamma, småbarnsföräldrar och nya förtroendevalda.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

I statliga utredningar framhålls både fördelar och nackdelar med ett minskat antal förtroendeuppdrag i nämnderna, men med en betoning på den positiva betydelse som ett tillräckligt stort antal förtroendevalda har av flera skäl. Betydelsen av ett stort antal förtroendevalda lyfts särskilt i ljuset av den minskning av antalet förtroendevalda i kommuner som skett över längre tid. Den historiska förändringen av antalet förtroendevalda kan samtidigt inte skiljas från den motsvarande professionalisering av kommunens förvaltning och formalisering i lag av förhållandet mellan förtroendevalda och anställda, som har skett under samma tid.

3. **Om minskningen av uppdrag kan innebära att makt koncentreras till färre personer på ett sätt som försämrar den demokratiska kontrollen över nämnder, bolag och styrelser.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

4. **Om förslaget påverkar oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande.**

Ett minskat antal ledamöter och/eller ersättare så som föreslås i initiativärendet innebär inte att oppositionen får en minskad andel ledamöter eller ersättare i styrelsen eller nämnderna, jämfört med majoriteten. Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

5. **Om förslaget riskerar att otillbörligt gynna större partier eller etablerade partikonstellationer genom att minska antalet platser på ett sätt som gör det svårare för mindre partier att delta i nämnd- och bolagsarbetet.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

En minskning av antalet nämnduppdrag kan innebära att små partier, jämfört med större partier, får svårare att upprätthålla en grupp företrädare som kan bevaka kommunens olika ansvarsområden. Att antalet förtroendevalda i nämnder från ett parti beror på partiets antal mandat i fullmäktige är en avsedd effekt av reglerna om proportionella val.

6. **Om förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grundprinciper, inklusive kravet på att den kommunala verksamheten ska vila på demokratins grund.**

Förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grund. Kravet att verksamheten ska vila på demokratins grund är en portalbestämmelse med en allmän målsättning, inte en preciserad norm som ensam kan grunda att ett beslut upphävs vid laglighetsprövning.

7. **Om det finns risk att beslutet kan upphävas vid laglighetsprövning på grund av bristande beredning, otydligt beslutsunderlag, otillräcklig rättslig analys eller bristande klarhet i vilka följdbeslut som faktiskt fattas.**

Förvaltningen bedömer risken för att beslutet upphävs som låg. Bristande djup i beredningen eller utebliven konsekvensanalys kan inte grunda ett upphävande.

8. **Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.**

Frågan besvaras i avsnitt 4.

2 Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/239

2.1 Beskrivning av förslaget

Förslaget till nya arvodesbestämmelser, med justeringar enligt ändringsförslag, innebär en minskad beräknad tjänstgöringsgrad och ett minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i samtliga nämnder utom kommunstyrelsen. Minskningen motsvarar en minskad beräknad tjänstgöringsgrad med runt en tredjedel och ett minskat arvode med runt två tredjedelar för dessa uppdrag. Minskningen i arvode varierar mer än minskningen i beräknad tjänstgöringsgrad beroende på nuvarande bestämmelsers skillnad i arvoden för ordförande och oppositionens vice ordförande mellan nämnder, medan förslaget till nya arvodesbestämmelser är mer enhetligt mellan uppdrag i olika nämnder i detta avseende.

Förslaget innebär vidare en ökning av tjänstgöringsgrad och arvode för majoritetens vice ordförande i de fyra större nämnderna, kommunstyrelsen borträknad. Ökningen innebär runt en dubblering av den beräknade tjänstgöringsgraden och en ökning av arvodet med runt 50 procent för dessa uppdrag. Efter dessa förändringar är beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för oppositionens vice ordförande 75 procent av vad den är för ordförande i samma nämnd. För majoritetens vice ordförande är andelen 50 procent.

Förändringen i beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för socialnämndens presidium sammanfaller med att socialnämndens och individutskottets respektive presidium delas upp, så att samma personer inte väljs till båda dessa uppdrag. Uppdraget som kultur- och fritidsutskottets ordförande och vice ordförande tillkommer som särskilt årsarvoderade uppdrag. Uppdragen som kommunstyrelsens ordförande och den vice ordförande i kommunstyrelsen som utses av oppositionen (de två kommunalråden) kvarstår i förslaget på heltid med samma arvode som tidigare.

Förändringarna innebär också att samtliga förtroendevalda i kommunen, med undantag för de två kommunalråden, har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst som uppkommer till följd av uppdraget. Det beror på att den beräknade tjänstgöringsgraden för samtliga uppdrag är lägre än gränsen för vad som anses som betydande del av heltid, vilket enligt förarbeten till kommunallagen är runt 40 procent av heltid eller högre. I nuvarande bestämmelser är ordförande och förste vice ordförande i samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden undantagna från den rätten eftersom uppdragen har en beräknad tjänstgöringsgrad över gränsen för betydande del av heltid.

2.2 Svar på återremiss

1. **Om ärendet är tillräckligt berett enligt kommunallagen, med hänsyn till att flera delar enligt kommunens egen rättsutredning är oförenliga med eller kräver kompletterande beslut enligt kommunallagen.**

Det formella beredningskravet i 5 kap. 26 § KL är uppfyllt, eftersom ärendet beretts av kommunstyrelsen, kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen. Att beredningen saknar en fördjupad demokratisk konsekvensanalys utgör inte en självständig grund för upphävande.

2. **Vilken faktisk demokratisk analys som har genomförts, utöver att notera informationen.**[1]

[1] Förvaltningen har tolkat det fullständiga återremissyrkandet som att frågan avser demokratiberedningens beredning.

Av kommunfullmäktiges arbetsordning framgår att en demokratiberedning ska väljas, med uppdrag att bereda fullmäktigeärenden avseende politisk organisation, arvoden, pensioner eller andra förmåner till förtroendevalda.

Demokratiberedningen sammanträdde den 20 april 2026 och den 4 maj 2026 för att bereda ärendena om förslag till ny politisk organisation, revidering av arvodesbestämmelser för förtroendevalda, förslag till nya arvodesbestämmelser, omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Ale kommun och förslag till nya partistöd. Av protokoll från 2026-04-20 framgår att samtliga ärenden diskuterades och att information till demokratiberedningen noterades i samtliga ärenden. Av protokoll från demokratiberedningens sammanträde den 4 maj 2026 framgår att demokratiberedningen i samtliga ärenden beslutade att

- lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut
- överlämna bifogade protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag.

Bifogade protokollsanteckningar bilades de aktuella ärendena vid efterföljande behandling i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige. Den demokratiska analys som har genomförts inom ramen för demokratiberedningens beredning är därmed den som framgår av de protokollsanteckningar som överlämnades som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag i de aktuella ärendena.

3. **Om demokratiberedningens behandling är tillräcklig beredning, när protokollet endast visar att information noterats och vissa frågor diskuterats.**

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen ska ett ärende, innan det avgörs av fullmäktige, ha beretts av en nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Regeln innebär att det finns ett beredningskrav, men ställer inte något krav på kvaliteten i beredningen. Det är upp till fullmäktige att avgöra om beredningen ger tillräckligt underlag för beslut.

4. **Om arvodesärendet kan beslutas innan ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat, eftersom arvodesförslaget bygger på förändringar i organisation, nämndstruktur, presidier och bolag.**

Förvaltningens bedömning är att ärendet om nya arvoden kan beslutas innan det att ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat. Arvodesförslaget kan i princip genomföras utan att de förändringar som föreslås i ärendet om ny politisk organisation genomförs.

5. **Om föreslagna uppdragsskyldigheter kan hanteras genom arvodesbestämmelserna, eller om de först måste beslutas i fullmäktiges arbetsordning, nämndernas reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv.**

Uppdragsskyldigheter kan inte skapas genom arvodesbestämmelserna. Sådana skyldigheter, som närvarokrav, verksamhetsbesök och regelbundna möten, måste först beslutas och antas i berörda nämnders reglementen, i fullmäktiges arbetsordning samt i bolagsordningar eller ägardirektiv. Först därefter kan arvodesbestämmelserna reglera den ekonomiska ersättningen för uppdraget.

Förvaltningens förslag till beslut i ärendet innebär att förändringar i arvodesbestämmelser och arbetsordning med anledning av beslutet hanteras som verkställighet.

6. **Om obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande på kommunstyrelsens sammanträden är lagligt möjlig, särskilt om personen inte är ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, och hur sekretess, yttranderätt och ansvar ska hanteras.**

Fullmäktige kan besluta att fullmäktiges ordförande ska ha rätt att närvara vid kommunstyrelsens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten (4 kap. 28 § KL). Vill man säkra faktisk närvaro är den hållbara vägen att besluta om sådan närvarorätt. Yttranderätt följer av

närvarorätten. Rösträtt är utesluten. Fullmäktiges ordförande är bunden av samma tystnadsplikt som gäller för övriga ledamöter.

7. **Om föreslaget system med arvode plus förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen, särskilt för uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.**

Systemet med arvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen för förtroendevalda vars uppdrag inte fullgörs på heltid eller betydande del av heltid. För uppdrag som fullgörs på heltid eller betydande del av heltid ska ersättning för förlorad arbetsförtjänst inte utgå.

Som en följd av det ändringsförslag som avses i kommunstyrelsens beslut den 5 maj 2026 (§ 106), vilket innebär ett antal justeringar av initiativärendets ursprungliga förslag, föreslås inte längre rätt till förlorad arbetsinkomst för något uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.

8. **Vilka uppdrag som i Ale kommun ska anses motsvara heltid eller betydande del av heltid, och vilka rättsliga konsekvenser detta får för ersättning för förlorad arbetsinkomst.**

Vilka uppdrag som ska anses utgöra heltid eller betydande del av heltid är ytterst en politisk fråga som fullmäktige avgör. Den rättsliga konsekvensen är däremot bestämd: för sådana uppdrag utgår inte ersättning för förlorad arbetsförtjänst, och kravet på lika belopp för lika uppdrag gäller inte. Kommunens rättsutredning utgår från en gräns vid omkring 40 procent av heltid.

9. **Om borttagande av årsarvoden för vissa uppdrag är sakligt motiverat, med dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll, ansvar, tillgänglighet, delegation och arbetsbelastning.**

Arvodesförslaget innebär att valnämndens ordförande och vice ordförande föreslås arvoderas med timarvode i stället för årsarvode. Valnämndens ordförande och vice ordförande har i nuvarande bestämmelser en tjänstgöringsgrad om 4 respektive 2,5 procent av heltid under valår, och timarvode övriga år. Det motsvarar ungefär 7 respektive 4 timmar i månaden under valår. Förvaltningens bedömning är att valnämndens karaktär, där antalet sammanträden och ärenden varierar kraftigt beroende på om val genomförs kommande, innevarande eller föregående år, innebär att uppdragets omfattning inte kan likställas med uppdrag som ordförande eller vice ordförande i en annan nämnd. Det kan därmed vara sakligt motiverat att arvode för dessa två uppdrag inte bestäms till lika med motsvarande uppdrag i någon annan nämnd.

10. **Om förslaget innebär dubbelkompensation, genom både mandatbaserat partistöd och mandatbaserad gruppledarersättning.**

Förslaget innebär en dubbelkompensation. Partierna får redan ett mandatbaserat partistöd genom mandatstödet, och en mandatbaserad gruppledarersättning är i sak ytterligare ett mandatbaserat partistöd under beteckningen arvode. Eftersom gruppledarskapet inte är ett förtroendeuppdrag saknas rättslig grund för arvode, och ekonomiskt stöd till partigrupper ska i stället hanteras inom partistödet.

11. **Om förslaget påverkar möjligheten för yrkesverksamma, småbarnsföräldrar, personer med lägre inkomster, personer utan flexibla arbeten och nya förtroendevalda att ta politiska uppdrag.**

Det rättsliga skyddet för att personer med arbete, barn eller lägre inkomster ska kunna ta politiska uppdrag finns i rätten till skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst och för barntillsyn (4 kap. 12 och 14 §§ KL). Dessa rättigheter kvarstår för de förtroendevalda i förslaget som inte fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. För övriga förtroendevalda saknas det alltså

möjlighet att positivt särbehandla dessa med anledning av att de exempelvis har lägre inkomster, ett arbete utan flexibla arbeten eller är nya som förtroendevalda.

12. Om förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

Den minskade beräknade tjänstgöringsgraden och det minskade arvodet för ordförande och oppositionens vice ordförande i samhällsbyggnads-, service-, social- och utbildningsnämnden innebär att de beräknas lägga runt en tredjedel mindre tid på sitt uppdrag, jämfört med idag. Det minskade arvodet kan helt eller delvis, beroende på den förtroendevaldas förutsättningar, kompenseras genom möjligheten att få ersättning för förlorad arbetsinkomst.[2] Samtidigt ökar i förslaget tjänstgöringsgraden och arvodet för majoritetens vice ordförande, och tjänstgöringsgrad och arvode kvarstår på samma nivå för de båda kommunalråden. Förslaget innebär också att en förtroendevald inte ska väljas till flera årsarvoderade roller, så att den sammanlagda tjänstgöringsgraden uppgår till betydande del av heltid. Det betyder att de uppdrag som finns behöver fördelas på fler förtroendevalda.

Sammantaget innebär förslagets kombination av

- minskad tid med runt en tredjedel och minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i samhällsbyggnads-, service-, social- och utbildningsnämnden
- dubblerad tid och ökat arvode för majoritetens vice ordförande i samma nämnder, till hälften av ordförande och två tredjedelar av oppositionens vice ordförande
- rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst för ett antal ordförande- och vice ordförandeuppdrag som tidigare inte haft detta
- totalt fem tillkommande årsarvoderade uppdrag i två utskottspresidier
- en princip om att inte välja samma person till flera större årsarvoderade uppdrag

att förvaltningen bedömer risken som liten att förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

13. Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

Frågan besvaras i avsnitt 4.

14. Hur kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter, särskilt representation, återväxt, insyn och delaktighet.

Den proposition som i huvudsak ligger till grund för de nuvarande bestämmelserna i lag om arvoden och ersättningar till förtroendevalda är prop. 1982/83:97, *Om de förtroendevaldas arbetsförutsättningar i kommuner och landstingskommuner, m.m.* Propositionen föregicks i tid av en minskning av antalet förtroendevalda, och en ökning av förtroendevalda med uppdrag på heltid eller med mer omfattande deltidsuppdrag. Denna utveckling lyfts som positiv ur både demokrati- och effektivitetssynpunkt, exempelvis att heltids- och deltidsengagerade politiker (i motsats till fritidspolitiker) försäkrar ett politiskt inflytande över den omfattande och professionaliserade kommunala förvaltningen, som hade varit svårt för enbart fritidspolitiker att uppnå (s. 14). Den utredning som låg till grund för den aktuella propositionen ansåg att behovet av återhållsamhet med kommunala medel inte i sig får utgöra ett hinder för inrättande av nya förtroendeuppdrag (s.

[2] Detta gäller inte servicenämnden, vars presidieledamöter redan i dag har en tjänstgöringsgrad under gränsen för betydande del av heltid.

14). En god representation är, enligt propositionen, beroende av goda förutsättningar för förtroendevaldas arbete. Till goda förutsättningar hör tillräckliga ekonomiska förutsättningar, tillräcklig utbildning och stöd, kvalitativa och lättillgängliga beslutsunderlag, och anpassade sammanträdestider (s. 15–16) Som tidigare nämnts framhålls i flera statliga utredningar både fördelar och nackdelar med det, sett över lång tid, minskande antalet förtroendeuppdrag i nämnderna, men med en betoning på den positiva betydelse som ett tillräckligt stort antal förtroendevalda har exempelvis för att främja åsikts- och social representativitet bland förtroendevalda och för att möjliggöra för fler individer att få erfarenhet av politik.

När kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter är det alltså relevant att ta hänsyn till

- behovet av heltidsuppdrag och mer omfattande deltidsuppdrag för politiskt inflytande över den kommunala förvaltningen
- de demokratiska fördelarna med ett förhållandevis stort antal förtroendeuppdrag, exempelvis vad gäller representation och delaktighet
- att återhållsamhet med kommunala medel inte nödvändigtvis bör tillåtas utgöra ett hinder för en ändamålsenlig politisk organisation
- att goda förutsättningar för förtroendevalda beror på ett antal faktorer som i flera delar inte har direkt koppling till den politisk organisationen eller de ekonomiska förutsättningarna för förtroendevalda.

15. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, särskilt med hänsyn till de rättsliga brister som redan identifierats i kommunens egen rättsutredning.

Förvaltningen bedömer risken som låg för att ett beslut i enlighet med förslaget skulle upphävas vid laglighetsprövning. Det ändringsförslag som avses i kommunstyrelsens beslut den 5 maj 2026 (§ 106), innebär ett antal justeringar av initiativärendets ursprungliga förslag. Förvaltningen bedömer att ändringsförslaget har minskat risken för att beslut enligt initiativärendets förslag skulle upphävas vid prövning.

3 Initiativärende – Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/241

3.1 Beskrivning av förslaget

Partistöd består av ett grundstöd och ett mandatstöd. Grundstödet utges per parti och mandatstödet utges per mandat i kommunfullmäktige. Både grundstöd och mandatstöd betalas ut per kalenderhalvår och beräknas som procentandel av ett prisbasbelopp det aktuella året. År 2026 är prisbasbeloppet 59 200 kr.

Med nuvarande bestämmelser utgör grundstödet varje kalenderhalvår 40 procent av prisbasbeloppet, och mandatstödet varje kalenderhalvår 26,5 procent av prisbasbeloppet per mandat i kommunfullmäktige. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp är den totala utbetalningen av partistöd till 1 963 664 kr årligen. 22 procent av detta fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 78 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förslaget till nya partistöd innebär att mandatstödet ändras så att det för varje kalenderhalvår utgör 20 procent av prisbasbeloppet, per mandat i kommunfullmäktige. Grundstödet ändras inte enligt förslaget. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp, med 51 mandat i stället för 49 och med 9 partier representerade i fullmäktige, skulle partistödet totalt uppgå till 1 633 920 kr årligen. 26 procent av detta ska enligt förslaget fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 74 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

3.2 Svar på återremiss

Enligt 4 kap. 29 § får partistöd inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti. Av förarbeten till kommunallagen och av tidigare rättsfall framgår att det ska tolkas som att det är otillräckligt med bara ett mandatbaserat stöd (Prop. 2026/17:171 *En ny kommunallag*, s. 324; RÅ 1994 ref. 104; RÅ 2000 ref. 2). En väsentlig del av partistödet behöver därmed utgöras av ett grundstöd, för att inte otillbörligt missgynna små partier. Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti. Det föreligger därmed inga kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet enligt förslaget.

1. **Hur sänkningen av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag, inklusive medlemsverksamhet, utbildning, kommunikation, möten, valförberedelser, politikutveckling och stöd till förtroendevalda.**

Partistödets ändamål är att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd för detta syfte. Begreppet stöd markerar dock att syftet med partistödet inte är att helt avlasta partierna deras eget ansvar för finansiering av verksamheten (se Madell & Lundin, 9 feb. 2026, JUNO, kommentaren till 4 kap. 29 §).

2. **Hur förslaget påverkar mindre partier jämfört med större partier, särskilt partier med färre mandat, begränsad organisation och mindre administrativ kapacitet.**

Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti. Ett helt mandatbaserat stöd utan grundstöd hade varit otillräckligt utifrån den rättviseprincip som finns i

KL 4 kap. 30 §. Förslaget innebär tvärtom att grundstödet ökar som andel av det totala partistödet.

3. **Om sänkningen riskerar att förstärka skillnader mellan partier med starka externa resurser och partier som i högre grad är beroende av kommunalt partistöd.**

Partistödet är ett stöd och syftar inte till att helt avlasta partierna deras eget ansvar för finansiering av verksamheten. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd från kommunen för att stärka sin ställning i den kommunala demokratin.

4. **Om förslaget riskerar att försämra återväxten i den lokala demokratin, särskilt möjligheten att rekrytera och utbilda yngre, yrkesverksamma och nya förtroendevalda.**

Partistödets ändamål är att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd för detta ändamål. Återväxten i den lokala demokratin beror inte enbart på partistödet; exempelvis kan det antas spela roll med förutsättningarna för förtroendevalda, som diskuteras under ärendena om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Förvaltningen kan inte bedöma i vilken utsträckning återväxten i den lokala demokratin riskerar att påverkas negativt av den föreslagna sänkningen av mandatstödet.

5. **Hur förslaget påverkar oppositionens möjligheter till granskning, insyn och politiskt arbete, särskilt om det kombineras med färre uppdrag och färre ersättarplatser.**

Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd från kommunen för att stärka sin ställning i den kommunala demokratin. Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. På samma sätt påverkar den föreslagna förändringen relativt sett en större partigruppering med negativt än en mindre.

6. **Hur partistödet ska bedömas i relation till förslagen om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser, eftersom de tre ärendena tillsammans påverkar partiernas och de förtroendevaldas arbetsvillkor.**

Se svar på fråga 11.

7. **Om det är sakligt motiverat att endast sänka mandatstödet, i stället för att pröva hela partistödsmodellen, inklusive grundstöd, mandatstöd, redovisningskrav, sparade medel och stödets faktiska användning.**

Förvaltningen bedömer att det inte föreligger några kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet enligt förslaget.

8. **Om förslaget påverkar proportionaliteten mellan grundstöd och mandatstöd, och vilka demokratiska effekter detta får för små respektive stora partier.**

Enligt nuvarande bestämmelser om partistöd fördelas 22 procent av partistödet jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 78 procent mellan partierna i förhållande till erhållna mandat. Enligt förslaget till nya partistöd fördelas 26 procent av partistödet jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 74 procent mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förslaget till nya partistöd innebär därmed att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti.

9. **Om förändringen bör gälla först från nästkommande mandatperiod, eftersom partierna redan har planerat sin verksamhet utifrån nuvarande stödmodell.**

Förvaltningen gör ingen bedömning av frågan, mer än att det inte bedöms föreligga några juridiska hinder för att införa förslaget från 1 januari 2027.

10. **Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, exempelvis på grund av bristande beredning, oklar beslutsformulering eller felaktig hantering av ändringar i partistödsbestämmelserna.**

Förvaltningen bedömer risken som låg för att ett beslut i enlighet med förslaget skulle upphävas vid laglighetsprövning.

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen ska ett ärende, innan det avgörs av fullmäktige, ha beretts av en nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Regeln innebär att det finns ett beredningskrav, men ställer inte något krav på kvaliteten i beredningen. Det är upp till fullmäktige att avgöra om beredningen ger tillräckligt underlag för beslut.

11. **Vilken sammanlagd demokratisk och ekonomisk effekt förslaget får, när det vägs samman med samtidiga förslag om färre politiska uppdrag, förändrade arvodesbestämmelser och förändrad politisk organisation.**

Förslaget till nya partistöd innebär, beräknat efter 2026 års prisbasbelopp, en minskning med totalt ca 330 000 kr per år, fördelat mellan partierna efter antal mandat i fullmäktige. Förslaget till ny politisk organisation innebär till största del färre antal ersättare i nämnderna, men även att demokratiberedningen avskaffas samt att servicenämnden går från 7 till 5 ledamöter. Förslaget till nya arvodesbestämmelser innebär att ordförande och oppositionens vice ordförande i nämnderna får en minskad beräknad tjänstgöringsgrad och ett minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i de fyra större nämnderna, kommunstyrelsen borträknad. Arvodet minskas för dessa roller med två tredjedelar jämfört med idag. Detta kompenseras med rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. För majoritetens vice ordförande i samma nämnder ökar både tjänstgöringsgrad och arvode. Tillsammans minskar förslagen det ekonomiska stödet till partierna och arvodet till de förtroendevalda. Det sker genom färre uppdrag, mindre mandatstöd samt lägre fasta arvoden. Samtidigt minskar även den förväntade tjänstgöringsgraden för ett antal deltidsarvoderade uppdrag. Den ekonomiska effekten av förslagen till ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser beskrivs närmare i avsnitt 4. Den ekonomiska effekten av förslaget till nya partistöd beskrivs under rubrik 3.1.

Den demokratiska effekten beskrivs i många av svaren till återremissens olika frågor. Sammantaget ryms förslagen inom kommunens beslutanderätt. I förarbeten till de lagar som reglerar de aktuella frågorna lyfts vikten av att kommuner, inom lagens ramar, får utforma politisk organisation, system för arvoden och ersättningar och partistöd utifrån lokala förutsättningar. Förvaltningens utredning av frågan visar att statliga utredningar framhåller både fördelar och nackdelar med ett minskat antal förtroendeuppdrag i kommuner, men med en betoning på den positiva betydelsen av ett tillräckligt stort antal förtroendevalda ur ett demokratiskt perspektiv. Mot det står att goda förutsättningar för förtroendevalda även är beroende av sådant som saknar direkt koppling till den politiska organisationen och de ekonomiska förutsättningarna, så som tillräcklig utbildning och stöd, kvalitativa och lättillgängliga beslutsunderlag, och anpassade sammanträdestider.

12. **Vilka alternativa modeller som har prövats, exempelvis lägre total kostnad men bibehållen demokratisk bredd, förändrad balans mellan grundstöd och mandatstöd, tak för sparade medel, tydligare redovisning eller riktade krav på lokal demokratisk verksamhet.**

Förvaltningen har inte prövat alternativa modeller.

13. Hur det säkerställs att partistödet även framöver stärker partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är partistödets lagstadgade syfte.

Det är frivilligt för en kommun att betala ut partistöd. Om partistöd betalas ut är partistödets ändamål att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är ett brett ändamål som syftar till att fånga in all sådan verksamhet som tillgodoser partistödssystemets syfte (prop. 2013/14:5 *Vital kommunal demokrati*, s. 70). Förvaltningen bedömer att förslaget till minskat partistöd i form av minskat mandatstöd inte i sig riskerar att leda till att partierna inte skulle använda partistödet till det lagstadgade ändamålet.

4 Ekonomisk jämförelse

Två frågor i återremissen har krävt mer omfattande ekonomiska beräkningar. Resultatet av de ekonomiska beräkningarna redovisas separat här, tillsammans med en redogörelse för de antaganden som legat till grund för beräkningarna. De två frågor som besvaras genom detta avsnitt är:

- **Fråga 8 avseende förslaget om ny politisk organisation.**
  Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.
- **Fråga 13 avseende förslaget om nya arvodesbestämmelser.**
  Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

4.1 Utgångspunkter för den ekonomiska jämförelsen

Beräkningen utgår från de nämnd- och fullmäktigesammanträden som faktiskt hölls under år 2025 och jämför kostnaden för dessa med vad kostnaden för motsvarande sammanträden skulle bli med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena. Beräkningen omfattar även sammanträden för nämndernas arbetsutskott, kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott, socialnämndens individutskott och demokratiberedningen.

Beräkningen av sammanträdesarvoden utgår från ledamöters och ersättare faktiska närvaro under 2025, som framgår av protokoll och arvodesunderlag. För jämförelsen med initiativärendenas förslag har ett antagande om närvarograd gjorts för de nämnder där antalet ersättare och/eller ledamöter ändras, med utgångspunkt i den faktiska närvaron 2025. Beräkningen tar utöver förslaget även hänsyn till den beslutade utökningen av platser i fullmäktige från 49 till 51, som kommer att ske efter valet 2026.

Flera saker gör det svårt att beräkna den verkliga kostnaden för politisk verksamhet för 2027. Exempelvis har kommunen kostnader för politisk verksamhet som inte är kostnader för sammanträden, så som verksamhetsbesök, utbildningar och möten mellan olika organ. Dessa finns inte med i beräkningen. Arvoden till förtroendevalda räknas upp med riksdagsledamöters arvode, som ännu inte är beslutat för år 2027. Det är heller inte beslutat hur många sammanträden som ska hållas i nämnder och fullmäktige under 2027, och kostnaden beror vidare på både närvaron och sammanträdenas längd. På grund av dessa svårigheter utgår beräkningen från 2025 och är begränsad till att besvara frågan om vad kostnaderna under 2025 kan antas ha blivit med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena och ska läsas och förstås som just en sådan jämförelse.

4.2 Resultat av den ekonomiska jämförelsen

Jämförelsen visar att den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena skulle innebära en besparing på runt 2,4 miljoner kronor, beräknat på 2025 års politiska verksamhet och kostnadsnivå, vilket motsvarar en besparing på 22 procent. Huvuddelen av besparingen, runt 2,2 miljoner kronor, avser minskade kostnader för fasta arvoden. Resterande minskning består till största del av minskade kostnader för sammanträdesarvoden med runt 170 tusen kronor.

Fördelat per nämnd skulle den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena innebära en besparing på runt 470 tusen kronor för kommunstyrelsen inklusive

kultur- och fritidsutskottet, besparingar på runt 600–700 tusen kronor var för samhällsbyggnads-, social- och utbildningsnämnden samt besparingar i storleksordningen kring 100 tusen kronor var för servicenämnden och överförmyndarnämnden. Förslagen skulle innebära en kostnadsökning på runt 160 tusen kronor för kommunfullmäktige, vilket inkluderar avskaffande av demokratiberedningen och utökning av antalet platser. Tabellerna nedan redovisar även dessa siffror uppräknat med 2026 års riksdagsarvode.

Jämförelse enligt 2025 års kostnadsnivå i tkr			
Ersättning	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Fast arvode	7 984	5 752	-2 232
Sammanträdesarvoden	1 555	1 390	-165
Ers förlorad arbetsförtjänst	1 329	1 301	-28
Bilersättningar	85	85	0
Summa	**10 953**	**8 528**	**-2 425**

Jämförelse enligt 2025 års kostnadsnivå i tkr			
Kostnad per nämnd	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Kommunfullmäktige	1 806	1 970	164
Kommunstyrelsen inkl KoF-utskottet	3 585	3 112	-473
Samhällsbyggnadsnämnden	1 520	907	-613
Utbildningsnämnden	1 327	737	-590
Socialnämnden inkl individutskottet	1 959	1 253	-706
Servicenämnden	642	509	-133
Överförmyndarnämnden	114	33	-81
Jävsnämnd	0	7	7
Summa	**10 953**	**8 528**	**-2 425**

Jämförelse enligt 2026 års kostnadsnivå i tkr			
Ersättning	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Fast arvode	8 276	5 965	-2 311
Sammanträdesarvoden	1 612	1 443	-169
Ers förlorad arbetsförtjänst	1 369	1 339	-30
Bilersättningar	85	85	0
Summa	**11 342**	**8 832**	**-2 510**

Jämförelse enligt 2026 års kostnadsnivå i tkr			
Kostnad per nämnd	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Kommunfullmäktige	1 870	2 041	171
Kommunstyrelsen inkl KoF-utskottet	3 711	3 224	-487
Samhällsbyggnadsnämnden	1 574	938	-636
Utbildningsnämnden	1 375	764	-611
Socialnämnden inkl individutskottet	2 029	1 297	-732
Servicenämnden	665	527	-138
Överförmyndarnämnden	118	34	-84
Jävsnämnd	0	7	7
Summa	**11 342**	**8 832**	**-2 510**

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-05-18
KF § 111

KS 2026/240

Initiativärende - förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet med en minoritetsåterremiss enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om förändring av politisk organisation. Förslaget innebär förändrade roller och färre uppdrag i styrelse, nämnder och bolag.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 105 2026-05-05
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-29
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommet 2025-03-01
- Bilaga - Förslag till ändringar - organisationsförändring
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar
- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 67
- Demokratiberedningens beslut § 8 2026-05-04
- Yrkande/Synpunkt från C gällande organisation och arvode
- Yrkande/Synpunkt från S till samverkan
- Yrkande/Synpunkter från L och MP
- Protokollsanteckning/Synpunkt från V
- Ändringsförslag
- Sammanfattning av kommunstyrelsens förslag till beslut rörande politisk organisation samt arvoden
- Återremissyrkande från Socialdemokraterna

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Dennis Ljunggren (S) yrkar för Socialdemokraternas räkning att ärendet återremitteras enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”:

Henning Ankarudd (C) yrkar för Centerpartiets räkning bifall till Dennis Ljunggrens (S) yrkande.

Christer Pålsson (V) och Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar att ärendet återremitteras enligt Dennis Ljunggrens (S) yrkande.

Eva Lans Samuelsson (L) yrkar för Liberalernas räkning bifall till Dennis Ljunggrens (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning

Omröstning begärs.

Följande omröstningsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till att ärendet ska avgöras idag.

Nej-röst för bifall till Dennis Ljunggrens (S) återremissyrkande.

Med 25 ja-röster mot 24 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att återremittera ärendet med en minoritetsåterremiss enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

Ledamot	Parti	Ja (25)	Nej (24)	Avstår (0)
Mikael Berglund	M	Ja		
Henrik Fogelklou	M	Ja		
Jan Murray	M	Ja		
Gay Johansson	M	Ja		
Lars Kopp	M	Ja		
Kristina Fogelklou	M	Ja		
Johan Zenténius	M	Ja		
Johan Bankel	M	Ja		

Fredrik Johansson	M	Ja		
Jan Skog	M	Ja		
Jessika Loftbring	C		Nej	
Dan Sandros	C		Nej	
Henning Ankarudd	C		Nej	
Eva Lans Samuelsson	L		Nej	
Inga-Lena Lindenau	L		Nej	
Sune Rydén	KD	Ja		
Claes-Anders Bengtsson	KD	Ja		
Börje Ohlsson	KD	Ja		
Dennis Ljunggren	S		Nej	
Elaine Björkman	S		Nej	
Johnny Sundling	S		Nej	
Anette Håkansson	S		Nej	
Johan Nordin	S		Nej	
Seppo Tallheden	S		Nej	
Niklas Ulfheden	S		Nej	
Lena Orstadius	S		Nej	
Karl Heinz Schneider	S		Nej	
Ingrid Inhammar	S		Nej	
Aree Said Gaff	S		Nej	
Christina Oskarsson	S		Nej	
Krister Hemström Bergenhus	S		Nej	
Monica Samuelsson	S		Nej	
Ann-Sofie Hellvard	V		Nej	

Linda Knutsson	V		Nej	
Christer Pålsson	V		Nej	
Anders Börjesson	V		Nej	
Jenny Sandkvist	MP		Nej	
Robert Jansson	SD	Ja		
Lena Camp	SD	Ja		
Jari Tolkki	SD	Ja		
Pernilla Johansson	SD	Ja		
Claes Mellander	SD	Ja		
Kennet Sandow	SD	Ja		
Elisabeth Pinberg	SD	Ja		
Robert Roos	SD	Ja		
Rainer Andreasson	SD	Ja		
Marita Henriksson	SD	Ja		
Stefan Gustafsson	FiA	Ja		
Renée Palmnäs	FiA	Ja		

Reservation

Sverigedemokraternas ledamöter, Moderaternas ledamöter, Kristdemokraternas ledamöter och Framtid i Ales ledamöter reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutet skickas till

Avdelning demokrati

Yrkande om återremiss Politisk organisation

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser en omfattande förändring av Ale kommuns politiska organisation och innebär att antalet politiska uppdrag minskas kraftigt. Förslaget minskar antalet ordinarie uppdrag med 23 och antalet ersättaruppdrag med 35. Det innebär en betydande förändring av kommunens demokratiska struktur, oppositionens möjligheter till insyn, mindre partiers representation och nya förtroendevaldas möjlighet att komma in i det politiska arbetet.

Vi menar att ärendet inte är tillräckligt berett för beslut. Kommunallagen anger att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, bland annat om nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare samt grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda. Det är därför tydligt att detta är ett ärende av sådan principiell betydelse att det kräver en fördjupad beredning.

Enligt kommunallagen ska ett ärende som avgörs av fullmäktige som huvudregel ha beretts av berörd nämnd eller fullmäktigeberedning. I ärendet anges dessutom uttryckligen att frågor om politisk organisation och arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige. Mot den bakgrunden behöver det klarläggas om beredningen är tillräcklig, särskilt eftersom förslaget samtidigt innebär att demokratiberedningen avskaffas.

Vi anser också att den juridiska frågan om proportionalitet och minoritetsrepresentation behöver utredas. Kommunallagen anger att val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar ska vara proportionella under de förutsättningar som anges i lagen om proportionella val. Lagen om proportionella val anger att ett val ska vara proportionellt om tillräckligt många väljande begär det. Förslaget minskar antalet platser på ett sätt som kan påverka den faktiska möjligheten för partier, särskilt mindre partier och partier utanför valteknisk samverkan, att få representation och insyn i nämnder och bolag. Det behöver därför utredas om förslaget i praktiken försvagar det minoritetsskydd som reglerna om proportionella val är avsedda att säkerställa.

Ärendet behöver också pröva om det är förenligt med kommunallagens demokratiska grund. Kommuner ska enligt kommunallagen sköta sina angelägenheter på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund. SKR beskriver den kommunala självstyrelsen som ett system där väl fungerande demokratiska institutioner ska upprätthållas, samtidigt som fullmäktige har stor frihet att forma den politiska organisationen. Den friheten innebär inte att demokratiska konsekvenser kan lämnas outredda.

Återremissen ska därför besvara följande frågor:

1. Om förslaget påverkar det proportionella valsättets funktion i praktiken, särskilt för mindre partier och partier som inte ingår i valteknisk samverkan.

2. Om minskningen av antalet ersättare från 59 till 36 försämrar insyn, återväxt och möjlighet till politiskt deltagande, särskilt för yngre, yrkesverksamma, småbarnsföräldrar och nya förtroendevalda.

3. Om minskningen av uppdrag kan innebära att makt koncentreras till färre personer

på ett sätt som försämrar den demokratiska kontrollen över nämnder, bolag och styrelser.

4. Om förslaget påverkar oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande.
5. Om förslaget riskerar att otillbörligt gynna större partier eller etablerade partikonstellationer genom att minska antalet platser på ett sätt som gör det svårare för mindre partier att delta i nämnd- och bolagsarbetet.
6. Om förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grundprinciper, inklusive kravet på att den kommunala verksamheten ska vila på demokratins grund.
7. Om det finns risk att beslutet kan upphävas vid laglighetsprövning på grund av bristande beredning, otydligt beslutsunderlag, otillräcklig rättslig analys eller bristande klarhet i vilka följdbeslut som faktiskt fattas.
8. Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.

Yrkande om återremiss arvode

Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda i Ale kommun. Förslaget innebär inte enbart förändrade ersättningsnivåer, utan påverkar också uppdragsskyldigheter, formerna för politiskt arbete, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, årsarvoden, gruppledarersättning och kopplingen mellan arvoden, partistöd och politisk organisation.

Det är därför inte möjligt att behandla ärendet som en isolerad teknisk justering av arvoden. Förslaget påverkar i praktiken vilka som har ekonomiska och praktiska möjligheter att ta politiska uppdrag, hur uppdrag kan kombineras med arbete och familjeliv, hur oppositionens och mindre partiers arbete finansieras samt hur makt och insyn fördelas i den politiska organisationen.

Kommunallagen reglerar ekonomiska förmåner till förtroendevalda i 4 kap. 12–18 §§. Förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst, men denna rätt gäller inte för förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. Fullmäktige får besluta om arvoden, men arvoden ska bestämmas till lika belopp för lika uppdrag, med de undantag som följer av lagen. Kommunallagen reglerar även partistöd särskilt i 4 kap. 29–32 §§.

Kommunens egen rättsutredning visar att flera delar av förslaget är juridiskt problematiska eller direkt oförenliga med gällande rätt. Det gäller särskilt:

1. att uppdragsskyldigheter inte kan skapas genom arvodesbestämmelserna,
2. att vissa uppdrag över cirka 40 procent inte samtidigt ska ersättas med förlorad arbetsförtjänst,
3. att så kallade risktillägg kräver saklig och dokumenterad grund,
4. att borttagande av årsarvoden kräver dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll,
5. att gruppledararvode saknar rättslig grund som arvode eftersom gruppledare inte är ett förtroendeuppdrag enligt kommunallagen.

Mot denna bakgrund är ärendet inte tillräckligt utrett för beslut.

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att ärendet skulle beredas av kommunstyrelseförvaltningen och demokratiberedningen. Kommunstyrelsen beslutade också att beredningen skulle beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Demokratiberedningens protokoll visar dock endast att beredningen noterat informationen och diskuterat arvodesnivåer, ordförandearvoden och gruppledararvode. Det framgår inte att demokratiberedningen tagit del av någon demokratisk konsekvensanalys, prövat alternativa modeller eller fått tagit ställning till hur förslaget påverkar bredd, återväxt,

oppositionens insyn eller mindre partiers praktiska möjlighet att delta i det politiska arbetet.

Det är särskilt allvarligt eftersom tjänsteutlåtandet själv anger att ärenden rörande arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige. Om demokratiberedningens medverkan begränsas till att notera information uppstår frågan om kommunstyrelsens beredningsuppdrag verkligen är uppfyllt.

Ärendet behöver också belysa risken för att arvodesmodellen får en odemokratisk effekt. Ett arvodes- och ersättningssystem ska inte bara vara billigt eller administrativt enkelt. Det ska göra det möjligt för människor med olika arbetsliv, inkomster, familjesituationer och livsvillkor att ta politiska uppdrag. Om ersättningssystemet utformas så att vissa grupper får svårare att bära uppdrag, riskerar den politiska representationen att bli smalare.

Det finns även skäl att ifrågasätta om förslagets koppling till den nya politiska organisationen gör att ärendet inte kan avgöras fristående. Förslaget om arvoden bygger på förändringar i politisk organisation, antal uppdrag, presidier, bolagsrepresentation och avskaffande av demokratiberedningen. Om organisationsförslaget inte är beslutat, rättsligt prövat och konsekvensanalyserat saknas en stabil grund för att besluta om nya arvodesbestämmelser.

Återremissen ska därför besvara följande frågor innan ärendet kan avgöras:

1. Om ärendet är tillräckligt berett enligt kommunallagen, med hänsyn till att flera delar enligt kommunens egen rättsutredning är oförenliga med eller kräver kompletterande beslut enligt kommunallagen.

2. Vilken faktisk demokratisk analys som har genomfört, utöver att notera informationen.

3. Om demokratiberedningens behandling är tillräcklig beredning, när protokollet endast visar att information noterats och vissa frågor diskuterats.

4. Om arvodesärendet kan beslutas innan ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat, eftersom arvodesförslaget bygger på förändringar i organisation, nämndstruktur, presidier och bolag.

5. Om föreslagna uppdragsskyldigheter kan hanteras genom arvodesbestämmelserna, eller om de först måste beslutas i fullmäktiges arbetsordning, nämndernas reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv.

6. Om obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande på kommunstyrelsens sammanträden är lagligt möjlig, särskilt om personen inte är ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, och hur sekretess, yttranderätt och ansvar ska hanteras.

7. Om föreslaget system med arvode plus förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen, särskilt för uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.

8. Vilka uppdrag som i Ale kommun ska anses motsvara heltid eller betydande del av heltid, och vilka rättsliga konsekvenser detta får för ersättning för förlorad arbetsinkomst.

9. Om borttagande av årsarvoden för vissa uppdrag är sakligt motiverat, med dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll, ansvar, tillgänglighet, delegation och arbetsbelastning.

10. Om förslaget innebär dubbelkompensation, genom både mandatbaserat partistöd och mandatbaserad gruppledarersättning.

11. Om förslaget påverkar möjligheten för yrkesverksamma, småbarnsföräldrar, personer med lägre inkomster, personer utan flexibla arbeten och nya förtroendevalda att ta politiska uppdrag.

12. Om förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

13. Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

14. Hur kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter, särskilt representation, återväxt, insyn och delaktighet.

15. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, särskilt med hänsyn till de rättsliga brister som redan identifierats i kommunens egen rättsutredning.

Yrkande om återremiss partistöd

Initiativärende – förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser förändring av Ale kommuns partistöd genom att mandatstödet sänks från 26,5 procent av prisbasbeloppet till 20 procent av prisbasbeloppet. Enligt underlaget innebär detta en minskning med 377 104 kronor per år för de partier som är representerade i kommunfullmäktige.

Detta är inte endast en teknisk justering av ett belopp. Partistödet är en del av den kommunala demokratins infrastruktur. Syftet med kommunalt partistöd är enligt kommunallagen att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin. Partistödet regleras i 4 kap. 29–32 §§ kommunallagen och ska beslutas av fullmäktige, som också beslutar om stödets omfattning och former. Partier som får stöd ska årligen redovisa att stödet har använts för sitt ändamål.

En sänkning av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att bedriva lokal demokratisk verksamhet, utbilda förtroendevalda, möta invånare, ta fram politik, informera medlemmar och väljare samt bära det demokratiska uppdrag som följer av representation i kommunfullmäktige.

Det är därför inte tillräckligt att endast konstatera att det inte föreligger kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet. Frågan är om förslaget är demokratiskt hållbart, tillräckligt berett och konsekvensanalyserat utifrån partiernas faktiska möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag.

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att ärendet skulle beredas av kommunstyrelseförvaltningen och demokratiberedningen. Kommunstyrelsen beslutade också att beredningen skulle beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Av demokratiberedningens protokoll framgår dock endast att beredningen noterar informationen och att den diskuterat partistödets användning och hantering samt mandatstödets och gruppstödets storlek. Det framgår inte att demokratiberedningen har tagit del av någon demokratisk konsekvensanalys, prövat alternativa modeller eller analyserat hur sänkningen påverkar partiernas möjlighet att rekrytera, utbilda och stödja förtroendevalda.

Partistödet måste också ses tillsammans med de övriga ärendena om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Om antalet politiska uppdrag minskar, ersättarplatser tas bort, arvoden förändras och partistödet samtidigt sänks, kan den samlade effekten bli att det blir svårare för partier att rekrytera, utbilda och stödja nya förtroendevalda. Det riskerar att särskilt påverka mindre partier, partier utan stora administrativa resurser och partier med många nya eller yrkesverksamma förtroendevalda.

Det är också otillräckligt att beskriva förändringar i partistödet som ren verkställighet. Bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun är antagna av kommunfullmäktige. En ändring av mandatstödets nivå påverkar stödets omfattning och därmed partiernas demokratiska arbetsvillkor. Kommunallagen anger att fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och former. En sådan ändring bör därför behandlas som ett politiskt beslut av principiell betydelse, inte reduceras till administrativ verkställighet.

Återremissen ska därför besvara följande frågor innan ärendet kan avgöras:

1. Hur sänkningen av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag, inklusive medlemsverksamhet, utbildning, kommunikation, möten, valförberedelser, politikutveckling och stöd till förtroendevalda.

2. Hur förslaget påverkar mindre partier jämfört med större partier, särskilt partier med färre mandat, begränsad organisation och mindre administrativ kapacitet.

3. Om sänkningen riskerar att förstärka skillnader mellan partier med starka externa resurser och partier som i högre grad är beroende av kommunalt partistöd.

4. Om förslaget riskerar att försämra återväxten i den lokala demokratin, särskilt möjligheten att rekrytera och utbilda yngre, yrkesverksamma och nya förtroendevalda.

5. Hur förslaget påverkar oppositionens möjligheter till granskning, insyn och politiskt arbete, särskilt om det kombineras med färre uppdrag och färre ersättarplatser.

6. Hur partistödet ska bedömas i relation till förslagen om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser, eftersom de tre ärendena tillsammans påverkar partiernas och de förtroendevaldas arbetsvillkor.

7. Om det är sakligt motiverat att endast sänka mandatstödet, i stället för att pröva hela partistödsmodellen, inklusive grundstöd, mandatstöd, redovisningskrav, sparade medel och stödets faktiska användning.

8. Om förslaget påverkar proportionaliteten mellan grundstöd och mandatstöd, och vilka demokratiska effekter detta får för små respektive stora partier.

9. Om förändringen bör gälla först från nästkommande mandatperiod, eftersom partierna redan har planerat sin verksamhet utifrån nuvarande stödmodell.

10. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, exempelvis på grund av bristande beredning, oklar beslutsformulering eller felaktig hantering av ändringar i partistödsbestämmelserna.

11. Vilken sammanlagd demokratisk och ekonomisk effekt förslaget får, när det vägs samman med samtidiga förslag om färre politiska uppdrag, förändrade arvodesbestämmelser och förändrad politisk organisation.

12. Vilka alternativa modeller som har prövats, exempelvis lägre total kostnad men bibehållen demokratisk bredd, förändrad balans mellan grundstöd och mandatstöd, tak för sparade medel, tydligare redovisning eller riktade krav på lokal demokratisk verksamhet.

13. Hur det säkerställs att partistödet även framöver stärker partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är partistödets lagstadgade syfte.

Mot bakgrund av att partistödet är en grundläggande del av den kommunala demokratins funktionssätt, att demokratiberedningens faktiska analys inte framgår, att den samlade effekten tillsammans med organisations- och arvodesförslagen inte har utretts och att frågan om verkställighet är otillräckligt belyst, kan ärendet inte avgöras i nuvarande skick.

Vi yrkar därför att ärendet återremitteras för en fullständig demokratisk, juridisk och ekonomisk konsekvensutredning.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
KS § 105

KS 2026/240

Initiativärende - förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärende ”förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou” med följande ändringar och tillägg:

Att justera ursprungligt initiativärende med innehåll i inlämnat ”ändringsförslag”.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att i styrdokument och andra erforderliga rutiner tillåta kommunfullmäktiges ordförande att kunna sammankalla gruppledarna vid behov ex. inför budget eller specifika ärenden.

Att förändringar i reglemente, arbetsordning och bolagsordning hanteras som verkställighet av beslut ovan.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om förändring av politisk organisation. Förslaget innebär förändrade roller och färre uppdrag i styrelse, nämnder och bolag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-29
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommet 2025-03-01
- Bilaga - Förslag till ändringar - organisationsförändring
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar
- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 67
- Demokratiberedningens beslut § 8 2026-05-04
- Yrkande/Synpunkt från C
- Yrkande/Synpunkt från S till samverkan
- Yrkande/Synpunkter från L och MP
- Protokollsanteckning/Synpunkt från V
- Ändringsförslag

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar följande:

- Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärende ”förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou” med följande ändringar och tillägg:

- Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att justera ursprungligt initiativärende med innehåll i inlämnat ”ändringsförslag”

- Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ge kommunlstyrelsen i uppdrag att i styrdokument och andra erforderliga rutiner tillåta kommunfullmäktiges ordförande att kunna sammankalla gruppledarna vid behov ex. inför budget eller specifika ärenden.

- Att förändringar i reglemente, arbetsordning och bolagsordning hanteras som verkställighet av beslut ovan.

Dennis Ljunggren (S) yrkar för Socialdemokraternas räkning avslag till Samverkans förslag i sin helhet.

Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar avslag på initiativärendet.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer sina egna yrkanden mot avslagsyrkandena och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med hans egna yrkanden.

Reservation

Socialdemokraternas ledamöter och Vänsterpartiets ledamot reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Protokollsanteckning

Dennis Ljunggren (S) lämnar för Socialdemokraternas räkning följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna yrkar avslag till Samverkans förslag i sin helhet då vi inte alls delar uppfattningen att det vore bra att minska nämnder och styrelsers antal ledamöter och ersättare.

Ann-Sofie Hellvard (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Följande förslag drabbar mindre partier hårt och ses som en försämring av demokratin. Dessutom med en process som varit forcerad och där demokratisk förankring i flera delar varit

omöjlig att genomföra. Vi yrkar avslag till förslaget och reserverar oss till förmån för att behålla den nuvarande politiska organisationen.

Jessika Loftbring (C) lämnar följande protokollsanteckning:

Centerpartiet ser att majoritetens förslag till ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser, samt förslag till nytt partistöd innehåller delar som är bra. Det är dock på sittande möte mycket svårt att få en helhetsbild av förslaget och dessutom saknas en jämförelse med befintligt system.

Centerpartiet vill att det till kommunfullmäktige bifogas en tydlig sammanställning på huvudförslaget, samt de inspel som tjänstepersonerna gjort med anledning av förslaget. Till det bör också en jämförelse med befintligt system bifogas.

Centerpartiet anser också att det i respektive del bör redovisas vilka kostnadsökningar, alternativt besparingar som förslagen innebär för kommunen.

Beslutet skickas till

Avdelning demokrati

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/240
Datum: 2026-04-29
Kommunchef Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunstyrelsen

Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till ny politisk organisation

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Om beslut fattas om förändringar i den politiska organisationen föreslås att

Förändringar i reglemente, arbetsordning och bolagsordning med anledning av beslut om arvodesbestämmelser hanteras som verkställighet enligt bilaga.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om förändring av politisk organisation. Förslaget innebär förändrade roller och färre uppdrag i styrelse, nämnder och bolag.

Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunchef

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommet 2025-03-01
- Bilaga - Förslag till ändringar - organisationsförändring
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar

Ärendet

Henrik Fogelklou (M) har lämnat in tre initiativärenden varav två är sammankopplade. I förslag till ändrade arvodesbestämmelser hanteras också förändrade roller, tjänstgöringsgrad samt antal ersättare i nämnd/styrelse. Förslaget bygger på att överförmyndarnämnden tas bort till förmån för gemensam nämnd tillsammans med Lerum och Alingsås samt att fullmäktiges demokratiberedning avskaffas.

Förslaget innebär att antalet ledamöter i nämnderna inte ändras men antalet ersättare minskas med

Nämnd/styrelse	Nuvarande	Förslag
KS	9+9	9+5
UBN	9+9	9+5
SN	9+9	9+5
SBN	9+9	9+5
SerN	7+7	5+5
Valnämnd	9+9	5+5
ÖFN	5+3	1+1
Demokratibered	11+9	0
Alebyggen	7+7	5+3
Ale Utveckling	3	3+2
Summa	**78+71**	**55+36**

Total minskas antalet ordinarie ledamöter med 23 uppdrag och antalet ersättare med 35 uppdrag.

Förslaget innehåller också att rollerna i nämnderna förändras där majoriteten bemannar ordförande och vice ordförande. Oppositionen ges uppdraget som andre vice ordförande.

Initiativärendet innehåller även beskrivningar av arbetsformer och roller, exempelvis deltagande i politiska möten, kontakt mellan kommunalråd och ordföranden, gruppledares uppdrag med mera. Detta ligger inte inom myndighetens styr principer. Möjlighet finns att hantera det i en politikerhandbok som ett kapitel eller som en bilaga till arovdesbestämmelserna i form av beskrivning av hur uppdragen är konstruerade, vilka ansvar som ryms i uppdraget samt vilka möten som ingår till exempel.

Nämndsordförande – ansvarar för kallelse, ordning och reda under möte samt förväntas delta i regelbundna möten inom majoritet samt individuellt med kommunalråd. Inom ansvaret ligger information inför nämnd och efter nämnd till övriga ordföranden.

Ägarrepresentant delägda bolag – ansvarar för information mellan bolag och verksamhetsansvarig nämnd

Kommunfullmäktiges ordförande – förväntas kunna delta under kommunstyrelsens möten

Påverkar organisationen möjligheten att bemanna samt insyn och delaktighet

Antal politiska uppdrag/roller har störst påverkan när det gäller mindre partier som inte finns representerade i någon valteknisk samverkan. Det finns ett flertal kommuner som idag inte har alla partier som finns i fullmäktige representerade i nämnder och bolag.

Risker med färre antal ledamöter	**Möjligheter med färre antal ledamöter**
Makt koncentreras på ett fåtal	Kan leda till högre effektivitet
Insyn för enskilda partier kan minska	Kan förtydliga ansvaret hos varje enskild
Spridning i ålder, kön, etnicitet kan minska	Kan innebära att enskildas delaktighet ökar

Antal politiska uppdrag behöver inte vara avgörande för den politiska kvaliteten. Andra faktorer som har påverkan är bland annat
Hur uppdrag fördelas
Om uppdragen kan kombineras med arbete och familjeliv
Aktivt deltagande och tydligt ansvar per individ
Primärt hantera beslutsunderlag i skrift som tillgängliggörs för allmänhet och förtroendevalda.

Under en längre tid har andelen invånare som engagerar sig i politiska partier minskat. I senare mätningar syns ett ökande engagemang från unga i samhällsfrågor men samtidigt deras tveksamhet till att organisera sig i partier.
Andelen invånare som engagerar sig i politiska partier ligger nationellt på omkring 5 % varav 2% är aktiva.
Andelen 16-24 åringar som är partimedlemmar är idag under 1 %. Gruppen 30-45 år har stadigt minskat de senaste 20 åren och ligger idag på ca 3 %. Högst andel aktiva finns i åldrarna 55-77 år. Det formella partipolitiska engagemanget i Sverige är koncentrerat till äldre åldersgrupper, vilket påverkar representation, kandidatrekrytering och kommunal demokrati – särskilt på lokal nivå.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen gör ingen bedömning av förslaget.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Färre uppdrag innebär rent generellt lägre kostnader för den politiska organisationen. Den exakta kostnadsförändringen är dock beroende av det uppdaterade förslaget om ändrade arvodesregler.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Hur enskilda invånare påverkas är inte möjligt att fastställa. Allmänhetens förtroende för de demokratiska institutionerna varier i olika samhällsgrupperingar och över tid. Den mediala bilden pendlar mellan brister i demokratiskt inflytande för enskilda till misstroende mot kostnadskrävande politiska församlingar.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende

Remiss och samberedning

Ärenden rörande politisk organisation och arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om beslut fattas om förändringar i den politiska organisationen måste nuvarande reglemente, arbetsordning för kommunfullmäktige samt bolagsordningar förändras. Dessa förändringar kan hanteras som verkställighet.

Beslutet skickas till:

Avdelning demokrati

Sammanfattning av kommunstyrelsens förslag till beslut rörande politisk organisation samt arvoden

Den politiska organisationen föreslås förändras enligt tabell. Det innebär att demokratiberedningen tas bort i sin helhet. Överförmyndarnämnden övergår i gemensam nämnd tillsammans med Alingsås och Lerum.

Antalet ordinarie ledamöter övriga nämnder och bolag minskar med 8.
Antalet ersättare i övriga nämnder och bolag minskar med 24.

	Nuvarande		**Förslag**	
Nämnd/styrelse	Ordinarie	Ersättare	Ledamöter	Ersättare
Kommunstyrelsen	9	9	9	5
Utbildningsnämnden	9	9	9	5
Socialnämnden	9	9	9	5
Samhällsbyggnadsnämnden	9	9	9	5
Servicenämnden	7	7	5	5
Valnämnd	9	9	5	5
Överförmyndarnämnden	5	3	1	1
Demokratiberedning	11	9	0	0
Alebyggen	7	7	5	3
Ale Utveckling	3	0	3	2
Summa	**78**	**71**	**55**	**36**

Grönt = oförändrat Blått = minskat Rött = ökat

Arvodena förslås förändras till att med undantag för heltidskommunalråden omräknas från andel av heltid till timmar. Då inga uppdrag motsvarar 40% av heltid eller mer kompenseras alla med arvode och förlorad arbetsförtjänst. Stapling av uppdrag är enligt förslaget primärt begränsat till 40%. Om någon når 40% av heltid försvinner rätten till förlorad arbetsförtjänst enligt kommunallagen. Kommunstyrelsen ska avgöra om den som når 40% ska ha ett alternativt arvode.

Individutskottet föreslås bestå av andra ledamöter än nämndens presidie.

Exempelkalkyl på förändring

Nuvarande arvode för en ordförande i Utbildningsnämnden jämförs med förslaget från majoriteten. I förslaget redovisas möjlig ersättning avseende arvode samt förlorad arbetsförtjänst utifrån fyra olika lönenivåer. Den förlorade arbetsförtjänsten är beräknad utifrån att halva tjänstgöringen genomförs under ordinarie arbetstid dvs är ledig från sitt

arbete.

	Nuvarande arvode 40% av 81 400kr	Förslag arvode 60 tim/ månad à mötesarvode	Inkl förlorad arbetsförtjänst i olika lönelägen			
			30 000 kr	42 000 kr	55 000 kr	81 400 kr
Utbildningsnämndens ordförande	32 560 kr	12 210 kr	17 612 kr	19 773 kr	22 114 kr	26 868 kr

	Tim/månad	Andel av riksdagsmans arvode	Ersättning kr/månad
Kommunstyrelsens ordförande	Heltid	0,9	73260
Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande	Heltid	0,8	65120
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande	40	0,100	8140
Kultur och Fritidsutskottets ordförande	30	0,075	6105
Kultur och Fritidsutskottets 1:e vice ordförande	20	0,050	4070
Utbildningsnämndens ordförande	60	0,150	12210
Utbildningsnämndens 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Utbildningsnämndens 2:e vice ordförande	45	0,113	9158
Socialnämndens ordförande	50	0,125	10175
Socialnämndens 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Socialnämndens 2:e vice ordförande	45	0,113	9158
Individutskottets ordförande	60	0,150	12210
Individutskottets 1:e vice ordförande	45	0,113	9158
Individutskottets 2:e vice ordförande	40	0,100	8140
Samhällsbyggnadsnämndens ordförande	60	0,150	12210
Samhällsbyggnadsnämndens 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Samhällsbyggnadsnämndens 2:e vice ordförande	45	0,113	9158
Servicenämndens ordförande	50	0,125	10175
Servicenämndens 1:e vice ordförande	25	0,063	5088
Servicenämndens 2:e vice ordförande	37,5	0,094	7631
Kommunfullmäktiges ordförande inkl. demb.	60	0,150	12210
Kommunfullmäktiges 1:e vice ordförande	30	0,075	6105
Kommunfullmäktiges 2:e vice ordförande inkl. demb.	20	0,050	4070
AB Alebyggens styrelseordförande	40	0,100	8140
AB Alebyggens vice styrelseordförande	30	0,075	6105
Ale Utveckling styrelseordförande	16	0,040	3256
Ale Utveckling vice styrelseordförande	12	0,030	2442
Revisionens ordförande	24	0,060	4884
Revisionens vice ordförande	20	0,050	4070
Överförmyndarnämndens 1:e vice ordförande	8	0,020	1628

Arvoden till gruppledare Nuvarande 0,045 = 3 663 kr

Mandat		
1	0,04	3 256 kr
2	0,044	3 582 kr
3	0,048	3 907 kr
4	0,052	4 233 kr
5	0,056	4 558 kr
6	0,06	4 884 kr
7	0,064	5 210 kr
8	0,068	5 535 kr
9	0,072	5 861 kr
10	0,076	6 186 kr
11	0,08	6 512 kr
12	0,084	6 838 kr
13	0,088	7 163 kr
14	0,092	7 489 kr
15	0,096	7 814 kr
16	0,1	8 140 kr
17	0,104	8 466 kr
18	0,108	8 791 kr

Ändringsförslag

1.
Så kallad stapling av uppdrag är tillåtet men till en maxnivå motsvarande max 40% tjänstgöringsgrad.

2.
Socialnämndens presidium särskils från individutskottet, förslag på tjänstegrad och ersättning nedan:

Socialnämndens ordförande	50	0,125	10175
Socialnämndens 1:e vice ordförande	25	0,063	5088
Socialnämndens 2:e vice ordförande	37,5	0,094	7631

Individutskottets ordförande	60	0,150	12210
Individutskottets 1:e vice ordförande	45	0,113	9158
Individutskottets 2:e vice ordförande	40	0,100	8140

Individutskottet är inte "politiskt", till stor del samma arbete och inläsning, likt KF, därav att ersättningen inte följer gängse nämnd med 100/50/75 modellen. Ordförandebesluten är primära anledningen till differentieringen.

3.
Hela delen om utsatt utgår.

~~Visa uppdrag är mer utsatta än andra och för detta ersätts de med:~~
~~Ordf. KS 2000kr/v~~
~~Ordf. Social 1500kr/v~~
~~Ordf. Utbildning 1000kr/v~~
~~Ordf. Bolag (Alebyggen och Ale Utveckling) 1000kr/v~~

4.
Samma förhållande mellan ordförande och vice skall gälla för bolagen, se tabell nedan

AB Alebyggens styrelseordförande	40	0,140	8140
AB Alebyggens vice styrelseordförande	30	0,105	6105

Ale Utveckling styrelseordförande	16	0,056	3256
Ale Utveckling vice styrelseordförande	12	0,042	2442

5.
Gruppledararvodet justeras till att vara mandatbaserat

Mandat		
1	0,04	3256
2	0,044	3582
3	0,048	3907
4	0,052	4233
5	0,056	4558
6	0,06	4884
7	0,064	5210
8	0,068	5535
9	0,072	5861
10	0,076	6186
11	0,08	6512
12	0,084	6838
13	0,088	7163
14	0,092	7489
15	0,096	7814
16	0,1	8140
17	0,104	8466
18	0,108	8791

PROTOKOLL
Demokratiberedningen
Sammanträdesdatum: 2026-05-04
DB § 8

KS 2026/240

Initiativärende - förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Demokratiberedningen beslutar att lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut.

Demokratiberedningen överlämnar bifogade protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans ursprungliga förslag.

Demokratiberedningen beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om förändring av politisk organisation. Förslaget innebär förändrade roller och färre uppdrag i styrelse, nämnder och bolag.

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommet 2025-03-01
- Bilaga - Förslag till ändringar - organisationsförändring
- Bilaga med förändringar reglemente, arbetsordning och bolagsordningar

Protokollsanteckning

Christer Pålsson (V) har lämnat in protokollsanteckning som bifogas.
Dan Sandros (C) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.
Monica Samuelsson (S) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.
Eva Lans Samuelsson (L) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.

V Christer Pålsson 3

Till initiativärende ny politisk organisation

Om demokratiberedningen tas bort och så som diskussionen går kommunstyrelsen får ansvaret istället kommer det innebära att de mindre partierna som inte har någon representant där inte får sin röst hörd. Att de har rätt till insynsplats räcker inte då de inte får ersättning för förlorad arbetsinkomst och därmed har svårt eller det kanske till och med är omöjligt för dem att nyttja platsen. Att de även om de nyttja sin insynsplats inte får yttra sig gör att det inte blir demokratiskt ändå. Så länge det inte har lösts hur det på ett demokratiskt sätt skall lösas om demokratiberedningen försvinner bör den finnas kvar.

Om överförmyndarnämnden blir så som föreslås kommer det innebära att ett parti kan sitta på alla ordinarie poster. Det finns heller inget i det här som säger om ersättaren blir kallad eller ej.

Om platserna minskas i nämnderna kommer det att innebära att möjligheterna till insyn och påverkan av de mindre partierna beskärs då de helt enkelt inte får några poster. Även ersättarplatserna är viktiga då de har möjlighet att yttra sig och komma med förslag och självklart ersätta om ordinarie har förhinder. Att komma in som ersättare är också en möjlighet att skola in sig som ny.

From: "Eva Lans Samuelsson" <eva.lans-samuelsson@ale.se>
Sent: 5/4/2026 12:02:27 PM
To: "FN-Kansli" <kansli@ale.se>; "Madeleine Arvidsson Wäli" <madeleine.arvidsson-wali@ale.se>
Cc: "Jenny Sandkvist" <Jenny.Sandkvist@ale.se>
Subject: Synpunkter från L o Mp
Categories: Anna - kolla här

Hej

Nedan kommer synpunkter på förslagen från demokratiberedningen från Liberalerna samt Miljöpartiet

1. Revidering av arvodesbestämmelser
    a. Vi anser att möjligheten för personer som har behov av speciellt stöd vid barntillsyn ska gälla alla förtroendevalda som ska ha rätt till detta.
2. Nya arvodesbestämmelser
    a. Att införa en diffrentierad ersättning för gruppledare är vi inte för utan anser att den ska kvarstå som det är idag.
    b. Vi står inte bakom förslaget med veckotillägg för alla som förslås idag. Vi anser inte att det ska gälla ordförande för kommunfullmäktige, Alebyggen samt Ale utveckling.
    Ersättningen kan med fördel ingå i månadsersättningen.
3. Ny politisk organisation
    a. Vi anser att demokratigruppen ska vara kvar, det blir annars ännu svårare att för mindre partier vara med och utveckla demokratin
    b. Att antalet ledamöter och ersättare ska vara kvar som idag förutom överförmyndarnämnden där vi bifaller förslaget.
4. Mandatstöd för politiska partier
    a. Vi anser att mandatstödet inte ska minskas
    b. Tydliga riktlinjer om hur mandatstödet ska användas tas fram
    c. Med stödet ska förutsättningar för mindre partier att driva en valrörelse ska finnas.

mvh Eva Lans Samuelsson (L) samt Jenny Sandqvist (Mp)

När vi tittat på antal politiker i Ale i förhållande till riket samt kostnaden per invånare så har vi sett detta:

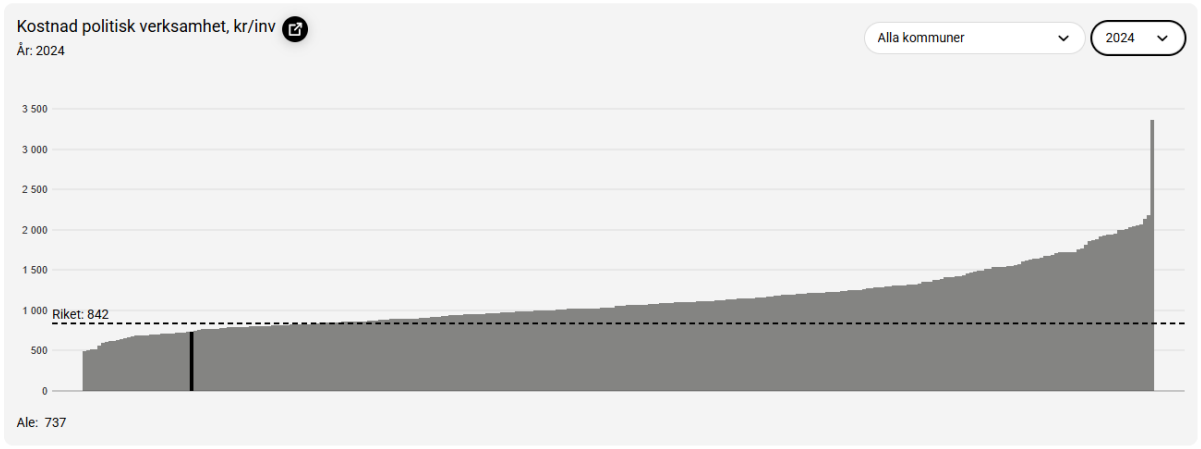

Vi ser inte ut att lägga så mycket på politiken i förhållande till riket i alla fall. Och redan relativt få politiker per invånare.

Men vi ser även:

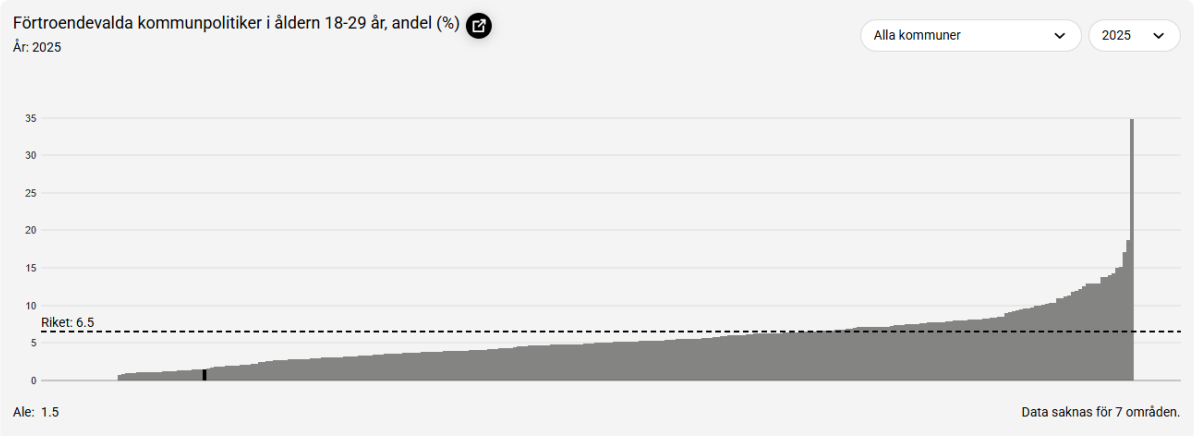

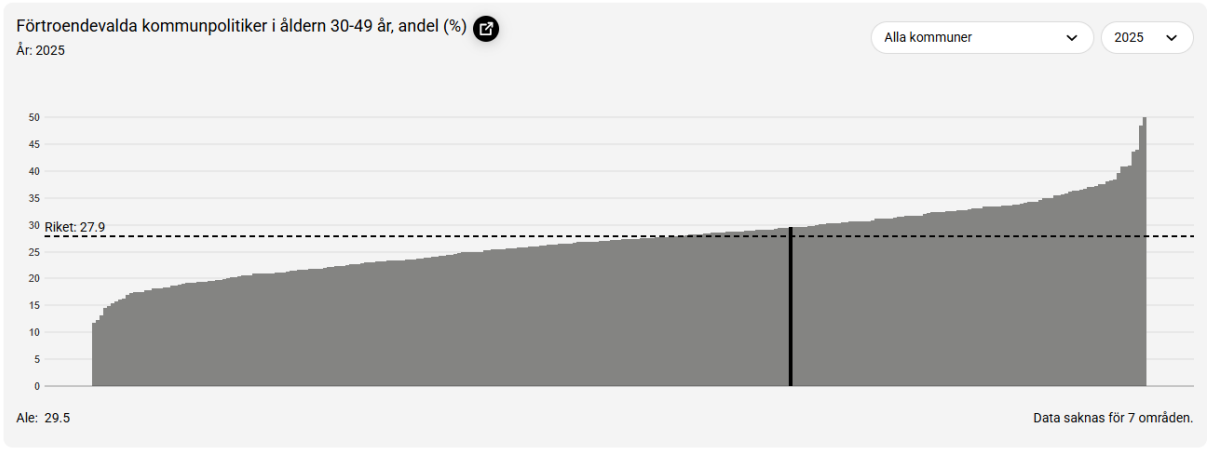

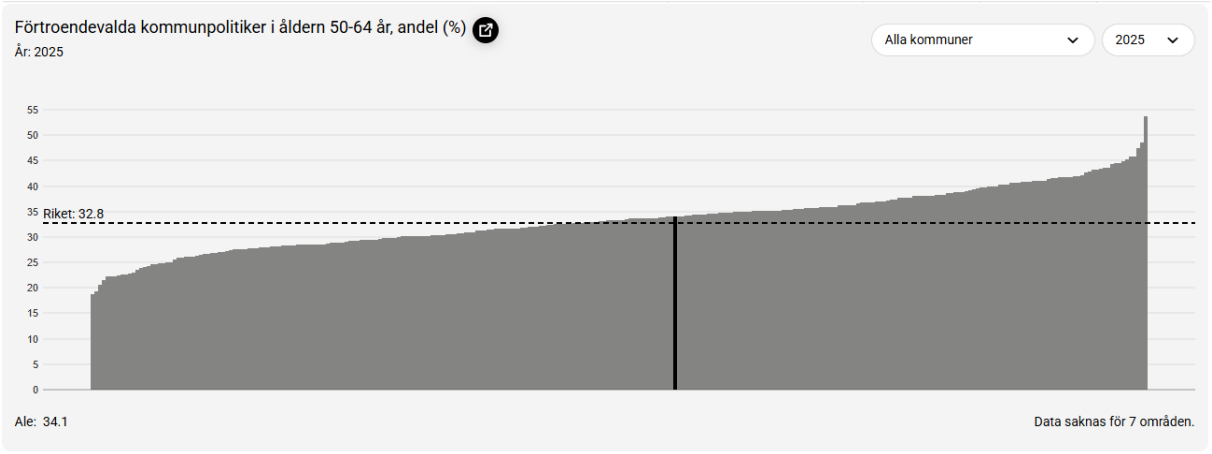

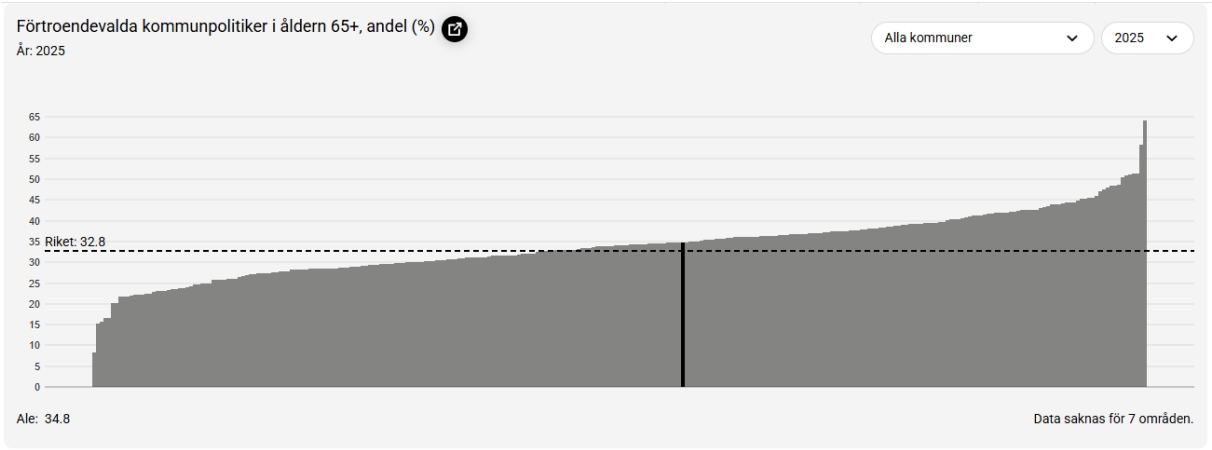

Vi har få unga politiker och relativt åldrande församling politiker. Detta ser vi som ett problem på sikt. Och vi ser att antalet politiker i nämnderna påverkar detta. Mer ersättare gör trösklarna lägre för att ta ett uppdrag.

Men i undersökningar om hur invånarna ser oss i politiken i Ale ser vi detta

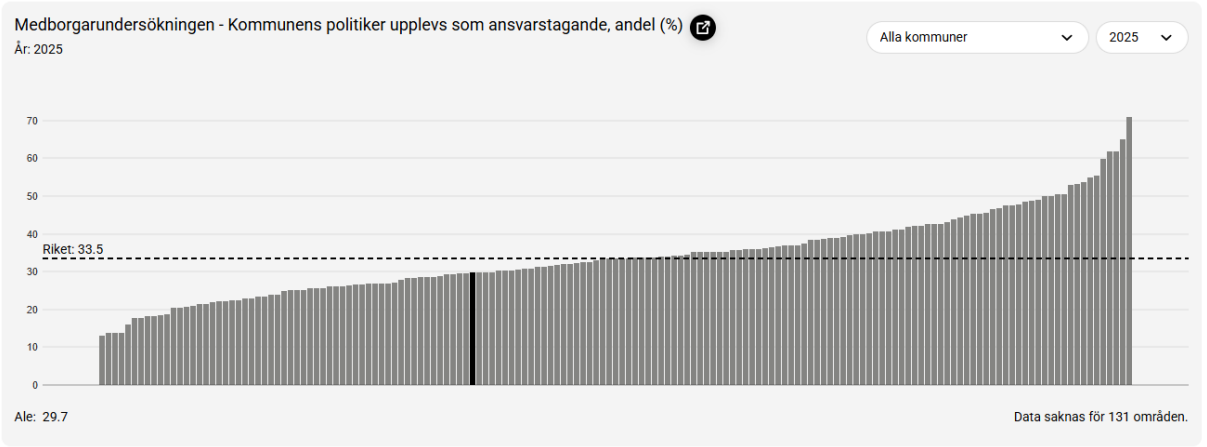

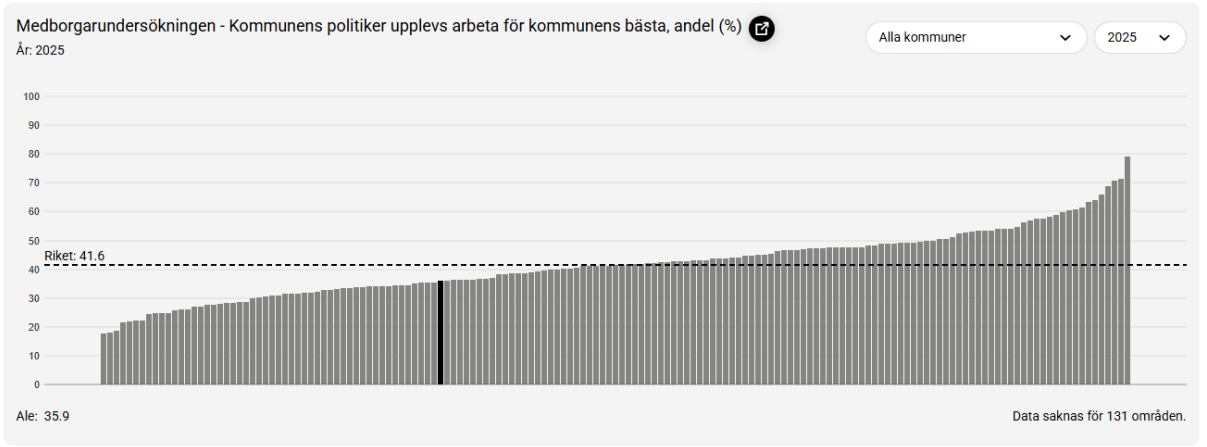

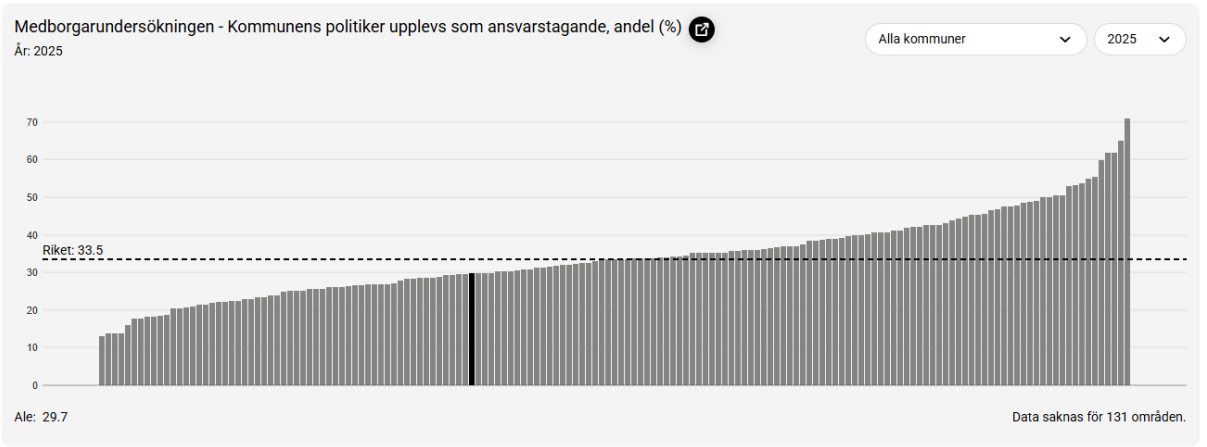

Dessa siffror kan vi bara följa till 2023 och de är sjunkande. De säger inte så mycket då mättiden är kort. Men annan forskning visar ju fler som känner en politiker påverkar dessa siffror, så det påverkar även hur vi ser på antalet politiker.

Så för det första vill vi se tydligare begränsningar när det gäller hur många årsarvoderade uppdrag en och samma person kan ha. Vår utgångspunkt är att årsarvoderade uppdrag som väljs av kommunfullmäktige bör fördelas på fler personer. Det stärker den demokratiska bredden, minskar maktkoncentration och gör organisationen mindre sårbar.
Därför vill vi att det ska framgå tydligt att en person som huvudregel inte ska kunna ha fler än två årsarvoderade uppdrag som väljs av fullmäktige.

Vi ser också behov av en tydligare generell begränsning av antalet uppdrag per person. Som utgångspunkt ser vi som huvudregel att fyra uppdrag per person är rimligt. Detta rör alla uppdrag som utgår från fullmäktige.

vi vill i huvudsak behålla antalet ledamöter och ersättare i nämnderna som det ser ut idag. Vi ser ett värde i bred representation och i att fler förtroendevalda har möjlighet att delta i det politiska arbetet.
Däremot kan vi tänka oss att se över vissa delar av organisationen, exempelvis att valnämnden tas bort som särskild arvoderad funktion och att demokratiberedning tas bort och att detta hanteras av gruppledarna.
Vi ser att att gruppledarna kan ha ett högre och tydligare arvoderat ansvar för samordning, dialog och demokratiska frågor. Samt att valnämnden som ytterst inte är rent politisk skulle få en representation av alla KFs partier. Ett högre arvode medger även mer politisk tid även för partier som inte fått det genom egen kraft eller valteknisk samverkan.

Vi ser inte behovet av särskild extra ersättning för uppdrag som beskrivs som särskilt utsatta. Vår uppfattning är att ersättningssystemet ska vara tydligt och bygga på fasta grundprinciper, inte på särskilda tillägg av detta slag.
Om ett uppdrag innebär en större arbetsinsats bör det i stället hanteras genom tydlig arbetsomfattning och, där det är relevant, rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst inom bestämda ramar.

För det andra vill vi ha skarpare och tydligare regler för partistödet. Partistödet ska användas till att stärka partiernas arbete i den kommunala demokratin i Ale och inte kunna flyta iväg till andra ändamål.
Därför bör det vara tydligt reglerat hur stor del som får sparas, hur stor del som får gå till avgifter till andra delar av partiorganisationen och att huvuddelen ska användas till verksamhet i kommunen.
Om partistöd inte används enligt reglerna bör det återbetalas till kommunen eller avräknas mot kommande års partistöd efter fullmäktiges prövning.
Vi ser i grunden inte behovet av att ändra mandatstödet. Men skulle kunna tänka oss en lösning där man får ersättning för partilokal av kommunen, detta naturligtvis emot uppvisande av hyresavtal. Det skall naturligtvis vara en rimlig yta och kostnad utifrån marknadsnivåerna.

Vi ser i grunden positivt på en modell där ersättningen för årsarvoderade uppdrag delas upp i en fast del och en del som avser ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Det förutsätter dock att systemet blir tydligt, lätt att tillämpa och att det finns en fungerande administration som gör det enkelt för den förtroendevalda att begära ersättning och för kommunen att kontrollera att utbetalningarna blir korrekta. Den förlorade arbetsersättningen skall utgå samma månad som avdraget sker hos arbetsgivaren, annars kan detta omöjliggöra uppdrag för visa om det krävs att du skall kunna undan vara stor del av månadsinkomsten.

Vi ser alltså inte något problem i sig med att en större del av ersättningen knyts till faktisk förlorad arbetsförtjänst. Tvärtom kan det vara en rimlig modell, så länge den utformas så att den inte blir onödigt krånglig.
För anställda bör detta bygga på arbetsgivarintyg eller motsvarande löneunderlag. För egna företagare bör ersättningen utgå från sjukpenninggrundande inkomst, SGI, eller annat likvärdigt underlag som kommunen godkänner.
Den principen finns också redan tydligt beskriven i det reviderade förslaget. På så sätt kan systemet ta hänsyn till olika former av arbetsinkomst utan att bli godtyckligt.

Samtidigt menar vi att ett sådant system kräver någon form av kontroll- och uppföljningsfunktion. När ersättningen i större utsträckning bygger på underlag om förlorad arbetsförtjänst behöver kommunen kunna följa upp att reglerna tillämpas lika, att rätt underlag lämnas in och att utbetalningarna blir korrekta.
Det handlar inte om att försvåra för de förtroendevalda, utan om att skapa legitimitet, rättssäkerhet och förtroende för systemet. Det bör därför övervägas att införa en tydlig kontrollfunktion eller revisionsmässig uppföljning av utbetalningar av arvoden och ersättning för förlorad arbetsförtjänst, så att modellen fungerar på ett enkelt sätt för den som begär ersättning, men samtidigt håller för granskning.

Vi ser också att det fortfarande finns behov av att tydligare beskriva vilka arbetsuppgifter som faktiskt ska anses ingå i de olika årsarvoderade uppdragen. Det gäller särskilt i relation till presidieroller och förste vice ordförande, där det i praktiken ofta finns uppgifter som är svåra att delegera fullt ut. Exempel på sådana uppgifter kan vara externa besök, samverkansgrupper, representation, kontakter med andra kommuner och deltagande i olika forum där det politiska ledarskapet behöver finnas på plats.
Därför behövs en tydligare genomgång av vilka arbetsuppgifter som normalt bör ligga på ordförande, vilka som kan delas med vice ordförande och vilka som faktiskt ska anses omfattas av det årsarvoderade uppdraget. Det ligger också nära ert eget resonemang om att bilaga 5 behöver kompletteras och förtydligas så att det bättre framgår vad som faktiskt förväntas ingå i ett årsarvoderat uppdrag.

Vår samlade bedömning är därför att modellen med grundarvode kombinerat med ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan vara bra, men att den måste bygga på fyra saker, tydliga nivåer, enkla regler för underlag, fungerande kontroll och en mer konkret beskrivning av vilka arbetsuppgifter som faktiskt ingår i respektive uppdrag. Först då blir det ett system som både är rättvist för den förtroendevalda, begripligt för organisationen och hållbart över tid.

Att ersättning för egna företagare ska kunna grundas på sjukpenninggrundande inkomst eller annat av kommunen godkänt underlag.

Att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram tydliga rutiner för kontroll, uppföljning och revision av utbetalda arvoden och ersättningar för förlorad arbetsförtjänst.

Att bilaga 5 eller motsvarande bestämmelser kompletteras med en tydligare genomgång av vilka arbetsuppgifter som ska anses ingå i respektive årsarvoderat uppdrag och vilka delar som kan fullgöras av vice ordförande eller annan presidiefunktion.

Att nuvarande antal ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, servicenämnden, i huvudsak ska kvarstå enligt dagens organisation.

Att Ingen ledamot eller ersättare från annan nämnd eller bolag i kommunen skall ingå i kommunstyrelsen. Detta för att säkra uppsiktsplikten på ett mer rent sätt.

Att demokratiberedningens uppgifter i stället ska kunna hanteras inom den ordinarie politiska organisationen, i första hand genom gruppledarna i kommunfullmäktige.

Att det införs en tydlig begränsning så att ingen förtroendevald samtidigt får inneha fler än två årsarvoderade uppdrag som väljs av Ale kommunfullmäktige.

Att det därutöver införs en begränsning så att ingen förtroendevald samtidigt får inneha fler än fyra uppdrag som väljs eller utses av Ale kommunfullmäktige.

Att för årsarvoderade uppdrag ska fast arvode utgå med de grundbelopp, men att tillägg för särskild utsatthet inte ska utgå.

Att den förtroendevalda därutöver ska ha rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst upp till den arbetsomfattning som enligt tidigare gällande arvodesbestämmelser har ansetts följa av uppdraget, efter styrkt inkomstbortfall.

Att kommunstyrelsen får i uppdrag att fastställa hur arbetsomfattningen i tidigare gällande arvodesbestämmelser ska översättas till högsta ersättningsgrundande nivå för respektive uppdrag.

Att kommunalt partistöd i Ale kommun fortsatt ska användas för att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin i Ale kommun.

Att högst 25 procent av det totala partistödet för året får sparas till kommande år.

Att högst 5 procent av det totala partistödet får användas till kansliavgifter, medlemsavgifter eller andra avgifter till partidistrikt, regionorganisation, riksorganisation eller annan del av partiet.

Att minst 70 procent av det totala partistödet ska användas till kommunal demokratisk verksamhet i Ale kommun, såsom utåtriktade aktiviteter, utbildningar, intern mötesverksamhet samt informations- och dialoginsatser riktade till medlemmar eller invånare i kommunen.

Att partistöd inte får användas för att arvodera förtroendevalda inom den lokala föreningen.

Att medel som inte har använts i enlighet med dessa bestämmelser ska återbetalas till kommunen eller avräknas mot kommande års partistöd efter kommunfullmäktiges prövning.

Att mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning samt granskningsrapport i enlighet med kommunallagen, där det även ska framgå hur stor del av stödet som sparats, hur stor del som använts till kansli- och medlemsavgifter samt hur stor andel som använts till kommunal demokratisk verksamhet i Ale kommun.

Organisation, arvode och partistöd

- Vi ser risker med att sänka antalet ledamöter och vi skulle vilja att dessa belyses i en ”risk och konsekvensanalys”. Vi skulle vilja ha en ekonomisk beräkning på de besparingar som förväntas komma av ett nytt förslag. Vi tror att ersättare kan vara ett sätt att få människor att våga ta ett uppdrag och att det vore synd om flertalet av dessa tas bort.

- Vi vill också att risken att politiken blir mer centrerad till stora partier belyses. Eftersom det förslag som nu ligger på bordet genererar uppdrag primärt till stora partier och kräver att man hittar samverkan (Vi ser inte nödvändigtvis att det är orimligt att stora partier får fler platser. Men vi ser demokratiska risker som bör belysas).

- Det kan finnas poänger med att göra en omvärldsbevakning för att se hur andra kommuner formerat sig

- Vi föreslår att Servicenämndens ska vara formerad så som Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden, och utbildningsnämnden. Servicenämnden har tagit över uppgifter från de övriga nämnderna och kontinuerligt fått mer ansvar och fler områden att hantera.

- Vi föreslår att det ska vara samma princip vad gäller tid som uppdraget omfattar för ordförande och vice ordförande i nämnder och styrelser.

- Vi föreslår att ingen ”extra ersättning” ska utgå relaterat till ordförandeskapets ”tyngd”. Detta med anledning av att det riskerar att bli en godtycklig bedömning kring vad som är ”svårt” eller ej. Däremot anser vi att uppdragets ”tyngd” ska visas i det ordinarie arvodet, utifrån en rimlig modell.

  Om denna ordning ändå ska tillämpas tycker vi att det är lämpligt att alla ordförande, samt andre vice ordförande får en ”extra ersättning

- Vi föreslår att ordförande och vice ordförande i KFU inte ska sitta i KS (om det är juridiskt möjligt). Om presidiet i KFU också sitter i KS, så bör dessa inte också sitta i KSAU, relaterat till uppsiktsplikten som primärt utövas av KSAU.

- Vi vill behålla funktionen som demokratiberedningen varit tänkt att fylla. Men om beslut fattas om att denna ska tas bort så förslår vi att det tydligt ska regleras vart och hur arvodes och organisationsfrågor ska hanteras. Vi anser att alla partier som har mandat i kommunfullmäktige bör få utrycka sin åsikt och vara delaktiga i arbetet om kommande förändringar gällande arvode och organisation.

- Vi föreslår att vi särskiljer uppdraget att utgöra individutskott från socialnämndens presidium. Detta för att fördela tungt arbete på fler individer, och för att skapa förutsättningar för ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande att tydligare kunna fokusera på hela nämndsområdet.

- Vi föreslår att arvodet för gruppledare specificeras tydligare. Detta då vi inte fullt ut håller med om att uppdraget behöver vara ”större” för att man har en större fullmäktigegrupp. Det styrs av även av interna arbetsmodeller, vad man ”väger in” i uppdraget från person till person osv. Men om det ska vara differentierat så bör det finnas fler nivåer.

- Vi ser behov av att tydliggöra vad partistödet ska användas till och att redovisningen förbättras.

PROTOKOLL
Demokratiberedningen
Sammanträdesdatum: 2026-04-20
DB § 1

KS 2026/240

Initiativärende - förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Demokratiberedningen noterar informationen.

Sammanfattning

Demokratiberedningen diskuterar kring initiativärendet gällande:

- Antalet ledamöter och ersättare i kommunens politiska instanser
- Uppdraget som 1:e vice och 2:e vice ordförande i kommunstyrelsen/nämnderna
- Demokratiberedningens fortsatta uppdrag

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 67

KS 2026/240

Initiativärende - förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.

Kommunstyrelsen beslutar att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

Kommunstyrelsen beslutar att beredningen även ska beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd, samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Deltagande i beslut

Socialdemokraternas ledamöter och Vänsterpartiets ledamot deltar ej i beslutet.

Sammanfattning

Ordförande Henrik Fogelklou (M) väcker ett initiativärende angående förslag till ny politisk organisation med följande förslag till beslut:

- att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.

- att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

Beslutsunderlag

- Initiativärende Henrik Fogelklou (M), inkommen 2026-03-31
- Förslag till ändringar - organisationsförändring, inkommen 2026-04-01

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till förslagen i initiativet.

Jessika Loftbring (C) yrkar gör följande yrkanden:

1. Att ett nytt system för partistöd, politisk organisation, samt arvodesbestämmelser tas fram, där syftet är att uppnå ett mer rättvist och modernt system.

2. Att beredningen även ska beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd, samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

3. Att ärendet skickas på beredning till kommunstyrelseförvaltningen, samt demokratiberedningen.

4. Att beredningen som en del kan utgå från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på Jessika Loftbrings (C) fyra att-satser var för sig och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla att-sats 2 samt att avslå att-sats 1, 3 och 4.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på förslagen i initiativet och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Protokollsanteckning

Socialdemokraterna lämnar följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna deltar i dagsläget inte i beslutet rörande föreslagna förändringar då vi inte på något sätt har insyn i vad som ligger bakom slutsatserna i förslagen.

Vänsterpartiet lämnar följande protokollsanteckning:

Vänsterpartiet avstår från beslutet i ärendet då det ej förts en dialog kring förslaget som skall beredas.

Beslutet skickas till

Kommunchef

Vårt samlade förslagsdokument kommer absolut senast på torsdag fm.

Initiativärende ”förslag till ny politisk organisation ”

I syfte att och uppnå ett mer rättvis och modernt system samt hantera skattemedel respektfullt föreslås en ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd.

Alesamverkans förslag i sin helhet, bifogas.

Vi vill därför

- att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.
- Att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

För Alesamverkan, genom Henrik Fogelklou

Förslag till ändringar

Organisation

Alebyggen ändras till 5+3
Ale Utveckling ändras till 3+2
Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden, Utbildningsnämnden ändras till 9+5
Valnämnden ändras till 5+5
Servicenämnden ändras till 5+5
Överförmyndarnämnden anpassas till gemensam nämnd 1+1?

Ändrar så att ordförande och 1:e vice ordförande i nämnder/KS tillfaller majoriteten
2:e vice ordförande till oppositionen.

Presideimedlem i nämnd/styrelse/bolag får ej sitta i KS (uppsiktsplikten)

Demokratiberedningen avskaffas

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: 2026/241
Datum: 2026-07-08

Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till nya partistöd

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Om beslut fattas om nya partistöd föreslås att

Förändringar i bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun med anledning av beslutet hanteras som verkställighet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att låta kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen bereda ett initiativärende från Henrik Fogelklou (M) avseende Alesamverkans förslag till ny politisk organisation. Kommunstyrelsen beslutade den 5 maj 2026 att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärendets förslag, men med justering av initiativärendets ursprungliga förslag enligt ett inlämnat ändringsförslag från Alesamverkan. Förslaget innebär bland annat en minskning av antalet ersättare i flertalet av kommunens nämnder.

Kommunfullmäktige behandlade ärendet 18 maj 2026 (§ 112) och beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera ärendet. Återremissyrkandet anger 13 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av förslaget. Förvaltningen har utrett återremissyrkandets frågor, som besvaras i bilagan ”Svar på återremiss”.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

Underlag från förvaltningen efter återremiss i kommunfullmäktige

- Svar till återremiss, 2026-07-07

Beslut om återremiss i kommunfullmäktige

- Beslut KF 2026-05-18 § 112
- Återremiss från S, 2026-05-18

Kommunstyrelsens beredning av initiativärendet

- Beslut KS 2026-05-05 § 107
- Tjänsteutlåtande: Initiativärende från Henrik Fogelklou (M) – förslag till nya partistöd, 2026-05-05

Demokratiberedningens beredning av initiativärendet

- Beslut DB 2026-05-04 § 9
- Protokollsanteckning från V, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från L och MP, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från S, 2026-05-04
- Protokollsanteckning från C, 2026-05-04
- Beslut DB 2026-04-20 § 5

Kommunstyrelsens ursprungliga behandling av initiativärendet

- Beslut KS 2026-04-07 § 69
- Initiativärende, 2026-04-07
- Alesamverkans förslag till ändringar – partistöd, 2026-04-07

Ärendet

Initiativärenden om nya arvodesbestämmelser, ny politisk organisation och nytt partistöd

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 (§ 69) att låta kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen bereda ett initiativärende från Henrik Fogelklou (M) avseende Alesamverkans förslag till nya partistöd. Henrik Fogelklou (M) har även lämnat in ett initiativärende om förslag till ny politisk organisation samt ett initiativärende om förslag till nya arvodesbestämmelser, som även dessa beretts av kommunstyrelsen och demokratiberedningen. Förslagen om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser utgör separata ärenden (KS 2026/240 och KS 2026/239).

Beredning av initiativärende om nya partistöd

Demokratiberedningen sammanträdde den 20 april 2026 och den 4 maj 2026 för att bereda ärendena om förslag till nya arvodesbestämmelser, ny politisk organisation och nytt partistöd. Demokratiberedningen beslutade att lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till

beslut samt att överlämna protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag. De aktuella protokollsanteckningarna bilades de aktuella ärendena vid efterföljande behandling i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige.

Förvaltningen genomförde en beräkning av förslagets effekt för de partier som i dag är representerade i kommunfullmäktige och bedömde att det inte föreligger några kommunalrättsliga hinder mot förslaget.

Kommunstyrelsen beslutade den 5 maj 2026 (§ 107) att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärendets förslag till nya partistöd. Vidare föreslog kommunstyrelsen kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att gå igenom och om behov föreligger revidera redovisningsprocessen för partistöd samt förfarande vid eventuellt återbetalningskrav.

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet

Kommunfullmäktige behandlade ärendet 18 maj 2026 (§ 112) och beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera ärendet. Återremissyrkandet anger 13 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av förslaget.

Svar på återremissens frågor

Förvaltningen har arbetat fram ett underlag som besvarar återremissens frågor. Underlaget finns i bilagan ”Svar på återremiss”.

Beskrivning av förslaget

Partistöd består av ett grundstöd och ett mandatstöd. Grundstödet utges per parti och mandatstödet utges per mandat i kommunfullmäktige. Både grundstöd och mandatstöd betalas ut per kalenderhalvår och beräknas som procentandel av ett prisbasbelopp det aktuella året. År 2026 är prisbasbeloppet 59 200 kr.

Med nuvarande bestämmelser utgör grundstödet varje kalenderhalvår 40 procent av prisbasbeloppet, och mandatstödet varje kalenderhalvår 26,5 procent av prisbasbeloppet per mandat i kommunfullmäktige. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp är den totala utbetalningen av partistöd till 1 963 664 kr årligen. 22 procent av detta fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 78 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förslaget till nya partistöd innebär att mandatstödet ändras så att det för varje kalenderhalvår utgör 20 procent av prisbasbeloppet, per mandat i kommunfullmäktige. Grundstödet ändras inte enligt förslaget. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp, med 51 mandat i stället för 49 och med 9 partier representerade i fullmäktige, skulle partistödet totalt uppgå till 1 633 920 kr årligen. 26 procent av detta ska enligt förslaget fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 74 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har tagit fram ett samlat underlag som besvarar återremissens frågor för de tre återremitterade ärendena om ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd. Underlaget finns i bilagan ”Svar på återremiss”. Genom detta bedömer förvaltningen att återremissen är besvarad.

I övrigt gör förvaltningen ingen bedömning i ärendet.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Om förslaget genomförs innebär det en minskning av partistödet med totalt runt 330 000 kr per år, beräknat på 2026 års prisbasbelopp. Minskningen fördelas mellan partierna efter antalet mandat i fullmäktige och innebär en motsvarande kostnadsminskning för kommunen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har inte direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Ärendet har, så som beskrivs under rubriken ”Ärendet”, även beretts av demokratiberedningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Förvaltningen reviderar bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun i enlighet med beslutet.

Beslutet skickas till:

Kanslichef

Svar på återremiss i ärendena KS 2026/239–241

Kommunfullmäktige behandlade 18 maj 2026 (§§ 110–112) tre initiativärenden från Henrik Fogelklou (M). Ärendena avser förslag till ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd. Kommunfullmäktige beslutade genom möjligheten till minoritetsåterremiss att återremittera alla tre ärenden. Återremissyrkandet anger totalt 36 frågor att besvara. Frågorna avser demokratiska, juridiska och ekonomiska aspekter av initiativärendenas förslag.

Här besvaras återremissens frågor för samtliga tre ärenden. Avsnitt 1 besvarar de frågor som avser förslaget om ny politisk organisation. Avsnitt 2 besvarar de frågor som avser förslaget om nya arvodesbestämmelser. Avsnitt 3 besvarar de frågor som avser förslaget om nya partistöd. Två frågor i återremissen har krävt mer omfattande ekonomiska beräkningar. Resultatet av de ekonomiska beräkningarna redovisas separat i avsnitt 4, tillsammans med en redogörelse för de antaganden som legat till grund för beräkningarna.

Innehåll

1 Initiativärende, förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M) 2

1.1 Beskrivning av förslaget 2

1.2 Svar på återremiss 2

2 Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M) 5

2.1 Beskrivning av förslaget 5

2.2 Svar på återremiss 5

3 Initiativärende – Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M) 10

3.1 Beskrivning av förslaget 10

3.2 Svar på återremiss 10

4 Ekonomisk jämförelse 14

4.1 Utgångspunkter för den ekonomiska jämförelsen 14

4.2 Resultat av den ekonomiska jämförelsen 14

1 Initiativärende, förslag till ny politisk organisation från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/240

1.1 Beskrivning av förslaget

Den politiska organisationen föreslås förändras enligt tabellen nedan. Det innebär att demokratiberedningen tas bort i sin helhet. Överförmyndarnämnden övergår i gemensam nämnd tillsammans med Alingsås och Lerum.

Antalet ordinarie ledamöter övriga nämnder och bolag minskar med 8.

Antalet ersättare i övriga nämnder och bolag minskar med 24.

	Nuvarande		**Förslag**	
Nämnd/styrelse	Ledamöter	Ersättare	Ledamöter	Ersättare
Kommunstyrelsen	9	9	9	5
Utbildningsnämnden	9	9	9	5
Socialnämnden	9	9	9	5
Samhällsbyggnadsnämnden	9	9	9	5
Servicenämnden	7	7	5	5
Valnämnd	9	9	5	5
Överförmyndarnämnden	5	3	1	1
Demokratiberedning	11	9	0	0
Alebyggen	7	7	5	3
Ale Utveckling	3	0	3	2
Summa	**78**	**71**	**55**	**36**

Grönt = oförändrat Blått = minskat Rött = ökat

Individutskottet föreslås bestå av andra ledamöter än nämndens presidium.

1.2 Svar på återremiss

Det finns flera statliga utredningar som behandlat förutsättningarna för förtroendevalda i kommuner och de förtroendevaldas roll i den lokala demokratin. Förvaltningens svar på återremissens frågor utgår i stora delar från de resonemang som förs i dessa utredningar och i de propositioner som de resulterat i. En viktig utgångspunkt är ändå att den kommunala självstyrelsen ger utrymme för att inom lagens ramar utforma exempelvis politisk organisation och arvodesbestämmelser utifrån lokala förhållanden.

I rapporten ”Den lokala demokratins utmaningar” (Gilljam och Karlsson 2015), författad på uppdrag av 2014 års statliga demokratiutredning *Låt fler forma framtiden* (SOU 2016:5), diskuteras bland annat villkoren för förtroendevalda i kommuner. Antalet förtroendevalda i kommunerna har minskat över en lång tid, först genom flera steg av kommunindelningsreformer och sedan genom att antalet nämnder minskat i många kommuner. Förändringen har sammanfallit med en professionalisering av kommunernas förvaltning. Gilljam och Karlsson lyfter ur ett demokratiperspektiv argument både för och emot en minskning av antalet nämndpolitiker. Till nackdel menar rapportförfattarna att färre politiker innebär att kontaktytan mellan medborgare och kommunpolitik krymper, och att kraven på de uppdrag som blir kvar ökar. Genom ökande krav och färre instegsuppdrag riskerar tröskeln för inträde till politiken att bli högre, enligt rapporten. Till fördel ur ett demokratiperspektiv menar rapportförfattarna att färre och starkare politiker ökar de förtroendevaldas möjlighet att styra förvaltningen, vilket är positivt ur ett demokratiperspektiv (Gilljam och Karlsson 2015, s. 14–15). Det bör nämnas att diskussionen i

första hand avser minskning av antalet uppdrag genom nämndavveckling, snarare än minskat antal ledamöter och/eller ersättare per nämnd. Rapporten konstaterar också att minskande antal nämnduppdrag får märkbara konsekvenser för små partier, som jämfört med större partier får svårare att upprätthålla ett antal företrädare i kommunpolitiken för att bevaka kommunens olika ansvarsområden.

I 2014 års statliga demokratiutredning, refereras också till tidigare propositioner och utredningar som behandlat villkoren för förtroendevalda i kommunerna. Med stöd i de tidigare utredningarna menar 2014 års demokratiutredning att det finns ett särskilt värde av ett stort antal uppdrag i kommunpolitiken. Utredningen anser att det främjar åsikts- och social representativitet bland förtroendevalda och möjliggör för fler individer att få erfarenhet av politik, inte minst genom ersättarposter (SOU 2016:5, s. 267–268).

Vad gäller oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande, utreddes inför 2017 års nya kommunallag möjligheten att genomföra försök med majoritetsstyre i kommuner (SOU 2015:24). Majoritetsstyre i en kommunal kontext innebär i det här fallet att den politiska majoriteten besätter samtliga platser i kommunstyrelsen. Tanken var att modellen skulle kunna förtydliga majoritetens ansvar för den förda politiken, jämfört med den existerande modellen där alla partier kan representeras i de exekutiva organen i form av kommunstyrelse och nämnder (SOU 2015:24, s. 198f.). Försöket genomfördes aldrig. Erfarenheter från Norge, där kommuner kan välja majoritetsstyre, visar dock att oppositionen där upplever just en försämrad insyn vid majoritetsstyre (SOU 2015:24, s. 160–161, s. 200–201). Detta innebär att oppositionens ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen och nämnderna kan antas vara viktiga för oppositionens upplevelse av möjlighet till insyn i verksamheten och i aktuella frågor.

1. **Om förslaget påverkar det proportionella valsättets funktion i praktiken, särskilt för mindre partier och partier som inte ingår i valteknisk samverkan.**

Förslaget påverkar i praktiken utfallet av proportionella val, eftersom färre platser höjer det röstetal som krävs för en plats, vilket kan missgynna mindre partier och partier utanför valteknisk samverkan. Det är en demokratisk effekt, men utgör inte en rättslig brist. Reglerna om proportionella val garanterar endast en proportionell fördelning av de platser som finns, inte ett minsta antal platser.

2. **Om minskningen av antalet ersättare från 59 till 36 försämrar insyn, återväxt och möjlighet till politiskt deltagande, särskilt för yngre, yrkesverksamma, småbarnsföräldrar och nya förtroendevalda.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

I statliga utredningar framhålls både fördelar och nackdelar med ett minskat antal förtroendeuppdrag i nämnderna, men med en betoning på den positiva betydelse som ett tillräckligt stort antal förtroendevalda har av flera skäl. Betydelsen av ett stort antal förtroendevalda lyfts särskilt i ljuset av den minskning av antalet förtroendevalda i kommuner som skett över längre tid. Den historiska förändringen av antalet förtroendevalda kan samtidigt inte skiljas från den motsvarande professionalisering av kommunens förvaltning och formalisering i lag av förhållandet mellan förtroendevalda och anställda, som har skett under samma tid.

3. **Om minskningen av uppdrag kan innebära att makt koncentreras till färre personer på ett sätt som försämrar den demokratiska kontrollen över nämnder, bolag och styrelser.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

4. **Om förslaget påverkar oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande.**

Ett minskat antal ledamöter och/eller ersättare så som föreslås i initiativärendet innebär inte att oppositionen får en minskad andel ledamöter eller ersättare i styrelsen eller nämnderna, jämfört med majoriteten. Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

5. **Om förslaget riskerar att otillbörligt gynna större partier eller etablerade partikonstellationer genom att minska antalet platser på ett sätt som gör det svårare för mindre partier att delta i nämnd- och bolagsarbetet.**

Förvaltningens bedömning är att det inte finns grund för att fastslå att ett visst antal ledamöter och ersättare i nämnderna skulle vara lämpligare ur ett demokratiskt hänseende. Den minskning av antal ledamöter och ersättare som föreslås i initiativärendet är begränsad i förhållande till de skillnader som finns mellan olika kommuner i detta avseende.

En minskning av antalet nämnduppdrag kan innebära att små partier, jämfört med större partier, får svårare att upprätthålla en grupp företrädare som kan bevaka kommunens olika ansvarsområden. Att antalet förtroendevalda i nämnder från ett parti beror på partiets antal mandat i fullmäktige är en avsedd effekt av reglerna om proportionella val.

6. **Om förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grundprinciper, inklusive kravet på att den kommunala verksamheten ska vila på demokratins grund.**

Förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grund. Kravet att verksamheten ska vila på demokratins grund är en portalbestämmelse med en allmän målsättning, inte en preciserad norm som ensam kan grunda att ett beslut upphävs vid laglighetsprövning.

7. **Om det finns risk att beslutet kan upphävas vid laglighetsprövning på grund av bristande beredning, otydligt beslutsunderlag, otillräcklig rättslig analys eller bristande klarhet i vilka följdbeslut som faktiskt fattas.**

Förvaltningen bedömer risken för att beslutet upphävs som låg. Bristande djup i beredningen eller utebliven konsekvensanalys kan inte grunda ett upphävande.

8. **Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.**

Frågan besvaras i avsnitt 4.

2 Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/239

2.1 Beskrivning av förslaget

Förslaget till nya arvodesbestämmelser, med justeringar enligt ändringsförslag, innebär en minskad beräknad tjänstgöringsgrad och ett minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i samtliga nämnder utom kommunstyrelsen. Minskningen motsvarar en minskad beräknad tjänstgöringsgrad med runt en tredjedel och ett minskat arvode med runt två tredjedelar för dessa uppdrag. Minskningen i arvode varierar mer än minskningen i beräknad tjänstgöringsgrad beroende på nuvarande bestämmelsers skillnad i arvoden för ordförande och oppositionens vice ordförande mellan nämnder, medan förslaget till nya arvodesbestämmelser är mer enhetligt mellan uppdrag i olika nämnder i detta avseende.

Förslaget innebär vidare en ökning av tjänstgöringsgrad och arvode för majoritetens vice ordförande i de fyra större nämnderna, kommunstyrelsen borträknad. Ökningen innebär runt en dubblering av den beräknade tjänstgöringsgraden och en ökning av arvodet med runt 50 procent för dessa uppdrag. Efter dessa förändringar är beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för oppositionens vice ordförande 75 procent av vad den är för ordförande i samma nämnd. För majoritetens vice ordförande är andelen 50 procent.

Förändringen i beräknad tjänstgöringsgrad och arvode för socialnämndens presidium sammanfaller med att socialnämndens och individutskottets respektive presidium delas upp, så att samma personer inte väljs till båda dessa uppdrag. Uppdraget som kultur- och fritidsutskottets ordförande och vice ordförande tillkommer som särskilt årsarvoderade uppdrag. Uppdragen som kommunstyrelsens ordförande och den vice ordförande i kommunstyrelsen som utses av oppositionen (de två kommunalråden) kvarstår i förslaget på heltid med samma arvode som tidigare.

Förändringarna innebär också att samtliga förtroendevalda i kommunen, med undantag för de två kommunalråden, har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst som uppkommer till följd av uppdraget. Det beror på att den beräknade tjänstgöringsgraden för samtliga uppdrag är lägre än gränsen för vad som anses som betydande del av heltid, vilket enligt förarbeten till kommunallagen är runt 40 procent av heltid eller högre. I nuvarande bestämmelser är ordförande och förste vice ordförande i samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden undantagna från den rätten eftersom uppdragen har en beräknad tjänstgöringsgrad över gränsen för betydande del av heltid.

2.2 Svar på återremiss

1. **Om ärendet är tillräckligt berett enligt kommunallagen, med hänsyn till att flera delar enligt kommunens egen rättsutredning är oförenliga med eller kräver kompletterande beslut enligt kommunallagen.**

Det formella beredningskravet i 5 kap. 26 § KL är uppfyllt, eftersom ärendet beretts av kommunstyrelsen, kommunledningsförvaltningen och demokratiberedningen. Att beredningen saknar en fördjupad demokratisk konsekvensanalys utgör inte en självständig grund för upphävande.

2. **Vilken faktisk demokratisk analys som har genomförts, utöver att notera informationen.**[1]

[1] Förvaltningen har tolkat det fullständiga återremissyrkandet som att frågan avser demokratiberedningens beredning.

Av kommunfullmäktiges arbetsordning framgår att en demokratiberedning ska väljas, med uppdrag att bereda fullmäktigeärenden avseende politisk organisation, arvoden, pensioner eller andra förmåner till förtroendevalda.

Demokratiberedningen sammanträdde den 20 april 2026 och den 4 maj 2026 för att bereda ärendena om förslag till ny politisk organisation, revidering av arvodesbestämmelser för förtroendevalda, förslag till nya arvodesbestämmelser, omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Ale kommun och förslag till nya partistöd. Av protokoll från 2026-04-20 framgår att samtliga ärenden diskuterades och att information till demokratiberedningen noterades i samtliga ärenden. Av protokoll från demokratiberedningens sammanträde den 4 maj 2026 framgår att demokratiberedningen i samtliga ärenden beslutade att

- lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut
- överlämna bifogade protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag.

Bifogade protokollsanteckningar bilades de aktuella ärendena vid efterföljande behandling i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige. Den demokratiska analys som har genomförts inom ramen för demokratiberedningens beredning är därmed den som framgår av de protokollsanteckningar som överlämnades som synpunkter på Alesamverkans eller förvaltningens förslag i de aktuella ärendena.

3. **Om demokratiberedningens behandling är tillräcklig beredning, när protokollet endast visar att information noterats och vissa frågor diskuterats.**

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen ska ett ärende, innan det avgörs av fullmäktige, ha beretts av en nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Regeln innebär att det finns ett beredningskrav, men ställer inte något krav på kvaliteten i beredningen. Det är upp till fullmäktige att avgöra om beredningen ger tillräckligt underlag för beslut.

4. **Om arvodesärendet kan beslutas innan ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat, eftersom arvodesförslaget bygger på förändringar i organisation, nämndstruktur, presidier och bolag.**

Förvaltningens bedömning är att ärendet om nya arvoden kan beslutas innan det att ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat. Arvodesförslaget kan i princip genomföras utan att de förändringar som föreslås i ärendet om ny politisk organisation genomförs.

5. **Om föreslagna uppdragsskyldigheter kan hanteras genom arvodesbestämmelserna, eller om de först måste beslutas i fullmäktiges arbetsordning, nämndernas reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv.**

Uppdragsskyldigheter kan inte skapas genom arvodesbestämmelserna. Sådana skyldigheter, som närvarokrav, verksamhetsbesök och regelbundna möten, måste först beslutas och antas i berörda nämnders reglementen, i fullmäktiges arbetsordning samt i bolagsordningar eller ägardirektiv. Först därefter kan arvodesbestämmelserna reglera den ekonomiska ersättningen för uppdraget.

Förvaltningens förslag till beslut i ärendet innebär att förändringar i arvodesbestämmelser och arbetsordning med anledning av beslutet hanteras som verkställighet.

6. **Om obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande på kommunstyrelsens sammanträden är lagligt möjlig, särskilt om personen inte är ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, och hur sekretess, yttranderätt och ansvar ska hanteras.**

Fullmäktige kan besluta att fullmäktiges ordförande ska ha rätt att närvara vid kommunstyrelsens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten (4 kap. 28 § KL). Vill man säkra faktisk närvaro är den hållbara vägen att besluta om sådan närvarorätt. Yttranderätt följer av

närvarorätten. Rösträtt är utesluten. Fullmäktiges ordförande är bunden av samma tystnadsplikt som gäller för övriga ledamöter.

7. **Om föreslaget system med arvode plus förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen, särskilt för uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.**

Systemet med arvode och ersättning för förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen för förtroendevalda vars uppdrag inte fullgörs på heltid eller betydande del av heltid. För uppdrag som fullgörs på heltid eller betydande del av heltid ska ersättning för förlorad arbetsförtjänst inte utgå.

Som en följd av det ändringsförslag som avses i kommunstyrelsens beslut den 5 maj 2026 (§ 106), vilket innebär ett antal justeringar av initiativärendets ursprungliga förslag, föreslås inte längre rätt till förlorad arbetsinkomst för något uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.

8. **Vilka uppdrag som i Ale kommun ska anses motsvara heltid eller betydande del av heltid, och vilka rättsliga konsekvenser detta får för ersättning för förlorad arbetsinkomst.**

Vilka uppdrag som ska anses utgöra heltid eller betydande del av heltid är ytterst en politisk fråga som fullmäktige avgör. Den rättsliga konsekvensen är däremot bestämd: för sådana uppdrag utgår inte ersättning för förlorad arbetsförtjänst, och kravet på lika belopp för lika uppdrag gäller inte. Kommunens rättsutredning utgår från en gräns vid omkring 40 procent av heltid.

9. **Om borttagande av årsarvoden för vissa uppdrag är sakligt motiverat, med dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll, ansvar, tillgänglighet, delegation och arbetsbelastning.**

Arvodesförslaget innebär att valnämndens ordförande och vice ordförande föreslås arvoderas med timarvode i stället för årsarvode. Valnämndens ordförande och vice ordförande har i nuvarande bestämmelser en tjänstgöringsgrad om 4 respektive 2,5 procent av heltid under valår, och timarvode övriga år. Det motsvarar ungefär 7 respektive 4 timmar i månaden under valår. Förvaltningens bedömning är att valnämndens karaktär, där antalet sammanträden och ärenden varierar kraftigt beroende på om val genomförs kommande, innevarande eller föregående år, innebär att uppdragets omfattning inte kan likställas med uppdrag som ordförande eller vice ordförande i en annan nämnd. Det kan därmed vara sakligt motiverat att arvode för dessa två uppdrag inte bestäms till lika med motsvarande uppdrag i någon annan nämnd.

10. **Om förslaget innebär dubbelkompensation, genom både mandatbaserat partistöd och mandatbaserad gruppledarersättning.**

Förslaget innebär en dubbelkompensation. Partierna får redan ett mandatbaserat partistöd genom mandatstödet, och en mandatbaserad gruppledarersättning är i sak ytterligare ett mandatbaserat partistöd under beteckningen arvode. Eftersom gruppledarskapet inte är ett förtroendeuppdrag saknas rättslig grund för arvode, och ekonomiskt stöd till partigrupper ska i stället hanteras inom partistödet.

11. **Om förslaget påverkar möjligheten för yrkesverksamma, småbarnsföräldrar, personer med lägre inkomster, personer utan flexibla arbeten och nya förtroendevalda att ta politiska uppdrag.**

Det rättsliga skyddet för att personer med arbete, barn eller lägre inkomster ska kunna ta politiska uppdrag finns i rätten till skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst och för barntillsyn (4 kap. 12 och 14 §§ KL). Dessa rättigheter kvarstår för de förtroendevalda i förslaget som inte fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. För övriga förtroendevalda saknas det alltså

möjlighet att positivt särbehandla dessa med anledning av att de exempelvis har lägre inkomster, ett arbete utan flexibla arbeten eller är nya som förtroendevalda.

12. Om förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

Den minskade beräknade tjänstgöringsgraden och det minskade arvodet för ordförande och oppositionens vice ordförande i samhällsbyggnads-, service-, social- och utbildningsnämnden innebär att de beräknas lägga runt en tredjedel mindre tid på sitt uppdrag, jämfört med idag. Det minskade arvodet kan helt eller delvis, beroende på den förtroendevaldas förutsättningar, kompenseras genom möjligheten att få ersättning för förlorad arbetsinkomst.[2] Samtidigt ökar i förslaget tjänstgöringsgraden och arvodet för majoritetens vice ordförande, och tjänstgöringsgrad och arvode kvarstår på samma nivå för de båda kommunalråden. Förslaget innebär också att en förtroendevald inte ska väljas till flera årsarvoderade roller, så att den sammanlagda tjänstgöringsgraden uppgår till betydande del av heltid. Det betyder att de uppdrag som finns behöver fördelas på fler förtroendevalda.

Sammantaget innebär förslagets kombination av

- minskad tid med runt en tredjedel och minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i samhällsbyggnads-, service-, social- och utbildningsnämnden
- dubblerad tid och ökat arvode för majoritetens vice ordförande i samma nämnder, till hälften av ordförande och två tredjedelar av oppositionens vice ordförande
- rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst för ett antal ordförande- och vice ordförandeuppdrag som tidigare inte haft detta
- totalt fem tillkommande årsarvoderade uppdrag i två utskottspresidier
- en princip om att inte välja samma person till flera större årsarvoderade uppdrag

att förvaltningen bedömer risken som liten att förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

13. Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

Frågan besvaras i avsnitt 4.

14. Hur kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter, särskilt representation, återväxt, insyn och delaktighet.

Den proposition som i huvudsak ligger till grund för de nuvarande bestämmelserna i lag om arvoden och ersättningar till förtroendevalda är prop. 1982/83:97, *Om de förtroendevaldas arbetsförutsättningar i kommuner och landstingskommuner, m.m.* Propositionen föregicks i tid av en minskning av antalet förtroendevalda, och en ökning av förtroendevalda med uppdrag på heltid eller med mer omfattande deltidsuppdrag. Denna utveckling lyfts som positiv ur både demokrati- och effektivitetssynpunkt, exempelvis att heltids- och deltidsengagerade politiker (i motsats till fritidspolitiker) försäkrar ett politiskt inflytande över den omfattande och professionaliserade kommunala förvaltningen, som hade varit svårt för enbart fritidspolitiker att uppnå (s. 14). Den utredning som låg till grund för den aktuella propositionen ansåg att behovet av återhållsamhet med kommunala medel inte i sig får utgöra ett hinder för inrättande av nya förtroendeuppdrag (s.

[2] Detta gäller inte servicenämnden, vars presidieledamöter redan i dag har en tjänstgöringsgrad under gränsen för betydande del av heltid.

14). En god representation är, enligt propositionen, beroende av goda förutsättningar för förtroendevaldas arbete. Till goda förutsättningar hör tillräckliga ekonomiska förutsättningar, tillräcklig utbildning och stöd, kvalitativa och lättillgängliga beslutsunderlag, och anpassade sammanträdestider (s. 15–16) Som tidigare nämnts framhålls i flera statliga utredningar både fördelar och nackdelar med det, sett över lång tid, minskande antalet förtroendeuppdrag i nämnderna, men med en betoning på den positiva betydelse som ett tillräckligt stort antal förtroendevalda har exempelvis för att främja åsikts- och social representativitet bland förtroendevalda och för att möjliggöra för fler individer att få erfarenhet av politik.

När kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter är det alltså relevant att ta hänsyn till

- behovet av heltidsuppdrag och mer omfattande deltidsuppdrag för politiskt inflytande över den kommunala förvaltningen
- de demokratiska fördelarna med ett förhållandevis stort antal förtroendeuppdrag, exempelvis vad gäller representation och delaktighet
- att återhållsamhet med kommunala medel inte nödvändigtvis bör tillåtas utgöra ett hinder för en ändamålsenlig politisk organisation
- att goda förutsättningar för förtroendevalda beror på ett antal faktorer som i flera delar inte har direkt koppling till den politisk organisationen eller de ekonomiska förutsättningarna för förtroendevalda.

15. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, särskilt med hänsyn till de rättsliga brister som redan identifierats i kommunens egen rättsutredning.

Förvaltningen bedömer risken som låg för att ett beslut i enlighet med förslaget skulle upphävas vid laglighetsprövning. Det ändringsförslag som avses i kommunstyrelsens beslut den 5 maj 2026 (§ 106), innebär ett antal justeringar av initiativärendets ursprungliga förslag. Förvaltningen bedömer att ändringsförslaget har minskat risken för att beslut enligt initiativärendets förslag skulle upphävas vid prövning.

3 Initiativärende – Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M), KS 2026/241

3.1 Beskrivning av förslaget

Partistöd består av ett grundstöd och ett mandatstöd. Grundstödet utges per parti och mandatstödet utges per mandat i kommunfullmäktige. Både grundstöd och mandatstöd betalas ut per kalenderhalvår och beräknas som procentandel av ett prisbasbelopp det aktuella året. År 2026 är prisbasbeloppet 59 200 kr.

Med nuvarande bestämmelser utgör grundstödet varje kalenderhalvår 40 procent av prisbasbeloppet, och mandatstödet varje kalenderhalvår 26,5 procent av prisbasbeloppet per mandat i kommunfullmäktige. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp är den totala utbetalningen av partistöd till 1 963 664 kr årligen. 22 procent av detta fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 78 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förslaget till nya partistöd innebär att mandatstödet ändras så att det för varje kalenderhalvår utgör 20 procent av prisbasbeloppet, per mandat i kommunfullmäktige. Grundstödet ändras inte enligt förslaget. Beräknat på 2026 års prisbasbelopp, med 51 mandat i stället för 49 och med 9 partier representerade i fullmäktige, skulle partistödet totalt uppgå till 1 633 920 kr årligen. 26 procent av detta ska enligt förslaget fördelas jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 74 procent fördelas mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

3.2 Svar på återremiss

Enligt 4 kap. 29 § får partistöd inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti. Av förarbeten till kommunallagen och av tidigare rättsfall framgår att det ska tolkas som att det är otillräckligt med bara ett mandatbaserat stöd (Prop. 2026/17:171 *En ny kommunallag*, s. 324; RÅ 1994 ref. 104; RÅ 2000 ref. 2). En väsentlig del av partistödet behöver därmed utgöras av ett grundstöd, för att inte otillbörligt missgynna små partier. Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti. Det föreligger därmed inga kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet enligt förslaget.

1. **Hur sänkningen av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag, inklusive medlemsverksamhet, utbildning, kommunikation, möten, valförberedelser, politikutveckling och stöd till förtroendevalda.**

Partistödets ändamål är att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd för detta syfte. Begreppet stöd markerar dock att syftet med partistödet inte är att helt avlasta partierna deras eget ansvar för finansiering av verksamheten (se Madell & Lundin, 9 feb. 2026, JUNO, kommentaren till 4 kap. 29 §).

2. **Hur förslaget påverkar mindre partier jämfört med större partier, särskilt partier med färre mandat, begränsad organisation och mindre administrativ kapacitet.**

Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti. Ett helt mandatbaserat stöd utan grundstöd hade varit otillräckligt utifrån den rättviseprincip som finns i

KL 4 kap. 30 §. Förslaget innebär tvärtom att grundstödet ökar som andel av det totala partistödet.

3. **Om sänkningen riskerar att förstärka skillnader mellan partier med starka externa resurser och partier som i högre grad är beroende av kommunalt partistöd.**

Partistödet är ett stöd och syftar inte till att helt avlasta partierna deras eget ansvar för finansiering av verksamheten. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd från kommunen för att stärka sin ställning i den kommunala demokratin.

4. **Om förslaget riskerar att försämra återväxten i den lokala demokratin, särskilt möjligheten att rekrytera och utbilda yngre, yrkesverksamma och nya förtroendevalda.**

Partistödets ändamål är att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin. Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd för detta ändamål. Återväxten i den lokala demokratin beror inte enbart på partistödet; exempelvis kan det antas spela roll med förutsättningarna för förtroendevalda, som diskuteras under ärendena om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Förvaltningen kan inte bedöma i vilken utsträckning återväxten i den lokala demokratin riskerar att påverkas negativt av den föreslagna sänkningen av mandatstödet.

5. **Hur förslaget påverkar oppositionens möjligheter till granskning, insyn och politiskt arbete, särskilt om det kombineras med färre uppdrag och färre ersättarplatser.**

Ett minskat partistöd i form av ett minskat mandatstöd innebär att partierna i olika grad får ett minskat ekonomiskt stöd från kommunen för att stärka sin ställning i den kommunala demokratin. Förslaget till nya partistöd innebär att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. På samma sätt påverkar den föreslagna förändringen relativt sett en större partigruppering med negativt än en mindre.

6. **Hur partistödet ska bedömas i relation till förslagen om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser, eftersom de tre ärendena tillsammans påverkar partiernas och de förtroendevaldas arbetsvillkor.**

Se svar på fråga 11.

7. **Om det är sakligt motiverat att endast sänka mandatstödet, i stället för att pröva hela partistödsmodellen, inklusive grundstöd, mandatstöd, redovisningskrav, sparade medel och stödets faktiska användning.**

Förvaltningen bedömer att det inte föreligger några kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet enligt förslaget.

8. **Om förslaget påverkar proportionaliteten mellan grundstöd och mandatstöd, och vilka demokratiska effekter detta får för små respektive stora partier.**

Enligt nuvarande bestämmelser om partistöd fördelas 22 procent av partistödet jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 78 procent mellan partierna i förhållande till erhållna mandat. Enligt förslaget till nya partistöd fördelas 26 procent av partistödet jämnt mellan de partier som finns representerade i fullmäktige (grundstöd) och resterande 74 procent mellan partierna i förhållande till erhållna mandat.

Förslaget till nya partistöd innebär därmed att en större del av partistödet utgörs av grundstöd, vilket relativt sett påverkar större partier mer negativt än små partier. Förvaltningen bedömer dock att förslaget lever upp till kravet på att inte otillbörligt gynna eller missgynna något parti.

9. **Om förändringen bör gälla först från nästkommande mandatperiod, eftersom partierna redan har planerat sin verksamhet utifrån nuvarande stödmodell.**

Förvaltningen gör ingen bedömning av frågan, mer än att det inte bedöms föreligga några juridiska hinder för att införa förslaget från 1 januari 2027.

10. **Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, exempelvis på grund av bristande beredning, oklar beslutsformulering eller felaktig hantering av ändringar i partistödsbestämmelserna.**

Förvaltningen bedömer risken som låg för att ett beslut i enlighet med förslaget skulle upphävas vid laglighetsprövning.

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen ska ett ärende, innan det avgörs av fullmäktige, ha beretts av en nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Regeln innebär att det finns ett beredningskrav, men ställer inte något krav på kvaliteten i beredningen. Det är upp till fullmäktige att avgöra om beredningen ger tillräckligt underlag för beslut.

11. **Vilken sammanlagd demokratisk och ekonomisk effekt förslaget får, när det vägs samman med samtidiga förslag om färre politiska uppdrag, förändrade arvodesbestämmelser och förändrad politisk organisation.**

Förslaget till nya partistöd innebär, beräknat efter 2026 års prisbasbelopp, en minskning med totalt ca 330 000 kr per år, fördelat mellan partierna efter antal mandat i fullmäktige. Förslaget till ny politisk organisation innebär till största del färre antal ersättare i nämnderna, men även att demokratiberedningen avskaffas samt att servicenämnden går från 7 till 5 ledamöter. Förslaget till nya arvodesbestämmelser innebär att ordförande och oppositionens vice ordförande i nämnderna får en minskad beräknad tjänstgöringsgrad och ett minskat arvode för ordförande och oppositionens vice ordförande i de fyra större nämnderna, kommunstyrelsen borträknad. Arvodet minskas för dessa roller med två tredjedelar jämfört med idag. Detta kompenseras med rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. För majoritetens vice ordförande i samma nämnder ökar både tjänstgöringsgrad och arvode. Tillsammans minskar förslagen det ekonomiska stödet till partierna och arvodet till de förtroendevalda. Det sker genom färre uppdrag, mindre mandatstöd samt lägre fasta arvoden. Samtidigt minskar även den förväntade tjänstgöringsgraden för ett antal deltidsarvoderade uppdrag. Den ekonomiska effekten av förslagen till ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser beskrivs närmare i avsnitt 4. Den ekonomiska effekten av förslaget till nya partistöd beskrivs under rubrik 3.1.

Den demokratiska effekten beskrivs i många av svaren till återremissens olika frågor. Sammantaget ryms förslagen inom kommunens beslutanderätt. I förarbeten till de lagar som reglerar de aktuella frågorna lyfts vikten av att kommuner, inom lagens ramar, får utforma politisk organisation, system för arvoden och ersättningar och partistöd utifrån lokala förutsättningar. Förvaltningens utredning av frågan visar att statliga utredningar framhåller både fördelar och nackdelar med ett minskat antal förtroendeuppdrag i kommuner, men med en betoning på den positiva betydelsen av ett tillräckligt stort antal förtroendevalda ur ett demokratiskt perspektiv. Mot det står att goda förutsättningar för förtroendevalda även är beroende av sådant som saknar direkt koppling till den politiska organisationen och de ekonomiska förutsättningarna, så som tillräcklig utbildning och stöd, kvalitativa och lättillgängliga beslutsunderlag, och anpassade sammanträdestider.

12. **Vilka alternativa modeller som har prövats, exempelvis lägre total kostnad men bibehållen demokratisk bredd, förändrad balans mellan grundstöd och mandatstöd, tak för sparade medel, tydligare redovisning eller riktade krav på lokal demokratisk verksamhet.**

Förvaltningen har inte prövat alternativa modeller.

13. Hur det säkerställs att partistödet även framöver stärker partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är partistödets lagstadgade syfte.

Det är frivilligt för en kommun att betala ut partistöd. Om partistöd betalas ut är partistödets ändamål att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är ett brett ändamål som syftar till att fånga in all sådan verksamhet som tillgodoser partistödssystemets syfte (prop. 2013/14:5 *Vital kommunal demokrati*, s. 70). Förvaltningen bedömer att förslaget till minskat partistöd i form av minskat mandatstöd inte i sig riskerar att leda till att partierna inte skulle använda partistödet till det lagstadgade ändamålet.

4 Ekonomisk jämförelse

Två frågor i återremissen har krävt mer omfattande ekonomiska beräkningar. Resultatet av de ekonomiska beräkningarna redovisas separat här, tillsammans med en redogörelse för de antaganden som legat till grund för beräkningarna. De två frågor som besvaras genom detta avsnitt är:

- **Fråga 8 avseende förslaget om ny politisk organisation.**
  Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.
- **Fråga 13 avseende förslaget om nya arvodesbestämmelser.**
  Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

4.1 Utgångspunkter för den ekonomiska jämförelsen

Beräkningen utgår från de nämnd- och fullmäktigesammanträden som faktiskt hölls under år 2025 och jämför kostnaden för dessa med vad kostnaden för motsvarande sammanträden skulle bli med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena. Beräkningen omfattar även sammanträden för nämndernas arbetsutskott, kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott, socialnämndens individutskott och demokratiberedningen.

Beräkningen av sammanträdesarvoden utgår från ledamöters och ersättare faktiska närvaro under 2025, som framgår av protokoll och arvodesunderlag. För jämförelsen med initiativärendenas förslag har ett antagande om närvarograd gjorts för de nämnder där antalet ersättare och/eller ledamöter ändras, med utgångspunkt i den faktiska närvaron 2025. Beräkningen tar utöver förslaget även hänsyn till den beslutade utökningen av platser i fullmäktige från 49 till 51, som kommer att ske efter valet 2026.

Flera saker gör det svårt att beräkna den verkliga kostnaden för politisk verksamhet för 2027. Exempelvis har kommunen kostnader för politisk verksamhet som inte är kostnader för sammanträden, så som verksamhetsbesök, utbildningar och möten mellan olika organ. Dessa finns inte med i beräkningen. Arvoden till förtroendevalda räknas upp med riksdagsledamöters arvode, som ännu inte är beslutat för år 2027. Det är heller inte beslutat hur många sammanträden som ska hållas i nämnder och fullmäktige under 2027, och kostnaden beror vidare på både närvaron och sammanträdenas längd. På grund av dessa svårigheter utgår beräkningen från 2025 och är begränsad till att besvara frågan om vad kostnaderna under 2025 kan antas ha blivit med den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena och ska läsas och förstås som just en sådan jämförelse.

4.2 Resultat av den ekonomiska jämförelsen

Jämförelsen visar att den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena skulle innebära en besparing på runt 2,4 miljoner kronor, beräknat på 2025 års politiska verksamhet och kostnadsnivå, vilket motsvarar en besparing på 22 procent. Huvuddelen av besparingen, runt 2,2 miljoner kronor, avser minskade kostnader för fasta arvoden. Resterande minskning består till största del av minskade kostnader för sammanträdesarvoden med runt 170 tusen kronor.

Fördelat per nämnd skulle den politiska organisation och de arvodesnivåer som föreslås i initiativärendena innebära en besparing på runt 470 tusen kronor för kommunstyrelsen inklusive

kultur- och fritidsutskottet, besparingar på runt 600–700 tusen kronor var för samhällsbyggnads-, social- och utbildningsnämnden samt besparingar i storleksordningen kring 100 tusen kronor var för servicenämnden och överförmyndarnämnden. Förslagen skulle innebära en kostnadsökning på runt 160 tusen kronor för kommunfullmäktige, vilket inkluderar avskaffande av demokratiberedningen och utökning av antalet platser. Tabellerna nedan redovisar även dessa siffror uppräknat med 2026 års riksdagsarvode.

Jämförelse enligt 2025 års kostnadsnivå i tkr			
Ersättning	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Fast arvode	7 984	5 752	-2 232
Sammanträdesarvoden	1 555	1 390	-165
Ers förlorad arbetsförtjänst	1 329	1 301	-28
Bilersättningar	85	85	0
Summa	**10 953**	**8 528**	**-2 425**

Jämförelse enligt 2025 års kostnadsnivå i tkr			
Kostnad per nämnd	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Kommunfullmäktige	1 806	1 970	164
Kommunstyrelsen inkl KoF-utskottet	3 585	3 112	-473
Samhällsbyggnadsnämnden	1 520	907	-613
Utbildningsnämnden	1 327	737	-590
Socialnämnden inkl individutskottet	1 959	1 253	-706
Servicenämnden	642	509	-133
Överförmyndarnämnden	114	33	-81
Jävsnämnd	0	7	7
Summa	**10 953**	**8 528**	**-2 425**

Jämförelse enligt 2026 års kostnadsnivå i tkr			
Ersättning	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Fast arvode	8 276	5 965	-2 311
Sammanträdesarvoden	1 612	1 443	-169
Ers förlorad arbetsförtjänst	1 369	1 339	-30
Bilersättningar	85	85	0
Summa	**11 342**	**8 832**	**-2 510**

Jämförelse enligt 2026 års kostnadsnivå i tkr			
Kostnad per nämnd	**Nuvarande**	**Nytt förslag**	**Differens**
Kommunfullmäktige	1 870	2 041	171
Kommunstyrelsen inkl KoF-utskottet	3 711	3 224	-487
Samhällsbyggnadsnämnden	1 574	938	-636
Utbildningsnämnden	1 375	764	-611
Socialnämnden inkl individutskottet	2 029	1 297	-732
Servicenämnden	665	527	-138
Överförmyndarnämnden	118	34	-84
Jävsnämnd	0	7	7
Summa	**11 342**	**8 832**	**-2 510**

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-05-18
KF § 112

KS 2026/241

Initiativärende - förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet med en minoritetsåterremiss enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om ändring av partistödet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 107 2026-05-05
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-23
- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 67
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2026-03-31
- Förslag till ändringar – partistöd, inkommen 2026-04-01
- Jämförelsetabell – ändrat mandatstöd, 2026-04-17
- Demokratiberedningens beslut 2026-04-20 § 5
- Demokratiberedningens beslut 2026-05-04 § 9
- Protokollsanteckning från V
- Yrkande/synpunkter från L och MP
- Yrkande/synpunkt från S till samverkan
- Yrkande/synpunkt från C gällande organisation och arvode
- Återremissyrkande från Socialdemokraterna

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) och Robert Jansson (SD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Dennis Ljunggren (S) yrkar för Socialdemokraternas räkning att ärendet återremitteras enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

Henning Ankarudd (C) yrkar för Centerpartiets räkning bifall till Dennis Ljunggrens (S) yrkande.

Christer Pålsson (V) yrkar att ärendet återremitteras enligt Dennis Ljunggrens (S) yrkande.

Eva Lans Samuelsson (L) yrkar för Liberalernas räkning bifall till Dennis Ljunggrens (S) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning

Omröstning begärs.

Följande omröstningsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till att ärendet ska avgöras idag.

Nej-röst för bifall till Dennis Ljunggrens (S) återremissyrkande.

Med 25 ja-röster mot 24 nej-röster beslutar kommunfullmäktige att återremittera ärendet med en minoritetsåterremiss enligt bilaga ”Återremissyrkande från Socialdemokraterna”.

Ledamot	Parti	Ja (25)	Nej (24)	Avstår (0)
Mikael Berglund	M	Ja		
Henrik Fogelklou	M	Ja		
Jan Murray	M	Ja		
Gay Johansson	M	Ja		
Lars Kopp	M	Ja		
Kristina Fogelklou	M	Ja		
Johan Zenténius	M	Ja		
Johan Bankel	M	Ja		

Fredrik Johansson	M	Ja		
Jan Skog	M	Ja		
Jessika Loftbring	C		Nej	
Dan Sandros	C		Nej	
Henning Ankarudd	C		Nej	
Eva Lans Samuelsson	L		Nej	
Inga-Lena Lindenau	L		Nej	
Sune Rydén	KD	Ja		
Claes-Anders Bengtsson	KD	Ja		
Börje Ohlsson	KD	Ja		
Dennis Ljunggren	S		Nej	
Elaine Björkman	S		Nej	
Johnny Sundling	S		Nej	
Anette Håkansson	S		Nej	
Johan Nordin	S		Nej	
Seppo Tallheden	S		Nej	
Niklas Ulfheden	S		Nej	
Lena Orstadius	S		Nej	
Karl Heinz Schneider	S		Nej	
Ingrid Inhammar	S		Nej	
Aree Said Gaff	S		Nej	
Christina Oskarsson	S		Nej	
Krister Hemström Bergenhus	S		Nej	
Monica Samuelsson	S		Nej	

Ann-Sofie Hellvard	V		Nej	
Linda Knutsson	V		Nej	
Christer Pålsson	V		Nej	
Anders Börjesson	V		Nej	
Jenny Sandkvist	MP		Nej	
Robert Jansson	SD	Ja		
Lena Camp	SD	Ja		
Jari Tolkki	SD	Ja		
Pernilla Johansson	SD	Ja		
Claes Mellander	SD	Ja		
Kennet Sandow	SD	Ja		
Elisabeth Pinberg	SD	Ja		
Robert Roos	SD	Ja		
Rainer Andreasson	SD	Ja		
Marita Henriksson	SD	Ja		
Stefan Gustafsson	FiA	Ja		
Renée Palmnäs	FiA	Ja		

Reservation

Sverigedemokraternas ledamöter, Moderaternas ledamöter, Kristdemokraternas ledamöter och Framtid i Ales ledamöter reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutet skickas till

Avdelning demokrati
Författningssamling
Kommunikation

Yrkande om återremiss Politisk organisation

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser en omfattande förändring av Ale kommuns politiska organisation och innebär att antalet politiska uppdrag minskas kraftigt. Förslaget minskar antalet ordinarie uppdrag med 23 och antalet ersättaruppdrag med 35. Det innebär en betydande förändring av kommunens demokratiska struktur, oppositionens möjligheter till insyn, mindre partiers representation och nya förtroendevaldas möjlighet att komma in i det politiska arbetet.

Vi menar att ärendet inte är tillräckligt berett för beslut. Kommunallagen anger att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, bland annat om nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare samt grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda. Det är därför tydligt att detta är ett ärende av sådan principiell betydelse att det kräver en fördjupad beredning.

Enligt kommunallagen ska ett ärende som avgörs av fullmäktige som huvudregel ha beretts av berörd nämnd eller fullmäktigeberedning. I ärendet anges dessutom uttryckligen att frågor om politisk organisation och arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige. Mot den bakgrunden behöver det klarläggas om beredningen är tillräcklig, särskilt eftersom förslaget samtidigt innebär att demokratiberedningen avskaffas.

Vi anser också att den juridiska frågan om proportionalitet och minoritetsrepresentation behöver utredas. Kommunallagen anger att val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar ska vara proportionella under de förutsättningar som anges i lagen om proportionella val. Lagen om proportionella val anger att ett val ska vara proportionellt om tillräckligt många väljande begär det. Förslaget minskar antalet platser på ett sätt som kan påverka den faktiska möjligheten för partier, särskilt mindre partier och partier utanför valteknisk samverkan, att få representation och insyn i nämnder och bolag. Det behöver därför utredas om förslaget i praktiken försvagar det minoritetsskydd som reglerna om proportionella val är avsedda att säkerställa.

Ärendet behöver också pröva om det är förenligt med kommunallagens demokratiska grund. Kommuner ska enligt kommunallagen sköta sina angelägenheter på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund. SKR beskriver den kommunala självstyrelsen som ett system där väl fungerande demokratiska institutioner ska upprätthållas, samtidigt som fullmäktige har stor frihet att forma den politiska organisationen. Den friheten innebär inte att demokratiska konsekvenser kan lämnas outredda.

Återremissen ska därför besvara följande frågor:

1. Om förslaget påverkar det proportionella valsättets funktion i praktiken, särskilt för mindre partier och partier som inte ingår i valteknisk samverkan.

2. Om minskningen av antalet ersättare från 59 till 36 försämrar insyn, återväxt och möjlighet till politiskt deltagande, särskilt för yngre, yrkesverksamma, småbarnsföräldrar och nya förtroendevalda.

3. Om minskningen av uppdrag kan innebära att makt koncentreras till färre personer

på ett sätt som försämrar den demokratiska kontrollen över nämnder, bolag och styrelser.

4. Om förslaget påverkar oppositionens möjlighet till insyn och ansvarsutkrävande.
5. Om förslaget riskerar att otillbörligt gynna större partier eller etablerade partikonstellationer genom att minska antalet platser på ett sätt som gör det svårare för mindre partier att delta i nämnd- och bolagsarbetet.
6. Om förslaget är förenligt med kommunallagens demokratiska grundprinciper, inklusive kravet på att den kommunala verksamheten ska vila på demokratins grund.
7. Om det finns risk att beslutet kan upphävas vid laglighetsprövning på grund av bristande beredning, otydligt beslutsunderlag, otillräcklig rättslig analys eller bristande klarhet i vilka följdbeslut som faktiskt fattas.
8. Vilken faktisk ekonomisk besparing förslaget ger, uppdelat på arvoden, dagarvoden, förlorad arbetsinkomst, sammanträdeskostnader och administrativa kostnader, samt hur denna besparing ska vägas mot minskad demokratisk representation och insyn.

Yrkande om återremiss arvode

Initiativärende, förslag till nya arvodesbestämmelser från Henrik Fogelklou (M)

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser nya arvodesbestämmelser för förtroendevalda i Ale kommun. Förslaget innebär inte enbart förändrade ersättningsnivåer, utan påverkar också uppdragsskyldigheter, formerna för politiskt arbete, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, årsarvoden, gruppledarersättning och kopplingen mellan arvoden, partistöd och politisk organisation.

Det är därför inte möjligt att behandla ärendet som en isolerad teknisk justering av arvoden. Förslaget påverkar i praktiken vilka som har ekonomiska och praktiska möjligheter att ta politiska uppdrag, hur uppdrag kan kombineras med arbete och familjeliv, hur oppositionens och mindre partiers arbete finansieras samt hur makt och insyn fördelas i den politiska organisationen.

Kommunallagen reglerar ekonomiska förmåner till förtroendevalda i 4 kap. 12–18 §§. Förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst, men denna rätt gäller inte för förtroendevalda som fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. Fullmäktige får besluta om arvoden, men arvoden ska bestämmas till lika belopp för lika uppdrag, med de undantag som följer av lagen. Kommunallagen reglerar även partistöd särskilt i 4 kap. 29–32 §§.

Kommunens egen rättsutredning visar att flera delar av förslaget är juridiskt problematiska eller direkt oförenliga med gällande rätt. Det gäller särskilt:

1. att uppdragsskyldigheter inte kan skapas genom arvodesbestämmelserna,
2. att vissa uppdrag över cirka 40 procent inte samtidigt ska ersättas med förlorad arbetsförtjänst,
3. att så kallade risktillägg kräver saklig och dokumenterad grund,
4. att borttagande av årsarvoden kräver dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll,
5. att gruppledararvode saknar rättslig grund som arvode eftersom gruppledare inte är ett förtroendeuppdrag enligt kommunallagen.

Mot denna bakgrund är ärendet inte tillräckligt utrett för beslut.

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att ärendet skulle beredas av kommunstyrelseförvaltningen och demokratiberedningen. Kommunstyrelsen beslutade också att beredningen skulle beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Demokratiberedningens protokoll visar dock endast att beredningen noterat informationen och diskuterat arvodesnivåer, ordförandearvoden och gruppledararvode. Det framgår inte att demokratiberedningen tagit del av någon demokratisk konsekvensanalys, prövat alternativa modeller eller fått tagit ställning till hur förslaget påverkar bredd, återväxt,

oppositionens insyn eller mindre partiers praktiska möjlighet att delta i det politiska arbetet.

Det är särskilt allvarligt eftersom tjänsteutlåtandet själv anger att ärenden rörande arvoden ska beredas inom demokratiberedningen inför förslag i kommunfullmäktige. Om demokratiberedningens medverkan begränsas till att notera information uppstår frågan om kommunstyrelsens beredningsuppdrag verkligen är uppfyllt.

Ärendet behöver också belysa risken för att arvodesmodellen får en odemokratisk effekt. Ett arvodes- och ersättningssystem ska inte bara vara billigt eller administrativt enkelt. Det ska göra det möjligt för människor med olika arbetsliv, inkomster, familjesituationer och livsvillkor att ta politiska uppdrag. Om ersättningssystemet utformas så att vissa grupper får svårare att bära uppdrag, riskerar den politiska representationen att bli smalare.

Det finns även skäl att ifrågasätta om förslagets koppling till den nya politiska organisationen gör att ärendet inte kan avgöras fristående. Förslaget om arvoden bygger på förändringar i politisk organisation, antal uppdrag, presidier, bolagsrepresentation och avskaffande av demokratiberedningen. Om organisationsförslaget inte är beslutat, rättsligt prövat och konsekvensanalyserat saknas en stabil grund för att besluta om nya arvodesbestämmelser.

Återremissen ska därför besvara följande frågor innan ärendet kan avgöras:

1. Om ärendet är tillräckligt berett enligt kommunallagen, med hänsyn till att flera delar enligt kommunens egen rättsutredning är oförenliga med eller kräver kompletterande beslut enligt kommunallagen.

2. Vilken faktisk demokratisk analys som har genomfört, utöver att notera informationen.

3. Om demokratiberedningens behandling är tillräcklig beredning, när protokollet endast visar att information noterats och vissa frågor diskuterats.

4. Om arvodesärendet kan beslutas innan ärendet om ny politisk organisation är slutligt beslutat, eftersom arvodesförslaget bygger på förändringar i organisation, nämndstruktur, presidier och bolag.

5. Om föreslagna uppdragsskyldigheter kan hanteras genom arvodesbestämmelserna, eller om de först måste beslutas i fullmäktiges arbetsordning, nämndernas reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv.

6. Om obligatorisk närvaro för kommunfullmäktiges ordförande på kommunstyrelsens sammanträden är lagligt möjlig, särskilt om personen inte är ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen, och hur sekretess, yttranderätt och ansvar ska hanteras.

7. Om föreslaget system med arvode plus förlorad arbetsförtjänst är förenligt med kommunallagen, särskilt för uppdrag som motsvarar heltid eller betydande del av heltid.

8. Vilka uppdrag som i Ale kommun ska anses motsvara heltid eller betydande del av heltid, och vilka rättsliga konsekvenser detta får för ersättning för förlorad arbetsinkomst.

9. Om borttagande av årsarvoden för vissa uppdrag är sakligt motiverat, med dokumenterad jämförelse mellan uppdragens faktiska innehåll, ansvar, tillgänglighet, delegation och arbetsbelastning.

10. Om förslaget innebär dubbelkompensation, genom både mandatbaserat partistöd och mandatbaserad gruppledarersättning.

11. Om förslaget påverkar möjligheten för yrkesverksamma, småbarnsföräldrar, personer med lägre inkomster, personer utan flexibla arbeten och nya förtroendevalda att ta politiska uppdrag.

12. Om förslaget riskerar att koncentrera politiskt arbete, insyn och ersättning till ett mindre antal centrala roller.

13. Vilken fullständig ekonomisk effekt förslaget får, uppdelat på årsarvoden, sammanträdesarvoden, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förlorad pensionsförmån, OPF-pension, risktillägg, gruppledarersättning och administrativa kostnader i relation till förslagets mer omfattande kontrollbehov.

14. Hur kostnadsminskningar eller kostnadsökningar ska vägas mot demokratiska effekter, särskilt representation, återväxt, insyn och delaktighet.

15. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, särskilt med hänsyn till de rättsliga brister som redan identifierats i kommunens egen rättsutredning.

Yrkande om återremiss partistöd

Initiativärende – förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Vi yrkar att ärendet återremitteras.

Ärendet avser förändring av Ale kommuns partistöd genom att mandatstödet sänks från 26,5 procent av prisbasbeloppet till 20 procent av prisbasbeloppet. Enligt underlaget innebär detta en minskning med 377 104 kronor per år för de partier som är representerade i kommunfullmäktige.

Detta är inte endast en teknisk justering av ett belopp. Partistödet är en del av den kommunala demokratins infrastruktur. Syftet med kommunalt partistöd är enligt kommunallagen att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin. Partistödet regleras i 4 kap. 29–32 §§ kommunallagen och ska beslutas av fullmäktige, som också beslutar om stödets omfattning och former. Partier som får stöd ska årligen redovisa att stödet har använts för sitt ändamål.

En sänkning av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att bedriva lokal demokratisk verksamhet, utbilda förtroendevalda, möta invånare, ta fram politik, informera medlemmar och väljare samt bära det demokratiska uppdrag som följer av representation i kommunfullmäktige.

Det är därför inte tillräckligt att endast konstatera att det inte föreligger kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet. Frågan är om förslaget är demokratiskt hållbart, tillräckligt berett och konsekvensanalyserat utifrån partiernas faktiska möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag.

Kommunstyrelsen beslutade den 7 april 2026 att ärendet skulle beredas av kommunstyrelseförvaltningen och demokratiberedningen. Kommunstyrelsen beslutade också att beredningen skulle beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Av demokratiberedningens protokoll framgår dock endast att beredningen noterar informationen och att den diskuterat partistödets användning och hantering samt mandatstödets och gruppstödets storlek. Det framgår inte att demokratiberedningen har tagit del av någon demokratisk konsekvensanalys, prövat alternativa modeller eller analyserat hur sänkningen påverkar partiernas möjlighet att rekrytera, utbilda och stödja förtroendevalda.

Partistödet måste också ses tillsammans med de övriga ärendena om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser. Om antalet politiska uppdrag minskar, ersättarplatser tas bort, arvoden förändras och partistödet samtidigt sänks, kan den samlade effekten bli att det blir svårare för partier att rekrytera, utbilda och stödja nya förtroendevalda. Det riskerar att särskilt påverka mindre partier, partier utan stora administrativa resurser och partier med många nya eller yrkesverksamma förtroendevalda.

Det är också otillräckligt att beskriva förändringar i partistödet som ren verkställighet. Bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun är antagna av kommunfullmäktige. En ändring av mandatstödets nivå påverkar stödets omfattning och därmed partiernas demokratiska arbetsvillkor. Kommunallagen anger att fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och former. En sådan ändring bör därför behandlas som ett politiskt beslut av principiell betydelse, inte reduceras till administrativ verkställighet.

Återremissen ska därför besvara följande frågor innan ärendet kan avgöras:

1. Hur sänkningen av mandatstödet påverkar partiernas möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag, inklusive medlemsverksamhet, utbildning, kommunikation, möten, valförberedelser, politikutveckling och stöd till förtroendevalda.

2. Hur förslaget påverkar mindre partier jämfört med större partier, särskilt partier med färre mandat, begränsad organisation och mindre administrativ kapacitet.

3. Om sänkningen riskerar att förstärka skillnader mellan partier med starka externa resurser och partier som i högre grad är beroende av kommunalt partistöd.

4. Om förslaget riskerar att försämra återväxten i den lokala demokratin, särskilt möjligheten att rekrytera och utbilda yngre, yrkesverksamma och nya förtroendevalda.

5. Hur förslaget påverkar oppositionens möjligheter till granskning, insyn och politiskt arbete, särskilt om det kombineras med färre uppdrag och färre ersättarplatser.

6. Hur partistödet ska bedömas i relation till förslagen om ny politisk organisation och nya arvodesbestämmelser, eftersom de tre ärendena tillsammans påverkar partiernas och de förtroendevaldas arbetsvillkor.

7. Om det är sakligt motiverat att endast sänka mandatstödet, i stället för att pröva hela partistödsmodellen, inklusive grundstöd, mandatstöd, redovisningskrav, sparade medel och stödets faktiska användning.

8. Om förslaget påverkar proportionaliteten mellan grundstöd och mandatstöd, och vilka demokratiska effekter detta får för små respektive stora partier.

9. Om förändringen bör gälla först från nästkommande mandatperiod, eftersom partierna redan har planerat sin verksamhet utifrån nuvarande stödmodell.

10. Om beslutet riskerar att upphävas vid laglighetsprövning, exempelvis på grund av bristande beredning, oklar beslutsformulering eller felaktig hantering av ändringar i partistödsbestämmelserna.

11. Vilken sammanlagd demokratisk och ekonomisk effekt förslaget får, när det vägs samman med samtidiga förslag om färre politiska uppdrag, förändrade arvodesbestämmelser och förändrad politisk organisation.

12. Vilka alternativa modeller som har prövats, exempelvis lägre total kostnad men bibehållen demokratisk bredd, förändrad balans mellan grundstöd och mandatstöd, tak för sparade medel, tydligare redovisning eller riktade krav på lokal demokratisk verksamhet.

13. Hur det säkerställs att partistödet även framöver stärker partiernas ställning i den kommunala demokratin, vilket är partistödets lagstadgade syfte.

Mot bakgrund av att partistödet är en grundläggande del av den kommunala demokratins funktionssätt, att demokratiberedningens faktiska analys inte framgår, att den samlade effekten tillsammans med organisations- och arvodesförslagen inte har utretts och att frågan om verkställighet är otillräckligt belyst, kan ärendet inte avgöras i nuvarande skick.

Vi yrkar därför att ärendet återremitteras för en fullständig demokratisk, juridisk och ekonomisk konsekvensutredning.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-05-05
KS § 107

KS 2026/241

Initiativärende - Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärende ”förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou”.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att gå igenom och om behov föreligger revidera redovisningsprocessen för partistöd samt förfarande vid eventuellt återbetalningskrav.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att uppdraget återrapporteras under kvartal 4 2026.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förändringar i reglemente, arbetsordning och bolagsordning hanteras som verkställighet av besut ovan.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om ändring av partistödet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-23
- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 67
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2026-03-31
- Förslag till ändringar – partistöd, inkommen 2026-04-01
- Jämförelsetabell – ändrat mandatstöd, 2026-04-17
- Demokratiberedningens beslut 2026-04-20 § 5
- Demokratiberedningens beslut 2026-05-04 § 9
- Protokollsanteckning från V
- Yrkande/synpunkter från L och MP
- Yrkande/synpunkt från S till samverkan
- Yrkande/synpunkt från C gällande organisation och arvode

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar att:

- Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta enligt initiativärende ”förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou” med följande ändringar och tillägg:

- Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att gå igenom och om behov föreligger revidera redovisningsprocessen för partistöd samt förfarande vid eventuellt återbetalningskrav.

- Att uppdraget återrapporteras under kvartal 4 2026.

- Att förändringar i reglemente, arbetsordning och bolagsordning hanteras som verkställighet av beslut ovan.

Dennis Ljunggren (S) yrkar för Socialdemokraternas räkning avslag till ärendet i sin helhet.

Ann-Sofie Hellvard (V) yrkar bifall till Dennis Ljunggrens (S) avslagsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer sina egna yrkanden mot avslagsyrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med hans egna yrkanden.

Reservation

Socialdemokraternas ledamöter och Vänsterpartiets ledamot reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Protokollsanteckning

Dennis Ljunggren (S) lämnar för Socialdemokraternas räkning följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna yrkar avslag till ärendet i sin helhet då vi bedömer att regelverket rörande partistödet bör justeras på flera punkter.

Ann-Sofie Hellvard (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Följande förslag drabbar mindre partier hårt och ses som en försämring av demokratin. Dessutom med en process som varit forcerad och där demokratisk förankring i flera delar varit omöjlig att genomföra. Vi yrkar avslag till förslaget och reserverar oss till förmån för att behålla det nuvarande partistödet.

Jessika Loftbring (C) lämnar följande protokollsanteckning:

Centerpartiet ser att majoritetens förslag till ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser, samt förslag till nytt partistöd innehåller delar som är bra. Det är dock på sittande möte mycket svårt att få en helhetsbild av förslaget och dessutom saknas en jämförelse med befintligt system.

Centerpartiet vill att det till kommunfullmäktige bifogas en tydlig sammanställning på huvudförslaget, samt de inspel som tjänstepersonerna gjort med anledning av förslaget. Till det bör också en jämförelse med befintligt system bifogas.

Centerpartiet anser också att det i respektive del bör redovisas vilka kostnadsökningar, alternativt besparingar som förslagen innebär för kommunen.

Beslutet skickas till

Avdelning demokrati

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/241
Datum: 2026-04-23
Kommunchef Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunstyrelsen

Initiativärende - Förslag till nya partistöd

Förslag till beslut

Förvaltningen överlämnar ärendet utan förslag till beslut.

Om beslut fattas om förändringar i partistödet föreslås att

Förändringar i partistödet hanteras som verkställighet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om ändring av partistödet.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Demokratichef

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 67
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2026-03-31
- Förslag till ändringar – partistöd, inkommen 2026-04-01
- Jämförelsetabell – ändrat mandatstöd, 2026-04-17
- Beslut DB 2026-04-20

Ärendet

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om ändring av partistödet. Förslaget är att ändra mandatstödet från 26,5% till 20%.

Förvaltningens bedömning

Det föreligger inga kommunalrättsliga hinder mot att ändra mandatstödet enligt förslag.

Frågan är ytterst politisk och förvaltningen avstår därför att framföra något förslag till beslut.

Ändrat mandatstöd från 26,5% av prisbasbelopp till 20% av prisbasbelopp hade enligt 2026 års PBB inneburit en minskning med 377 104 kr för hela året.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ändrat mandatstöd från 26,5% av prisbasbelopp till 20% av prisbasbelopp hade enligt 2026 års PBB inneburit en minskning med 377 104 kr för hela året. Se jämförelsetabell.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Ärenden rörande partistöd ska beredas inom demokratiberedningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om beslut fattas om förändringar mandatstödet måste Bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun, antagen av kommunfullmäktige 2015-11-30 § 175 ändras. Sådana ändringar kan hanteras som ren verkställighet.

Beslutet skickas till:

Demokratiberedningen

PROTOKOLL
Demokratiberedningen
Sammanträdesdatum: 2026-05-04
DB § 9

KS 2026/241

Initiativärende - Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Demokratiberedningen beslutar att lämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget förslag till beslut.

Demokratiberedningen överlämnar bifogade protokollsanteckningar som synpunkter på Alesamverkans ursprungliga förslag.

Demokratiberedningen beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Henrik Fogelklou (M) har inkommit med initiativärende med förslag om ändring av partistödet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2026-04-07 § 67
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2026-03-31
- Förslag till ändringar – partistöd, inkommen 2026-04-01
- Jämförelsetabell – ändrat mandatstöd, 2026-04-17
- Beslut DB 2026-04-20

Protokollsanteckning

Christer Pålsson (V) har lämnat in protokollsanteckning som bifogas.
Dan Sandros (C) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.
Monica Samuelsson (S) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.
Eva Lans Samuelsson (L) har lämnat in protokollsanteckningar som bifogas.

V Christer Pålsson 4

Initiativärende förslag till nya partistöd

Protokollsanteckning

Innan en förändring görs bör en omvärldsbevakning göras och se hur andra kommuner behandlar partistödet och om det eventuellt finns andra stöd som kopplas till partiföreningarna -erna som kan vara en del av stödet.

From: "Eva Lans Samuelsson" <eva.lans-samuelsson@ale.se>
Sent: 5/4/2026 12:02:27 PM
To: "FN-Kansli" <kansli@ale.se>; "Madeleine Arvidsson Wäli" <madeleine.arvidsson-wali@ale.se>
Cc: "Jenny Sandkvist" <Jenny.Sandkvist@ale.se>
Subject: Synpunkter från L o Mp
Categories: Anna - kolla här

Hej

Nedan kommer synpunkter på förslagen från demokratiberedningen från Liberalerna samt Miljöpartiet

1. Revidering av arvodesbestämmelser
    a. Vi anser att möjligheten för personer som har behov av speciellt stöd vid barntillsyn ska gälla alla förtroendevalda som ska ha rätt till detta.
2. Nya arvodesbestämmelser
    a. Att införa en diffrentierad ersättning för gruppledare är vi inte för utan anser att den ska kvarstå som det är idag.
    b. Vi står inte bakom förslaget med veckotillägg för alla som förslås idag. Vi anser inte att det ska gälla ordförande för kommunfullmäktige, Alebyggen samt Ale utveckling.
    Ersättningen kan med fördel ingå i månadsersättningen.
3. Ny politisk organisation
    a. Vi anser att demokratigruppen ska vara kvar, det blir annars ännu svårare att för mindre partier vara med och utveckla demokratin
    b. Att antalet ledamöter och ersättare ska vara kvar som idag förutom överförmyndarnämnden där vi bifaller förslaget.
4. Mandatstöd för politiska partier
    a. Vi anser att mandatstödet inte ska minskas
    b. Tydliga riktlinjer om hur mandatstödet ska användas tas fram
    c. Med stödet ska förutsättningar för mindre partier att driva en valrörelse ska finnas.

mvh Eva Lans Samuelsson (L) samt Jenny Sandqvist (Mp)

När vi tittat på antal politiker i Ale i förhållande till riket samt kostnaden per invånare så har vi sett detta:

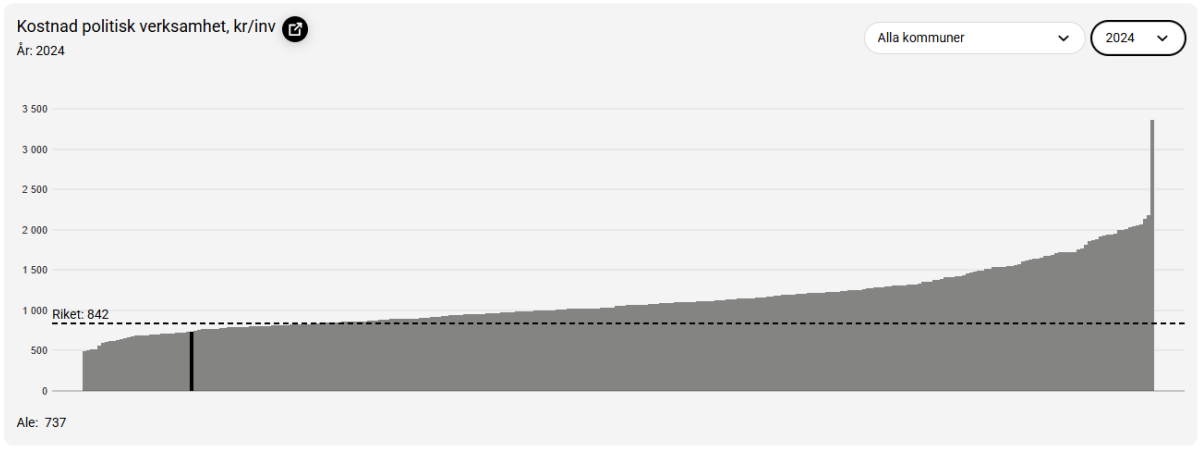

Vi ser inte ut att lägga så mycket på politiken i förhållande till riket i alla fall. Och redan relativt få politiker per invånare.

Men vi ser även:

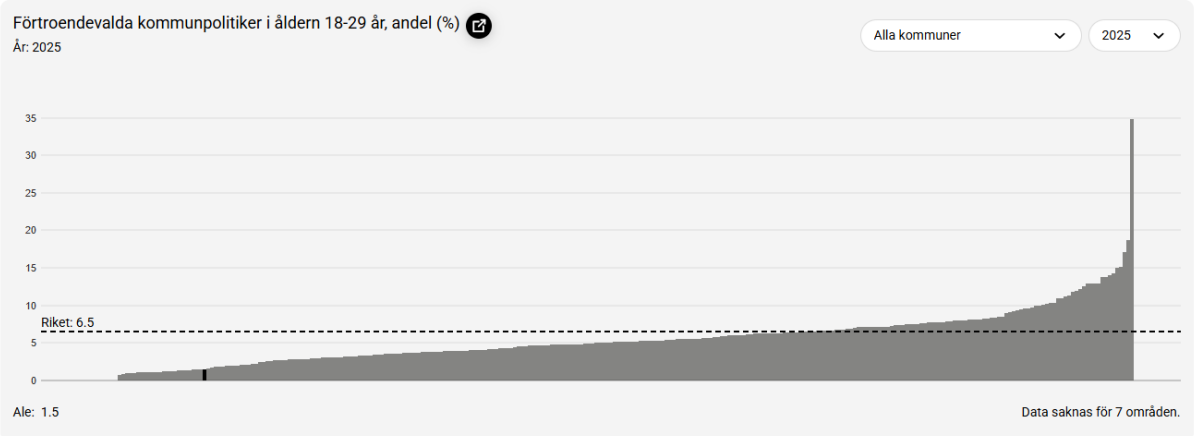

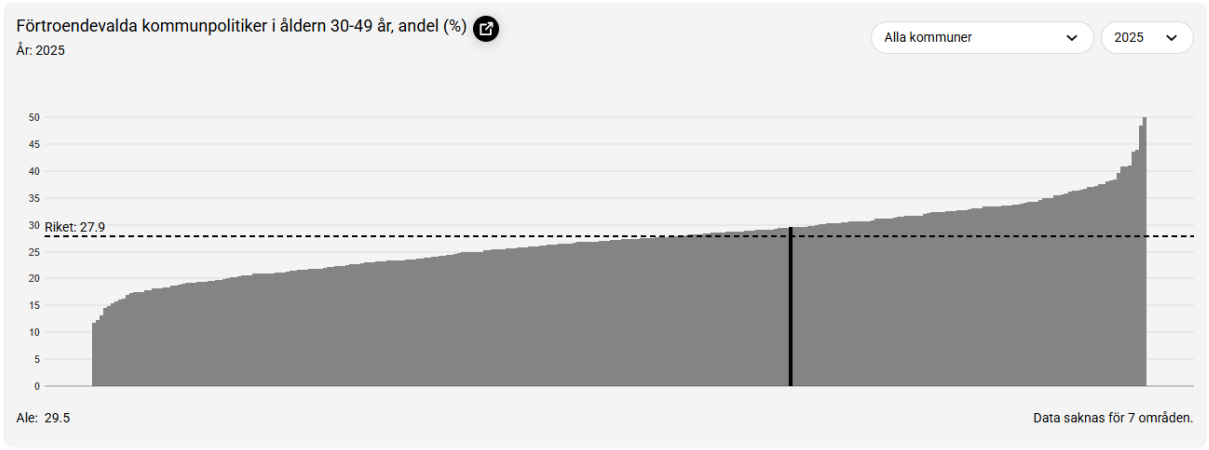

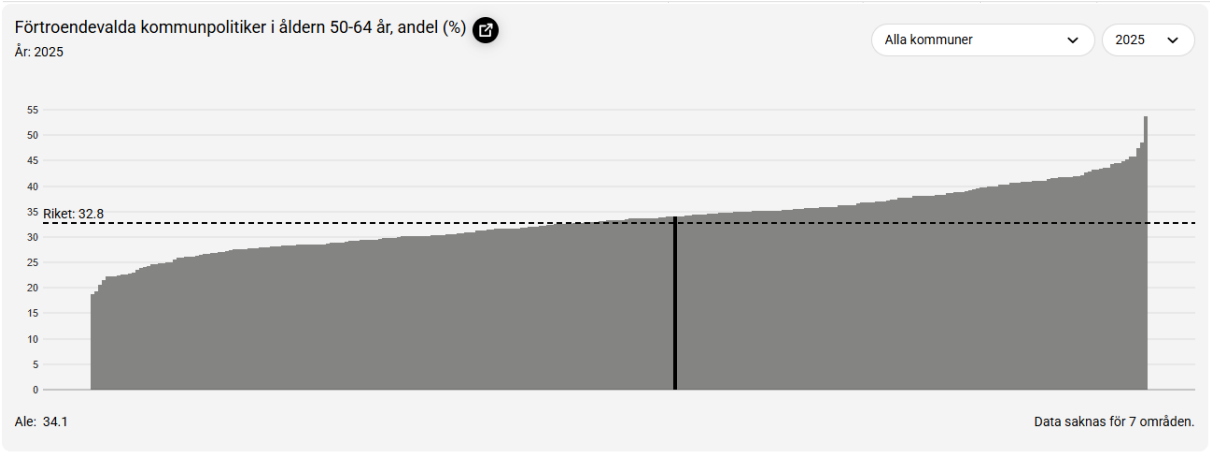

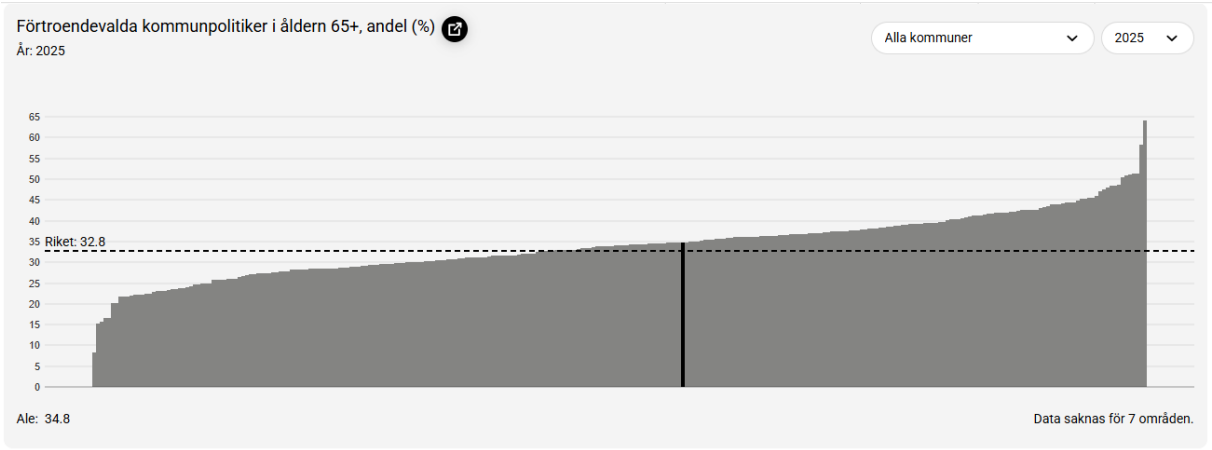

Vi har få unga politiker och relativt åldrande församling politiker. Detta ser vi som ett problem på sikt. Och vi ser att antalet politiker i nämnderna påverkar detta. Mer ersättare gör trösklarna lägre för att ta ett uppdrag.

Men i undersökningar om hur invånarna ser oss i politiken i Ale ser vi detta

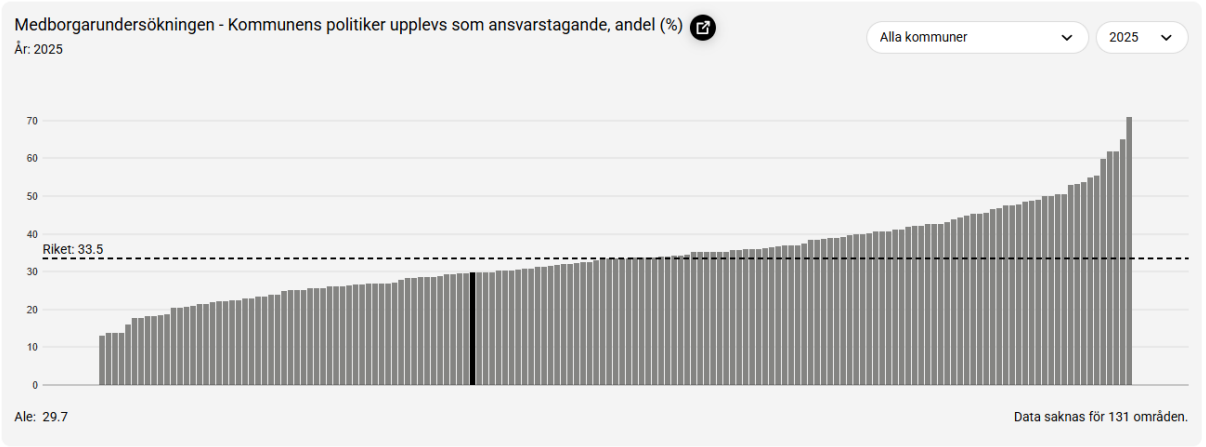

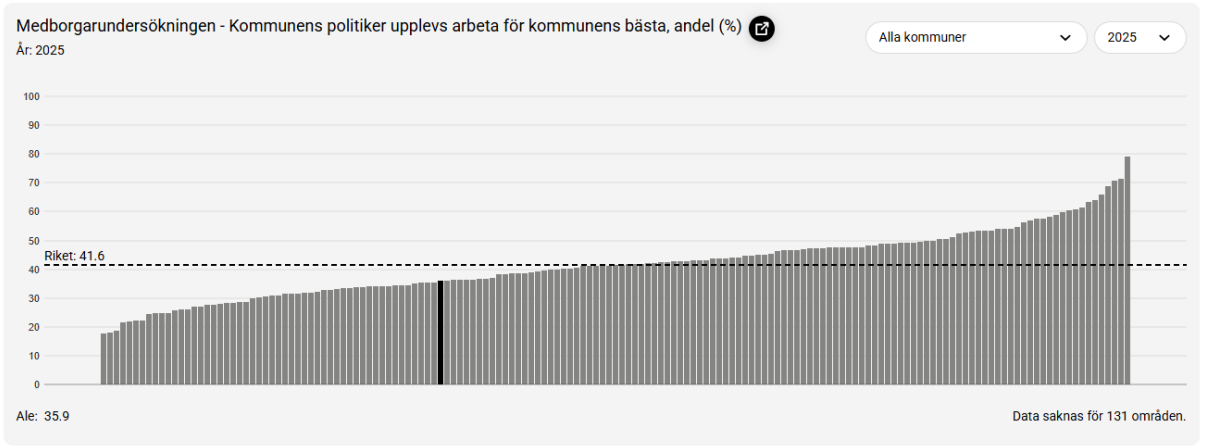

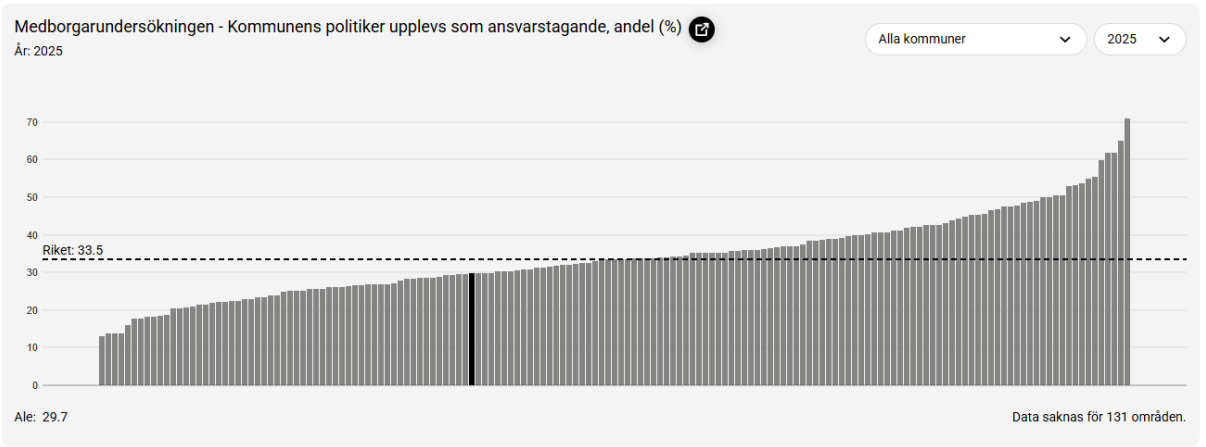

Dessa siffror kan vi bara följa till 2023 och de är sjunkande. De säger inte så mycket då mättiden är kort. Men annan forskning visar ju fler som känner en politiker påverkar dessa siffror, så det påverkar även hur vi ser på antalet politiker.

Så för det första vill vi se tydligare begränsningar när det gäller hur många årsarvoderade uppdrag en och samma person kan ha. Vår utgångspunkt är att årsarvoderade uppdrag som väljs av kommunfullmäktige bör fördelas på fler personer. Det stärker den demokratiska bredden, minskar maktkoncentration och gör organisationen mindre sårbar.
Därför vill vi att det ska framgå tydligt att en person som huvudregel inte ska kunna ha fler än två årsarvoderade uppdrag som väljs av fullmäktige.

Vi ser också behov av en tydligare generell begränsning av antalet uppdrag per person. Som utgångspunkt ser vi som huvudregel att fyra uppdrag per person är rimligt. Detta rör alla uppdrag som utgår från fullmäktige.

vi vill i huvudsak behålla antalet ledamöter och ersättare i nämnderna som det ser ut idag. Vi ser ett värde i bred representation och i att fler förtroendevalda har möjlighet att delta i det politiska arbetet.
Däremot kan vi tänka oss att se över vissa delar av organisationen, exempelvis att valnämnden tas bort som särskild arvoderad funktion och att demokratiberedning tas bort och att detta hanteras av gruppledarna.
Vi ser att att gruppledarna kan ha ett högre och tydligare arvoderat ansvar för samordning, dialog och demokratiska frågor. Samt att valnämnden som ytterst inte är rent politisk skulle få en representation av alla KFs partier. Ett högre arvode medger även mer politisk tid även för partier som inte fått det genom egen kraft eller valteknisk samverkan.

Vi ser inte behovet av särskild extra ersättning för uppdrag som beskrivs som särskilt utsatta. Vår uppfattning är att ersättningssystemet ska vara tydligt och bygga på fasta grundprinciper, inte på särskilda tillägg av detta slag.
Om ett uppdrag innebär en större arbetsinsats bör det i stället hanteras genom tydlig arbetsomfattning och, där det är relevant, rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst inom bestämda ramar.

För det andra vill vi ha skarpare och tydligare regler för partistödet. Partistödet ska användas till att stärka partiernas arbete i den kommunala demokratin i Ale och inte kunna flyta iväg till andra ändamål.
Därför bör det vara tydligt reglerat hur stor del som får sparas, hur stor del som får gå till avgifter till andra delar av partiorganisationen och att huvuddelen ska användas till verksamhet i kommunen.
Om partistöd inte används enligt reglerna bör det återbetalas till kommunen eller avräknas mot kommande års partistöd efter fullmäktiges prövning.
Vi ser i grunden inte behovet av att ändra mandatstödet. Men skulle kunna tänka oss en lösning där man får ersättning för partilokal av kommunen, detta naturligtvis emot uppvisande av hyresavtal. Det skall naturligtvis vara en rimlig yta och kostnad utifrån marknadsnivåerna.

Vi ser i grunden positivt på en modell där ersättningen för årsarvoderade uppdrag delas upp i en fast del och en del som avser ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Det förutsätter dock att systemet blir tydligt, lätt att tillämpa och att det finns en fungerande administration som gör det enkelt för den förtroendevalda att begära ersättning och för kommunen att kontrollera att utbetalningarna blir korrekta. Den förlorade arbetsersättningen skall utgå samma månad som avdraget sker hos arbetsgivaren, annars kan detta omöjliggöra uppdrag för visa om det krävs att du skall kunna undan vara stor del av månadsinkomsten.

Vi ser alltså inte något problem i sig med att en större del av ersättningen knyts till faktisk förlorad arbetsförtjänst. Tvärtom kan det vara en rimlig modell, så länge den utformas så att den inte blir onödigt krånglig.
För anställda bör detta bygga på arbetsgivarintyg eller motsvarande löneunderlag. För egna företagare bör ersättningen utgå från sjukpenninggrundande inkomst, SGI, eller annat likvärdigt underlag som kommunen godkänner.
Den principen finns också redan tydligt beskriven i det reviderade förslaget. På så sätt kan systemet ta hänsyn till olika former av arbetsinkomst utan att bli godtyckligt.

Samtidigt menar vi att ett sådant system kräver någon form av kontroll- och uppföljningsfunktion. När ersättningen i större utsträckning bygger på underlag om förlorad arbetsförtjänst behöver kommunen kunna följa upp att reglerna tillämpas lika, att rätt underlag lämnas in och att utbetalningarna blir korrekta.
Det handlar inte om att försvåra för de förtroendevalda, utan om att skapa legitimitet, rättssäkerhet och förtroende för systemet. Det bör därför övervägas att införa en tydlig kontrollfunktion eller revisionsmässig uppföljning av utbetalningar av arvoden och ersättning för förlorad arbetsförtjänst, så att modellen fungerar på ett enkelt sätt för den som begär ersättning, men samtidigt håller för granskning.

Vi ser också att det fortfarande finns behov av att tydligare beskriva vilka arbetsuppgifter som faktiskt ska anses ingå i de olika årsarvoderade uppdragen. Det gäller särskilt i relation till presidieroller och förste vice ordförande, där det i praktiken ofta finns uppgifter som är svåra att delegera fullt ut. Exempel på sådana uppgifter kan vara externa besök, samverkansgrupper, representation, kontakter med andra kommuner och deltagande i olika forum där det politiska ledarskapet behöver finnas på plats.
Därför behövs en tydligare genomgång av vilka arbetsuppgifter som normalt bör ligga på ordförande, vilka som kan delas med vice ordförande och vilka som faktiskt ska anses omfattas av det årsarvoderade uppdraget. Det ligger också nära ert eget resonemang om att bilaga 5 behöver kompletteras och förtydligas så att det bättre framgår vad som faktiskt förväntas ingå i ett årsarvoderat uppdrag.

Vår samlade bedömning är därför att modellen med grundarvode kombinerat med ersättning för förlorad arbetsförtjänst kan vara bra, men att den måste bygga på fyra saker, tydliga nivåer, enkla regler för underlag, fungerande kontroll och en mer konkret beskrivning av vilka arbetsuppgifter som faktiskt ingår i respektive uppdrag. Först då blir det ett system som både är rättvist för den förtroendevalda, begripligt för organisationen och hållbart över tid.

Att ersättning för egna företagare ska kunna grundas på sjukpenninggrundande inkomst eller annat av kommunen godkänt underlag.

Att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram tydliga rutiner för kontroll, uppföljning och revision av utbetalda arvoden och ersättningar för förlorad arbetsförtjänst.

Att bilaga 5 eller motsvarande bestämmelser kompletteras med en tydligare genomgång av vilka arbetsuppgifter som ska anses ingå i respektive årsarvoderat uppdrag och vilka delar som kan fullgöras av vice ordförande eller annan presidiefunktion.

Att nuvarande antal ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, servicenämnden, i huvudsak ska kvarstå enligt dagens organisation.

Att Ingen ledamot eller ersättare från annan nämnd eller bolag i kommunen skall ingå i kommunstyrelsen. Detta för att säkra uppsiktsplikten på ett mer rent sätt.

Att demokratiberedningens uppgifter i stället ska kunna hanteras inom den ordinarie politiska organisationen, i första hand genom gruppledarna i kommunfullmäktige.

Att det införs en tydlig begränsning så att ingen förtroendevald samtidigt får inneha fler än två årsarvoderade uppdrag som väljs av Ale kommunfullmäktige.

Att det därutöver införs en begränsning så att ingen förtroendevald samtidigt får inneha fler än fyra uppdrag som väljs eller utses av Ale kommunfullmäktige.

Att för årsarvoderade uppdrag ska fast arvode utgå med de grundbelopp, men att tillägg för särskild utsatthet inte ska utgå.

Att den förtroendevalda därutöver ska ha rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst upp till den arbetsomfattning som enligt tidigare gällande arvodesbestämmelser har ansetts följa av uppdraget, efter styrkt inkomstbortfall.

Att kommunstyrelsen får i uppdrag att fastställa hur arbetsomfattningen i tidigare gällande arvodesbestämmelser ska översättas till högsta ersättningsgrundande nivå för respektive uppdrag.

Att kommunalt partistöd i Ale kommun fortsatt ska användas för att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin i Ale kommun.

Att högst 25 procent av det totala partistödet för året får sparas till kommande år.

Att högst 5 procent av det totala partistödet får användas till kansliavgifter, medlemsavgifter eller andra avgifter till partidistrikt, regionorganisation, riksorganisation eller annan del av partiet.

Att minst 70 procent av det totala partistödet ska användas till kommunal demokratisk verksamhet i Ale kommun, såsom utåtriktade aktiviteter, utbildningar, intern mötesverksamhet samt informations- och dialoginsatser riktade till medlemmar eller invånare i kommunen.

Att partistöd inte får användas för att arvodera förtroendevalda inom den lokala föreningen.

Att medel som inte har använts i enlighet med dessa bestämmelser ska återbetalas till kommunen eller avräknas mot kommande års partistöd efter kommunfullmäktiges prövning.

Att mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning samt granskningsrapport i enlighet med kommunallagen, där det även ska framgå hur stor del av stödet som sparats, hur stor del som använts till kansli- och medlemsavgifter samt hur stor andel som använts till kommunal demokratisk verksamhet i Ale kommun.

Organisation, arvode och partistöd

- Vi ser risker med att sänka antalet ledamöter och vi skulle vilja att dessa belyses i en ”risk och konsekvensanalys”. Vi skulle vilja ha en ekonomisk beräkning på de besparingar som förväntas komma av ett nytt förslag. Vi tror att ersättare kan vara ett sätt att få människor att våga ta ett uppdrag och att det vore synd om flertalet av dessa tas bort.

- Vi vill också att risken att politiken blir mer centrerad till stora partier belyses. Eftersom det förslag som nu ligger på bordet genererar uppdrag primärt till stora partier och kräver att man hittar samverkan (Vi ser inte nödvändigtvis att det är orimligt att stora partier får fler platser. Men vi ser demokratiska risker som bör belysas).

- Det kan finnas poänger med att göra en omvärldsbevakning för att se hur andra kommuner formerat sig

- Vi föreslår att Servicenämndens ska vara formerad så som Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden, och utbildningsnämnden. Servicenämnden har tagit över uppgifter från de övriga nämnderna och kontinuerligt fått mer ansvar och fler områden att hantera.

- Vi föreslår att det ska vara samma princip vad gäller tid som uppdraget omfattar för ordförande och vice ordförande i nämnder och styrelser.

- Vi föreslår att ingen ”extra ersättning” ska utgå relaterat till ordförandeskapets ”tyngd”. Detta med anledning av att det riskerar att bli en godtycklig bedömning kring vad som är ”svårt” eller ej. Däremot anser vi att uppdragets ”tyngd” ska visas i det ordinarie arvodet, utifrån en rimlig modell.

  Om denna ordning ändå ska tillämpas tycker vi att det är lämpligt att alla ordförande, samt andre vice ordförande får en ”extra ersättning

- Vi föreslår att ordförande och vice ordförande i KFU inte ska sitta i KS (om det är juridiskt möjligt). Om presidiet i KFU också sitter i KS, så bör dessa inte också sitta i KSAU, relaterat till uppsiktsplikten som primärt utövas av KSAU.

- Vi vill behålla funktionen som demokratiberedningen varit tänkt att fylla. Men om beslut fattas om att denna ska tas bort så förslår vi att det tydligt ska regleras vart och hur arvodes och organisationsfrågor ska hanteras. Vi anser att alla partier som har mandat i kommunfullmäktige bör få utrycka sin åsikt och vara delaktiga i arbetet om kommande förändringar gällande arvode och organisation.

- Vi föreslår att vi särskiljer uppdraget att utgöra individutskott från socialnämndens presidium. Detta för att fördela tungt arbete på fler individer, och för att skapa förutsättningar för ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande att tydligare kunna fokusera på hela nämndsområdet.

- Vi föreslår att arvodet för gruppledare specificeras tydligare. Detta då vi inte fullt ut håller med om att uppdraget behöver vara ”större” för att man har en större fullmäktigegrupp. Det styrs av även av interna arbetsmodeller, vad man ”väger in” i uppdraget från person till person osv. Men om det ska vara differentierat så bör det finnas fler nivåer.

- Vi ser behov av att tydliggöra vad partistödet ska användas till och att redovisningen förbättras.

PROTOKOLL
Demokratiberedningen
Sammanträdesdatum: 2026-04-20
DB § 5

KS 2026/241

Initiativärende - Förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Demokratiberedningen noterar informationen.

Sammanfattning

Demokratiberedningen diskuterar kring initiativärendet gällande:

- Partistödets användning och hantering
- Mandatstödets och gruppstödets storlek

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-04-07
KS § 69

KS 2026/241

Initiativärende - förslag till nya partistöd från Henrik Fogelklou (M)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.

Kommunstyrelsen beslutar att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

Kommunstyrelsen beslutar att beredningen även ska beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd, samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Deltagande i beslut

Socialdemokraternas ledamöter och Vänsterpartiets ledamot deltar ej i beslutet.

Sammanfattning

Ordförande Henrik Fogeklou (M) väcker ett initiativärende angående förslag till nya partistöd med följande förslag till beslut:

- Att mandatstödet ändras från 26,5% till 20%

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2026-03-31
- Förslag till ändringar, inkommen 2026-04-01

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till förslagen i initiativet.

Jessika Loftbring (C) yrkar

1. Att ett nytt system för partistöd, politisk organisation, samt arvodesbestämmelser tas fram, där syftet är att uppnå ett mer rättvist och modernt system.

2. Att beredningen även ska beakta hur den föreslagna organisationen påverkar möjligheten att bemanna uppdrag med tillräcklig kompetens, kontinuitet och bredd, samt hur detta påverkar insyn och delaktighet i den demokratiska processen.

3. Att ärendet skickas på beredning till kommunstyrelseförvaltningen, samt demokratiberedningen

4. Att beredningen som en del kan utgå från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på Jessika Loftbrings (C) fyra att-satser var för sig och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla att-sats 2 samt att avslå att-sats 1, 3 och 4.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på förslagen i initiativet och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Protokollsanteckning

Socialdemokraterna lämnar följande protokollsanteckning:

Socialdemokraterna deltar i dagsläget inte i beslutet rörande föreslagna förändringar då vi inte på något sätt har insyn i vad som ligger bakom slutsatserna i förslagen.

Vänsterpartiet lämnar följande protokollsanteckning:

Vänsterpartiet avstår från beslutet i ärendet. Då det ej förts en dialog kring förslaget som skall beredas.

Beslutet skickas till

Kommunchef

Vårt samlade förslagsdokument kommer absolut senast på torsdag fm.

Initiativärende ”förslag till nya partistöd”

I syfte att och uppnå ett mer rättvis och modernt system samt hantera skattemedel respektfullt föreslås en ny politisk organisation, nya arvodesbestämmelser och nya partistöd.

Alesamverkans förslag i sin helhet, bifogas.

Vi vill därför

- att ärendet skickas på beredning av kommunstyrelseförvaltning och demokratiberedning.
- Att beredningen utgår från innehåll i Alesamverkans bifogade förslag.

För Alesamverkan, genom Henrik Fogelklou

Förslag till ändringar

Partistöd
Mandatstödet ändras från 26,5% till 20%